This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

1817
ARTES VERITAS SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE

Digitized by Google

D
11
.B92
1612

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ABRAHAMI BVCHOLCERI

INDEX CHRONOLOGICVS,

MONSTRANS ANNORVM SERIEM A MVNDO CONDITO VSQVE AD ANNVM nati Chriſti 1580.

Tertia cura

Emendatus, auctus, & ad RODOLPHI Cæſaris obitum continuatus.

Sum ex libris Joannis Lentzy Meseric: Morav:

Cum gratia & Priuilegio Caſar. Maieſt.

FRANCOFVRTI

Excudebat Nicolaus Hofmannus, ſumptibus IONÆ RHOSÆ.

M. DC. XII.

Digitized by Google

D
11
.B92
1612

Digitized by Google

SPECTATISSIMIS
ET ORNATISSIMIS, PIETATE, VIRTVTE ET PRVDENTIA

Viris, D D. Conſuli & Senatoribus Ciuitatis Sprottauienſis, Dominis & fautoribus reuerenter colendis S. P.

INDICEM Chronologicum patris mei τῷ ἐν μακαρίοις tertium iam recuſum do. Diſtracta editionum priorum exemplaria: & alia, nec dum ſatiatis eruditorum votis, fruſtra iampridem efflagitantur. Quibus vt deeſſe diutius non potui: ita in id mihi incumbendum duxi, vt ſupra reliquas hæc ha-

Digitized by Google

beret editio, quæ tum moræ tædium diluere, tum lectoris ſtudium retinere poſſent. Cum à morte patris iterum prælo committeretur libellus: multa irrepſerant haud ſatis ἀξιομνημόνευτα: *quædam etiam ceteroquin obſeruatu digna, ita tamen fuſe annotata erant, vt nec poſtrema primis, nec libellus titulo ſuo reſponderet ſatis, quippe qui nõ plenam rerum memorabilium hiſtoriam, ſed indicem ſolummodo promittit. Itaque omnibus nunc ad cenſuræ acrioris accuratiorisq́; normam reuocatis, ſuperflua multa reſecui, multa contraxi, non pauca etiam poſteritatis cognitione digniſſima addidi, telamq́; hiſtoricam ad hæc vſque tempora pertexui: adeoque totum opus mole minus, pondere maius commendabiliuſque reddere ſtudui. In quo, ſi me & à diariis & ſubiectionibus hiſtoricis Cl. V. M.* ABRAHAMI SCVLTETI *adiutum diſſimulem, ingratiſſimus ſim. Js enim,*

nim, qua eſt in beatos patris mei, præceptoris olim ſui, manes pietate, vt haud paulò comptior limatiorque prodiret libellus, ad ſummam diligentiam nihil reliqui fecit. Quicquid verò tertia hac cura præſtitum, id vobis, Viri Ampliſſimi, dicatum eſſe cupio. Vos ſanctiſſimæ memoriæ patrē meum Eccleſiæ veſtræ ſcholæq; οἰκείων liberaliter habuiſtis, benignè ſouiſtis. Vos porro ab iis, quæ pater meus fecerat, initiis haud ſegniter progreſſi, inter tot turbas, feruentiumq; diſſidiorum ſymplegadas, nauiculam veſtram, vicinis multis fluctuantibus, ſuauiter adſpirante diuini fauoris aura, in tranquillo tutoq; collocaſtis: vel hoc nomine digni, quorum tam eximia & pietas & prudentia poſteritatis memoriæ cōſecretur, quorumq; adeo nomina piorū & doctorum hominum monimentis præſcribantur. Vos deniq; eius, qua patrē meum complexi eſtis, beneuolentiæ hæredem me

quoq; eſſe voluiſtis. Ego igitur, cum nulla vobis rependere officia queam, vt animum tamen veſtrorũ tum erga patrem, tum erga me meritorum memorem perſpicere vobis vtcunq; liceret, hanc ſaltem gratitudinis vocem publice figere, huncque fœtum paternum, ſed facie paulò elegantiore prodeuntẽ vobis afferre volui. Eum quin hilari fronte admiſſuri, meq́; vnà cum ipſo in fidem & clientelam veſtram recepturi ſitis, nullus dubito.

Deus Opt. Max. amabiliſsimam veſtram cymbulam in poſterum quoq; trãquillam, & ab omnibus tẽpeſtatibus tutam præſtet, tandemq́; in portum prouehat beatitatis ſempiternæ.

Scripſi Francfurti ad Mœnum, 1612. 6. Aprilis.

A. A. V. V.

deditiſſimus

ABRAHAMVS, Abrahami F.

BVCHOLZERVS.

Digitized by Google

DE CHRONOLOGIA, ITEMQVE INDICE CHRONOLOGICO Abrahami Bucholceri,

Iudicium

ILLVSTRIS ET GENEROSI BARONIS, Dn. WENCESLAI Budowiz à Budowa in Semeziz, Conſiliarii Cæſarei, ad Adamum filium ſuum Anno 1603. perſcriptum.

MITTO tibi dono Chronologiam Abrahami Bucholceri, quæ meo iudicio omnes Chronologias, quæ ad noſtrum vſque tempus prodiere, (ſaluo tamen pio & vtili aliorum labore) ſuperare videtur. Idq; non modo exactiſſima temporũ ſupputatione, ſed etiam eorundem temporum

Digitized by Google

porum ſupputatione,ſed etiam eorũdem temporum collatione quadam myſtica & prophetica,remota tamen omni ſuperſtitione: id, quod in nullis Chronologiis tam dextre factũ mihi videre contigit. Adde,quanta ſit iudicii eius dexteritas in recenſendis cauſis mutationum, quæ in Eccleſia inprimis,tum etiam in imperiis & regnis euenere, in quibus dici non poteſt, quo zelo, qua admiratione οἰκονομίαν Dei in gubernandâ Eccleſiâ & mundo admiratur, vt notam faciat cum Apoſtolo per Eccleſiã imperiis ac poteſtatibus illã πολυποίκιλον σοφίαν τοῦ θεοῦ. Quam etiam apte, ad interpretanda difficilima ſacræ hiſtorię loca,ſanctorum Patrum ſcripta alleget, qualiter concordantiã Ethnicorũ Hiſtoricorũ cum Biblicis hiſtoriis ceu teſtes in medium producat,dum mundus incredulus interdum medias inter ſuas

fabel-

fabellas immotæ Dei veritati inſcius teſtimonium præbere cogitur. Adducit & lapidea monumenta, & ruinas magnarum vrbium, quæ ceu lapidei teſtes ipſa etiam lapidea corda, (nedum Spiritu Sancto regenerata) quin commoueant neceſſe eſt: qualia monumenta nonnulla etiam ipſemet ego in Oriente, Dei beneficio, conſpexi. Cernuntur enim ad hodiernũ diem Babylonis, Trojæ & Carthaginis ruinæ, & terræ ſanctæ: & in Ægypto rudera viſuntur cauernarũ Ioſephi, quas Turcę *Iſuff Beg Hambari*, id eſt, domini Ioſephi frumentarias cauernas vocant. Has autem mutationes & ruinas Eccleſiæ & mundi non caſu, ſed ob peccata eorum, & arcanis Dei iudiciis, præmiſſis primò longe antea per Prophetas certis prędictionibus accidiſſe, pulcerrimè author docet, & lectorem ad adhiben-

dam fidem venturis Dei prædictionibus nondum impletis, ſed certo implendis, ex collatione iam impletarum, mirifice hortatur. Quoties ergo ſacra Biblia leguntur, Chronologia hęc nō modo ſtudioſis, ſed etiam iis, qui ſibi Doctores eſſe videntur à latere eſſe poteſt. Nā inimitabili pene breuitate, nō modo ſummam à condito mundo ſacræ & profanæ hiſtorię proponit, ſed ex præcipuis tam ſacræ quam profanæ hiſtoriæ ſcriptoribus ſummi iudicij de ſummis rebus ceu quintam eſſentiam ex immenſo illo ſcriptorum mari feliciſſime extrahit, ad verum lapidem philoſophicum, nempe Chriſtum, deducendo lectorem, in quo omnes theſauri omnis cognitionis & hiſtoriæ reconditi. Ac vt breuiter dicam, Chronologia hæc loco multorum commentariorum in Biblia ſacra, quibus multi magis

impe-

Digitized by Google

impediuntur, quam promouentur, eſſe poterit, præſertim politicis hominibus, & circa rerum gubernacula verſantibus, qui euoluendis multorũ ſcriptis vacare non poſſunt

Totus deniq; in hoc eſt author, vt nos in mundo verſantes doceat, non ſapere ex mũdo, ſed ex Deo, vt in carne militantes non ſecundum carnem militemus, ne terram ſcilicet conquirendo & tuendo armis illegitimis, & contra præſcriptum ſummi noſtri Imperatoris CHRISTI, cœlum amittamus: ſed vt arma noſtra ſint valida, & Epheſini militis armis armata, quibus auertere queamus omnem ſublimitatem & curioſitatẽ, quæ extollitur aduerſus cognitionem Dei, & captiuam ducamus omnem cogitationem ad obediendum CHRISTO Regi noſtro, qui in legendis hiſtoriis vnicus ſcopus noſter eſſe debet, ad

quem

Digitized by Google

quem omnes noſtræ cogitatione
collimare debent. Atque eo nos de-
ducit noſter Bucholcerus, vt cognito
hoc per breui eius compendio faci-
lius ſit futurus acceſſus ad immen-
ſum illum Hiſtoricorum Oceanum,
& tutior nauigatio: ne ſcilicet lector
eligat lectu nō neceſſaria, & aureum
illud irrecuperabile tempus legendis
non neceſſariis conſumat, & neceſſa-
ria vt cum fructu & iudicio legat. Ge-
nerales enim primo hiſtoriæ & non
ſpeciales voluendæ ſunt; ſicut & in o-
mnibus aliis facultatibus, vt cum fru-
ctu quis proficiat, compendia gene-
ralia cognoſcat neceſſum eſt.

In his ergo excellit noſter Hiſtori-
cus Bucholcerus cum ſua Chronolo-
gia & Indice Chronologico: cui ſi
Medullam Patrum Abrahami Scul-
teti, & Catalogum teſtium veritatis,
Catholicumque Orthodoxum Caſ-
pari

pari Laurentii (ſic tamen, vt Biblia ſacra ſemper adſint) adiunxeris, quæ quæſo in itinere iter facienti minor Bibliotheca, & quæ maior in Hiſtoricis & Theologicis rebus eſſe poterit? Hac enim inſtructus, cum ſummis Hiſtoricis, cum ſummis Theologis conferre & diſſerere licebit, & ſucceſſiuis horis in particulares hiſtorias & Patrum ſcripta inſpicere, non vt integre legantur (politicum enim hic inſtruo) ſed vt in iis, quæ tibi obſcuriora videntur, conſulantur: vt ſcilicet ſyluas Hiſtoricorum & Patrum noſcere diſcas, etſi non omnes arbores particulatim oculis conſpexeris, nedum cognoueris, quod paucis contigit: ſed quo ligno magis ad ædificium Eccleſię Chriſti tibi opus, eo vt hiſce ductoribus & cenſore atq; iudice ſacra ſcriptura, auxilio Spiritus Sancti adiutus vtare. Crebra enim ſacræ ſcri-

pturæ

pturæ lectio, præmiſſa ſemper arden-
ti precatione, & crucis aromatibus
condita, optimi ſunt lucis S. ſcripturæ
interpretes, præſertim talibus com-
pendiis adiuti, &c.

Digitized by Google

LECTORI.

Scito, Lector, Abrahami Bucholceri libros Chronologicos hos eſſe:

Index Chronologicus.

Iſagoge Chronologica, in qua fundamenta ſuæ ſupputationis tradit.

Catalogus Conſulum Romanorum, ad intelligentiam ſcriptorum Ciceronis & aliorum vtiliſſimus.

Chronologia magna, hoc eſt, *ſupputatio annorum ab orbis conditi primordiis vſque ad exilium Iſraelitarum in Babylone, continua ſerie deducta.*

Deinde, in Indice hoc Chronologico notanda eſt ſignificatio quorũdam ſiglorum; quæ ſunt

V.C.	*Vrbis condita.*
C.S.E.	*Cuius ſcripta exſtant.*
N.T.	*Nouum Teſtamentum.*
V.T.	*Vetus Teſtamentum.*
St.V.	*Stylo veteri.*
St.N.	*Stylo nouo.*

* Aſteriſcus dubitationis eſt index, & ſignificat annum illum indefinitè poni, *id eſt*, circa illud tempus id eſſe factum, nec certam anni conſignationem apud autores extare.

Digitized by Google

Digitized by Google

Anni mundi I.

CREATIO COELI ET TERRÆ: ANGELORUM ET HOMINUM.

Anni ante Nat. Chriſtum

ÆTATES patrum ante diluvium ex Geneſ. cap. 5. 3970.

ADAM vixit annos 930. A creatione Adam incipiunt præter Moſen hi Chronographi.

I. Paralipomenon liber primus, complectens annos 2930. ab Adamo condito ad mortē Davidis.

II. Ioſephus Iudæus in Antiquitatib. Iudaicis comprehendit hiſtoriam annorum 4037. (ut nos numeramus) ad annum Chriſti uſque 67.

III. Oroſius presbyter ad annum Chriſti 416. Mundi 4386.

IV. Sulpitius Severus ad annum Chriſti 400. Mundi 4370.

V. Beda ad annum Chriſti 725. Mundi 4695. Omittimus recentiores.

130 SETH Naſc. ætatis Adæ 130. vixit 912. 3841

Adam à nato Seth vixit annos 800. Gen. 5. Obſerva paria eſſe ſpacia à nato Seth, ad natum Iſaac: & ab Iſaac ad conceptum Baptiſtam utrinque 1919.

235 ENOS Naſcitur ætatis Seth 105. vixit 905. 3736

ENOS primus eſt patrum quos videre potuit Noha: cum quo vixit 84. an.

325 CAINAN Naſc. ætatis Enos 90. vixit 910. 3646

395 MAHALALEEL Naſc. ætatis Cainā 70. vixit 895. 3576

460 IARED Naſ. ætatis Mahalaleel 65. vixit 962. 3511

622	Enoch Naſc. ætatis Iared 162. vixit 365.	33
687	Mathusalem Naſc. ætatis Enoch. 65. vixit 969.	32
874	Lamech Naſ. ætatis Mathuſalem 187. vixit 777	30
930.	ADAM MORITVR.	30
	Cum Adamo vixit Seth an. 800: Enos 695: Cainan 605: Mahalaleel 535: Iared 470: Enoch 308: Mathuſalem 243: Lamech 56. Hinc ad diluvium 727. Ad mortem Chriſti 3074.	
987	Enoch, ſeptimus ab Adam, tranſlatus eſt in cœlum, ætat. 365.	298
1042	Seth Mor. ætatis 912: A morte Adami 112.	292
1056	Noha Naſ. ætatis Lamech 182. vixit 950.	2915
1140	Enos Mor. ætatis 905. vixit cum Patre ſuo Seth annos 807. cum Noha annos 84.	2831
1235	Cainan Mor. ætatis 910. Vidit omnes Patriarchas, Adamum annis 605: Noham 179.	2736
1290	Mahalaleel Mor. ætatis 895. Vidit omnes Patriarchas: Adamum annos 535: Noham 234.	2681
1422	Iared Mor. ætatis 962. Vidit omnes Patriarchas: Adamum annis 470. Noham 366.	2549
1536	Miniſterium Nohæ, & arcæ fabricatio. Gen. 6.	2435
1556	Iaphet Naſ. ætatis Nohæ 500.	2415
1559	Sem Naſ. ætatis Nohæ 503. vixit 600.	2412
1651	Lamech Mor. ætatis 777. Vidit omnes Patriarchas. Adamum an. 56.	2320
1656	Mathusalem M. ætatis 969.	2315
1657	DILVVIUM: & finis mundi ſeu ſeculi primi.	2314
	Noha, ætatis 600 (plus minus completo) ingreditur in arcam die 17. menſis 2. Gen. 7.	
1658	Noha egreſſus ex arca die 27. menſis 2. Gen. 8.	2313
	Annus primus ſeculi ſecundi.	
1659	Ætates patrum poſt diluvium uſq; ad Abrahamum ex Gen. cap. 11.	2312
	Arphaxat Naſ. ætatis Sem 100. vixit annos 438.	

Salah

694 Salah Naſ. ætatis Arphaxat 35. vixit annos 433. 2277

724 Eber (à quo Hebræi) Naſ. ætatis Salah 30. vixit ann. 464. Hinc ad vocationem Abrahæ 300. 2247

758 Peleg Naſ. ætatis Eber 34. vixit 239. annos. 2213

Extructio turris Babel: Confuſio linguarum: Diſperſio gentium, Gen. 10. 11.

Annus mundi ſecundi 101. Hinc ad natalem Abrahæ 191.

788 Regu Naſ. ætatis Peleg. 30. vixit annos 239. 2183

✱ REGNUM NIMRODI circa hæc tempora, Geneſ. 10.

Annus ſeculi ſecundi 131. ante Troiam conditam 700.

Hinc ad Ninum 126.

MONARCHIA PRIMA.

Quidam hinc ordiuntur Monarchiam mundi primam, videlicet Aſſyriorum, quæ Diodoro teſte durauit annis 1360. uſque ad mortem Sardanapali. Nos hinc ad Troiæ excidium numeramus 1000.

820 Serug Naſc. ætatis Regu 32. vixit an. 230. 2151

843 Belus II. Aſſyriorum Rex dictus Saturnus, annis 65. Euſ. Hinc ad Sardanapali interitum numerat Auguſtinus 1305: nos ad Cyri mortem 1600. ad Alexandri Magni Monarchiam 1800. Auguſti 2100. incluſ. 2128

850 IUBILÆUS 37. *à creatione.* 2121

Nahor avus Abrahæ Naſc. ætatis Serug 30. vixit ann. 148.

Hinc ad natum Abraham 99.

879 Tharah pater Abrahæ Naſ. ætatis Nahor 29. vixit annos 205. 2092

880 *REGNUM SICYONIORUM: Regum Catalogum vide apud Euſ. primus eſt Ægialeus ante natum Abraham 75.* 2091

2097 Arphaxat Mor. ætatis 438. Gen. 11. à diluvio an. 440. 187

2109 NATALIS IACOB. 186

Esau & Iacob è Rebecca Naſc. æta. Iſaaci 60. Geneſ. 25.

Hinc ad natalem Auguſti Cæſ. 1800. Davidis 751.

2113 REGNVM ARGIVORVM, ab Inacho. Euſ. Hinc ad Cecropem & regnum Athenienſium 300. Euſ. 185

2124 Abraham Mor. ætatis 175. Gen. 25. Sepelitur in Hebron. 187

Cum Abrahamo vixerunt: Noha an. 57. Sem, Salah & Eber 175. Peleg 48. Nahor 49. Thara 135. Arphaxat 148. Regu 78. Serug 101. Iſaac 75. Iacob. 15. Hic eſt annus 100. ex quo Abrahæ promiſſus eſt Chriſtus.

2127 Salah Mor. ætat. 433. Iſaac habitat in Gerar, promittitur ei Chriſtus. 1844

2149 Nuptiæ Eſau, Geneſ. 26. ducit autem duas uxores Iudith & Baſmath. 1822

2159 Sem Mor. ætatis 600. Geneſ. 11. A morte Abrahæ 35. 1812

Sem natus eſt anno ætatis Nohæ 503. & mortuus an. à diluvio 503.

Cum Sem vixerunt: Mathuſalem an. 97. Lamech 92. Noha 447. Arphaxat 438. Salah 433. Eber 435. Peleg & Regu 239. Serug 230. Nahor 148. Thara 205. Abraham 175. Iſaac 110. Iacob 50.

Hinc ad natum David 700. pleni.

2172 Ismael Mor. ætatis 137. Gen. 25. 1799

2176 OGYGES *regnat ante Cyrum 1237. Ante primam Olympiada 1020. Euſeb. ex Africano libr. 10. cap. 3.* 1795

2186 Scala Iacob, Gen. 28. ætatis Iacob 77. 1785

2188 Eber Mor. ætatis 464. Gen. 11. à diviſa terra 430. 1783

Nuptiæ

2193 Nuptiæ Iacob, Geneſ. 29. ętatis Iacob 84. uxores 1778
Lea & Rachel filię Laban.

2200 IVBILÆVS MVNDI 44. 1771
IOSEPH Naſc. Geneſ. 30. ætatis Iacob 91. vixit 110.
Hincad baptiſmum Chriſti 1800.
2206 Lucta Iacob, Gen. 32. ætatis Iacob 97. & nata appellatio Iſrael. 1765
2215 ✱ DINÆ ſtuprum circa hæc tempora, Gen. 34 & internecio civium Sichemorum ob ſtuprum. 1756
2217 Ioſeph venditus ętatis 17. (Iacobi 108.) Gen. 37. 1754
2227 Caſtitas Ioſephi abſtinentis ab hera, Carcer Ioſeph, Geneſ. 39. 1744
2228 Ioſeph exponit ſomnium pincernæ & piſtoris, Geneſ. 40. 1743
2229 ISAAC Morit. ætatis 180. Gen. 35. & ſepelitur in Hebron. 1742
Cum Iſaac vixit Serug anno uno, Thara 35. Abraham 75. Sara 37. Iſmael 123. Iacob 120. Arphaxat 48. Salah 78. Sem 110. Eber 139. Ioſeph 29.
2230 Exaltatio Ioſeph ętatis 30. Gen. 41. Hic primum evehitur Abrahæ poſteritas. Hinc ad regnum Salomonis 700. Auguſti 1700. 1741
2231 Primus annus fertilitatis ſeptennis in Ægypto, Geneſ. 41. 1740
2239 Migratio Iacob in Ægyptum ętatis 130. Gen. 47. ætatis. Ioſeph 39. Medium inter vocationem Abrahę & inter exitum ex Ægypto: utrinque 215. 1732
2256 IACOB Mor. ętatis 147. Gen. 47. Eſt à diluvio 600. à lucta Iacobi cum angelo, & nata appellatione Iſrael 50. à viſa ſcala cœleſti 70. ætat. Ioſeph 56. à nato Eber 532. Hinc ad Troię excidium 532. ad ſceptrum ablatum à Iuda per Herodem 1680. incluſ. 1715

Digitized by Google

2310 IOSEPH Mor. ętatis 110. regni ſui in Ægypto 80. Gen. 50. Anni gloriæ ſexies ſuperarunt annos miſeriç Ioſephi: quia 13. fuerunt anni miſeriæ, 80. gloriæ. 166

Geneſis deſinit à morte Iacob 54. ab ejus deſcenſu in Ægyptum 71. à vendito Ioſeph 93. à diluvio 654. Hinc ad natum Moſen 63. mortem Samſonis 500. Romam conditam 910. natalem Auguſti Cæſ. 1600. incluſ.

2311 EXODVS Liber Moſis ſecundus incipit, complectens annos 144. 166

2333 LEVI filius Iacob Mor. ætatis 137. Exodi 6. 1638

2370 AARON Naſc. hoc anno propè completo, Exodi 7. vixit annos 123. Num. 33. 1601

NATALIS MOSIS.

2373 MOSES Naſc. hoc anno propè completo; Exodi 2. 7. Ex Amram & Iochebet, vixit annos 120. Deut. 34. 159

A vocatione Abrahæ 350. à quo Moſes eſt ſeptimus.

2374 MOSES exacto ætatis menſe tertio ex aquis extrahitur, Exodi 2. 1597

2400 ✳ Hiſtoria Hiob an huc referenda ſit, incertum eſt. 1571

2401 IOSUA Naſc. à nato Ioſeph. 200. compl. vixit annos 110. 1570

2412 *REGNVM Athenienſium incipit.* 1559

Primus regnat Cecrops annis 50. Euſ. Hinc ad Cyrum 1000.

2414 MOSES exacto ętatis 40. occidit Ægyptium, & fugiens habitat annos 40. in Midian. Exodi 2. Actorum 7. 1557

2415 CALEB naſcitur, Ioſ. 14. ſuperſtes cum Ioſua venit in terram promiſſam. 1556

2440 *Diluvium Deucalionis, Euſ. à diluvio Noha 784. cujus numeri medium obtinet conflagratio Sodomorum.* 1531

IVBI-

2450 IVBILÆVS 49. & à creatione annus quinquies 1521
490. à nato Abraham 501.

2453 VOCATIO Moſis: Rubus ardens non conſumitur, Exodi 3. ætatis Moſis 80. Exodi 7. 1518

Decem plagæ Ægypti, Exod. 7. 8. 9.

Veteres verſiculi memoriæ cauſa facti.

Prima rubens unda: ranarum plaga ſecunda:
Inde culex triſtis: poſt muſca nocentior iſtis:
Quinta pecus ſtravit: veſicas ſexta creavit:
Poſt ſequitur grando: poſt bruchus dente nefando:
Nona tegit Solem: primam necat ultima prolem.

2454 EXITUS JSRAELIS ex Ægypto die 15. menſis 1. Exodi 14. 1517

MOSES Dux populi Iſrael in deſerto annis 40.

Decalogi promulgatio, Exodi 19.

Hinc ad templum Salomonis 480. 3. Regum 6.

2455 Tabernaculum arcæ fœderis in deſerto erectum & dedicatum eſt, anno 2. exitus ex Ægypto, die primo menſis primi. Nubes gloriæ Domini operuit ac replevit tabernaculum, ut eſſet pręſentiæ divinæ teſtimonium, Exodi 40. 1516

Exodus deſinit die 1 menſis primi, an. 2. exitus.

LEVITICVS die 1. menſis 1 }
NVMERI die primo menſis 2 } incipiunt.

Exploratores reverſi è terra Canaan botrum miræ magnitudinis reportant, in ligno pendentem, Numeri 13.

2488 *REGNVM TROIANVM cepit. Dardania à Dardano condita: etſi prius etiam in illis locis ſit regnatum. Hinc ad Troiæ excidium 300. Eſtque hic annus à regno Nimrodi 700.* 1483

2493 DEVTERONOMIVM incipit die primo menſis undecimi, anno 40. exitus ex Ægypto. 1478

Serpens ęneus erigitur, Num. 21. Hinc ad Chriſtum erectum in cruce 1511.

Balaam maledicturus Iſraeli, benedicit ei, Num. 22. 23.

Digitized by Google

AARON Mor. die 1. Menſis 5. ætatis 123. Numer. 20. 33.
Die 1. menſis 11. Moſes prælegit Iſraelitis Deuteronomium; Deut. 1.
MOSES Mor. ætatis 120. Sepelivitque eum Deus, &c. Deut. 34.
DEVTERONOMIVM & NVMERI } deſinunt.
2494 LIBER IOSVÆ incipit. 147
Iſraelitę tranſeunt Iordanem exiccatũ, die 10. menſis 1. Ioſua introducit Iſraelitas in terram promiſſam; Ioſ. 3. 4.
Manna ceſſavit die 15. menſis 1. Ioſ. 5.
Muri urbis Hiericho corruunt ad ſacrorum cornuum clangorem, populique Dei clamorem, Ioſ. 6.
2500 IVBILÆVS *à mundo condito 50.* 1471
Partitio terræ, Ioſuę 14.
Initium Iubileorum Moſis ſive Legis, Levit. 25.
Hinc ad Baptiſmum Chriſti 1500, id eſt, 30. Iubilei.
2503 Præputia fructuum abijcienda triennio, Levit. 19. 1468
2504 Fructus terræ promiſſę ſanctificati Domino, Levit. 19. Hinc ad reſurrectionem Chriſti 1500. 1467
2505 Fructus terræ communes omnibus, Levit. 19. 1466
2507 Primus annus Sabbatarius, quo ſcilicet quieſcebant agri Iſraelitarum, Levit. 25. 1464
Seculum Cadmi, qui literas ex Phœnicia in Graciam importavit. Euſeb.
Lucanus:
Phœnices primi, famæ ſi creditur, auſi
Manſuram rudibus vocem ſignare figuris.
2511 IOSUA Mor. ętat. 110. Ioſuę 24. A morte Ioſeph 200. compl. Deſinit liber Ioſuæ. 1460
LIBER IVDICVM incipit.
2512 OTHONIEL II. Iudex Iſraelit. annos 40. Iud. 3. Hinc ad Cyrum 900. 1459
2550 Primus IVBILÆVS MOSIS *completus, Levit. 25.* 142I

Digitized by Google

2552 EHUD III. Iudex annos 80. Iud. 3. 1419

2600 ✶ Hiſtoria de Micha & Levitę conjuge, an huc pertineat, incertum eſt, Iud. 19. 20. 21. 1371

IVBILÆVS MOSIS II.

2632 DEBORA & BARAK IIII. præſunt annos 40. Jud. 4. 5. 1339

2672 GEDEON V. Iudex an. 40. Iud. 6. 1299

2712 ABIMELECH VI. Iudex an. 3. Iud. 9. 1259

2715 THOLA VII. Iudex an. 23. Iud. 10. 1256

2720 *Evander in Italiam venit, Dionyſ. Hinc ad Romam conditam 500.* 1251

2730 Circa hoc tempus Ruth venit in Bethlehem, ex qua Boas genuit Obed, avum Davidis. 1241

2735 *Seculum Herculis & Theſei.* 1236

Hercules Cacum interficit, Dionyſ.

Hinc ad Cyri Monarchiam 700.

2738 IAIR VIII. Iudex an. 22. Iud. 10. 1233

2740 *Argonautarum expeditio in Colchiam, circa hoc tempus.* 1231

2748 *Priamus Rex Troiæ an. 40. Archilochus.* 1223

A Sodomis incenſis 700 à regno Nini 840.

Hinc ad mortem Sardanapali 400. ad mortem Alexandri M. 909.

2756 *Latinus regnat annis 35. à quo dicti LATINI Dionyſ. Hinc ad Romuli mortem 500. ad V. C. 464. Romuli natalem 444. Eſt à diluvio 1100.* 1215

2760 IEPHTE IX. Iudex ann. 6. Iud. 12. Hinc ad natalem Davidis 100. 1211

2766 ABESSAN X. Iudex an. 7. Iud. 12. 1205

2771 *Agamemnon Mycenis regnat annis 18. Clem.* 1200

2773 ELON XI. Iudex an. 10. Iud. 12. 1198

2779 *BELLI TROIANI annus primus.* 1192

2783 ABDON XII. Iudex an. 8. Iud. 12. 1188

2788 *Troia excidium, ante Romam conditam 432. Dionyſ. à condita turri Babylon. 1030. excidio Sodomorum 740. Hinc ad Olympiadas 408. natalem Auguſt* 1183

Digitized by Google

1121. mortem Iulij 1140.. Hic annus eſt ipſum Medium inter diluvium & inter cladem Craſſianam, quam acceperunt Romani à Parthis occiſo Craſſo: anno V.C. 700. utrinque ſunt 1131.

2789 *Trojani in Siciliam navigant, Dionyſ.* 118

2790 *Æneas in Italiam venit. Lavinium conditum: Ante urbem conditam 425.* 118

2791 SAMSON XIII. Iudex an. 20. Iud. 16. Hinc ad natum Davidem 70. ad ejus regnum 100. 118

Latinus ſocer Æneæ occumbit in prælio.

Æneas regnat annis 3. Dionyſ. ante V.C. 429.

2793 *Anchiſes pater Æneæ Mor. Dionyſ. ante V. C. 427.* 1178

2794 *Æneas occiſus in prælio, ante Romam conditam 426. Hinc ad Monarchiam Iulij Cæſaris 1130.* 1177

2795 *Aſcanius Æneæ filius Secundus Latinorum Rex an. 38. Dionyſ. ante V. C. 425.* 1176

2810 SAMSON moritur, oppreſſus mole domus à ſe dirutæ, qua & 3000. Philiſtini epulátes perierunt. Plures interemit moriens, quàm antea vivens interfecerat, Iud. 16. 1161

Deſinit liber Iudicum: à morte Ioſuæ 300. Ioſephi 500. Hinc ad natalem Davidis 50. Auguſti Cæſaris 1100. ad captivitatem Babylonicam 555. Obſerva, à morte Samſonis ad Natalem Davidis 50. à regno Samſonis ad regnum Davidis 100.

2811 Primus Samuelis, aliàs I. Regum incipit. 1160

ELI ſummus Sacerdos regnat an. 40. 1. Sam. 4.

2814 SAMUEL naſcitur anno 4. Eli, Cedrenus, à diluvio 1157. Hinc ad N. C. totidem. 1157

2832 *Aſcanius Æneæ f. moritur à morte patris 38. ab excidio Troiæ 44. Dionyſ.* 1139

2833 *Silvius frater Aſcanij III. rex Latinorum an. 29. Dionyſ. ante V. C. 387.* 1138

2850 IUBILÆUS MUNDI 57. *Moſis 7.* 1121

Arca Domini capta à Philiſtinis. Eli Mor. ætatis 98. 1. Sam. 4.

REGNUM SAMUELIS circa hujus anni finem cæpit.

Digitized by Google

cæpit: à nato Abraham 901. Ioſeph 650. ab exitu ex Ægypto 397. à partitione terrę 350.

2851 Samuel cum Saule an. 40. Actor. 13. 1120

Arca fœderis menſe ſeptimo pòſt, quàm capta fuerat, rediit ad Iſraelitas, 1. Sam. 6.

2860 DAVID natus à morte Ioſuę 350. Ioſephi 550. ab exitu ex Ægypto 406. 1111

2892 *Æneas Silvius IV. Latinorum rex an. 31. Dionyſ. ante V. C. 358.* 1109

2868 *Reditus Heraclidarum ſive poſterorum Herculis in Peloponneſum: Ab excidio Troiæ 80. Thucyd. Hinc ad primam Olympiadem 328. Diod. & Eratoſt.* 1103

2870 Philiſtini orante Samuele fulminib. proſternuntur, 1. Sam. 7. 1101

2881 ✳ Circa hæc tempora Iſraelitę petierunt regē ſpreto Rege Deo: Samuel exponit Iſraelitis Ius Regis, 1. Sam. 8. 1090

REGNVM SAVLIS.

SAUL quærens aſinas patris ſui invenit regnū, Vngitur à Samuele in Regē, & incipit prophetare cū aliis, 1. Sam. 9. 10. ſiſtitur populo in Mizpat ut Rex Iſraelis, 1. Sam. 10.

2882 NAHAS Ammonitarum Rex civibus Iabes Gilead ſalutem promittit oculi dextri jactura. Saul cæſis Ammonitis inclareſcit & denuò confirmatur in regno, 1. Sam. 11. 1089

Valedictio Samuelis, 1. Sam. 12. Eſt hic annus ætatis Sam. circiter 68. hinc ad ejus obitum 7.

2883 ✳ Rejectio Saulis, 1. Sam. 13. 14. 15. 1088

✳ Vnctio prima Davidis domi paternæ in Bethlehem, 1. Sam. 16.

2884 ✳ Monomachia Davidis & Goliath, 1. Sam. 17. Hinc ad mortem Chriſti vincentis Diabolum 1120 1087

2885 MEPHIBOSETH filius Ionathæ & nepos Saulis Naſc. 2. Sam. 4. 1086

2889 ✳ SAMUEL Mor. ętatis 75. circiter, 1. Sam. 25. 28. 1082

SAUL

Templum Dei Hieroſolymis magna celebritate & gaudio dedicatur anno 11 regni Salom. à jactis fundamentis ſeptimo compl. menſe 7. Ethanim. Sequenti menſe Bul. confectum eſt cum omnib. utenſilibus, 3. Reg. 6. 2. Paralip. 5.

Arca fœderis transfertur in templum: nubes gloriæ Domini replet templum, ut vix poſſint à Sacerdotibus ſacrificiorum ceremoniæ ſeu ritus adminiſtrari ac perfici. Salomon ardentiſſimis votis Deo gratias agit, ejuſq; miſericordiam ſupplex implorat, 3. Reg. 8 2. Par. 6. Diſtat hæc dedicatio ab erecto & dedicato tabernaculo in deſerto, annis 487.

REGIA SALOMONIS.

Regia domus Salomonis extrui cœpta. Perfecta eſt ſpacio annorum 13. 3. Reg. 7. Hinc ad Romam conditam 280: Alexandri M. Monarchiã 700. Auguſti 1000. ad excidium Ieruſalem 100. Eſtq; hic an. ætat. Sal. 30. circiter: à regno Davidis 50. compl. morte Ioſephi 630. Ioſuæ 430.

2944 *Alba Silvius VI. rex Latinorum an. 39. Dionyſ. Euſeb. ante V. C. 276.* 1027

2953 Regia Salomonis abſoluta eſt anno 20. à condito templo, 3. Reg. 9. 1018

Ab exitu ex Ægyp. 500. Hinc ad priorem deſolationem templi & urbis Ieruſalem ſub Nebucadnezare 412. ad poſteriorem ſub Veſpaſiano 1088. ad Chriſti aſcenſionem in cœlum 1050.

2954 Deus ſecundò apparuit Salomoni cum abſolviſſet utramq; domum, Domini & ſuam: magnificiſque promiſſis cohortatus eſt eum ad ſectandã patris pietatem, 3. Reg. 9. 1017

Poſt hæc tempora Regina Auſtri adijt Salomonem, ejus ſapientiam auditura, 3. Reg. 10.

2969 Salomon amoribus victus colit Idola. 1002

2970 Salomon moritur, 3. Reg. 11. Hinc ad conceptũ 1001

Chriſtum

Digitized by Google

Chriſtum 1000. (de quo in Iſagoge) ad V. C. 250. natum Romulum 231. ad Regnum Alexandri Magni 666. ad imperium Veſpaſiani & excidium Hieroſolymorum 1070.

2971 Diſtractio regni Salomonis. 1000

Decem tribus Iſrael Regem ſibi conſtituunt Ieroboamum: idq; dicitur regnum Iſrael: quod duravit an. 262.

Duæ reliquæ tribus, Iuda & Benjamin, Regem creant Roboamum: idque nominatur regnum Iuda: quod duravit an. 395.

Roboam I. rex Iuda, filius Salomonis, ann. 17. 3. Reg. 14. Hic patri in regno, non in ſapientia, ſucceſſit: quia ſpreto ſeniorum conſilio, de ſententia juvenum, aggravat onera publica, 3. Regum 12.

Ieroboam I. rex Iſrael, an. 22. 3. Reg. 14. Hic in novo regno excogitata nova religione, & cultibus idolatricis, inſtituit feſtum, quod celebratur die 15. menſ. 8. Altare ſcinditur ad Prophetæ comminationem: Regis manus exareſcit: ſed precante Propheta reſtituitur. 3. Reg 12, 13.

2973 Iſraelitæ triennio ambulant in via Davidis: neglectis Ieroboami idolis, 2. Par. 11. 998

2974 Iſraelitarum APOSTASIA à Deo. 2. Par. 11. Hinc ad obſidionem Ieruſalem 390. Ezech. 4. 997

2975 Prima direptio templi Salom. 3. Reg. 14. à condito templo 42. dedicato 34. 996

2983 *Capetus rex Latinorum VII. poſt Æneam regnavit an. 26. Dionyſ. & Euſeb. ante V. C. 237.* 988

2987 Roboam rex Iuda Mor. 3. Reg. 14. 984

2988 Abia II. rex Iuda an. 3. 3. Reg. 15. 983

2991 Assa III. rex Iuda an 41. 3. Reg. 15. 980

2992 Ieroboam rex Iſrael Mor. percuſſus à Deo, 2 Paral. 13. 979

Nadab rex Iſrael annos 2. (incoatis) 3. Reg. 15

2993 Nadab II. rex Iſrael filius Ieroboam occiſus 978

Digitized by Google

Tota poſteritas impij regis Ieroboami à Baaſa extirpatur 3. Reg. 15.

BAASA III. rex Iſrael an. 24. 3. Rēg. 15.

3000 IVBILÆUS MOSIS 10. *Mundi conditi 60.* 971

Concurrunt hic, 60. Iubilæus & 60. annus à dedicato templo Salom. item 16. Iubilæus Moſis, & 10. annus regni Aſſa.

ELIAS Propheta circa hæc tempora natus.

Homerus Poetarum parens, floruit.

3004 Numeroſiſſimus Æthiopum exercitus funditur, nõ tam armis, quam piis precibus Regis Aſſa (circa hujus anni finem: aut ſequentis principium) 2. Paral. 14. ante mortem Chriſti 1000. 967

3005 Idola ejecta è terra Iuda anno 15. Aſſa: menſe 3. 2. Paral. 15. 966

3009 *Capys rex VIII. Latinor. an. 28. Dionyſ. ante V.C. 211. Hinc ad natalem Auguſti Caeſ. 900.* 962

3016 BAASA moritur anno 26. regis Aſſa. 955

ELLA IIII. rex Iſrael an. 2. 3. Reg. 16.

Hactenus nobiſcum cõcordat Gerardus Mercator in hiſtoria ſacra & annorum mũdi ſupputatione uſque ad annum 26. Regis Aſſa, quo in Iſrael regnare cepit Ella.

3017 ELLA occiſus, 3. Reg. 16. & deleta domus Baaſę. 954

ZIMRI V. rex Iſrael diebus 7. 3. Reg. 16.

AMRI VI. rex Iſrael an. 12. 3. Reg. 16. ſex in Thirza, ſex in Samaria.

3021 SAMARIA Metropolis reg. Iſraelitici condita, 3. Reg. 16. Hinc ad Romam conditam 200. 950

3028 AMRI rex Iſrael Mor. & primus ſepelitur in urbe Samaria à ſe condita. Hinc ad mortem Iulij Cæſaris 900. 943

ACHAB VII. rex Iſrael an. 22. 3. Reg. 16. ſuperavit impietate omnes ante ſe Reges.

3029 ASSA ægrotat ex pedũ doloribus, nec quærit Dominum, ſed Medicos, 2. Paral. 16. 942

3031 Aſſa rex Iuda Mor. vidit 7. Reges Iſraeliticos ſuo tempore. 940

IOSAPHAT IIII. rex Iuda an. 25. 3. Reg. 22.

3033 Viſitatio Eccleſiarum ſub Ioſaphat, 2. Paral. 17. 938

3037 ELIÆ PROPHETÆ Miniſterium. 934

Capetus Silvius rex IX. Latinorum an. 13. Dionyſ. ante V. C. 183.

3038 ✱ Fames triennij & 6. menſium, 3. Reg. 17. Lucæ 4. Iacob. 5. Diſtat hæc fames ab ea, quæ fuit tempore Ioſeph in Ægypto, annis 800. 933

3041 ELIAS mactat Baalitas, 3. Reg. 18. 930

Hinc ad excidium Hieroſolymorū, vbi gladio Veſpaſiani mactati ſunt Iudæi hoſtes Chriſti, 1000.

3042 Elias jejunat diebus 40. 3. Reg. 19. 929

3043 BENHADAD rex Syriæ victus ab Achab. 3. Regum 20. 928

3044 Syri iterum victi ab Iſraelitis. 3. Reg. 21. 927

Triennij induciæ inter Syros & Iſraelitas.

3045 ✱ Vinea Naboth occupata ab Achab. 926

NABOTH interfectus. 3. Reg. 21.

3047 Bellum Achab cum Syris poſt triennij pacem. Impius Achab ſagitta ictus perit: canes ſanguinem ejus ex curru defluentem lambunt. 3. Reg. 22. 924

IV. REGUM incipit.

OCHOZIAS, al. Ahaſias VIII. rex Iſrael ann. 2. 4. Reg. 1.

3048 Elias igne cœleſti perdit legatos Ochoziæ, an. 1060. poſt deletos igne cœleſti Sodomitas. Ochozias Mor. 4. Reg. 1. 923

IORAM IX. rex Iſrael ann. 12. 4. Reg. 3. frater Ahaſiæ.

3050 IVBILÆVS MOSIS 11. *Mundi 61.* 921

✱ Elias putatur translatus in cœlum, al. 3056.

ELISÆI ſeculum.

Tiberius Silvius rex X. Latinorum ann. 8. ante V. C. 170.

3051 IORAM V. rex Iuda an. 8. 4. Reg. 8. filius Ioſaphat. 919

Digitized by Google

3055 IOSAPHAT rex Iuda Mor. ætat. anno 60. 916

3056 IORAM fratres ſuos occidit: ideo Elias (ſive Theſbites ſive alius) Propheta per epiſtolam eum objurgat, 2. Paral. 21. Quidam ad hæc tempora referunt Eliæ translationem. Ea ratione huc pertinerent pleræq; hiſtoriæ Eliſei Prophetæ, de quibus 4. Reg. 2. 3. 4. 5. Eſt à diluvio 1400. 915

3058. OCHOZIAS VI. rex Iuda an. 1. 4. Reg. 8. 913

IOAS filius Ochoziæ Regis Iuda naſcitur: & erat ſeptem annorum cum regnare inciperet, 4. Reg. 11. 12.

Agrippa Silvius rex XI. Latinorum an. 41. Dionyſ. ante V.C. 162.

3059 IORAM rex Iuda ætatis 40. ſæviſſimis inteſtinorum tormentis moritur juxta Eliæ vaticinium. 2. Paral. 21. 912

OCHOZIAS rex Iuda ætatis 23. occiditur, 4. Regum 8.

IORAM rex Iſrael ſagitta percuſſus periit, 4. Reg. 9.

IESABEL regina & uxor Achab de feneſtra præcipitatur & laceratur à canibus, 4. Reg. 9.

ATHALIA tyrannice regnat in Iuda annis 7. incoatis, 4. Reg. 11. 10. reg. VII.

IEHU X. rex Iſrael ann. 28. 4. Reg. 10.

Domus Achab deletur à Iehu. 4 Reg. 10.

3060 *Homerus Poetarum Princeps, mortuus anno ab excidio Troiæ 272. ante V.C. 160. Solinus (à nato Davide 200) alij aliter.* 911

3065 Athalia interfecta tyrannidis anno 7. 906

IOAS VIII. rex Iuda an. 40. 4. Reg. 11. 12.

3086 IEHU rex Iſrael Mor. 4. Reg. 13. 885

3087 IOACHAS XI. rex Iſrael an. 17. 4. Regum 13. Filius Iehu. 884

Ioas templum inſtaurat, 4. Reg. 12. anno regni 23. ætat. 30.

Lycurgi ſeculum, qui tulit leges Lacedæmoniis.

3093 ✱ IOIADA ſummus Sacerdos ætat. 130. Mor. 2. Paral. 24. 878

3099 *Alladius XII. rex Latinorum ann. 19. qui & Aremulus. Dionyſ. fulmine extinctus.* 872

3100 IVBILÆVS *Moſ. 12. Mundi 62.* 871

3101 Ioas deſignatur rex Iſrael, vivo adhuc patre, cū quo regnavit 3. ſolus 16. 4. Reg. 13. 870

3103 Martyrium Zachariæ filij Iojadę. &c. 2. Par. 24. 868

IOACHAS rex Iſrael Mor.

3104 Ioas rex Iuda interfectus, 4. Reg. 12. 867

IOAS XII. rex Iſrael an. 16. 4. Reg. 13. filius Ioachaz.

ELISÆUS Propheta Mor. 4. Reg. 13.

Mortuus homo reviviſcit contactu oſſium Eliſęi, 4. Reg. 13. Hinc ad Chriſti mortem 900.

3105 AMASIAS IX. rex Iuda an. 29. 4. Reg. 14. filius Ioás. 866

3118 *Aventinus ante V.C. 102. XIII. Latinorū Rex an. 37.* 853

3119 IEROBOAM XIII. rex Iſrael an. 41. 4. Reg. 14. 852

IONAS Propheta floret. 4. Reg. 14.

VZIAS rex Iuda naſcitur, qui erat 16. annorum cum regnare inciperet anno 27. Ieroboami Regis Iſraelitici 4. Reg. 15.

3133 Amaſias rex Iuda occiſus, ætа. 54. 4. Reg. 14. 838

3134 Interregnum annorum 11. ſub Vzia. 837

3145 VZIAS X. rex Iuda an. 52. 4. Reg. 15. 826

3148 *SARDANAPALVS ultimus rex Aſſyriorum perit ſuccenſa à ſe regia. Vixit & periit ut Sodomita. Eſtq; hic annus à conflagratione Sodomorū 1100. à capta & exciſa Troia 360. Hinc ad Alexandri Magni mortem 500. ad regnum Nabuchdonoſoris 200. Monarchiam Iulij 777.* 823

Regnum Aſſyriorum trāſfertur ad Medos, cum duraſſet an. 1360. Diodor.

3150 IVBILÆVS Moſis 13. *Mundi 63. Oſeas & Amos prophetant.* 821

3155 *Procas XIV. rex Latinorum ann. 23. Dionyſ. ante V. C. 65.* 816

3159 Ieroboam rex Iſrael Mor. 4. Reg. 14. 812

Digitized by Google

REGNUM Macedonum incipit, in quo primus regnavit Caranus. Pauſan. Plutarch. Euſ. Hinc (incluſivè) ad mortem Alexandri Magni 490. ad regni Macedonici finem 646.

3178 *Amulius XV. rex Latinorum an. 42. Dionyſ. ante V. C. 42. expulſo Numitore fratre.* 798

3182 ZACHARIAS XIIII rex Iſrael menſ. 6. 4. Regum 15. 789

3183 SELLUM XV. rex Iſrael menſe 1. 4. Reg. 15. 788

Zacharias à Sellum occiſus.

MANAHEM XVI. rex Iſrael an. 10. 4. Reg. 15.

3190 ESAIAS Propheta claret. 781

3193 MANAHEM rex Iſrael Mor. 4. Reg. 15. 778

3194 PEKAIA XVII. rex Iſrael an. 2. 4. Reg. 15. 777

3195 *Heſiodi ſeculum. Solinus ſcribit eum in auſpiciis primæ Olympiadis obiiſſe, alij aliter.* 776

3196 VZIAS rex Iuda Mor. Pekaia rex Iſrael occiſus. 775

PEKA XVIII. rex Iſrael an. 20. 4. Reg. 15.

Eſaias videt Dominum in gloria, Eſa. 6.

OLYMPIADES incipiunt, vide Iſagogen.

Olympias prima celebratur in æſtate.

3197 IOATHAM XI. rex Iuda ann. 16. 4. Re. 15. filius Vziæ. 774

3200 IVBILÆVS MVNDI 64. *Moſis 14. Olymp. 2.* 773

MICHEAS & IOEL Prophetæ clarent. Aliqui etiam Abdiam Prophetam in hæc tempora reijciunt.

RES ROMANÆ INCIPIUNT.

Romulus & Remus concepti anno 1. Olymp. 2. Plut. in Romulo, alij ad ſeq. an.

3201 *Romulus & Remus nati, die 21. Ægyptij menſis Thoth. Plut.* 77

Dionyſius, Livius, Florus, Velleius, Eutropius, Oroſius, Plinius Secundus de viris illuſtribus, Zonaras & alij

alij Romanæ hiſtoriæ ſcriptores incipiunt.

3202 Ezechias rex Iuda naſcitur. 769

3212 Iotham rex Iuda Mor. 759

Achas XII rex Iuda an. 16. 4. Reg. 16.

3213 ✱ Vaticinium Eſaię 7. de Immanuele. 758

3216 Peka rex Iſrael occiſus ab Oſea, qui poſtea regnavit in Iſrael. 755

3219 *Hinc numerat VARRO annos Romæ conditæ. Eius ſupputationem ſequuntur Cicero, Plinius, Cornelius Tacitus, Dio, Cenſorinus & alij. Dionyſius autem, Solinus, & tabulæ Capitolinæ, numerant annos Romæ conditæ à ſequenti: quam ſupputationem nos ſequimur.* 752

3220 *Olymp. 7. ROMA condita die 21. April. Romulus regnat an. 37. Primus annus V.C.* 751

3223 *V.C. 4. Romani puellas Sabinas rapiunt, 18. Auguſti. Plutarch. Dionyſ.* 748

3224 Oſeas ult. rex Iſrael an. 9. 4. Reg. 17. 747

Hinc ad Monarchiam Iulij Cęſaris 700.

NABONASSARIS AERA.

Anni Nabonaſſaris ſive Salmanaſſaris, quos Ptolemęus numerat, circa hujus anni finem initium ſumunt.

3227 Ezechias XIII rex Iuda an. 29. 4. Reg. 18. 744

3228 Celeberrimum Paſcha ſub Ezechia, 2. Paral. 29. 743

Tempus medium inter primum Paſcha Moſis & Chriſti, utrinque diſtans annis 775.

Serpens ęneus confringitur, 4. Reg. 10.

3229 *Bellum Meſſeniacum, an. 20. Pauſan.* 742

3230 Samaria obſidetur à Salmanaſſare, anno 4. Ezechiæ & 7. Oſeæ, 4. Regum 17. conditę Samariæ anno 210. 741

3232 *Olymp. 10. V.C. 13.* 739

Finis regni Iſrael, quod duravit à morte Salomonis annis 262.

Decem tribus Iſrael abductæ in Aſſyrios, 4. Reg. 17 ab exitu ex Ægypto 779.
Samaria capta à Salmanaſſare: cõditæ Samariæ anno 212.
Tobias abductus in Medos, Tob. 1.
Religio Samaritana cœpit.
Hinc ad captivitatem Babylonicam 133.
3233 ✱ NAHUM Propheta floruiſſe putatur. 738
3235 SENNACHERIB IV. rex in Aſſyria regnat an. 7. 736
3240 Sennacherib obſidione cingit urbem Ieruſalem. 731
Angelus Domini perdit Aſſyriorũ 185000. 4. Reg. 18. Eſa. 37.
Ezechiæ morbus: Solis regreſſus: & vitæ Ezechiæ prorogatio, 4. Reg 20. Eſa. 38.
3241 TOBIÆ hiſtoria incipit: & Sennacherib interficitur à filiis, Tob. 1. 730
3248 *Pugna ad Ithomen, qua finitum eſt bellum Meſſenium. Pauſan.* 723
2350 IVBILÆVS MOSIS 15. *Mundi 65.* 721
MARDOCEMPADUS in Aſſyria regnat.
3255 Ezechias rex Iuda Mor. ætat. 54. 715
3256 MANASSE XIII. rex Iuda an. 55. 4. Reg. 21. 714
Romulus Roman. rex Mor. ætat. 55. die 7. Iulij. V. C. 37. A diluvio 1600. regno Latini 5[illegible]0.
HERODOTI hiſtoria (continua) incipit, præter quam quod ſuperiora recitat.
Gyges in Lydia regnat.
3258 *V. C. 39. Numa II. rex Roman. an. 43.* 713
3300 IVBILÆVS mundi 66. *Moſis 16.* 671
Olymp. 27. V. C. 81.
✱ ABACVC Propheta floruiſſe putatur. Alij cũ in captivitatis Babylonicæ tempora reijciunt.
Numa Rom. rex Mor. ætatis 81.
3301 *V. C. 82. Tullus Hoſtilius 3. rex Rom. an. 32.* 670
3304 IOSIAS rex Iuda N. 4. Reg. 22. 2. Paral. 34. 667
3311 AMMON XIIII. rex Iuda an. 2. 4. Reg. 21. 660
3313 IOSIAS XV. rex Iuda an. 31. 4. Reg. 21. 658

Cypſelus

Digitized by Google

Cypſelus Corinthi exercet tyrannidem, Euſeb. Hinc ad Cyri regnum 100. ad primum conſulatum Iulij 600.

3325 IEREMIAS prophetare ac docere cœpit, 13. Ioſię. Prophetavit an. 41. 646

Hinc initium ſumunt 40. anni peccatorum domus Iuda, de quibus Ezech. cap. 4.

3330 Liber Legis reperitur in templo. Ara in Bethel confringitur: cultus Dei reſtituitur, deſtructis idolis, 4 Reg. 22. 641

3331 Celebre Paſcha ſub Ioſia, 2. Reg. 23. 2. Par. 35. al. ad præced. 640

✶ SOPHONIAS prophetat.

3332 *Olymp. 35. V.C. 113.* 639

Thales Mileſius Philoſophus Naſc. Laert.

Tullus Hoſtilius Rom. rex fulmine ictus, Dionyſ.

3333 *V.C. 114. Ancus Martius Rom. rex 4. an. 24.* 638

3340 ✶ ABDIAS Propheta his temporib. vixiſſe putatur. Alij eum in ſuperiorem Mundi centenarium 3240. conferunt, & forte rectius. 631

3343 Ioſias rex Iuda perit in prælio, 4. Reg. 23. Ier. 46. & Herodot. Mors Cyri & Ioſiæ diſtant annis 100. 628

3344 IOACHAS XVI. rex Iuda menſ. 3. 4. Reg. 23. 627

IOIAKIM XVII. rex Iuda an. 11. 4. Reg. 23.

3347 NEBUCADNEZAR ſeu Nabugdonoſor rex Aſſyr. an. 44. 624

3348 Liber Ieremiæ comburitur à Rege Iojakim. Ieremiæ 36. 623

✶ *Draconis leges ſcriptæ circa hoc tempus.*

3350 IUBILÆUS Moſis 17. *Mundi* 67. 621

3351 Nebucadnezar Iudęam deditione capit. 620

3354 Ioiakim rex Iuda renuens regi Babylonico pendere tributa, abducitur vinctus duabus catenis in Babylonem, ubi ſepelitur ſepultura aſini, id quod Ieremias prędixerat. Hic eſt qui Ieremię librum in ignem conjecerat, 2. Paral. 36. Ierem. 22. 617

IECHONIAS XVIII. rex Iuda menſ. 3. d. 10. 4. Reg. 24.

TRANSMIGRATIO IECHONIÆ in Babylonem: ab exitu ex Ægypto 901.

DANIELIS Liber incipit.

Daniel abductus cum Iojakim Babylonem.

ZEDECHIAS ult. rex Iuda an. 11. 4. Reg. 24. Cœpit ante anni ſinem.

3355 * Daniel & ejus ſocij triênio diſcunt literas & linguam Chaldaicam, Dan. 1. 616

3356 *Ancus Martius Rom. rex, Mor. à morte Romuli 100.* 615

3357 *V. C. 138. Tarquinius Priſcus V. Rom. rex an. 38.* 614

3358 HANANIAS Pſeudopropheta Mor. menſ. 7. quod ei Ieremias menſe 5. prædixerat, Ier. 28. 613

Daniel & ejus ſocij ſiſtuntur regi Nabugdonoſor, Dan. 1.

3359 EZECHIEL prophetare cœpit anno 5. transmigrationis Iechoniæ, die 5. menſ. 4. anno 30. (ætat.) Ezech. 1. 612

3360 De hoc anno Ezechiel cap. 8. 9. 10. Cap. 9. jubentur ſignari litera Ebraica Thau, quotquot gemerent ac dolerent propter abominationes in urbe Ieruſalem. 611

3361 De hoc anno Ezechiel cap. 20. 21. 610

3363 Obſidio urbis Ieruſalem die 10. menſ. 10. 4. Reg. 25. Hinc ad bellum civile Pompeianum 560. 608

3364 * Olymp. 43. Ieremias carceri includitur, Ier. 32. Hoc anno finiuntur 390. anni Ezechielis, cap. 4. 607

3365 Deſolatio templi & urbis Ieruſalem. Hinc ad excidium poſtremum templi Ieruſalem 676. ad Monarchiam Iulij 560. ad reditũ Eſræ in Ieruſalem 150. ad conditum templum ſecundum 87. 606

CAPTIVITAS BABYLONICA annorum 70. Ier. 25. 29. 41. 52. Et 4. Reg. 25.

Chaldæi urbem Ieruſalem invaſère die 9. menſ. 4. Ierem. 39.

Templum conflagravit die 10, menſ. 5. Ier. 52. Stetit an. 431.

an. 431. menſ. 3. circiter.

Hic fuit finis regni Iuda, quod duravit ab obitu Salomonis 395. Eſt annus à diluvio 1709. natali Abrahæ 1416. eius vocatione 1342. incenſis Sodomis 1317. exitu ex Ægypt. 912. morte Moſis 872. partitione terræ 865. excidio Troiæ 577. regno Samuelis & capta arca 515. nato Davide 505. eo mortuo 435. à dedicato hoc templo Salom. 424. à completa regia Salom. 412. capta Samaria 133. prædicatione Ieremiæ 41. Ezechielis 7. ab V. C. 146.

Ieremias ab Aſſyriis ex carcere dimittitur, & libertate donatur, Ieremiæ 39.

Sedechiæ regi eruuntur oculi, cum prius vidiſſet filios ſuos mactari, Ieremiæ 39.

Gedalia occiſus menſe 7. Ieremiæ 41.

3369 Reliquiæ Iudæorum abductæ in Babel, Ier. 52. 602

Propagatio doctrinæ Eccleſiæ in Babylone.

3370 Daniel exponit ſomnium Nebucadnezaris de Coloſſo, &c. Dan. 2. Ioſeph. 601

3378 Ezechieli monſtratur templum typicum, Ezechielis 40. 593

Solon fert leges Athenienſibus, Laert.

3387 *Eclipſis Solis prædicta à Thalete, Plin. l. 2. c. 12.* 584

3390 Nebucadnezar rex Babylonis Mor. 581

EVILMERODACH regnat in Babylone ann. 28. circiter.

IECHONIAS rex Iuda exaltatur die 25. menſe 12. Ierem. 52. Sed 4. Regum 25. exprimitur dies 27. menſ. 12. A regno Davidis 500.

Libri Regum deſinunt.

3394 *Tarquinius Priſcus Rom. rex occiſus: à morte Æneæ 600.* 577

3395 *V. C. 176. Servius Tullius VI. Rom. rex ann. 44.* 576

3400 IVBILÆVS MVNDI 68. *Moſis 18. Olymp. 52. V. C. 181.* 571

Hic Iubilæus eſt ipſum medium captivitatis Babylo-

nicę, id eſt, annus 25. qui menſe 4. aut 5. completur.

PHALARIS TYRANNVS.

Circa hæc tempora vixit Phalaris Siciliæ Tyrannus crudeliſſimus, qui ſontes inclusit bovi æreo, ut dum ſubmiſſo igni torrerentur, inſtar boum clamarent. Hūc æreum taurum fabricaverat Perillus faber ærarius, eumq; Tyranno tradiderat. Phalaris artificem illum primo inmiſit tauro, quem aliis elaboraverat, intruſit & vivum cremavit.

——————pœna non juſtior ulla eſt,
Quàm necis artifices arte perire ſua.

Hiſtoria ESTHER ab aliquib. ad hęc tempora refertur: alij aliter.

Hoc ſeculo floruerunt ſeptem ſapientes in Græcia: item Pythagoras, Phocylides, Epicharmus, Anaximander, Anacreon Lyricus, Arion Muſicus, Steſichorus Poeta, Phalaris Siciliæ tyrannus.

3406 *Ludi Compitalitij primum facti V. C. 187.* 565

Eodem anno Servius Tullius primus cenſum egit, & LVSTRVM primum fecit. Goltzius.

3407 *ÆSOPVS fabularum autor interemptus à Delphis, Euſeb. Suid. Olymp. 54.* 564

3408 *Piſiſtratus urbe Athenarum pellitur. Euſeb. Sigonius refert ad annum ſequentem.* 563

3411 *LVSTRVM ſecundum Romæ factum. Goltz.* 560

3412 *Crœſus ultimus Lydorum rex regnat an. 14. Herod. Olymp. 55.* 559

3413 REGNVM CYRI. 558

Cyrus Aſtyagen, qui fuit rex ditiſſimus, capit. Herod. & Iuſt.

Cyrus regnavit an. 30. Cic. Herod.

Annus captivitatis Babylonicæ 49.

3414 *Nigloſſor regnat an. 4. Beroſus. Ioſephus habet 40. errore manifeſto. Ioſephus lib. 10. cap. 13. Nigloſſorem vocat filium Evilmerodachi. Beroſus non item.* 557

Cyaxares filius Aſtyagis, quem Daniel nominat Dari-

um.

um Medum filium Ahaſueri, cum Cyro regnare cepit in Media annis 20. ante captum Babylonem.

Piſiſtratus redit Athenas. Sigonius.

3417 Circa hoc tempus Zerobabel primus Iudęorum dux poſt reditum ex Babel naſcitur, ante finem captivitatis Babylonicæ anno 17. Philo Annij. 554

Laboſardach filius Nigloſſoris regnavit 9. menſib. Ioſeph. & Beroſus.

3418 BALTHASAR in Babylone regnat annis 17. Ioſephus ex Beroſo. 553

Hunc nominat Ioſephus Nabonidum: Herodotus Labynitum.

3419 V. C. 200. Viſio Danielis de 4. beſtiis, id eſt, Monarchiis cap. 7. 552

Piſiſtratus Athenis regnat, Olymp. 56. an. 4. Pauſ. lib. 2. Eſt medium inter coronationem Salom. & natalem Auguſti Cæſaris. Vtrinq; anni 490.

Crœſus adverſus Cyrum bellum gerit. Euſeb.

Amyntas IX. rex Maced. an. 50.

3421 Viſio Danielis de ariete feriente hircũ, cap. 8. Hinc ad Alexandri Magni natalem 195. ad regnũ 215. ad ejus Monarchiam 220. 550

3424 *Olymp. 58. Solon moritur anno 2. Piſiſtrati regnantis. Plutarchus in Solone. A condito templo Salom. 490. Hinc ad obitum Platonis an. 200.* 547

Thales Mileſius moritur nonagenarius. Laert. Olymp. 58. nobis prodeunt anni 92.

3425 *FINIS REGNI LYDORVM, quòd duravit an. 170. Herod.* 546

Crœſus à Cyro captus. Euſeb. Hic ſedens in rogo memor dicti Solonis, qui neminem ante obitum felicem dixerat, exclamavit: O Solon, Solon, &c. Hac occaſione à morte liberatus eſt. Hinc ad Iulij Monarchiam 500.

3428 *Olymp. 59. V. C. 209. Theognis, cujus Gnomologia extat, naſcitur. Suid.* 543

3430 *Medium inter regnum Salom. & Imperium Auguſti. Vtrinq;* 541

Utrinque enim diſtat 500.

3432 *Olympias 60. V. C. 213. Phocylides Poeta, cujus extant epigrammata, floret. Euſeb.* 539

3434 Ultimus annus captivitatis Babyloniæ & ultimus monarchiæ Aſſyr. 537

Cyrus Babylonem capit.

Prædixerat Eſaias Babyl. regni interitum c. 45.

Balthasar rex Babylonis interficitur à Dario Medo ſene, nato annos 62. Daniel 5. cum quo Cyrus Perſarum rex Babylonē cœpit, quod prædictum erat Eſa. 13. 14.

* Poſt hæc tempora videtur Daniel conjectus in lacum leonum, Daniel 6.

Annus à condito templo Salom. 500. compl.

3435 MONARCHIA II. PERSARUM. 536

Duravit ann. 207. uſque ad Alexandri Magni Monarchiam.

Cyrus primus Monarcha apud Perſas, annis 7. completis.

Iudæi in patriam redeunt, ducibus Zorobabele & ſacerdote Ieſua. Prædixerat Ieremias Propheta reditum Iudæorum ex Babel in Iudæam poſt 70. annorum exilium c. 25. & 29. Eſa. c. 44.

Deus Danieli patefecit 70. hebdomadum tempus Daniel. 9.

LIBER ESDRÆ ſacerdotis incipit, qui 10. capit. enarrat facta annorum 80. à reditu Iſraelitarum ex Babel ad annum primum (completum) migrationis Eſræ ex Babel. Nominatur Eſdras velox & ingenioſus ſcriba legis Domini, ob ſacrarum literarum peritiam atque legis tradendæ ſtudium: & maximè ob ſcripta quædā ſacra à ſe collecta poſteritatique tradita. Hinc vulgo creditur

libros

libros Paralipomenon ab ipſo ſcriptos eſſe, qui ſunt epitome quædam hiſtoriarũ à mundo condito ad hæc uſq; tempora. Et ubi deſinit ſecundus Paralip. ibi incipit primus Eſdræ.

Altare extruitur Hieroſolymis à Iudæis, & primum à reditu celebratur feſtum tabernaculorum, die 1. menſis 7. Eſræ cap. 3.

3436 *Olympias* 61. *V.C.* 217. Templi ſecundi fundamenta jacta, menſe 2. Eſræ cap. 3. 535

Extructio templi impeditur uſque ad annum 2. Darij (annis 17.) Eſræ 4.

3437 Viſio poſtrema Danielis die 24. mẽſis primi, in qua texitur prognoſticon cõmemorans res à 3. anno Cyri uſq; ad mundi conſummationẽ c. 10. 11. 12. 534

Hinc ad conceptum Chriſtum 532. Vide Cruſ. p. 122.

3438 *Servius Tullius VI. Rom. rex interfectus eſt V.C. 219. lib. de viris illuſtribus cap. 7.* 533

Tarquinius Superbus arreptum ſocerũ ſuum Tullium regem Rom. elatumq́ę curia, per gradus dedit præcipitem. Ita ille perijt generi & filiæ ſuæ inſidijs. Dionyſ. 4.

3439 *V.C. 220. Tarquinius ſuperbus VII. & ultim. Rom. rex regnat an. 25.* 532

3440 *Olympias 62. V.C. 221. Hoc tempore vixit Polycrates Samiorum tyrannus, qui poſtea ſtrangulatus eſt à præfectis Sardium. Cic. lib. 5. de finib. de eo loquitur.* 531

3442 *Cyrus Perſarum rex moritur. Herod. Xenoph.* 529

3443 *CAMBYSES filius Cyri II. Perſarum rex an. 8. Herod. Hic vocatur Aſſuerus & Arthaſaſta. Eſd. 4.* 528

3444 *Olympias 63. V.C. 225.* 527

3445 *Amaſis rex Ægypti, Cambyſi negat filiam & mittit Apryis filiam: unde oritur bellum Cambyſis adverſus Ægyptios.* 526

3446 *Cambyſes Perſarum rex armis Ægyptum capit circa 3. annum Olympiadis 63.* 525

3448 *Olympias 64. V.C. 229.* 523

IVBI.

3450 IVBILÆVS MOSIS 19. Mundi 69. 521
Mors Cambyſis attulit Iudæis lætitiam convenientem jubilæo.
3451 *DARIVS HISTASPIS, III. rex Perſarum an. 36. Herod. Iuſtin.* 520
Diſtribuit Perſiam in 20. provincias. Herod.
Simonides Poeta vixit.
3452 *Olympias 65. V.C. 233.* 519
AGGÆVS ET ZACHARIAS.
Aggæus prophetare cœpit die 1. menſe 6.
Zacharias menſe 8.
TEMPLVM SECVNDVM Hieroſolymis conditum. Eſræ 5. 6. Fundamenta jacta anno 2. Darij, die 24. menſe 9. Aggæ. 2.
3453 Darius Perſarum rex edicto ſuo cõfirmat incoatam templi extructionem. Eſræ 6. Eſtque hic annus ab exitu Iſrael ex Ægypto 1000. 518
Memoria & obſervatione dignum eſt, quod Iudæi ſola adhortatione Prophetarum Aggæi & Zachariæ templi ædificationem aggreſſi ſunt anno ſuperiore, abſque conſenſu Darij regis Perſarum, ſecurè interim expectantes Regiam confirmationem incoati operis, qua re fidẽ ſuam in promiſſiones divinas, quas ex Prophetis acceperant, egregiè declararunt.
3456 *Olympias 66. V.C. 237. A diluvio 1800. A morte Iacob 1200. ab Olymp. principio 260. à morte Hiskiæ & Romuli 200. à jactis fundamentis templi 21.* 515
Pindarus Poeta naſcitur: vixit annis 66. alij 80. Scholiaſt.
Domus Domini completa eſt die 3. menſ. 12. anno 6. Darij facta eſt. Si volent Scholaſtici meminiſſe annum dedicati templi ſecundi, tantum imprimant menti hoc, quod ordine ſe hic ſubſequuntur hi numeri: 3. 4. 5. 6.
TEMPLI SECVNDI dedicatio, 1. Eſdræ 6. à diluvio 1800. à dedicato templo Salomonis 515.

nis 515. Hinc ad N. C. totidem.

Hipparchus Piſiſtrati filius ab Ariſtogitone & Armodio necatur anno 4. ante ejectum Hippiam.

Hippias Piſiſtrati filius tyrannidem obtinet Athenis & regnat annis paulo amplius tribus uſque ad expulſos Piſiſtratidas. Herod.

3457 Primum Paſcha in templo ſecundo celebratũ 1. Eſd. 6. Hinc ad poſtremum Paſcha Chriſti ann. 547. ad excidium 584. 514

Diſtat hoc Paſcha à primo paſchate Moſaico annis 1004. à Paſchate in tẽplo Salomonis primo 516. à Paſchate Ezechiæ 230. Ioſię 127. à poſtremo Paſchate in templo Salomonis celebrato 92. à primo Paſchate ſub Ioſua celebrato 963.

3460 *Olympias 67. V. C. 241. Piſiſtratidæ Athenis pulſi anno 20. ante Marathoniam pugnam. Herod. & Thucyd.* 511

3462 *Darius Babylonem capit aſtutia Zopyri. Herod. Iuſtin. Clem.* 509

3463 *Lucretia à Tarquinij Superbi filio ſtuprata manu ſua perit.* 508

3464 *V. C. 245. Tarquinius Superbus Roma & regno ejicitur 24. Febr. qui dies dictus eſt REGIFVGIVM.* 507

ROMÆ REGIBUS EIECTIS PRIMI COSS. CREANTUR.

Ob ſtuprum à regis Superbi filio illatum Lucretiæ mutatur Reſpubl. Romana, & ejectis regib. Magiſtratus annuus mandatur Conſulibus.

Primus autem annus quinq; Coſſ. habuit. Dionyſ. Hinc ad Iulij Monarchiam 460.

3465 *BELLVM ETRVSCVM III. cum rege Porſena.* 506

3466 *V. C. 247. Capitolium Romæ dedicatum. Dionyſ.* 505

3471 IOIAKIM filius ſummi ſacerdotis abſente patre 500

functus eſt Pontificatu an. 8. Hic conſcripſit geſta Iudith, & anniverſariam liberationis memoriam agendam inſtituit. Philo Annij.

3472 *Olympias 70. V. C. 253. Primus Dictator Rom. T. Lartius Flavius, antenatum Iulium Cæſarem Dictatorem ultimum 400.* 499

3475 *Pythagoras Samius cujus aurea dicta circumferuntur, moritur. Euſeb.* 496

3476 *Olymp. 71. V. C. 257. Saturnalia inſtituta. Liv.* 495

3477 *Pugna ad lacum Regillum V. C. 258. Latini victi à Dictatore Poſthumio. Hæc fuit poſtrema pugna Tarquinij Superbi cum Romanis. Paulò poſt obiit, exilij ſui anno 14. Dionyſ.* 494

Hippocrates Medicus vixit.

3479 *Prima ſeceſſio plebis Rom. in montem ſacrum V. C. 260. Liv.* 492

3480 *Olympias 72. V. C. 261. Tribuni plebis primum creati.* 491

Pugna Marathonia, qua Miltiades profligavit exercitum Darij Regis Perſarum in campo Marathonio. Herod. Thucyd. Dionyſ. Gell. & Probus in Miltiade.

3481 *Gelon in Sicilia regnat an. 8.* 490

3482 *Coriolanus exilio à plebe mulctatur, quod obſtitiſſet, ne frumentum ex Sicilia advectum plebi divideretur in ſumma annona caritate. Damnatus abſens in Volſcos abiit. Liv.* 489

3485 *Coriolanus à matre Veturia & conjuge Volumnia placatur & exoratur; ne patriam oppugnet. Livius. Dionyſ.* 486

3486 *Darius Hyſtaſpis rex Perſarum moritur. Hinc ad mortem Auguſti Cæſaris 500.* 485

Epicharmus vixit. Suid.

Sophocles Poeta Tragicus naſcitur Athenis Olymp. 73. ante Socratem annis 17. Suid.

3487 *XERXES IV. rex Perſarum an. 21. Diod.* 484

Lex Caſſia Agraria à Sp. Caſſio *Coſ. primum lata eſt,*

adver-

Digitized by Google

adverſante collega Proculo Virginio & Senatu. Caſſius cum magiſtratu abiret, à Quæſtoribus damnatus & necatus eſt. Ex eo tempore leges Agrariæ maximis ſemper motibus Rom. Rempubl. concuſſerunt. Zaſ.

9 *Ariſtides in exilium pulſus ab ingratis civibus.* 482

90 *Certatum eſt hoc anno cum Tribunis. Liv.* 481

Oppia virgo Veſtalis damnata, inceſti pœnas dedit.

Græci fama imminentis belli audita, omnes privatas ſimultates oblivione delent & συγκρητισμῷ facto, mittunt legatos petentes auxilium à Gelone rege Syracuſanorum.

Themiſtocles interpretatur oraculum de muris ligneis.

91 *Xerxes Sardibus hybernat: legatos mittit in Græciam, petentes terram & aquam: Helleſpontum flagris cædi, & mari compedes inijci iubet. Herod.* 480

Syncretiſmus in Græcia factus.

Ariſtides ab Athenienſibus revocatur anno 3. exilij. Plutarch.

492 *Olympias 75. V. C. 273. Herod. Diod. Dionyſ. Pauſ. Expeditio Xerxis in Græciam. Xerxes recenſens exercitum plorat.* 479

Pugna ad Thermopylas: 300. Spartani, qui ſeſe oppoſuerant Xerxi occubuerant. Pugna ad Arthemiſium: claſſis Perſarum victa à Græcis.

Athenæ captæ à Xerxe.

Pugna ad Salaminem: claſſis Perſarum ab Athenienſibus duce Themiſtocle navali prælio victa. Xerxes è Græcia fugit. Vide Herodot. Diodor. Probum & Plutarchum in Themiſtocle & Ariſtide.

Euripides Poeta naſcitur. Suid. Sed Laertius annis 20. antiquiorem facit.

Liber XI. Diodori Siculi incipit.

3493 *Pugna ad Platæas & ad Mycalen eodem die.* 478

Perſæ victi à Græcis: Mardonius interfectus. Herod. Diod.

Digitized by Google

Herodotus déſinit, qui novem libris complexus eſt hiſtoriam 237. annorum ab anno 3256. (id eſt, à morte Candaulis) uſque ad pugnam ad Mycalen & fugam Xerxis. Eſtque hic annus à morte Moſis 1000. Vide igitur quàm multis annis Moſaica hiſtoria ſit ſcriptis Herodoti antiquior. Nam ab exitu ex Ægypto (quando Moſes libros ſuos ſcribere aggreſſus eſt) ad Herodoti principium, numerantur anni 803. Reliquam hiſtoriæ partem pertexit Thucydides, uſq; ad bellum Peloponneſiacum.

3494 Themiſtocles reparat muros Athenarum, repugnantibus Lacedæmoniis. 477

3495 Piræum Athenis extruitur à Themiſtocle. Diod. 476

Diodorus huc refert necem Pauſaniæ: alij aliter.

3496 Cremera expugnata, & internecione deleta eſt gens Fabia. Dionyſ. 475

3499 Ioiakim ſummus Sacerdos, mortuo patre Ieſua, præeſt annis 28. Philo habet 48. 472

3500 IVBILÆVS MVNDI 70. Moſis 20. 471

Olymp. 77. V.C. 281.

✱ MALACHIAS Prophetarum ultimus circa hæc tempora vixit.

✱ Hiſtoria IVDITH huc pertinere putatur.

Theron Acragantinorum rex, quem celebrat Pindarus ode ſecunda, moritur. Diod.

De huius anni ſeditionibus in urbe Roma vide Livium & Dionyſ.

Plebs Romana pulſatis lictoribus impetum facit in Coſſ. qui niſi è foro ſe proripuiſſent, perpetratum fuiſſet nefarium facinus.

3501 Circa hæc tempora Themiſtocles de patria opt. meritus invidia æmulorum in exilium pulſus. Diod. Thucyd. 470

3502 Pugna ad Eurymedontem fluvium. Cimon dux Athenienſium vincit Perſas eodem die prælio navali ac terreſtri. Hæ duæ victoriæ nomen Cimonis clarum fecerunt. 469

Digitized by Google

fecerunt in universa Græcia. Thucyd. Diod. Pro-
bus & Plut. in Cimone.

3503 *Socrates Philoſophus naſcitur. Laert.* 468

Sophocles primam fabulam juvenis adhuc Athenis do-
cuit. Plut. Cimon.

3504 *Hieron rex Siciliæ obiit Olymp. 78. Hunc celebrat Pin-* 467
darus.

3507 *Xerxes interfectus ab Artabano.* 464

3508 *Olymp. 79. V.C. 289. cuius victores celebrat Pindarus* 463
Ode 7. & 13.

ARTAXERXES LONGIMANUS V.
Perſarum rex an. 40. Diodor. Hinc ad natum Au-
guſtum 401.

3509 *Themiſtocles circa hunc annum moritur.* 462

3510 *Roma ſævit atrociſſ. peſtis qua uterq; Coſſ. abſumtus* 461
eſt. Liv. Dionyſ.

Bellum Dithmarſicum.

3511 *Feliciter pugnant Romani adverſus hoſtes: & res Ro-* 460
mana in antiquum ſtatum redit. Volſcum nomen
propè deletum eſt, 13417. in acie ceciderunt: 1250.
capti. Ubi, etſi adjectum aliquid ſit, magna certè
cædes fuit. Tertia illa pugna eo anno fuit. Liv.

3512 *Olymp. 80. V.C. 293. PERDICCA XI. rex Ma-* 459
ced. annis 31. incoatis, alij tribuunt ei 28. nos
cum Theopompo 31. Nam Athen. lib. 5. cap. 13.
dicit: Perdiccam mortuum eſſe Archonte Athe-
nis Epaminonda, id eſt, anno tertio Peloponneſiaci
(nobis eſt annus mundi 3543.) id ſpacium comple-
ctitur annos 31.

3513 *Capitolium captum ab Herdonio, ſed eo interfecto recu-* 458
peratum.

Exules & ſervi ad 4500. hominum, duce Herdonio, Ca-
pitolium atque arcem nocte occupaverunt. Valer. Coſ.
in pugna contra ſervos cecidit, & in eius locum ſuf-
fectus T. Quinctius Cincinnatus menſe Decembr.
Livius.

3514 Migratio ſecunda Iudæorum ex Babel. 457

Digitized by Google

INITIUM HEBDOMADUM DANIELIS, *ideſt*, annorũ 490. qui finiuntur morte Chriſti. Dan. cap. 9.

ESDRAS Sacerdos anno 7. Artaxerxis cũ populi Iſraelitici turba migrat è Babylone in Iudæam: iter ingreditur die 12. menſ. primi, Eſdræ cap. 8. Hieroſolymam venit die 1. menſ. 5. Eſdrę cap. 7. Eſt à priore reditu Iudæorum ex Babel annus 80. incoatus.

Pugna ad Tanagram: Athenienſes victi à Lacedæmoniis. Thuc. Diod.

3519 *V. C. 300 Romani Athenas mittunt legatos allaturos legum formulas.* 4

3521 V. C. 302. II. HEBDOMAS DANIELIS & annus 70. templi ſecundi incipit. 45

Romanorum legati Athenis reverſi, novas leges adferunt in urbem, quæ plerunque inde appellantur leges XII. tabularum.

Decemviri creati, qui anno ſequenti magiſtratum inierunt.

3522 *DECEMVIRI tenuerunt Rempubl. in annum tertium, Dionyſ.* 44

3523 *Nobilis pax Græciæ: quam Artaxerxes cum Athenienſibus fecit, & Græcas civitates in Aſia liberas eſſe juſſit. Diod. Plutarchus.* 44

Cimon Athenienſium dux Mor. Poſt Cimonem Pericles Athenis clarus fuit.

3524 *Secunda ſeceſſio plebis Romanæ. Olymp. 83. V. C. 305. Decemviri abdicarunt facta ſeceſſione plebis in Aventinum ob Appij Claudij facinus. VIRGINIUS filiam interfecit. Cicero lib. 2. de finib. Hinc ad Iulij Cæſaris Monarchiam 400.* 44

3526 *Tricennalia fœdera inter Athenienſes & Lacedæmonios facta: ſed ſervata annis 14. uſque ad belli Peloponneſiaci principium. Thucyd.* 44

NEHEMIÆ LIBER incipit.

NEHE-

Digitized by Google

Nehemias die 20. menſis 9. accipit nuncium de miſeranda vaſtitate urbis Ieruſalem, Nehem. 1.

3527 Nehemias Hieroſolymam veniens reparat muros urbis Ieruſalem ſpacio dierum 52: abſolvit opus die 25. menſ. 6. Nehem. 6. 444

Medium inter initium regni Cyri & inter Monarchiam Alexandri Magni. Et quidem congruit ſupputatio exactè, quia utrinque reperitur diſtantia 115.

2412	3527	3526
115	115	475
2527	3642	4001

Hinc ad excidium Hieroſolymorum anni 514. Ad muros Ieruſalem dejectos & everſos à Pompejo 382. ad eoſdem inſtauratos ab Antipatro Herodis Magni patre 400. incluſivè.

ELIASIB ſummus Sacerdos Pontificatum tenet Hieroſolymis annis 41. Philo Annij. Hujus Eliaſib fit mentio Nehem. 3.

3528 *Olymp. 84. V.C. 309.* III. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, annus Hebdomadum 15. 443

Plinius ſcribit Herodotum circa hunc annum ſcripſiſſe ſuam hiſtoriam.

3529 LIBER IV. LIVII incipit. 442

3530 *Primi Tribuni militum conſulari poteſtate Romæ creati.* 441

3531 *V.C. 312. Primi cenſores Romæ creati.* 440

Deſinit hiſtoria Dionyſij Halicarnaſſenſis.

3535 IV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, annus hebdomadum 22. 436

Res rara, Arator fit Dictator Rom. L. Quinctio Cincinnato in agro aranti nunciatum eſt eum Dictatorem factum: cujus juſſu Magiſter equ. C. Servilius Hala Sp. Melium regnum affectantem

interemit. Liv. Cicero de Senect.

3536 *Iſocrates Orator Naſc. Plut.* 435

Pindarus Poeta obiit.

3537 *Tribunus militum Tolumniam regem Vejentium interfecit & cuſpide ad terram affixit, caputq́ abſciſſum victor ſpiculo gerens, terrore caſi regis hoſtes fudit. Liv.* 434

3538 *Archidamus Lacedæmoniorum rex moritur, cum regnaſſet an. 42. Succeſſit Agis an. 27. Diod.* 433

3539 Nehemias redit Babylonem. Nehem. 5. Quidam putant Nehemiam vixiſſe ultra 120. annos, quod attigit Alexandri Magni tempora, & cap. 12. nominat Iadduam ſacerdotem, qui Alexandrum in urbem Hieroſolymam recepit. 432

Methonis Cyclus decennovalis editus, Diod.

3540 *Olymp. 87. V. C. 321.* 431

Thucydidis hiſtoria continua de bello Peloponneſiaco incipit.

3541 *Bellum Peloponneſiacum inter Lacedæmonios & Athenienſes geſtum: duravit an. 27. menſ. aliquot. Thucyd. Hinc ad Monarchiam Auguſti 400. ad Veſpaſiani imperium 500.* 430

Eclipſis Solis in æſtate tanta accidit, ut ſtellæ interdiu in cœlo viſæ ſint. Thucyd. 2. Cruſius refert hanc Eclipſin ad 2. Auguſti ſive Sextilis.

3542 *Peſtis Attica, in qua corpora, brachia, pedes hominibus deciderunt, cujus ſævitiam & atrocitatem deſcribit Thucyd.* 429

3543 V. HEBDOMAS DANIELIS incipit. 428

Pericles dux Athenarum & Orator præſtantiſſimus moritur.

3544 *Olymp. 88. V. C. 325. Plato Philoſophus naſcitur. Laert. Plut. fuit minor Socrate annis 41. Iſocrate 8.* 427

3547 *ARTAXERXES Longimanus moritur. Thucyd.* 424

3548 *DARIUS Nothus VI. Perſarum rex an. 19. Diod.* 423

Livius

Livius hoc anno ſcribit facibus ardentibus pugnatum fuiſſe inter Fidenates & Romanos. Fidenas captas & direptas, & Mamercum Æmilium III. Dictatorem triumphaſſe de victis Vejentib. & Fidenatibus.

3549 VI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *idest*, annus hebdomadum 36. 422

3550 IVBILÆVS MVNDI 71. *Moſis 21.* 421

Ariſtophanes Poeta floret.

Pax 50. annorum inter Athenienſes & Lacedæmonios ſub hujus anni finem facta, quæ duravit an. 9. menſ. 10. Thucyd.

3553 *Alcibiadis Athenienſium ducis res geſtæ ab hoc anno incipiunt apud Thucyd.* 418

3556 *Olymp. 9. V.C. 337.* VII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *idest*, annus 43. hebdomadum. 415

De hujus anni bellis in Græcia inter Bizantios & Bithinios: inter Ageſtanos & Selinuncios: & de initio belli inter Athenienſes & Syracuſios, Vide Diod.

3558 *In Peloponneſo Lacedæmonij verbis Alcibiadis concitati, rupto fœdere inſtaurant cum Athenienſibus bellum, cujus incendia 12. annis flagravère. Diod.* 413

3559 *Athenienſes horrendam cladem accipiunt in Sicilia, victi à Syracuſanis navali prælio: Nicias dux eorum interimitur.* 412

Hanc cladem Eclipſis Lunæ præceſſit, ejus meminerunt Thucyd. Diod. Polyb. Plutarch. Cruſius habet hanc Eclipſin 27. Auguſti.

3561 *Thucydidis hiſtoria deſinit.* 410

XENOPHONTIS hiſtoria de bello Græcorum incipit.

3562 *Pugna ad Abydum: & poſtea ad Cyzicum, qua Athenienſes vicerunt Spartanos, interfecto duce eorum Mindaro. Xenoph.* 409

Hic complentur ſeptem primæ hebdomades DA-

Digitized by Google

NIELIS, quarum tempore ait civitatem Ieruſalem ędificandam eſſe in anguſtia temporum.

3563 VIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *ideſt*, hebdomadum annus 50. 408

Carthaginenſes duce Annibale capiunt duas urbes, Selinuntem & Himeram. Xenoph.

3565 *Alcibiades Athenas reverſus, magnificè excipitur: paulo poſt gratia excidit, & ſpontè in exilium abit. Xenoph.* 406

3566 *Prælium navale ad Arginuſas, quo Callicratidas Lacedæmoniorum dux victus eſt ab Athenienſibus. Xenoph.* 405

Dionyſius ſenior Syracuſis invadit tyrannidem, quam tenet an. 38.

Euripides Poeta Tragicus moritur ætat. 75. Suid.

Sophocles Mor. ætat. 90. Diod.

Acragantum aliàs Agrigentum à Carthaginenſibus captum: ante deletum à Scipione Carthaginem 260. Diod.

3567 *Pugna ad Ægoſpotamos, qua Lacedæmonij duce Lyſandro vicerunt Athenienſes. Xenoph. Diod.* 404

DARIUS Nothus Perſ. rex Mor.

ARTAXERXES MNEMON VII. Perſarum rex an. 43.

Xenophontis liber I. de Cyri Minoris expeditione incipit à morte Darij Nothi.

3568 *Olymp. 94. V. C. 349. Athenæ captæ à Lyſandro & muri ad tibiarum cantum diruti.* 403

Triginta tyranni Athenis dominantur.

Eclipſis Solis Xenoph. 2. Cruſius 3. Septemb.

Theramenes accuſatore Critia à 30. tyrannis interficitur.

Alcibiades à Pharnabazo Satrapa Perſico occiſus. De Alcibiadis verſatili ingenio dictum eſt, neſciri an plus boni vel mali in eo fuerit, id eſt, an patriæ magis profuerit vel nocuerit.

Poſt Alcibiadem Athenis celebres fuerunt Conon &

Thraſi

Thraſibulus, quorum hic paulo poſt triginta tyrãnos Athenarum urbe ejecit & ἀμνηςίαν ſanxit.

3569 *Hoc anno Veij primum à Romanis obſeſſi ſunt: decimo anno ejus belli urbs ipſa capta eſt à Dictatore Camillo.* 402

3570 IX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 57. 401

3571 *Cyrus Iunior in bello perit. Xenoph.* 400

3572 *Socrates ætatis 70. hauſtu cicutæ Mor. Diod. Connumerato hoc anno decurrerunt hinc ad primum annum Christi 400.* 399

3576 *Olymp. 96. V. C. 357. Ageſilaus apud* Lacedæmonios *rebus geſtis clarus habetur, hujus vitam Plutarch. & Probus. Item Xenoph. in oratione de laudibus Ageſilai.* 395

Tiſaphernes obtruncatur.

L*yſander qui Athenas cepit, in prælio occubuit. Xenoph. Diod. Iuſtin. 6.*

Carthaginenſes Meſſana potiuntur, eamq; vaſtant.

Phocenſes Bœotiis bellum inferunt.

3577 X. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 64. 394

Pugna navalis ad Cnidum, qua Conon Athenienſis vicit L*acedæmonios. Xenophon. Probus.*

Pugna ad Coroneam. Ageſilaus cum Thebanis dimicat. Xenophon.

3578 *Vejorum urbs capta à Romanis, Dictatore Camillo, anno 10. ejus belli. Liv. lib. 5.* 393

Corinthiacum bellum cæptum quod duravit an. 7.

3579 *AMYNTAS XVI. rex Maced. avus Alexandri Magni an. 6. Diodorus tribuit ei annos 24. ſed in univerſum: quia bis regnavit. Diodorus ejus regnum incipit ab anno 4. Olymp. 96. obitum eius ponit anno 3. Olymp. 102. Hinc (incluſivè) ad Alexandri obitum 70 anni. Et hic eſt à Carano primo rege Macedonum annus 420. id eſt, ſexies 70.* 392

3580 *Camillus Faliſcos in ditionem populi Rom. redigit re* 391

Digitized by Google

miſſo ad eos ludimagiſtro proditore. Liv.

Olymp. 97. V. C. 361. Eudoxus Cnidius vixit: & Architas Tarentinus apud Dionem Siciliæ regem.

3582 Thraſybulus Athenienſium dux occiditur. Diod. 389

3583 Bellum Gallicum Senonitum. 388

M. Camillus accuſatur à L. Appuleio Tribuno pleb. ob prædam Vejentanam iniquè diviſam, & in exilium ejicitur poſt Coriolani exilium anno 100. completo.

3584 Olymp. 98. V. C. 365. XI. HEBDOMAS DANIELIS, id eſt, annus hebdomadum 71. 387

ROMA à Gallis Duce Brenno capta, qui tenuerunt urbem 7. menſ. excepto Capitolio.

Plutarchus in vita Lucij Camilli. Romani, inquit, urbe relicta, in Capitolium confugiunt. Galli, conſpecta via per petram & prærupta loca, media nocte taciti in Capitolium evadunt: & niſi ſacrorum anſerum clangore tumultuque excubiæ eſſent excitatæ, à nullo perceptus fuiſſet Gallorum ingreſſus. Experrecti itaque Romani, & omnium primus Manlius, Gallos transfodiunt, obtruncant, atque è muro per petram præcipitant. Hac ratione Capitolium fuit ſervatum.

Pugna Allienſis: Romani victi ad Alliam flumen à Gallis Senonibus, die 16. vel 18. Iulij.

3585 Galli Roma expulſi à Camillo ab exilio revocato. 386

Pax Græciæ data ab Artaxerxe Mnemone, dicta pax Antalcidæ. Xenoph.

3586 Capitolium ſaxo quadrato ſubſtructum. Liv. 385

Dionyſius tyrannus Philoxenum Poetam propter ſermonis libertatem in lapicidinas duci jubet, dicens eum aut rariſſimè aut ſuaviſſimè verſari cum tyrannis.

3587 Templum Martis bello Gallico votum Romæ dedicatur. Livius. 384

Evagoras cum rege Perſico pacem fecit.

Demoſthenes naſcitur. Plutarch. ante Ciceronis natalem 280.

Amyntas iterum in Macedonia regnat an. 17. Euſeb. habet 19. Sed anni 24. ex Diodoro & annus obitus 3602. faciunt ut Euſebij numeros biennio minuamus.

3588 Olympias 99. V. C. 369. à capta Troia 800. 383

Camillus Volſcos, Antiates & Etruſcos vincit. Livius.

Dionyſius tyrannus Agyllenſe templum ſpolians, aufert ex eo non minus 1000. talentorum bona. Diodor.

Ariſtoteles naſcitur à morte Moſis 1095. à nato Platone 44. Socrate 85.

3590 PHILIPPUS MACEDO naſcitur. Dependet ex anno mortis ætatis 46. Hinc ad Caroli V. electionem 1900. 381

M. Manlius ob affectati regni crimen de Saxo Tarpeio præcipitatur. Gentis Manliæ decreto cautũ eſt, ne quis deinde M. Manlius vocaretur. Liv. Gell. lib. 17. cap. 21.

Thebani amiſſa libertate ſua Lacedæmoniis ſe ſubmittere coacti fuerunt. Diod.

3591 XII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id eſt, hebdomadum annus 78. 380

3592 Olympias 100. V. C. 373. 379

Diodorus Ageſipolis Lacedemoniorum rex obiit cum regnaſſet an. 14. Poſt eum regnavit Cleombrotus an. 9. Vide Pauſan. lib. 3.

3594 Quintus Cincinnatus Dictator, Præneſtinos, qui uſque ad Romæ portas acceſſerant cum exercitu, perſecutus vicit, novem oppida capit, nobilemq; triumphum reportavit. Liv. Oroſ. & alij. 377

3595 Pugna ad Naxum, qua Athenienſes navali prælio vicerunt Lacedæmonios duce Chabria. Eſtq; hæc prima victoria Athenienſium poſt captas à Lyſandro Athenas. Illam enim ad Cnidum non propriis viribus, ſed regia claſſe obtinuerunt. Diod. Probus in Chabria. 376

XIII.

Digitized by Google

miſſo ad eos ludimagiſtro proditore. Liv.

Olymp. 97. V. C. 361. Eudoxus Cnidius vixit: & Architas Tarentinus apud Dionem Siciliæ regem.

3582 *Thraſybulus Athenienſium dux occiditur. Diod.* 389

3583 *Bellum Gallicum Senonicum.* 388

M. Camillus accuſatur à L. Appuleio Tribuno pleb. ob prædam Vejentanam iniquè diviſam, & in exilium ejicitur poſt Coriolani exilium anno 100. completo.

3584 *Olymp. 98. V. C. 365.* XI. HEBDOMAS DANIELIS, *id eſt*, annus hebdomadum 71. 387

ROMA à Gallis Duce Brenno capta, qui tenuerunt urbem 7. menſ. excepto Capitolio.

Plutarchus in vita Lucij Camilli. Romani, inquit, urbe relicta, in Capitolium confugiunt. Galli, conſpecta via per petram & prærupta loca, media nocte taciti in Capitolium evadunt: & niſi ſacrorum anſerum clangore tumultuque excubiæ eſſent excitatæ, à nullo perceptus fuiſſet Gallorum ingreſſus. Experrecti itaque Romani, & omnium primus Manlius, Gallos transfodiunt, obtruncant, atque è muro per petram præcipitant. Hac ratione Capitolium fuit ſervatum.

Pugna Allienſis: Romani victi ad Alliam flumen à Gallis Senonibus, die 16. vel 18. Julij.

3585 *Galli Roma expulſi à Camillo ab exilio revocato.* 386

Pax Græciæ data ab Artaxerxe Mnemone, dicta pax Antalcidæ. Xenoph.

3586 *Capitolium ſaxo quadrato ſubſtructum. Liv.* 385

Dionyſius tyrannus Philoxenum Poetam propter ſermonis libertatem in lapicidinas duci jubet, dicens eum aut rariſſimè aut ſuaviſſimè verſari cum tyrannis.

3587 *Templum Martis bello Gallico votum Romæ dedicatur. Livius.* 384

Evagoras cum rege Perſico pacem fecit.

Demoſthenes naſcitur. Plutarch. ante Ciceronis natalem 280.

Amyn

Amyntas iterum in Macedonia regnat an. 17. Euſeb. habet 19. Sed anni 24. ex Diodoro & annus obitus 3602. faciunt ut Euſebij numeros biennio minuamus.

3588 *Olympias 99. V. C. 369. à capta Troia 800.* 383

Camillus Volſcos, Antiates & Etruſcos vincit. Livius.

Dionyſius tyrannus Agyllenſe templum ſpolians, aufert ex eo non minus 1000. talentorum bona. Diodor.

Ariſtoteles naſcitur à morte Moſis 1095. à nato Platone 44. Socrate 85.

3590 *PHILIPPUS MACEDO naſcitur. Dependet ex anno mortis ætatis 46. Hinc ad Caroli V. electionem 1900.* 381

M. Manlius ob affectati regni crimen de Saxo Tarpeio præcipitatur. Gentis Manliæ decreto cautū eſt, ne quis deinde M. Manlius vocaretur. Liv. Gell. lib. 17. cap. 21.

Thebani amiſſa libertate ſua Lacedæmoniis ſe ſubmittere coacti fuerunt. Diod.

3591 XII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *ideſt*, hebdomadum annus 78. 380

3592 *Olympias 100. V. C. 373.* 379

Diodorus Ageſipolis Lacedæmoniorum rex obiit cum regnaſſet an. 14. Poſt eum regnavit Cleombrotus an. 9. Vide Pauſan. lib. 3.

3594 *Quintus Cincinnatus Dictator, Præneſtinos, qui uſque ad Romæ portas acceſſerant cum exercitu, perſecutus vicit, novem oppida cepit, nobilemq; triumphum reportavit. Liv. Oroſ. & alij.* 377

3595 *Pugna ad Naxum, qua Athenienſes navali prælio vicerunt Lacedæmonios duce Chabria. Eſtq; hæc prima victoria Athenienſium poſt captas à Lyſandro Athenas. Illam enim ad Cnidum non propriis viribus, ſed regia claſſe obtinuerunt. Diod. Probus in Chabria.* 376

3598 XIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 85. 373

Hoc anno quintum mutata eſt forma Rom. Reipubl. Quia à tribunis militum ad Tribunos plebis recidit adminiſtratio Republica. Hanc magiſtratuum ſolitudinem Diodorus appellat ἀναρχίαν & ei tribuit quadriennium.

Magni terræmotus & inundationes incredibiles in Peloponneſo.

3599 *Helice & Bura deleta, altera hiatu terræ, altera fluctib. Pauſ. Strabo.* 372

3600 IVBILÆUS MUNDI 72. *Moſis 22.* 371

Olymp. 102. V.C. 381.

Græciæ civitates Artaxerxe cohortante pacem faciunt inter ſe præter Thebanos. Diod.

3601 *Pugna Leuctrica: victi Lacedæmonij à Thebanis ad oppidum Leuctra, ducibus Pelopida & Epaminōda. Cleombrotus Lacedæmoniorum rex occubuit. Diod. & Probus in Epaminonda.* 370

3602 *ALEXANDER XVII. rex Maced. an. 1. Diodor.* 369

Tres viri in imperio viventes eodem tempore vitam reliquerunt. Amyntas rex Maced. mortuus anno regni 24. relictis tribus filiis, Alexandro, Perdicca et Philippo. Succeſſit Alexander & unum annum gubernavit. Similiter Ageſipolis Lacedæmoniorum rex obijt anno 1. regni. Succeſſit Cleomenes frater qui regnavit 43. annis. Tertius Iaſon Pherenſis per dolum interfectus. Succeſſit frater Polydorus qui imperavit unum annum.

3604 *Olymp. 103. V. C. 385. Dionyſius ſenior, Siciliæ tyrãnus Mor. Succeſſit ei Dionyſius Iunior.* 367

PTOLEMÆVS ALORITES XVIII. Rex Maced per dolum interfecto Alexandro fratre in Macedonia regnat an. 3. Diod.

3605 XIV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 92. 366

Coſſ.

3607 Coſſ. è plebe primùm Romæ creati. *Primus Prætor & primi Ædiles Curules Romæ creati. V. C. 388. Hinc ad Ciceronis Præturam 300.* 364

Ptolemæus Macedonum rex interfectus à Perdicca fratre, qui ei in regno ſucceſſit.

PERDICCAS XIX. rex Maced. an. 5. Diod.

3608 *Olymp. 104. V. C. 389. Pelopidas Thebanorum dux in prælio cadit. Diod.* 363

Camillus moritur, qui Remp. Romanam à Gallis vaſtatam reſtituit in integrum. Eclipſis Solis. Plutarch. in Pelop. *Item Diod.*

3609 *Pugna ad Mantineam: victi Lacedæmonij à Thebanis.* 362

Epaminondas dux Theb. Mor. relictis duabus filiis (ut ipſe loquebatur) victoria Leuctrica *& Mantinea. Xenoph.*

Xenophontis hiſtoria de bello Græcorum deſinit.

3610 *Artaxerxes rex* Perſarum *vita defunctus eſt cum regnaſſet 43. Succeſſit ARTAXERXES OCHUS VIII. Perſ. rex annis 23.* 361

3611 *Curtius equo inſilit in vaſtum ſpecum, qui ab ipſo lacus Curtius appellatus. Liv.* 360

Perdiccas *Maced.* rex *ab Illyriis victus occumbit.*

3612 *Olymp. 105. V. C. 393.* XV. HEBDOMAS DANIELIS, *id eſt*, hebdomadum annus 99. incipit. 359

PHILIPPUS rex Maced. ann. 24. Hujus res geſtas in annos ſingulos diſtributas habent, Diodorus, Gemiſtus Plethon, *& alij.*

Galli Anienem tranſgreſſi non procul ab urbe Roma caſtra ponunt.

MONOMACHIA Manlij Torquati & Galli apud Anienem: Manlius Gallo torquem detraxit, ſibiq; tam torquem quàm nomen Torquati induit.

Xenophon Mor. Laërt.

3613 Annus 100. HEBDOMADUM DANIELIS inchoatur. 358

Bellum

Digitized by Google

3614 Bellum ſociale an. 3. Diod. 357
Philippus cum Crenidas oppidum cepiſſet, inductis multis novis incolis, vetus nomen abolevit, & inſtituit, ut de ſuo nomine urbs appellaretur Philippi. Diod. Ad hos Philippenſes ſcripſit Paulus epiſtolam.
3615 Templum Delphicum direptum à Phocenſibus, unde ortum bellum ſacrum decennale, inter Phocenſes & Thebanos. Pauſ. 356
Eclipſis Lunæ. Plutarch. Cenſuit die 22. Auguſti.
3616 Olymp. 106. V. C. 379. Alexander M. Naſc. die ſexto ἑκατομβαιῶνος: quo die pater Philippus per Parmenionem Illyricos prælio vicerat: Potidæam ceperat: in Olympico certamine Victor declaratus fuerat. Quibus auditis Deos oraverat, ut hanc felicitatem levi aliquo incommodo expiarent. Eodem die templum Dianæ Epheſi conflagravit: ubi ſacerdotes per oppidum quaſi lymphati diſcurrentes, magnū eo die malum Aſiæ alicubi naſci vociferati ſunt. Plutarch. in Alex. Solin. cap. 40. 355
Philippus Macedonum rex, cum triplicis ei felicitatis nuncius eadem die veniſſet: primum Olympiis quadriga viciſſe: quodque Præfectus ejus Parmenio Dardanes pugna ſuperaſſet: tertium verò uxorem filium peperiſſe: ſublatis in cœlum manibus dixiſſe fertur: O dij, mediocre aliquod infortunium tot tantisque felicitatibus meis opponatis oro. Jacob. Sadolet.
Bellum ſociale finitum eſt cum duraſſet triennio. Diodor.
3618 Primus de plebe Dictator Romæ dictus, C. Martius Rutilus: id verò patribus indignum videri, etiam dictaturam jam in promiſcuo eſſe. Liv. 353
Philippus rex Macedonum urbem Methonam expugnavit, direptamq; evertit. Diod. Gemiſtus.
3619 XVI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id eſt, hebdomadum annus 106. 352
Philippus Macedo cecidit ad 6000. Phocenſium,
inter

interfecto duce eorum Onomarcho.

3620 *Olymp. 107. V. C. 401. Concurrunt 107. Olympias & 107. annus hebdomadum Danielis.* 351

Regnum Ægyptiorum deſtructum.

3621 *Artaxerxes Ochus renovato in Ægyptios bello, ſumma induſtria Ægyptum, Phœniciam & Cyprum recuperavit. Urbs quoq; Sidon per proditionem devenit in poteſtatem Artaxerxis.* 350

3622 *Primi Cenſores è plebe creati. Liv.* 349

3623 *Bellum Olynthiacum. Hujus belli tempore dicta ſunt orationes Demoſthenis Olynthiacæ.* 348

3624 *Monomachia M. Valerij & Galli. Corvus pugnantem adjuvit Valerium: unde Corvini ſeu Corvi nomen accepit. Hinc ad Monarchiam Iulij 300.* 347

Plato Mor. ætat. 81. Laer. Athen. Lycius p. 52. b.

Olynthus capta à Philippo Macedone.

3625 *Primum cum Carthaginenſibus legatis Romæ fœdus ictum, cum amicitiam ac ſocietatem petentes veniſſent. Liv. Diod.* 346

3626 XVII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, hebdomadum annus 113. 345

Finis belli Phocenſis ſive Sacri.

3629 *Dionyſius Iunior Syracuſis pulſus, inops venit Corinthum. Diod.* 342

Timoleon Rempubl. Syracuſis conſtituit.

3630 *V. C. 411. Bellum Samniticum an. 71.* 341

Ariſtoteles fit præceptor Alexandri Magni, ætat. Alex. 15. Hinc ad Auguſti Imperium 300.

Carthaginenſes in Sicilia à Timoleonte victi: totaq; Sicilia in libertatem vindicata eſt.

3633 XVIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, , *id eſt*, hebdomadum annus 120. 338

ARSAMENES IX. Perſarum rex an. 3.

Manlianum imperium. Manlius Torquatus dictator filium interficit, quod contra Dictatoris mandatum cum hoſte provocante dimicaſſet. Liv. dec. 1. lib. 4. Gel. lib. 9. c. 13. Eraſ. Chil. 1. c. 10. ad. 87.

Decius pater ſe devovit pro legionibus Romanis. Hinc ad filij ejus devotionem anni 44.

3634 *Pugna ad Cheronæam, qua victi ſunt à Philippo Ma-* 337
cedone Athenienſes & Thebani. Huic pugnæ inter-
fuit Alexander, agens annum ætat. 18. Iuſt. 9.

Iſocrates orator Mor. ætat. 98.

3635 *DARIUS X. & ultimus Perſarum rex ann. 6. re-* 336
gnare cœpit ante hujus anni finem.

3636 *Olymp. 111. V. C. 417. à Carano 478.* 335

PHILIPPUS Macedonum rex occiſus ætat. 46. Diod. Iuſt. 9.

REGNUM ALEXANDRI MAGNI.

Qui totum penè orbem partim vi & armis, partim terrore ſubegit.

ALEXANDER MAGNUS regnat an. 12. menſ. 7. aut 8. Hujus res geſtæ ſecundum annos ſingulos, legantur apud Diodorum, Arrianum, Curtium, Plutarchum, Iuſtinum & alios. Eſtque hic annus ætatis Alexandri 20. Ea geſſit quæ plus reperiant admirationis quàm fidei. Suid.

3637 *Theba deleta ab Alexandro Magno poſt captas à Ly-* 334
ſandro Athenas 70. Thebanorum numerus fuit ſu-
pra 6000. capti plures 30. millib. Diod.

Timocleæ factum. Plutarch. in lib. de virtutibus mulierum.

3638 *Expeditio Alexandri in Aſiam.* 333

Pugna ad Granicum flumen, qua Alexander Darij copias primò profligavit.

3639 *Pugna ad Iſſum, qua Alexander Perſas ſecundò vicit.* 332

Continentia heroica Alexandri parcentis pudicitiæ Gynecæi regis Darij, quod in ipſius poteſtatem venerat.

3640 *Olymp. 112. V.C. 421.* XIX. HEBDOMAS 331
DANIELIS, *id eſt*, annus hebdomadum 127.

Alexander Tyrum capit poſt 7. menſ. obſidionem.

Alexan-

Digitized by Google

Alexander Hieroſolymam venit.

Alexander reverenter ſalutato ſummo Pontifice Iudaeorum, ingreditur Hieroſolymam, & Deo Iſraelis ſacrificia offert. Ita Alexander terror gentium fit ſupplex Deo Iſraelis. Hinc ad excidium urbis Ieruſalem ſub Veſpaſiano 401.

3641 *Alexandria in Ægypto condita.* 330

Eclipſis Lunæ ante pugnam ad Arbela.

Pugna ad Arbela, qua Alexander tertiò fudit copias Darij, & Aſia imperio potitus eſt, anno regni ſui ſexto. Hac victoria tranſlata eſt Monarchia Perſarum ad Græcos.

3642 MONARCHIA III. GRÆCORUM. 329

Quæ duravit uſque ad Iulij Monarchiam 282. Auguſti 300.

ALEXANDER Monarchiam tenuit ſeptennio.

DARIUS Perſarum rex ult. interfectus à Beſſo Præfecto ſuo.

Prima CALIPPI periodus, quæ eſt annorum 76. incipit. Eſt V. C. 423. à morte Cyri 200.

3643 *Alexander cum exercitu intrat Hircaniam, Aſiaticis delitiis corrumpitur. Diod.* 328

3644 *Olympias 113. V. C. 425.* 327

Alexander ad Caucaſum proficiſcitur.

Beſſus captus adducitur ad Alexandrum, & à cognatis Darij crudeliter necatur. Diod. & alij.

3645 *Alexander Indiam ingreſſus ad eius fines uſque pervenit, duas urbes condit Niceam & Bucephalam de equi ſui nomine, qui tum fortè interfectus fuerat. Diod. & alij.* 326

3647 XX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt,* hebdomadum annus 134. 324

Arrianus. Alexander devictis Coſſæis exercitum reducit Babylonem. In itinere proceſſere obviã Chaldæi

Digitized by Google

vates, nunciantes ſe noſſe ex divinatione aſtrorum, Babylone ei mortis periculum imminere. Philoſophi autem perſuaſerunt Alexandro, ut contemtis illorum divinationibus Babylonem intraret. Diodor.

3648 *Olymp. 114. V.C. 429.* 323

ALEXANDER MAGNUS Mor. anno regni 12. menſe 7. vixit an. 32. menſ. 7. aut 8. Diod. & alij.

Mortuus eſt Alexander M. poſt Cyrum 236. annis: qui apud Perſas regnare cœpit Olymp. 55. Euſeb.

A regno Nabonaſſaris ad mortem Alexandri colliguntur anni 424. Ptolem.

Eſt à partitione terræ annus 1148. hoc eſt. 41. Cyclus Solar. A morte Salomon. 678. Davidis 718. Samſonis 838. Romuli 392. Cyri 206. Longimani 100. Hinc ad mortem Iulij 280. hoc eſt, 10. cycli Solar.

ARIDÆUS XXII. Rex Macedonum frater Alexandri an. 7.

Regnum Lagidarum in Ægypto annorum 294. Ptol. Clem.

Ptolemaus Lagi, mortuo Alexandro regnat in Ægypto an. 39. ab hoc Ptolemao Lagi filio dicuntur Lagida.

Bellum Lamiacum: Athenienſes ab Antipatro ad Cranonem victi urbem dediderunt: Antipater Athenis potitus mutat formam Reſpub. Diod. Plut.

3650 IUBILÆUS MUNDI 73. *Moſis 23.* 321

Aridaus conſumtis duobus ferè annis in operum apparatu deportavit Alexandri M. cadaver de Babylone Alexandriam in curru aureo. Diod.

Ariſtoteles & Demoſthenes Mor. ætat. 63. à morte Moſis 1157.

3651 *V.C. 432. Clades Caudina, Romani apud Caudium victi à Samnitib. ac ſub jugum miſſi, turpi fœdere facto diſceſſerunt. Gell. lib. 17. c. 21.* 320

Paria

Paria ſunt ſpacia ab excidio Troiæ ad V.C. & inde ad cladem Caudinam, utrobiq; anni 432.

Perdiccas jugulatur à ſuo exercitu, cum regnaſſet ann. 3. Diod.

3652 *Olymp. 115. Templi ſecundi annus 200. V.C. 433.* 319

3653 *Anno 2. Olymp. 115. in Aſia primus regnavit Anti-* 318
gonus annis 18. Euſeb.

Antipater moritur. Diod.

3654 *Completur ab exitu ex Ægypto 1200. ante mortem* 317
CHRISTI *350.*

XXI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *hoc eſt*, hebdomadum annus 141.

Phocion ab Athenienſibus, de quibus præclarè fuerat meritus, in gratiam Caſſandri injuſtè damnatur, & veneno necatur. Diod. Plut.

Caſſander Antipatri filius invadit Græciam. Probus.

3655 *Agathocles Syracuſis regnare cœpit. Iuſtin. 22.* 316

Philippus Aridæus peremptus ab Olympiade Alexandri M. matre: cum regnaſſet in Macedonia an. 6. menſ. 4. Diod.

3656 *Olympias 116. V.C. 437.* 315

Tertium diluvium Rhodium. Diod. A diluvio Noha 2000.

CASSANDER XXIII. Rex Maced. an. 18.

Caſſander Thebas inſtaurat anno 20. poſt, quàm fuerant ab Alexandro dirutæ. Diod.

Eumenes unus ex ducibus Alexandri M. occiſus.

Olympias Alexandri Magni mater (quæ Aridæum necaverat) occiſa.

3660 *Olympias 117. V.C. 441.* 311

Via Appia. Per App. Claudium Cenſ. via facta & aqua inducta eſt, quæ ipſius nomine nuncupatur. Caſſiod.

3661 XXII. HEBDOMAS DANIELIS in- 310
cipit.

Fœdus Succeſſorum Alexandri M. Caſſander præficitur Europæ, Lyſimachus Thraciæ, Ptolemæus

Digitized by Google

Ægypto, Antigonus Aſia, Seleucus Syriæ. Diodorus.

Ab hujus anni autumno ordimur annos Seleucidarum, ſive Æram Chaldæorum, cuius annos Ptolemeus annotat.

REGES SYRIÆ.

Primus Syriæ rex SELEUCUS NICANOR an. 30 circiter.

Anni Græcorum in libris Maccabæorum annotati, numerantur ab huius anni fine: aut ſequentis initio.

Agathoclis in Aſiam trajectio.

3663 *Hercules Alexandri filius interfectus. Diod. & Iuſtin. lib. 15.* 308

Cleomenes Lacedemoniorum rex moritur, cum regnaſſet ann. 60. menſes 10. Succeſſit Aretas filius, qui regnavit 44.

Amilcar dux Carthaginenſium captus & occiſus à Syracuſanis & centum viginti millia peditum & quinque millia equitum exiguus hoſtiũ numerus ope fraudis & loci ſuperavit. Diod.

3664 *Olympias 118. V. C. 445.* 307

3665 *Demetrius pugna navali vincit Ptolemaeum. Diod.* 306

Agathocles iterum vincit Carthaginenſes pugna navali: tandem ex Africa fugit, ejusque milites deficiunt ad Carthaginenſes: Diod.

3666 *Agathocles cum Carthaginenſib. pacem facit. Diod.* 305

3668 *Olympias 119. V. C. 449.* 303

XXIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *hoc eſt*, hebdomadum annus 155.

Coſſ. ſpacio 60. dierum oppugnando capiunt 41. oppida Æquorum: quorum pleraq; diruta ac incenſa: nomenq; Æquorum prope ad internecionem deletum. Liv.

FASTI ROMANORUM.

C. Flavius Scriba Ædilis Curulis Civile Ius repoſitum in-

in penetralib. Pontificum evulgavit, & FASTOS circa forum in albo propoſuit, ut quando lege agi poſſet ſciretur. Liv.

Romani & Samnites pacem fecerunt bello geſto per annos 22. menſes 6. Diod.

3670 *V.C. 451. A morte Salom. 700.* 301

Mithridates interfectus cum regnaſſet 35. an. ſucceſſit filius Mithridates in regno Cappadociæ & Paphlagoniæ, & imperavit an. 36. Diod.

Diodori Siculi hiſtoria deficit.

3671 *ANTIGONUS Rex Aſiæ interficitur, ſuccedit* 300 *Demetrius Polyorcetes annis 17. Euſeb.*

3674 *Caſſander Rex Maced. moritur, cum regnaſſet ann. 18.* 297 *Euſeb. Iuſtin. 16.*

3675 XXIV. HEBDOMAS DANIELIS 296 incipit, *id eſt*, 162. annus hebdomadum Danielis.

3677 *Pyrrhus regnare cœpit.* 294

V.C. 458. Pugna ad Cluſium, in qua cum equitatus Romanus à Gallis in fugam verteretur, Decius Coſſ. ſe devovit pro Romanis, morteq́; ſua victoriam civibus tradidit. Huius Decij pater ſe quoque pro Romanis legionibus devoverat ante annos 44. Liv.

Timocharis Alexandrinus vixit an. 36. prima periodi Calippi. Ptolem.

3679 *Papyrius Curſor Coſ. egregiam de Samnitibus retulit vi-* 292 *ctoriam cæſis eodem die Samnitum 30. millibus, trecentis quadraginta: captis 3870. captis item ſignis militaribus 97. Livius.*

3680 *Olympias 122. V.C. 461.* 298

Decas I. Livij deſinit. Tota II. Decas interiit: qua iactura amiſimus hiſtoriam annorum 70.

Theocritus Bucolici carminis ſcriptor, & Euclides Megarenſis claruerunt.

Menander Poeta Comicus obiit. Euſ.

3682 XXV. HEBDOMAS DANIELIS, *id* 289 *eſt*, 169. annus hebdomadum incipit.

M. Curius Coſ. ad focum ſedens & rapis coquendis vacans, aurum oblatum à Samnitibus aſpernatus eſt: mallè ſe dictitans aurum habentibus imperare: quàm aurum habere: quod talis cœna non indigeret multo auro. Cic. Senect. Plut. in Catone & Apophth.

3683 *Demetrius amittit regnum Macedoniæ.* 288

3684 *Olymp. 123. V.C. 465.* 287

PYRRHVS in Macedonia regnat 7. menſibus.

LYSIMACHVS eum eijcit, & regnat in Macedonia annis 5. Euſeb. Iuſtin. 16.

III. Viri Capitales primi Romę creati.

3685 *Poſt Agathoclis mortem alter eſt Syracuſanis tyrannus exortus Hieron, Hieroclis filius. Pauſan. lib. 6.* 286

3686 *Tertia ſeceſſio plebis Rom. in Ianiculum V. C. 467.* 285

3687 *Æra Dionyſij.* 284

Ptolemaus (Lagi) moritur. Is contra jus gentium, minimo natu ex filiis ante infirmitatem regnum tradiderat. Iuſtin. 16.

3688 *Olymp. 124. V. C. 469. ab exciſa Troia 900.* 283

PTOLEMÆVS PHILADELPHVS II. Lagidarum rex Ægypti regnavit an. 38. ſolus, quia biennio regnavit cum patre, teſte Luciano & aliis.

Polybij hiſtoria (lib. 2.) incipit.

Ultima pugna ſucceſſorum Alexandri, in qua occiſus eſt Lyſimachus anno ætat. 74. à morte Alexandri 42.

3689 *V. C. 470.* XXVI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *hoc eſt,* 176. annus hebdomadum. 282

SELEVCVS NICANOR I. Rex Syriæ 7. menſe poſt victum à ſe Lyſimachum ætatis ſuæ 77. interficitur à Ptolemæo Ceranno fratre conjugis Lyſimachi. Iuſtin. 17. Oroſ. 3.

Ptolemaus Ceraunus in Macedonia regnat 1. annum. Iuſtin. 24. Euſeb.

Pugna ad Lacum *Vadimonis, qua Galli cæſi ſunt à Romanis.*

Hoc

3690 *Hoc tempore fluit Aratus, qui ſcripſit Phænomena, ſive de ſideribus carmen.* 281

ANTIOCHUS SOTER II. Rex Syriæ an. 19 completis. Euſeb.

Bellum Tarentinum & cum rege Pyrrho.

3692 *Olympias 125. V.C. 473. A bello Xerxis 200.* 279

Pugna Pyrrhi cum Coſ. Levino apud Heracleam: qua Italia primum vidit Elephantos.

Milites Tarentini inter cœnandum multa liberius dixerant in Pyrrhum. Res ad eum delata eſt. Acciti ſunt juvenes, ac periclitabantur omnes, cum factum nec negari poſſet nec defendi. Tum unus illorum deterioris ingenij, Imo, inquit, Rex & iſta diximus & longè acerbiora dicturi fueramus, niſi nos lagena defeciſſet, linguæ petulantiam in temulentiam reijciens. Itaq; mox ira Principis in riſum verſa dimiſſi ſunt. Quis neget hoc dictum fuiſſe benè collocatum? Eraſ. 6. Apoph.

ANTIGONUS GONATES filius Demetrij Polyorcetæ occupat Macedoniam, & in ea regnat an. 36. Ab hoc tempore Macedones tenuerunt regnum ſuum uſque ad Perſea ultimum regem captum à Romanis. Euſeb. & Iuſtin. 25.

3693 *A morte Moſis & initio Ioſuæ 1200.* 278

Appius Claudius Cæcus cum ſententia Senatus inclinaret ad pacem & fœdus cum Pyrrho faciendum: non dubitavit ea, quæ verſibus complexus eſt Ennius, commemorare:

Quo vobis mentes, rectæ quæ ſtare ſolebant
Antehac, dementi ſeſe flexêre ruina. Cic. Cat.

Secunda pugna Pyrrhi cum Romanis ad Aſculum, cæſa Romanorum 5000. Pyrrhi 20000.

Galli è Græcia pulſi, & dux eorum Brennus mortuus. Pauſ. 10. Iuſtin. 24.

3694 *Quidam perfuga policitus eſt Fabricio Coſ. ſi præmium ſibi daretur, in caſtra rediturum, & regem Pyrrhum veneno necaturum. Hunc Fabricius reducendum* 277

curavit ad Pyrrhum: additis literis, videret, quales milites ſociosve haberet: ſed Romanos non conſueſſe veneno potius, quàm virtute vincere: proinde ab iis ne timeret. Quod factum eius à Senatu laudatum eſt. Cic. 3. offic.

3696 *Olymp. 126. V. C. 477.* 275

XXVII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, annus hebdomadum 183.

Eratoſthenes naſcitur Olymp. 126. Athenis. Accerſitus eſt Alexandriam, & præfuit Bibliothecæ, uſq; ad Ptolemæum Epiphanem. Vixit an. 80. Suid.

3697 *Tertia & ultima pugna Pyrrhi cum Romanis: Pyrrhus victus & Italia pulſus à Curio Coſ.* 274

3698 *Ptolemæus Philadelphus Rex Ægypti Pyrrhi cladibus cognitis, Romam miſit legatos cum muneribus, & amicitiam cum illis pepigit. Eutrop. & Zonaras.* 273

3700 IVBILÆVS MVNDI 74. *Moſis* 24. Ante baptiſmum Chriſti 300. 271

Olympias 127 V. C. 481.

Tarentinis victis finitum eſt bellum Samniticum, quod duravit an. 71. Hac victoria magna pars Italiæ in poteſtatem Rom. redacta eſt.

3702 *Epicurus moritur ætat. 72. Cic.* 269

3703 XXVIII. HEBDOMAS DANIELIS, *hoc eſt*, 190. annus hebdomadum incipit. 268

Hoc anno Populus Romanus argento ſignato ex S. C. primum uti cœpit.

3704 *Olympias 128. V. C. 485.* 267

Terræmotus factus, cum duæ acies Romanorum & Picentum inituræ eſſent prælium: quo Picentes à Romanis victi ſunt.

Anno 17. Ptolemæi Philadelphi nata eſt Græca verſio Bibliorum LXXII. interpretum. Epiphan. Hinc ad mortem Chriſti 300.

Ariminum & Beneventum Vrbes à Romanis conditæ. Epito. 15. Eutrop.

Bellum

Digitized by Google

3705 *Bellum Rom. cum Salentinis. Eutrop.* 266
3707 *Hoc anno bellum Punicum primum excitatum eſt, ſequenti anno ſuſceptum.* 264

Diſtantiæ ad tria bella Punica pertinentes.

3707. *A principio primi belli Punici ad*	*ejuſdem finem 23. 3730.*
	principium ſecundi (excluſivè) 46. 3753.
	finem ſecundi 63. 3770.
	principium tertij 116. 3823.
	finem tertij 119. 3826.
3730. *A fine primi belli Punici ad*	*principium ſecundi, excluſivè 23. 3753.*
	finem ſecundi 40. 3770.
	principium tertij 93. 3823.
	finem tertij 96. 3826.
3753. *A principio ſecundi belli Punici ad*	*ejuſdem finem 17. 3770.*
	principium tertij 70. 3823.
	finem tertij 73. 3826.
3770. *A fine ſecundi belli Punici ad*	*principium tertij 53. 3823.*
	finem tertij 56. 3826.

3708 *Olymp. 129. V. C. 489.* 265
Polybius (libr. 1.) incipit, præterquam quòd repetit res ſuperiorum temporum ab Olympiade 124. hoc eſt, an. mundi 3688.
Primum bellum Punicum, geſtum à Romanis adverſus Carthaginenſes, duravit annos 23.

3710 XXIX. HEBDOMAS DANIELIS *hoc eſt,* 197. annus hebdomadum incipit. 261
Agrigentum captum à Romanis.
3711 *ANTIOCHUS THEOS III. Rex Syriæ ann. 15. Euſeb. Hic duas habuit conjuges: Laodicen matrem Seleuci Callinici & Antiochi, qui dictus eſt Hierax: & Berenicen filiam Ptolem. Philadelphi,* 260

Digitized by Google

delphi, quam mortuo Antiocho Theo interfecit Seleucus Callinicus.

3712 *Primum navale prælium Romanorum cum Carthaginenſibus: quo Coſ. Duilius in fugam vertit Carthaginenſes. Polyb.* 259

3713 *Hanno Dux Carthag. interfectus. Oroſ.* 258

3715 *Capta Lipara. Oroſ.* 256

3716 *Olymp. 131. V.C. 497.* 255

Romani victi à Xantippo: Regulus captus cum 500. viris & Romanorum 30. millia cæſa ſunt. Polyb. Appian. Oroſ.

3717 XXX. HEBDOMAS DANIELIS, *id eſt,* 204. annus hebdomadum. 254

3718 *Panormum, præcipua civitas Cartaginenſ. captum à Romanis. Polyb.* 253

3719 *V.C. 500. Romani 150. onerarias naves amittunt, claſſe in Syrtes impulſa. Polyb.* 252

3721 *Aratus Sycionius, dux Achæorum, qui patriam tyrannide liberavit, inclaruit. Polyb. 2.* 250

Circa hunc annum M. Attilius Regulus remiſſus à Carthaginenſibus Romam, jurejurando dato, ut niſi redditi eſſent captivi Pœni nobiles: rediret ipſe Carthaginem, Venit in Senatum Regulus, exponit mandata: ſed captivos reddi diſſuadet: Cujus cum valeret autoritas, captivi remiſſi non ſunt: ipſe Carthaginem redit. Etſi autem non ignorabat, ſe ad crudeliſſimum hoſtem & exquiſita redire ſupplicia: tamen jusjurandum conſervandum putabat. Itaq; tum cum vigilando necabatur, erat in meliore cauſa, quam ſi domi ſenex perjurus Conſularis remanſiſſet. Cicer. 3. Off. Val. Max. libr. 1. cap. 1. d. 14.

3722 Quidam hic ordiũtur REGNUM PARTHICUM, quod tenuit familia Arſacidarum uſque ad an. 4. Alexandri Severi Imp. Vid. 4196. 249

3724 *Olympias 133. V.C. 505.* 247

Hoc anno cõpletur ſeptimus cyclus magnus anno

rum

Digitized by Google

rum 532. quia multiplicatis 532. per 7. fiunt 3724.

XXXI. HEBDOMAS DANIELIS *id eſt,* 211. annus hebdomadum incipit.

A Nabonaſſare 500. a dedicato & completo templo Salomonis 784. ante mortem Chriſti 280.

3725 *Ptolemæus Philadelphus Ægypti rex moritur.* 246

Annibal Carthaginenſium Dux natus eſt. De hoc Liv. Plut. Prob.

Hinc ad Iulij Monarchiam 200.

3726 *PTOLEMÆUS EVERGETES, Philadelphi filius III. Rex Ægypti an. 25. alij 26.* 245

3727 *Antiochus Theos moritur: ſuccedit* SELEUCUS *CALLINICUS IV. Rex Syriæ, regnavit an. 20. al. 21.* 244

Hic contra datam fidem initio regni occidit novercam Berenicen, ſororem Ptolemæi Evergetis Regis Ægypti: de quo Daniel. 11. Iuſtin. 27.

Hujus Seleuci frater fuit Antiochus Hierax.

3728 *Olympias 134. V.C. 509.* 243

DEMETRIUS Rex Macedonum an. 10. Polyb. 2. Euſeb.

3729 *Duo prætores primum creati.* 242

3730 *V.C. 511. Pugna ad Ægates: victi Carthaginenſes à C. Lutatio Coſ. & primum bellum Punicum finitum eſt.* 241

Per hæc tempora Ptol. Evergetes Seleucum Callinicum prælio vicit. Juſtin. 27. Eutrop. 3.

3731 *Pax inter Romanos & Carthaginenſes facta.* 240

XXXII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt,* 218. annus hebdomadum.

Bellum Africanum geſtum ab Amilcare.

Faliſcis bellum illatum à Coſſ. qui intra ſex dies illud tranſegerunt, cæſis 15. millibus hoſtium. Eutrop. & alij.

Attalus in Aſia minori regnat an. 44. Liv.

3732 *Olymp. 135. V.C. 513.* 239

Prima

Prima fabula Romæ acta à Livio Andronico Poeta Comico. Cic.

3733 *Ennius Poeta naſcitur. Cic. Gell.* 238

3734 *Galli Ciſalpini novi extitêre hoſtes, in primo conflictu* 237
Valerij Coſ. 3500. cecidêre Romani: ſecundo 14. millia Gallorum cæſa, duo millia capta ſunt.

Bellum Liguſticum contra Ligures ſuſceptum. Sigonius.

Finitum eſt bellum Africum, quo Carthaginenſes Africam recuperârunt, cum duraſſet an. 3. menſ. 4. Polyb. 1.

Amilcar à Carthaginenſibus mittitur in Hiſpaniam: Annibale filio comite, qui tum ferè nonum ætatis annum agebat. Polyb. 2.

3737 *V. C. 518. Ianus Clauſus II.* 234

3738 XXXIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 225. annus hebdomadum. 233

ANTIGONUS in Macedonia regnat an. 15. Euſeb.

Medium inter exitum ex Babel & inter excidium Hieroſolymorum: utrinq; an. 303.

3740 *Olymp. 137. V. C. 521.* 231

Jeſus Syrach floret. Euſeb.

Cato major natus eſt. Cic. ſenect.

3741 *Nævius poeta fabulas apud populum Romæ dedit. Gellius 17.* 230

3742 *Amilcar pater Annibalis obiit. Polyb.* 229

3743 *Bellum Illyricum. Prima Romanorum cum exercitu* 228
transfretatio in Illyriam. Polyb 2.

DEMETRIUS Rex Macedonum obiit. Polyb. lib. 2.

3745 XXXIV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 232. annus hebdomadum. 226

3747 *Bellum Gallicum Ciſalpinum, de quo Polybius 2. Plin. 3.* 224
Perierunt eo prælio 40. millia Gallorum.

Seleucus Callinicus obiit. Succeſſit SELEUCUS

CERAU

CERAVNVS V. Rex Syriæ an. 3. alij 2.

3749 ANTIOCHVS MAGNVS VI. Rex Syriæ regnare cœpit hoc anno prope completo, regnavit 37, alij 36. Eſt à morte Alexandri Magni 101. 222

3750 IVBILÆVS MUNDI 75. *Moſis 25.* 221

Pugna ad Claſtidium: Galli & Germani victi à Romanis: Marcellus Coſ. cæſo Rege Virdamaro Iovi ſpolia opima retulit.

Iſtri bello perdomiti & ſubacti à Romanis. Eutrop. Oroſ.

3751 *V. C. 532. Livij Decas* III. *incipit.* 220

Annibal appellatus Imperator ætat. 26. interfecto fratre ipſius Aſdrubale Duce Carthaginen. cum an. 8. exercitui in Hiſpania præfuiſſet.

PTOLEMÆVS PHILOPATOR IV. *Rex Ægypti ann. 17.*

3752 *Olymp. 140. V. C. 533.* 219

XXXV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 239. annus hebdomadum.

Annibal Vacceos, Carpetanos & reliquos trans Iberum populos vincit. Polybius, Appian. in Hiſpan.

3753 *Annibal Saguntum Hiſpaniæ oppidum Romanis ſocietate fœdereq́ue conjunctum cœpit. Saguntini longa obſidone fameq́ue eo redacti ſunt, ut maluerint urbem incendere, & ſeq́ue ſua in ignem injicere: quàm in hoſtium manus venire, aut à fide Romanorum diſcedere. Vnde proverbium: Saguntina fames. Nec immeritò diceretur, Saguntina fides. Vide Polyb. Liv. Val. Max. lib. 6. c. 6. d. penult. Saguntini victricib. Annibalis armis intra mœnia urbis ſua cõpulſi, cum vim Punicam ulterius nequirent arcere: collatis in forum, quæ unicuiq́ue erant cariſſima, atque undique circumdatis accenſiſque ignis nutrimentis, ne à ſocietate noſtra deſciſcerent, publico & communi rogo ſemetipſi ſuper jecerunt. Crediderim tum ipſam Fidem humana negotia ſpeculantem mæſtũ geſſiſſe vultum.* 218

3754 V. C. 533. Secundum bellũ Punicum annorũ 17. de- 217

ſcriptum

ſcriptum à Polybio, Livio, Silio Italico, Appiano Alexandrino, Æmilio Probo in Annibale, Eutropio, Oroſio.

Pugna ad { *Ticinum amnem* / *Trebiam flum.* } *Romani à Carthaginenſibus duce Annibale victi.*

Ex hac re tantus terror Romanos invaſit: ut crederent: Pœnum victorem jam ad urbem venturum. Polyb.

Antiochus. & Ptolemæus Syriacum bellum inceperunt.

3755 *Pugna ad lacum Thraſimenum commiſſa: in qua ad 15. millia Romanorum, alij 25. alij 20. cæſa: ſex millia (ut refert Val. Max. lib. 1. cap. 6. d. 6.) capta & decem millia fugata ſunt. Conſulis obtruncati corpus ad funerandum ab Annibale quæſitũ eſt: qui quantum in ipſo fuerat, Romanum ſepelierat imperium.* 216

Livius lib. 2. Dec. 3. Ad Thraſimenum lacum tantus fuit ardor animorum, adeo intentus pugnæ animus, ut eum terræmotum, qui multarum Urbium Italiæ magnas partes proſtravit, avertitq́ curſu rapido amnes, mare fluminibus invexit, montes lapſu ingenti proruit, nemo pugnantium ſenſerit. Tres fermè horas pugnatum eſt & ubique atrociter: donec Inſuber equum faciemq́ noſcitans Conſulem Flaminium lancea transfixit.

Cunctatio Fabij Dictatoris rem Romanam reſtituit: cujus non dimicare vincere fuit, ut ait. Valer. Maxim.

3756 *V. C. 537. à Diluvio 2100. Pugna ad Cannas Apuliæ vicum: in qua ceciderunt 40. (alij 44.) millia Romanorum, die 2. Auguſti. Macrob. lib. 1. cap. 16. Gell. lib. 5. cap. 17. Vide etiam Dionyſ. Halicar. & Oroſium.* 215

Diſtat clades Cannenſis ab Allienſi annis 171.

Mulier Romana cum fama accepiſſet filium ſuum cum

reliquo

reliquo exercitu occubuiſſe, & is forte ei vivus & incolumis occurreret, dicitur ad filij conſpectum exanimata concidiſſe, & expiraſſe, Val. Max.

Victoria Marcelli ad Nolam, qui primus poſt Cannenſem cladem Annibalem antea invictum vinci poſſe docuit. Annibal itaq; erepta ſibi ſpe potiunda Nola, Acerras contendit, eaſq; captas incendit atq; diripuit. Livius.

3758 *Romani Saguntum receperunt, pulſo præſidio Punico. Livius.* 213

3759 *V.C. 540.* XXXVI. HEBDOMAS DANIELIS, incipit, *id eſt*, 246. annus hebdomadũm. 212

Fabius pater, filio Coſ. propter imperij majeſtatem de via cedit equo deſiliens. Liv. Plut. Val. Maximus. Gell.

3760 *Olymp. 142. V.C. 541.* 211

Ludi Apollinares primum facti. Liv.

Syracuſa capta à Marcello. Val. Max. l. 5. cap. 1. d. 4.

Archimedes qui diu conatus Marcelli oppugnantis Syracuſas eluſerat, machinis mira arte extructis: interfectus eſt capta urbe ab ignaro milite quis eſſet, cũ ille intentus figuris Geometricis, quas in pulvere deſcripſerat, ne quidem urbis expugnationem ſenſiſſet, & militi irrumpenti dixiſſet, ne ſibi lineas turbaret. Liv. Plutarch.

Duo Scipiones Pub. & Cn. in Hiſpania intereunt ab Aſdrubale cæſi. Liv.

3761 *Capua capta. Liv. Cicero tamen paulo aliter contra Rullum.* 210

Ab hoc anno incipiunt res geſtæ P. Scipionis Africani ſuperioris: qui in locum patris & patrui interfectorum in Hiſpanias ad bellum cum Pœnis gerendum miſſus eſt à Senatu, annos natus 24. Liv. Hujus Scipionis vitam deſcripſit Plut.

Hoc anno Annibal caſtra poſuit ad Anienem fluvium

Digitized by Google

non procul ab urbe Roma, eſtque annus 149. ab eo tempore, quo Galli Anienem trãſgreſſi ſunt Romam occupaturi.

Eodem anno, Manlius, cum ei Conſulatus deferretur ab omnibus, iſq; eum prætextu adverſæ valetudinis recuſaret, nec audiretur: inſtantibus cunctis, alium, inquit Quirites, quærite, in quem hunc honorẽ transferatis: Nam ſi me eum gerere coegeritis, nec ego mores veſtros ferre, nec vos meum imperium perpeti poteritis. Val. 6. cap. 4. d. 1.

3762 Ætoli adjuvantibus Romanis cũ Philippo rege bellum gerere cœperunt. 209

Scipio Africanus novam Carthaginem urbem Hiſpaniæ opulentiſſ. expugnat. Atque hæc prima eius eſt victoria: in qua illuſtre illud continentiæ ſuæ edidit ſpecimen. Virginem enim captivam ſponſam Allucij, ad ſe adductam intactam & ſancte cuſtoditam, ad parentes & ſponſum remiſit: addito etiã auro, quod parentes pro redimenda ea attulerant, dotis loco. Quo facto rumor de eo increbuit per Hiſpanias: veniſſe diis ſimillimum juvenem, vincentem omnia cum armis, tum benignitate ac beneficiis. Liv. Val. M.

3763 Tarentum à Q. Fabio Coſ. per proditionem arte Punica receptum. 208

3764 Olymp. 143. V.C. 545. 207

Ieſus Syrach anno 38. Ptolemæi Evergetis librum ſuum ſcripſit, ut ipſe teſtatur.

Pugna ad Venuſiam: Marcellus V. Coſ. in prælio occiſus, & à Victore Annibale magnificè ſepultus. Liv. Alter etiam Coſ. Quinctius Criſpinus ſaucius fugit, & ex vulnere obiit. Ita uno eodemq; anno Reſpubl. Rom. utroq; Conſule orbata eſt.

3765 Romani primum auro ſignato uti cœperunt, an. 63. ex quo argento ſignato uſi fuerant. 206

Aſdrubal filius Amilcaris, frater Annibalis, fortiter dimicans cum Coſ. Claudio Nerone, in prælio cadit univerſo exercitu ſuo deleto. Quinquaginta ſex millia

hoſtium

hoſtium cæſa: capta 5. millia & quadringenti. Romanorum verò ſociorumq; octo fermè millia occubuerunt.

Victores Romanos adeo ſanguinis cadisq; cœperat ſatietas in hac pugna: ut poſtero die, cum nunciatum eſſet Livio Coſ. Gallos ac Ligures uno agmine abire ſine certo duce, ſine ſignis, ordine ullo aut imperio: & poſſe, ſi una equitum ala mittatur, omnes deleri: Superſint, inquit, aliqui nuncij, & hoſtium cladis, & noſtra virtutis. Livius. Val. Max. lib. 3. cap. 7. d. 4.

3766 XXXVII. HEBDOMAS DANIELIS, idest, 253. annus hebdomadum incipit. 205

Hoc anno ductu maximè atque auſpicio P. Cornelij Scipionis Carthagnenſes Hiſpania expulſi ſunt.

Ignis Veſta Romæ extinctus negligentia virginis veſtalis: quæ res infauſti ominis loco eſt habita. Liv. Valer. Max. Mirum eſt tenebras non occupaſſe totum terrarum orbem, tam ſacro & claro ſcilicet lumine extincto.

3767 *Primus Conſulatus P. Scipionis Africani.* 204

3768 *Olymp. 144. V. C. 549* 203

Ludi Megalenſes primum inſtituti, ut fierent prid. Id. April.

PTOLEMÆUS EPIPHANES V. Ægypti rex an. 24.

3769 *V. C. 550.* 202

Siphax Numidiæ rex capitur à Scipione. Polyb. 14.

Siphax rex Catenatus à Lilio ad Scipionem pertractus eſt: cujuſque dextram regio inſidens ſolio arroganti manu attigerat, ad eius genua ſupplex procubuit, &c. Ita opes humanæ affluunt ſubitò, dilabuntur repente, nec ulla in perſona ſtabilibus radicibus conſiſtunt. Val. Max. lib. 6. cap. 9. d. ultima.

Annibal ex Italia mæſtus ac dolens in Africam legatorum juſſu diſceſſit, anno belli Punici ſecundi 17.

3770 Pugna ad Zamam, qua Scipio poſtremo vicit Annibalem, & ſecundo bello Punico finem impoſuit. Polyb. lib. 15. Livius. Appianus, Plutarchus & Probus in Annibale. 201

Q. Fabius Max. Cunctator moritur.

3771 *V. C. 552. Deſinit III. Decas Livij, incipit IV.* 200

P. Cornelius Scipio Romæ triumphat de Pœnis, Annibale & Siphace, unde & Africani agnomen accepit. Hic fuit triumphus omnium nobiliſſ. & ſplendidiſſimus: de quo conſule Livium & alios.

Carthaginenſibus à Romanis pax data, an. 40. à pace primi belli Punici.

Olympias 145. V. C. 553.

3772 *Bellum Macedonicum primum ſeu Philippicum cõtra Philippum Macedoniæ regem.* 199

3773 XXXVIII. HEBDOMAS DANIELIS, *id eſt,* 260. annus hebdomadum. 198

3775 *V. C. 556. Pugna ad Cynoſcephala, qua à T. Quinctio Flaminio Philippus Macedoniæ Rex prælio ſuſus & caſtris exutus eſt: & primum bellum Macedonicum finitum. Hinc ad ſecundum bellum Macedonicum anni 25. ad ejus finem 29.* 196

Attalus Rex Aſiæ moritur ætat. 72. regni 44. Liv. Succeſſit Eumenes filius.

3776 *Olymp. 146. V. C. 557.* 195

Græcis civitatibus reddita à Romanis libertas & immunitas. Val. Max. lib. 4. cap. 8.

3778 *Secundus Conſulatus Scip. Africani.* 193

3780 *Olymp. 147. V. C. 561.* XXXIX. HEBDOMAS DANIELIS incipit. 191

3781 *V. C. 562. Bellum Antiochicum ſive Ætolicũ: à Romanis geſtum adverſus Antiochum Magnum regem Syriæ & Ætolos. Appian. in Syriac.* 190

Pugna ad Thermopylas: victus Antiochus Magnus Syriæ rex à Corn. Scipione. Plut. Cato.

3782 *Pugna ad Magneſiam: qua poſtremo Antiochus Magnus à L. Scipione Aſiatico victus eſt. Ad 50. millia peditum.* 189

Digitized by Google

peditum caſa eo die dicuntur: equitum quatuor millia: 1400. capti. Liv.

Hac victoria ceſſit in Romanorum poteſtatem tota Aſia citra Taurum montem.

Eclipſis Solis die 11. Julij. Liv. lib. 7.

Julij Obſequentis liber de prodigiis incipit, continet prodigia annorum 180.

3783 *Bononia deducta eſt colonia.* 188

L. Scipio Proconſ. de Antiocho Rege Syria & victa Aſia triumphavit, ſeq; Aſiaticum appellari voluit. Fœdus ictum cum Antiocho & Ætolis: Gallograci victi à Romanis: & Leges pacis Antiocho data. Livius.

3785 *Scipio accuſatur à tribunis pleb. ob pecuniam ab Antiocho acceptam: qua re offenſus, Linternum conceſſit: ibiq; vixit ſine urbis deſiderio.* 186

3786 *V. C. 567.* 185

Luxuria peregrina origo ab exercitu Aſiatico invecta eſt in urbem. Liv.

Antiochus Magnus Rex Syria obiit, cum regnaſſet 36. Euſeb.

SELEVCVS PHILOPATOR VII. Rex Syria regnat an. 12.

3787 XL. HEBDOMAS DANIELIS incipit. *V. C. 568.* 184

P. Corn. Scipio Africanus major cum res maximas totis 27. annis geſſiſſet, moritur Linterni ætat. 54. ibidemq; etiam ſepeliri voluit; ne ingrata patria vel oſſibus potiretur. Alij adſeq.

Scipio Africanus minor Carthaginis everſor natus eſt hoc fermè anno.

3788 *Olymp. 149. V. C. 569. Ab excidio Troia 1000. à morte Romuli 532.* 183

Plautus Poeta mor. Cenſore Catone Majore. Cic.

3789 *Annibal dux Carthag. veneno guſtato periit ætat. 63. completo: atq; ita populum Rom. diuturna cura liberavit. Liv.* 182

Philopœmen dux Achæorum in carcere & vinculis veneno necatus expiravit.

3790 *V. C. 571. Perſeus Philippi regis Macedonum filius Demetrium fratrem tentati in ſe parricidij accuſat apud patrem. De ea tres orationes Patris Perſei & Demetrij, quæ mirifico excellunt artificio apud Liv. ſtudioſi ſibi commendatas habeant.* 181

3791 *Annus 1000. à condito Lavinio & ab adventu Æneæ in Italiam & regno eius apud Latinos poſt mortem Latini ſoceri. A regno Davidis 900. à regno Samſonis 1000. A nato Iacob 1680. compl.* 180

Demetrius filius Philippi regis Macedonum iubente patre de falſis criminibus veneno necatur. Livius.

IANNA HYRCANUS II. XV. & poſtremus dux Iuda ex ſtirpe Davidis fuit, ita domus David fit truncus putris, unde exoritur virga Ieſſe. Eſa. 9. Euſeb. Philo Annij.

3792 *Olymp. 150. V. C. 573.* 179

PTOLEMÆUS PHILOMETOR VI. Ægypti rex an. 35. Euſeb. 34. Epiphan.

3793 *PHILIPPUS rex Macedonum moritur, confectus animi ægritudine ob Demetrium filium falſis Perſei delationibus veneno necatum.* 178

PERSEUS ultimus rex Macedonum regnat ann. 11. Liv. Hic regno potitus, Legatos Romam miſit ad amicitiam paternam renovandam, petendumq; ut Rex à Senatu appellaretur. Liv.

3794 XLI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, annus hebdomadum 281. Annus à morte Æneæ 1000. à regno Ioſuæ 1300. 177

Incipit V. Decas Livij.

3795 *Bellum Iſtricum.* 176

3796 *Olymp. 151. V. C. 577. à prima Olympiade 600.* 175

Petilius Conſul in Liguria bellum gerens, cum montem, cui Leto cognomen erat, oppugnaret: interq; adhortationem militum dixiſſet: hodie ego Letum utiq; capiam: inconſideratius præliando, fortuitum iactum

vocis

Digitized by Google

vocis leto ſuo confirmavit. Val. Max.
3797 *SELEUCUS PHILOPATOR Syriæ Rex moritur.* 174
ANTIOCHUS EPIPHANES Magni filius obſes Romanis à patre datus, dimiſſus Roma contendit in Syriam, fratri in regno ſucceſſurus.
Ab extructione tẽpli Salomonis ad eius deſtructionem, & inde ad Antiochum, qui templum ſecundũ profanavit, paria ſunt ſpacia, utrinq; an. 431
3798 *V. C. 579. Annus Græcorum 137.* 173
ANTIOCHUS EPIPHANES aliàs Epimanes VIII. Syriæ rex an. 12. Regnare cœpit anno Græcorum 137. 1. Maccab. 1. à morte Alexandri Magni 150.
Iaſon ſummum ſacerdotiũ emit ab Antiocho Epiphane, & Pontificatu fungitur an. 3. Hic Hieroſolymis conſtruxit Gymnaſium, inſtituit ludos, ac ritus moreſque Ethnicos in urbem Ieruſalem primus invexit. *2. Maccab. 4.* à regno Davidis in Ieruſalem 900.
Primus Liber MACCABÆORUM incipit & hiſtoriam annorum 41. complectitur, ab anno Græcorum 137. ad 177. Hic primum ſacrarum literarum hiſtorię cum Romanis copulantur.
3800 IUBILÆUS MUNDI 76. *Moſis 26.* 171
Olympias 152. V. C. 581. Græcorum 139.
Ambo primi è plebe Coſſ. facti. Capitol. tab.
Macedonicum bellum II. contra Perſen ultimum regem Macedonum.
Hoc fermè tempore Antiochus Epiphanes venit Hieroſolymam à Iaſone ſummo ſacerdote magnificè exceptus, de quo 2. Macc. 4.
Attius & Statius poetæ vixerunt.
3801 XLII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 228. annus hebdomadum. 170
Prima expeditio Antiochi Epiphanis in Ægyptum de qua vide Danielem cap. 11. Liv. Decad. 5. lib. 1.

Digitized by Google

Menelaus aliâs Onias, ſummum Sacerdotium emit, excuſſo Iaſone fratre ſuo. Præfuit Sacerdotio an. 10. Ioſeph.

3803 *Ennius poeta moritur ætatis 70. à nato Socrate 300.* 168

3804 *Olymp. 153. V.C. 585. Græcorum 143.* 167

Finis regni Macedonici, à morte Alexandri Magni 156.

Perſeus rex Macedonum in pugna ad Pidnam captus ab Æmilio Paulo Imp. Cujus oratio ſuper ea re legatur apud Liv. Eſt enim inter eminentiſſ.una. Hac victoria regnum Macedonum translatum eſt ad Romanos. Hanc pugnam præceſſit Eclipſis Lunæ ea nocte, quæ anteceſſit diem 4. Septembris. Livius.

Secunda expeditio Antiochi in Ægyptum.

Popilius Rom. legatus Antiochum Epiphanem virga circumſcribit, & ab armis atque Ægypto diſcedere jubet, & ſubitò reſponſum, quod differebat, dare cogit, Livius, Val. Max.

Antiochus Epiphanes Romanorum edicto ex Ægypto ejectus, Hieroſolymam cum exercitu ingreditur, templum ſpoliat, urbem diripit, multos cives trucidat. 1. Macc. 1.

Prędixit hoc Danjel cap. 11. his verbis: Ad tempus præfinitum iterum ingredietur Auſtralē terram (Ægyptum) nō tamen posterior expeditio ſimilis erit priori. Venient enim contra eum naves Kittim (legati Romanorum) & conſternabitur, ac revertens indignabitur ſancto fœderi (templo & urbi Ieruſalē) & inibit conſilia cum deſertoribus ſancti fœderis.

3805 *L. Æmilius Paulus Romæ triumphat de Rege Perſe per triduum, 28. 29. & 30. Novemb. Eum triumphum ita deſcripſit Plut. ut & inde triumphandi ratio peti poſſit: & nihil uſpiam legatur de triumphis ſimile. Ductus eſt ante currum Rex Perſeus unà cum duobus filiis.* 166

Eodem

Eodem anno L. Anicius Gallus Prætor Illyricum & Dalmatiam debellavit, & in provinciã Romanam redegit, & poſt Paulum Æmylium aliquot diebus triumphavit, Gentio Illyriorum Rege cum fratre, conjuge & liberis ante currum ducto.

Rex Perſeus cum Alba in cuſtodia deceſſiſſet: Senatus Rom. quæſtorem miſit, qui eum publico funere efferret: ne reliquias regias jacere inhonoratas pateretur. Val. Maxim. l. 5. cap. 1. d. 1. Velleius mortem Perſei refert ad ann. V. C. 589. Alij ad an. V. C. 186.

3806 *Annus Græcorum 145. V. C. 587.* 165

LIVII Hiſtoria hoc loco deficit. Reliqua pars hiſtoriæ ex Epitome Flori & alijs autoribus continuanda eſt.

Andria Terentij acta.

IANNA HYRCANUS Dux ultimus de Domo David manus ſibi intulit metu Antiochi. Hic deſiit regnum ſtirpis Davidicæ. Succeſſerunt Maccabęi. Ioſeph. lib. 12. cap. 5.

MATATHIAS Sacerdos pater Maccabæorum regnat an. 1. Hujus viri filiorumque ejus pietate, virtute ac fortitudine immanes conatus Antiochi Epiphanis adverſus Iudęos repreſſi, & divinitus inſtituti cultus ſuę puritati & integritati reſtituti ſunt.

Idolum Iovis Olympij collocatur Hieroſolymis in templo, die 15. menſ. 9. anno Gręcorum 145. die 25. in ara nova ſacrificârunt Idolo. 1. Macc. 1. Eſt annus à dedicato templo ſecundo 350. Tot annis diſtant hujus templi dedicatio, & ejuſdem profanatio.

3807 Iudæi Sabbatho pugnare incipiunt. 164

MATATHIAS pater Iudæ Maccabęi moritur an. Græcorum 146. 1. Maccab. 2.

IUDAS MACCABÆUS Primus Aſmonæorum, Dux Iudæorum an. 6. 1. Macc. 2.

Digitized by Google

Iudas Maccabæus profligat exercitum Appollonij, cujus occiſi gladio poſthac in prelijs uſus eſt: Funduntur & Seronis præfecti Syriaci copiæ; parvaque manu trucidantur octingenti hoſtes. 1. Maccab. 3.

Hę primæ victoriæ clarum ubique fecerunt nomen Maccabæi.

Templum ante annos 167. extructum in mõte Garizim, dedicatur appellatione Iovis Cretenſis. Ioſeph.

Hecyra Terentij acta. V. C. 588.

3808 *Olympias 154. V. C. 589. Annus Graecorum 147.* 163

XLIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 295. annus hebdomadum.

Antiochus expeditionẽ ſuſcipit in Perſidẽ, & Gorgiam mittit ad devaſtandam Iudæam, cum quo feliciter præliatur Iudas Maccabæus, & trucidat 3000. hoſtium. 1. Macc. 4.

3809 ENCOENIA, id eſt, feſtum repurgati templi die 25. menſis 9. celebrari cœptum à Iuda Maccabæo anno Græcorum 148. 1. Maccab. 4. Hinc ad templum à Pompeio profanatum 100. 162

Iudas Maccabæus fundit exercitum Lyſiæ. 1. Maccab. 4.

Rex Ptolemaeus à minore fratre regno ſpoliatus, petendi auxilij gratia Romam venit. Val. M. 5.

Heautontimorumenos Terentij acta. V. C. 590.

3810 *V. C. 591. Graecorum 149.* 161

Iudas Maccabæus debellavit & devicit Idumęos, Ammonitas, Tyrios, item Timotheum, in cuius exercitu periere ad 8000. 1. Maccab. 5.

ANTIOCHUS EPIPHANES periit. 1. Macc. 6

ANTIOCHUS EUPATOR Antiochi Epiphanis filius IX. Rex Syriae. an. 2.

Annus Graecorum 150. Sabbatarius. V. C. 592.

3811 ELEAZAR Iudæ Maccabæi frater, confoſſi à ſe elephanti lapſu oppreſſus perit. 1. Macc. 6. 160

MENE

Menelaus Pontifex occiditur: ſuccedit Alcimus. 2. Macc. 13.

Templum Oniæ Heliopoli in Ægypto conditum. Ioſ.

Eunuchus & Phormio Terentij acta.

3812 *Olymp. 155. V. C. 593. Græcorum 151.* 159

DEMETRIUS SOTER Seleuci filius X. rex Syriæ, interfectis Antiocho Eupatore & Lyſia regnat annis 11. 1. Macc. 7.

Nicanor interfectus à Iuda Maccabæo 13. Menſis Adar. Hic Nicanor extenſo contra templum brachio juraverat, ſe illud deleturum: Sed ei in acie interfecto, præcidi juſſit Iudas Maccabæus caput & brachia, & ea ante templum ſuſpendi. 1. Macc. 7.

Primum fœdus Iudæorum cum Romanis 1. Mac. 8. à principio regni Cyri 400. Hinc ad excid. urbis Hieroſol. ſub Veſpaſiano anni 230. incluſivè.

Adelphi Terentij acta.

L. Æmilius Paulus obiit. Val. Max. lib. 2. cap. 10. & lib. 3. cap. 3. ubi de paupertate Pauli Æmilij dicit, eum exiſtimaſſe præclarè ſecum agi, ſi ex victoriis alij pecuniam, ipſe verò patriæ ſalutem & gloriam ſibi paraſſet.

3813 Iudas Maccabæus occumbit in prælio fortiſſimè dimicans cum Bacchide Demetrij Duce. 1. Mac. 9. à regno Cyri 400. 158

Ionathas regnat an. 18. 1. Maccab. 9.

Terentius Poeta mor. V. C. 594. Hinc ad natum Ciceronem 53.

Horologium ex aqua Romæ factum, cuius fluxu diviſæ ſunt horæ noctium & dierum anno V. C. 595. (ſecundum Varronem) Plin. lib. 6. c. 60.

3814 Alcimus Sacerdos cũ juſſiſſet dirui interius atrium templi, percuſſus eſt Paralyſi, & mor. menſe 2. 1. Macc. 9. 157

Templum ſummo ſacerdote caret ſeptennio. Ioſ.

Digitized by Google

3815 XLIV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *hoc eſt*, 302. annus hebdomadum. 156
Attilius Arator fit Imperator. Valer. Max. 4 cap. 4.
3816 *Olympias 156. V. C. 597. Græcorum 155. A morte Romuli 560. Hinc ad natalem Iulij Cæſaris 56.* 155
Bacchides cum Ionatha pacem componit, & Iudæa à bellis aliquantiſper quieſcit. 1. Macc. 9.
3817 *P. Cornel. Scipio Naſica Coſ. Dolminiū Dalmatarum urbem expugnavit.* 154
3819 V. C. 600. Coſſ. primum Calend. Ianuarij cœperunt inire magiſtratum. Caſſiod. Florus. 152
Bellum Celtibericum annis 20. geſtum: & Numantia excidio finitum eſt.
3821 *Annus Græcorum 160.* 150
Ionathas donatus ſummo Sacerdotio, ab Alexandro novo rege Syriæ, induit ſtolam ſanctam menſe 7. die Scenopægiorum. Tenuit Pontificatum an. 10. 1. Macc. 10.
Corduba in Hiſpania condita à M. Claudio Marcello. Strab. 3.
3822 XLV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 309. annus hebdomadum. 149
Hoc anno Cicero fingit Catonem Majorem habuiſſe ſermonem de ſenectute, quem annis ab hinc 106. peculiari ſcripto complexus eſt.
DEMETRIUS Syriæ Rex in prælio adverſus Alexandrum occumbit. 1. Mac. 10.
ALEXANDER XI. Rex Syriæ annis 5. aut 6. incoatis.
3823 V. C. 604. Tertium bellum Punicum, quadriennio geſtum à Romanis adverſus Carthaginenſes, & Carthaginis excidio finitum eſt. De quo Appianus Alexandrinus & alij. Hinc ad bellū civile Iulij & Pompeij 100. Plinius & Cenſorinus referūt hoc bellum ad an. V. C. 605. ſecundū Varronem: Solinus verò ad 604. ſecundū Dionyſium. 148

Cato

Cato major mor. ætat. 85. Cic. Plin. alij 84.

Nuptiæ Alexandri regis Syriæ & Cleopatræ, quibus intereſt Ionathas ſummus Pontifex, & honore ſummo afficitur. 1. Macc. 10.

3824 Olymp. 158. V. C. 605. Annus Græcorum 163. 147

Bellum Macedonicum III. adverſus Pſeudophilippum, aliàs Andriſcum, qui Philippi nomine ſumpto ſe Perſei Regis Macedoniæ filium eſſe mentitus fuerat, geſtum: quo victus eſt à Q. Cæcilio Metello: is ab hac victoria Macedonici nomen ſortitus eſt. Vell. Flor. Oroſ. Eutrop.

Maſiniſſa Numidiæ rex, Rom. populi amicus deceſſit. Scipio inter filios Maſiniſſæ regnum diviſit. Val. lib. 5. cap. 2.

3825 Primus Conſulatus Scipionis Africani Minoris, de quo dictum eſt: Dormiant hodie leges. 146

Bellum Achaicum geſtum contra Achæos & Corinthios.

3826 V. C. 607. Finis tertij belli Punici. 145

CARTHAGO urbis Romanæ æmula deleta à Scipione Æmiliano: qui inde Africani cognomẽ tulit.

Hiſtoriam everſæ Carthaginis Oroſius lib. 4. cap. 23. his verbis deſcribit: Cùm ſex continuis diebus noctibuſque pugnatum eſſet, ultima Carthaginenſes deſperatio ad deditionem traxit petentes, ut quos belli clades reliquos fecit, ſaltem ſervire liceat. Primum agmen mulierum ſatis miſerabile, virorum poſt magis deforme deſcendit. Nam fuiſſe mulierum viginti quinque millia: virorum triginta millia, memoriæ traditum eſt. Rex Aſdrubal ſe ultrò dedit. Transfugæ qui Æſculapij templum occupaverant, voluntario præcipitio dati, igne conſumpti ſunt. Vxor Aſdrubalis ſe duoſq; filios ſecum virili dolore, & furore fœmineo in medium jecit incendium: eundem nũc mortis exitum faciens noviſſima regina Carthaginis, quem quondam prima feciſſet. Ipſa autem civitas 17. diebus continuis arſit, miſerumq; ſpectaculum de varietate

conditionis

conditionis humanæ victoribus ſuis præbuit. Val. M. lib. 3. cap. 2. d. 8. Vide etiam Appian. Alexandrinũ.

Hic finis fuit tertij beli Punici, cum à primo bello Punico ſuſcepto exactiſſent huc uſque anni 119.

CORINTHUS Achaiæ caput capta & exciſa à L. Mummio Coſ. qui inde Achaici cognomen ſumpſit. Appian. Lybic.

P. Cornel. Scipio Africanus minor Romæ triumphat de Pœnis & Aſdrubale. Diſtat hic triumphus Scipionis Africani Minoris à triumpho Scipionis Africani Majoris an. 55.

Q. Metellus Macedoniam in provinciam Rom. redegit, deq; ea triumphavit, & Macedonici nomen accepit.

Polybius hiſtoricus & Panætius Philoſophus florent.

Appollonius dux exercitus Demetrij victus à Ionatha. 1. Macc. 10.

3827 Cleopatra erepta Alexandro ſocero Ptolemæo Philometore, & tradita Demetrio, Demetrij ſuperioris filio. 144

ALEXANDER Syriæ rex occiditur.

PTOLEMÆUS PHILOMETOR Ægypti rex triduo poſt moritur. 1. Macc. 11. Iuſtin. 35. Florus 52.

L. Mummius Achaicus triumphavit de Achais & Corinthiis.

3828 Olymp. 159. V. C. 609. Annus Græcorum 167. 143

DEMETRIUS NICANOR XII Syriæ rex an. 8. incoatis, connumerato triennio Tryphonis.

PTOLEMÆUS EVERGETES I. Lagidarum, VII. Ægypti Rex. an. 29.

3829 Annus Græcorum 168. 142

XLVI. HEBDOMAS DANIELIS, ideſt, 316. annus hebdomadum incipit.

3830 Annus Græcorum 169. A reperto libro legis 500. à morte Davidis 900. 141

Ionathas cum Romanis & Spartanis fœdus renovat per legatos.

Iona-

Digitized by Google

Ionathas frater Iudę Macc[illegible]. occiſus inſidiis Triphonis cum duobus filiis. 1. Macc. 12.

Secundus liber Maccabęorum cap. 1. recitat Epiſtolam ſcriptam hoc anno Græcorum 169.

M. Antonius Orator Ciceronis encomiis clarus naſcitur, triennio ante L. Craſſum Oratorem.

3831 *Annus Græcorum 170. à regno Salomonis 900.* 140

Simon Dux Maccabęus regnat an. 8.

Iudęi excutiunt jugum gentium. 1. Macc. 13.

3832 Simon arcem Sion ejecto hoſtiũ præſidio occupat, illudque ſolenni ritu expiat, ingenti omniũ lętitia, menſis ſecundi die 23. quem & quotannis feſtivo gaudio celebrari præcepit. 1. Macc. 13. Hinc ad coronationem Herodis factam Romæ 100. 139

L. Craſſus Orator, cuius Cicero tanta cum laude meminit, naſcitur. Cic. in Bruto.

Bellum Numantinum V. C. 613. à morte Aſcanij filij Æneæ 1000.

3833 Simon fœdus cum Romanis renovat. 1. Macc. 14. 138

TRYPHON interfecto Antiocho Theo (cuius tutor erat) regnat an. 3. 1. Macc. 13. Ioſeph.

Rex Demetrius in Mediã ad auxilia contrahenda profectus, ut Tryphoni bellum inferret: ab Arſace rege Perſiæ ac Mediæ captus in cuſtodiam traditus eſt. 1. Macc. 14. Iuſtin. 36.

3835 Legati Simonis Roma redeunt. 1. Macc. 15. 136

ANTIOCHUS SEDETES cum Simone fœdus facit. 1. Macc. 15. Hinc aliqui numerant 9. annos regni Antiochi.

A monarchia Cyri & reditu primo Iudęorum ex Babylone an. 400. compl.

Hoc anno à quatuor millibus Numantinorũ victa ſunt 30. millia Romanorum. Flor. 55. Val. Max.

3836 *Olymp. 161. V. C. 617. Annus Græcorum 175.* 135

XLVII. HEBDOMAS DANIELIS incipit *hoc eſt*, 323. annus hebdomadum.

Tryphon occiſus. Ab hujus nece ANTIOCHUS SEDETES

[illegible]IDETES XIII. Rex Syriæ ſolus regnat. 1. Macc. 15. Ioſeph. 18

3837 *Bellum ſervile primum: cum ſervi in Sicilia adverſus Romanos iam antè arma ſumpſiſſent, & Prætores aliquot ſuperaſſent.* 134

3838 Simon Maccabæus à Ptolemæo genero ſuo nefariè interemptus in convivio, anno Græcorum 177. menſe undecimo. 1. Macc. 16. 133

Deſinit 1. Liber Maccabæorum.

Secundus Conſulatus Scipionis Africani Minoris.

3839 *Annus Græcorum 178. Sabbatarius V. C. 620.* 132

Numantia exciſa à P. Scipione.

Numantini tanta fame laborarunt: ut jumentis omnibus & herbis conſumptis lora & pelles ſcutis detractas comederint. Tandem ipſi cives, ne in manus victoris venirent, invicem ſeſe trucidârunt, igniq; ſubjecto & ſeſe & Vrbem perdiderunt. Vide etiam Val. Max. l. 7. c. 6. d. 3.

Tib. Gracchus Tribun. pleb. qui ad popularem auram captandam legem de agrorum diviſione tulerat, & Cn. Octavio Collegæ magiſtratum abrogaverat, ab optimatibus autore P. Cornel. Naſica in Capitolio occiſus, & unà cum aliis in eadem ſeditione trucidatis inſepultus in flumen projectus eſt. Hoc fuit initiũ in urbe Roma ſanguinis civilis. Inde jus vi obrutum: potentiorque habitus prior. Vide Appianum belli civil. lib. 1. Item Valer. Max. lib. 3. cap. 2. d. 17.

ATTALVS Rex Aſiæ moriens populum Romanum regni ſui hæredem conſtituit.

Iohannes Hircanus filius Simonis, Iudæorum Dux & Pontifex an. 31. Ioſeph.

3840 *Olymp. 162. V. C. 621.* 131

P. Corn. Scipio Africanus de Numantia triumphavit, an. 14. poſt, quàm de Carthagine triumphum egerat. Cic. Attic. lib. 13. Florus.

Antiochus Sedetes Iudæam devaſtat, & Hieroſolyma in obſidi- ne

obſidione cingit, quam ſolvit exacto feſto tabernaculorum.

Hyrcanus aperto Davidis ſepulcro reperit pecuniam, cujus penſione placatum dimittit Antiochum. Ioſeph.

Eſt annus à morte Davidis 910. ab eius natali 980. id eſt, bis 490. à dedicato tẽplo Salomonis 900. Hinc ad excidium Hieroſolymor. 201.

3841 *Bellum Aſiaticum geſtum à Romanis cum Ariſtonico, qui Attalo Rege mortuo Aſiam occupaverat. Cic. Phil. 11.* 130

Hyrcanus cum Romanis fœdus renovat. Ioſeph. lib. 14. cap. 17.

3842 *Ariſtonicus à M. Perpenna Coſ. victus, Romæ juſſu Senatus in carcere ſtrangulatus eſt. Val. Max.* 129

3843 XLVIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt,* 330. annus hebdomadum. 128

V. C. 624. Scipio Africanus Minor, qui duas urbes Rom. imperio infeſtiſſimas, Carthaginem & Numantiam delevit, moritur ætat. 56. Cic. à regno Beli 2000.

Lælius ſermonem habet de amicitia, quem Cicero poſt annos 85. in literas retulit.

Carneades Philoſophus moritur: quo tempore eclipſis Lunæ conſpecta eſt, teſte Laertio. Hanc Cruſius refert ad diem 5. Novembris.

Ptolemæus expulſus Ægypto.

DEMETRIUS Syriæ rex an. 4. completis.

3844 *Olymp. 163. V. C. 625.* 127

Templum in monte Garizim ab Hyrcano everſum.

3847 Bellum Allobrogicum cepit: quo primùm Rom. cum Gallis trans Alpes dimicârunt. 124

3848 *ANTIOCHUS GRYPHUS Rex Syriæ an. 12. (circiter) Euſeb.* 123

3849 *V. C. 630. Climact. Græcorum annus 188.* 122

Hujus anni meminit 2. liber Maccab. cap. 1.

ALEXANDER Rex Iudæorum naſcitur.

F j.

Carthago inſtaurata an. 22. poſt, quàm exciſa fuerat. Oroſ. Eutrop.

Bellum Balearicum.

C. Sextius Procoſ. victa Salviorum gente Coloniam Aquas Sextias condidit, ob aquarum copiam, & calidos ac frigidos fontes à nomine ſuo appellavit.

3850 IVBILÆVS MVNDI, 77. *Moſis 27.* 121

XLIX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 337. annus hebdomadum.

Circa hæc tempora ortæ ſunt Sectæ Phariſæorum, Sadducæorum & Eſſæorum, quæ puriori doctrinæ magnam caliginem ac tenebras offuderunt.

3851 *C. Sempronius Gracchus occiſus, (poſt interfectum fra* 120
trem Tib. Gracchum an. 12.) cum per biennium tribun. pleb. Rempub. ſeditioſis legibus perturbaſſet: & hæc cædes fuit initium bellorum civilium. Velleius.

3852 *Olymp. 165. V. C. 633. Annus 400. templi ſe-* 119
cundi.

Hyrcanus Samariam ſolo æquavit. Euſ. Ioſeph.

3854 *Cretenſes obſidione Q. Cæcilij Metelli ad ultimam uſque* 117
penuriam compulſi, ſua jumentorumque ſuorum urina ſitim torſerunt verius quàm ſuſtentârunt: & dum vinci timent, id paſſi ſunt, quod eos ne victor quidem pati coegiſſet. Valer. Max. lib. 7 cap. 6.

3856 *PTOLEMÆVS LATHYRVS aliàs Soter* 115
& Phyſcon VIII. Ægypti rex an. 15. Hic 30000. Iudæorum occidit, & reliquos occiſorum carnibus veſci coegit, anno 491. à principio captivitatis Babylonicæ.

M. Terentius Varro Philoſophus & Poeta naſcitur. Euſeb.

3857 L. HEBDOMAS DANIELIS *id eſt*, 344. 114
annus hebdomadum: qui eſt annus 532. à principio Ieremię.

Q. Cæcilius Metellus Macedonicus moritur: qui tres vidit filios Coſſ. è quibus unum etiam & Cenſorem & triumphantem, quartum autem prætorem, eoſque ſalvos

ſalvos reliquit: & tres filias nuptas: cùm ipſe Conſul, Cenſor etiam Augurque fuiſſet & triumphaſſet. Cic. 5. de finib. Valer. Max. lib. 7. cap. 1.

3858 *Bellum Thracicum.* 113

Hortenſius Orator, Ciceroni conjunctiſſimus, naſcitur. Cic. Bruto. vixit an. 64.

3859 *Bellum Cimbricum ſive Teutonicum, quo Cimbri & Teutones primùm Alpes tranſgreſſi in Italia fœdam ſtragem Romanorum ſociorumq; fecerunt. Nam Cn. Papirius Carbo Coſ. in Illyrico ab illis fuſus & exercitu exutus eſt.* 112

3860 *Olymp. 167. V. C. 641. à nato Davide 1000.* 111

ANTIOCHUS CYZICENUS Syriæ Rex an. 18. (circiter) Euſeb.

3861 *Annus Græcorum 200. V. C. 642.* 110

Bellum Jugurthinum à quo SALUSTII hiſtoria incipit.

P. Scipio Naſica mortuus. Cic. in Brut. Val. Max. libr. 5. cap. 3. d. 2.

3863 *Pomponius Atticus intimus amicus Ciceronis naſcitur triennio ante Ciceronem. Vixit an. 77.* 108

Junius Silanus Coſ. contracta infeliciter pugna à Teutonibus ſuperatur.

Q. Cæcil. Metellus de Jugurtha triumphavit, & Numidicus appellatus eſt.

3864 *Olymp. 168. V. C. 645.* 107

LI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 351. annus hebdomadum.

Cimbri M. Scaurum Aurelium Coſ. trucidârunt. Vellejus.

3865 *L. Caſſius Coſ. occiſus, ejuſq; exercitus ab Helvetiis Tigurinis pulſus & ſub jugum miſſus. Cæſar. lib. 1. bell. Gall. Oroſ.* 106

3866 Anni vitæ CICERONIS incipiunt. 105

V. C. 647. à nato Demoſthene 280. climact.

M. TULLIUS CIC. Latinæ linguæ parens & Oratorũ princeps naſcitur Arpini, oppido Cim-

paniȩ, C. Attilio Serrano, & Q. Servilio Cepione *Coſſ. 3. Ian. anno V. C. 646. propè completo.* Marcus *prænomẽ*, Tullius *nomen eſt & gentile*: Ciceronis à Cicere factum eſt cognomen: cuius figura tuberculum habuiſſe in naſi extremitate dicitur, qui primus hoc familiȩ cognomen intulit. *Plut. Cic. Mater Ciceronis fuit Helvia.*

POMPEIUS MAGNUS naſc. 30. Septembr. ſeptennio ante Iulium Cæſ. Plin. Vellejus. Cicer.

IUGURTHA capitur à C. Mario (ut colligitur ex Saluſtio) & bellum in Numidia finitur.

3867 *Manlius Coſ. & Q. Cæpio Procoſ. adverſus Cimbros infeliciter pugnarunt, cæſis 80. millibus Romanorum, 6. Octob. Cæpioni imperium abrogatum eſt, ejusque bona publicata. Oroſ. Cic. Liv.* 104

3868 *C. Marius II. Coſ. de Iugurtha triumphat Calend. Ianuar.* 103

Aquilam Romanis legionibus in ſecundo Conſulatu ſuo C. Marius propriè dicavit. Plin. lib. 10. c. 4. Hinc ad ingreſſum Aquilæ Romanæ in terram ſanctam anni 170.

3869 Iohannes Hyrcanus moritur & princeps Iudæorum & ſummus pontifex & propheta: cum quo Deus ita colloquebatur, ut etiam futura non ignoraret. Ioſeph. 102

3870 ARISTOBULUS rex Iudæorum an. 1. Hic poſt captivitatem Babylonicam primus ſibi diadema impoſuit, & principatum in Regiam dignitatem commutavit. Ioſeph. A morte Salomonis 900. à regno Davidis 980. Hinc ad regnum Herodis in Ieruſalem 65. ad conceptum Chriſtum 100. 101

M. Antonius Orator in Ciliciam procoſ. proficiſcens Athenas venit, ubi dies complures propter navigandi difficultatem commoratus eſt. Cic. 1. de Orat. Triennio poſt factus eſt Coſ.

Teuto-

Teutones ad Aquas Sextias à Mario victi: amplius 150. millibus hoſtium priore ac poſtero die trucidatis. Strab. 4. Oroſ. 5.

Archias Poeta Romam venit. Cic.

3871 LII. HEBDOMAS DANIELIS *id eſt*, 158. annus hebdomadum incipit. 100

ALEXANDER Iudæorum rex ann. 27. inchoatis.

Aquillius adverſus fugitivos in Siciliam miſſus, bellum Servile, Athenione duce interfecto, confecit. Diod. lib. 36.

Cimbri ad Atheſin fluvium victi à Mario.

C. Marius cùm non multò ante Teutonum exercitum numeroſiſſimum trucidaſſet, 29. Iulij alterum exercitum Cimbricum ingenti pugna vicit & delevit. Interfecti ſunt 120000. homines: capti 60000. Poſt acceptam cladem matres jugulârunt liberos ſuos: viri fugientes ex acie, ſibi ipſis intulerunt manus. Multi cùm deeſſent arbores, ex quibus ſuſpenderentur, cornibus boum collis ſe alligaverunt, à quibus cùm præcipites traherentur, ſunt ſtrangulati. Conſpecta eſt in caſtris infelix mater, quæ de alto curru ſe ſuſpenderat, cui ex utroque pede parvi nati mortui pendebant. Plut.

PTOLEMÆUS LATHYRUS à matre Cleopatra regno expellitur. In Ægypto regnant PTOLEMÆUS ALEXANDER & CLEOPATRA an. 12. alij 10. Hinc ad captam Ægyptum ab Auguſto 70.

3872 *Olymp. 170. V. C. 653.* 99

PTOLEMÆUS ALEXANDER in Ægypto regnat an. 10. Euſeb.

C. JULIUS CÆSAR naſcitur, poſt natum Ciceronem ſeptennio, C. Mario VI. L. Val. Flacco Coſſ. die 12. Iul. (qui menſis poſt eius mortem lege Antonia Iulius eſt ea de cauſâ dictus. Macrob. 1. Satur. cap. 12.) patre C. Iulio Cæſare viro Prætorio: ma

tre Aurelia C. Aurelij Cottæ filia: apud quam puer educatus eſt. Cognominis rationem alij aliam tradunt: quidam quòd qui primus Iuliorum ſic dictus eſt, caſo matris utero natus ſit: alij ab elephanto caſo: alij à caſius oculis, vel cæſarie. Sed de elephanto, qui Cæſar Punica lingua diceretur, ſententia multis eſt viſa probabilior: cùm quòd matris utero caſos Romani proprio vocabulo caſones dixerint: tum quòd inter Cæſaris numos non pauci ſpectentur cum nota Elephanti: interq́; cæteros unus Punicis literis circa Elephantum inſcriptis: ut meritò videri poſſit Cæſar, ea ratione ſuæ familiæ cognominis originem publicare voluiſſe: præſertim nullo evidente alicujus rei geſtæ argumento, quare Elephantum in numis ſuis ſignarit. Hæc Goltzius. De Cæſarum familia Suet Fuit, inquit, ingente Julia & Cæſarum familia: quo cognomine primum uſum tradunt Sext. Julium Cæſarem, qui anno belli Punici ſec. undecimo M. Claudio Marcello. T. Quinctio Criſpino Coſſ. (V.C. 545.) Siciliam provinciam Pr. obtinuit, ab hoc in univerſam familiam cognomen defluxiſſe. Sylla de Cæſare adhuc puero dixit, ei multos ineſſe Marios, futurumque eum aliquando optimatum ſectæ exitio.

Eſt annus à morte Cyri 430. nato Alexandro M. 256. eius Monarchia: 230. eius morte 224. nato Romulo 670. eius morte 616. Hinc ad bellum civile Julij & Pompeij 51. Paria ſunt ſpacia à regno Cyri ad Monarchiam Alexandri M. & inde ad Julij Cæſ. natalem, utrinque 230. A nato Cicer. & Pompejo 7.

L. Appuleius Saturninus & C. Servilius Glaucia ob motam ſeditionem à C. Mario Coſ. interfecti. Cic. pro Rabir & in Bruto.

SUETONII hiſtoria incipit.

3874 Mathan avus Mariæ virginis naſcitur, juxta Syrorum traditionem, anno patris Levi 40. Annius Viterb. 97

3876 PTOLEMÆUS Rex Cyrenarum in Ægypto moritur: & regni hæredem relinquit S. P. Q. R. Flor. Obſeq. 95

3877 Coſſ. fuerunt duo ſummi Oratores L. Craſſus & Q. Scævola. 94

Q. Hortenſius primùm in foro dicere cœpit ann. ætat. 19. Cic. Bruto.

3878 LIII. HEBDOMAS DANIELIS, id eſt, annus hebdomadum 365. 93

PHILIPPUS XVII. rex Syriæ ultimus Seleucidarum ſecundum Euſeb. an. 2.

Ante ſociale bellum Latinum omnia animalia manſueta acta in rabiem. Auguſtin. l. 3. c. 23.

3879 Huc uſq; Syria poſſeſſa per reges, ceſſit in ditionẽ Romanorum. Euſeb. 92

3881 V. C. 662. L. Craſſus Orator, cujus eloquentiam Cicero prædicat, moritur ætat. 49. die 20. Sept. Cic. lib. 3. de Oratore. 90

Cicero ſumpta virili toga in forum venit, ætat. 16. Hoc ipſo anno fingit Cicero habitum eſſe ſermonem de Oratore à L. Craſſo & Antonio, quem Cicero literis mandavit poſt annos 36.

Bellum Sociale ſive Marſicum vel Italicum M. Livij Druſi Trib. pleb. cæde excitatum. Cujus initium Solinus refert ad an. V. C. 662. & Plinius quoq; ad Coſſ. Sex. Jul. Cæſ. & L. Marcium. Quod verò Velleius & alij bellum Sociale ad ſequentis anni Coſſ. referũt, obſervet Lector, nos loqui non de primis initiis, quæ in hunc annum incidunt, ſed de publico & plenario apparatu belli adverſus Italicos pop. à Rom. ſuſcepti & geſti.

Lucretius Poeta vixit.

3882 Cicero admodum adoleſcentulus Arati carmina de cœlo ſtelliſq; convertit. 2. de natura Deorum. 89

P. Rutilius Coſ. parum proſperè contra Marſos dimicãs, in prælio occiſus eſt 4. Id. Junij, ut ſcribit Ovid. in Faſtis. Plura de hoc bello vide apud Appian. l. 1. belli civilis.

Digitized by Google

3883 *PTOLEMÆUS LATHYRUS in Ægyp.* 88
iterum regnare incipit an. 8.

Cicero ætat. 18. operam dat ſtudio Iuris Civilis: & Tyro eſt in exercitu Cn. Pompeij.

L. Portius Cato, Coſ. in pugna cecidit. Cn. Pompejus Coſ. Aſculum cœpit, & Veſtinos atque Pelignos ad deditionem coegit. Idem de Aſculanis triumphavit. Appian. & alij. Ab hoc triumpho patris Pompeij ad triumphum filij Pompeij Magni anni 28. ad primũ ejus Conſulatum 19. ad ſecundum 34. ad tertium 37. ad mortem ejus 41.

Velleius. Tam varia atque atrox fortuna Italici belli fuit, ut per biennium continuo duo Romani Coſſ. Rutilius & deinde Cato ab hoſtibus occiderentur.

3884 *Olymp. 173. V.C. 665.* 87

Primum civile bellum inter Syllam & Marium: inde dictum Marianum. Hinc ad civile bellum Iulij & Pompeij 40.

Primus Syllæ Conſulatus.

Bellum Mithridaticum.

Mithridates Aſia in poteſtatem redacta omnes cives Romanos in omnibus Aſiæ civitatibus uno die, unoq; nuncio interficiendos curavit: Q. Oppium Procoſ. et M. Aquilium Legatum captos necavit. Huius miſerandæ cædis Romanorum civium meminit Cic. pro Manil. & pro Flacco. Vide Appian. in Mithridaticis & Val. Maxim. lib. 9. cap. 2. d. 3. Oroſ. lib. 5. cap. 19. Eutrop. lib. 5.

Q. Mutius Augur Ciceroni expoſuit ſermonem de Amicitia habitum à Lælio ante ann. 41.

3885 LIV. HEBDOMAS DANIELIS, *id eſt,* 86
372. annus hebdomadum incipit. *V.C. 666.*

Cinna & Marius haud incruentis utrinq; certaminib. editis, Romam occupaverunt.

Tres Oratores crudeliſſimè interfecti: M. Antonius Triumviri avus, Q. Catulus, & C. Iulius. Cic. Bruto. Hinc ad mortem Ciceronis 44.

Circa

Circa hunc annum Cicero (ætat. 20.) edidit Commentarios de Inventione. Moloni item Rhodio Romæ dedit operam.

Catullus Poeta naſcitur.

Poſt hunc annum, triennium ferè urbem ſine armis fuiſſe, Cicero in Bruto ait.

3886 *V.C. 667. Criſpus Saluſtius Hiſtoricus naſcitur.* 85

Marius Sext. Licinium Senatorem de ſaxo deiyci juſſit: editiſq; multis ſceleribus Idib. Ian. deceſſit. Vir cujus ſi examinentur cum virtutibus vitia, haud facilè ſit dictu, utrum bello melior an pace pernicioſior fuerit: adeò quam Remp. armatus ſervavit, eam primo togatus omni genere fraudis, poſtremo armis evertit. Epit. Flori lib. 80.

Sylla interim cum Mithridatis præfectis circa Athenas Bœotiamq; & Macedoniam ita dimicavit: ut Athenas reciperet. Vell.

3887 Incipiunt 84. anni Hannæ prophetiſſę. Luc. 2. Medium inter captã ab Antiocho Hieroſolymam, & inter natalem Ieſu Chriſti. Utrinque diſtantia annorum 84. 84

Ilium captum à Sylla anno 1100. ab excidio Trojæ: incluſo anno 2788. Appianus in Mithridaticis.

3888 *Olymp. 174. V.C. 669.* 83

Cinna lapidibus occiſus à ſuo exercitu. Hoc anno Verres fuit Quæſtor in Sicilia, in quem Cicero Verrinas ſcripſit poſt annos 14.

Cùm mutuis fratrum odiis & bellis regnum Syriæ conſumptum eſſet, populus Syriæ ad auxilia externa confugiens, peregrinos ſibi reges circumſpicere cœpit. Tigranes itaq; accitus regnò Syriæ per 18. annos potitus eſt. Iuſtin. 40.

3889 *Bellum civile Syllanum.* 82

Sylla cum exercitu ingreſſus in Italiam, crudeliter ſæviit in cives Romanos. Plut.

Capitolium Romæ conflagravit 6. Iulij. Saluſtius. Plutarch.

Digitized by Google

Scipio fluctibus reipub. expulſus, Maſſiliæ poſtea in exilio vixit. Cic. pro Seſt.

3890 V. C. 671. 81

Sylla Dictator creatus circa huius anni exitum interfectis Coſſ. Mario Juniore, & Papyrio Carbone: & felicem ſe appellari voluit. Eius honoris uſurpatio (ut ſcribunt Velleius & Plutarchus) per annos 120. intermiſſa fuerat.

Obſequens ſcribit centena millia hominum Italico, civiliq; bello conſumta.

3891 Annus 1000. à morte Saulis & regno Davidis. 80

Pompeius (ætat. 25.) triumphavit de Hiarba Numidarum Rege, & à Sylla Dictatore Magnus appellatus eſt. Hic primus eques Romanus triumphaſſe legitur. Hinc ad alterum triumphum an. 20.

Cicero primam cauſam privatam pro Quintio dixit ætat. 26. V. C. 672.

PTOLEMÆUS AULETES aliàs Dionyſius, id eſt, Ægypti rex annos 30. alij 31.

3892 Olymp. 175. Cyclus Sol. 139. V. C. 673. 79

LV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id eſt, 379. annus hebdomadum.

Oratio Ciceronis pro Sexto Roſcio ætat. 27. Gell. Cicer. Brut. Quintil.

Mitylena in Aſia expugnata à Romanis: & Julius Cæſar corona civica donatus eſt ætat. 20. Sueton. Liv. Epitom. lib. 89.

Captum eſt bellum Sertorianum in Hiſpania. Flor. Val. Maxim.

3893 Huius anni æſtate Cicero (ætat. 28.) hortatu amicorum in Aſiam profectus eſt. 78

Sylla ſe abdicavit Dictatura, quam in perpetuum ceperat, & dimiſſo à ſe præſidio pub. palam in foro dixit, ſe omnium à ſe geſtarum rerum paratum eſſe reddere rationem. Appian. Plut.

3894 Sylla animi concitatione nimia atque immoderato vocis impetu convulſo pectore ſpiritum cruore ac minis miſtum 77

Digitized by Google

ſtum evomuit in agro Cumano: ac Romam perlatus magna pompa in Campo Martio crematus & ſepultus eſt. Val. Max. Appianus lib. 1. Hinc ad bellum civile Iulij & ad mortem Pompeij anni 30.

Cicero ſex menſibus vixit Athenis, & cum ſummis Oratoribus, Menippo, Xenocle, Molone, Poſidonio Philoſopho verſatus eſt, ubi & de Sylla morte cognovit.

3895 Hoc anno M. Tullius Cic. recepit ſe è Græcia Romam, 76
biennio pòſt; quàm eò profectus erat. Cùm autem auctore Plut. magna ſpe erectus ad Remp. ſummo raperetur ſtudio: ardor eius oraculo repreſſus eſt. Delphos enim profectus cùm Apollinem conſuluiſſet, qua via ad ſummam gloriam aſpirare poſſet: reſpondit dæmon: ſi ſuam naturam, non multitudinis opinionem ducem ſequeretur. Quare Romam reverſus primò timidè vixit, & dubitanter ad honores acceſſit, nec ullo in numero eſt habitus: ſed Græculus atq; ocioſus appellatus fuit. Vbi verò & innata honorum cupiditate ductus, & patris atq; amicorum cohortatione incitatus, ſe totum patrociniis tradidit: non jam pedetentim principem locum petiit: ſed ſtatim eluxit, cæteriſq; oratoribus longè præſtitit. Plut.

M. Lepidus exacto conſulatu bellum patriæ movet: ſed Italia pulſus interiit. Appian. & Plut.

3896 V.C. 677. Olymp. 176. an. 700. à prima Olymp. 75

Cicero petitionem honorum aggreſſus eſt (ætat. 31.) & primo quæſturam petiit: cùm unum annum jam reverſus ex Aſia nobiles cauſſas egiſſet.

Hoc anno in Hiſpania adverſus Sertorium acerrima illa & maxima prælia, Sucronenſe, & Durienſe, commiſſa ſunt.

3897 V.C. 678. Cicero Quæſtor in Sicilia ætat. 32. 74

3898 V.C. 679. A morte Alexandri Magni 250. 73

Cicero expleto Quæſtura anno Romam reverſus ad forum & cauſſas agendas rediit, ætat. 33. Cic.

ALEXANDER rex Iudę moritur, imp. an. 27. ætat. 49. Ioſeph.

ALEXANDRA Regina Iudęorum ann. 9. Eſt annus 1000. à regno Davidis in Ieruſalem. Poſt tot itaque annos regnum Davidis recidit in fœminam. Hæc Regina evexit Phariſæos, eorumq; potentiam auxit. Paria ſunt ſpacia à Creatione ad natalem Abrahæ: & à nato Abrah. ad hũc annum: utrinque 1949. & bis 1949. ſunt 3898.

Hyrcanus loco patris defuncti cõſtituitur ſummus Sacerdos.

Nicomedes Bythiniæ rex moritur, populum Rom. relinquens regni heredem. Eutrop. Flor. Cic. pro Planc.

3899 LVI. HEBDOMAS DANIELIS, *id eſt,* annus 386. *V. C. 680.* 72

Hinc incipit L. Luculli imperium, quod duravit ſeptennio.

L. Lucullus, qui anno ſuperiore contra Mithridatem profectus fuerat, ad Cyzicum urbem exercitum ejus fame ferroq; delevit. Liv. lib. 95.

Bellum Servile ſive Gladiatorium duce Spartaco in Italia excitatum. Item: Sertorius interfectus. Sigonius.

3900 IVBILÆVS MVNDI 78. *Moſis 28.* 71

Olymp. 177. V. C. 681. Ciceronis 35.

Lucullus Mithridatem perſecutus, Pontum Romanis legionibus patefecit, qui antea populo Romano clauſus erat. Cic.

Seculum Simeonis, Annæ propheti ſſæ, Zachariæ, Elizabethæ, &c. penes quos hoc tempore inter tot Sectas Iudæorum, fuit veræ doctrinæ cuſtodia.

3901 *Bellum Servile confectum à Pretore M. Craſſo: cùm fuiſſet extractum in annum tertium. App.* 70

Pompejus iterum triumphavit ult. Decembris, poſtridie Conſulatum initurus.

Mithridates metu Luculli ex Ponto adventantis ad Tigranem regem Armeniæ profugit. Flor. Eutrop.

Circa hunc annum natus eſt Herodes. Ioſeph.

Primus

Digitized by Google

3902 *Primus Pompeij Conſulatus.* 69
Verrinæ actiones Cic. ætat. 37.
Vergilius Poeta naſc. 15. Octob. in pago, qui Andes dicitur, haud procul à Mantua, à nato Romulo 700. Socrate 400. à morte Ennij 100.
3903 *DIONIS Caſſij Nicæi hiſtoria Romana incipit.* 68
Tigranes victus à Lucullo: Tigranocerta urbs capta à Lucullo prid. non. Octob. Dio. Plutarch.
Cicero Ædilis Curulis ætat. 38.
Capitolium denuo inſtauratum dedicatur.
Ariſtobulus parat bellum adverſus matrē & fratrem Alexandrum regnantem in Iudæa. Ioſeph.
3904 *Olympias 178. V.C. 685.* 67
Bellum Creticum à Romanis geſtum adverſus Cretenſes.
Tigranes & Mithridates iterum victi à Lucullo. Niſibis urbs capta.
3905 *Bellum Piraticum à Pompejo media æſtate confectum, Cic. Dio.* 66
Inſula Creta ſubacta, & bellum Creticum finitum eſt.
3906 *Lucullus Romam revocatur. Succeſſit Pompejus, qui nocturno prælio Mithridatem in Armenia minore vicit, caſtra diripuit, & 40. millia ex ipſius exercitu cecîdit. Dio. Eutrop.* 65
Manilius ut Pompeij gratiam colligeret, legem (quæ poſtea Manilia dicta eſt) promulgavit, ut Pompejo bellum Mithridaticum, quod Lucullus jam annis 7. geſſerat, committeretur.
Lucullus in Galatia occurrens Pompejo, ſuaſit ut recederet, quòd bellum confectum eſſe, atq; legatos jam diu expectari diceret: verùm ille Pompejo id non perſuaſit.
Tigranes Armeniæ Rex urbem Artaxata & ſeſe dedidit Pompejo, qui ei Syriam ademit, quam hactenus annis 18. tenuerat: regnum tamen Armeniæ ei reſtituit: hoc modo Syria in Romanorum poteſtatem pervenit, de quo Cicer. pro Sext. Tigranem Pompeius, cùm in ſuis caſtris ſupplicem abjectumque vidiſſet,

erexit

Digitized by Google

erexit, & inſigne regium, quod ille de capite ſuo abjecerat, repoſuit, & imperatis certis reb. regnare iuſſit: æquè pulcrum (ut ſcribit Val. Max.) eſſe iudicans, & vincere reges & facere. Vide Flor. Epitome 100. Iuſt. 40. Appian. Syr. Val. Max.

Cicero Prætor fuit ætat. 41. à primis Prætorib. 300. iniit præturam Cal. Ian. Orationes pro lege Manilia & pro Cluentio habita.

ALEXANDRA regina Iudæorum moritur ætat. 73. cùm præfuiſſet Iudæis fermè novennium, anno 100. regni Maccabæorũ. Ioſeph. Egeſippus.

ARISTOBULUS Rex & Pontifex Iudæorum an. 3. menſ. 3.

3907 Hyrcanus cohortante Antipatro patre Herodis fugit ad Arctam regem Arabum. Ioſeph. 64

Horatius Poeta naſc. 8. Decemb. V. C. 688.

3908 *Olymp. 179. annus 4⁰6. Templi Secundi completus. V. C. 689.* 63

ARETAS rex Arabum invadit Iudęam: Hieroſolymis obſidet Ariſtobulum Hyrcani fratrẽ. Ariſtobulus Pompeium vite aurea aliiſque muneribus invitatum accerſit in Iudæam: ita fratrũ diſſidia primùm Romanos in Iudæam attraxerunt. Pompeius Ariſtobulo regi ſubſidio mittit Scaurum cum exercitu. Aretas ex Iudęa diſcedit. Onias vir ſanctus, cùm & obſeſſis & obſidentib. benè precaretur, à Iudæis interfectus eſt. Hinc ad belli Iudaici initium, defectionemque Iudæorum à Romanis 130.

Prima Epiſtola Cic. lib. 1. ad Att. ſcripta. Cicero ætat. 43. auctus eſt filiolo. Tulliam filiam C. Piſoni deſpondit.

Cicero Conſulatum petit, competitore Catilina, qui dolore repulſæ, quam tum paſſus eſt, odiſſe cœpit Ciceronem hominem novum. Inde extitit Catilinæ coniuratio.

3909 *V. C. 690.* Pompeius Hieroſolymam & templum capit, 62

capit, ingreditur in ſanctum ſanctorum. Hyrcano attribuit ſummum ſacerdotium. Ariſtobulum Romam mittit vinctum. Iudæi Romanis primũ ſubjecti. Ioſeph. *Eutrop. lib. 6. refert, Hieroſolymam à Pompeio captam 3 menſe, duodecim Iudæorum millib. occiſis, cæteris in fidem acceptis. Vide Egeſippum lib. 1. cap. 17.*

Mithridates Ponti & Armeniæ minoris Rex toties à Romanis ſuperatus ac fugatus, tandem hauſto veneno periit. Dio. Eutrop. ſcribit Mithridatem periiſſe apud Boſphorum, cum regnâſſet an. 60. al. 40. vixiſſet 72. & bellum geſſiſſet cum Rom. an. 40. Vide etiam Oroſ. lib. 6. cap. 5. & Appian. in Mithridat.

M. Tullius Cicero Conſul creatus ætat. 44. Ad hunc celebrem Cic. Conſulatum omnia referenda ſunt, quæ paſſim in ſcriptis ipſius glorioſè de eo commemorantur.

AUGUSTUS Cæſar naſc. 23. Septembr.

Annus à nato Abraham 1960. nato Iacob 1800. ab exitu ex Ægypto 1456. regno Davidis in Ieruſalem 1012. condito templo ſecundo 457. regno Cyri 497. reditu priore Iudæorum ex Babel 475. nato Alexandro Magno 293. nato Cicer. 44. nato Pompeio 43. nato Iulio Cæſare 37. Encæniis Iudæ Maccabæi 100. nato Romulo 707. coronatione Salomonis 980. id eſt, bis 490. Hinc ad mortem Pompeij 15. Ciceronis 20. ad excidium Ieruſalem 132. ad baptiſmum Chriſti 91.

Catilinæ coniuratio induſtria M. Tullij Ciceronis detecta & repreſſa. De coniuratis ſumptum ſupplicium in carcere die 5. Decembris, & Catilina urbe cedere iuſſus eſt. Ob id meritum ſervata patria, Cicero à Senatu pater patriæ dictus.

Orationes pro Murena, contra Rullum, pro Rabirio et in Catilinam à Cicerone dicta.

Circ

Circa hæc tempora Iojakim, alias Eli, pater Mariæ virginis natus creditur eo anno, quo Iudæa Romanis tributaria facta, ac in provinciæ formam redacta eſt. Teſtabantur iſta in propinquo eſſe tempus adventus Meſſiæ.

Iulius Cæſar Romæ fit ſummus Pontifex. Dio.

3910 *Catilina perit oppreſſus armis à C. Antonio, qui collega Cic. in Conſulatu fuerat.* 61

Clodius inſidiatur pudicitiæ Pompejæ, uxoris Iulij Cæſaris, in templo Bonæ Deæ, die 30. Septembris: cumq; accuſaretur in judicio, Cicero contra illum teſtimonium dixit. Qua re Cicero Clodij odium in ſe concitavit.

Orationes Cic. pro Sylla & pro Archia Poeta habita.

3911 *Hoc anno Q. Cicero, Marci frater, Aſiã provinciam obtinuit: eamq; adminiſtravit triennium. Vide lib. 1. ad Att. epiſt. 12.* 60

Syria à Pompejo Magno victa, leges Romanas accepit, & provinciarum Roman. numerum auxit. Triumphavit Põpejus tertium die 29. & 30. Sept. pridie ſui natalis, ex Syria, ex Aſia, Ponto, Armenia, Paphlagonia, Cappadocia, Cilicia & Iudęis: item de regibus Mithridate & Tigrane. Ariſtobulum Regem Iudęorum ejuſq; filium Antigonum in triumpho duxit. Hinc ad excidium Ieroſolymæ & ad triumphũ Veſpaſiani de Iudęis 130.

Cicero ætat. 46. cum Clodio contendit in Senatu Idibus Maij.

3912 *Olymp. 180. V. C. 693.* 59

Diodorus Siculus, hiſtoricæ bibliothecæ autor, perluſtrat Ægyptum, ſtudio antiquitatis cognoſcendæ.

Conſpiratio inter tres principes civitatis, Pompejum, Craſſum & Cæſarem. Epitom. & alij.

3913 LVIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit. 58

Primus Conſulatus Iulij Cæſ. ætatis 41. Eſt ann. à regno Cyri 500. à primis Coſſ. 450. Hinc ad mortem Iulij 15.

Cæſar

Digitized by Google

Cæſar hoc Conſulatu, legem Agrariam diu multumque repugnante Bibulo Collega, ſed ſuffragantib: vbiq; & per omnia Craſſo & Pompeio, pertulit. Itaq; agri à Decemviris diuiſi: addito etiam Campano agro, qui trium liberorum & plurium patribus diuideretur.

Cæſar Ciceroni & clam & palam iniquiſsimus, Clodium illi inimiciſsimum fouit, Tribunatumq; ei confecit, vt perniciem Ciceroni facilius machinaretur.

Eodem anno Cicero ad Q. Fratrem ſcripſit Epiſtolam illam pulcherrimam, quæ eſt prima libro 1. ad Q. Fratrem, in qua fratri præſcribit omnia prouinciæ bene adminiſtrandæ præcepta.

TITVS LIVIVS hiſtoriographus naſc. Euſeb.

Oratio pro Flacco ætat. Ciceronis 48.

3914 *V.C. 695. Bellum Gallicum Tranſalpinum à Iulio Cæſare nouennio geſtum.* 57

Libri IVLII CÆSARIS de bello Gallico incipiunt, & ſinguli libri ſingulorum annorum res geſtas recitant.

Exilium Ciceronis ætat. an. 49.

Pub. Clodius Tribunus pl. diem Ciceroni dixit, quod coniuratos Catilinæ, homines nobiles indemnatos necaſſet in carcere? Cicero nolens ſe obiicere furori Tribunitio, vrbe ceſsit. Bona eius diripiuntur, domus incenditur.

3915 Gabinius in Syriam prouinciam venit, inde in Iudæam, vbi prælio vicit Alexandrum regem Iudæorum, Ariſtobuli filium, peremptis 3000. Iudæorum & totidem captis. Ioſeph.

PTOLEMÆVS Ægypti Rex regno pulſus Romam venit, petens reductionem in regnum.

Romæ in Senatu agi cœptum de reuocando Cicerone. Lex de eo lata eſt 4. Auguſti, quo & Dyrrachio profectus eſt. Poſtridie venit Brunduſium, vbi Tulliola præſto ipſi fuit die ſuo natali. Vrbem ingreſſus eſt 4. Septembr. maximo congratulantium ciuium plauſu.

Orationes Ciceronis poſt reditum ad Quirites: pro domo ſua.
Catullus Poeta mor. ætat. 30. Euſeb.
Secundus liber belli Gallici huius anni res geſtas recitat.
3916 Epiſtolæ Ciceronis famil. 1. incipiunt.
Hoc anno ſcripta eſt prima Epiſt. Cicer. 1. lib. famil. 55
ſicut & reliqua de reductione Ptolemæi regis Ægypti P. Lentulo decernenda. Anno V. C. 697. Ciceronis 51.
Oratio Cic. de prouinciis Conſularibus dicta, item Haruſpicum reſponſis.
Tertius annus belli Gallici, cuius res geſtas habet Cæſar lib. 3.
Gabinius Romam ſcribit de rebus à ſe in Palæſtina geſtis: cui Senatus die 15. Maii ſupplicationem denegat. Cic. ad Q. Fratrem lib. 2. epiſt. 5.
Circa hæc tempora Ariſtobulus Iudæorum rex, cum Antigono filio Roma profugit, & nouum in Iudæa bellum concitauit. Verum à Gabinio ſuperatus mittitur Romam cum filio vinctus. Ioſephus.
3917 Hic eſt 4. annus belli Gallici, cuius res geſtas vide apud Cæſar. 54
lib. 4.
IVLIVS CAESAR primus omnium ponte facto cum exercitu in Germanos mouens Rhenum tranſgreditur: Sed viſa tantum Germania, poſt dies pauculos rebus infectis & reſciſſo ponte regreditur, metuens haud dubie, ne Germani diſcedentem inſequerentur. Primus etiam Romanorum hoc anno in Britanniam traiecit, Romanis ante hac incognitam & inacceſſam. Cæſ.
De hac bellica expeditione Iulii Cæſaris ita ſcribit Goltzius: Germani (inquit) qui Rhenum tranſierant, maxima ſtrage edita, à Cæſare vincuntur. Hoc bello confecto, Cæſar quo ſe Germanis terribiliorem redderet, ſuiſque illos rebus

rebus timere doceret, omnino Rhenum ſibi tranſeundum exiſtimauit, maxime Vbiis inuitantibus. Ponte ergo ſublicio opere militari, magna celeritate, induſtriaque, in latiſsimo, profundiſsimo, ſimulque rapidiſsimo flumine excitato, exercitum facilime traducit, primus Romanorum ducum eum limitem tranſire auſus. Dies XVIII. trans Rhenum moratus, in Galliam, ponte reſciſſo exercitum reduxit.

Bellum Parthicum: Craſſus Coſ. in Syriam proficiſcitur. De hoc Appianus, Dio. Plut.

Gabinius Syriæ præfectus Ptolemæum Auleten Aegypti Regem in regnum reſtituit, iuſſu Pompeii. Huius Ptolemæi filius Pompeium (poſt ſeptennium) interfici curauit.

Pompeius ludos fecit, quibus theatrum à ſe factum dedicauit. Plut.

Hoc anno Cicero ad Q. Fratrem ſcripſit epiſt. 8. 9. 10. lib. 2. & ad Att. ep. 9. 10. 11. & 12. lib. 4.

Oratio Ciceronis in Piſonem dicta.

Tres libri de Oratore à Cicerone ſcripti, æt. 52. à morte Craſsi Oratoris an. 37.

3918 Annus quintus belli Gallici, cuius res geſtas habet Cæſar lib. 5. 53

Iulia Pompeii coniunx, Iulii Cæſ. filia, enixa filiolam moritur, infante pauciſsimis diebus matri ſuperſtite. Hac morte diſſoluta eſt Iulii & Pompeii coniunctio. Cæſar tamen Pompeii affinitatem quoquo modo ſibi retinendam ratus, Octauiam ſororis ſuæ neptem C. Marcello deſponſatam, Pompeio obtulit: Pompeii viciſsim filiam, quæ Fauſto Syllæ deſtinata erat, ſibi dari poſtulans. Goltzius.

Craſſus Euphrate transmiſſo magnam Meſopotamiæ partem populando peragrat: & dum in Syriam proficiſcitur, relictis in Meſopotamia militibus Romanis, Parthis ſe ad bellum parandi ſpacium præbuit, ipſe in Syria hybernauit, totumque illud tempus cogendis pecuniis conſumſit, magis exactorem quam Imperato-

rem agens. A ſacris etiam templorum pecuniis non abſtinuit.

Cicero pro Vatinio, Scauro, item pro Plancio dixit.

Gabinius cui Craſſus in Syria ſucceſſerat, Romam noctu intrauit 28. Septemb. cum Cicero defendit.

Epiſtola 6. 7. 8. 9. 10. lib. 7. Fam. ad Trebat. ſcripta. Item epiſt. vlt. lib. 2. ad Q. Fratrem. In extremis menſibus huius anni Cicero omnes Epiſtolas lib. 3. ad Fratr. & poſtremas lib. 4. ad Atticum, & longam ad Lentulum ſcripſit.

Iulius Cæſar Britannis ſubactis obſides imperauit, & vectigal, quod Pop. Rom. ſingulis annis penderent, conſtituit. Goltzius.

3919 *V.C.700.* Craſſus templum Hieroſolymis ſpoliat huius anni (inuentis) hieme: decennio poſt, quam Pompeius templum ingreſſus pecunias illas intactas reliquerat: Eiuſdem anni æſtate Craſſus ſacrilegii pœnas morte ſua luit. 52

Craſſus occiſus à Parthis vna cum vniuerſo exercitu circa 9. Iunii. Ouid. 6. Faſt. Quidam referunt, inquit Dio, Parthos aurum liquefactum in os Craßi infudiſſe, verbis inſuper inſultantes. Caßius in Syria adminiſtratione ſuccedit Craſſo.

Roma per hoc tempus ita tumultuatum eſt, & iudiciis & comitiis per largitiones profuſiſſimas corruptis: vt ſeptimo tandem menſe anni non ſine max. turbis Coſſ. creati ſint. Goltzius.

Cæſar ponte eodem fere loco, eademq; ratione, qua prius, breuiſſimo tempore conſtituto, Rhenum ſecundo traiicit. Goltzius.

Sex prima epiſtola lib. 2. fam. ſcripta: Item 11. & ſequentes lib. 7. fam.

3920 *Annus à mundi creatione octies 490.* 51

Olympias 182. *V.C.*701.

LIX. HEBDOMAS DANIELIS incipit. Eſtq; annus hebdomadum 407.

Pom-

Pompeius III. Coſ. creatus eſt ſolus, quod nulli ante contigerat. Hunc Conſulatum Cicero vocat diuinum. Pompeius legem de Comitiis & iure magiſtratuum tulit, quæ omnes magiſtratum petituros comitiis intereſſe iuberet, abſentium rationem haberi vetaret. Sanciuit quoque vt quicunque à primo ſuo Conſulatu in illum diem magiſtratus geſſiſſent, actorum rationes reddere cogerentur: frementibus atque ægerrime vtrunque hoc Pompeii decretum ferentibus Cæſarianis, quod priore quidem Cæſar à ſecundi Conſulatus petitione ſummoueretur, altero vero, acta Conſulatus eius, in diſquiſitionem vocarentur. Golz. Inter alias leges etiam hoc ſanxit, vt ad dicendum accuſator 2. horas: reus tres haberet: eodemque die illo res iudicaretur.

Milo interfecit Clodium 20. Ian.

Oratio pro Milone: æt. Ciceronis 55.

Corpus Clodii comburitur, qua flamma conflagrat Curia.

VII. & vltimus liber Cæſ. de bello Gallico deſinit.

3921 Cicero Proconſul in Cilicia ætat. 56. Imperator appellatur apud Iſſum. 50

Nonis Oct. in Senatu recitatæ ſunt Ciceronis literæ, quas publice de Parthico tumultu miſerat. Epiſt. 1. lib. 15. fam.

Parthi Syriam armis hoſtiliter inuadentes à Caſſio præfecto non magno negocio ex ea eiiciuntur & repelluntur. Dio. Hic finis fuit belli Parthici, poſtquam duraſſet an. 4.

Hirtius belli Gallici hiſtoriam continuat, lib. 8.

PTOLEMÆVS AVLETES X. Rex Ægypti moritur. Cic fam. lib 8. epiſt. 4.

CLEOPATRA in Ægypto regnat an. 22.

Cicero ſcripſit libros de Legibus.

Ad hunc annum pertinet 15. lib. Epiſt. Famil. & lib. 2. epiſt. 7. 9. Item lib. 8. epiſt. 4. 9. 11. Item lib. 16. epiſt. 10.

3922 Cicero (ætat. 57.) ex prouincia decedit 30. Iulii. Athenas venit 14. Octobr. 49

Huc pertinent Epiſtola Ciceronis lib.16.fam.ad Tironem libertum, qui è Cilicia in Italiam reuertens ægrotare cœpit in itinere.

Hortenſius Orator & amicus Ciceronis moritur æt.64. æquauit Ciceronem annis vitæ. Cicero è prouincia Cilicia decedens Rhodi cognouit de morte Hortenſii. Cic. in Bruto.

Cæſar nouem illis annis in Gallia trecentos, vel vt alii tradidere, quadringentos popp. ſubegit: oppida octoginta per vim cœpit: prælio tricies dimicauit: Galliam denique totam Romanis ſubiectam in prouinciæ formam redegit.

Romæ in Senatu diuerſis de Pompeii & Cæſaris imperio ſententiis diu variatum eſt, Curione potiſſimum pro Cæſare ſtrenue decertante. In cuius ſententiam, cenſentis vtrique imperium abrogandum, tandem longe maior Senatorum pars diſceſſit, indignante C. Marcello Coſ. altero, exclamanteq́: Vincite tandem, vt Dominum habeatis Cæſarem. Coltzius.

3923 BELLVM CIVILE *Iulii & Pompeii. V.C.704.* 48

Cicero Romam rediit 4. Ianuarii poſtridie ſui natalis: quo tum incoabat annum ætat.58. Ita Cicero (vt ipſe loquitur) incidit in ipſam belli ciuilis flammam inter Iulium & Pompeium, cui ſe miſcere noluit, fruſtra interim tentatis inter eos pacis & concordiæ conditionibus.

LIBER I. IVLII CAESARIS DE BELLO CIVILI INCIPIT: in quo ipſe Cæſar huius anni res exponit.

Die 7. Ianuarii perſcriptum eſt Senatusconſultum: Darent operam Coſſ. ne quid Reſpubl. detrimenti caperet: quo armati ſunt Coſſ. & Pompeius aduerſus Iulium. Fuitque hoc claſsicum belli ciuilis. De hoc bello vide Appianum & Lucanum. Senatumconſultum autem tale fieri non ſolebat.

bat, niſi in maximis Reip. periculis, ſumma id extorquente neceßitate.

Conſules & optimates vna cum Pompeio Roma profugiunt.

Cicero 7. Idus Iunii ad Pompeium in Græciam proficiſcens nauim conſcendit.

AERA ANTIOCHENORVM, quam citant Euſebius & alii, hoc anno incipit: teſte Mariano Scoto: ante N. C. 48.

ARISTOBVLVS Iudæorum rex à Iulio dimiſſus in Iudæam ad oppugnandum Pompeium, veneno necatur. Filius eius Alexander à Pompeianis ſecuri percutitur.

Prima Dictatura Iulii Cæſaris, quam geßit diebus 11. Hinc ad Monarchiam Auguſti & bellorum ciuilium finem anni 20.

Epiſtola lib. 10. ad Atticum ſcripta.

3924 *Olymp. 183. V. C. 705. Ciceronis 59.* 47

PVGNA PHARSALICA.

C. IVLIVS CAESAR Pompeium in campis Pharſalicis inter Pharſalum ipſum & Enipeum flumen prælio ingenti vicit & profligauit, circa diem 20. Iulii.

Inter præliandum Pompeius ſubinde inclamaſſe dicitur, incertum ſiue ad ſuos ſiue ad Cæſarem: PARCE CIVIBVS: *Cæſarem verò ex alia parte,* MILES FACIEM FERI: *Quod Pompeianum militem vtpote tyronem adhuc, & per ætatem rei bellicæ inſuetum, formæque & venuſtatis conſeruandæ, quam decoris militaris ſtudioſiorem, huiuſmodi plagas propter cicatricum deformitatem maxime vitaturum, imo ne expectaturum quidem ſibi perſuadebat: cum alias non tàm oculos & os, quàm crura & brachia ferire Romanis moris eſſet. Alii vtramque hanc vocem Cæſari tribuunt.*

De numero occiſorum variant auctorum ſententiæ. Quidam

enim è Pompeianis 6. millia, alii 25. millia: è Cæſarianis vero præter 30. Centuriones 1200. periiſſe ſcriptum reliquerunt. Ipſe autem Cæſar è ſuis quidem ducentos nec amplius deſideratos auctor eſt, & præter hos Centuriones 30. è Pompeianis vero 15. millia cæſa refert. Capta ibidem præterea fuerunt 24. millia, ſigna militaria 180. & nouem Aquilæ ad Cæſarem relata. Goltzius.

Pompeius ad Pharſalum victus in Aegyptum ad Ptolemæum Auletæ filium (cuius patrem expulſum regno & exulantem Senatui commendauerat regnumq; eidem ſumma cum fide reſtituerat) ſupplex confugit, ibiq; cum ad Peluſium oppidum è maiori nauigio in minorem ſcapham exceptus fuiſſet, ab Achilla & L. Septimio Ptolemæi Regis familiaribus, quorum poſterior bello Piratico ſub eo meruerat, in conſpectu Corneliæ coniugis & Sexti filii obtruncatus eſt, pridie quam compleret annum ætat. 58. eo ipſo die, quo quondam de Mithridate & piratis triumphum duxerat, 30. Septembris, alii poſtridie: à profanato templo Hieroſolymitano an. 15. Huius caput amputatum cum poſtea Cæſari Alexandriæ offerretur: & ingemuiſſe ille cum lacrymis: & illud ſepeliſſe honorifice in ſuburbio dicitur: Percuſſoribus non tantum non laudatis: ſed etiam è medio ſublatis: & in eo loco fano Nemeſis erecto. O miſerabilem exitum tanti viri, qui ſemper in ore habuerat verſum Homericum.

αἰὲν ἀριστεύειν, δὲ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων.

Allato nuncio Romam de pugna Pharſalica cædisq; Pompeianæ fama confirmata, Pompeii & Syllæ imagines, quæ pro roſtris ſtabant, diſiectæ ſunt: Cæſariq; inter ſummos honores cum annua Dictatura Tribunitia poteſtas in perpetuum decreta eſt. Goltzius.

QVAR-

QVARTA ET VLTIMA MONARCHIA RO-MANA.

IVLIVS CÆSAR(ætat.52.) primus Monarcha & Imperator Romanus imperauit an.3.menſ.6.Numeramus autem annos Monarchiæ à pugna Pharſalica & morte Pompeii.

Ab exitu ex Aegypto ad hunc annum ſunt 1470. compl.à reditu Iſraelis ex Babel & monarchia Cyri 490. à deſolatione primi templi & captiuitate Babylon.560. à Nehemia reparante vrbem 397. à vocatione Abrahæ 1900. A monarchia Alexandri 283. à principio regni Medorum & fine regni Aſſyriorum & Sardanapali interitu 777. Ab eiectis regibus 460.à primo Dictatore 452. Decemuiris 402.

Bellum Alexandrinum circa huius anni finem geſtum à Iulio. Hirtius.

Definit Iulius Cæſar de bello ciuili.

3925 *Iulius Cæſar ſecundam Dictaturam geſsit: ſed anno ſuperiore ei decretam.* 46

Antipater Iudæus (qui prius Pompeii partes iuuerat) Iulium Cæſarem in bello Alexandrino adiuuat, adductis tribus millibus Iudæorum, Syriſque compluribus & Arabum primatibus, iuſſu Hyrcani ſummi Pontificis.

Cæſar Alexandria, atq; adeo vniuerſa Aegypto ſibi ſubacta, Cleopatra regnum conceſsit, & minorem Ptolemæum illi matrimonio iungit, Arſinoen vero minorem filiam regno eduxit & Romam miſit. Atq; ita bellum Alexandrinum, in quo Ptolemæus, qui Pompeium interfici iuſſerat, periit, confectum eſt. Hinc ad occupatam Aegyptum ab Auguſto 17.

Bibliotheca Alexandrina conflagrauit. Plut. Feruntur in ea fuiſſe ad 700. ferme millia voluminum à Ptolemæis Aegypti regibus congeſtorum.

Pharnaces Ponti rex victus à Iulio, quarta poſtquam in conſpectum veniſſent hora: quare de hoc ſcripſit: VENI, VIDI, VICI, *qui fuit etiam triumphi titulus. Ferunt item Cæſarem profligato ſtatim Pharnace exclamaſſe: O te beatum Pompei, qui cum talibus bello Mithridatico decertans,* MAGNI *cognomen accepiſti. Goltzius.*

Romæ ſeditiones à P. Cornelio Dolabella Tribuno pleb. & Tullia marito legem ferente de nouis tabulis excitatæ ſunt, de quibus Liu.lib.113.Dio.lib.42.

Epiſtola Ciceronis lib.11.ad Att.ſcripta.Item epiſt.20.lib.14.fam.

IVDÆÆ PROCVRATOR ANTIPATER.

Antipater Herodis Magni pater à Iulio Cæſare præficitur Iudææ vt tutor: Hyrcano confirmatur ſacerdotium: inſtauratio murorum vrbis Ieruſalem Antipatro conceditur: & Iudæi ſuis legibus viuere permittuntur. Et hæc facta ſunt anno 490. (ſepties ſeptuageſimo) à ſoluta captiuitate Babylonica & reditu Iudæorum in terram ſuam.

3926 *Iulius Dictator III. Coſ. III. V. C. 707. à deleta Carthagine 100. Ciceronis 61.* 45

Pugna ad Thapſum. Bellum Africanum Iulii Cæſ. ſuſceptum menſe Ianuario aduerſus P. Scipionem, Catonem & regem Iubam, de quo Hirtius. Scipionis exercitus fugatur. Cato (ætat. 49.) & Scipio ſibi manus inferunt, Rex vero Iuba interficitur.

Regnum Mauritaniæ Cæſar tributarium populo Romano reddidit: eique Salluſtium Criſpum præfecit, ignouitque Vticenſibus & Catonis filio. Filiam quoque Pompeii in ea vrbe deprehenſam cum duobus liberis ad fratrem mulieris miſit incolumen. Intellecta morte Catonis plurimùm indoluiſſe fertur, exclamaſſeque: Ego tibi Cato mortem inuideo, qui mihi gloriam ſalutis tuæ inuideris. Goltzius.

Senatus accepto victoriæ Africanæ nuncio, decreta quadraginta

ginta dierum ſupplicatione, plurimis ampliſſimiſque honoribus Caſarem per Senatuſconſulta decretis ornauit. Dictatorem ipſum deinceps in decennium crearunt: præfectum quoque moribus Cenſoria poteſtate (quod Cenſoris nomen infra ipſius merita videretur) in triennium conſtituerunt: ſimulque decreuerunt: vt curuli ſella proximus ſemper Conſulibus in Curia & Senatu aſſideret: ſententiam primus diceret: præmiaque in equeſtribus certaminibus ſolus diuideret: & equis albis ac lictoribus, quos in prima ſecundaque Dictatura habuerat, in triumpho vteretur: vt quadrigæ ipſi in Capitolio ante Iouem ſtatuerentur, imago ipſius ſimulacrum Orbis terrarum pedibus premens cum titulo SEMIDEI (quem tamen poſtea reiecit) poneretur: atque his fermè contentus, alia pleraque his ſimilia, vel maiora repudiauit. Goltzius.

Quatuor triumphi à Iulio Cæſare poſt reditum ex Africa ad vrbem acti. Primus quidem iſque celeberrimus de Gallis & Germanis, cuius apparatus ex citro potiſſimum conſtitit: inter cuius fercula fuit Rhenus, Rhodanus, Oceanique captiui ex auro ſimulacrum, interque captiuos ductus Vercingetorix Rex Germanorum, qui poſt triumphum necatus eſt. Secundus Alexandrinus ex Aegypto de Rege Ptolemæo, apparatuſque eius teſtudineus: in hoc Nilus & Pharus ardens: inter captiuos Arſinoe Cleopatræ ſoror traducta eſt. Tertius Ponticus de Rege Pharnace, acantho ſpectabilis, in cuius ferculis fuit Pharnacis imago, & hic titulus, VENI, VIDI, VICI: celeritatem belli confecti ſignificans. Quartus autem & nouiſſimus fuit Africanus de Rege Iuba, ebore inſignis: quo triumpho inter captiuos ductus eſt Iuba Regis filius patris cognominis, & præterea Catonis, Scipionis, Petreii aliorumq. primi nominis ciuium Rom. qui eo bello contra Cæſarem militauerant, imagines non ſine max. dolore populi in pompa tranſmiſſæ ſunt. Goltzius.

ANNVS

ANNVS emendatur à Iulio. Fuitq; hic annus menſium ferme 15. aut dierum circiter 445. De intercalatione vide Macr. Saturn. l. 1. c. 14.

Numidia in formam prouinciæ redacta. Dio.

Brutus, id eſt, Liber de claris oratoribus à Cicerone (ætat. 61.) ſcriptus & anno ſequenti editus. Item liber dictus orator ad Brutum.

Oratio pro M. Marcello à Cicerone dicta, cum Iulius Marcellum recepiſſet in gratiam,

Antipater muros vrbis Ieruſalem reædificat: quos Pompeius ante 17. annos deſtruxerat. Eius rei poteſtatem Antipater à Iulio Cæſ. acceperat anno ſuperiore. Eſtque hic annus 400. ex quo Nehemias permittente Artaxerxe Longimano illos ipſos muros Ieruſalem excitauerat. Ioſeph. Hinc ad excidium vrbis Ieruſalem 115.

3927 *V.C. 708. Ciceronis 62.* 44

LX. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 414. annus hebdomadum.

Iulius Dictator IV. Coſ. IV.

Cicero, Terentia dimiſſa, virginem Publiliam vxorem duxit, vt illius facultatibus æs alienum (quod permagnum habebat) diſſolueret. Plut.

Tullia filia Ciceronis apud Lentulum pariens deceſſit. Cicero cum omnem conſolationem vinceret dolor, ſe ipſe per literas conſolatus eſt, ſcripſitq; librum, quem conſolationem, vel de luctu minuendo inſcripſit. Scripſit item Hortenſium, quo in libro Philoſophiam ab Hortenſio accuſatam & vituperatam ipſe defendit & collaudauit. Huius libri lectione D. Auguſtinus ſe ad vera, hoc eſt, Chriſtianæ Philoſophiæ contemplationem incenſum fuiſſe, aliquot locis fatetur. Scripſit libros Academicos, & vnum Catulum, alterum Lucullum appellauit: quorum poſterior adhuc extat. Scripſit libros de finibus. Orationes pro Deiotaro & pro Ligario dictæ. Scripſit epiſtolas lib. 12. & 13. ad Att.

Digitized by Google

Poſt Tulliæ mortem, Tullius M. Filius Athenas cum L. Tullio Montano profectus eſt: vbi Cratippum audiuit.

Confecto bello Africano T. Quintius Scapula nouum in Hiſpania commouit, cuius meminit Cic. epiſt. 13. lib. 9. fam.

Primus annus Iulianus ſcilicet correctus & emendatus.

Bellum Hiſpanienſe Iulii Caeſ. aduerſus Cneum & Sextum Pompeii filios, de quo Hirtius.

Pugna ad Mundam & poſtrema victoria Iulii Cæſaris, in qua ad diem 17. Martii ceciderunt ad 30. millia hominum. Cneius Pompeii filius interfectus, eiusque caput prid. Id. Aprilis ad Cæſarem allatum eſt.

Huius frater Sextus à Corduba ſalutem fuga comparans, tracto paululum temporis inter Hiſpanos bello, Siciliam ad rebellandum ſollicitauit, poſt in Aſiam è Sicilia fugiens captus ab Antonianis ductoribus Mileti occiſus eſt.

Prælium Mundenſe plurima aduerſa portenta, quæ haud dubiam alteri partium perniciem portendere credebantur, præceſſere. Inter quæ præ cæteris obſeruatione dignum eſt: quod aquilæ in Pompeianarum legionum ſignis fulminibus aureis, quibus inſiſtebant, proiectis, motisque alis à Pompeio ad Cæſarem auolantes, certiſſimum Pompeianis exitium denunciare videri poterant. Quo loco prælium commiſſum eſt, ſtatim poſt victoriam palmam enatam eſſe ferunt. Quod oſtentum non tam Cæſari, quam Octauio Cæſaris ex ſorore nepoti, qui tum forte cum Cæſare militabat, felices rerum ſucceſſus portendiſſe volunt: quanquam Cæſar ad ſe traheret. Poſt hanc pugnam Cæſ. ad amicos dixiſſe fertur: pro laude ſe & gloria ſæpius: tum autem pro ſalute demum & vita decertaſſe.

Cæſar Romam reuerſus, quintum ex Hiſpania triumphum (cuius apparatum ex argento raſili fuiſſe tradunt) egit:

non

non ſine graui inuidia & dolore populi: quod de ciuibus caſis agi videretur. Goltzius.

Iulius proximo ante mortem anno Carthaginem & Corinthum hactenus deſertas & neglectas, miſſis eo cum ciuibus libertini generis, tùm pluribus è militibus ſuis, Colonias pop. Rom. conſtituit: priſtiniſque ſuis nominibus reſtitutas, nouis operibus exornauit. Goltzius.

Suffecti ſiue Honorarii Coſſ. primùm creari cœpti, anno a primis Coſſ. 464.

Hoc anno Hiſpania recepta, ob omnia bella ciuilia confecta, & ſingularem in ciues clementiam, C. Iulius Cæſar Liberator, parens patriæ & Dictator perpetuus appellatus eſt: primuſque IMPERATORIS prænomen accepit.

Iulius Cæſar Teſtamentum 13. Septemb. à ſe conditum tradit ſeruandum Veſtalibus.

3928 *Olympias 184. V.C. 709. Ciceronis 63.* 43

Iulii Dictatura V. ſiue perpetua, Conſulatus V.

Iulius Cæſar ouans ex monte Albano vrbem ingreſſus eſt die 48. antè quàm interficeretur, videlicet 26. Ian.

IVLIVS CAESAR à Bruto & Caſſio, eorumque coniuratis interfectus æt. 56. die 15. Martii, à morte Alexandri M. 280. Philippi Macedonis 293. Romuli 672. Cyri 486. Moſis 1435. Ante cædem paucis diebus cùm nunciaretur immolanti in curia cor in extis victimæ non repertum, irriſit: & Spurina auguri, qui periculum non vltra Idus Martias differri dixerat, ipſo die cædis, veniſſe Idus, ait: cui ille, veniſſe, ſed non præteriiſſe. Ita ingreſſus curiam peremptus eſt 23. vulneribus. Poſt ipſius cædem teſtamentum apertum & palàm recitatum eſt: funusque ei ampliſſimum, proſequentib. cum vniuerſo ferè Senatu Magiſtratib. frequentique cùm ciuium tum militum etiam armatorum ad corporis cuſtodiam multitudine, factum eſt.

Hoc anno menſis Quintilis appellatus eſt Iulius, in hono-

honorem Iulii Cæſaris, qui hoc menſe natus erat ante annos 56.

Iulius Cæſar per omnem vitam quinquagies dicitur collatis ſignis cum hoſtibus dimicaſſe.

C. Octauius cum Cæſar auunculus eius Romæ interficeretur, Apolloniæ erat. Factus certior de Cæſaris cæde in Italiam tranſiit, & Neapolim venit 14. Cal. Maii. Cic. ep. 10. lib. 14. ad Att. Adita Cæſaris hæreditate nomen quoque eius tulit, cumque prius Octauius nominaretur, deinceps C. Iulius Cæſar Octauianus de more dictus eſt. Agens annum ætatis 19. peruenit ex Schola ad regnum, à literarum ſtudiis ad bella, à Muſis ad imperium.

Cicero de recuperanda libertate cogitans Octauium Auguſtum armat aduerſus Antonium: quod ei conſilium infeliciſſimè ceſſit.

Cic. habuit 4. priores orationes in Antonium, quas inſcripſit Philippicas.

Hoc ferme tempore Cicero (ætat. 63.) ſcripſit Tuſculanas quæſtiones: de Nat. Deor. de Diuinat. de Fato, de Senect. de Amicitia, de Offic. & Topica. Item Epiſt. lib. 14. ad Att. & illas quæ in initio lib. 15. leguntur.

Cicero poſt cædem Iulii Cæſaris ἀμνηστίαν inducendam atque omnium odiorum & diſcordiarum memoriam obliuione ſempiterna ſepeliendam cenſuit, Athenienſium exemplo, qui autore Thraſybulo idem ſanxerant ante annos fermè 360.

Extremo hoc anno turbinis vi ſimulacrum, quod M. Cicero ante cellam Mineruæ pridie, quàm in exilium iret, poſuerat, diſſipatum membris pronum iacuit, fractis humeris, brachiis, capite, mortem Ciceronis portendens. Obſeq. Dio.

Eclipſis Solis hoc anno accidit. Virg. 1. Georg.

3929 *V.C. 710. Pugna ad Mutinam: Duo Coſſ. Hirtius & Panſa occiſi: Antonius ab Octauio Cæſare victus, & à Mutina repulſus circa 14. diem April. Ouid. 4. Faſt.* 42

AVGV-

AVGVSTI CÆSARIS IMPERIVM.

Octauianus Cæſar quadringentos milites Romam ad Senatum miſit: qui Conſulatum ſibi nomine exercitus depoſcerent: cum quidem cunctante Senatu, Cornelius Centurio princeps legationis, reiecto ſagulo, oſtendens gladii capulum, non dubitaſſet in curia dicere: Hic faciet: ſi non feceritis vos. Suet. Dio. Conſulatum primum iniit die 22. Sept. (alii malunt 19. Aug.) pridie ſui natalis, exeunte anno ætat. 20. Hinc numeramus 56. annos imperii Auguſti: alii habent 57. ſcilicet à morte Iulii ad mortem Auguſti.

Antipater Herodis Magni pater veneno necatur per pincernam pecunia corruptum à Malicho. Herodis animum ita percelluit hoc indignum facinus, vt Hieroſolymam ingreſſus ſit cum militibus inſtante feſto & ieiunante populo. Tandem arte Herodis per milites Caſſii Malichus occiſus eſt. Ioſeph.

Cicero hoc anno habuit quintam orationem Philippicam & nouem reliquas.

Epiſtolarum lib. 10. fam. ad hunc annum pertinet, præſertim Planci Epiſtola.

TRIVMVIRATVS Antonii, Octauii Auguſti & Lepidi cæpit 27. Nouemb.

Conſul factus Octauius Ciceronem valere iuſſit, & pace cum Antonio Lepidoque facta, copias omnes in vnum locum contraxerunt: ibique imperium Romanum quaſi poſſeſsionem aliquam inter ſe diuiſerunt. In hoc triumuiratu alii alios hoſtes proſcripſerunt, Antonius Ciceronem.

Tabulæ præſcriptionis Senatorum ac ciuium propoſita.

Ouidius Poeta naſcitur 20. Martii.

Qui-

Digitized by Google

Quidam etiam Tibulli Poeta natalem huc referunt ex eius lib. 3.

Cicero interfectus 7. Decemb. à Conſulatu 20. Vixit ann. 64. minus 26. diebus. De eo quidam ſcripſit: Cicero mortuus eſt vt philoſophus, vixit vt homo. Mors Ciceronis videtur referenda eſſe ad finem huius anni: quia, vt Sigonius ex lapide Colotiano demonſtrat, inierunt illi Triumuiratum 27. Nouembris, & poſtea tabulam proſcriptionis propoſuerunt: cuius indicio interfectus eſt Cicero.

Antonius percuſſori Cicer. Popilio Tribuno (quem parricidii reum olim defenderat Cicero) pro allato capite, dedit 25. millia coronatorum, Goltzius: id eſt, vt Hoſtius ſupputat, Ioachimicos 31250. Caput eius pro roſtris poſitum vna cum dextra, publicum præbuit ſpectaculum.

Mors Dauidis & Ciceronis diſtant annis 1000. *Conſidera nouiſſima verba vtriuſque videbis ibi lucem, hic tenebras.*

VERREM triumuiralis proſcriptio ſuſtulit: cum quidem ante ſui accuſatoris mortem audiſſet. Lactant. lib. 2. cap. 5.

3930 *V.*C. 711. à reditu ex Babel 496. à morte Adam 3000. Simſonis 1120. Leui 1596. à morte Dauidis & regno Salomonis 1000. Hinc ad Baptiſmum Chriſti 70. 41

COLLATIO SALOMONIS ET AVGVSTI CÆSARIS.

Vterq; potens, ſapiens, pace florens, bello felix, & euentibus ſui temporis clariſſimus: ſub illo conditum templum: ſub hoc natus Chriſtus. Nec ingeniis, moribus ac fortuna admodum diſſimiles. Sola religione & cultu Dei nequaquam conferendi.

Bellum Philippenſe, in quo perierunt percuſſores Cæſaris, Caſſius & Brutus. Caſſius αὐτόχειρ: *Brutus transfoſſus à*

Digitized by Google

comite fuga. Nullo magis prælio quàm iſto de libertate & ſtatu reipubl. populari actum eſt. Ab hoc prælio nunquam ad libertatem Pop. Rom. oculos ſuſtulit. A ſe ipſo enim ſuperatus ſibi ipſi & cladem attulit & accepit. Dio.

Victo Caſſio Cæſar in Italiam rediit: Antonius in Aſiam.

TYBERIVS Imp. naſc. 16. Nouemb.

Legati Iudæorum accuſaturi Phaſelum & Herodem, non audiuntur ab Antonio. Hyrcanus Antonio donat coronam auream, & impetrat edictum, vt agri ablati Iudæis reſtituantur, & captiui dimittantur.

Herodes & Phaſelus fratres ab Antonio creantur TETRARCHÆ Iudææ. Ioſeph.

3931 *Antonius Cleopatræ amoribus vacans, omnia boni Imp. munia negligit: interim Parthi in Syriam irruunt, Duce Labieno. Inde eſt, quod aliqui ſcribunt, eum cum Cleopatra 12. annis vixiſſe.* 40

Bellum Peruſinum ab Auguſto contra Antonium ſuſceptum propter agrorum diuiſionem. Cæſar ſecundum pactum, quod cum Antonio fecerat poſt victoriam, omnibus ſuis, Antoniique militibus agros diuidere volebat, vt eorum ſibi animos beneuolentia obſtringeret. Antonius & Fuluia ſuis militibus competentem partem aſſignare volebant. Dio.

Prima Ecloga Virgilii hoc tempore ſcripta, quando Auguſtus veteranis militibus agros diuidi, & in eos militares colonias deduci iuſſit.

3932 *Olympias 185. V.C. 713.* 39

Peruſia vrbs incendio conſumta. Multi Senatores & Equites ad aram Iulio Cæſari ſacratam mactati ſunt.

Fuluia Antonii vxor, quæ Ciceronis mortui linguam aciculis confixerat, Sicyone moritur. Dio.

Mortua Fuluia Auguſtus & Antonius armis poſitis redierunt in gratiam, & tum denuo imperii diuiſio facta, bellique contra Sextum Pompeium ſocietas inter vtrunque inita, etſi Antonius per internuncios ſe obſtrinxerat

rat

rat Pompeio ad conſortium belli contra Cæſarem. Dio.

Antigonus Ariſtobuli filius Parthos in Iudæam introducit: Pacorus Parthorum rex victo Decidio Saxa M. Antonii legato vniuerſam eam prouinciam & Palæſtinam occupauit: Antonio ipſo amore Cleopatræ in Aegypto implicato. Hieroſolyma occupata à Parthis: Hyrcano Pontifici præciduntur aures & nares: Phaſelus frater Herodis in vinculis mortem ſibi conſciſcit. Herodes Romam properat. Ioſeph.

ANTIGONVS in Iudæa regnat. an. 3. menſ. 3.

HERODES Romæ creatur & coronatur Rex Iudæorum regnauit an. 40. Eſtq; annus 700. ab abductis 10. tribubus Iſrael in Aſſyriam. Annus templi ſecundi 480.

Hoc anno ſunt Coſ. C. Aſinius Pollio: de quo Virgilius Ecloga 4. canit:

Teq; adeo decus hoc æui te Conſule inibit
Pollio, & incipient magni procedere menſes.

Hæc itaq; Ecloga ſcripta eſt ætat. Virg. 30.

3933 HERODES Galilæam recuperat: hinc numerandi ſunt anni Herodis, quia & in fine ſuperioris anni media hyeme coronatus eſt, & hoc anno Iudæam primum regio titulo ingreſſus eſt. 38

Ventidius Baſſus ab Antonio contra Parthos miſſus prælio eos vicit, & Labieno occiſo Syria expulit, & Palæſtinam recepit. Dio.

ÆRA SYNODICA.

AERA SYNODICA in Conciliorum inſcriptionibus vſitata incipit hoc anno ante N. C. 38. Cumq; huius æræ initium cadat in 5. annum Auguſti Cæſaris, ſuſpicantur eruditi inde natam eſſe fictitiam vocē AEræ, quod olim notati ſint anni Auguſti his literis A. ER. A. id eſt, annus erat Auguſti.

Hæ literæ contractæ genuerunt vocem Aera, qua ſignificatur principium vſitatæ alicuius ſupputationis annorum, dependens ab inſigni aliquo euentu. Nos vocamus Eine Jarzahl. De hac æra Iulianus Pometius in libris contra Iudæos anno nati Chriſti 686. ſcriptis ita, Aera, inquit, inuenta eſt annis 38. ante, quam Chriſtus naſceretur: & nunc eſt Aera 724.

Lex Falcidia lata à C. Falcidio Tribuno pl. Dio. Euſ. Iſid. Zaſ. & Freymon.

3934 Antonius aliquot Legiones Romanas mittit in Iudæam, opem laturas Herodi Hieroſolymam oppugnanti. Ioſeph. 37

Ioſippus frater Herodis interemptus.

Annus 1000. à condito templo Salomonis completus.

Pacorus Parthorum rex interfectus à Ventidio, eo die quo ante annos 15. Craſſus à Parthis interfectus fuerat,

Auguſtus Cæſar nuptias celebrat cum Liuia matre Tiberii Imp. Vixit cum marito annos 51. ſuperuixit marito annis 15. Interrogata hæc matrona: quanam ratione maritum ita in ſuam poteſtatem redegiſſet: reſpondit: Exquiſita pudicitia: omnia eius mandata libenter exequendo: nullas eius res ſcrutando: & quædam eius vitia non perſequendo, ſed diſſimulando.

Claudius Druſus ex Liuia naſcitur menſe tertio à nuptiis: quia Liuia erat ex marito ſuo grauida menſe iam ſexto. Vnde natum eſt prouerbium: fortunatis etiam trimeſtres naſci liberos.

3935 Regnum Herodis in Ieruſalem. 36

Ieroſolyma capta ab Herode & ſceptrum ablatum à Iuda: quod Iacob moriturus prædixerat ante annos 1680. (incluſ.) id eſt, 6. Cyclos Sol. Hinc ad excidium Ieroſolymorum Ioſephus (incluſ.) numerat annos 107. in quo nobiſcum concordat.

HERODES Iudæorum Rex Hieroſolymis regnat ann.

ann.37. Annus à creatione quinquies 787. à Cyri Monarchia & reditu Iudæorum ex Babel 500. à morte Philippi Macedonis & principio regni Alexandri 300. à regno Matathiæ patris Maccabæorum (incluſ.) 130. Hinc ad mortem & aſcenſum Chriſti (incluſiue) 70. quorum medium eſt conceptio Chriſti: & vtrimque eſt diſtantia annorum (incoatorum) 35.

Omnes ſeptenarii poſt 3900. ſunt inſignes euentibus ad Eccleſiam vel Politias pertinentibus 3907. 14. 21. 28. 35, (medium) per Herodem ablatum ſceptrum à Iuda 42. 49. 56. 63. 70.

ANTIGONVS vltimus Regum Iudæorum ex Aſmonæis, ab Antonio occiſus Antiochiæ, hoc vel ſequenti anno. Ioſeph.

Bellum Siculum aduerſus Sext. Pompeium Cn. Pompeii Magni filium minorem ab Auguſto geſtum. Dio.

3936 *Olymp.186. V.C.717.* 35

Fugato Pompeio comperit Caſar M. Lepidum occulta pacta cum Pompeio feciſſe. Victus itaq; Lepidus, & Caſari ſupplex factus, vix vitam impetrat, & triumuiratu ſe abdicare cogitur.

Ariſtobulus frater Mariannes coniugis Herodis conſtituitur ſummus Sacerdos Iudæorum: præfuit ann.1.

Saluſtius hiſtoricus moritur quadriennio ante bellum Actiacum. Euſeb.

Dioſcorides Medicus vixit.

3937 *Sextus Pompeius Magni filius ab Antonianis captus necatur; à nece Iulii 10. à morte patris 13.* 34

Ariſtobulus ſummus Sacerdos anno ætatis 18. ſubmergitur per ludum Hierichunti, calliditate Herodis.

3938 *C. Soſius Proconſ. ex Iudaa & aliis locis triumphat 3. Septemb.* 33

Antonius regem Armenia Artabazum accerſitum ad collo-

quium, argenteis catenis vinxit, & vniuerſam Armeniam partim vi, partim deditione in ſuam poteſtatem accepit. Dio.

3939 *Cæſaris & Antonii mutuæ accuſationes erumpunt, vnde & poſtremum ciuile bellum exoritur.* 32

Pactum Antonii cum Rege Medorum aduerſus Cæſarem. Antonius in Græciam properauit belli contra Cæſarem adornandi gratia.

3940 *Olymp.* 187. *V.* C. 721. 31

Pomponius Atticus, intimus Ciceronis amicus, mor. ætat. 77. *die* 31. *Martii.*

Antonius à Senatu iudicatus hoſtis, & bellum contra eum & Cleopatram decretum.

3941 *V.C.*27. LXII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 428. annus hebdomadum. 30

Pugna Actiaca: qua victus eſt nauali certamine Antonius ab Auguſto ad Actium Epiri promontorium die 2. Septemb. & Monarchia Romana ad Auguſtum translata. A monarchia Alexandri Magni 300. Poſt pugnam Cæſar templum Actio Apollini conſtruxit, triremes conſecrauit, ludos & quinquennale ſacrum, quod Actium diceretur, inſtituit. Hanc pugnam deſcripſit Virgilius 8. Aeneid. Oroſius lib. 6, cap. 19. Famoſum & magnum hoc bellum apud Actium fuit. Ab hora 5. vſq; in horam 7. incerta vincendi ſpe, grauiſſima vtrimq; cædes acta: reliquum diei cum ſubſequente nocte in victoriam Cæſaris declinauit: Prior regina Cleopatra cum 60. velociſſimis nauibus fugit. Antonius fugientem vxorem ſecutus eſt. Ex victis 12. millia cecidiſſe referuntur: ſeptem millia vulnerata ſunt: è quibus mille inter curandum defecerunt. Ab hac victoria plerique numerant 44. annos Monarchiæ Auguſti, quod hoc tempore ſolus rerum potitus ſit. Hactenus enim vna cum Antonio imperauerat ann. 12.

Hero-

Digitized by Google

Herodes deſerens Antonium fidem cum fortuna mutat, & tranſit cum cohortibus ad Cæſarem. Plut. in Ant.

MONARCHIA AVGVSTI CÆSARIS ætat. Auguſti 32.

3942 *Eſt annus à bello Peloponneſiaco 400. à Monarchia Alexandri 300.* 29

AEgyptus ab Auguſto capta & in Romanam prouinciam redacta, fit Rom. tributaria: & primus ei præficitur Cornelius Gallus.

Antonius victus ab Auguſto menſe Auguſto perit αὐτόχειρ, *anno ætat. 56. alii 53. in vrbe Aegypti Alexandria. Cleopatra vero morſu aſpidum ſe necat ætat. 39. regni 22. & regio funere cum Antonio iuſſu Cæſ. Auguſti ibidem ſepelitur.*

Finis regni Aegyptiaci, quod à morte Alexandri Magni durauit annis 294. vt annotarunt Ptol. & Clemens: Et totidem ſupputatio noſtra producit.

Hyrcanus ſummus Sacerdos ab Herode interficitur octogenarius. Ioſeph.

Herodes Auguſtum venientem in Syriam magnifico apparatu excipit, eumq; officii cauſa proſequitur. Auguſtus Herodi regnum confirmat: adiectis eius ditioni multis oppidis & regni parte quæ Cleopatræ fuerat. Eſt annus *10.* à Romana coronatione Herodis: à regno eius in Ieruſalem 7. à morte Cyri *500.* Hinc ad excidium Ieroſol. *100.*

Dionyſius Halicarnaſſenſis hiſtoriæ Romanæ ſcriptor diligentiſſimus Romam venit circa medium Olymp. 187. & ſpacio annorum 22. ſibi comparauit cognitionem & linguæ & hiſtoriæ Romanæ.

Menſis Sextilis vocatus eſt Auguſtus, quod ipſo die primo huius menſis Antonium & Cleopatram ſuperauerit, & imperium populi Romani firmauerit. Beda

Hoc anno Ciceronis filius fuit Coſ. menſe Septemb. Dio. & alii.

3943 *Auguſtus V. Coſ. ætat. 34. triduo triumphauit, Primo ſcilicet die (8. Iulii.) de Pannonibus, Dalmatis, Iapydib. & Gallis. Secundo (9. Iul.) de Antonio ad Actium caſo: quem Actiacum dixit triumphum. Tertio (10. Iulii) de Aegypto, in quo Cleopatra regina imago ad viuum expreſſa, cuius ſiniſtro brachio aſpis mordicus affixa harebat, perlata eſt. Plutarchus. Macrobius hos triumphos refert ad menſem Auguſtum.* 28

Ianus clauſus ab V.C. III. ab Auguſto I.

Herodes Mariannem coniugem ſuam à nuptiis 8. interfecit.

Imp. Cæſar Octauianus in hoc honore republ. conſeruata à S. P. Q. R. pater Patriæ eſt appellatus.

3944 *Olymp. 188. V.C. 725. ætat. Auguſti 35.* 27

Quinquennales ludi ab Auguſto inſtituti. Dio.

3945 *Octauianus VII. Coſ. appellatur Auguſtus a Senatu æt. 36. die 17. Ian.* 26

3946 *Cornelius Gallus poeta, cuius fatum deplorat Virg. Ecloga 10. ſibiipſi manus infert, ætat. 43.* 25

Eodem tempore vixit Poeta Manilius, cuius extant ad Auguſtum libri Aſtronomici: Et Propertius, cuius ſæpe meminit Ouidius.

Bellum Cantabricum geſtum in Hiſpania ab Auguſto.

3947 *V.C. 728. Ianus IV clauſus.* 24

Olymp. 189. V. C. 729.

3948 Horrenda fames in Iudæa, ſubleuatur munificentia & ope Herodis, regni eius 13. Ioſeph. 23

3949 *V. C. 730. Auguſtus XI. Coſ. Tribunitiam poteſtatem accepit ætat. 40. die 27. Iunii. Hoc ſummi faſtigii vocabulum Auguſtus reperit, ne Regis aut Dictatoris nomen adſumeret: & tamen aliqua appellatione imperia cætera præemineret. Tacitus.* 22

Auguſtus grauiſſimè decumbens ſanitati reſtituitur ab Antonio Muſa medico.

Marcellus filius Octauiæ ſororis Auguſti, quem Auguſtus ſibi adoptauerat, moritur in Baiano ætat. 18. Huc pertinent verſus Virgilii in fine libri 6. Aeneidos, de Marcello,

Digitized by Google

cello, &c. pro quibus (teſte Seruio) Virgilius ab Octauia Auguſti ſorore, Marcelli matre, accepit 210. ſeſtertia, id eſt, vt Hoſtus ſupputat, 6562. Ioachimicos.

3950 IVBILÆVS MVNDI *79. Moſis 29.* 21

3952 *Olymp. 190. V.C. 733.* 19

Annus 500. Templi ſecundi completur menſe 9.

Auguſtus in Syria agens, Herodem magnis honoribus adficit, eiuſque regnum adiecta nou. ditione ampliat. Ioſeph.

Pax facta cum Parthis, ſignis receptis à clade Craßi anno 33.

3953 Annus 1500. ab exitu ex Aegypto. 18

Templum ab Herode renouatum.

Herodes ruinoſas templi Hieroſolymitani partes renouare aggreſſus eſt, & additis porticib. ſimilibusq; ædificiis templum exornauit, regni ſui anno 18, (ante N.C. 18.) Ioſeph. Eſtque hic annus ab eodem templo ſub Dario condito 500. Hinc ad miniſterium Chriſti 46. pleni. Ioan. 2.

Contendunt aliqui tria fuiſſe templa Ieroſolymis condita: Primum à Salomone: ſecundum ſub Dario: tertium ab Herode, regni eius 18. anno, de quo Ioſeph. lib. 15. cap. 14. belli Iudaici lib. 1. cap. 16. Verum Aggæi cap. 2. dicitur, gloriam poſterioris templi (quod Darii edicto tum condebatur) fore maiorem quam prioris, videlicet propter præſentiam Meſſiæ, qui ſtante templo ſecundo, docturus, miracula editurus, & opus redemptionis completurus erat. Nequaquam igitur Herodes nouum vel tertium templum extruxit; ſed vetus illud reparauit, ampliauit & exornauit. Priora templa condita erant expreſſo Dei mandato: quid tale de Templo Herodis legitur? Et verò præcipuum argumentum aduerſus Iudæorum blaſphemias petitur ex hoc Aggæi loco de templo ſecundo. Vile erat templum ſe-

cundum præ magnificentia & ſplendore prioris ſub Salomone. Verùm vbi Deus dicit, maiorem fore gloriam ſecundi quàm prioris, collationem inſtituit inter vtrumque templum, quo ad ornatum: & affirmat, viſibilem conſpectum additurum templo ſecundo verius decus, quàm aurum in parietibus. Plura de hoc anno vide in Iſagoge, harmonia 6. de millenariis.

Auguſto Cæſari ex prouinciis redeunti currus cum corona aurea decretus eſt, quo aſcendere noluit. Caſsiod. Nunc Romani Auguſto regiam coronam, ſceptrum ac imperium deferunt, quam regi Tarquinio Superbo ante annos 490. detraxerant.

Vergilius Poetarum Latinorum princeps Brunduſii moritur 22. Sept. ætat. 51. al. 52.

3955 LXIV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *hoc eſt*, 442. annus hebdomadum. 16

Beata virgo MARIA Domini noſtri IESV CHRISTI Mater, hoc anno vel concepta vel nata creditur ex patre Eli, qui & Ioakim vel Eliakim: Ab erecto tabernaculo in deſerto 1500. A condita Regia Salomonis 1014. eadem completa 1002. à templo ſecundo condito 503. eodem perfecto 499. à morte & vaticinio Iacobi 1700. incluſiue.

Ludi Seculares V. facti ab Auguſto, in quibus ſe dominum appellari vetuit.

Clades Lolliana: victus M. Lollius à Germanis.

Agrippæ filios Caium & Lucium nepotes ſuos ex filia Iulia Auguſtus adoptat. Dio.

3956 *Olympias 191. A diluuio 2300. V. C. 737.* 15

Auguſtus in Galliam proficiſcitur.

M. Agrippa inuitatus ab Herode rege venit Hieroſolymam, ibique in templo obtulit hoſtias Deo Iſraelis. Philo.

3957 *Rhæti qui inter Noricum & Galliam ad Alpes Tridentinas ſedes ſuas habent, prælio victi & à Druſo ac Tyberio ſubacti ſunt, Dio.* 14

3958 *Pannonii rebellantes denuo à Romanis ſubiugati ſunt: Liguria Comata Romanis ſubditur. Dio.* 13

3959 *Auguſtus rebus Gallicis, Germanicis & Hiſpanicis ex ſententia confectis, Romam redit.* 12

3960 *M. Agrippa gener Auguſti ex Syria reuerſus ab Auguſto ornatur Tribunitia poteſtate, & paulò pòſt moritur æt. 50. al. 51. Vide Solin. c. 4.* 11

Hoc anno Romæ Conſul fuit P. Sulpitius Quirinius, qui decennio pòſt cenſum egit in Syria nato Chriſto. Lucas & Ioſephus eum nominant κυρήνιον. Tacitus Quirinium.

Druſus in Friſia bellum gerit.

Annus à nato Dauide 1100.

3961 *Deſinit liber prodigiorum Iulii Obſequentis.* 10

Dedicatum eſt templum ab Herode renouatum, hoc vel ſequente anno: conſumptis in eius reparatione annis 8. Ioſeph. A dedicato templo Salomonis 1020. à dedicato templo ſecundo 505. Ab Encæniis Iudæ Macabæi 152. Hinc ad excidium templi huius 80. ad Chriſti prædicationem 40.

Druſus Rhenum tranſiit, & fluminis Lupiæ ripis ponte iunctis per Siſambros in Cheruſcorum regionem vſque ad Viſurgin proceſſit, quem tamen non tranſiit: vbi & hoſtium Germanorum inſidiis petitus, in ſummum deuenit periculum, ita vt non procul abeſſet, quin cum toto periret exercitu. Dio.

Dalmatæ & Pannonii à Tyberio domiti. Dio.

3962 LXV. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 449. annus hebdomadum. 9

CLAVDIVS Imp. naſcitur Calend. Auguſti.

3963 Cæſarea ab Herode in honorem Cæſaris denominata & condita, dedicatur ludis magnificentiſſimis anno 28. Herodis. Ioſeph. 8

Druſus Coſ. Germanici pater, & Tyberii Imp. frater, moritur in Germania, cum ad Albim vſq; perrexiſſet. Florus.

Epitome Flori collecta ex Liuio deſinit, anno V. C. 744. ab eiectis regibus 500.

Auguſtus emendat annum. Macrob.

3964 *Olymp.193. V.C.745.* 7

Dionyſius Halicarnaſſenſis hiſtoriam Romanam conſcribere cœpit, vt ipſe teſtatur initio ſui operis. Hunc auctorem vt fide digniſſimum plerumq; in hiſtoria Romana ſecuti ſumus.

Mæcenas Auguſti conſiliarius & eruditorum patronus eximius moritur. Dio.

Horatius Poeta moritur æt. 57. Euſeb.

Menſis Sextilis adpellatur Auguſtus. Dio. Cenſor.

3965 Annus 600. à captiuitate Babylonica Iſraelitarum. 6

Tiberius II. Coſ. de Germanis triumphat Cal. Ian. & tribunitiam poteſtatem accipit in quinquennium.

Auguſtus Tiberium loco Druſi ad imperium prouexit, & nomine Imperatoris decorauit.

3966 *Iulia Auguſti filia Tiberii vxor, propter impudicitiam relegata eſt in inſulam Pandatariam. Dio.* 5

3967 INDICTIONES ab hujus anni autumno numerantur à Beda, qui ſcribit CHRISTVM natũ eſſe indictione 4. ineunte, alii earum initium referunt ad an. Chriſti 312. Eſt autem Indictio ſpacium 15. annorum. *Vide Iſagogen.* 4

Auguſtus Caium filium ſuum adoptiuum in forum deducit, principemq; iuuentutis creat.

3968 *Olympias 194. V.C.749.* 3

Annus poſtremus euentum veteris Teſtamenti, diſtat à Geneſi 1678.

Caius Cæſar Auguſti ex ſorore nepos Iudæam prætereuectus, Hieroſolymis Deo Iudæorum ſacrificia offerre noluit: quod Auguſtus (ne peregrinas religiones adprobare videretur) collaudauit. Sueton.

3969 *V.C.750.* LXVI. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, annus hebdomadum 456. Templi ſecundi 517. à vocatione Abrahæ 1945. 2

NOVI

Digitized by Google

NOVI TESTAMENTI hiſtoriæ ab Euangeliſtis deſcriptæ incipiunt de vita & curriculo Domini noſtri IESV CHRISTI, & præcurſoris eius Ioannis Baptiſtæ: hoc tamen diſcrimine: Lucas narrationem ſuam orditur ab hoc anno: & capitibus 24. complectitur hiſtoriam an. 34. menſium ferme 8. à tempore annunciatæ concept. Baptiſtæ ad Chriſti aſcenſionem. Matthæus à ſequenti: Marcus & Iohannes ferme à prædicatione Baptiſtæ.

Angelus Gabriel nunciat Zachariæ natiuitatem Iohannis Baptiſtæ. Luc. 1.

IOHANNES BAPTISTA conceptus (24. Septéb. vt credit Eccleſia) menſe ſexto ante, quam Chriſtus conciperetur.

MARIA deſponſatur Ioſepho.

Natus GALBA Imp. 9. Cal. Ian. Sueton.

3970 *V.C. 751. Auguſtus Cæſar XIII. Plautius Siluanus Coſſ.* 1

Hic eſt felix ille & vltimus Conſulatus Auguſti: à quo initium capiunt narrationes ſacræ in Noui Teſtamenti libris expoſitæ.

CONCEPTIO CHRISTI.

Angelus GABRIEL in oppido NAZARETH nunciat Virgini MARIÆ incarnationem Meſſiæ ex ipſa naſcituri: itaque conceptus eſt IESVS CHRISTVS Dominus noſter in vtero beatiſſ. Virginis obumbrante, operante, admirandamq; illam actionem perficiente SPIRITV SANCTO. Luc. 1. Eccleſia refert ad 25. Martii.

Conceptio Iſaaci & Chriſti diſtant annis 1921. confer verba Mariæ cum verbis Saræ. Gen. 18. videbis harmoniam.

CANTICVM MARIÆ VIRGINIS, QVOD EST IN NOVO Teſtamento primum.

MARIA

MARIA accepto nuncio Angelico feſtinanter abit in loca montana, de hoc diuino opere edoctura cognatam ſuam Eliſabeth. Cumque Eliſabeth audiret ſalutationem Mariæ, exiliit fœtus in vtero eius, & Baptiſta (vt Auguſtinus ait) Chriſtum motu ſalutauit, quem voce non potuit. Maria repleta Spiritu Sancto, canit in domo Zachariæ ſanctiſſimum illud Canticum ſuum: MAGNIFICAT ANIMA MEA DOMINVM. Lucæ 1. Eius rei typum elegantiſſimum vide Exodi 15. vbi Maria ſiue Miriam, ſoror Moſis primum Canticum veteris Teſtamenti incoat in choro fœminarum pſallentium, & Deo gratias agentium pro liberatione ex Aegypto. Conferat Lector vtriuſque Cantici verba, videbit miram typi conuenientiam cum his quæ canit virgo Maria. Diſtat Canticum Miriam à cantico beatæ Virginis annis 1517. Cecinit Miriam illud ſuum ἐπινίκιον in ipſo Paſchate: fortè Maria quoq; ſuum MAGNIFICAT ſonuit circa tempus Paſchatis: quia dicitur apud Lucam, id factum eſſe menſe 6. à concepto Baptiſta. Refert autem Eccleſia feſtum concepti Baptiſtæ ad 24. Septemb & Conceptionem CHRISTI ad menſem Martium fermè & ad tépus vicinum Paſchati. Congruet igitur ratio, ſi numeres à Septembri vſq; ad Martium.

NATIVITAS IOHANNIS BAPTISTÆ.

IOHANNES BAPTISTA naſcitur ex matre ſterili & effœta Eliſabeth. Lucæ 1. Eccleſia feſtum natalis Baptiſtæ celebrat die 24. Iunii, circa Solſtitium æſtiuum.

CANTICVM ZACHARIÆ IN NOVO TESTAMENTO ſecundum.

ZACHARIÆ muto redditur ſermo, cum in tabella exprimeret ſcripto nomen Iohannis filii ſui. Hic ſanctus Senex, Deo plenus, ſonat Canticum in Nouo Teſtamento ſecũdum: BENEDICTVS DOMINVS DEVS ISRAEL, Luc. 1.

MATTHÆI Euangeliſtæ narratio Euangelica incipit: & capitibus 28. abſoluit hiſtoriam annorum 34. menſiumq; circiter duorum, à tempore concepti Chriſti ad eius aſcenſionem.

Ioſeph monetur diuinitus, ne Mariam grauidam repudiet. Matth. 1.

Sulpitius Quirinius (qui à Luca κυρλωιος appellatur) cenſum in Iudæa primùm agit. Luc. Ioſ.

NATIVITAS CHRISTI.

Ex literis reperies colligendo annum mundi 3970

IESVS CHRISTVS DEI FILIVS EX PATRE NATVS AB ÆTERNO, HOC ANNO NASCITVR IN BETHLEHEM EX MARIA VIRGINE VERVS HOMO.

Eccleſia natalem CHRISTI celebrat 25. Decembris, circa Solſtitium hyemale.

Hiſtoria nati Chriſti deſcripta eſt. Lucæ 2.

CANTICVM ANGELORVM QVOD EST IN NOVO Teſtamento tertium.

Angelus Domini paſtoribus pro grege ſuo excubias nocturnas agentibus, patefacit Chriſti natiuitatem: Ecce, inquit, euangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo: quia natus eſt vobis hodie Saluator; qui eſt Chriſtus Dominus: Et multitudo militiæ cœleſtis Deum laudans dixit: GLORIA IN EXCELSIS DEO: ET IN TERRA PAX, ET HOMINIBVS LÆTITIA.

DISTANTIÆ.

Diſtat hic annus à morte Adæ 3040: à diluuio 1314: à natali Abrahæ 2021: Iſaaci 1921: Moſis 1597: Dauidis 1110: à Vocatione Abrahæ ex Haran 1947: ex Vr 1950: à morte Iacob 1714: ab exitu ex Ægypto 1517: morte Moſis 1477: partitione terræ, & Iubilæorum initio 1470 : à morte Samſonis 1160: à regno Dauidis 1080: à morte Dauidis, & Coronatione Salomonis 1040: à regno Samuelis, & reducta arca ad populum Iſrael 1120: à condito Templo Salomonis 1037: eodem completo 1030: morte Salomonis 1000: à captiuitate Babylonica, & vrbis deſolatione prima 606: à fine captiuitatis Babylonicæ, & reditu populi in terram Iuda 536: à condito templo ſecundo 518: eodem perfecto 514: à principio hebdomadum Danielis 457: ab ablato ſceptro per Pompeium 61: à coronatione Herodis 38: à regno Herodis in Ieruſalem, & ablato ſceptro à Iuda per Herodem regem alienigenam 35: à prima victoria, primoque Conſulatu Auguſti Cæſ. 41. monarchia Auguſti 30. ineunte: 29. completo: ab Auguſti monarchia poſt mortem Antonii 28: à renouato templo per Herodem 18; eodem dedicato 8: à natali Mariæ Virginis 15. plus minus complet: Roma condita 751.

OBSERVATIO EX VELLEIO.

Vixit Romæ tempore Chriſti Velleius Paterculus, hiſtoriæ Romanæ ſcriptor, cuius fragmenta exſtant. Is libro ſecundo, de anno quo natus eſt Chriſtus, memorabile quiddam refert. At in Vrbe, inquit, eo ipſo anno, quo magnificentiſſimi gladiatorii muneris, naumachiæque ſpectaculis D. Auguſtus ab hinc annos 30. ſe & Gallo Caninio Coſſ. dedicato Martis templo, animos oculosque Pop. Romani

mani repleuerat, fœda dictu, memoriaque horrenda in ipſius domo tempeſtas erupit. Quippe filia eius Iulia nihil, quod facere turpiter poſſet fœmina luxuria & libidine, infectum reliquit: Iulia relegata in Inſulam, patria & parentum oculis ſubducta eſt. Hæc Velleius.

Tria ferè commemorat Velleius de anno quo Auguſtus poſtremò Coſ. fuit, & quo Chriſtum ex Maria Virgine natum eſſe diximus.

I. *Quòd dedicârit templum Martis, id eſt, egerit Marti gratias pro tot victoriis, eumque inuocârit, vt deinceps quoque prœliantem adiuuaret.*

II. *Quòd repleuerit omnium oculos ludorum & ſpectaculorum varietate & vanitate.*

III. *Quòd ſcelera & turpitudines Iuliæ, filiæ Imperatoris, eruperint, & velut oceano malorum vniuerſam Auguſti lætitiam obruerint.*

Attende Lector Optime, quanto his glorioſiora & diuiniora ſint, quæ in Eccleſia apud Iudææ oppidum Bethlehem fiunt ad præſepe Domini, recens ex Virgine nati: & quanta ſit eorum diſſimilitudo, quæ Auguſtus Romæ, & quæ DEVS in Eccleſia agit.

I. In Bethlehem non dedicatur Templum Idolo Martis, ſed ipſe DEVS angelicis Concionibus & Cantionibus dedicat templum omnium Auguſtiſſimum nato Chriſto, qui non eſt commentitium numen, vt Martis Idolum, ſed eſt DEVS & Homo, & autor noſtræ pacis cum Deo. Nihil hic auditur Martiale: nihil quo terreatur mens iræ Dei ſenſu anxia: ſed introducit nos Deus in nouũ illud Templum pacis à ſe conditum, quod & Angelorum lætitia atq; cantu dedicat, & hominibus præcipit, vt cum fiducia ad thronum gratiæ accedant, & ad propitiatorium confugiant, quod ipſe in eo templo erexit, & velut commune aſylu omnibus onere peccati & iræ Dei oppreſſis aperuit. Hæc pax per Immanuelem inter Deum & homi-

nes ſacta, promulgatur voce Angelorum clamantium: ET IN TERRA PAX. Ecce templum Pacis, q̃ q́dem eſt huius feſti & dedicationis templi beneficium ſummum, quále nobis non p̃ſtat vel Auguſti magnificẽtia, vel vllius creaturæ potẽtia.

II. Auguſtus Romæ, vt diximus, replet nugaciſſimis ac vaniſſimis gaudiis ſtultæ multitudinis oculos & aures, poſtremum fortè Conſulatum his factis inſigniturus. In Bethlehem verò inter nocturnas tenebras Angelus Domini, amictus gloria lucis diuinæ, apparet, & paſtoribus nunciat verum, æternum, mundoq; ignotum gaudium, cùm ait: ECCE EVANGELIZO VOBIS GAVDIVM MAGNVM: magnum, inquam, quod erit non tantùm vni, ſed omni populo: quia natus eſt vobis hodie Saluator, qui eſt Chriſtus Dominus in Ciuitate Dauid. Mox ſpectantur in cœlo myriades Angelorum, laudantium Deum & dicentiũ: GLORIA IN EXCELSIS DEO, ET IN TERRA PAX, ET HOMIMIBVS LÆTITIA. Hæc cœleſtia ſpectacula verè cómouent, & gaudio ſancto replent animas, corda, oculos & aures piorum, qui intuentes in arcanum conſilium Dei ſaluantis nos per Filium, plenum gratia & veritate, concipiunt gaudium maius mundo, & ſentiunt in vita & morte conſolationem, quæ eſt vitæ æternæ initium.

III. In vrbe Roma ſcelerum & impudicitiæ muliebris infamia deformat Auguſti domum. In Eccleſia verò aſſidet ad præſepe Chriſti mater eius Maria Virgo ſanctiſſima & caſtiſſima, q̃ Meſſiam Virgo concepit, & Virgo peperit, & poſt partum Virgo permanſit: & partu ſuo omniũ beatiſſimo nobis p̃tulit ſemen illud benedictum, per q́ omnes gentes à maledictione legis & terroribus iræ Dei liberandæ erãt. Hic omnia ſunt caſta, pura, ſancta, & diuinis actionibus pleniſſima, & honeſtiſſimis exemplis ornatiſſima.

Itaq;

Itaq; ſi conſideret Lector diſſimilitudinem eorum, quæ Romæ, & quæ in Eccleſia facta ſunt hoc anno, facile perſpiciet Eccleſiæ beatitudinem & gloriam: mundi verò vanitatem ac miſeriam. Apparet etiam in hoc diſſimilitudo actionum ſiue cōſiliorum Dei & Auguſti: Auguſtus primum cenſum agit in Iudæa, vt ſciat, quid & quantum onerum publicorum terra iſta ferat. DEVS autem miniſterio Auguſti vtitur ad promiſſionum ſuarum veritatem demonſtrandam, eiuſq; edicto tanquā manu perducit Ioſephum cum Maria in Bethlehem, vt ibi naſcatur Meſſias ſecundum promiſſionem, Micheæ 5. Deinde Auguſtus dat bona terrena & externa: DEVS cœleſtia & æterna. Et tñ, vt diximus, Auguſtus Imperator potentiſſimꝰ, neſciens famulatur impletioni promiſſionis diuinæ de natiuitate Chriſti. Fortaſſis etiam rectè ſignificatum eſt, pauperi Chriſto ſeruituros aliquādo Monarchas mundi, & eius pedib. omnem huius ſeculi potentiam ſubiiciendam eſſe.

EVSEBII hiſtoria Eccleſiaſtica incipit, complectens decem libris res annorum 324. à ſalutifero CHRISTI ortu vſq; ad Synodi Nicenæ tempus.

Hic deſiſtimus recitare euentus ſecundum annos Mundi: & quia Eccleſia hodie annos à nato Chriſto ab ipſis Calendis Ian. numerat, Iudici Chronolog. inſeremus hiſtorias ſecundum annorum Chriſti ſupputationem in Eccleſia vſitatam. Etſi autem natalis Chriſti nobis cadit in annum Mundi 3970: tamen relato annorum Mundi initio ad vernum tempus, primus ætatis Chriſti annus recidet in 3971. & ex anno Mundi 3970. tres tantùm poſtremi ad poſtremos, ex 3971. nouem menſes ſibi vendicabit. A potiore itaque parte fiat denominatio, & docendi cauſa diſtinguamus annum concepti ab anno nati Chriſti, eam præcipuè ob cauſam, ne (quod Euſebio accidiſſe ſuſpicamur) confuſio fiat eius anni, quo conceptus eſt Chriſtus, cum anno primo natiui-

tatis: Vbi id quoq; teneat beneuolus Lector, diſtare principia annorum Mundi & Chriſti trium fermè menſiũ ſpacio: & nos quomodocunque accommodare inter ſe annos Mundi & Chriſti, quia id non aliter tulit harum tabularum ſpacium anguſtum. Interim diligentiæ autoris id relinquitur, vt euentibus in Chronolgia annotatis tàm in Mundi quàm Chriſti annis conuenientem locum, debitamq; anni partem adſignet.

3971 ÆRA ANNORVM NATI CHRISTI, quam ordiemur ſecundum Eccleſiæ conſuetudinem à circumciſione Domini: Annos verò mundi à tempore verno & die concepti Chriſti. 1

ANNVS A NATO CHRISTO PRIMVS.

CHRISTVS circumciſus die 8. Luc. 2. Calend. Ianuar.

Magi ex Oriente venientes ſalutant, adorant, & muneribus oblatis honorant CHRISTVM, Matth. 2. (6. Ianuar.) alii ad annum ſeq.

CANTICVM SIMEONIS QVOD EST IN NOVO Teſtamento quartum.

MARIA elapſo puerperii tempore (à Circumciſione Chriſti die 33: à natiuitate 40.) die 2. Februarii in templo Hieroſolymitano filiolum ſuum ſiſtit Domino. Simeon grandæuus vir ſanctus lætiſſimo amplexu excipit Chriſtum infantem, eũque intuens oculis diuino lumine ac numine plenis, de ipſius beneficiis vaticinatur. Idem facit Hanna Prophetiſta, Luc. 2. Feſtum hoc celebratur in Eccleſia 2. Februarii.

FVGA CHRISTI IN ÆGYPTVM.

Ioſeph

Ioſeph Chriſti nutritius ac tutor monitus ab Angelo in ſomnis cum infante Chriſto & matre eius, ſecedit in Aegyptum, vt infantem gladio Herodis præſentiq; neci ſubtrahat, Mat. 2. Alii ad ſequent. Exulauit in Aegypto, vt veteres ſenſerunt, circiter quinquennium.

INFANTICIDIVM HERODIS.

Herodes inaudito crudelitatis exemplo trucidari iuſſit infantes Bethleemiticos, & vnum infantem Chriſtum quærens in multos rabioſiſſimè ſæuiit. Matth. 2. In narratione Euangelica fit mentio bimatus infantum: ideo referimus hoc ad annum à concepto Chriſto ſecundum. Eſtq; hoc primum in Nouo Teſtamento martyrium, in quo Rex eſt carnifex: ſicuti Cain in Veteri Teſtamento erat & Rex & carnifex, iniuſtique ſupplicii adminiſter. Hæc immanitas Herodis locum fecit adagio Auguſti Cæſaris, quod recitat Macrobius lib. 2. Satur. cap. 2.

Diſtantiæ. A Creatione ad 3971. ſunt 209. Cycli Lunæ. Obſerua, natalis Chriſti incidit in Cyclū Lunæ: mors Chriſti in Cyclū Solis. Multiplica 209. per 19. erunt 3971. & 143. per 28. erunt 4004.

3972 *Ab hoc anno ſupputandæ ſunt omnes Eclipſes ante natum Chriſtum: quia hic annus eſt Mathematicus ipſa æra annorum nati Chriſti congruens vſitatæ numerationi annorum nati Chriſti: atq; ita vero tempori nati Chriſti deeſſet annus vnus.* 2

MORS HERODIS.

HERODES ex carnificatus morbis ſæuiſſimis Hierichunti moritur circa tempus Paſchatis: æt. fermè 70. Et conſentaneum eſt, cum horrendo iſti infanticidio Bethleemitico non diu fuiſſe ſuperſtitem, agitantibus & inquietantibus illum vltricibus furiis, & diuina Nemeſi ad ſupplicia iuſtiſſima tyrannum rapiente. Immodica enim ſæuitia,

enormis furor, & extrema rabies raro eſt diuturna atque durabilis. Quinto autem die antè quàm crudelem exhalaret animam, filium ſuum Antipatrum iugulari iuſſit. Ioſeph.

Eclipſis Lunæ anteceſſit mortem Herodis. Ioſ.

Auguſtus filiis Herodis prouincias Iudaicas & paternam hæreditatem diſtribuit.

ARCHELAVS, Herodis filius, in Iudæa regnat an. 9. Ioſeph. alii 6. vel 7.

Hoc regnante Chriſtus reuerſus eſt ex Aegypto. Matth. 2. annum alii alium definiunt.

Herodes Antipas & Philippus Tetrarchæ regnant, ille annis 40. hic 34. Ioſeph. habet 37.

3975 *Auguſtus Tiberium adoptat & in Germaniam ablegat. Vell. Dio. Goltz.* 5

3976 *Olymp.* 196. *V.C.* 757. LXVII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, *id eſt*, 463. annus hebdomadum. 6

CHRISTVS ex Aegypto rediit natus annos 5. Cedrenus.

3977 Tiberius Cæſar in Germanos expeditionem fecit, & vſq; ad Albim progreſſus eſt, nulla re memorabili geſta. Dio. 7

3978 Sulpitius Quirinius ſecundum in Iudæa cenſum agit, & Archelai (ob tyrannidem in exilium circa hæc tempora deportati) bona vendita fiſco Rom. imperii infert. Ioſeph. 8

3979 *ARMINIVS apud Germanos regnat an. 12. Tacit.* 9

Dalmatæ & Pannonii cum Romanis pacem faciunt. Dio.

3980 *Quintilius Varus amiſſis tribus legionibus Rom. occiditur in Germania 4. Iulii. De hac clade clamauit Auguſtus, Quintili redde legiones. (Diſtat clades Variana à Cannenſi annis 224) Vell. Dio.* 10

VESPASIANVS Imp. naſcitur 17. Nouemb.

3982 CHRISTVS æt. 12. anno in paſchate, cum omnium admiratione Doctores docuit, diuinæq; ſuæ ſapientiæ ſpecimen illuſtriſſimum edidit, Luc. 2. 12

Alii

Alii ad ſeq. quia 12. Chriſti intelligunt completum. Eſt annus à templo ſecundo condito 530. dedicato 526. à prima vnctione Dauidis 1100.

3983 CALIGVLA Imperator naſcitur Cal. Septemb. Sueton. 13

L XVIII. HEBDOMAS DANIELIS incipit, id eſt, 470. annus hebdomadum.

Tiberius Cæſar de Illyriis, Pannoniis, Dalmatis, Germanis triumphat die 10. Maii.

3984 *Olymp. 198. V. C. 765.* 14

Auguſtus Cæſar teſtamentum condit 3. April. æt. 75. Suet.

3985 *V. C. 766. AVGVSTVS Cæſar mor. æt. 76. imperii 56. die 19. Aug. à monarchia Iulii 61. à victoria Actiaca 44.* 15

Eclipſis Solis hoc aut ſuperiore anno ante mortem Auguſti conſpecta. Dio.

IMPERIVM TIBERII CÆSARIS.

CORNELII TACITI hiſtoria Auguſta incipit: à morte diui Auguſti complexa annos 57. & cum excidio Ieroſolymitano deſinit: niſi quòd aliquot libri intermedii interciderunt.

3986 VITELLIVS Imp. natus 8. cal. Oct. Sueton. 16

3987 Medium vitæ CHRISTI. 17

Germani magno prælio victi à Romanis. Tac. l. 2.

3988 *Olymp. 199. V. C. 769.* 18

Germanicus Druſi filius Romæ 26. Maii triumphat de Cheruſcis, Cattis, Angriuariis, aliisq; Germaniæ populis inter Rhenum & Albim à ſe debellatis. Hic eſt ille Germanicus Cæſar, cui Ouidius Faſtorum libros dedicauit.

Tredecim vrbes Aſiæ, vna nocte, maximo terræmotu deiectæ & proſtratæ corruerunt. Plin. Tacit. ab exciſa Troia 1200.

3989 *V. C. 770. T. Liuius Hiſtoriographus moritur Patauii ætat. 76.* 19

Ouidius Poeta in exilio moritur, & iuxta oppidum Tomos ſepelitur, æt. 60. anno 4. Tiberii. Euſ.

Digitized by Google

3990 **LXIX. HEBDOMAS DANIELIS** incipit, *id eſt*, 477. annus hebdomadum. A regno Dauidis 1100. 20

ARMINIVS Germanorum rex moritur ætat. 37. cùm in Germania regnaſſet an. 12. Tacitus.

Germanicus Cæſar pater Caligulæ veneno extinctus moritur Antiochiæ.

3991 *Piſo qui Germanicum veneno necauerat, ſibi mortem conſciſcit. Tacitus.* 21

3992 *Olymp. 200. V. C. 773.* 22

Quirinius, qui nato Chriſto cenſum egit, mor. Tac.

Tyberius IV. Druſus II. Coſſ. pater & filius.

3994 *Druſus Tyberii filius veneno necatus à Seiano.* 24

3996 *Olymp. 201. V. C. 777. à prima Olympiade 800.* 26

Hoc anno finitur 69. hebdomas Danielis, id eſt, hebdomadum annus 483.

Plinius naſcitur.

3997 Septuageſima & vltima Hebdomas DANIELIS incipit, in cuius medio Daniel ait, Meſſiam in publicum proditurum, & nouum teſtamentum abrogato veteri docendo conditurum & moriendo confirmaturum. Daniel 9. 27

Pilatus mittitur in Iudæã à Tyberio. Ioſeph. Euſeb.

Tyberius Roma excedit, nunquam eò reuerſus: ante obitum an. 11. Tac.

3998 Pilatus Iudææ præeſt annis 10. Ioſeph, à regno Dauidis in Ieruſalem 1100. ab exitu 1545. à morte Moſis & principio Ioſuæ 1505. à morte Alexandri Magni 350. 28

3999 Hoc anno die 10. menſis 7. iniit paraſceue Iubilæi 30. Moſis. 29

BAPTISMVS inſtitutus.

IOANNES BAPTISTA anno 15. Tyberii Cæſ. vocatione diuina excitatus pœnitentiam prædicare incipit: veteris teſtamenti abrogationem inſtituto baptiſmo orditur, & Meſſiæ preſentiam omnibus nunciat & proclamat. Luc. 3. Eſt annus templi

pli ſecundi 547. ab inſtituta circumciſione 1950. completus,& ita circumciſio exegit Iubilæos 39. Et totidem numerantur ab Adam ad natum Abraham, cui primùm tradita eſt circumciſio.

ELIÆ ET BAPTISTAE COLLATIO.

Hieronymus. Lex & Prophetæ vſque ad Iohannem propherauerunt: non quòd Iohannes Prophetarum ſit finis & legis, ſed ille qui Iohannis teſtimonio prædicatus eſt. Iohannes autem eſt Elias, qui eandem habuerit Spiritus Sancti gratiam, zona cinctus vt Elias, viuens in eremo, vt Elias: perſecutionem paſſus ab Herodiade, vt ille ſuſtinuit à Iezabele: & vt Elias ſecundi præcurſor aduentus eſt, ita Iohannes venturum in carne Dominum Saluatorem non ſolùm in Eremo, ſed et in matris vtero ſalutârit, & exultatione corporis nunciârit.

Marci Euangeliſtæ narratio Euangelica incipit, & capitibus 16. recitat hiſtoriam annorum 4. & menſium aliquot, à prædicatione Baptiſtæ ad Chriſti aſcenſionem.

4000 IVBILÆVS MVNDI 80. *Moſis* 30. 30

Olymp. 202. *V.* C. 781.

Medium hebdomadis vltimæ Danielis, id eſt, annus hebdomadum 487. quo Daniel ait, Meſſiam prędicatione ſua abrogaturum eſſe vetus Teſtamentum. (*Vide Iſagogen.*)

Christvs anno æt. 30. baptizatur à Ioanne in Iordane, & illuſtriſſima patefactione Diuinitatis ordinatur ad miniſterium docendi Euangelium. Matth. 3. Marci 1. Luc. 3.

Exeunte Iubilæo Moſaico 30. iniit Iubilæus Chriſti, i.e. typum ſecuta eſt res ipſa & impletio.

Moses munus & miniſterium ſuum auſpicatur expleto ætatis ann. 80.

Christvs munus & miniſterium ſuum auſpicatur expleto Iubilæo mundi 80.

CHRISTVS tentatur à Diabolo in deſerto dieb. 40. & ad Iordanem reuerſus, manifeſtat ſeſe mundo, docens Euangelium, & doctrinam confirmans miraculis.

IOHANNIS Euangeliſtæ narratio Euangelica incipit, & capitib. 21. contexit hiſtoriam annorum 4. circiter, à prædicatione Baptiſtæ, ad Chriſti reſurgentis apparitionem ad mare Tyberiadis. Etſi autem meminit incarnationis Domini, cũ inquit: VERBVM CARO FACTVM EST; tamen hiſtoriam natiuitatis non texit. ſed neceſſitate quadam oſtendendæ vtriuſq; in Chriſto naturæ, diuinæ copulat humanam. Nos hic ipſarum hiſtoriarum annos tantùm reſpicimus ac annotamus.

Legatio Iudæorum ad Iohannem.

CHRISTVS ex deſerto reuerſus digito monſtratur à Iohanne clamante: ECCE AGNVS DEI, &c.

CHRISTI PRÆDICATIO ET MIRACVLA.

CHRISTVS vocat diſcipulos ad Euangelij propagationem. Ioh. 1.

Nuptiæ in Cana Galileæ, & primum Chriſti miraculum. Ioh. 2.

Liuia coniux Auguſti Cæſaris moritur ætat. 86. Tac. Superuixit marito annis 15.

DISTANTIÆ.

Eſt annus à partitione terræ 1500 : morte Adami 3970 : miniſterio Noe 2464: à diluuio irruente 2344: vocatione Abrahæ 1977; inſtituta circumciſione 1952: exitu ex Aegypto 1547: condito tẽplo Salomonis 1067 ; eodem completo 1060: captiuitate Babylonica 636 : ab eius fine 566: condito templo ſecũdo 548: eodem perfecto 544: migratione Eſræ 487 : ab amiſſa libertate ſub Pompeio 91: ab ablato ſceptro per Herodem 66: à renouato templo per Herodem 48 ; eodem dedicato 38. à Roma condita 781 à nato Abraham 2050. compl.

à nato Iſaac 1050. compl. à morte Moſis & principio Ioſuæ 1507: exaltato Ioſeph 1770: regno Dauidis 1110. Coronatio Salomonis & Baptiſmus ſeu coronatio Chriſti diſtant annis 1070.

I. Hic etiam annus eſt quartus mundi millenarius.

II. Ipſum medium vltimæ hebdomadis Danielis, id eſt, annus 487: quo Daniel ait, Meſsiam prædicatione ſua abrogaturum eſſe vetus Teſtamentum.

III. Annus 30. Chriſti.

IV. Iubilæus Moſis 30.

V. Annus 15. Tiberii.

Et his ipſis nominibus inſignitur hic annus in ſcripturis.

1. Ab Ezechiele nominatur 4000. cubitus.

2. A Daniele medium 70. hebdomadis.

3. A Luca 30. Chriſti.

4. Rurſus à Luca 15. Tiberii.

Conſidera analogiam partitionis terræ & prædicationis Chriſti, quò ad tempora & rerum ſimilitudinem. Primùm diſtantia eſt annorum 1500. ſiue Iubilæorum 30. Deinde partitio agrorum terræ ſanctæ rectiſſimè accommodatur ad prædicationem Chriſti, qua cœleſtis & æternę patris hæreditas ac poſſeſſio diſtribuitur credentibus.

Cum principio noui millenarii concurrit prædicatio noui Teſtamenti, & manifeſtatio Meſſiæ.

Congruit & typus diluuii cum Baptiſmo Chriſti. Columba affert Noæ ramum oleæ, & nunciat placatũ eſſe Deum humano generi: In Baptiſmo Chriſti apparet Spiritus Sanctus columbæ ſpecie, ac oſtendit, vnctum eſſe Chriſtũ plenitudine Spiritus Sancti præ conſortib. vt prædicet captiuis libertatẽ, & vinctis liberationem. Eſa. 61. Luc. 4. *Plura de hac collatione vide in Chronologia noſtra, an. 1657.*

4001 Primum Paſcha anni primi p̃dicatiõis Chriſti. Ioa. 2.

CHRISTVS caupones è templo eiicit, & editis multis ſignis primùm inclareſcit.

Colloquium CHRISTI cum Nicodemo.

CHRI-

CHRISTVS Ioanne nondum capto profectus in reliquam Iudæam ab Hieroſolymis, docet & baptizat per diſcipulos. Ioan. 3. redit ex Iudæa in Galilæam, vbi tranſiens per Samariam colloquitur cum Samaritana ad fontem: in Cana Galilææ ſanat filium Reguli.

Carcer Iohannis.

Petrus, Andreas, Iacobus & Ioannes ſolenniter vocantur à Chriſto.

Reliquæ hiſtoriæ miraculorum Chriſti petantur ex Euangeliſtarum narrationibus.

Ad hunc annum pertinere videntur pleræq; hiſtoriæ & conciones deſcriptæ à Matthæo c. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. Mar. 1. 2. Luc. 4. 5. 6. Ioan. 1. 2. 3. 4.

Vellei Paterculi hiſtoria Romana deſinit.

Conferantur cum huius & ſuperioris anni hiſtoriis ea quæ in libro Ioſuæ cap. 4. dicuntur, de arca ſtãte in Iordane die 10. menſ. 1. Videbis miram harmoniam, & dulciſſimum conſenſum Veteris & Noui Teſtamenti. Item illa de 12. lapidibus, & de Ioſua introducente Iſraëlitas in terrã promiſſam. Eſt autem hic à ducatu Ioſuæ & morte Moſis annus 1508: ab exitu 1548: à partitione terræ 1501: mundi ſecundi principio 2344.

4002 SECVNDVM PASCHA Luc. 6. Mat. 12. Marci 2. vbi diſcipuli octauo à Paſchate vellũt ſpicas. 32

Ioannes è carcere ad Chriſtum 2. legatos mittit. Matt. 11. Luc. 7.

Decollatio Ioannis anno æt. 32.

Chriſtus ſanat hominem qui 38. annis decubuerat. Ioan. 5.

Miraculum quinq; panum, deſcriptum ab omnibus Euangeliſtis.

Concio Chriſti in Capernaum. Ioan. 6.

Filius Viduæ in Nain & filia Iairi reſuſcitati.

Apoſtoli mittuntur à Chriſto ad prædicandum Euangelium.

Ad

Digitized by Google

Ad hunc annum pertinere videntur pleræq; hiſtoriæ Matt. cap.12.13.14.15.16. Mar. 2.3.4.5.6.7.8. Luc.6.7.8.Ioan.5.6.

Seianus Romæ vnco tractus & excruciatus perit, die 18. Octobr. à Druſi nece (cuius ipſe autor fuerat) an.8. Dio. Tac.

4003 TERTIVM PASCHA. Ioan.6. Circa hoc paſcha incipit 490. annus hebdomadum DANIELIS, qui finitur anno ſequenti circa tempus mortis & reſurrectionis Chriſti. 33

Transfiguratio Chriſti in monte ſancto. Matth.17. Mar.9. Luc.9. 2.Pet.1.

Iter Chriſti poſtremũ in Iudæam plenum miraculis.

Ad hunc annum pertinere videntur pleræq; narrationes Matth.17.18.19.20. Mar.9.10. Luc.9.10.13. 17.18.19. Ioan. 7.8.9.10.

Flaccus Auillius Aegypto præfuit an.6.

Natus OTTHO Imp.4.Cal. Maii. Sueton.

4004 *Olymp.203. Cyclus Solis 143. V.C.785.* 34

QVARTVM PASCHA in quo Chriſtus factus eſt Paſcha noſtrum: de quo omnes Euangeliſtæ.

Mortem Chriſti anteceſſerunt ſequentes hiſtoriæ.

Reſuſcitatio Lazari paucis diebus ante Paſcha. Io.11.

♄ Die ſexto ante Paſcha Chriſtus cœnat in domo Simonis leproſi & vngitur à Maria. Ioa.12.

☉ Die Palmarum ingreditur Hieroſolymam inſidens aſino. Matth.21. Mar.11. Luc.19. Ioa.12.

☽ Maledicit ficui. Matth.21. Mar.11.

♂ Videt ficum arefactam. Mar.11.

☿ Iudas paciſcitur cum Iudæis deliberantibus de necando Chriſto biduo ante Paſcha. Matt.26. Mar. 14. Luc.22.

♃ Primo die azymorum ablegantur à Domino duo diſcipuli paraturi Paſcha. Sub veſperam edit Dominus cum diſcipulis agnum paſchalem. Veteris Teſtamenti Paſcha abrogatur à Chriſto, inſtituẽte in locum illius ſacroſanctam Noui Teſtamenti COENAM. Lotio pedum. Longa concio Chriſti

ad

ad diſcipulos deſcripta à Iohanne c.14.15.16.17.

☿ Hiſtoria paſſionis & mortis Domini noſtri IESV CHRISTI.

♄ Sabbathum Chriſti in ſepulcro.

☉ RESVRRECTIO DOMINI noſtri ex morte die 3.

ACTA APOSTOLORVM deſcripta à Luca incipiunt, & capitib. 28. hiſtoriam annorum circiter 26. complectuntur: ab aſcenſione nimirum Domini vſq; ad an. Chriſti 59. Neronis 4.

ASCENSIO DOMINI in cœlum die 40. à reſurrectione.

Matthiæ Apoſtoli electio in locum Iudæ proditoris. Act. 1.

Finis hebdomadum Danielis.

PRIMA PENTECOSTE Noui Teſtamenti: in qua viſibili ſpecie in Apoſtolos effuſus eſt Spiritus Sanctus, ad propagandam Euangelii doctrinam in toto orbe.

DISTANTIÆ.

Diſtat mors Chriſti à morte Adæ annis 3074: à tráſlatione Enoch 3017: diluuio 2348: vocatione Abrahæ 1980. exitu ex Aegypto 1551. à condito templo Salomonis 1070. à reditu Iſraelitarum ex Babel ſub Cyro 570. migratione Eſræ 490. ablato ſceptro per Herodem & regno eius in Ieruſalem 70. condito templo ſecundo 552: eodem perfecto 548: à morte Moſis 1511: à primo anno ſanctifica totum fructuum terræ ſanctæ 1500.

A concepto Chriſto ad aſcenſionem eius in cœlum anni 34. dies 42.

Ann. 34. poſt ablatum ſceptrum ab Herode natus eſt Meſſias: Rurſus poſt 34. annos moriente Chriſto redditum eſt populo Dei regnum Spirituale & liberatio à peccato, morte & tyrannide Diaboli.

IOSEPHI TESTIMONIVM DE CHRISTO.

Erat

Digitized by Google

Erat eodem tempore IESVS *Vir ſapiens, ſi tamen virum eũ dicere fas eſt. Erat enim operum admirabilium effector: & doctor eorum, qui libenter, quæ vera ſunt, audiunt. Et multos quidem Iudæorum, multos etiam ex gentibus ſibi adiunxit. Chriſtus hic erat. Hunc à noſtra gentis Principib. accuſatum, cùm Pilatus crucis ſupplicio addixiſſet, qui antea eum dilexerant, diligere non deſtiterunt. Apparuit enim eis tertia die iterum viuens: ſecundum quod diuinitus inſpirati Prophetæ, & hæc & alia multa miranda de eo prædixerant. Et vſq; in hodiernum diem, Chriſtianorum, qui ab ipſo denominati ſunt, genus permanet. Lib.* 18. *cap.* 6.

Tiberius cunctos qui accuſati ſocietatis cum Seiano carcere tenebantur, necari iubet. Tac.

Druſus & Agrippina à Tiberio necantur.

Ad huius anni calcem adiiciemus docti cuiuſdam Viri obſeruationem, qua præcipua CHRISTI opera in ſingulos anni quadrantes diſtribuuntur: de qua tamen ita ſentimus: ne alios diuerſum opinantes redarguamus.

Hyemem		*Natiuitate*	
Ver	*inſigniuit*	*Conceptione, morte & reſurrectione*	*Chriſti.*
Æſtatem	*Deus*	*Miſſione Spiritus Sãcti*	
Autumnũ		*Baptiſmo*	

4005 Stephani martyrium. Pauli conuerſio. Euſeb. 35

Stephanus lapidatur, Paulo aſſentiente & veſtes lapidantium ſeruante. Inde Paulus conuerſus peragrauit varias regiones, ſpargens Euangelium, & Chriſto Eccleſiam colligens.

PAVLI curriculum *ὡς ἐν πλάτει* delineabimus, cum certa annorum diſtinctione deſtituamur.

Philippus Tetrarcha Herodis Magni filius moritur anno 20. Tiberii ſine liberis. Huic nupta fuit Herodias, ſed abducta à fratre.

Circa hunc annũ Petrus claudum ſanauit. Act. 3.

Perſius Flaccus Poeta Satyricus naſcitur 4. *Decemb. Euſeb.*

Vale-

Valerius Maximus ſub Tyberio vixit, & ei librum dictorum & factorum memorabilium dedicauit, qui extat.

Hic annus eſt ipſum medium inter natalem Chriſti & inter excidium Hieroſolymorum. vtrimq; 35. Atq; paria propemodum ſunt ſpacia à nato Chriſto ad Pauli conuerſionem: Et inde ad mortem Pauli: vtrimq; 34. vel 35. Pauli ſane curriculo tribuuntur noſtra ſupputatione 35: ab aliis 38.

4007 Pilatus Romam reuocatur ex Iudæa, ob iniuſtitiam & crudelitatem. Nam à Samaræorum gente apud Vitellium accuſatus fuerat de iniuſtis cædibus, Ioſeph. 37

Vitellius Orientis præfectus Hieroſolymam venit in feſto Paſchatis, reddit ſacerdotibus ſacras veſtes, à Sacerdotio remouet Caipham, & ſufficit ei Ionathan Annæ filium. Ioſ.

Agrippa maior Ariſtobuli filius Romam venit, & à Tiberio in vincula coniicitur. Ioſ.

4008 *Olymp. 204. V.C. 789.* Paulus triennio à conuerſione ſua exacto vidit Petrum Hieroſolymis, cumq; eo manſit diebus 15. Gal. 1. Inde deductus Cæſaream venit in Syriam & Tarſum. Actor. 9. 38

TIBERIVS Imp. mor. die 16. Martii, ætat. 78. cùm imperaſſet an. 22. m. 7. d. 7. Dio. A morte Iulii Cæſaris 80. Vixit ante Chriſtum conceptum 39. & 39. poſt Chriſtum. Deſunt menſes aliquot, quò minùs anni 100. elapſi ſint à natali Auguſti Cæſaris ad mortem Tyberii.

IMPERIVM CALIGVLÆ.

AGRIPPA Maior Herodis Magni nepos à Caligula ex carcere dimiſſus ad regnum Iudææ euehitur: præeſt an. 7. Ioſeph.

NOMEN CHRISTIANORVM ANTIOCHIÆ ORTVM.

Iudæorum nomen erat appellatio populi DEI: ea nunc deſinit reiecto populo illo propter contẽptum MESSIÆ, & mutatur in dulciſſimum nomen Chriſtianorum (id eſt, vnctorum) atq; ita Eccle-

Eccleſia Dei à Chriſto, in quem credit, & nomen & beneficia nomine ipſo ſignificata accipit.

Petrus Antiochenam Eccleſiam fundauit, ibiq; cathedram adeptus ſedit an. 25. Euſ.

Nero Imperator naſcitur 15. Decembr. Dio. Sed Suetonius ad præcedentem.

Iosephvs hiſtoriæ Iudaicæ Scriptor naſcitur, vt ipſe refert.

A regno Xerxis ad Imperium Tiberii 500. à morte illius ad mortem huius 500. compl.

4010 Herodes qui Ioannem iugulauerat, in exilium pellitur vnà cum Herodiade. ann. 9. à morte Baptiſtæ, ſeptimo à morte Chriſti, quem hic Herodes irriſerat die paſſionis. 40

Pilatus in multas incidens calamitates manu ſua ſe interfecit, vt ſcribunt Roman. hiſtorici 2. Caligulę Euſ. Periit anno 7. à morte Chriſti, quē ipſe morti adiudicauerat, anno præfecturæ ſuæ 7. Caſſiodorus etiam refert interitum Pilati ad 3. Caligulæ.

Matthævs Euangelium primus ſcribit in Iudæa. Euſeb.

Lucanus Poeta naſc. 3. Nouemb.

Titvs Vespasianvs Iunior naſc. 30. Decembris. Sequimur hic Dionem, qui ait: Titum vixiſſe, antequam imperaret, an. 39. menſib. 5. dieb. 25. Suetonius autem refert ad annū necis Caii 4012.

4011 Caligula Deum ſe facit, honoresq; diuinos poſcit. 41 Præcipit Hieroſolymis in templo collocari ſuam ſtatuam: quod ne fieret diuinitus impeditum eſt. Ioſeph. Hinc ad excidium Ieruſalem 30.

Legatio Philonis Iudæi doctiſſimi ad Caligulam, de qua Philo, Ioſeph. & Euſeb.

Pleriq; veterum cenſuerunt, librum illum, qui in Bibliis Salomoni inſcribitur Liber Sapientiæ, ſcriptum eſſe à Philone: aſſcribi autem Salomoni, vt libro conciliaretur autoritas. Eſt reprehenſio tyrannidis & iniuſtitiæ, & cōmendatio verbi Dei.

4012 CALIGVLA *interfectus 24. Ianuar. ætat. 29. regni an. 3. m. 9. d. 28. Dio. Atq; ita reipſa comperit ſe non eſſe Deum, qui Dei immortalis honorem ac titulum temerè ac impiè vſurpauerat.* 42

IMPERIVM CLAVDII à regno Cyri 600.

4013 Martyrium Iacobi Maioris filii Zebedæi fratris Iohannis Euangeliſtæ, quem interfecit Herodes Euſeb. Hic Iacobus Maior putatur inter Apoſtolos primus fuiſſe coronatus martyrio. 43

Obſerua I. Herodes Magnus *interfecit infantes Bethleemiticos: II. Eius filius* Herodes Antipas *occidit Iohannem Baptiſtam: III.* Nepos Herodis Magni Agrippa Maior *necauit Iacobum Maiorem Apoſtolum.*

4014 PETRVS ab Angelo liberatur ex carcere in huius anni Paſchate. Act. 12. A ſecundo reditu Iudæorum ex Babel, duce Eſra ſacerdote 500. 44

Ann. 2. Claudii ſcribit Hieronymus, Petrũ profectum eſſe Romã ad expugnandum Simonẽ Magũ; ibiq; Cathedram Sacerdotalẽ tenuiſſe annis 25. vſq; ad vltimum annum Neronis. Idem habet Euſ.

DECENNALIA MORTIS CHRISTI.

Quo die ante decennium (ſiue iniens ſiue cõpletũ) iacuerat Christus in ſepulchro: eo Apoſtolus Petrus expectauit ſententiam mortis, nõ iam abnegans Chriſtum, ſed confeſſionem edens piam & conſtantẽ. Rurſus ſicut Dominus noctu ex morte reſuſcitatus, viuum ſeſe exhibuerat diſcipulis, triſtitiam eorum in lætitiam permutans: ita Petrus vinculis quaſi mortis ſolutus, educitur ab Angelo, dormientib. cuſtodib. & incolumis reddit Eccleſiæ oranti. Cõſidera reliquas vtriuſq; hiſtoriæ partes, videbis tẽporũ ac rerũ harmoniam. Vtrobiq; Angeli ſunt adminiſtri lætiſſimorũ euẽtuũ. Chriſto ſurgente Angelus lapidẽ reuoluit, reſurrectionẽ Chriſti nunciat, cuſtodes terret ac fugat: Hic Angelus cuſtodes fallit, vincula ſoluit, carcerẽ aperit,

Petrum

Digitized by Google

Petrum educit ac deducit. In vtraq; etiam hiſtoria ſequitur læta gratiarum actio Eccleſiæ erga Deum pro tanto beneficio, &c. Atq; ita anno 10. reſurrectionis Domini redierunt in Eccleſia ſimiles propemodum vices dolorum & gaudii.

Herodes Agrippa Maior ab Angelo percuſſus moritur æt. 54. regni 7. Act. 2.

MARCVS Euangeliſta interpres Petri, Chriſtum annunciat Alexandriæ & in Aegypto. Euſeb. Primus Antiochiæ Epiſcopus ordinatur Euodius.

Expeditio Claudii Cæſaris in Britanniam. Dio. Eſtq; hic annus 98. à prima expeditione Iulii Cæſaris in Britanniam inclusis annis extremis.

4015 *Fames ſub Claudio ab Agabo prædicta à pleriſq; huc refertur.* 45

Cuſpius Fadus miſſus à Claudio in Iudæam. Ioſ.

Claudius Cæſar ex Britannia reuerſus Romam, ſexto quàm diſceſſerat menſe, ſedecim tantùm diebus in Britannia actis triumphauit. Dio. Goltz.

HERODES rex Chalcidis regnum Agrippæ Maioris defuncti adminiſtrat quinquennio. Ioſ.

4016 HERODES rex Chalcidis impetrat à Claudio Imp. ius eligendorũ ſummorũ Pontificum, & poteſtatẽ in tẽplũ ſanctumq; ærarium: obtinetq; hæc omnia, ita vt etiam poſteris ei⁹ idem ius manſerit, vſq; ad belli Iudaici exitum. Ioſ. lib. 20. ca. 1. 46

Claudius Imp. concedit Iudæis cuſtodiam ſtolæ & aliorum ornamentorum ſummi Sacerdotis.

Eclipſis Solis die natali Claudii, id eſt, Cal. Aug. Dio. Claudius eo die compleuit annum æt. 54.

Inter Theram & Theraſiam exorta eſt inſula ſtadiorum 30. Euſ. Oroſ. Caßiodor.

4018 Beatiſſima Virgo MARIA, Domini noſtri IESV CHRISTI mater, ex hac vita ad filium migrat. Euſ. 48

Vixit ante cõceptum Chriſtũ 15. poſt ei⁹ reſurrectionem totidẽ, cũ Chriſto 33, in vniuerſum 63. Maria expleuit dimidium ætatis Saræ, q̃ vixit ann. 127.

Ludi ſeculares Romæ VI. facti.

Circa hunc annum Tiberius Alexander in Iudæa Cuſpio Fado ſucceſſit. Ioſeph. lib. 20. cap. 5.

4019 V. C. 800. SYNODVS APOSTOLORVM Hieroſolymis celebratur circa hæc tempora. Nã Nazaræi in Antiochena Eccleſia contendebant, non ſufficere ſolam fidem ad ſalutem: ſed legem, circumciſionem & bona opera eſſe neceſſaria ad ſalutem. Apoſtoli & ſeniores cõuenerunt, & collectis ſuffragiis confirmârunt articulum iuſtificationis, ſaluari nos per gratiam IESV CHRISTI. Ex Synodo Paulus & Barnabas redeunt Antiochiam: vbi oritur inter eos diſſidium. Act. 15. 49

Herodes Rex Chalcidis moritur 8. Claudii, & Cumanus Tiber. Alexandro in Iudæa ſuccedit: ſub hoc ſeditione exorta perierunt 30. millia Iudæorum. Euſeb.

4020 *Olymp.* 207. *V.* C. 801. 50

AGRIPPA Iunior Chalcidi præeſt an. 4. Ioſeph.

Iudæi & Chriſtiani Roma pulſi an. 9. Claudii. Oroſ. Act. 18.

Paulus Athenas venit: inde Corinthum, vbi manſit an. 1. menſ. 6. Act. 17. 18.

Duæ Epiſtolæ ad Theſſalonicenſes ſcriptæ Athenis. Luth.

Nuptiæ Claudii Imp. & Agrippinæ matris Neronis. Hæc Agrippina perſuadet Claudio: vt Neronem adoptet. Seneca additur Neroni præceptor.

4021 Colonia Agrippina nomen accepit ab Agrippina Claudii Cæſaris coniuge: quæ in hoc Vbiorum oppido genita erat. Et hæc fuit mater Neronis Imp. & poſtea vxor Claudii, à qua etiam Claudius necatus putatur. Tacit. 51

4022 Prior Epiſtola ad Corinthios ſcripta circa hoc tempus Epheſi. 52

DOMITIANVS Imp. naſc. 24. Octob. Dio. Cardanus refert ad an. Chriſti 54.

Magna frugũ egeſtas, & prodigioſa ex ea fames orta eſt. Tac.

Agrip-

4023 Agrippæ adimit Herodes Chalcidem, eique donat Philippi Tetrarchiam. 53

Martyrium Philippi Apoſtoli, qui apud Hieropolin Aſiæ ciuitatem dum Euangelium populo nunciaret, cruci affixus lapidibus opprimitur. Euſ.

Cumanus ob prouinciam malè adminiſtratam Romæ damnatur à Claudio & exilio mulctatur. Tac.

4024 *Olymp. 208. V. C. 805.* 54

Sublato Cumano Felix ſolus Iudææ præeſt, cum antea teſte Tacito partem Iudææ Cumanus, partem Felix, apud quem poſtea cauſam dixit Paulus, tenuiſſet. Et Paulus hoc nomine ſe felicem prædicat: quòd cauſam dicturus eſſet apud Felicem, cui diu verſato in ea prouincia notæ eſſent res Iudaicæ.

Nuptiæ Neronis & Octauiæ filiæ Imper. Claudii. Tac.

Epiſtola Pauli ad Romanos Corinthi ſcripta, & per Phœben miſſa: à vocatione Abrahæ 2000. Hæc Epiſtola eſt Sacræ Scripturæ Canon.

Ægyptius propheta concitat Iudæos. Euſ.

TRAIANVS Imp. circa hunc annũ natus putatur.

4025 Paulus Hieroſolymam venit circa Pentecoſten, ibique ligatur. Act. 21. à conuerſione Pauli 21: alii ad an. ſuperiorem, qui eſt 13. Claudii. 55

Claudius Imp. moritur die 13. Octobr. æt. 64. regni 13. menſ. 8. d. 20. Dio. A monarchia Iulii Cæſaris an. 100. completis. Quinq; igitur monarchæ, Iulius, Auguſtus, Tiberius, Caligula & Claudius, cõpleuerunt in imperio annos 100.

Dionis hiſtoria deſinit. Deinceps Xiphilinus hiſtoriam Dionis continuat per annos 175.

NERONIS IMPERIVM.

NERO ſalutatur Imp. natus annos 17. Sueton.

4026 Nero Felici ſucceſſorem dedit Portium Feſtum, apud quem cũ præſente Agrippa Rege cauſam dixiſſet Paulus, quoniam ad Cæſarem prouocauerat, vinctus Romam miſſus eſt. Act. 25. 26. 56

Feſtus Felici ſuccedit in præfectura ſeu gubernatione Iudææ. Act. 24. Ioſ.

Pauli nauigatio & naufragiũ ineunte hyeme. Act. 27.

Huc pertinet Tragœdia Senecæ, Octauia. Nam hoc anno Britannicus Claudii Imp. filius & Octauiæ frater veneno necatus eſt à Nerone, ætatis annum agens 14. Tac. Seneca igitur Tragœdia Octauia deplorat mortem Britannici.

4027 *V.* C. 808. Paulus Apoſtolus Romam venit, ibique biennio in libera cuſtodia manſit, quotidie diſputans contra Iudæos. Act. 28. 57

4028 *Olymp. 209. V. C. 809.* 58

Paulus Romæ ex vinculis ſcripſit Epiſtolam ad Epheſios, Philippenſes, Coloſſenſes & Philemonem, &c. Aliqui idem affirmant de Epiſtola ad Galatas & ſecunda ad Timotheum.

4029 Deſinunt Acta Apoſtolorum ann. 4. Neronis. 59

Paulus deſertus ab omnibus cauſam coram Nerone dicit, & præſidio Dei liberatur ex ore Leonis. Inde ſalutatis primùm Eccleſiis Syriæ, Aſiæ & Græciæ, perrexit in partes Occidentis, Italiam, Galliam & Hiſpaniam, prædicans Euangelium circiter decennium vſq; ad obitum.

Ianus V. clauſus Goltzius.

4030 *Nero matrem Aggrippinam interfecit. Tac.* 60

Eclipſis Solis 30. April. Plin. Tac.

Primum Neronis quinquennium deſinit.

Suetonius narrat Chaldæos prædixiſſe Neroni imperium & matris parricidium: quod cùm illa audiſſet, dixit: Occidat, dum modò imperet.

Annus à morte Dauidis & regno Salomonis 1100. ab imperio Auguſti 101.

4032 Feſtus Iudææ præſes mor. Ei mittitur ſucceſſor Albinus. Euſeb. 62

4033 * Iacobus Minor Epiſcopus Ieroſolymitanus frater Domini dictus Iuſtus & Oblias, qui putatur fuiſſe filius Mariæ illius, quæ fuit ſoror Matris Domini, martyrio coronatur, dum Albinus eſt in itinere. E templi faſtigio p̃cipitatus dicit̃, atq; inter lapidãdũ fullonis fuſte percuſſus atq; occiſus. 63

Inter

Interfuit Concilio Apoſtolorum, & primus poſt Petrum dixit ſententiam, ac pronunciauit, gentes non eſſe onerandas lege Moſaica. Euſeb. refert ad annum præcedentem: ſed quia veterum teſtimoniis Iacobus Eccleſiam rexit annis 30. Hieroſolymis, recidit obitus enim in hunc annum, qui nobis eſt à morte Chriſti 30. *Vide Ioſeph. lib. 20. cap. 16.*

Iacobo ſucceſſit Simeon, dictus Simon ſecundus.

Euſebius ad hunc annum refert mortem Marci Euangeliſtæ.

Ieſus Anani, homo plebeius, in feſto tabernaculorum cœpit magnis clamoribus denunciare excidium vrbi Hieroſolymorum, Væ, Væ, inqt, Hieroſolymis: Idq; fecit annis 7. menſib. 5. Albinus præſes eum vt inſanum contempſit. Ioſ. li. 7. c. 12. Annus à condito templo Salomonis 1100.

Nero Octauiam coniugem ſuam occidit. Tacitus. Addit Suetonius, occiſam eo die, quo Nero poſtea perierit, id eſt, circa 8. aut 9. diem Iunii.

4034 *Perſius Poeta moritur 24. Nouemb. at. 29. Euſeb.* 64

Anianus poſt Marcum Euangeliſtam ordinatur Epiſcopus Eccleſiæ Alexandrinæ, cui præfuit an. 22.

4035 *V. C. 816. Nero Romam incendit 19. Iulii, cuius rei culpam poſt in Chriſtianos contulit.* 65

PRIMA PERSECVTIO Chriſtianorum Romæ à Nerone inſtituta. Tac. A reditu Iudæorum ex Babel ſub Cyro 600. à regno Herodis in Ieruſalem 100.

In Aſia tres vrbes terræmotu conciderunt: Laodicea, Hierapolis & Coloſſi. Euſ.

4036 *Seneca iuſſu Neronis diſcipuli ſui interficitur (Tacit. Euſeb. Hieron.) & Lucanus poeta inciſione venæ 30. Apr. Eber. De Lucano hoc extat carmen:* 66

Corduba me genuit, rapuit Nero, prælia dixi
Quæ geſſere pares, hinc ſocer inde gener.
Continuo nunquam direxi carmina greſſu,
Quæ tractim ſerpant: plus mihi comma placet.

Fulminis in morem quæ ſunt miranda citentur,
Hęc vero ſapiet, dictio quæ feriet.

Nero alteram coniugem Poppaām necat.

Florus Iudææ præeſt, fax belli Iudaici. Ioſephus copulat annum 2. Flori cum 12. Neronis.

4037 *Nero virtutem ipſam excindere cupit. Tac.* 67

Iudæi à Romanis deficiunt: Vnde ortum eſt bellum Iudaicum anno 12. Neronis: 2. Flori: 17. Agrippæ minoris. Ioſ.

IOSEPHI hiſtoria de antiquitatibus Iudaicis hîc deſinit. Itaq; 20. libris complexus eſt à mundo cõdito ad 12. Neronis, hiſtoriam annorum 4037.

4038 BELLVM IVDAICVM. 68

De hoc bello Ioſephus, Ioſippus, Egeſippus, Tacitus, &c.

Anno 13. Neronis menſe Maio primum illata eſt in Iudæam Aquila Romana, quæ eſt ſignum in vexillis Romanorum: atq; ita in terra ſancta conſpecta eſt abominatio (de qua Chriſtus pdixit) deſolationem futurã portendens. Hinc ad excidium vrbis & templi interceſſerunt anni tres cum dimidio, de quo tempore Daniel & Chriſtus prædixerant.

Bellum Romanorum aduerſus Iudæos geſtum duce Fl. Veſpaſiano, qui hoc anno primum cum exercitu Iudæam inuaſit menſe Maio.

Deuteronomii 28. Moſes gentem Romanam comparat aquilæ terram Iudaicam inuolanti: quaſi reſpiciens ad huius anni euentum.

* Eccleſia Chriſti diuinitus monita migrat Hieroſolymis in oppidum Pellam trans Iordanem: vt ablatis ex vrbe ſanctis & iuſtis viris, vindictæ cœleſti fieret locus. Euſeb.

Simon Samaritanus, quem Petrus confutauit, Romæ à Nerone pro Deo eſt habitus. Aliquando in cœlum ſubuolare conatus eſt, ſed orantib. Petro & Paulo deturbatus. Egeſip. Tertul.

P 2-

*Petrus & Paulus Apoſtoli à Nerone martyrio coronantur. Petrus dicitur cruci affixus pedib. in cœlum erectis. Paulus verò capite truncatus 29. Iulii. Onuphr. Panuin. ex Damaſo in comment. faſt. lib. 2. ponit diem 29. Iunii. Alii aliter.

Hinc incipit ROMANORVM PONTIFICVM *ſeries: quam lector ex Bambel. Platinæ hiſtoria & Onuphrii Panuinii Epitome aliorumq; ſcriptis commodiſſimè petere & cognoſcere poterit.*

Ioſephus hiſtoriæ Iudaicæ ſcriptor captus à Romanis circa Calend. Iulii, prædicit Veſpaſiano imperium, ideoq; tractatur clementius. Ioſ.

4039 *Nero ſibi mortem conſciſcit gladio 10. Iunii; ætat. 31. imperii an. 13. m. 8. Dio. Gladio Chriſtianos perſecutus fuerat, Nunc gladio ſuo perit. Extincto Nerone defecit Iulii & Auguſti Cæſarum progenies, & imperii ſucceſſio in alias familias translata eſt. A monarchia Iulii vſq; ad hunc annum 115: Ab imperio Auguſti 110: ab eius morte 54.* 69

Linvs poſt Petrum Apoſtolum primus Romanam Eccleſiam tenuit annis 11. Euſ. Alii aliter.

4040 *Galba, Otho & Vitellius Imp. pereunt. Galba 7 imperii menſe capite truncatur in medio vrbis Romanæ foro, 15. menſ. Ian. Otho menſe 3 regni apud Bebriacum ſeipſum perimit. Vitellius menſe 8. imperii interfectus in Tiberim proiicitur.* 70

VESPASIANI IMPERIVM.

Veſpaſianus in Iudæa ab exercitu appellatur Imperator, Cal. Iulii.

Suprà dictum eſt, quinq; Monarchas compleuiſſe annos 100. Hic verò vnius anni & paucorum menſium ſpacio perierunt quatuor Imp. quibus quintus ſuperuixit ac ſucceſſit in imperio Veſpaſianus.

Veſpaſianus Romam nauigans filio Tito belli Iudaici curam commendat. Eſtq; hic annus à diluuio Deucalionis 1600. à bello Peloponneſiaco 600.

Capitolium Ruina conflagrauit. Cremona exciſa, cùm ſtetiſſet annos 286. Tac.

Digitized by Google

Antiochiæ ſecundus Epiſcopus ordinatur Ignatius.

4041 *V.C.822. Veſpaſianus pater II. Titus filius Coſſ.* 71

EXCIDIVM HIEROSOLYMORVM.

Obſidio cœpit in Paſchate: Templum conflagrauit 10. Auguſti, cùm ſtetiſſet annis 589. vrbs incenſa eſt 8. Septemb. Ioſ.

FINIS REGNI IVDAICI, quod durauit à vocatione Abrahæ 2018: à diluuio 2385: exitu ex Ægypto 1588: partitione terræ ſub Ioſua 1541: à morte Moſis 1548: à regno Dauidis in Ieruſalem 1144: Eſtq; hic annus à priore deſolatione Templi & vrbis ſub Nebucadnezare 676. id eſt, vicies ſexies viceſimus ſextus: à fine captiuitatis Babylonicæ 606: ab erecto tabernaculo in deſerto 1587: condito templo Salomonis 1108: eodem perfecto & dedicato 1100: à capta Samaria, & abductis 10. tribubus (incluſiue) 810: à perfecta regia Salomonis 1088: ab initio regni Cyri 629: condito templo ſecundo ſub Dario 589. complet. 590. incoat: ab eodem templo perfecto 585: à conceſſione Darii de templo extruendo 588: à migratione Eſræ 528: à reparatis muris ſub Nehemia 514: à monarchia Alexandri 400: Auguſti 100: à regno Herodis & capta vrbe Ieruſalem (vt rectè annotat Ioſephus) 107: à miniſterio Baptiſtæ 42: à Baptiſmo Chriſti 41. à morte & aſcenſione Chriſti 38. incoato: à renouato tẽplo ſub Herode 88: ab ei' dedicatiõe 79.

Ioſephus refert, fame & gladio periiſſe vndecies cẽtena millia hominum, & centum millia vendita.

Tacitus ſcribit, intra vrbem tunc concluſa fuiſſe ſexcenta millia hominum. Tot exierant ex Ægypto.

Romæ Capitolium, quod anno ſuperiore crematum fuerat, reparari ceptum die 21. Iunii. Deſtructo Capitolio Hieroſolymitano ſurgit Romanum.

Deſinit hiſtoria Auguſta Cornelii Taciti.

Videat lector temporum harmonias.

I. Completo 70. anno captiuitatis Babylonicæ exibant

bant Iudæi ex Babel redeuntes in patriam incipiente 71. Nunc verò exacto anno nati Chriſti 70. delentur vnà cum patria.

II. Tempore Paſchatis ingreſſi ſunt terram promiſſam, duce Ioſua, idq; ineunte anno 41. ab exitu ex Aegypto. In huius verò (71.) anni Paſchate cœpit obſidio; qua intra vrbem clauſi exitu prohibentur, idq; fit anno 41. à baptiſmo Chriſti.

III. Iudæi in feſto tabernaculorum quotannis agebant Deo gratias pro data terra. Hoc verò anno, feſto tabernaculorum inſtante, tabernacula Iudaica ſublata ſunt, totaq; politia deſtructa.

IV. Iudæi ob ingratitudinem erga Deum 38 annorum ſpacio in deſerto extincti ſunt, teſte Moſe Deut. 2. Nunc gens illa excinditur anno 38. pòſt, quàm CHRISTVM Dominum cruci adfixerat. *De quo vide Iſagogen in harmonia annorum 1588.*

Reliquæ Harmoniæ de agno DEI mactato à Iudæis in Paſchate, ex veterum & recentiorum ſcriptis notiores ſunt, quàm vt admonitione opus ſit.

4042 *Duo Veſpaſiani, pater & filius, Romæ de Iudæis & captis Hieroſolymis triumphant, Cal. Iulii. Et pace populo Rom. terra mariq; parta Ianus VI. clauſus.* 72

Eclipſis Lunæ.

4044 Templum Oniæ in Aegypto clauſum iuſſu Veſpaſiani, vt eſſet Iudæis inacceſſum. Ioſ. 74

4045 *Luſtrum Romanorum 75, concurrens cum 75. anno Chriſti, & hinc plenè deſierunt apud Romanos fieri luſtra.* 75

4046 *Templum pacis Romæ dedicatum, in quod illata ſunt vaſa & ornamenta quædam templi Hieroſolymitani. Ioſeph. Xiphil.* 76

Aſconius Pedianus claret: qui anno vitæ 73. captus luminibus poſtea annis 12. ſummo cum honore & hominum gratia vixit. Euſ. Hic orationes Ciceronis illuſtrauit commentariis, qui hodie extant.

4047 CLETVS Romanorum Epiſcopus à Petro tertius (vt habet Hieronymus) tenuit Epiſcopatum annis 13. Damaſus. 77

Olymp.

4048 *Olymp.214. V.C.829.* 78
Plinius hoc anno ſcripſit librum ſuum.

4050 IVBILÆVS MVNDI 81. *Moſis 31.* A baptiſmo Chriſti Iubilæus primus. 80

V.C.831. VESPASIANVS MAIOR Imp. moritur 24. Iunii æt.70.imperii an.10.minus 6. diebus.

TITI VESPASIANI IMPERIVM. A regno Samuelis 1200. Dauidis 1160. Salomonis 1120. morte Salomonis 1080. à regno Darii Hiſtaſpis (ſub quo conditum eſt Ieroſolymis templum ſecundum, ab hoc Tito Veſpaſiano deſolatum) 600.

Veſuuius mons in Campania ruptus in vertice, tantum ex ſe iecit incendii, vt regiones vicinas & vrbes cum hominibus exureret, & ipſe totus conflagraret. Dio. Euſeb.

4051 *Plinius moritur æt.56.2.Nouemb.* 81

Multa Romæ ædificia & templa igni conſumta ſunt. Dio.

4052 *Olymp.215.V.C.833.* 82

TITVS VESPASIANVS Imper. moritur die 13. Septemb.æt.42.cùm imperaſſet an. 2.menſ.2.d.20.Dio. A condito templo ſecundo (quod Titus Veſpaſianus deſtruxit) 600. Hic moriens, ſe vnum tantùm rei pœnitere dixit: id autem quid eſſet non aperiit: nec quiſquam certò nouit, aliud aliis coniectantibus. Dio.

IMPERIVM DOMITIANI.

4056 *Olymp.216.V.C.837. A diluuio 2400.* 86

Secundus Alexandrinæ Eccleſiæ conſtituitur Epiſcopus Abilius, qui præfuit annis 13. Euſ.

4057 *Primus agon Capitolinus, qui quolibet quadriennio exacto repetebatur, inſtitutus eſt: à quo Cenſorinus ad ſua tempora numerat 38. completos agones, id eſt annos 152. Vide 4209.* 87

4058 *M. Fab. Quintilianus Romæ docet: quem Valla non dubitauit lumen Romanæ loquentiæ dicere. (Vad.)* 88

Martialis Poeta floret.

Primus Domitianus Dominum ſe & Deum appellari iuſſit. Euſ. Sueton.

4059 *Ludi ſeculares VII facti. Cenſorinus.* 89

Olymp.

Digitized by Google

4064 *Olymp.218.V.C.845.* 94

CLEMENS præfuit Eccleſiæ Romanæ annis 9. Euſ.

Proclus Lycius autor Sphæræ & commentator Euclidis floruit.

4065 Ioſephus hiſtoriam Iudaicam ſcribit æt.56. (plus minus completo) à captiuitate Babylonica 700. ab eius fine 630. ab excidio Ieroſolymæ 24. anno 13. Domitiani. 95

4066 SECVNDA PERSECVTIO Chriſtianorum ſub Domitiano. 96

IOHANNES Apoſtolus cum in oleo ignito demerſus nihil paſſus eſſet, in Pathmum relegatus, vbi vidit Apocalyp. Euſ.

Cedrenus huc refert martyrium Timothei.

Statius Poeta floruit, quia celebrat 17. Conſulatum Domitiani.

4067 *DOMITIANVS Imp. occiſus à libertis ſuis die 18. Septemb. cùm vixiſſet an.44.m.10.d.26. & imperaſſet an.15.d.5. Dio. A morte Iulii Caſ.140. incluſiuè. Hic quoque ſæuitiam in Chriſtianos exercuerat: nunc exitum ſuis facinoribus dignum ſortitur.* 97

IMPERIVM NERVÆ.

SVETONII hiſtoria deſinit, quæ complectitur annos à Monarchia Iulii 243.

4068 *Olymp.219.V.C.849.* 98

IOHANNES Euangeliſta ab exilio redit Epheſum.

Traianus à Nerua adoptatur & Caſar appellatur, Tribunitiamque poteſtatem accepit.

Cornelius Tacitus hoc anno fuit Coſ. ſuffectus.

Iulius Frontinus, cuius ſcripta extant, aquæductibus Romæ præficitur.

4069 *NERVA Imp. mor. 27. Ian. æt. 66. Imperii an. 1. menſ. 4. d. 9. Dio.* 99

Aurelius Victor Eclipſin Solis conſpectam eſſe ait die obitus Neruæ.

TRAIANI IMPERIVM: quod durauit ann. 19. menſ. 6. d. 15. Dio. Sed videntur ordiendi ab anno

anno ſuperiore, quo à Nerua adoptatus eſt & Trib. pot. accepit: alioquin non congruent anni ſequentium Impp. à Ptolemæo annotati.

IOHANNES Euangelium ſcribit. Hieron.

Cornelius Tacitus hoc tempore ſcripſit hiſtoriam de moribus Germanorum, quia in eo libro numerat 210. annos à primo bello Romanorum cum Cimbris vſq; ad ſecundum Traiani Conſulatum, qui huic anno concurrit.

4070 *V.C.851. Hoc anno Traianus Conſulatum tertium, qui ei vt nouo Imperatori debebatur, recuſauit: vt autor eſt Plinius ſecundus in Panegyrico*: Nimirum Traianus ignorans ceſſit gloriam CHRISTO: cuius anno centeſimo ſuam reliquit dignitatem, vt eius celebritas ſoli Eccleſiæ DEI reſeruata, non in alium quam in CHRISTVM Dominum transferretur: quemadmodum & Auguſtus ante annos 100. inſtante natalis CHRISTI tempore, omnibus ſuis Conſularibus finem impoſuit, & ab honore illo deinceps prorſus abſtinuit. 100

IOHANNES Euangeliſta moritur Epheſi: ann. 2. Traiani. Eu. Cæt. (vt putatur) 89. aut 91. &c. Poſt excidium Hieroſolymorum 30. ineunte: à baptiſmo Chriſti & vocatione Iohannis ad Apoſtolatum 70. Hieronymus ab anno CHRISTI 32. completo vel 33. currente (qui ei eſt annus mortis CHRISTI) ad obitum Iohannis numerat 68: additis 68. ad 32. concurret Hieronymo exceſſus Iohannis cum anno N. C. 100: qui eſt à morte Salom. 1100. à natali Abrahæ 2121.

Clauſit itaq; beata mors S. Iohannis Euangeliſtæ primum CHRISTI centenarium.

4071 *Hoc tempore floruerunt*: PLVTARCHVS *Cheroneuſis, qui egregia ingenii, doctrinaq; ſua monumenta poſt ſe reliquit, clarorum virorum vitas, & moralia*: Item: L. FLORVS, *qui Liuii Epitomen edidit: Et* PLINIVS *Secundus, qui fuit alterius Plinii, naturalis hiſtoriæ ſcriptoris nepos ex ſorore: cuius hodie quoq; panegyricus ad Traianum & Epiſtolæ extant.* 101

TER-

4078 TERTIA PERSECVTIO aduerſus Chriſtia- 108
nos ſub Traiano: in qua SIMEON, filius Cleophę, Hieroſolymorum Epiſcopus, cruci adfixus eſt ætatis anno 120. Euſ. Vide eundem in hiſtoria Eccleſiaſtica lib. 3. cap. 26. vbi hæc verba Egeſippi Simeonis martyrio ſubtexit: Ad hæc vſq; tempora in obſcuro deliteſcentibus hæreticis, Eccleſia integra & incorrupta permanſit: Cæterum poſtquã ſacer Apoſtolorum chorus varium vitæ exitum & diuerſa mortis genera pertulerat, & præterierat illorum ætas, qui à CHRISTO diuinam ſapientiam aurib. ſuis coràm acceperant, tunc falſa & veteratoria erroris conſpiratio exordium cœpit. Cumq; nemini Apoſtolorum ampliùs vita ſuppeteret, ſincero veritatis ſermoni falſa & commentitia doctrina oppoſita eſt. *Hæc Egeſippus.*

Obiter admonendus eſt Lector, in hoc Indice prætermiſſum eſſe Catalogum hæreticorum, qui ab Apoſtolorum exceſſu Eccleſiam Chriſti turbârunt. Longiorem expoſitionem res iſta requirunt, quàm quæ huius Indicis breuitati conueniat. Aliorum itaq; ſcripta de his conſulantur.

4079 IGNATIVS Antiochenæ Eccleſiæ Epiſcopus Ro- 109
mam perductus, beſtiis laniandus traditur. Verba Epiſtolæ eius ad Romanos allegant Irenæus & Euſeb. lib. 3. *Frumentum Dei ſum, & beſtiarum dentibus molor, vt purus panis Dei reperiar. Fruar beſtiis mihi paratis, quas opto truculentiores mihi inueniri: Eas & blanditiis demulcebo, vt crudelius me deuorent: & illæ ſi nolint, ego vi eas adigam. Nunc incipio diſcipulus Chriſti eſſe: Faceſſat à me rerum omnium ſiue viſibilium ſiue inuiſibilium admiratio, vt Ieſum Chriſtum aſſequar: Omnia ſuppliciorum genera à Diabolo excogitata in me coaceruentur, vt Ieſum Chriſtum duntaxat adipiſcar.* Idem: *Id ſolum petite mihi, vt vires & intus & foris ſuppetant, vt non modò dicam: ſed & velim: vt non ſolùm dicar Chriſtianus: ſed & inueniar.*

Chri-

Chriſtianus cum odio habetur à mundo, diligitur à Deo. Melius mihi emori propter Chriſtum, quàm imperare finibus terræ. Vita ſine Chriſto mors eſt. Meus amor crucifixus eſt. Non eſt in me incendium quippiam amans; ſed aqua viua ſaliens in me intus mihi dicit: Veni ad patrem.

4080 PLINIVS Secundus cum prouinciam Bithyniam regeret, & in magiſtratu ſuo multos Chriſtianorũ interfeciſſet, multitudine & conſtantia eorum perterritus, quæſiuit à Traiano, quid facto opus eſſet, allegans præter obſtinationem non ſacrificandi, nihil aliud ſe de ſacris eorum comperiſſe, quàm cœtus antelucanos ad canendum carmen CHRISTO Deo: & ad confœderandam diſciplinam vetari ab iis homicidia, furta, adulteria, latrocinia, &c. Ad quæ commotus Traianus reſcripſit, Chriſtianos inquirendos non eſſe: oblatos vero puniri oportere. Tertull. in Apol. Euſeb. lib. 3. Oroſius & alii. Taxat autem Tertullianus edicti Imperatorii abſurditatem in hunc modum: *Reſcripſit Traianus Chriſtianos inquirendos non eſſe; oblatos vero puniri oportere. O ſententiã neceſſitate confuſam. Negat inquirendos vt innocentes: & mandat puniendos vt nocentes: parcit, & ſæuit: diſsimulat, & animaduertit. Quid te ipſum cenſura circumuenis? ſi damnas, cur non & inquiris? ſi non inquiris, cur non & abſoluis? Latronibus veſtigandis per vniuerſas prouincias militaris ſtatio ſortitur. In reos Maieſtatis & publicos hoſtes omnis homo miles eſt. Solum Chriſtianũ inquiri non licet: offerri licet: quaſi aliud actura eſſet inquiſitio quam oblatio?* Ibidem ait, in Chriſtianis Nomẽ damnari & puniri: non crimen, aut ſcelus: ſolum nomen innocuum, hominibus innocuis, eſſe pro crimine propter quod plectantur. 110

4081 *Terræ motus ingens, quem Dio prolixe deſcribit, Antiochiam concuſſit ac pene totã ſubuertit, anno æræ Antiochenæ 159. Euagr. lib. 2. cap. 11. vide annum Chriſti 458.* 111

4085 *Columna Traiani, quæ hodie Romæ viſitur, excitata eſt hoc tempore.* 115

tempore: quod indicat numerus XVII. Tribunitiæ poteſtatis Traiani inſcriptus columnæ.

4086 Anno 18. Traiani, Iudæi in Lybia, Aegypto aliiſque locis cõcitata ſeditione tumultuari cœperunt: ſed à gentilib. ſuperati & repreſſi ſunt. Cumq; in Meſopotamia bellum aduerſus incolas redintegrarent, Traianus præcepit L. Quieto, vt eos prouincia exterminaret: aduerſus quos Quietus aciem inſtruens, infinita millia eorum interfecit, & ob hoc procurator Iudææ ab Imp. conſtitutus eſt. Euſ. lib. 4. Vide Dionem & Spartianum. 116

4088 TRAIANVS *Imp. moritur circa diem 11. Aug. æt. 64. Imperii 19. m. 6. d. 15. Dio. Hic à Senatu adpellatus eſt Princeps optimus. Encomium eius vide apud Dionem: vbi & illud recitatur: Cùm Prætorii præfectum deſignaret, porrecto gladio Traianus dixit:* Hunc gladium pro me diſtringes, donec iuſtè imperauero: ſi iniuſte imperauero, in me eum ſtringito. *Fuit primus eorum qui ex peregrinis, extra Italiam natis, facti ſunt imperatores. Plutarcho vſus eſt familiariter. In imperio ita ſe geſſit, vt nouis Impp. poſtea acclamatum ſit: Auguſto felicior: Traiano probior. Eutropius inter alia eius egregia dicta hoc quoque commemorat: Amicis culpantibus, quòd nimis erga omnes comis eſſet, reſpondit:* Talem ſe Imp. eſſe priuatis, quales eſſe ſibi Imperatores priuatus optaſſet. 118

ADRIANI IMPERIVM.

Hic obſerua diſsidium Chronologicum: quia Ptolemæo, Gerhardo Merc. & aliis cadit initium imperii Adriani in annum N.C. 117. *Romanis verò ſcriptoribus in* 118. *Durat hoc diſsidium vſq; ad annum* N.C. 162. *Nos etſi ex Romanis ſcriptoribus euentus quoſdam hic conſignauimus: tamen Lectori nequaquam aduerſabimur, ſi alteram illam rationem ſequatur, modò noſtram diſpoſitionem cum iuſta latitudine accipiendam & quibus libet annis ſuos euentus adſcribendos & reddendos eſſe meminerit.*

4096 Quadratus Apoſtolorum diſcipulus, & Ariſtides, pro religione Chriſtiana ſcriptos libros Adriano Imp. exhibent. Euſ. l. 4. c. 3. 126

De hoc Hieronymus: *Quadratus Adriano Imp. porrexit librum pro religione Chriſtiana compoſitum, valde vtilem, plenumq; rationis & fidei, & Apoſtolica doctrinæ dignum: in quo & antiquitatem ſuæ ætatis oſtendens, ait, plurimos à ſe viſos, qui ſub Domino variis in Iudæa oppreſſi calamitatibus, ſanati fuerant, & qui à mortuis reſurrexerant.*

Euſeb. l. 3. ſcribit, hac ætate vixiſſe Papiam Epiſcopum Hierapolitanum, qui Apoſtolorum diſcipulos audierit, & ſcripſerit, ſe ex Philippi filiabus audiſſe, ſuo tempore quendam ex morte eſſe excitatum: Et quod non minus habet admirationis, Iuſtum Barſabam (de quo Act. 1.) propter gratiam ipſi à Domino tributam, nihil moleſtiæ aut incommodi pertuliſſe, cum venenum mortiferum ebibiſſet.

4097 *His temporibus Serennius Granianus legatus, vir apprimè nobilis, literas ad Imp. mittit, iniquiſſimum eſſe dicens, clamorib. vulgi innocentium Chriſtianorum ſanguinem concedi, & ſine vllo crimine, nominis tantum & ſectæ reos fieri. Quibus commotus Adrianus Minutio Fundano proconſuli Aſiæ ſcripſit, ſine obiectu criminum aut probatione, Chriſtianos non condemnandos: cuius Epiſtola vſq; ad noſtram memoriam durat exemplum. Euſ. lib. 4.* 127

Lampridius in vita Alexandri Seueri ſcribit, Adrianum Imp. voluiſſe Chriſto templum extruere, & iuſſiſſe, vt in ciuitatibus templa ſine ſimulacris (nimirum in Chriſtianorum vſum) ponerentur: ſed probibitum ab aliquibus qui dixerant, ſi id fieret, omnes Deorum templa deſerturos, & Chriſtianam religionem amplexuros.

4100 *Hoc tempore clari fuerunt: Aquila interpres Bibliorum: Suetonius hiſtoricus, qui fuit Magiſter Epiſtolarum Adriani: & Phlegon Chronographus. Item Iuriſconſulti, P. Iubentius Celſus, Neratius Priſcus, & Domitius Labeo.* 130

teo. Lucianus item Samoſatenſis, qui gentilium Deos magna libertate videt ac lacerat. Chriſto quoque conuiciatur, nominans eum ἀνεσκολοπισμένον σοφιστὴν, id eſt, de palo ſuſpenſum ſophiſtam. Chriſtianos verò ſic ſubſannat: Perſuaſerunt ſibi, inquit, infelices Chriſtiani, ſe immortalitate fruituros, perpetuoque victuros eſſe. Ideo & mortem magno contemnũt animo: ac non pauci ſua ſponte ſemetipſos occidendos offerunt. Poſtquam verò ſemel à nobis deſciuerunt, Græcorum Deos conſtanter abnegant, &c.

4103 Poſtremum bellum Iudaicum ſub Adriano. 133

Iudæi à Romanis palàm deficientes, & ad arma verſi, Palæſtinam depopulati ſunt, tenente prouinciam Tynio Rufo, cui ad opprimendos rebelles Adrianus miſit exercitum. Fuitque hoc magnum & diuturnum bellum, Iudæis grauiter ferentibus, quòd exteræ nationes in ſuam vrbem Ieruſalem habitatum veniſſent. Hos Romani primùm nihili faciebant: Sed poſtquam totam Iudæam commotam eſſe, Iudæoſque omnes vbique gentium tumultuari intellexiſſent, Adrianus optimos quoſq; duces aduerſus eos miſit. Dio. Euſ.

4104 Dux factionis Iudaicæ Barcochebas non ſolum Iudæos ſibi adiunxit, ſed etiam Chriſtianos in ſocietatem belli aduerſus Romanos pertrahere conatus eſt: Ideoq; Chriſtianos militare renuentes variis ſuppliciis adfecit & necauit. Barcochebas fortè, vt quidam exiſtimant, ſpecioſo titulo Iudæos fefellit, & de ſe interpretatus eſt illud: Orietur ſtella ex Iacob: Nam Ebræis Barcochab ſtellæ filium ſonat. Quando verò ſuperatis & deletis Iudæis, interfectoq; Barcocheba, ſermonis illius vanitas apparuit, Pſeudomeſſiam illum conſentaneum eſt à Iudæis dictum eſſe Bencozban, id eſt, filium mendacii. Cæterum Adrianus finito bello 134

Iudaico & rebus Iudæorum penitus oppreſſis, ingreſſu vrbis Ieruſalem Iudæis interdixit, & vt facilius arcerentur, non ſolùm mutata veteri adpellatione Hieroſolymam de ſuo nomine Aeliam nominauit, ſed etiam portæ, qua Bethlehemum itur, ſuem marmoreum ſculptum imponi iuſſit, vt intelligeretur, Romanæ poteſtati Iudæos ſubiacere, & politiam Moſaicam cum Metropolis ſuæ ruina redactam eſſe in nihilum, effuſa iam ſuper eam finali perpetuaq; vaſtitate, quam eis ante annos 670. Daniel prædixerat: atq; ita certò iam ſciretur, ſpem omnem Iudæorum de Meſſiæ aduentu extinctam, Hieroſolymæq; ruderibus obrutam ac ſepultam eſſe. Ideoq; Adrianus Chriſtianis & aliis gentibus vrbem Ieruſalem inhabitandam dedit. Nam Iudæorum calamitatibus accreſcentibus, eorumq; rebus ac ſpebus acciſis, Eccleſiam CHRISTI florere, augeſcere & amplificari oportuit: & vt breuius dicam, Iudæos in exhibiti Meſſiæ teſtimoniũ è ſua patria eradicarij & Chriſtianos in ea plãtari oportuit, quod & CHRISTVS prædixerat, dicens: Ieruſalem calcabitur à gentib. Lucæ 21. Euſebius in hiſtoria Eccleſiaſtica, & in Chronicis bellum hoc ad tres fermè annos refert, nẽpe ad 16. 17. & 18. Adriani, id eſt, ad annos Nati CHRISTI 133. 134. & 135. Vbi obſeruet lector, quoquo modo iſta in annos CHRISTI distribuãtur, incurrere hanc Iudæorum internecionem in annum mortis Chriſti centeſimum, & excidii ſub Tito 63. Tantam itaq; cladem & alterum quodãmodo excidium Iudæis attulit mors Chriſti anno centeſimo pòſt, quã illi furentes clamauerant: Sanguis eius ſuper nos & ſuper filios noſtros.

4109 *ADRIANVS Imp. moritur 10. Iul. cùm vixiſſet annos 62. m. 5. d. 19. & imperaſſet an. 20. m. 11. Dio. Spartian. Moriturus pronunciauit hos verſus à doctrina Chriſtiana alienos:* 139

Ani-

Animula vagula blandula
Hoſpes comeſq; corporis
Quæ nunc abibis in loca?
Pallidula, rigida, nudula,
Nec vt ſoles dabis iocos.

ANTONINI IMPERIVM.

Hic Imp. crebrò in ore habuit illud Scipionis Africani maioris: Malle ſe vnum ciuem ſeruare, quàm mille hoſtes occidere. *Plura de eo Iulius Capitolinus.*

GALENVS Medicus præſtantiſſ. claruit. Item SALVIVS IVLIANVS Iuriſconſultus: & IVSTINVS hiſtoricus, qui Trogi Pompeii libros in compendium redegit.

4111 *Hoc anno deſinunt obſeruationes Ptolemæi Mathematici excellentiſſimi, qui hoc tempore vixit, & in Almageſto nobis conſeruauit conſignationem annorum 887. à Nabonaſſaris principio vſque ad hunc annum: ante natum Chriſtum 746. poſt natum Chriſtum 141.* 141

IVSTINVS Philoſophus librum pro Chriſtiana religione conſcriptum tradidit Antonino. Verba Iuſtini in colloquio cum Tryphone Iudæo, de ſuorum temporum Miraculis per nomen Domini noſtri IESV CHRISTI editis: *Rogamus* DEVM *continuè, vt à dæmoniis, pietatis hoſtibus, quæ quondam adorabamus, nos per* IESVM CHRISTVM *conſeruet. Illum enim adiutorem & liberatorem vocamus, cuius etiam nominis vim timent dæmonia trementia: Et hodie etiam adiurata per nomen* IESV CHRISTI *crucifixi ſub Pontio Pilato, imperata faciunt. Vnde liquet, quòd pater tantam ei poteſtatem dederit, quantam dæmonia formidant ſubdita illius nomini & præteritæ paſſionis eius diſpenſationi. Quòd ſi hoc paſſionis conſilium tantam poteſtatem mox protulit, & nunc etiam profert: quid futurum eſt, cùm veniet in gloria?* Et paulo pòſt: *Nunc quoq; nos, qui in* IESVM CHRISTVM *Dominum noſtrum credimus, dæmones omnes & Spiritus malos adiuratos eiicimus, & imperata facere cogimus.* Idem: *Per nomen* IESV CHRISTI *adiurata*

qualibet dæmonia vincuntur & imperata faciunt: quaſi vos Iudæi adiuretis per omnia nomina veſtrorum Regum, Prophetarum, Patriarcharũ & iuſtorum: nullum non contumaxerit. Ibidem: CHRISTVS *natus eſt in ſalutem fidelium hominum, & interitum dæmonum: quod etiam nunc videre licet. Multos enim arreptitios per totum orbem, & in hac ipſa ciuitate multi ex noſtris Chriſtianis adiuratos per nomen* IESV CHRISTI *ſanarunt, quos nec adiuratores alii nec incantatores, expiatoreſue, ſanare potuerant: & adhuc ſanare pergunt, dæmonia profligando ex obſeſſis hominibus.* Huius Iuſtini Philoſophi & Martyris meminerunt Tertullianus, & Irenæus l. 4. c. 14. Idem Iuſtinus ritum initiandi Chriſtianos, ſuo tempore vſitatum ita deſcribit: *Quotquot credunt hæc quæ docemus vera eſſe, & ad eum modum viuere pollicentur, ante omnia diſcunt precibus & ieiuniis petere à* DEO *præteritorum peccatorum veniam, nobis vnà preces ieiuniaque iungentibus. Deinde ad aquam à nobis ducuntur, & renaſcuntur eo modo, quo & nos renati ſumus. Nam in nomine Patris omnium dominique* DEI, *& Seruatoris noſtri* IESV CHRISTI, *& Spiritus Sancti, in aqua tunc lauantur. Hominem ſic ablutum ac inſtitutum ad fratres adducimus, vbi cœtus fiunt, vt tam pro nobis quàm pro recens illuſtrato precemur, vt inueniamur per veram doctrinam & bona opera digni obſeruatores & cuſtodes mandatorum, & vt ſalutem æternam aſſequamur. Poſt precationem nos ſalutamus oſculo mutuo. Deinde adfertur præcipuo fratri panis & calix aqua dilutus: quibus acceptis laudem & gratiarum actionem Patri omnium offert per nomen Filii & Sancti Spiritus: atque ita Euchariſtiam aliquandiu celebrat. Poſt preces & Euchariſtiam totus cœtus accinit Amen. Abſoluta gratiarum actione præſulis, Diaconi quos vocamus, dant ſingulis præſentibus partem panis & calicis diluti, ſuper quos facta eſt gratiarum actio: atque etiam*

iam deferre ſinunt abſentibus. Hoc autem alimentum apud nos vocatur Euchariſtia, ad quod nemo admittitur, niſi qui credit veram eſſe noſtram doctrinam, ablutus regenerationis lauacro in remiſsionem peccatorum, & ſic viuens vt CHRISTVS *docuit. Non enim vt vulgarem panem & vulgare poculum hæc ſumimus: ſed quemadmodum per verbum* DEI *caro factus* IESVS CHRISTVS *Seruator noſter, carnem & ſanguinem pro ſalute noſtra habuit: Sic etiam per verbum precationis & gratiarum actionis ſacratam ab ipſo alimoniam, qua mutata nutrit noſtras carnes & ſanguinem, illius incarnati* IESV *carnem & ſanguinem eſſe didicimus.*[a] *Die Solis vrbanorum ac ruſticorum cœtus fiunt, vbi Apoſtolorum Prophetarumque literæ præleguntur: deinde ceſſante Lectore, Præpoſitus verba facit adhortatoria ad imitationem rerum honeſtarum inuitans. Ditiores ſi libeat pro ſua quiſque voluntate conferunt, Collecta deponuntur apud Præpoſitum: is ſubuenit pupillis & egenis, &c. Conuentus autem hos die Solis facimus, quòd hac die* DEVS *mundum creauit, & eadem die* CHRISTVS *reſurrexit à mortuis.* Hæc Iuſtinus in Apologia ſecunda pro Chriſtianis.

4123 Antonini pii edictum pro Chriſtianis promulgatum Epheſi in totius Aſiæ Concilio: *Si quiſpiam, inquit, cuiquam Chriſtiano, quia Chriſtianus ſit, pergat moleſtia quicquam aut criminis inferre, ille cui crimen illatum erit, etiamſi reipſa Chriſtianus deprehenſus ſit, abſoluatur: qui autem illum accuſauerit, iuſtum debitumque ſupplicium ſubeat.* Ibidem Antoninus Adriani Imp. edictum allegat his verbis: *Pro quibus hominibus (Chriſtianis) & alii prouinciarum Præſides iam antè Diuo patri meo ſcripſerunt. Quibus ille reſcripſit, ne quid interturbarent hoc genus hominum, niſi qui conuicti eſſent, tentaſſe quippiam contra Rempub. Euſeb. 4.* 153

4129 Sub Aniceto Rom. Pontifice POLYCARPVS, qui nonnullos Apoſtolorum magiſtros habuerat, Romam venit, plurimosq; hæreticorum Marcionis & Valentini perſuaſione deceptos, ad veram fidem reduxit. Hunc Irenæus in prima ſua ætate ſe vidiſſe ait admodum ſenem. Et addit: *Sunt qui audierunt Polycarpum dicentem, quod Iohannes Domini diſcipulus abiens lauari, cùm vidiſſet intus Cerinthum, exilierit de balneo non lotus, dicens: quod timeat, ne balneum concidat, cùm intus eſſet Cerinthus inimicus veritatis. Ipſe etiam Polycarpus aliquando Marcioni occurenti ſibi & dicenti: Cognoſce nos: reſpondit: Cognoſco te primogenitum Satanæ.* Hæc Iren. lib. 3. cap. 3. Euſeb. 4. 159

Hoc tempore vixit Egeſippus Iudæus ad CHRISTVM conuerſus, qui libris quinq; hiſtoriam Eccleſiæ CHRISTI ad ſua vſque tempora complexus eſt.

4132 *Antoninus Pius Imp. mortuus 7. Martii ætat. 75. imperii an. 23. alii 24. Onuph.* 162

ANTONINI PHILOSOPHI IMPERIVM.

Cum Antonino ſimul imperauit L. Aurelius Verus. Nam tunc primùm Romanum imperium duos Auguſtos ſimul habere cepit. Capitol. Euſeb. Antoninus Philoſophus nunquam mutauit vultum mœrore vel gaudio, vt autor eſt Capitolinus. De eodem ſic inquit Dio: Verè fuit vir bonus, & æquabilis in omni vita, nec vlla vnquam in re immutatus eſt: nihil in eo fictum aut ſimulatum fuit. Magnum ei adiumentum attulerunt bonæ artes. Nam Philoſophiæ præceptis imbutus fuit, vnde & Philoſophi nomen ſortitus eſt.

4138 QVARTA PERSECVTIO aduerſus Chriſtianos in Aſia orta eſt, in qua igni traditus, & Martyrii corona condecoratus eſt vir ſanctiſſimus POLYCARPVS, Ioannis Apoſtoli diſcipulus, & Epiſcopus Smyrnenſis: agens annum ætatis 86. 168

Quam

Quam hiſtoriam luculentiſſimè deſcriptam reperies apud Euſ.4. Polycarpi quidem mortem adeuntis confeſſio,& rogum conſcendentis, atque flammam expectantis ardentiſſima precatio digna eſt, quæ à piis omnib. cognoſcatur & menti imprimatur.

IVSTINVS Philoſophus & Martyr, cuius ſcripta etiānum cum fructu multo leguntur, pro CHRISTI doctrina ſanguinem fudit. Euſ.4. Alii referũt eius Martyrium ad tempora Antonini Pii: ſed Hieronymus in Catalogo ſcribit, cum ſucceſſoribus Pii exhibuiſſe Apologiam pro Chriſtianis.

Sub Antonino Philoſopho etiam in Gallia grauis & acerba perſecutionis procella multos martyres abſorpſit; vt Maturum, Pothenum, Attalum & Blandinam, quę inter varia tormenta ſubinde exclamauit: Chriſtiana ſum: qua voce ita ſe recreauit, vt ad cruciatus conſtanter perferendos animus eius ſubinde nouis viribus, diuinoq; robore augeretur. Euſ.5.c.1.

4140 L. Aurelius Verus Imp. anno regni ſui 9. apoplexia extinctus eſt Euſ. Capitol. Eo defuncto Marcus Antoninus Philoſoph. imperauit ſolus. 170

4145 Hiſtoria de Romanorum Germanica ſiti, Chriſtianorum precibus imbrę impetrato, diſcuſſa. 175

Cùm M. Antonini exercitus diebus 5. aquæ penuria laboraſſet, & milites in anguſtiis montium Germaniæ à Quadis circumcluſi, ſiti propemodum conficerentur, Imperatorem anxium & conſternatum adiit præfectus prætorio, dictitans nihil eſſe quod Chriſtiani precibus impetrare non poſſint à DEO: *& eſſe in legione* XII. *cohortem militum, qui omnes* CHRISTVM *colerent. Ea re cognita Antoninus petiit ab eis, vt* DEO *ſuo ſupplicarent. Quod cùm illi poſitis in terra genibus & ad* CHRISTVM *profuſis precibus feciſſent, ſubitò pluuia largiſſima diuinitus miſſa eſt, qua Romani, aquam ore & ſcutis excipientes, recreati ſunt, cùm è contrario Quados aliosque*

Germaniæ populos fulmina perſequerentur. Quare obſtupefactus Imperator, Chriſtianos magnis adfecit honoribus: & in perpetuam rei memoriam legionem eam, in qua illi militabant, nominauit fulminatricem, græcè κραυνοβόλον. Sic Quadi Chriſtianorum beneficio à Romanis victi ſunt, & M. Antoninus Imperator VII. adpellatus eſt. Vide Capitolinum, Dionem, Tertull. in Apologet. & ad Scapulam, Euſ. 5. Oroſium, &c.

Extant etiam literæ Marci Imp. quibus rem omnem Senatui Rom. exponit, & Chriſtianorum precibus diuinum iſtud beneficium acceptum referendum eſſe teſtatur: *Credibile eſt, inquit, Chriſtianos licet eos impios exiſtimemus, Deum pro munimento habere in pectore: Simul enim atque humi ſeſe abiecerunt, & preces fuderunt ad ignotum mihi* DEVM, *ſtatim è cœlo pluuia delapſa eſt, in nos quidem frigidiſſima, in noſtros verò hoſtes grando & fulmina: eorumq; orationibus ac precibus ſtatim* DEVS *præſto fuit, qui neque vinci neq; expugnari poteſt. Quamobrem concedamus talibus, vt ſint Chriſtiani, ne quæ tela eius generis contra nos petant & impetrent.* Hæc Antoninus.

4148 Hac ætate IRENÆVS Eccleſiæ Lugdunenſis Epiſcopus, & Polycarpi auditor, contra hæreticos ſcripſit libros qui extant. Dicit alicubi ſe iſta ſcribere, Romanam ſedem tenente duodecimo Epiſcopo Eleutherio, qui hoc tempore pontificatum geſſit. Irenæi etiam temporibus adhuc duraſſe donum eiiciendi dæmonia, & ſanandi multos, teſtatur ipſe lib. 2. aduerſus hæreſes: *Nemo poteſt, inquit, numerum dicere gratiarum, quas per vniuerſum mundum Eccleſia à* DEO *accipiens, in nomine* IESV CHRISTI *ſub Pontio Pilato crucifixi per ſingulos dies in opitulationem gentium perficit, &c. nec inuocationibus Angelicis aliquid facit (Eccleſia) nec incantationibus, ſed purè & manifeſtè orationes dirigens ad Dominum, qui omnia fecit, &c. Si itaque & nunc nomen* 178

Domi-

Digitized by Google

Domini noſtri IESV CHRISTI *beneficia præſtat. & curat,, firmiſſimè & verèomnes vbique credunt in eum, &c.* Huius Irenæi meminit Tertullianus, eumque nominat omnium doctrinarum curioſiſſimum exploratorem. Irenæus aliquoties ſcribit, Iohannem Apoſtolum vixiſſe vſque ad tempora Traiani: Polycarpum verò fuiſſe auditorem Iohannis. Et ſe iuuenem vidiſſe Polycarpum ſenem.

An Pauſanias & Gellius hoc tempote vixerint dubium eſt. Pauſanias citat Olympiadem 235: quæ cadit in annum Chriſti 162: Gellii ætas colligenda eſt ex eius lib. 12. ca. 11. & lib. 13. cap. 16. 18.

4151 ANTONINVS *Philoſophus Imp. obiit 17. Martii, ætat. 59. imperii 19. d. 11. Clem. Dio.* 181

Hunc diem mortis Antonini etiam TERTVLLIANVS *annotat, qui hac ætate vixit, vt ipſe ſcribit.*

Cum hoc principe moritur felicitas Romani Imperii. Nam hactenus à Traiano vſq; annis amplius 80. præfuerunt principes boni & ſalutares. Ex hoc autem tempore Commodus & ſequentes nobiliores fuerunt ſceleribus, quàm præclaris in Remp. meritis. Vide Zoſimum.

Reliquit Antoninus Philoſophus hominibus ingens ſui deſiderium, & poſteris virtutis ſuæ memoriam ſempiternam: ſed eius fortunæ atq; felicitati hoc vnum defuit, quòd de filio, quem optimè educari atq; inſtitui curauerat, ſpe ſua fruſtratus eſt. Nam & Capitolinus ſcribit, Antoninum felicem fuiſſe, ſi filium non reliquiſſet. Deinceps hiſtoria Romana, ex aureo regno in ferreum delabitur: tanta ſub Commodo accidit rerum Romanarum mutatio. Et ab hoc anno, ait Dio, ſe narrare ea, quorum oculatus teſtis fuerit, non quæ ab aliis tradita acceperit: quod ſpacium vſq; ad finem hiſtoriæ Dionis dimenſum, reperietur eſſe annorum 50.

Ab hoc ipſo anno obitus Antonini HERODIANVS *orditur ſuam hiſtoriam complectentē annos 59. quæ extenditur in Imperium Gordiani, i. e. in annū N. C. 239. Quod aūt*

Herodianus ait, ſe 70. annorum ſui temporis res geſtas conſcribere, ita fortè accipiendum eſt, quòd 19. annos Antonini Philoſophi illis 70. annis includat & connumeret.

COMMODI IMPERIVM.

Hic Imp. fuit ſæuitia & crudelitate alter Domitianus: & libidinibus ac turpitudine alter Nero. Vide Dionem, Lampridium & Herodianum. Dio ſcribit, Martiam Commodi pellicem Chriſtianorum ſtudioſam fuiſſe, & quòd eſſet apud Commodum magnæ autoritatis, multa in eos beneficia contuliſſe.

THEOPHILVS Epiſcopus Antiochenus ſcripſit librum ad Autolycum, qui hodie legitur: Et ab Imperio Iulii Cæſ. ad mortem Antonini Philoſophi, ſupputat annos 228. quod ad noſtram rationem pulchrè quadrat: additis 228. ad 3923.

4153 PANTÆNVS ſcholam Chriſtianorum Alexandriæ inſtituit, ex qua multarum Eccleſiarum doctores prodierunt. Huius diſcipulus fuit Clemens Alexandrinus, cuius libri Stromatum nunc quoque leguntur. 183

4156 ORIGENES ſcriptor Eccleſiaſticus Alexandriæ hoc fermè anno natus eſt: dependet ex anno CHRISTI 203. quo Hieronymus ſcribit Origenem egiſſe annum ætat. (circiter) 17. 186

4158 APOLLONIVS vrbis Senator, cùm legiſſet Senatui inſigne volumen, quod de CHRISTI fide compoſuerat, capite ob Chriſtianam fidem truncatur. Euſ. 5. 188

4161 THALMVD Iudæorum conſcribitur, ann. 120. deuaſtati Templi, anno 500. numeri contractuum. Sedar Olam. Intelligo numerum contractuum de annis Græcorum, de quibus dicitur in libris Maccabæorum. Et hac ratione congruunt numeri exactiſſimè: additis 500. ad 3661. & 120. ad 4041. 191

COM-

4163 *COMMODVS cunctis incommodus ſtrangulatur nocte, quæ præcedebat Cal.Ian. (ineuntis an. Christi 194.) cùm vixiſſet an.31.m.4.& imperaſſet an.12. m.9.d.14.Dio. Hic non niſi ad ciuium perniciem & ad ſuum dedecus vixit. Lamprid. Huc vſq; Clemens Alexandrinus tempora deſcripſit, quia omnes eius ſupputationes morte Commodi terminantur. Idem à morte Antonii & Cleopatræ huc vſq; ſupputat an.222.* 193

Hic autem Clemens Alexandrinæ Eccleſiæ Preſbyter fuit, & in Catecheticæ doctrinæ profeſſione Pantæno Præceptori ſuo ſurrogatus eſt.

4164 PERTINACIS IMPERIVM. Dio. Capitol. Herodia. 194

Hic Pertinax primum fuit Profeſſor Grammatices: in quo munere Sulpitio Apollinari Præceptori ſuo ſucceſſit. A Græcis dictus eſt χρηστολόγος, quòd magis eſſet blandus quàm beneficus. Occiſus à ſuis militibus, æt.an.68. imperii die 87. Dio. Poſt hunc imperauit DIDIVS IVLIANVS diebus 66. Dio. Spartia.

SEVERI IMPERIVM.

De hoc Imp. Senatus ita iudicauit, illum aut naſci non debuiſſe, aut non mori: quòd & nimis crudelis & nimis vtilis Reipub. videretur. Spartia. Dio. Herodia.

Hoc tempore viguit controuerſia de Paſchate inter Eccleſiam Romanam & Aſianam, ob quam Victor Rom. Pontifex Epiſcopos Aſiæ excommunicare voluit. Ei per Epiſtolas reſponderunt, Polycrates Epiſcopus Epheſinus, & Irenæus Epiſcopus Lugdunenſis: Et hic quidem ſenſit, ob ceremoniarum, rituumq; diuerſitatem, doctrinæ & fidei concordiam non rumpendam aut diſſoluendam eſſe. Euſ.5.

4170 *Quæ hoc ſeculo fuerit Chriſtianorum diſciplina, ritus, & mores, adſcribemus huc ex Tertull. lib. aduerſus gentes: cap.39. Coimus, inquit, in cœtum & congregationem, vt* 200

ad

ad Deum quaſi manu facta precationibus ambiamus orantes. Hæc vis Deo grata eſt. Oramus etiam pro Impp. ac poteſtatibus, &c. Cogimur ad literarum diuinarum cõmemorationem, ſi quid præſentium temporum qualitas aut præmonere cogit, aut recognoſcere. Certè fidem ſanctis vocibus paſcimus; ſpem erigimus; fiduciam figimus, diſciplinam præceptorum nihilominus inculcationibus denſamus. Ibidem etiam exhortationes, caſtigationes, & cenſura diuina. Nam & iudicatur magno cum pondere, vt apud certos de Dei conſpectu: ſummumq; futuri iudicii præiudicium eſt, ſi quis ita deliquerit, vt à communicatione orationis & conuentus, & omnis ſancti commercii relegetur. Præſident probati quiq; ſeniores, honorem iſtum non precio, ſed teſtimonio adepti. Neq; enim precio vlla res Dei conſtat: non de oneraria ſumma quaſi redempta religionis congregatur: Modicam vnuſquiſq; ſtipem menſtrua die, vel quando velit, & ſi modo poſſit, apponit. Nam nemo compellitur, ſed ſponte confert. Hæc quaſi depoſita pietatis ſunt. Nam inde non aliis quàm egenis alendis diſpenſatur. Cœna noſtra de nomine rationem ſuam oſtẽdit: vocatur ἀγάπη, id eſt, dilectio: quantùcunque ſumptib. conſtet, lucrum eſt pietatis nomine facere ſumptum. Siquidem inopes quoſq; refrigerio iſto iuuamus. Non prius diſcumbitur, quàm oratio ad Deum præguſtetur. Editur quantum eſurientes capiunt: bibitur quantũ pudicis eſt vtile: ita ſaturantur, vt qui meminerint etiam per noctem adorandum ſibi eſſe Deum. Ita fabulantur, vt qui ſciunt Dominum audire. Poſt aquam manualem & lumina, vt quiq; de ſcripturis ſanctis, vel de proprio ingenio poteſt, prouocatur in medium Deo canere. Hinc probatur quomodo biberit. Aeq; oratio conuiuium dirimit.

4173 QVINTA PERSECVTIO in Chriſtianos commota ſub Seuero: in qua Leonides pater Origenis, glorioſa martyrii morte ex hac vita tranſlatus eſt, ipſo filio puero parentem exhortante per literas ad martyrium alacriter ſubeundem. Euſ. *Origenes, inquit Hieronymus, cum ſex fratribus, & matre* 203

matre vidua pauper relinquitur annos natus circiter 17. Hic Alexandriæ diſperſa Eccleſia 18. ætatis ſuæ anno κατηχήσεων opus aggreſſus, poſtea à Demetrio eius vrbis Epiſcopo in locum Clementis presbyteri confirmatus, per multos annos floruit.

Seuero & Baſſiano Antonino Coſſ. Seuerus Imperator Alexandriam petens, in itinere Palæſtinis plurima iura fundauit. Iudæos fieri ſub graui pœna vetuit: idem etiam de Chriſtianis ſanxit. *Spartia.*

4178 Hoc anno TERTVLLIANVS presbyter ſcripſit lib. aduerſus Martionem, quia allegat ibi *15.* annum Seueri Imp. loquens de anno quo iſta ſcripſerit. Idem in lib. ad Scapulam ſcribit, pœnituiſſe quoſdam præſides prouinciarum, quòd Chriſtianos perſecuti eſſent. *Vigellius Saturninus inquit, qui primus hic gladium in nos egit, lumina amiſit. Claudius Herminianus in Cappadocia cùm indignè ferens vxorem ſuam ad hanc Sectam tranſiſſe, Chriſtianos crudeliter tractaſſet, ſoluſq; in prætorio ſuo peſte vaſtatus, cùm viuus vermibus ebulliſſet: Nemo ſciat, aiebat: ne gaudeant Chriſtiani. Poſtea cognito errore ſuo, quòd tormentis quoſdam à propoſito ſuo excidere feciſſet, penè Chriſtianus deceßit.* Ibidem commemorat beneficia, quę quotidiè Ethnicis præſtent Chriſtiani: nempe quòd multos à dæmoniis liberent, & ægrotos ſanent. Inter cætera ſic ſcribit: *Seuerus, pater Antonini, Proculum Chriſtianum, qui eum per oleum aliquando curauerat, in palatio ſuo habuit vſq; ad mortem eius, quem & Antoninus optimè nouerat lacte Chriſtiano educatus. Sed & clariß. fœminas atq; viros, Seuerus ſciens huius Sectæ eſſe, non modò non læſit: verùm etiam teſtimonio exornauit, & populo furenti in os palàm reſtitit. Marcus quoque Aurelius in Germanica expeditione, Chriſtianorum militum orationibus ad Deum factis, imbres in illa ſiti impetrauit. Quando non geniculationibus & ieiuniis noſtris etiam ſiccitates ſunt depulſæ? Tunc & populus acclamans* DEO DEORVM ET 208

QVI

QVI SOLVS POTENS, *in Iouis nomine, Deo noſtro teſtimonium reddit. Arrius Antoninus in Aſia cum perſequeretur Chriſtianos, omnes illius ciuitatis Chriſtiani ante tribunal eius ſe, facta manu, obtulerunt: cum ille paucis duci iuſſis, reliquis ait: O miſeri, ſi libet perire, num vobis rupes & reſtes deſunt?* Hæc Tertullianus.

CYPRIANVS, teſte Hieronymo in Catalogo, tantum tribuit Tertulliani ſcriptis, vt poſcens codicem ſcriptorum eius plerunq; ſolitus ſit dicere notario: Da Magiſtrum: Tertullianum deſignans.

4182 *SEVERVS Imp. mortuus pridie non. Febr. cum vixiſſet annos 65. menſ. 9. d. 25. & imperaſſet ann. 17. m. 8. d. 3. Dio: cui filii multo cariores fuerunt quàm ciues. Moriturus ad filios dixit: Eſtote concordes: locupletate milites: cæteros omnes contemnite. Dio.* 212

Hunc cùm ex loco humili per literarum & militiæ officia plurimis gradibus ad Imperium fortuna deduxiſſet, dixiſſe ferunt: Omnia fui, & nihil expedit. Spartia.

ANTONINI CARACALLÆ BASSIANI IMPERIVM. Dio. Eutrop. Vnà cum eo imperauit frater eius Septimius Geta an. 1. d. 22. *Vide Herodia. Spart. Dio.*

4183 *SEPTIMIVS GETA Imp. à fratre Antonino Caracalla occiſus eſt (circa 25. Febr.) Eam cædem iuſſus excuſare PAPINIANVS Iuriſconſultus, noluit, dictitans: non tam facile eſſe Parricidium excuſare, quàm patrare, ideoq; vir immortali gloria dignus, ſecuri percuſſus eſt, quod cauſam iniuſtam defendere noluiſſet. Spart. Hic Papinianus dictus eſt Iuris aſylum, & ex eius ſchola multi Iuriſperiti prodierunt.* 213

4188 *ANTONINVS Caracalla Imp. cum multorum præſtantium virorum ſanguine ſe polluiſſet, occiſus eſt 6. Id. April. ætat. 29. imperii an. 6. m. 2. Dio Eutrop. Spartianus ſcribit, eum medio itinere inter Carras & Edeſſam cum Parthis iterum bellum illaturus eſſet, pugione confoſſum* 218

eſſe

Digitized by Google

eſſe à miniſtro, qui eum in equum leuauerat, inſidiis ei à Macrino præfecto prætorio poſitis, qui poſt eum inuaſit imperium. Caracalla, inquit Dio, nihil cogitabat boni, quia id non didicerat: quod ipſe fatebatur.

MACRINI IMPERIVM. Dio. Eutrop. Capitol.

4189 *Occiſus MACRINVS Imp. Menſe Iunio æt. 54. imperii an. 1. m. 2. minus 3. diebus. Dio.* 219

ANTONINI HELIOGABALI IMPERIVM. Dio. Lamprid.

Fuit Antoninus mancipium omnis libidinis ac turpitudinis, geſſit ſe pro muliere, & viris tanquam fœmina nupſit: ad honores euexit flagitiorum ſuorum magiſtros ac miniſtros, viris interim præſtantibus loco ſuo detruſis vel necatis: adeò vt nullam aliam niſi obſcœnitatis & crudelitatis ſuæ infamem memoriam reliquerit, de quo Herodia. Dio. & Lamprid.

4192 *IVLIVS AFRICANVS nobiliſs. Chronographus, cuius ſupputationes citant Euſeb. & Hieronymus in Danielem, &c. hac tempeſtate floruit.* 222

CYPRIANVS, cuius ſcripta apud pios omnes in magno habentur precio, hac ætate vixit & floruit.

4193 *HELIOGABALVS (6. Ian. Martii: Onuph.) trucidatur à militibus vnà cum matre, muliere flagitioſa, & tali filio digna, æt. 18. imperii an. 3. menſ. 9. d. 4. Cadauer per totam vrbem tractum, raptatum ac dilaniatum eſt, & ad cloacas deportatum, tandemq; in Tiberim proiectum annexo pondere, ne fluitaret neq; ſepeliretur. Ita turpem & impuram huius Sardanapali vitam turpis & fœdus exitus conſecutus eſt. Lamprid. Herodia. Dio.* 223

ALEXANDRI SEVERI IMPERIVM. Lamprid.

Fuit Princeps laudatiſſimus & Reipub. vtiliſſimus, amauit literatos homines ipſe quoq; literatus: leges multas ſanxit, neque conſtitutionem vllam

M ſacra-

ſacrauit ſine 20. Iuriſperitis & doctiſſ. ſapientiſſimisq; viris, quorum princeps fuit Vlpianus. Chriſtianos fouit, & in primis delectatus eſt hoc dicto, quod & parietibus inſcribi, & per præconem proclamari iuſſit; *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris*. Mater eius fuit Mammæa, Mæſæ filia, mulier Chriſtiana, quæ Origenem, ob doctrinæ excellentiam tum celebrem, accerſiuit, & doctrinam religionis ex eo didicit.

Hic Alexander fugientes & recuſantes Magiſtratum traxit ad officia & dignitates, dicens: *Inuitos non ambientes in Rempub. collocandos*. Notarium falſa in conſilio Imperatorio referentem inciſis digitorum neruis, vt nunquam ſcribere poſſet, deportauit. Vxori ſuæ conquerenti, quòd nimia comitate poteſtatem ſuam redderet contemptibiliorem, reſpondit: ſed ſecuriorem atque diuturniorem. Chriſto templum condere voluit, eumque inter Deos recipere, cuius & imaginem in larario ſuo habuit. Cumq; Chriſtiani locum quendam qui publicus fuerat, occupaſſent, & popinarii dicerent, ſibi eum deberi: reſcripſit, melius eſſe, vt quomodocunq; illic Deus colatur, quàm locus popinariis dedatur. Vlpianum Iuriſconſultum aduerſus iram & vim militum, obiecta purpura ſua, texit ac defendit. *Hæc Lamprid.* Scribit etiam Herodianus eum geſſiſſe imperium *ἀναίμακτον*, id eſt, incruentum, & neminem occiſum eſſe indemnatum. Multum verſatus eſt cum Athenæo: qui an ſit ille, cuius ſuperſunt Dipnoſophiſtæ, adfirmare non poſſumus.

4196 *VLPIANVS conditor multarum legum, quæ in pandectis continentur, interfectus eſt à Prætorianis militibus. Euſeb. & alii.* 226

Regnum Parthorum deſiit, Artabano Rege eorum victo & occiſo ab Artaxerxe Rege Perſarum anno 548. à morte Alexandri Magni. Agathias lib. 4.

Digitized by Google

4200 IVBILÆVS MVNDI 84. *Moſis 34. Prædicationis* CHRISTI 4. 230

Olymp.252. ab V.C.981.

Hiſtoria Romana Dionis Caßii Nicæi deſinit hoc anno, quo ipſe Dio ſcribit, ſe cum Alexandro Imp. ſecundum Conſulatum geßiſſe. Etſi autem complexus fuerat Dio res Romanas ab V.C. geſtas: tamen temporum iniuria libris prioribus amiſſu, tantùm ſunt reliqua hiſtoriæ annorum 300. minus 2. quarum bonam partem in ſua Epitome nobis aſſeruauit Iohannes Xiphilinus Conſtantinopolitanus, qui vixit circa annum Chriſti 1080.

ORIGENES Alexandriæ floruit, vbi Clementi Alexandrino præceptori ſuo in Cathedra Catechetica ſucceſſerat. Inter cæteros labores etiã ἑξαπλᾶ compoſuit, id eſt, S. Bibliorum volumen in ſex columnas & linguas ſeu editiones diſtinxit: ſumptibus eum inſtruente Ambroſio quodam, homine opulento, quem Origenes hæreſeos conuictum in veritatis viam reuocauerat.

4202 ORIGENES relicta Alexandria fit presbyter Cæſareæ Paleſtinæ. Euſeb. 232

4206 *ALEXANDER Imp. à ſuis militibus obtruncatur vnà cum matre Mammaa, 18. Martii, cùm ſine ſubditorum querela annis 19. imperaſſet, & vixiſſet an. 29. m. 3. d. 7. Lamp. Herodia.* 236

MAXIMINI IMPERIVM. Euſeb. Capitolin.

Hic primùm fuit opilio in Thraciæ montibus: ſed ob corporis proceritatem ac immanem vaſtitatem aſcitus in militiam: & paulatim fortunæ manu ex loco infimo deductus ad culmen imperii. Eum Alexander Imp. ob militare robur dilexit ac euexit, ſed in ſuã perniciẽ ei benefecit, & verè, quod aiunt, aluit in ſinu viperam. Nam Maximinus cũ militari tumultu ſalutatus eſſet Imperator, mox iuſſit Alexandrum & matrem eius interfici. Hic Maximinus fuit peſtis Reipub, & conatus eſt

ſibi ſtabilire imperium, non iuſtitia, ſed ſæuitia & tyrannide. Quoſcunq; voluit indicta cauſa interemit, aula eiecit, officio priuauit, bonis exuit, grauior & truculentior ciuibus quàm hoſtibus: inuiſus bonis & gratus malis ob crudelitatem ac rapacitatem.

SEXTA PERSECVTIO aduerſus Chriſtianos & maximè contra Eccleſiarum antiſtites ab hoc cyclope excitata eſt: quæ tamen cum imperio & vita eius deſiit.

4208 *MAXIMINVS Imp. anno ætat. 65. imperii 3. vnà cum filio à ſuis militibus iugulatur: cadauera ad ludibrium publicum proiecta, canibus & volucribus lanianda relicta ſunt. Capita patris & filii contis affixa, & Romam miſſa, iucundum omnibus ſpectaculum præbuerunt, & poſtremò ab inſultante populo in Campo Martio combuſta ſunt.* Non fuit, inquit Capitolinus, crudelius animal in terris, omnia ſic in viribus ſuis ponens, quaſi non poſſet occidi. Cumq; ſe ob magnitudinem corporis propè immortalem crederet, quidam in theatro præſente illo Græcos verſus dixit in hanc ſententiam: 238

Et qui ab vno non poteſt occidi, à multis occiditur:
Elephas grandis eſt, & occiditur:
Leo fortis eſt, & occiditur:
Tigris fortis eſt, & occiditur:
Caue multos, ſi ſingulos non times.

Cùm necaretur Maximini filius, acclamatum eſt: Ex peſſimo genere ne catulum quidem habendum.

Diſtat harum beluarum mactatio à morte Iulii Cæſaris 280. à morte Alexandri Magni 560. id eſt, bis 280. à natali Auguſti Cæſaris 301.

Duo GORDIANI pater & filius imperarunt menſ. 1. d. 6.

Horum nece cognita Senatus Rom. PVPIENVM MAXIMVM & BALBINVM contra Maximinum imperatores creauit, eoſq; patres Senatus nouo nomi-

nomine appellauit. GORDIANVS quoq; iunior maioris illius ex filia nepos, Cæſar dictus eſt, ætatis circiter 13. Herodia. Capitol.

Ab hoc anno Pomponius Lætus exorſus deſcripſit vitas ſequentium Impp. vſque ad finem ſtirpis Heraclii: id eſt, ad annum Chriſti 696. Epitome itaq; Læti complexa eſt annos 458.

4209 *PVPIENVS, MAXIMVS & BALBINVS Romæ à prætorianis militibus interfecti ſunt, tempore Agonis Capitolini, teſte Herodiano.* 239

IMPERIVM GORDIANI IVNIORIS, anno ſuperiore Cæſaris appellati. Capitol.

Huius Gordiani eſt dictum illud: *Miſer eſt Imperator, apud quem vera reticentur.*

Hic deſinit hiſtoria Herodiani: qui his temporibus vixit.

Hoc ipſo anno Cenſorinus ſcripſit librum de die natali: qui Chronologiæ ſtudioſis magnam præſtat vtilitatem in annorum ſupputatione. Nam hic annus ſecundus Olympiadis 254. Cenſorino eſt à prima Olympiade annus 1014. incoatus: ab V. C. ſecundum Varronis ſupputationem 991. à Iuliana anni Rom. emendatione 283. à nata appellatione Auguſti 265. à capta Aegypto ſub Auguſto Cæſare 268. à Nabonaſſare 986. incipiens, (completus 985.) à morte Alexandri Magni 562. incipiens (compl. 561.) à primo Agone Capitolino, (vide ſupra 4057.) Agon 39. incipiens: Completus 38: id eſt, annus 152. Hi numeri Cenſorini ad noſtram ſupputationem exactiſſimè quadrant. Accipiantur autem anni Cenſorini, vt incipientes vel incoati, non vt completi: quia Cenſorinus ex profeſſo ibi tradit diuerſarum Epocharum principia, & exempli loco ex præſentis vel currentis anni ſui menſibus variarum ærarum initia dependere oſtendit, & annos inde ſupputare ac deducere docet.

3195	3218	3926	3944	3941
1014	991	283	265	268

4209	4209	4209	4209	4209
3224	3648		4057	
985 *compl.*	561 *compl.*		152	

4209	4209	4209

ARRIANVS, qui Alexandri Magni hiſtoriam deſcripſit, ſub Gordiano vixiſſe putatur: quia id innuere videtur Iulius Capitolinus in vita Gordiani. Alii eum in Antonini Pii tempora reiiciunt, & Iuriconſultum fuiſſe perhibent.

4210 *Eclipſis Solis tanta fuit, vt nox eſſe crederetur, neq; ſine luminibus accenſis quicquam agi poſſet. Capitol. Alii ad annum præcedentem referunt.* 240

4213 *GORDIANVS bellum Perſicum feliciter geſſit conſiliis ſoceri ſui Miſithei, viri docti & ſapientis. Capitol.* 243

4215 *GORDIANVS Imp. occiſus à militib. ſuis menſe Martio.* 245

PHILIPPI ARABIS IMPERIVM.

Hic primus inter Impp. fuit Chriſtianus, eumq; narrat Euſeb. die Paſcharis ab Epiſcopo non prius ad Cœnam Domini admiſſum eſſe, quàm inter alios peccata confitentes in templo ſtaret, & pœnitentiæ ſigna ederet.

4219 *Annus Romæ conditæ milleſimus magno ludorum apparatu celebratus eſt à Philippo III. Coſ.* 249

4220 *PHILIPPVS Imp. interfectus à militibus vnà cum filio, quem conſortem Imperii fecerat, cùm imperaſſet ann. 5. Eutrop. Victor.* 250

DECII IMPERIVM: cui Epipha. Euſ. & Caſſiodorus tribuunt ann. 1, menſ. fermè 3. alii biennium & menſes aliquot.

4221 SEPTIMA PERSECVTIO aduerſus Chriſtianos à DECIO commota, quæ multos S. homines velut atrox tempeſtas demerſit & abſumpſit, inter quos ſunt: Fabianus Pontifex Roman. S. LAVRENTIVS, cuius in craticula iacentis fidē 251

inter medias flammas elucentem graphicè depingit Prudentius: Et Apollonia virgo, quæ excuſſis dentibus cum vltrò in rogum ardentem inſiluiſſet, cremata eſt. Item Babylas Epiſcopus Antiochiæ, & alii.

DIONYSIVS Epiſcopus Alexandrinus apud Euſeb. narrat: Chæremonem Epiſcopum grandæuũ & ætate propè exacta, vnà cum vxore ſua ad mõtem Arabiæ confugientem, nuſquam apparuiſſe, & licet fratres aliquoties eum cum vxore quærerent, tamen neque ipſos neque corpora eorum vſpiam reperiſſe. Vndè quidam coniectarunt, eos viuos in cœlum ſublatos eſſe.

ANTONIVS Monachus naſcitur in Aegypto, qui vixit an. 105. Vide N.C. 355.

4222 *DECIVS Imp. cum toto exercitu, caſus eſt à Gothis, corpusq; eius paludis voragine abſorptum inueniri non potuit. Eodem tempore Decii filius periit.* 252

GALLI & VOLVSIANI IMPERIVM: quod durauit an. 2. non plenis. Euſe. Eutrop. Sub his Impp. populus Romanus primum exteris & barbaris gentibus tributum annuum pendere cœpit.

4224 *GALLVS & VOLVSIANVS Impp. interfecti.* 254

VALERIANI & GALLIENI IMPERIVM.

Horum Impp. vitam deſcripſit Trebellius Pollio.

ORIGENES Scriptor Eccleſiaſticus ætat. 69. obiit Tyri, vbi & ſepultus eſt. Hieronymus. Natalem eius habes ſuprà N. C. 186. quem niſi connumeres, non complebis 69. annos. Origenes omnes tàm græcos quàm latinos ſcriptores operum ſuorum magnitudine ſuperauit. *D. Hieronymus fatetur ſex millia librorum eius ſe legiſſe. De eius ſcriptis olim dictum eſt: Vbi bene ſcripſit, nemo melius.* Reliquit poſt ſe diſcipulos plurimos, inter quos fuit GREGORIVS Epiſcopus Neocæſarienſis, qui hoc ſæculo floruit.

4228 OCTAVA PERSECVTIO aduerſus Chriſtianos ſub Valeriano. *Valerianus primis imperii annis, teſte Euſebio, mitis ac benignus fuit erga Chriſtianos: ſed poſtea à Mago quodam Ægyptio perſuaſus, non ſolùm Chriſtianos crudeliter & acerbè perſecutus eſt: ſed etiam Magicis artibus deditus ab illo iniquitatis magiſtro tenella infantium viſcera diſſecare, humanasq; hoſtias mactare didicit.* 258

CYPRIANVS Epiſcopus Carthaginenſis (in cuius ſcriptis ſingula propè verba ſpirant martyrium) capite truncatus Martyrii coronam & gloriam obtinuit; de quo Prudentius hymno 13. Caſſiodorus refert Cypriani martyrium ad Valerianum IV. & Gallienum III. Coſſ. qui nobis in hunc annum cadunt. Cuſpinianus ex ignoto ſcriptore refert Cypriani martyrium ad ſequentis anni Conſules: Euſebius ad annum Chriſti 259. De Cypriani conuerſione & morte lege orationem Nazianzeni.

Ad hæc tempora pertinet ſextus hymnus Prudentii, quo deſcribit Fructuoſi Epiſcopi martyrium, & inter cætera ſic canit:

Iuſſum eſt Cæſaris ore Gallieni
Quod princeps colit, vt colamus omnes.
Æternum colo principem; dierum
Factorem, dominumq; Gallieni,

4230 PAVLVS EREMITA primus colere cœpit Eremum: quia Hieronymus vitam eius deſcribens, nominat eum primum, à quo Eremus habitari cœpta ſit, idq; accidiſſe ait eo tempore, quo Cornelius Romæ, Cyprianus Carthagine felici cruore damnati ſint, ſub Valeriano perſecutore, & quando apud Ægyptum & Thebaidem multas Eccleſias ſæua tempeſtas depopulata ſit. 260

4231 *VALERIANVS poſtquam vnà cum Gallieno filio imperauit ſeptennium: à Sapore Perſarum Rege victus & captus (ætat. 77.) apud Parthos miſerabili perpetuaq; ſer-* 261

uitute

nitate conſenuit. Nam Rex equum conſcenſurus Valeriani ceruice incuruata pro ſcabello vti ſolitus eſt, ita vt Valerianus Regem non manu, ſed dorſo attollere cogeretur. Qua patris ſui calamitate motus, manifeſtoq; Dei iudicio territus Gallienus, pacem Eccleſiæ reddidit, & edictis diuulgatis perſecutionem relaxauit. Euſ. & alii.

Sub Gallieno Romanum Imperium inuaſerunt diuerſis locis atq; temporibus XXX. Tyranni, qui ſe Imperatores Rom. appellarunt, de quib. Trebell. & alii.

4239 *GALLIENVS Imp. cum fratre apud Mediolanum à militibus Aureoli, qui duxerat Illyricani exercitus, circa 12. Calend. April. occiſus eſt (Trebell. Onuph.) cùm imperaſſet an. 15. Euſ. & alii.* 269

CLAVDII IMPERIVM: quod cœpit circa 12. Calend. April.

4241 *CLAVDIVS Imp. mor. 10. Calend. Martii, circiter. cùm in imperio biennium non integrum compleuiſſet.* 271

AVRELIANI IMPERIVM.

Fuit princeps Seuerus, truculentus & ſanguinarius. Occidit ſororis ſuæ filiam ob cauſam leuem. diſciplinam militarem ſeueriſſimè rexit. Nam militem quendam, qui adulterium cum hoſpitis vxore commiſerat, ita puniuit, vt duarum arborum capita inflecteret, quas ad pedes militis alligaret, eaſque ſubitò dimitteret, vt ſciſſus ille vtrinque penderet. Ad vicarium quoq; ſuum ita ſcripſit: Si vis tribunus eſſe, imò ſi vis viuere, manus militum contine: nemo aliena rapiat: ſegetem nemo atterat: annona ſua miles contentus ſit, & de præda hoſtis, non de lacrymis prouincialium viuat: ſtipendium in baltheo, non in popina habeat. De hoc Aureliano ſcribit Vopiſcus, cum à multis neque inter bonos neque inter malos Principes poni, eò quòd ei clementia, prima imperatorum dos, defuerit. Ibidem dicit, eum fuiſſe principem neceſſarium magis, quàm bonum.

Digitized by Google

4242 CONSTANTINVS MAGNVS hoc anno natus eſt, in Britannia, patre Conſtantio (qui poſtea imperauit) & matre Helena. 272

Diſtat hic annus à natali Romuli 1040. Alexandri Magni 626. Iulii Caſaris 370. Auguſti 333. à morte Cyri 800. à Monarchia Alexandri Magni 600. Auguſti 300 à morte Scipionis Africani minoris (incluſiuè) 400. Hinc ad Mahometi regnum 350: ad natalem Caroli Magni 470: ad mortem Ottonis Magni 700. pleni: ad imperium Rodolphi Habſpurgii 1000. completi.

4245 NONA PERSECVTIO aduerſus Chriſtianos ab Aureliano indicta: ſed morte eius impedita & interrupta: ideo à quibuſdam inter decem perſecutiones non numeratur. 275

4246 *AVRELIANVS Imp. menſe Ian. occiſus eſt fraude Notarii ſui, imperii an. 5. poſtea fuit interregnum ferme 6. menſium.* 276

TACITVS imperauit menſ. 6. Vopiſc. Eutrop.

4247 *TACITVS Imp. obiit.* 277

FLORIANVS cum 2. ferè menſibus imperaſſet, occiſus eſt à militibus, qui audierant Probum imperare.

PROBI IMPERIVM.

4250 IVBILÆVS MVNDI 85. *completus: Moſis 35. prædicationis Chriſti 5. Sic Beda & Marianus Scotus.* 280

4252 *PROBVS Imp. tumultu militari interemptus: imperii an. 6. m. 4. Euſ. Eutrop.* 282

CARVS, & filii eius CARINVS & NVMERIANVS Impp. annis 3. non plenis, alii 2.

4254 *CARINVS vbi patrem CARVM fulmine abſumptum, & fratrem NVMERIANVM ab Apro ſocero ſuo interemptum, DIOCLETIANVMq́, ab exercitu Auguſtum adpellatum comperit, multis prœliis cum Diocletiano conflixit: ſed poſtrema pugna ad Murgum commiſſa victus occubuit, & ſcelerum pœnas dedit. Interfectus eſt à tribuno, cuius vxori ſtuprum intulerat. Vopiſc. Eutrop.* 284

Hinc

Digitized by Google

Hinc orditur CAROLVS SIGONIVS hiſtoriam occidentalis imperii, quam 20. libris accuratè cõſcriptam deduxit vſq; ad annum Chriſti 565. & complexus eſt res annorum 282. Huius autoris longè optimi & doctiſſimi veſtigia deinceps conſectabimur: & ſtudioſos hortamur: vt integras hiſtoriarum narrationes apud Sigonium inſpiciãt.

DIOCLETIANI IMPERIVM: quod durauit an. 20 Euſeb.

Hic cum primum Imperator creatus eſſet, Aprum, necis Numeriani autorem, gladio transfodit ſpectante exercitu. Fuit Diocletianus, ingenio callido & ſagaci, atq; ſeueritatem & ſæuitiam ſuam, aliena inuidia explere ac tegere conatus eſt: primusq; adorari voluit vt Deus, cum cæteri ante ipſum Imperatores tantum Conſulari ſalutatione contenti fuiſſent: ornamenta gemmarum veſtibus & calceamentis indidit: hominibus humi proiectis pedes oſculandos præbuit: & eò inſolentiæ ac inſaniæ proceſſit fortunæ blandientis obſequio, vt & hominem, & mortalem ſe eſſe oblitus ſit. Eutrop. & alii.

4255 ÆRA DIOCLETIANI. 285

Ab hoc anno ordimur Diocletiani æram, quam longo tempore Ethnici & Chriſtiani vſurparunt: cuius ſententiæ noſtræ has habemus rationes.

I. *Beda annum Chriſti 532. quo Dionyſius paſchales circulos ſcripſit, copulat cum 248. Diocletiani: additis 248. ad 284. prodeunt 532.*

II. *Euſebius annum Antiochenum 351. accommodat ad 19. Diocletiani: ergo primus Diocletiani erit Antiochenus 333 demptis 48. (tot enim annis æra Antiochena anteceſſit natalem Chriſti) primus Diocles. erit 285. Chriſti.*

III. *Ambroſius epiſt. 83 lib. 10. lunam 14. ponit 14. die Pharmuthi menſis, 5. Id. April. die Dominico: anno Diocletiani 93. id eſt, Chriſti 377. Paſcha verò à Chriſtianis die Domi-*

Dominico celebratum eſſe 21. Pharmuthi: 16 (non 15.) Cal. Maii: quod docent Dionyſii tabula apud Bedam: ad quas etiam exactè quadrant annotationes Ambroſii de feſto Paſchatis anno Diocletiani 76. & 89. id eſt, Chriſti 360. & 373.

IV. Epiphanius in Ancorato copulat 90. Diocletiani cum Valentiniani Imp. anno decimo, Gratiani ſexto, Coſſ. Gratiano III. & Equitio: Indictione ſecunda. Hic eſt annus Chriſti 374. in quem incurrunt, indictio ſecunda, Conſulatus Gratiani tertius, & Valentiniani decimus exactus.

V. Euagrius lib. 3. cap. 29. ſcribit Zenonem Imp. mortuum anno Diocletiani 207. id eſt, Chriſti 491. Et Anaſtaſium, Zenonis ſucceſſorem, obiiſſe anno Antiocheno 566: id eſt, Chriſti 518. cùm imperaſſet annos 27. menſ. 3. dies 3. Quos ſi addas ad 491. Chriſti, recidet obitus Anaſtaſii in 518. Chriſti & in Antioch. 566.

VI. Socrates lib. 1. cap. 2. principium imperii Conſtantini Magni connectit Olympiadi 271. ineunti: is eſt Euſebio annus quartus perſecutionis Chriſtianorum, orta primùm anno 19. Diocletiani. Digeſtis annis ſecundum Olympiadas, primus Diocletiani erit annus 4. Olymp. 265. id eſt, Chriſti 285.

VII. Hermannus Contractus eo anno, quo Numerianus & Carinus interierunt, hæc verba habet: Huc vſque, inquit, ab incarnatione Domini ſupputantur ſecundum Dionyſium anni 284. Idem annum ſequentem (285.) facit Diocletiani primum, & addit, Græcos inde paſchales circulos decennouales incoaſſe. His igitur adducti rationibus æram Diocletiani ad annum Chriſti 285. adſcripſimus. Diocletianus quidem anno 284. imperium adiit Carino ſuperſtite: Sed an initium ſupputationis annorum Diocletiani referendum ſit ad Calendas Ianuarias, in quas ſemetipſum ſecundum Conſulem Diocletianus deſignauerat, & vnde Romani annum ſuum auſpicabantur, non adfirmamus: ſed illud diiudicationi ac determinationi aliorum relinquimus. Conſentaneum ſanè eſt

vſita-

vſitatam Romani anni conſuetudinem obſeruatam eſſe à Diocletiano, qui etiam Aegyptiis à ſe victis eandem anni Rom. rationem obtruſiſſe ſcribitur: ſed tamen tabula Alphonſina ordiuntur epocham Diocletiani à die 28. Auguſti anno Chriſti 284.

4250 *Olymp.266.* 286

MAXIMIANVS, dictus Herculius, homo truculentus ac ſæuus, & Chriſtianorum carnifex, à Diocletiano appellatur Auguſtus, & in regni conſortium adſumitur. Euſeb.

Ad hoc tempus quidam referunt Martyrium S. MAVRICII, qui fuit dux legionis Thebanæ: quæ cùm Chriſtiana eſſet, & ab idolorum cultu atque ſacrificiis abhorreret ac abſtineret, iuſſu Maximiniani, primum decimata, poſtea vnà cum ſuo duce Mauricio tota conciſa eſt. Friſing. lib. 3. c. 45.

Hoc anno Mundi completur octauus CYCLVS MAGNVS annorum 532. quia octies 532. ſunt 4256. eſtq; à morte Romuli annus 1000.

4261 CONSTANTIVS CHLORVS & GALERIVS MAXIMIANVS creantur Cæſares. Conſtantius imperauit an. 15. Galerius 21. Onuph. 291

4264 *Olymp.268.* 294

Alexandria Aegypti, quæ à Romanis defecerat, capta eſt à Diocletiano, menſe octauo obſidionis. Crudeliter ſæuitum eſt in ciues: vrbs direpta & muri diruti: multi per totam Aegyptum exiliis ac proſcriptionibus adflictati: autores defectionis ac perduellionis capitali ſupplicio adfecti. Euſeb. à victoria Actiaca Auguſti an. 324. à captiuitate Babylonica Iudæorum 900.

4270 *Hoc ſæculo vixerunt hiſtoriographi, ÆLIVS SPARTIANVS, IVLIVS CAPITOLINVS, ÆLIVS LAMPRIDIVS, VULCATIVS GALLICANVS, FLAVIVS VOPISCVS, & TREBELLIVS POLLIO.* 300

4272 *Olymp.270.* 302

Hic

Hic finiuntur ſeptem priores libri hiſtoriæ Eccleſiaſticæ EVSEBII, quibus, vt ipſe ait, complexus eſt res ante ipſius fermè ſæculum geſtas. Deinceps tribus libris poſterioribus, octauo, nono, ac decimo exponit res ſua ætate geſtas, ſpacio annorum 22. vſque ad Synodi Nicenæ tempus.

DIOCLETIANVS & MAXIMIANVS Romæ ſplendidiſsimum egerunt triumphum, antecedentibus currum eorum Narſei Regis Perſarum, coniuge, ſororibus, & liberis. Euſeb.

4273 DECIMA PERSECVTIO aduerſus Chri- 303
ſtianos à Diocletiano concitata, quæ fuit ſuperiorib. omnibus & diuturnior, vtpote decennalis, & crudelior atq; immanior. Nam vt refert Euſebius, anno 19. Diocletiani, Antiochenorum anno 351. menſe Martio, inſtante dominicæ paſſionis feſto, paſſim publicata ſunt Impp. edicta, quibus præcipiebatur, vt templa atq; oratoria Chriſtianorū euerterentur, ſoloq; æquarentur: libri Bibliorum ſacrorum cremarentur: & qui magiſtratus, officii, aut dignitatis alicuius honorem fuiſſent adepti, de gradu turpiter deponerentur: priuati verò, ſi in profeſſione Chriſtianæ religionis perſtarent, libertate priuarentur. Non multò pòſt alio edicto mandatum eſt, vt Eccleſiarum præſides atque miniſtri in vincula traderentur, & omnib. machinis tormentiſq; adhibitis ad ſacrificandum idolis adigerentur. Cateruatim igitur Epiſcopi ad idolorum templa, eorumq; ſacrificia, raptati & verberibus grauiter cæſi, præclara pietatis, conſtantiæ, fidei ac tolerantiæ Chriſtianæ exempla atque ſpectacula omnium oculis ſubiecerunt. Rurſus etiam plurimi præ formidine animis perculſi & attoniti, ad primum impetum in ipſos factum, prorſus ſuccubuerunt.

Nicomediæ verò, ciuis quidam nobilis, cùm audiſſet edictum contra Eccleſias publicè eſſe propoſi-

tum,

Digitized by Google

tum, literas Imperatorum in aperto & publico loco adfixas, tanquam impias, manu auellens fruſtulatim diſcerpſit: ideoq; ad duos Imperatores, qui tum in vrbe illa aderant, deductus, primus omnium martyrii corona eximiè nobilitatus eſt, cum cruciatus vniuerſos tum conſtanti & virili animo, tum pacato & tranquillo ſuperaſſet. *Euſeb.* Poſtremò edicta Impp. de tollendis Chriſtianis ita exaſperata ſunt, vt vno menſe ferantur occiſa 17000. Martyrum, exceptis exulibus. Ex eo igitur tempore ſancti homines, quotquot à ſimulacrorum cultu ſe remouebant, cœperunt in exilium pelli, bonis mulctari, membris ignominioſe mutilari, exquiſitiſſimis tormentis ſubiici, ad necem vſq; excarnificari, ferarum laniatibus obiici, & nullo non mortis ac ſuppliciorum genere adfici. Vnde apud Euſebium & alios tot extant Catalogi Martyrum, quorum illo tempore numerus iniri non potuit, & cuius rei atrocitas omnẽ ſcriptorum eloquentiam ſuperauit. Qua de re ita loquitur Sulpitius: *Hac tempeſtate, inquit, omnis ferè ſacro Martyrum cruore orbis infectus eſt: quippe certatim glorioſa in certamina ruebatur, multoq; auidius tum Martyria glorioſis mortibus quærebantur, quam nunc Epiſcopatus prauis ambitionib. appetuntur. Nullis vnquã bellis mundus magis exhauſtus eſt: neq; maiore vnquam triumpho vicimus: quam cùm decem annorum ſtragibus vinci non potuimus.*

Diſtat hæc Chriſtianorum clades ac laniena à perſecutione Iudæorum ſub Antiochio Epiphane annis 470: à morte Chriſti *270*.

4274 Anno ſecundo perſecutionis Diocletianus & Maximianus Nicomediæ purpurã & imperiũ depoſuerunt, & Reip. tuẽdæ ſtationẽ Conſtantio & Galerio mandarunt, qui antea Cæſares, nunc Auguſti adpellati ſunt. Hi duo Romanũ orbẽ inter ſe diuiſere. Conſtantius, Cõſtantini Magni pater, imperauit an. 2. Galerius *7*. 304

Qui-

Quibus autem de cauſis Diocletianus imperium depoſuerit, alii aliud ſentiunt. Sunt qui id factum ſcribant, quodam mentis ſtupore & conſternatione, quòd Chriſti nomen ſe deleturum, vti cupiuerat, deſperaſſet, poſtquam ſingularem Chriſtianorum in morte conſtantiam perſpexiſſet.

Maximianus & Galerius Diocletianum ad recipiendum imperium poſtea cohortati ſunt: ſed ille reſpondit: *Vtinam Salonæ (ibi tum degebat Diocletianus) poſſetis viſere olera noſtris manibus conſita, profectò nunquam id tentandum iudicaretis. Victor.* Vopiſcus in Aureliani vita refert, Diocletianum iam priuatum, dixiſſe: *Nihil eſt difficilius, quàm bene imperare. Nam quatuor vel quinq; viri ſe colligunt, atque vnum conſilium capiunt ad Imperatorem decipiendum, dicunt quid probandum ſit: Imperator qui domi clauſus eſt, Vera non nouit: cogitur hoc tantùm ſcire quod illi loquuntur: facit iudices quos fieri non oportebat: amouet à Repub. quos retinere debebat. Quid multa? Bonus, cautus & optimus venditur Imperator.* Hæc ille.

Poſt hanc imperii abdicationem, Diocletianus vixit annis fermè 9. Maximianus verò quadriennio pòſt iuſſu Conſtantini ſtrangulatus eſt.

GALERIVS cœptam Chriſtianorum perſecutionem in omnibus ſuis prouinciis crudeliter exercere perrexit, quod Prudentii hymnus 10. de Romano Antiocheno docet. CONSTANTIVS autem Chriſtianos, qui ſub ipſo vitam degebant, egregiè tutatus eſt, eoſq; à damno & contumelia immunes conſeruauit, cuius poſtea pietatis æmulus ac hæres filius eius Conſtantinus fuit. *Eutropius de Conſtantio ait, fuiſſe eum virum egregium, qui magis ſtuduerit augendis, cumulandiſque priuatorum ac prouincialium opibus, quàm fiſci commodis: eumque dicere ſolitum*: Melius publicas opes à priuatis teneri, quàm intra vnum clauſtrum conſeruari & cuſtodiri.

De

De hoc quoq; illud narrat Euſebius, Diocletianum ei per legatos paupertatem exprobaſſe, ipſumq; Conſtantium cōfeſtim conuocaſſe locupletiores diuitiis ſua ciues, quibus inopia ſua cauſam expoſuerit, quòd maluiſſet ſubditorum beneuolentiam, benignitate ſua collectam & conciliatam, quàm eorum theſauros, imperio ſeueriore extortos, poſſidere: Nunc verò ſibi opus eſſe ipſorum ſtudio, gratitudine, opibus & fide. Hic illi, ſine cunctatione, lætis animis, hilariq; vultu ærarium eius auro & argento totum compleuerant, & amore erga Imp. clementiſſimum mirificè, magnoq; ardore inter ſe certauerant.

Conſtantius itaq; cùm Legatis opes ſuas oſtentaſſet, Diocletiano renunciari iuſſerat, quid vidiſſent, & qua ratione tantus theſaurus, tamq; ſubitò collectus eſſet: ſubinditans, principis ærarium tutiſſimum eſſe ſubditorum animos beneuolos, & Regi nunquam defuturos populi ſui theſauros, modò ei ſtudium, amor, & fides illorum non deſit. Imperator autem benigniſſimus poſt legatorum diſceſſum pecunias allatas ciuibus ſuis reſtituit, obſequio eorum multis verbis humaniſſimè collaudato.

Ille ipſe CONSTANTIVS exploraturus aulicorum ſuorum in fide Chriſtiana conſtantiam, ſimulauit, ſe illis facere poteſtatem idolis impunè ſacrificandi, idq; ni faciant, aula ſua ipſos exulaturos. Cùm verò multi inter illos metu amittendæ dignitatis & honorum, Deum potius deſerturi, quàm Imperatorem offenſuri deprehenderentur, Conſtantius patefacto commento, quod celauerat, illos Dei deſertores grauiter obiurgatos, tanquam ſeruitio ſuo indignos, aula excedere iuſſit, addens hanc vocem. *Quomodo fidem Imperatori præſtabunt inuiolatam, qui Deo ſunt perfidi?* Cæteros quorum conſtantiam in fide Chriſtiana perſpexerat, honoribus, præmiis, ac beneficiis collatis ſibi deuinxit, dictitans, ſe eos pluris æſtimare, quàm æraria theſauris ingentibus referta. Euſeb.

Digitized by Google

4276 *Olymp. 271. V. C. 1057.* 306

CONSTANTIVS Imperator moritur Eboraci in Britannia, 25. Iulii: imperii an. 15. ætat. 56. anno primo Olymp. 271. Socrat. Niceph.

CONSTANTINI MAGNI IMPERIVM.

CONSTANTINVS MAGNVS (ætat. 35.) ſalutatur Auguſtus 25. Iul.

Hic eſt annus 350. à Iuliana emendatione anni: à nato Alexandro Magno 660. eius regno 640. eius Monarchia 635. à captiuitate Babylonica & deſolato templo Salomonis 910.

Hoc anno Romanum imperium inter quatuor principes diuiſum eſt: quorum vnus CONSTANTINVS Chriſtianis fauit, eoſq; fouit: tres reliqui, GALERIVS, MAXIMINVS, & MAXENTIVS, eos perſecuti ſunt.

GALERIVS præter SEVERVM, deſignauit Cæſarem ſororis ſuæ filium MAXIMINVM, acerrimum Chriſtianorum perſecutorem. CONSTANTIVS moriturus ſibi ſurrogauit filium CONSTANTINVM. Romæ verò MAXENTIVS Maximiani Herculii filius, tumultu militari Auguſtus appellatus, inuaſit imperium circa 7. Cal. Octob. & imperauit ſexennio, nullam impietatis, intemperantiæ, atq; impudentiæ facinus prætermittens. Hic vt populi fauorem obtineret, in ingreſſu imperii ſimulauit ſe Chriſtianam religionem amplecti, ideoq; perſecutionem aduerſus Chriſtianos inhibuit. Verũ poſtea alium ſe præſtitit. Euſe.

SOCRATES hiſtoricus ab hoc anno exorditur hiſtoriam ſuam Eccleſiaſticam, annorum 134. quæ extenditur in annum Chriſti 439.

4277 PAMPHILVS, Euſebii neceſſarius & amicus coniũctiſſimus, martyrii corona donatur anno quinto perſecutionis. Euſ. 307

4278 *MAXIMIANVS HERCVLIVS, cùm imperium quod* 308

ſuu-

inuitus depoſuerat, recipere conatus eſſet, eâq; ob cauſam Conſtantino, genero ſuo, inſidias ſtruxiſſet, Fauſta Maximiani filia, & Conſtantini coniux, dolum detexit; & maritum aduerſus parentis iniurias tutata eſt. Conſtantinus igitur Maximianum captum Maſsilia ſtrangulari iuſsit. Huius Tyranni aſperitatem tum Chriſtiani experti, tum ethnici deteſtati & execrati fuerant. Euſeb.

4279 S. QVIRINVS Epiſcopus, m..nuali mola ad collum ligata, è ponte præcipitatus in flumen, diutiſſimè ſupernatauit, & cum ſpectatoribus collocutus, ne ſuo ſupplicio à religione Chriſtiana deterrerentur, orauit DEVM vt mergeretur, idq; vix obtinuit. *Euſeb.* De hoc vide pulcherrimum Prudentii hymnum, cuius initium eſt: *Inſignem meritis virum, &c.* 309

4280 Poſt octauum annum perſecutio nonnihil remittere cœpit. Euſeb. 310

LICINIVS à Galerio appellatur Auguſtus: qui cum Conſtantino imperauit annis fermè 14. Victor.

4281 *Hoc anno GALERIVM IMP. fœdiſsimus inuaſit morbus, orto circa genitalia vlcere, quod vermibus ſcatere cœpit. Agnoſcens itaq; Galerius manum Dei, ob iniuſtas Chriſtianorum neces ipſum punientis, edictum diuulgauit, vt Chriſtianis parceretur, & templa atq; oratoria redderentur, ſimul petens, vt Chriſtiani pro Imperatoris ſalute preces & vota facerent. Paulò pòſt morbo illo conſumptus periit. Formula edicti extat apud Euſeb. lib. 8. cap. vlt.* 311

Deinceps hi quatuor tenuerunt Rempub. CONSTANTINVS, MAXENTIVS, LICINIVS, & MAXIMINVS. Eutrop. Victor.

PETRVS Alexandriæ Epiſcopus capite amputato, factus Martyr anno 9. perſecutionis. Euſ.

4282 Cùm MAXENTIVS Romanos imperio tyrannico duriter premeret, vxores ciuium raperet, multoſque iniuſtè interimeret: CONSTANTINVS de tyranno tollendo cogitans, animo ſecum expendit, 312

quemnam ſibi DIVVM ad eam pugnam auxiliatorem deligeret ac inuocaret. In hac deliberatione & cura verſanti, contigit oſtentum admirabile, quod ipſe poſtea, addito iureiurando, aliis recitare conſueuerat. Etenim die quadam poſt meridiem, declinante iam Sole, vidit columnam lucidam crucis ſpecie in cœlo fulgentem, cum hac inſcriptione: IN HOC VINCE. Per ſomnum etiam Chriſtus ei apparens iuſſit, vt crucis ſigno pro vexillo in prœliis vteretur. Quòd cum Conſtantinus fieri ita curaſſet, inito cum hoſte conflictu, copias illius aliquot prœliis fudit: ipſo etiam Maxentio Romæ apud pontem Miluium in flumine ſubmerſo, præclaram obtinuit victoriam, & Italia omni atq; Africa potitus eſt, anno imperii ſui ſeptimo. Hac victoria in vrbe nunciata, ac p̄ſertim Maxentii capite, quod haſta ſuffixum erat, vt habet Zoſimus, allato & circumgeſtato, tota vrbs lætiſſimis populi vocibus atque clamoribus repleta fuit. Senatores ex vinculis educti & ad Conſtantinum vrbe egreſſi, liberatori ſuo humi ſtrati egerunt gratias, eiuſq; patrocinio tum ſe, tum vrbem commendarunt. Conſtantinus victor vrbem ingrediens mirifico totius populi applauſu exceptus eſt. Atq; vt tam admirandæ victoriæ gloriam, non in ſe, ſed in CHRISTVM autorem referret, trophæi loco erigi in mediа vrbe iuſſit ſtatuam ſuam, quæ manu dextra crucis CHRISTI ſignum teneret, eiuſq; ſalutarem virtutem omnibus oſtentaret ac promulgaret, addita inſuper hac inſcriptione: *Hoc ſalutari ſigno, vero fortitudinis indicio, ciuitatem iugo ſeruitutis liberaui, & Senatum populumque Romanum in libertatem vindicaui, ac priſtinæ dignitati ſplendoriq; reſtitui.* Senatus etiam arcum ei, qui adhuc viſitur, cum hoc elogio dedicauit: *Imp. Cæſari Fl. Conſtantino S. P. Q. Romanus, quòd inſtinctu diuinitatis, mentis magnitudine,*

dine, exercitu ſuo, tàm de tyranno, quàm de omni eius factione vno tempore iuſſu Rempub. vltus eſt armis, Arcum triumphis inſignem dicauit, liberatori vrbis, fundatori quietis. Euſe. Socrat. Sozom. & alii. Populis omnibus ad Romanum imperium pertinentibus libertatem permiſit, quam quiſque vellet religionem ſequendi & colendi: Chriſtianis etiam templa & conuentus habere conceſſit: & Eccleſiis Dei ſubſidia opulenta ſuppeditauit, oratoria erexit, &c. Sigon.

Ab hac victoria omnium clariſſima, quæ incidit in 24. Septemb. & qua demum finitis totius decennii perſecutionibus, optatiſſima pax & quies Eccleſiis eſt reddita, numeratas eſſe à veteribus INDICTIONES ex faſtis Græcis demonſtrat Onuphrius. Complectitur autem Indictio ſpacium 15. annorum: ſed horum initium à die 24. Septemb. ſumendum eſt. Beda indictiones deducit ab anno 4. ante Natum Chriſtum. Witich.

De Roma ad CHRISTVM hoc anno conuerſa legant ſtudioſi Prudentium lib. 1. aduerſus Symmachum, à verſu qui incipit:

Cùm princeps gemini bis victor cæde tyranni, &c.

Eſtque hic annus ab V. C. 1063.

4283 *MAXIMINVS Orientis tyrannus, & Chriſtianorum hoſtis infenſiſſimus, in apparatu belli aduerſus Licinium, Tarſi, acerbiſſimis corporis cruciatibus repentè correptus, & atroci liqueſcentium membrorum ardore conſumptus, eo propemodum morbi mortiſq; genere, quo Galerius, periit: cùm quadriennio Cæſar, triennio Auguſtus, imperaſſet. Victor. Euſeb.* 313

MAXIMINO è viuis ſublato, Chriſtianis templa & oratoria paſſim vel reſtituta, vel inſtaurata, vel ex fundamentis noua erecta ſunt. Euſebius l. 10. c. 3. ENCÆNIA ſiue conſecrationes Oratoriorum à Chriſtianis ingenti lætitia celebratas, eleganter deſcribit his verbis: *Celebre ſpectaculum, inquit, &*

nobis omnibus optabile ac deſideratum ante oculos proponebatur, dedicationum ſcilicet feſtiuitates per vrbes ſingulas, templorum nuper exædificatorum conſecrationes, frequentes Epiſcoporum in vnum conuentus, peregrinorum longè ab exteris regionibus accedentium concurſus, mutua populi in populum beneuolentia, propterea quòd membra corporis Chriſti in vnam quaſi harmonia & concentus conſpirationem coibant. Vna erat ſacri ſpiritus virtus & potentia, quæ per vniuerſa Eccleſiæ membra permeauit: Vna omnium mens & ſententia: vna & conſentiens ex omnium ore laus diuinitatis: accurata ſacrorum myſteriorum adminiſtratio: decori Eccleſiæ ritus, Pſalmorum cantu & hymnorum diuinitus nobis traditorum recitationib. celebrati. Cuiuſq; item ætatis genus, cuiuſq; ſexus multitudo, vt maris & fœminæ, totis cogitationis viribus, læta mente, alacri animo per preces & gratiarum actiones, Deum omnium bonorum autorem venerati ſunt. Singuli etiam Eccleſiarum præſides, ſingulas orationes panegyricas habuerunt, & vt cuiq; dicendi vis & facultas ſuppetebat, ſic quiſq; eam celebritatem prædicauit.

Diſtat hæc Eccleſiæ Dei publica lætitia à tempore conditi templi Salomonis, annis 1350. id eſt, 27. Iubilæis: à morte Chriſti 280. id eſt, quater 70. ab exitu Iſraelitarum ex Aegypto 1830.

Eodem anno DIOCLETIANVS *cum à Conſtantino & Licinio minaces accepiſſet literas, & obiurgatus eſſet, quòd Maxentio & Maximino fauiſſet, metuens necem ignominioſam, epoto veneno, mortem ſibi conſciuit, ætat. 98. (alii 73.) cùm poſt imperii abdicationem annis propè nouem priuatus vixiſſet, quod tradit Aurelius Victor. Mortuus eſt igitur vt homo, qui ſe pro Deo coli & adorari patiebatur.* Frequens & peculiaris hic eſt magnorum principum morbus, vt ſe putent eſſe quiddam homine maius, & propemodum pro numinibus ſe gerant, donec humana omnia paſſi, homines ſe eſſe dolendo intelligant.

OROSIVS hæc tempora conſiderans, confert inter ſe Pharaonem & Diocletianum, cæteroſq; Chriſtianorum perſecutores in hunc modum: Furorem Pharaonis aduerſus Iſraelitas fuiſſe & ipſi & Aegyptiorum primogenitis exitio: & Diocletianum eiuſq; collegas non Eccleſiam Chriſti extirpaſſe: ſed ſe, ſuaq; idola Ethnica perdidiſſe, ita vt Chriſtiani, exemplo Iſraelitarum, mirabili modo ſeruati, nunquam ad Idolorum cultum redierint, ſicut nec populus Iſrael ad ſeruitutem Aegyptiacam retractus eſt. Deinde ſicut Aegyptiorum precioſa vaſa Ebræis ſint tradita: ita præcipua Ethnicorum templa in Eccleſias Chriſtianorum ceſſiſſe.

4284 LACTANTIVS FIRMIANVS, Præceptor CRISPI Cæſaris, filii Conſtantini floruit: Vir diſertiſſimus, ſed adeò pauper, vt plerunq; etiam rebus neceſſariis indiguerit. Huius Lactantii Præceptor fuit ARNOBIVS Rhetor, qui cum aduerſus Chriſtianos quædam ſcripſiſſet, reſipuit, & ad Chriſtum conuerſus eſt. Euſeb. 314

4289 Anno 14. imperii Conſtantini Licinius Imp. pactorum oblitus, perſecutionem in Chriſtianos molitus eſt: quem per literas officii monens Conſtantinus, vt à malitia deſiſteret, non perſuaſit. Cedren. 319

ALEXANDER, qui Arium eiecit, ordinatur Epiſcopus Eccleſiæ Alexandrinæ. Euſ. Huius locum appetiuerat ARIVS Presbyter, qui cum cerneret Alexandrum ſibi præferri, impatientia repulſæ & æmulatione inflammatus, hæreſin ſuam ab orco reuocatam propagare cœpit.

4294 *LICINIVS à Conſtantino tribus prœliis victus imperio ſe abdicauit, & ſalute per vxorem Conſtantiam, Conſtantini ſororem, impetrata, Theſſalonicæ priuatus vixit: & aliquantò pòſt circa ſequentis anni initium iuſſu Conſtantini, aduerſus quem res nouas moliebatur, iugulatus eſt. Eutrop. Victor. &c.* 324

Digitized by Google

Extinctis igitur ſex hoſtib. Chriſtianorum, Diocletiano, Maximiano, Galerio, Maxentio, Maximino & Licinio, SOLVS CONSTANTINVS rerum ſumma potitus (à Iulii Cæſaris Monarchia anno 370.) ad religionem Chriſtianam inſtaurandam, ſtabiliendam & amplificandam, omnem curam, ſtudia ac laborem contulit: ideoque pio Imperatori diuina benedictione id accidit, quod paucis contigiſſe didicimus: nempe, vt tres filios ſuos Cæſares videret, DEO clementiam atq; beneficentiam eius in Chriſtianos hoc modo remunerante. Verum vt Conſtantini labore & cura rebus Chriſtianorum optatiſſima pax allata eſt; ita Satanæ inſidiis & malitia pax illa aurea bello inteſtino inter Chriſtianos orto vel turbata vel commutata eſt, cum in locum perſecutorum externorum hæretici ſuccederent, &, vt veteres locuti ſunt, perſecutionem violentam & cruentam fraudulenta exciperet; atq; adeo ſacroſanctum Eccleſiæ corpus, non ab hoſtibus, ſed à ſuis membris: non à Diocletiani ſæuitia, ſed ab Arii rabie, vulnera triſtiſſima acciperet.

Hic deſinunt decem libri Eccleſiaſticæ hiſtoriæ Euſebii, Chronographi diligentiſſ. & doctiſſimi: qui à natali Chriſti exorſus, narrationes ſuas continuata temporum ſerie huc vſq; deduxit, cõprehendens an. 324. Reliquarum autem Conſtantini rerum expoſitio petatur ex quatuor libris Euſebii, de vita Conſtantini conſcriptis.

INCIPIVNT HISTORIÆ ſcriptorum Eccleſiaſticorum THEODORETI & SOZOMENI: & Hiſtoria Tripartita, quam CASSIODORVS ex tribus autoribus, SOCRATE, THEODORETO, & SOZOMENO contexuiſſe, inque vnum corpus compoſuiſſe dicitur.

SYNODVS NICENA, Oecumenica prima, 318. 325
4295 Epiſcoporum, die 20. Maii congregatur aduerſus

ſus ARIVM, negantem æternam Domini noſtri IESV CHRISTI diuinitatem: in qua & SYMBOLVM NICENVM eſt conditum: Paulino & Juliano Coſſ. anno 20. Conſtantini paulò pòſt ineunte. Nam peracta Synodo celebrata ſunt vicennalia imperii eius: & ſequenti anno Romæ, anno 20. imperii exeunte. Euſ. Socrat. Sozom.

In Cod. lib. 1. tit. 2. extat conſtitutio Conſtantini data 10. Cal. Iun. Niceæ, his Coſſ. Et Niceph. rectè huic Synodo adſcribit Indictionem 13. Huic etiam Synodo in vulgatis codicibus adſcriptus eſt cuiuſdam æræ numerus 363. à quo ſi ſubtrahas 38. proſiliet annus nati Chriſti 325. Nam æram illam in Conciliorum inſcriptionib. vſitatiſſimam, ab anno 38. ante natum Chriſtum (id eſt, ab anno Mundi 3933. incluſiue) incoandam eſſe, multis exemplis alibi docebimus.

Quòd autem Socrates à morte Alexandri anno 636. hanc Synodum conuocatam ſcribit, ſciendum eſt, eum hic ſupputare annos Græcorum, quos orditur cum Euſebio, non ab ipſa morte Alexandri, ſed à 12. anno poſt eius exceſſum. Nobis annus M. 3660. eſt ab Alexandri obitu duodecimus: à quo (incluſo) ſi ordiare ſupputationem, congruêt numeri. Verum nos Græcorum annos ſupputamus, non ab anno mortis Alexandri duodecimo, ſed decimo tertio propè cõpleto: ideo nobis biennium decedit, & pro 636. prodeunt 634.

3659	3661	3932
636	634	363
4295	4295	4295

Interfuerunt huic Synodo multi ex omnib. partibus orbis terrarum viri docti, ſancti, & ſuperiore perſecutione aliqua corporis parte mutilati ac debilitati: inter quos eminebant, EVSTATHIVS Epiſcopus Antiochenus, ALEXANDER Alexan-

drinus, MACARIVS Hieroſolymitanus, PAPHNVTIVS Aegyptius OSIVS Hiſpanus Cordubenſis & alii. Hiſtoria Synodi petatur ex Euſebio, Socrate & reliquis ſcriptoribus. Harum enim tabellarum anguſtia tantam rerum amplitudinem ac varietatem non capit. Annum ſaltem exactè annotare voluimus: nam & de illo mirè variant ſcriptorum ſententiæ.

INTERVALLA PRIORVM SEX SYnodorum Oecumenicarum.

A Synodo Nicena ad Conſtantinopolitanam, an. 56.
A Conſtantinopolitana ad Epheſinam, 50.
Ab Epheſina ad Chalcedonenſem, 20.
A Chalcedonenſi ad Conſtantinop. ſecundam, 100.
A Conſtantinop. II. ad Conſtantinop. III. 129.

325	381	431	451	551
56	50	20	100	129
381	431	451	551	680

Hoc anno Conſtantinus filium ſuum Conſtantium declarauit Cæſarem, ipſis vicennalib. Nicomedia celebratis. Sig.

ALEXANDER, Epiſcopus Alexandriæ Ægypti, vita exceſſit menſe quinto poſt Nicenam Synodum exacto, vt annotat Theodoretus. Is ſucceſſorem ſibi deſignauit collegam ſuum ATHANASIVM presbyterum, abſentem. Hic eſt magnus ille Athanaſius, egregiis in Eccleſiam DEI meritis clariſſimus, cuius SYMBOLVM Eccleſia CHRISTI hodie magna veneratione amplectitur ac profitetur. Hic Epiſcopatum Eccleſiæ Alexandrinæ tenuit annis 46. Sed hos conſumpſit inter varia certamina & pericula pro veritate ſuſcepta, cũ ſeſe Arianis velut murum pro Synodi Nicenę defenſione fortiter opponeret. Diſſentiunt Chronographi de initio annorum 46: de quibus conſulat Lector Socratem & alios.

Hoc vel ſequenti anno Conſtantinus Imp. Criſpum Cæſarem

rem, filium ſuum, ex Mineruina concubina ſuſceptum, interfici iuſsit, inſtigante nouerca Fauſta, Conſtantini coniuge. Victor. Eutrop. Euſeb. Sozom. Cedren.

4296 *Olymp.* 276. *V.C.* 1077. 326

Hic definit Chronologia Euſe. quæ à natali Abrahæ huc vſque continet (noſtra ſupputatione) annos 2347: eſtq; à prima Olympiade hic annus 1100. Apud Euſ. anni CHRISTI paulò aliter quàm à nobis digeſti ſunt. Nam qui nobis eſt 326. CHRISTI, illi eſt 329: id quo errore factum ſit, facilè demõſtrari ex tabulis Euſebianis poteſt, vbi anni nunc omiſſi, nunc tranſpoſiti, aut non rectè inter ſe coaptati ſunt: numeri etiam, librariorum fortè incuria aut inſcitia, ita corrupti ac deprauati, vt annos CHRISTI 310. & 311. tranſilierint: ne de infinitis propè mendis aliis dicamus.

Deinceps D. Hieronymus continuauit Euſebianam Chronologiam, complexus ea appendice annos 52: vſq; ad annum Chriſti 378. qui tamen ipſi eſt 381: idq; ob Euſebianum illum, de quo diximus, errorem.

HELENA Conſtantini mater, diuinis monita viſionibus, crucem Domini noſtri IESV CHRISTI vnà cum clauis ac titulo crucis, Hieroſolymis reperit: ſepulchrum quoq; Domini, quod impii Chriſtianorum odio, ſordium ac pulueris aggerib. oppleuerant atq; obtexerant, Venerisq; templo ibidem extructo profanauerant, repurgari ac inſtaurari curauit. Euſ. lib. 3. de vita Conſtan. & alii. Eccleſia feſtum inuentæ crucis celebrat 3. Maii.

CONSTANTINVS *Romam de Licinio tyranno triumphans iniuit: ibiq; Vicennalia, vt antea Nicomediæ, celebrauit.* Quæ dum aguntur, nuncius de ſepulchro & cruce CHRISTI inuenta acceſſit, qui & ipſum, & Pontificem Syluestrum, & vniuerſum piorum populum ingenti lætitia extulit. Conſtantinus itaque Hieroſolymis templum ſplendidiſſimum extrui

extrui iuſſit: qua de re apud Euſeb. extant Imperatoris literæ ad Macarium eius vrbis Epiſcopum. Dum templum hoc ad Caluariam conditur, Helena honeſto filii exemplo atq; imitatione permota, duo alia fana, filio pecuniam ſubminiſtrante, extruere adorta eſt: vnum in Bethlehem, alterum in monte oliuarum, vt non ſolum mortis, ſed etiam natiuitatis & aſcenſionis dominicæ loca monumentis ad accendendam religionem illuſtribus inſignirentur. *Sigon.*

4297 HELENA Romam reuerſa crucis dominicæ portionem & titulum, Baſilicæ in Palatio Seſſoriano à ſe conditæ, intulit. Conſtantinus ex tribus clauis vno galeam, altero frenũ equi ornauit. *Sigon.* 327

HELENA cùm audiuiſſet, Criſpum Cæſarem, inſtigatione Fauſtæ nouercæ, occiſum eſſe, obiurgato ob eam rem filio Conſtantino, effecit, vt Fauſta balneo ardenti incluſa, nimio æſtu necaretur. Victor. Hieron.

Circa hunc annum obiit HELENA AVGVSTA, teſtamento præſente filio ac nepotibus condito, 20. Iulii: ætatis 80. Euſeb. lib. 3. de vita Conſtan.

4300 IVBILÆVS MVNDI 86. *Moſis 36. prædicationis Chriſti 4.* 330

Olympias 277. V. C. 1081.

CONSTANTINOPOLIS CONDITA.

Antiqua & nobilis vrbs Thraciæ, Byzantium, à Conſtantino inſtauratur, dilatatur, muris cingitur, & ædificiis exornatur.

Iuuencus Hiſpanus, qui Euangelia heroicis verſibus explicauit, hoc tempore claruit. Hieron.

4301 CONSTANTINOPOLIS, *à conditore Conſtantino denominata, die vndecimo Maii ſolennib. Ceremoniis dedicata eſt, vt eſſet orientalis imperii ſedes, ideoq; noua Roma dicta. Alii hanc vrbis conſecrationem ad annum ſuperiorem, alii ad ſequentem referunt. Nos, præter Hieronym. ſequimur Marcellin. Comitem, cui annus* 331

Chri-

Chriſti 527. eſt à condita Conſtantinopoli 197: vnde dicitur hunc eſſe primum vrbis illius annum. Hinc ad captam à Turcis Conſtantinopolim 1122. Eſtq; hic Roma condita annus 1082.

4302 Edicto Conſtantini gentilium templa ſubuerſa ſunt. Hieron. Eſt annus 30. à ſubuerſis templis Chriſtianorum ſub Diocletiano. 332

4305 Martyrion, ſiue templum Hieroſolymis à Conſtantino conditum, conſecratur. Eodem anno Tyri fuit Synodus Epiſcoporũ (alii anno ſequenti ponunt) Socrat. c. 28. 33. Theod. 1. c. 31, Euſ. l. 4. 335

4306 Plurimum variant autorum annotationes de anno interitus Arii: Sed Soctares lib. 1. ca. 37. & 39. non obſcurè indicat, interitum Arii anteceſſiſſe Conſtantini exceſſum vnius anni ſpacio. Sic etiam Sozomenus lib. 2. c. 29. Sed vt vt annum non exactè definiamus, tamen hiſtoriam recitabimus. Cùm Arius Conſtantinopoli in Eccleſiæ communionem recipiendus eſſet, Alexander eius vrbis Epiſcopus, tota nocte in templo proſtratus orauit DEVM, vt Eccleſiam præſenti periculo liberaret, & de Ario blaſphemiarum pœnas repóſceret. Poſtridie ARIVS magna ſuorum caterua in templum deductus, inter eundum corripitur horribilibus ventris torminibus, laxataq; aluo petit latrinam, in qua ſédens vnà cum excrementis effudit iecur, inteſtina, impuramq; animam, ſortitus fœdum, ſuaq; impietate dignum exitum. 336

Conſtantius Athanaſium Treuiris exulare iuſſit. Socrat. Theod.

4307 CONSTANTINVS MAGNVS Imperator victorioſiſſimus, & in opprimendis tyrannis feliciſſimus, accepto paulo antè ſacro baptiſmate, Nicomediæ inter pias preces expirauit, feſto Pentecoſtes, 22. Maii, ætatis 64 (alii 65.) imperii 31. Sepultus Conſtantinopoli in templo à ſe condito, & B. Apoſtolorum memoriæ conſecrato. Euſe. in vita eius Socrat. &c. 337

Obi-

Obitus eius Cometæ ortu denunciatus eſt. Eutrop.

FILIORVM CONSTANTINI IMPERIVM.

CONSTANTINVS ſucceſſores reliquit tres filios, atque vnum fratris filium Dalmatium: qui tamen non multò pòſt oppreſſus eſt factione militari, & Conſtantio patrueleſuo potius ſinente quàm iubente. CONSTANTINVS imperauit an. 3. CONSTANTIVS 25. incoatis (24. plenis) CONSTANS 13.

4308 ATHANASIVS ab exilio Treuirenſi redit Alexandriam poſt annos 2. menſ. 4. Theod. 338

4309 Per hæc tempora mortuus eſt EVSEBIVS Pamphili, Cæſareæ Paleſtinæ Epiſcopus & Chronographorum Eccleſiaſticorum facilè princeps: cuius indefeſſo ſtudio, incredibili diligentia, & vix ſatis æſtimandis laboribus poſteritati conſecrata eſt bona hiſtoriæ Eccleſiaſticæ pars, qua hodie fruimur. Vide Socrat. 2. Sozom. 3. 339

Ex hoc tempore Conſtantius Imp. in Synodi Nicenę decretis tuendis parũ conſtans, Orthodoxos Epiſcopos in exiliũ pellere & Arianos fouere cœpit.

4310 *CONSTANTINVS IVNIOR bellum fratri Conſtanti inferens, prope Aquileiam occiſus: & Reſpub. ad duos Auguſtos redacta eſt. Eutrop. Hieron.* 340

4311 ATHANASIVS, poſt Synodum Antiochenam, iterum Arianorum artibus exactus, Romam ad Iulium Rom. Pontif. profugit. Ariani enimaduerſus quos de fide diſceptare non poterant, eos ſubornatis accuſatoribus, fictiſque criminibus appetebant, inter quos præcipuè aggreſſi ſunt Athanaſium accerrimum concilii Niceni vindicem. Sulp. Socrat. &c. 341

4313 S. NICOLAVS Myræ in Lycia Epiſcopus, ob beneficentiam in pauperes celebris, floret. 343

4317 SYNODVS SARDICENSIS, par Nicenæ, celebratur, & decreta Nicena confirmantur: Athanaſius 347

Digitized by Google

ſius & alii Epiſcopi extorres, ſedibus ſuis reſtituũtur: Ariani damnantur. Socr. 2. Tripartit. &c. Hãc Synodum præcipuè rexit & gubernauit Oſius Epiſcopus Cordubenſis.

Eclipſis Solis conſpecta eſt: qua ab aliis ad ſeq. annum refertur. Vide Gerhar. Mercatorem.

Circa hoc tempus mortuus eſt Paulus, primus Eremita, centenario maior (alii 113.) Sectari cœperat vitam ſolitariam natus annos 16. Ergo Eremum incoluiſſet annis amplius 89. Huius vitam deſcripſit Hieronymus.

4318 CONSTANTIVS à fratre Conſtante ſubmonitus, Athanaſium & alios exules, quos Sardicenſe decretum abſoluerat, ad ſuas Eccleſias reuocat. 348

AVREL. PRVDENTIVS, Poeta Chriſtianus, naſcitur, vt ipſe ſcribit, Coſ. Salia.

4320 *Olymp. 282.* 350

MAGNENTIVS, Conſtanti Imperatori perfidus & ingratus, arripit imperium: Conſtans Cæſar interficitur: ætat. 30. eſtq; annus Romæ conditæ 1100. *Compl.*

Hac morte imperium Rom. ad vnum CONSTANTIVM deuolutum eſt, & ARIANIS aperta ianua virus ſuum latè ſpargendi, & ORTHODOXOS adfligendi. Nam cum adulationibus CONSTANTIVM, nimis credulum, ſibi deuinxiſſent, perfecerunt, vt Athanaſius exulans paſſim ad necem quæreretur, Ita poſtquam Chriſtianis princip. diuino beneficio ad ſummum imperium accitis & euectis, res Eccleſiæ in melius verti debuiſſent, & Imp. Ethnici noſtros perſequi deſiiſſent: Satan per ipſos CHRISTIANOS perſecutus eſt CHRISTIANOS, & CONSTANTIVM Imp. peruerſo zelo armatum incitauit, vt ſub nomine pietatis, viris piis perſecutionem moueret. Vide Oroſ. Eutrop. Socr. Soz. Vict.

4321 *Bellum Conſtantii aduerſus Magnentium oritur: quod antequam Conſtantius ſuſciperet, Gallũ Conſobrinũ ſuum* 51

(filium

(filium fratris Conſtantini Magni) Cæſarem fecit. Socrat. Sozom. &c.

SYNODVS SIRMIENSIS à Conſtantio coacta tentauit inter ORTHODOXOS & ARIANOS conciliationem, propoſita certa CONCORDIÆ FORMVLA, in qua vox ὁμοούσιος omiſſa erat. Verum ea ex re maiores diſſenſiones natæ ſunt, cùm vtraque pars ambiguam fidei formulam pró ſe interpretaretur. Socr. 2. Soz. 4.

4323 *MAGNENTIVS aliquot prælijs à Conſtantio victus, violentas ſibi manus infert 15. Auguſti. Socrat. lib. 2.* 353

AMMIANI MARCELLINI monumenta, quæ ſuperſunt, hinc initium ſumunt, complectentia hiſtoriam annorum 26. vſq; ad Valentis Cæſaris interitum.

4324 *GALLVS Cæſar Conſtantii iuſſu occiſus, cùm an. 4. imperaſſet. Ammian. Socrat. à morte Pompeii 400.* 354

4325 S. ANTONIVS EREMITA obiit, æt. 105. Hieron. & Marian. anno 19. Conſtantii. 355

S. AVGVSTINVS circa hunc annum natus eſt, ſi 76. annis vixit, & anno Chriſti 430. obiit.

LIBERIVS Roman. Pontifex à Conſtantio relegatur. Ammia. Theod. Sozom.

HILARIVS Pictauorum Epiſcopus & alii in exilium extruduntur edictis imperatoriis, quòd ARIANI certam ſibi de ORTHODOXIS victoriam pollicerentur, ſi præſtantiſſimi quiq; viri à diſputationibus & certaminibus ſubmouerentur. Cæterum exules omnium piorum ſtudiis, opibus ac ſumptibus adiuti, ſubleuati & ſuſtentati ſunt. Interim Ariani Synodum Nicenam vnius literæ adiectione corruperant, pro ὁμοούσιον ponẽtes ὁμοιούσιον: id eſt, quòd filius non eſſet vnius cum patre ſubſtantiæ, ſed ſimilis ſubſtantiæ. Sulpit.

IVLIANVS, Galli frater, à Conſtantio declaratur Cæſar, 6. Nouemb. Ammia.

4326 S. MARTINVS Sabarienſis per hæc tempora militiam 356

tiam ſub Iuliano deſeruit, dictitans, ſe militaturum Deo. De hinc Hilario Epiſcopo familiariter vti cœpit. Vitam eius deſcripſit Sulpitius.

CONSTANTIVS Imp. Romam triumphans ingreditur, & vrbis maieſtatem ac nobilitatem admiratur. Deriſus tamen, cùm triumphales arcus aurea ſuo curru tranſgreſſus, more anſeris ceruicem inclinaret, cùm alioqui ſtatura eſſet puſilla. Hormiſda Regi aſtans, interrogatus: Et quid de Roma ſentiret: id ſibi tantùm placuiſſe aiebat, quòd didiciſſet, ibi quoq; homines mori. Ammia. Hic Conſtantius nunquam expuiſſe ſcribitur. Idem.

Victorinus Rhetor, & Donatus Grammaticus, D. Hieron. præceptor, Romæ clari habentur.

Hali filius Abenragel Arabs, inſignis Mathematicus naſcitur die 12. Febr. hora 10. ante merid. Eber.

4329 SYNODVS ARIMINENSIS & SELEVCIENSIS congregantur. Legatis Concilii Ariminenſis tradidit Conſtantius FIDEI FORMVLAM verbis fallentibus inuolutam, quæ Catholicam doctrinam, perfidia latente loqueretur. Nam οὐσίας vocabulum tanquam ambiguum, & temere à Patribus vſurpatum, neque ex autoritate ſcripturæ profectum, abolebat, ne vnius cum Patre ſubſtātiæ Filius crederetur. Eadem formula obtruſa eſt ſacerdotibus Occidentalib. Arimini collectis. & Orientalibus apud Seleuciam. His tam frequentibus Synodis & Antiſynodis nihil actum, niſi vt paucis in fide vera manentibus, alii metu fracti, alii exemplis tracti, cùm autoritatem ex numero ſeu multitudine ſumpſiſſent, FORMVLÆ ARIANÆ ſubſcriberent. Addit Sulpitius, quoſdam cū conditione ſubſcripſiſſe, affirmantib. Arianis, ſi quid minus plenè præſenti confeſſione editum videretur, noſtri adderent quæ addenda putarent: præbituros ſe, in his quæ eſſent adiecta, conſenſum. Fauorabilis profeſſio pronis omnium animis excepta, nec vltrà noſtri repugnari auſi, iam 359

quoquo modo finem perturbatis rebus imponere cupientes. Ita neutra pars viciſſe ſe penitus, aut victam putare poterat: quia fides ipſa pro Arianis, adiectæ vero profeſſiones pro noſtris erant, &c. Sulpit.

4330 HILARIVS vbi animaduertit, Occidentalib. deceptis, Orientales per ſcelus vinci, libros aduerſus Arianos à ſe ſcriptos tradidit Conſtantio, qui eum ad Pictauos redire iuſſit. Quàm miſeranda verò fuerit hoc tempore Eccleſiæ facies, rerumque omnium perturbatio, ex his Hilarii verbis diſci poteſt: *Poſt Nicenam Synodum, inquit, nihil aliud quàm fidem ſcribimus: dum in verbis pugna eſt: dum de nouitatibus quæſtio eſt: dum de ambiguis, dum de autoribus querela eſt: dum de ſtudiis certamen eſt: dum in conſenſu difficultas eſt: dumq; alter alteri anathema eſſe cœpit, propè iam nemo eſt* CHRISTI. *Proximi anni fides quid immutationis habet? Primum decretum Homouſion decernit taceri: ſequens rurſus Homouſion decernit & prædicat: Tertium Vſiam ſimpliciter à patribus præſumptam, per indulgentiam excuſat: Quartum non excuſat ſed condemnat. Tandem eò proceſſum eſt: vt neque penes nos, neq; penes quenquam ante nos, ſanctum exinde aliquid atq; inuiolabile perſeueret. Annuas atq; menſtruas de* DEO *fides decernimus, decretis pœnitemus, pœnitentes defendimus, defenſos anathemizamus, aut in noſtris aliena, aut in alienis noſtra damnamus, & mordentes inuicem, iam abſumpti ſumus.* Hilarius. 360

Eudoxius homo impius Conſtantinopolitanam baſilicam S. Sophiæ conſecrauit, 25. Febr. Socr. 2.

Horrenda Eclipſis Solis conſpecta calculo Aſtronomico cadit in annum Nati Christi 360. d. 4. Mart. an. V. C. IIII. d. 62. à Ian. (VVitich.) Ammia. 20.

GRATIANVS Imp. naſcitur. Hieron.

De huius anni Paſchate vide Ambroſ. lib. 10. Epiſt. 83.

4331 CONSTANTIVS *Imp. dum Iuliano cum infeſto exercitu* 361

citus occurrit, moritur 3. Nouembris, (Eber. 5. Nouemb.) æt. 45 Socrat. 2. 3. Ammia.

NAZIANZENVS ſcribit hunc Imp. in nouiſſima vitæ hora, tria mala, quæ ſibi acciderint, deploraſſe: Generi (GALLI) cædem: Apoſtatæ (IVLIANI) liberationem; & fidei (NICÆNÆ) innouationem.

IMPERIVM IVLIANI Apoſtatæ, Conſtantini Magni generis, & ex fratre nepotis. Ruffin. Socr. Ammia. &c.

Hic initio Chriſtianus fuit: ſed ea fide repudiata factus eſt Ethnicus. Vt tamen omnes ad ſui amorem alliceret, Chriſtianæ religioni initio adhærere ſe finxit, à qua iampridem occultè deſciuerat: & vt hæc celarentur, Epiphaniæ feſto, templum Chriſtianorum ingreſſus eſt, ſolenniter numine inuocato. *Ammia.* Huius Iuliani proſopographiã, mores, impietatem, apoſtaſiam, verſutum atque fraudulentum ingenium, ac mirificum in Chriſtianis perſequendis ſtudium & vafriciem, præter Eccleſiaſticos hiſtoricos, latiſſimè deſcribunt Nazianzenus, Cyrillus & reliqui patres. Hic ſuæ perſecutioni miſcuit perſuaſionem, teſte Nazianzeno, ideoque fuit ſuperiorib. nocentior & pernicioſior. & vt idolorum cultus ſuſciperetur, honoribus magis homines prouocare, quàm tormentis cogere ſtuduit, non tam Chriſtianorum corpora occidens, quàm vaferrimis technis ex eorum cordibus Chriſtum euellere tentans. Nazianzenus ait, Iulianum dictum fuiſſe Idolianum, quòd idolorum templa à Conſtantino Magno clauſa aperuiſſet, eaque Ethnicis reſtituiſſet. Deditus fuit artibus magicis, ac ethnicis diuinationibus ex victimarum extis, &c. Eccleſias ſpoliauit reditibus, allegans dictum: Beati pauperes, &c.

4332 IVLIANVS legem tulit, ne Chriſtiani Grammati- 362

cam, aliaſque artes liberales vel docerent vel diſcerent. Nam noſtris ipſorum, inquit, pennis percellimur, vt eſt in prouerbio: ſiquidem noſtrorum ſcriptorum præſidiis muniti, bellum contra nos ſuſcipiunt. Chriſtianos etiam aula ſua, militiaq; expulit, inter quos fuerunt Iouinianus, Valentinianus, & Valens, qui poſt ipſum imperarunt. Theodoret.

Hoc tempore Epiſcopi multi, à Conſtantio pulſi, è latebris proreptarunt, & Eccleſias ſuas recuperarunt.

4333 IVLIANVS odio Chriſtianorum permiſit Iudæis templi Salomonis reædificationem, quam cum illi magno animorum ardore aggrederentur, horrendi flammarum globi è fundamentis erumpentes, exuſtis aliquoties operantibus, locum illum fecere inacceſſum. Acciderunt & alia prodigia, quibus Iudæi ab opere cœpto ſunt repulſi atque deterriti. Ammia. 23. Socr. 3. Theod. &c. 363

Eſtque hic annus à condito templo Salomonis 1400. eiuſdem deſolatione 968. à deletis Hieroſolymis ſub Tito 292. à morte Chriſti 330.

IVLIANVS ingenti apparatu bellum Perſis intulit, cui expeditioni interfuerunt duo hiſtorici ſcriptores, Eutropius & Ammianus Marcellinus, quod ipſi ſcribunt. Cumque Iulianus aliquantò incautius prælio ſe inſeruiſſet, quidam eques haſta brachium eius transfixit, & coſtas perfodit, vt haſta in imis iecinoris fibris hæreret: quam dum auellere dextra manu conaretur, acuto vtrinq; ferro digitorum neruos ſenſit exciſos. In caſtra itaq; delatus 6. Cal. Iulii, ann. ætat. 32. imperii 1. menſ. 8. interiit, & Eccleſiam vexatam atq; gementem maximo metu liberauit. Moriturus fertur manum ſanguine impleuiſſe, illumq; in aerem proieciſſe, & Chriſtum, debellatorem ſuum, rabioſè allatraſſe hoc ſcommate: Viciſti Galilæe. *Ita ſimul & victoriam confeſſus eſt, & blaſphemiam euomuit. Theodoret. lib. 3. Idem ſcribit, Athanaſium prædixiſſe*

xiſſe Iuliano breuis temporis imperium. Nam cum multi rabiem eius Eccleſiis metuendam dicerent, reſpondit: Eſt nubecula citò tranſitura. *Libanius verò Sophiſta, & Iuliani in religione Ethnica præceptor, Ludimagiſtrum quendam Chriſtianum interrogans per ludibrium: Ecquid faceret fabri filius? hoc reſponſum tulit:* Parat Iuliano loculum. *Nec multi dies præteriere, cùm fama de Iuliani morte aduolauit, eiusq́ cadauer loculo reconditum ad ſepulturam allatum eſt.*

Hieronymus in Abacuc ca, 3. *Dum adhuc eſſem puer, inquit, & in Grammatica ludo exercerer, omnesq́ vrbes victimarū ſanguine polluerentur, ac ſubitò in ipſo perſecutionis ardore, Iuliani nunciaretur interitus, eleganter vnus de Ethnicis: Quomodo, inquit, Chriſtiani dicunt, Deum ſuum eſſe patientem & ἀνεξίκακον? Nihil iracundius, nihil hoc furore præſentius: Ne modico quidem ſpacio indignationem ſuam differre potuit. Hoc ille ludens dixerit: Cæterum Eccleſia Chriſti cum exultatione cantauit: Diuiſiſti in ſtupore capita potentium.*

Eleganter quoque Nazanzenus: *Iulianum à Perſis vulneratum dicunt, cum inconſideratè excurſiones faceret, & nunc huc, nunc illuc perterritus rueret. Vulnus itaq́ accepit tempeſtiuum, totiq́ Mundo ſalutare, & cùm ſtolidus ille omnia ſe ex viſceribus cognoſcere putaret, vnum hoc vulnus proprijs viſcerib. infligendum ignorauit.*

Hieronymus in Epitaph. Nepotiani: *Iulianus proditor animæ ſuæ, & Chriſtiani exercitus iugulator, Chriſtum ſenſit in Media, quem primum in Gallia denegarat: dumque Romanos propagare vult fines, perdidit propagatos.*

Hieronymus, Theodoretus *& alij aſſerunt, Iulianum in Perſas euntem, Galilæorum (ita Chriſtianos adpellabat) ſanguinem dijs ſuis vouiſſe, ſi victor rediret. Oraculorum enim mendacib. reſponſis deceptus, ſomniabat victoriam, poſt quam Galilæos adoriri cogitabat. Verum, vt Oroſius loquitur, Deus impia conſilia impij morte diſſoluit.*

SOCRATES & THEODORETVS meminerunt

Theodori Martyris, quem Iulianus comprehendi, & loris lacerari, lateraque teſtis acutis perfodi iuſſerat: quos cruciatus cum ille egregia fortitudine pertuliſſet ac ſuperaſſet, dimiſſum eſſe Iuliani mandato. Rufinus verò hiſtoricus memorat, ſe cum hoc Theodoro, longo tempore poſt collocutum eſſe & rogaſſe: An non cum verberibus, tormentiſque affli&aretur, maximum ſenſiſſet dolorem? illum reſpondiſſe: Se initio aliquantum doloris ſenſiſſe: at poſtea ei aſtitiſſe adoleſcentulum, qui linteo molli & frigido faciem ſudore manantem continenter tergeret, & bono animo eſſe iuberet. Et cum carnifices ab eo cruciando ceſſarent, ſe non voluptatem ſed afflictionem ideo ſenſiſſe, quòd is qui eius leuaſſet cruciatum, vnà diſceſſerat.

Hic Iulianus eſt vltimus Imperatorum Ethnicorum. Cæteri poſt ipſum Imperatores fuerunt Chriſtiani. Deinceps igitur de Chriſtianorum rebus hiſtorias, vtpote domeſticas & notiores, abrumpemus aut contrahemus, ſolas ferè Imperatorum nomenclaturas, vt initiò propoſueramus, recenſentes.

IOVINIANI IMPERIVM.

Hic cum die 27. Iulii à militibus ad imperium capeſſendum raperetur, exclamauit: ſe Chriſtianum eſſe, nec velle imperare exercitui idola colenti, & Chriſtum repudianti. Ibi illi magno clamore affirmarunt: Se quoque Chriſtianos eſſe, & Chriſti nomen venerari. Socr. Soz. Theod.

Hic Imperator verè Catholicus & Orthodoxus Athanaſium & alios Epiſcopos, antea proſcriptos & relegatos, in ſedes ſuas reduxit.

4334 IOVINIANVS moritur 17. Febr. ætatis 33. imperii menſ. 7. d. 22. *Creditur exanimatus odore cubiculi recenti calce illiti, cum in graui frigore prunas nimium multas adoleri iuſſiſſet. Eutrop. Oroſ.* 364

Hieronym. in Epitaph. Nepotiani: *Iouinianum guſtata*

tan-

tantum imperalibus bonis, fætore prunarum ſuffocatus interiit, oſtendens omnibus quid ſit humana potentia.

Hic deſinit EVTROPII *Chronicon, quod continet (vt nos ſupputamus) res annorum à Roma condita* 1115: *ſecundum Varronem* 1116: *ſecundum Eutropium* 1119. *Finitur etiam hoc loco Chronicon* SEXTI RVFFI *viri Conſularis inſcriptum Valentiniano Imp.*

VALENTINIANI IMPERIVM. Ammia. Victor. &c. Noluit inſignia imperii ſuſcipere 24. Febr. quòd tum annus biſſextilis eſſet, & imperatoris electio in diem intercalarem ac infauſtum incideret. Die itaq; 25. Febr. adiit imperium. Vnde prudenter colligit Onuphrius, item Marcellinus, hunc eſſe 408. (compl. Witich) à quarto Cõſulatu Iulii Cæſ. ex quo biſſexti anni intercalatio computanda eſt. Euidentiſſimum ſanè teſtimonium, de annorum, indictionum & Conſulum huc vſque perducta, recteque digeſta deſcriptione.

VALENS à fratre Valentiniano Imp. in imperii cõſortium adſumitur, Cal. April.

VALENTINIANVS Occidenti præfuit: VALENS Orienti. Ille Orthodoxorum fautor ac protector fuit; Hic verò Arianorum. Ideo de Valente ſic loquitur Nazianzenus: *Inſurrexit repentè nebula grandine plena, & pernicies calamitoſa, quæ omnem Eccleſiam contriuit & diſcerpſit. Chriſti cultor, pariter & Chriſti oſor: qui poſt perſecutionem perſecutor fuit, & poſt Apoſtatam non quidem apoſtata, ſed nil melius Chriſtianis. Chriſti nomen præ ſe ferens, Chriſtum mentiebatur.*

Theodoretus lib. 3. de Valentiniano in hunc modum: *Cùm Iulianus in fanum Fortunæ, inquit, choreas ducens ingrederetur, & æditui vtrinq; ad ianuas conſiſterent, vt introeuntes aqua luſtrali expiarent: Valentinianus tribunus imperatorem præcedens, vbi videt aquæ*

guttam ſua lana aſperſam, pugno cadit æditaum, ſeq́; inde non expiatum, ſed turpi labe pollutum ait. Quod factum Iulianus conſpicatus, Valentinianum ad Caſtellum in ſolitudine ſitum relegauit, ibiq́; vitam degere iuſſit. At Valentinianus anno & paucis menſ. interiectis, imperium tanquam mercedem ſuæ pietatis & confeſſionis obtinuit, & vt Oroſii verbis vtamur, qui pro Chriſti nomine amiſerat tribunatum, retribuente Chriſto loco perſecutoris ſui accepit imperium.

Eſt annus à fine captiuitatis Babylonicæ & à Monarchia Cyri 900.

4335 Hoc tempore in Eccleſia Dei fulſerunt clariſſima lumina, præter Athanaſium & Hilarium, BASILIVS MAGNVS Cæſareæ Cappadociæ patriæ ſuæ Epiſcopus: cuius vitam deſcripſit Nazianzenus: GREGORIVS NYSSENVS, Baſilii Magni frater: GREGORIVS NAZIANZENVS, D. Hieronymi in ſacris literis præceptor: EPIPHANIVS Cypri Salaminæ Epiſcopus: DIDYMVS ALEXANDRINVS: & APOLLINARIS SYRVS, qui cum Iulianus Apoſtata Chriſtianis liberalium artium ſcholas clauderet, veterem Ebræorum hiſtoriam vſque ad regnum Saulis carmine heroico conſcripſit: & argumentis è ſacris literis depromptis, ſacra poemata, Comœdias & Tragœdias ad Poetarum imitationem componens, res maximè ſalutares animis teneræ iuuentutis inſtillauit, miſcens vtile dulci, vt ille ait. Fieri poteſt, vt quorundam Martyrum hiſtorias ſpecioſis Emblematis ac figuris (quod & Aurelius Prudentius fecit) exornarit, iiſq; geſtum quodammodo addiderit, vt ad diſcentium captum atq; vſum eſſent accommodatiores. Vide Socr. 3. Soz. 5. 365

Hoc anno 21. die Iulii, cùm horrendus tremor terram concuteret, ita vt mare terminos ſuos egrediens omnia diluuio obruiturum videretur, Epidaurii metuentes oppidi ſui ſubuerſionem, ſenem Hilarionem, virum ſanctum, ex

Erem

Eremo eductum collocarunt in littore: Qui cum tria crucis ſigna pinxiſſet in ſabulo, manusq; contrà tenderet, mare in magnam altitudinem intumeſcens ante eum ſtetit, ac diu fremens & quaſi ad obicem indignans, paulatim in ſemetipſum relapſum eſt. Hæc Hieronymus in vita Hilarionis. Vide Ammianum 26. Socr. 4.

4336 DAMASVS, vir doctus & D. Hieronymi amantiſſimus. Romanum Pontificatum adiit: quem vt obtineret, cruentis gladiis cum Vrſicino, homine ſeditioſo, decertare coactus eſt. Ammia. 27. 366

B. HILARIVS Epiſcopus Pictauienſis, moritur in patria anno ſexto reditus ſui. Sulp. alii ad ſeq.

4337 GRATIANVS Valentiniani filius, creatur Auguſtus die 20. Aug. 367

4339 Circa hunc annum S. AMBROSIVS factus eſt Epiſcopus Mediolanenſis, qui cum Liguriam eo tempore gubernaret, & ad ſedandum tumultum, ob Epiſcopi electionem ortum, ad templum accurriſſet, de concordia ita diſſeruit, vt communibus omniũ ſuffragiis nemo alius quàm ipſe Ambroſius, Catechumenus adhuc, nec dum baptizatus, multum ſanè reluctans, ad Epiſcopi functionem vocaretur. Quam electionem Valentinianus Imp. adprobans, lætari ſe dixit, tantam eſſe in præſide corporumq; cuſtode pietatem, vt DEVS cenſuerit animas ei commendandas eſſe. Hoc itaq; modo Ambroſius à faſcibus ad pedum Epiſcopale peruenit. Probus præfectus prætorio cum Ambroſium in Liguriam mitteret, dixit: *Vade ac age, non vt iudex, ſed vt Epiſcopus.* Quo Apophtegmate non ſolum Ambroſium monuit, quanta religione Magiſtratus ei gerendus eſſet, verum etiam de futuro eius Epiſcopatu vatidicam vocẽ edidit. Alii referunt hunc euentum ad annos alios: 372. 374. &c. 369

4340 *VALENS cùm nefaria quorundam vaticinio cognouiſſet, eum ſibi ſucceſſurum, cuius nomen ab his literis inciperet,* 370

THEOD. *omnes Theodoſios, Theodoros, Theodotoſque quos ad imperium idoneos duxit, è medio tolli curauit. Victor. & alii.*

Prima irruptio Saxonum in Romanos limites. Ammian. 28.

4341 ATHANASIVS Epiſcopus moritur ſui Epiſcopatus an 46 (die 2. Maii. Eber.) Soc. Sozo. 371

Hoc ferme tempore B. MARTINVS Epiſcopatum Turonenſem ſuſcepit, cui præfuit an. 26. Sulpit.

4345 VALENTINIANVS Imp. apoplexia extinctus 17. Nouemb. ætat. 55. imperii an. 12. minus 100. diebus. Socr. Ammia. 375

VALENTINIANVS Iunior appellatur Auguſtus. Onuphr.

Ex hoc tempore Ariani Orthodoxos crudeliter perſecuti ſunt, Valentis tyrannide adiuti & armati.

4348 *Olymp. 289.* 378

Lachrymabile bellum in Thracia geſtum, in quo Romanæ legiones à Gothis vſque ad internecionem cæſa ſunt. Ipſe VALENS Imp. cum ſagitta ſaucius fugeret, & ob dolorem ſæpe equo delaberetur, ad cuiuſdam villulæ caſam deportatus eſt, vbi ab inſequentibus barbaris deprehenſus, incenſa domo, igne conſumptus eſt. 9. Auguſti, cum annis 15. non plenis imperaſſet. Hieronym. Oroſ. Ammia.

Diſtat hæc Romanorum clades à pugna Cannenſi 592. à clade Claudina 697.

Oroſius refert, Gothos petiiſſe, vt mitterentur ipſis Epiſcopi, à quibus Chriſtianæ religionis doctrinam diſcerent: & Valentem eis miſiſſe Doctores Arianos: atque ita Gothos prima ſuæ fidei rudimenta ab Arianis accepta in poſterum retinuiſſe. Iuſto itaque DEI iudicio Valens à Gothis crematus eſt, quorum ille animis peſtiferum erroris virus infuderat.

AMMIANVS MARCELLINVS hiſtoriam ſuam in morte Valentis terminat.

Definit

Deſinit etiam Appendix D. Hieronymi, quæ Euſebii Chronicon continuauit.

Extincto VALENTE *imperium in duos Auguſtos recidit:* GRATIANVM *&* VALENTINIANVM *iuniorem. Gratianus ab Arianorũ dogmate alieniſsimus fuit. Ideo Epiſcopos Orthodoxos, à Valente relegatos, exilio exemit.*

4349 THEODOSII MAGNI IMPERIVM. 379

THEODOSIVS MAGNVS declaratur Auguſtus, & Orienti præficitur 16. Ian. æt. 33. Socr. 5. Fuit Imperator optimus: bello & pace præſtantiſſimus: Eccleſiæ inſtaurandæ & Reipub. reparandæ natus: Orthodoxæ doctrinæ amantiſſimus: atque ſummis quibusq; principibus comparandus. *Diſtat eius imperium à morte Alexandri Magni* 700. *ab Imperio Auguſti Cæſaris* 420. *à regno Nebucadnezaris Magni* 2002. *à natali Abrahæ* 2400. *à Tribunicia poteſtate Auguſti* 400. *à Roma condita* 1130.

Ab hoc anno incipiunt hi Chronographi: PROSPER, MARCELLINVS COMES & SIGEBERTVS GEMBLACENSIS. Proſper complexus eſt annos 67. deſinit anno CHRISTI 44. Marcellinus Comes annos 188. vſque ad annum N.C. 566. vt nunc habet Chronicon eius ab Onuphrio editum. Sigebertus peruenit ad annum Chriſti 1112. Proſper autem & Sigebertus Euſebianum errorem in Chriſti annis ſequentes, eum faciunt N C. 381. qui nobis eſt 379.

Hoc anno Coſ. fuit Auſonius Poeta, Gratiani præceptor, cuius poemata extant. Hunc gratitudinis ergo Gratianus ad iſtum dignitatis gradum euexit.

4350 IVBILÆVS MVNDI 87. *Moſis* 37. *prædicationis Chriſti* 7. 380

THEODOSIVS cum Theſſalonicæ morbo grauiſſimo conflictus eſſet, baptiſmo initiatus eſt ab Acholio Epiſcopo Theſſalonicẽſi orthodoxo. Eodem

omnium prædidit piam & ſalutare edictum: Qui nam ſint cenſendi Catholici, & qui hæretici. Edictum hoc in Codi ce continetur, & ſic incipit: Cunctos populos, quos Clementiæ noſtræ regit imperium, &c. *Data 3. Calen. Mart. Theſſalon. Gratiano V. Theod. Aug. Coſſ.*

Eodem anno Ariani cum 40. annis Oratoria obtinuiſſent, vrbe Cõſtantinopoli ſunt egreſſi die 26. Nouemb. Viciſſim verò Homouſiani ingreſſi, Eccleſias receperunt. Socr. Marcellin. Soz. 7.

Vides itaq; Lector, quantis euentibus inſignis ſit hic Iubilæus Mundi: videlicet, Theodoſii baptiſmo, *eiuſdem* Cõſulatu primo, *& Eccleſiæ* DEI triumpho de hæreticis victis *omnium clariſſimo.*

De Acholio Epiſcopo Theſſalonicenſi, qui Theodoſium baptizauit, vide Ambroſium li. 7. Epiſt. 59.

4351 SYNODVS CONSTANTINOPOLITANA, Oecumenica Secunda, à Theodoſio indicta, celebratur à 150. Epiſcopis, contra Macedonianos πνευματομάχους, id eſt, negantes Spiritum ſanctum eſſe DEVM. 381

SYMBOLVM quoq; NICÆNVM repetitum, confirmatum, & verborum quorundam adiectione declaratum ac illuſtratum eſt. Socr. 5.

Hic eſt annus à condita Conſtantinopoli 50. Et à condito templo ſecundo Hieroſolym. 900.

BASILIVS Magnus circa hunc annũ mortuus eſt.

ATHANARICVS Gothorum rex, cum quo Theodoſius fœdus pepigerat, menſe Ianuario Conſtantinopolim venit, eodemq; menſe morbo perijt.

4352 *Gothi rege ſuo defuncto, aſpicientes & admirantes virtutem, benignitatemq; Theodoſii, Romano ſeſe imperio dediderunt. Marcel. Oroſ.* 382

Concilium Romæ à Damaſo habitum, cui interfuerunt, Paulinus Antiochiæ Epiſcopus, Epiphanius Salaminæ Epiſcopus, & D. Hieronymus. Sigon.

4353 ARCADIVS à patre Theodoſio creatur Auguſtus, & in imperii conſortium adſciſcitur 16. Ian. Conſtantinopoli. Socr. 383

MA-

MAXIMVS militum ſeditione in Britannia, inuitus propemodum, Imperator creatur. Oroſ.

GRATIANVS Imp. Maximi tyranni dolis circumuentus apud Lugdunum, interficitur 8. Cal. Septemb. an. ætat. 24. imperii 16. Marcellin.

S. AMBROSIVS Epiſcopus, dum templum Mediolanenſe Arianis tradere recuſat, periculis obiicitur, Iuſtina Valentiniani iunioris matre, & Ariana labe infecta, exitium ei moliente. Qua de re lege Ambroſ. lib. 5. Epiſt. 33. & 34.

SYMMACHVS Romanæ vrbis præfectus, à Valentiniano petit Ethnica ſacra reſtitui. Hunc Symmachum refutauit D. Ambroſius, & Poeta Prudentius duobus libris carminum, quos ſtudioſi legant.

Hic eſt annus ab exitu ex Aegypto 1900. à tranſmigratione Iechoniæ 1000.

4354 HONORIVS Imp. Theodoſii filius, naſcitur 9. Sept. matre Placilla. 384

4355 D. AVGVSTINVS Mediolani fuit profeſſor Rhetorices, & D. Ambroſium docentē audire cœpit. 385

Calendis Ianuarii orationem habuit in laudem Coſ. Bautonis. Aug. tom. 7. lib. 3. cap. 25. contra literas Petiliani.

THEOPHILVS Epiſcopus Alexandrinus, qui centum annorum paſchales circulos edidit, floret.

MAXIMVS Imp. Treuiros victor ingreditur.

4356 B. MARTINVS Treuiris excipitur conuiuio regio à Maximo Imp. præſente Conſule Euodio. 386

Priſcillianus ſupplicio adficitur. Sulp.

4358 *MAXIMVS tyrannus à Theodoſio victus 27. Auguſti, & prope Aquileiam à militibus capite truncatus. Socrat. Marcell.* 388

De huc bello ita Oroſius: *Theodoſius iuſtis neceſſariiſq; de cauſis ad bellum ciuile permotus, cum è duobus Auguſtis fratribus & vltionem Gratiani interfecti ſanguis exigeret, & reſtitutionem Valentiniani miſeria oraret, poſuit in Deo ſpem ſuam, ſeq; aduerſus Maximum tyran-*

Digitized by Google

rannum ſola fide maior (nam lõge minor erat vniuerſa apparatus bellici cõparatione) praeripuit. Andragathius Maximi Comes ſummam belli adminiſtrabat : qui cum omnes alpium ac fluminum aditus communiſſet, ineffabili iudicio Dei, nauali expeditione, dum incautum hoſtem praeuenire & obruere parat, ſponte eadem clauſtra, quae obſtruxerat, deſeruit. Ita Theodoſius nemine ſentiente, vt non dicam, repugnante, vacuatas tranſmiſit alpes, atq; Aquileiam improuiſus aduenens, hoſtem illum magnum, Maximum trucem, & ab immaniſſimis quoque Germanorum gentibus tributa ac ſtipendia ſolo terrore nominis exigentem, ſine dolo & controuerſia clauſit, cepit & occidit. Andragathius Comes, cognita Maximi nece, praecipitem ſeſe è naui in vndas dedit ac ſuffocatus eſt. Formidoloſiſſimum itaq; bellum ſine ſanguine vſque ad victoriam, duorum morte confectum eſt.

Circa hunc annum S. AAGVSTINVS Mediolani baptizatus eſt ab Ambroſio Epiſcopo die Paſchatis. Eodem anno obiit MONICA mater eius æt. 56 Auguſtin. ſcribit (lib. 3. c. 25. contra literas Petiliani) ſe poſt Maximi Tyranni mortem Africam repetiiſſe. Alii Baptiſmũ eius in 386: alii in 389. conferunt Sigonius in 384: Nos indefinite poſuimus. Sermo Ambroſii eo die habitus, eſt inter eius ſermones vltimus.

4359 *THEODOSIVS, adiuncto ſibi filio Honorio, & Valentiniano Iuniore, Romæ de Maximo victo triumphat.* 389

GREGORIVS NAZIANZENVS moritur. Hieron. in Catalog.

4360 AMBROSIVS Epiſcopus, Theodoſiũ Imp. die Paſchatis templo Mediolanenſi excluſit: nec prius ad ſacram ſynaxin eum admiſit, quam veræ ac ſeriæ pœnitentiæ publica ſigna oſtenderet. Nam cum Theſſalonicæ per ſeditionem quidam interfecti eſſent, Imperator nimium excandeſcens, iuſſerat promiſcuam turbam, inſontes pariter cũ 390

ſontibus

Digitized by Google

ſontibus trucidari:, itaque ad ſeptem millia hominum perierant. Totam hiſtoriam fuſe deſcribit Theodoretus lib.5.& Tripar.9. Auguſtin. Ciuit,lib.5.cap.26.

AMBROSIVS Theodoſium ad pœnitentiam cohortatus eſt per Epiſtolam, quæ extat lib. 5. Epiſt. 28.

Verba Ambroſii, quibus Theodoſium ab ingreſſu templi reiecit, nonnulla ex Theodoreto recitabimus: *Quibus oculis, inquit, intuebere templum illius, qui eſt omnium Dominus? quibus pedibus ſanctum illud ſolum calcabis? Qui, quæſo, manus iniuſta cæde & ſanguine reſperſas extendere audes, & eiſdem ſacroſanctum corpus Domini accipere? Aut quomodo venerandum eius ſanguinem ori admouebis, qui furore iræ iubente, tantum ſanguinis tam inique effudiſti? Recede igitur, & ne conare nouo ſcelere ſcelus ante editum augere: Sed capeſſe vinculum, quo vt ligeris, Dominus omnium cælitùs ſententiam dat. Quod quidem vinculum vim habet & morbum animi depellendi, & te ad ſanitatem reſtituendi. Huic orationi obſecutus Imperator (nam diuinis educatus eloquiis, accurate norat tum quæ eſſent officia Sacerdotum, tum quæ regum propria) cum gemitu & lachrymis ad palatium ſuum reuertitur.*

4361 THEODOSIVS elapſis ab excommunicatione octo menſibus, ipſo feſto natalis Chriſti, hoc anno ineunte, ab Ambroſio abſolutus, & in Eccleſiam receptus eſt. Eodem ſubmonente Imperator conſcripſit legem, qua cognitiones cauſarum de cæde, & pœnæ capitales, ab Imperatore iniunctæ, in diem triceſimum differri iubentur. 391

Hoc ferme anno B. AVGVSTINVS factus eſt Præsbyter in Eccleſia Hipponenſi, cui præfuit an.40. ætatis circiter 37. dependet hæc conſignatio ex anno obitus. Eſt à nato Dauide annus 1500.

VALENTI-

4362 VALENTINIANVS Iunior, Imp. Rom. dolo Arbogaſtis ſtrangulatur, atque vt voluntariam ſibi mortem conſciuiſſe putaretur, laqueo in ſublimi ſuſpenſus eſt: Idib. Maii, pridie Pentecoſtes, die Sabbati: cum imperaſſet an. 16. menſ. 5. d. 24. Epiphanius. Onuphr. 392

De huius obitu lege orationem funebrem D. Ambroſii, & Epiſtolam lib. 5. ep. 34.

Mortuo Valentiniano ARBOGASTES EVGENIO, homini pagano & fero, impoſuit Imperatoris titulum, ipſe ſimul imperaturus, Occidentis itaq; imperium nefariè inuaſit & occupauit Eugenius. Oroſ. Marcell. Socr. Proſ.

D. HIERONYMVS illuſtrium in Eccleſia virorum catalogum hoc anno, qui eſt (vt ipſe ait) Theodoſii principis decimus quartus, contexuit: vbi inter cætera ſcribit, hoc anno adhuc in viuis eſſe Didymum Alexandrinum, Epiphanium, Ambroſium, Gregorium Niſſæ Epiſcopum & Baſilii Magni fratrem, Sophronium & alios. Nazianzenum ait mortuum eſſe ante triennium propè. Admiratione dignum eſt quod de Didymo Alexandrino refert, eum à parua ætate oculis captum artes liberales præclarè didiciſſe, & commentarios ſcripſiſſe, in Pſalmos & Euangelia, &c. & iam exceſſiſſe annum ætatis 83. Extat eius liber de Spiritu ſancto, quem Hieronymus in latinum vertit.

4363 HONORIVS à patre Theodoſio appellatur Auguſtus 10. Ianuarii. 393

THEODOSIVS Ioannem Monachum apud Thebaidem ob futurorum ſcientiam celebrem, & cuius prædictioni de Maximo opprimendo euentus reſponderat, de euentu belli aduerſus Eugenium conſulit: cui ille victoriam pollicetur, vt ſcriptum reliquerunt plerique ſcriptores Eccleſiaſtici.

VENTI

Digitized by Google

4364 VENTI PRO THEODOSIO PVGNANT. 394

EVGENIVS atq; ARBOGASTES, inquit Oroſius, collectis Gallorum Francorumq; viribus, & Idolis à ſe cultis nixi, inſtructas acies campis expedierant, & arcta Alpium latera atque tranſitus, præmiſsis callidè inſidiis occuparant, vt etiamſi numero ac viribus impares forent, ſola tamen belli diſpoſitione vincerent. At verò Theodoſius in ſummis Alpibus conſtitutus, expers cibi ac ſomni, Chriſtum ſolus ſolum qui omnia poſſet, corpore humi fuſus, mente cœlo fixus orabat. Dehinc poſtquam inſomnem noctem precum continuatione tranſegit, & teſtes propemodum lacunas lacrymarum reliquit, arma corripuit, ac ſigno crucis ſignum prælio dedit, ſeq; in bellum, etiamſi nemo ſequeretur, victor futurus immiſit. Vbi verò ad contigua immiſcendæ pugnæ ſpacia peruentum eſt, continuò magnus ille & ineffabilis turbo ventorum in ora hoſtium irruit. Ferebantur per aërem ſpicula miſſa noſtrorum, atq; vltra menſuram humani iactus, in aere portata nuſquam propemodum cadere ſinebantur, priuſquam impingerent, & hoſtium ora pectoraq; verberarent: tela etiam quæ ipſi hoſtes extorſerant, ventis excepta, ac retrorſum coacta, ipſos infeliciter configebant. EVGENIVS captus atque interfectus eſt: ARBOGASTES ſua ſe manu peremit.

De hoc bello Auguſtinus lib. 5. Ciuit. cap. 26. THEODOSIVS contra robuſtiſſimum Eugenii exercitum, inquit, magis orando quàm feriendo pugnauit: Vt nobis retulerunt milites qui adfuerunt, extorta ſibi eſſe de manibus quæcunq; iaculabantur, cùm à Theodoſii partibus in aduerſarios vehemens ventus iret, & non ſolum quæcunq; in eos iaciebantur concitatiſsimè raperet, verum etiam ipſorum tela in eorum corpora retorqueret. Vnde & Poeta Claudianus, quamuis à Chriſti nomine alienus, in eius tamen laudibus dixit:

O nimium dilecte DEO, cui militat æther,
Et coniurati veniunt ad claſsica venti.

Socrates interitum Eugenii refert ad 6. diem (Eber. 17.) Septemb.

4365 THEODOSIVS MAGNVS Eccleſiæ nutritius Mediolani moritur ex hydrope 17. Ianuar. an. æt. 60: imperii 16. cùm ante mortem condito teſtamento duobus filiis, Arcadio Orientem, Honorio Occidentem regendum tradidiſſet, & illi Rufinum, huic Stiliconem tutorem adiunxiſſet. Sepultus Conſtantinopoli. Poſt diem quadrageſimum D. Ambroſius in templo, præſente Honorio, orationem Theodoſii laudes continentem, recitauit, quæ tomo 3. operum eius extat, & lectu eſt digniſſima. Hic Theodoſius, teſte Auguſtino, dicere ſolitus eſt: *Magis ſe gaudere, quòd membrum Eccleſiæ* DEI *eſſet, quàm quòd in terris regnaret.* 395

ARCADIVS & HONORIVS poſt patrem Theodoſium imperarunt: ille in Oriente an. 13. menſ. 3. d. 15: hic in Occidente an. 29.

Hoc ſeculo vixit CLAVDIANVS *Poeta, qui horum temporum res geſtas accuratè & eleganter deſcripſit.* GILDO *(de quo Claud.) hoc anno Africam ſpoliauit.*

Huc etiam pertinet Claudiani panegyris in fratres, Olybrium & Probinum huius anni Conſules: & duo libri in Ruſſinum, tutorem Arcadii, qui à militibus hoc anno occiſus eſt, 27. Nouemb. teſte Socrate.

Definunt Chronica RVFFINI *&* SEXTI AVRELII VICTORIS, *quorum ille res Eccleſiaſticas deſcripſit, vt Socrates & alii: Hic verò literis mandauit vitas Imperatorum, facto initio ab anno primo Monarchiæ Auguſti, victo ad Actium Antonio, quæ narrationes continent 424 annorum hiſtoriam.*

4366 *Tertius Honorii Conſulatus, de quo Claudianus.* 396

4367 S. MARTINVM Epiſcopum Turonenſem hoc anno ex hac vita migraſſe, æt. 81. ſcribunt Gregorius Turonenſis, Marianus, Contractus, Sigebertus: ſed alii ponunt 404. 397

4368 D. AMBROSIVS obiit 4. April. cum ferè triennium 398

nium ſuperuixiſſet Theod. Paulin. Marcel.

AMBROSIVS moriturus ad circumſtantes ſacerdotes dixit: Non ſic vixi, vt me pudeat inter vos viuere: nec mori timeo, quia bonum habemus Dominum. Id nos aliquando in verſum deflexim9:

Te dignante DEI, vitæ me viuere pudere
Neque etiam mortis pertimuiſſe queat.

IOANNES CHRYSOSTOMVS patria Antiochenus, ordinatur Epiſcopus Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ 26. Febr. Socr. 6. Niceph. 13.

GILDO *à Maſcezele prælio victus interiit. Hoc eſt illud bellum Gildonicum à Claudiano deſcriptum. Eſt & quartus Honorii Conſulatus, de quo idem.*

Hoc anno HONORIVS *nuptias celebrauit cum Maria Stiliconis filia, de qua vide duo Epithalamia à Claudiano ſcripta.*

4369 *In vrbe Carthagine* GAVDENTIVS *&* IOVIVS *Comites Honorii Imp. 14. Calend. April. falſorum Deorum templa euerterunt, & ſimulacra fregerunt. Auguſtin. Ciuit. 18. cap. vlt.* 399

Hoc anno Coſ. fuit Eutropius Eunuchus, in quem Claudianus duos libros ſcripſit. Huc pertinet eiuſdem panegyris in Manlii Theodori Conſulatum.

4370 *Hoc anno Coſ. fuit Stilico, in cuius laudem Claudianus ſcripſit 3. panegyres, quos ſtudioſi legant propter bonam temporum hiſtoriam.* 400

Huc uſq; Chronicon ſuum perduxit SVLPITIVS SEVERVS Epiſcopus Biturigenſis, qui quantus vir fuerit, ſcripta loquuntur. Familiarem habuit Paulinum Epiſcopum Nolanum, de cuius vita vide Victoris Giſelini viri doctiſſimi atq; diligentiſſimi librum.

De Sulpitio refert Gennadius, eum à Pelagianis deceptum, & culpam agnoſcentem ſilentium vſque ad mortem tenuiſſe.

4371 THEODOSIVS IVNIOR, Arcadii Imp. & Eudoxiæ filius naſcitur 10. April. Socr. 6. 401

GOTHORVM IRRVPTIO IN ITALIAM.

Ex hoc tempore Gothi de inuadenda Italia, vrbeq; Roma occupanda aut diripienda cogitare cœperunt, duce eorum ALARICHO [illegible] vbertante. Nunc itaque dominans Italia, quæ multis seculis formidini ac terrori ceteris gentibus fuerat, cetera arma metuere cœpit, & [illegible] sua vidit ac horruit. [illegible] ad Caroli Magni coronationem in vrbe Roma, anni 400. Tot annis Italia, vt loquitur Sigonius, [illegible] aut profligatam fuisse, aut [illegible] quieuit. Sed humaniorum malorum extrema omnia passa est, atq; Ecclesia DEI, quæ paulò ante constituta per Constantinum inde per annos centum in aliqua esse dignitate ac potentia cœperat, maximam ex omni parte iacturam labemq; contraxit.

ALARICHVS per Tridentinum saltum 14. Cal. Septemb. [illegible] oppida primo impetu cepit. Sigon.

4372 *De re apud Pollentiam oppidum à Stilicone aduersus Alarichum & Gothos hoc anno gesta, Vide Prudent. lib. 2. aduersus Symmachum, responsione quinta:* 402

Tentauit Geticus nuper delere Tyrannus
Italiam, patrio veniens iuratus ab Istro.

Huc pertinet libellus Claudiani de bello Getico. De pugna Stiliconis aduersus Gothos commissa ipso die Paschatis, vide Oros. & alios.

EPIPHANIVS Epiſcopus Salaminæ, Conſtantinopoli in Cyprum rediens, moritur in itinere. Socr. 6. Trip. 10.

IOHANNES CHRYSOSTOMVS mandato Arcadii Imp. Eccleſia Conſtantinopolitana pellitur: ſed cum ſeditio populi, Chryſoſtomum deſiderantis, metueretur, reuocatus, inq; ſolium ſuum reſtitutus eſt. Socr. 5. Trip. 10.

THEODOSIVS IVNIOR adhuc in cunis vagiens à patre Arcadio appellatur Auguſtus. 17. Cal. Febr. Marcell. & alii,

Digitized by Google

4373 HONORIVS triumphat de victis Gothis [illegible]: Stiliconem Alarici [illegible] constituit. Sigon. 403

4374 IOHANNES CHRYSOSTOMVS Arcadii mandato iterum in exilium abducitur, cum in Eudoxiam Augustam linguam exacuens pro concione quędam dixiſſet liberius. Hoc tempore celebrem illam concionem recitauit, cuius initium eſt: Herodias iterum inſanire, iterum commoueri, iterum ſaltare pergit: iterum caput Iohannis in diſco accipere ſtudet. 404

Pridie Cal. Octob. cum grando magnitudine inuſitata in ſuburbiis Conſtantinopolis fortè decideret, percrebuit ſermo, iſtud DEO irato propter Iohannem indicta cauſa abdicatum contigiſſe.

Hunc ſermonem Eudoxię mors vehementer auxit. Nam quatriduo poſt delapſam grandinem è vita deceſſit. Socr. 6. Trip. Marcell. Proſp.

PAVLA Romana mulier primarię nobilitatis & eximię pietatis in Domino obdormiuit 26. Ian. tertia Sabbati: cum vixiſſet ann. 56. menſ. 8. d. 20. Hęc mortuo maritò mundi contemptum cœperat profiteri, atque in eo propoſito Romę vixerat quinquennio, apud Bethlehem verò ann. 20. in monaſterio virginum à ſe inſtituto. Eius Epitaphium ſcripſit D. Hieronymus ad Euſtochiam virginem, Paulę filiam, quod extat in primo tomo operum Hieronymi.

PRVDENTIVS Poeta hoc anno edidit libros Cathemerinῶν, quia in pręfatione ait ſe iſta ſcribere agentem annum ęt. 57.

Per quinquennia (inquit) iam decem,
Ni fallor, fuimus; ſeptimus inſuper
Annum cardo rotat, dum fruimur ſole volubili:
Quid nos vtile tanti temporis ſpacio egimus?

Hic eſt ſextus Honorii Conſulatus, de quo Claudiani panegyris.

4375 *RADAGAISVS Scytha & religione gentilis in Italiam ir-* 405

repentinum ſeriem trucidatur ab Honorio ad Fæſulas. De quo ſic Oroſius : *Radagaiſus omnium antiquorum præſentiumq́; hoſtium immaniſſimus repentino impetu totam inundauit Italiam : in cuius exercitu fuiſſe ferunt plus quàm ducenta millia Gothorum. Conterritum autem diuinitus Radagaiſum Honorius in Fæſulanos montes coegit, eiuſq; ducenta millia hominum inopum conſilii & cibi, in arido & aſpero montis iugo, vrgente vndiq; timore concluſit, quibuſq́; quibus dudum anguſta videbatur Italia, latenti ſpe in vnum ac paruum verticem truſit: vbi hoſtes eſurientes & ſitientes languenteſque confecti ſunt. Radagaiſus clàm ſuos deſeruit, atq; in noſtros incidit, à quibus captus & interfectus eſt. Tanta verò captiuorum Gothorum multitudo fuiſſe fertur, vt viliſſimarum pecudum modo ſingulis aureis paſſim greges hominum venderentur. Hic Radagaiſus omnem Romani generis ſanguinem diis ſuis propinare deuouerat.*

4376 VANDALI & ALANI *Gallias traiecto Rheno pridie Cal. Ianuar. ingreſſi. Proſper. Zoſim.* 406

4377 IOHANNES CHRYSOSTOMVS ad CHRISTVM migrat 14. Septemb. Socr. 14. Nouemb. ætat. 52. cum Epiſcopatum Conſtantinopolitanum tenuiſſet ann. 5. menſ. fermè 6. & exulaſſet ann. 3. menſ. 5. Socra. Zonaras, Cedrenus. Nicephorus lib. 13. cap. 37. dicit eum obiiſſe die exaltationis Crucis (14. Septemb.) Sic enim conueniebat, inquit, eum qui vitam omnem ſub cruce tranſegerat, & gloriam non in alia re, quàm in cruce Chriſti collocauerat, feſto ipſius die, quem ex materia iſta acceptum circumferebat cinerem, deponere, atq; ad DEVM in ſublime ferri & exaltari. 407

4378 ARCADIVS Imp. moritur 1. Maii, an. æt. 31. imperii 25. menſ. 3. d. 16. Onuphr. Soc. Proſ. 408

IMPERIVM THEODOSII IVNIORIS, Theodoſii Magni nepotis, & Arcadii filii in Oriente, Onuph.

Loco Theodoſii, qui tum puer octennis erat, imperium

rium virtute & ſapientia ſua aliquandiu admini-
ſtrauit Pulcheria virgo, Theodoſii ſoror.

STILICO, *Honorii gener, imperium affectans, cum ſub Imperatore imperare potuiſſet, occiditur iuſſu Honorii. Oroſ. Proſ. Marcell. Eius quoq; filius, Eucherius, cui Stilico imperium parabat, primum fuga elapſus, poſtea obtruncatus traditur. Zoſimus Stiliconis necem refert ad 10. Cal. Septemb.*

PROCOPIVS *Cæſarienſis à morte Arcadii belli Perſici & Vandalici hiſtoriam orditur.*

4379 HONORIVS *Alaricho pacem negat; & ab eo Romam obſideri patitur.* 409

ATTALVS *ab Alaricho creatur Imp. contra Honorium, qui Attalo dimidium imperii offert.*

ZOSIMI *hiſtoriarum libri vt nunc ſunt reliqui, Vrbis Romæ obſidione terminantur.*

4380 *Olymp. 297.* 410

ROMA CAPTA *à Gothis, duce* ALARICHO: *anno V.C. 1161.*

ALARICHVS *vrbem ingreſſurus edixerat, vt iis parceretur, qui ad templa Apoſtolorum confugiſſent, & vt milites ſola præda contenti, à cæde & ſanguine abſtinerent ac temperarent. Oroſ.*

Diſtat hæc victricis quondam Romæ & orbis Dominæ calamitas, ab eo tempore, quo à Gallis antè capta fuerat, annis 796. à Monarchia Iulii victoq; Pompeio 456. ab eiectis Regib. 916. à clade Caudina 729. à pugna ad Aegates & primi belli Punici fine 650. à pugna ad Claſtidium 630. ad Cannas 624. à crudelitate Syllæ, quam Romæ trucidatis magno numero ciuibus exercuit 490. à Monarchia Auguſti, victoque Antonio 439. à morte Auguſti 395. Hinc ad Romæ direptionem noſtro ſeculo factam 1117. De huius cladis die diſcrepant autores: Paulus Diaconus habet 24. Auguſti. Cedrenus 26. Auguſti. Blondus & alii Calend. Aprilis.

Ex hac Romæ vaſtatione D. AVGVSTINVS occaſionem ſumpſit ſcribendi libros illos longe eruditiſſimos & vtiliſſ. de Ciuitate Dei, vt os obturaret iis, qui eius cladis cauſas in Chriſtianum religionem transferebant.

Et hoc ipſo tempore ordiſtur BLONDVS hiſtoriam inclinationis Romani imperii; quam deduxit vſq; ad an. N° C. 1450. circiter.

Ridiculum eſt, ſi non ſtolidum, quod HONORIVS audiens captam eſſe ab Alaricho Romam, doluit ob captam & amiſſam auem vel gallinam ſuam, quam cum in delitiis haberet, Romæ appellationem ei indiderat. Indignum ſanè, Regem aues præferre vrbibus.

4381 *ALARICHVS moritur. ATAVLFVS vxoris Alarichi frater, regnum ſuſcipit: Placidiam Honorii ſororem ducit vxorem, captam in Roma direptione: Eam diuino iudicio velut obſidem ac pignus Roma huic barbaro Regi tradidit. Nam illum iuncta coniugio, multum Reipub. præfuit & commodauit. Oroſ.* 411

4382 CYRILLVS in Epiſcopatu Alexandrino ſuccedit Theophilo Alexandrino 15. Octob. defuncto. Tertia die poſt ordinatur Cyrillus, Theophili ex fratre nepos. Socr. 7. Niceph. cap. 14. 412

4386 *OROSII Presbyteri Hiſpani Chronicon, quod ille iuſſu D. Auguſtini ſcripſit, finitur.* 416

4387 Hoc anno, ſi Mariano Scoto, Sigeberto & Vincentii Speculo credimus, quidam Occidentales Epiſcopi, cum in Paſchatis die celebrando aberraſſent, diuino miraculo ab errore ad veritatem reuocati ſunt. Nam in quadam Italiæ Eccleſia, aqua, quæ quotannis pridie Paſchatis hora baptizandi, diuinitus manare ſolebat, eorum expectationem, qui iuſto citius, nempe 8. Cal. April. Paſcha celebrauerant, non emanans fefellit. Legitimo autem Paſchatis die, ſub ipſam baptizandi horam, 10. Cal. Maii, ſolito more fluens, verum Paſchatis 417

diem

diem oſtendit. Vide epiſtolam Paſchaſini ad Leonem Papam apud Marianum Scotum. Oſtendunt autem Dionyſii tabulæ & Mathematicorum calculus, anno N.C. 417. diem Dominicam Paſchatis in 10. Cal. Maii incidere.

HONORIO *Romæ de Gothis triumphante,* ATTALVS *tyrannus vinctis poſt terga manibus, ante currum ducitur; & ob toties repetitam perfidiam, dextra ei truncatur. Proſp. Iordan. Sigo.*

Eclipſis Solis accidit 19. Iulii. Marcel. Iordan.

4388 FRANCORVM REGES. 418

4389 *Quidam ſcriptores hinc ordiuntur regum Francorum ſeriem: & Pharamundo Regi primo tribuunt annos 11. Tritthemius ſcribit, eum adiiſſe regnum 24. April. ætat. an. 56. & regnaſſe ſeptennio. Sunt qui Pharamundi initium in ſeq. annum conferant. Hinc ad annum 499. quo Clodoueus Francorum Rex vna cum baptiſmate Chriſtianiſmum accepit, anni 80. ad Carolum VIII. R. Francorum, 1064. id eſt, bis 532. ſiue duo Cycli Magni, ad Caroli Magni regnum 350.* 419

Hinc incipit Chronicon IOAN. TILII de legibus Francorum à Pharamundo vſque ad Franciſcum primum. Primum autem Pharamundi annum confert in annum nati Chriſti 420. & tribuit eius regno annos 11.

4390 *Hoc anno, vt diximus, vel completur, vel incipit, die 24. Aprilis, annus primus Pharamũdi R. Francorum. Vtrumuis horum ponas, obſerua hunc annum, qui principium Pharamundi attingit, eſſe à principio Samſonis, & à morte Latini, regnoque Aeneæ, annum 1600. à regno Dauidis 1500 à morte Nebucadnezaris Magni & principio Euilmerodaci 1000.* 420

D. HIERONYMVS, de Eccleſia Dei ſcriptis ſuis præclare meritus, in oppido Bethlehem, à Domini noſtri IESV CHRISTI cunis in cœlum euolans, vitam ſuam beato fine claudit, die 30. Septemb. (alii 31. Martii) Proſper, Diaconus, Con-

mactus & Beda. Pleriq; ſcribunt eum vixiſſe an. 91. Sed cur id in dubium vocem, hác habeo cauſam. Ipſe Hieronym. ſcribit, ſe anno illo, quo Iulianus periit (N.C. 363.) fuiſſe puerum, qui in Grammatices ludo exerceretur. Secundum ſupputationem vſitatam egiſſet tunc annum 33. quo certe non puerum ſe dicere poterat. Decurrerunt autem à morte Iuliani huc vſq; anni 57. quibus ſi 20. vel 24. (ita enim ponamus, ne de Hieronymi ætate minuere aliquid videamur) addas, elicies vel 77. vel 81. forte igitur pro 91. numerari & ſcribi debuit 81. de quo iudicent eruditiores.

Hoc tempore lex Salica, qua fœminæ à ſucceſſione terræ Fräcicæ in perpetuum excluduntur, condita fuit. Tilius. Alii ad 425. referunt.

4393 HONORIVS Imperator moritur 18. Cal. Septem. an. ætat. 44. imperii 30. menſ. 7. d. 6. Proſp. Marcel. eius obitum anteceſſit Cometes. 423

THEODOSIVS IVNIOR poſt Honorium imperat, cuius imperii initium habes ſupra, an. 408.

Vetuſtiſſima BONONIENSIVM ACADEMIA à Theodoſio Iuniore Imp. fundata & conſtituta die 9. Maii: qui eandem priuilegiis ampliſſimis, quorum capita adhuc publicè deſcripta in auditoriis leguntur, donauit.

4394 THEODORETVS hoc tempore factus eſt Epiſcopus, quia ſcribit annum Concilii Prædatorii Epheſini ſecundi eſſe Epiſcopatus ſui an. 26. 424

4395 VALENTINIANVS tertius Placidiæ filius Auguſtus appellatur 22. Septemb. Socr. Trip. 425

4396 BONIFACIVS *Africæ comes Caſtinum prælio vicit, qua de re lege Epiſtolas eius ad S. Auguſtinũ, & huius ad illum. Vide Alb. Crantzium in Vandalia lib. 1. c. 29.* 426

GENSERICVS *Vandalorum Rex regnat annis 51. Fuit ſectæ Arianæ, & Catholicorum crudelis perſecutor. Iorden. Caſſ.*

AD-

4397 ADVENTVS VANDALORVM IN AFRICAM. 427

Vandali à Bonifacio, vt arma pro ſe aduerſus Romanos caperent, magnis pollicitationibus ac ſpebus inuitati & accerſiti, & Hiſpaniis duce Genſerico traiecerunt in Africam. Procop. l. 1. belli Vandal. Diacon. Iordan. Proſp. Cranzii Vandaliæ l. 1. c. 31. Ab hoc anno incipit hiſtoriam ſuam VICTOR EPISCOPVS VTICENSIS, *qui ait, Genſericum in Africam ad 80. millia hominum intuliſſe, eumque atrociter in pios ſæuiiſſe, & vrbes atque eccleſias vaſtaſſe.*

4398 NESTORIVS Præsbyter & hereſiarcha ordinatur Epiſcopus Conſtantinopolitanus 10. April. Socr. Proſp. Iordan. Niceph. 428

BVRGVNDIONES FACTI SVNT CHRISTIANI.

Hac ferme tempeſtate BVRGVNDIONES trans Rhenum habitantes cum ab Hunnis crebro infeſtarentur, animo expendentes, quam firmum præſidium Romanorum DEVS afferat iis, qui eum colunt, omnes communi conſenſu ad credendum in Chriſtum ſe contulerunt, atq; ad ciuitatem quandam Galliæ profecti, poſtulant ab Epiſcopo, vt Chriſtianorum baptiſmo donentur. Cumque poſt ſeptem Chriſtianæ inſtitutionis & indicti ieiunii pœnitentiæque dies baptizati eſſent, illi animo fidenti Hunnos aggreſſi cum numero pauci eſſent, nempe tria millia, vicerunt ac fuderunt decem millia Hunorum. Ex eo tempore gens Burgundionum religionem Chriſtianam ardenti ſtudio coluit. Socr. 7. Trip. 12.

4399 Hoc fermè anno deſinit hiſtoria Eccleſiaſtica Theodoreti, continens an. vt ipſe ait 105. 429

PHARAMVNDVS primus Francorum rex mortuus eſt.

4400 IVBILÆVS MVNDI 88. *Moſis 28. prædicationis Chriſti 8.* 430

Olymp.302.V.C.1181.A baptiſmo Chriſti 400.

D. AVGVSTINVS Epiſcopus Hipponenſis,& Eccleſiæ CHRISTI præcipuum lumen, ne vrbis ſuæ ruinam cerneret, pia & placida morte ſopitur,28. Auguſti,ætat.76.Epiſcopatus ſui anno 40 Hic Genſerico Hipponem obſidente libris Iuliani in ipſo dierum ſuorũ fine reſpondit,& glorioſe in defenſione gratiæ Chriſti contra Pelagium perſeuerauit.Proſp.& Poſſidonius.

Diximus hactenus de D. Auguſtini ætate:ſed ita,vt nihil definiremus, ſuam cuiq; ſententiam relinquentes. Vt tamen de noſtro in lectorem ſtudio ac fide nihil faciamus reliquum: exponemus hoc loco quandam ſiue coniecturam ſiue diuinationem,cuius mãductione ad veriorem certioremque annorum Auguſtini inueſtigationem via quædam ei ſternatur & aperiatur.

Natus eſt Auguſtinus die 13. Nouemb.quod ipſe annotat lib. de vita beata. Annus vero diſcendus eſt partim ex anno obitus 430.& at.76.partim ex 33. ætatis. Obiiſſe Auguſtinum 430. non tantum ex Proſpero & aliis,ſed etiam ex Concilii Epheſini actis colligitur. Nam Capreolus Epiſcopus Africanus ſcribit, Auguſtinum à Theodoſio Imp. vocatum fuiſſe, vt Epheſinæ Synodo intereſſet: verum paulò ante vita eum exceßiſſe; idque factum fuiſſe anno 430.acta Synodi & annotationes Coſſ.docent.

Deinde ſcribit Auguſtinus, ſe poſt Maximi Tyranni mortem (qui peremptus eſt an.388.27.Auguſt.teſte lib. Socrate & aliis)ex Italia in Africam rediiſſe,ætatis ſuæ 33.vbi vnus tantum reliquus eſt ſcrupulus; an 388.annus accipiendus ſit pro 33.currente,vel completo. Hic viam ingrediatur quã quiſque volet, erit enim tantũ anni differentia.Nos 33.completum accipiemus, vt 76. Auguſtini cum 430.coincidat & concurrat. His ita datis & conceßis (de quibus tamen nihil aſſeueramus) erit hoc modo diſtribuenda ætas Auguſtini in Chriſti annos.

354.natus eſt Auguſtinus ibid.Nouemb.itaq;

355.erit

355. erit primus Auguſtini currens.

370. ætat.16. intermiſſis ſtudiis à Madauris domum reuerſus, inde literarum cauſa Carthaginem miſſus, vt ipſe ſcribit, lib.2.confeſſionum.

373. ætat.19 lecto Ciceronis Hortenſio philoſophiæ ſtudio flagrare cœpit. Et ab hoc tempore toto nouennio vſque ad annum 28. (Chriſti 382.) in Manichæorum luto ſe volutatum fuiſſe queritur. Ab anno, inquit, 19. vſque ad 28. ſeducebamur & ſeducebamus. Quid vero toto illo errorum ſuorū tempore de Chriſto ſenſerit, indicat lib. 7. confeſſ.cap.19. Ego de Chriſto, inquit, tantum ſentiebam, quantum de excellentis ſapientiæ viro, cui nullus poſſet æquari, præſertim quia mirabiliter natus ex virgine, ad exemplum contemnendorum temporalium pro adipiſcenda immortalitate, diuina pro nobis cura tantam autoritatem magiſterii meruiſſe videbatur. Quid autem ſacramenti haberet, Verbum caro factum, ne ſuſpicari quidem poteram.

383. ætat.29. Fauſtus Manichæorum Epiſcopus Carthaginē venit, magnus laqueus Diaboli, qui per ſuauiloquentia illecebras implicabat multos. Hunc vt omnium doctrinarum peritiſſimum Auguſtinus audire deſiderauit.

384. ætat.30. De hoc lib.6. Confeſſ. ita ſcribit: Ecce iam tricenariam ætatem gerebam, in eodem luto hæſitans, dicebam: Ecce Fauſtus veniet & exponet omnia. Hoc tempore cum Iuſtina Valentiniani Imp. mater ſ. Ariana, D. Ambroſium perſecuta eſſet, inſtituta eſt Pſalmodia in Eccleſia Mediolanenſi. Confeſſ.9.7. Eodem anno Mediolani Auguſtinus profeſſus eſt Rhetoricen, & (vt ipſe loquitur) victorioſam loquacitatem victus cupiditate vendebat. Hic audiuit Ambroſium publice docentem: Veniebant, inquit Auguſtinus, in animum meum ſimul cum verbis quæ diligebam, etiam res, quas negligebam: & dum cor aperirem ad excipiendum quam diſerte diceret, pariter intrabat & quam vere diceret: gradatim quidem.

385. ætat. 31. Mediolani Calend. Ianuar. Bautonem Coſ. pro ſua Rhetorica profeſſione laudauit. Eodem anno, qui erat 12. à 19. collocutus eſt cum Potitiano de ſuis errorib. Poſtea cum Alipio de ſua conuerſione ſermonem inſtituit. Confeſſ. lib. 8. c. 6. 7. 12.

386. ætat. 32. vel 387. ætat. 33. baptizatur ab Ambroſio die Paſchatis: quo & Canticum illud: Te Deum laudamus, &c. natum eſſe ferunt. Poſſidonius ait, eum Baptizatum cum eſſet 30. annis maior. Et ipſe alicubi ait, ſe anno demum 12. poſt 19 ætatis ſuæ, adhuc hæſitantem de religione diſputaſſe cum Potitiano.

388. ætat. 34. poſt mortem Maximi, relicto Mediolano, repetiuit Africam: in quo itinere piè & placidè expirauit, apud oſtia Tiberina, mater eius Monica, matrona religioſa, ætat. 56. Auguſtini vero 33. (completo) & currente 34.

Reuerſus in patriam, triennium ferè, teſte Poſſidonio, in ſacrarum literarū ſtudiis in domo propria agriſque paternis conſumpſit, & (vt Poſſidonii verbis vtamur) alienatis à ſe curis ſecularibus cum iis, qui ei adhærebant, Deo viuebat, ieiuniis, orationibus, boniſq; operibus, in lege Domini meditans die ac nocte. Et de iis, quæ ſibi Deus cogitanti atq; oranti reuelabat, præſentes & abſentes ſermonibus ac libris docebat.

391. ætat. 37. factus eſt Presbyter in Eccleſia Hipponenſi quam docuit an. 40.

394. Concilium Bagaienſe, 24. April. de quo Auguſt. tomo. 7. contra Creſconium lib. 4. cap. 39.

397. ætat. 43. interfuit tertio Concilio Carthaginenſi: quod teſtatur in tomis Conciliorum nominis eius ſubſcriptio.

398. ætat. 44. interfuit quarto Concilio Carthaginenſi.

400. ætat. 46. Concil. V. Carthag.

407. ætat 53. Huc pertinet liber de Actis Auguſtini cum Felice Manichæo, tom. 6.

410. *ætat.56. capta iam Roma, libros de Ciuitate Dei ſcribere inſtituit: quod opus per aliquot annos eum tenuit, alijs occupationibus intercurrentibus. Retract. 2. cap. 43.*

417. *ætat.63. Pelagii errores refutare cœpit.*

418. *ætat.64. Huc pertinet liber de geſtis eius cum Emerito Donatiſtarum Epiſcopo, 12. Cal. Octob.*

419. *ætat.65. Concilium VI. Carthaginenſe Epiſcoporum 217. damnauit Pelagii dogmata. Sic lib. Concil. & Marianus. Verum Proſp. Iornan. & Contractus referunt ad 418. Toto vero Miniſterii ſui tempore confutauit Arianos, Manichæos, Donatiſtas & Pelagianos, magno ſucceſſu & felicitate.*

430. *ætat.76. moritur 8. anno Theodoſii Marianus, Iornan. Contract. & Trithem. vbi etiam obſeruandum, quod mors Auguſtini inſignem annum Mundi 4400. Centenarium & Iubilæum attingat. Hunc vero alteram noſtram annorum Auguſtini conſignationem, lector candidiſſime, vt ἀπροϊλεὶ accipies, eique tantum tribues, quantum coniecturis ſolet: præſertim cum nos quoq; de ea nihil adfirmemus aut determinemus.*

PALLADIVS ad Scotos in CHRISTVM credentes à Cæleſtino Pontifice Roman. primus mittitur Epiſcopus: an. 430. Beda hiſtor. Anglicæ cap. 13. Proſp.

EVAGRIVS Scholaſticus Epiphanenſis, Chronicon ſuum Eccleſiaſticum ab hoc tempore orditur, quo Neſtorius Eccleſiam erroribus & ſeditionibus repleuit. Complexus eſt Euagrius narrationes annorum 164. vſque ad 594. CHRISTI.

THEODOSIVS Imp. menſ. Nouemb. literis hinc inde ad Epiſcopos miſſis iuſſit eos ad proximi anni Pentecoſten Synodo Epheſinæ intereſſe, deq; Neſtorii dogmate cognoſcere & pronunciare. Vide acta Synodi.

SYON-

4401 SYNODVS EPHESINA, Oecumenica tertia, E- 431
piſcoporum amplius 200. autoritate & mandato Theodoſii iunioris Imp. (poſt Nicenam Synodum anno 106.) coacta: in qua profligata ac damnata eſt hæreſis NESTORII, qui ſublata duarum naturarum in Chriſto vnione hypoſtatica duas in eo perſonas reipſa conſtituebat: etſi id verbis negaret. Negabat enim has propoſitiones: DEVS eſt natus ex virgine & crucifixus. Mariam contendebat appellandam eſſe non θεοτόκον, id eſt, Deiparam: ſed χριστοτόκον, id eſt, Chriſtiparam. Hinc aut ipſe aut alii hoc extruebant, Homini CHRISTO adfuiſſe λόγον non vnione perſonali, ſed per ſocietatem, ſiue aſſiſtentiam, ſicut DEVS adeſt Eliæ & aliis Sanctis. Huius Concilii Rector ac princeps fuit CYRILLVS Epiſcopus Alexandrinus, cuius diuina ſcripta apud Orthodoxos in ſumma veneratione meritò habentur. Primus patrum conſeſſus factus eſt 20. (alii 22.) Iunij. Vide Acta Synodi & Socr. Euagr. Cedren. Zonar. & Vincentium Lyrinenſem.

4402 *BONIFACIVS Africa gubernator Roma accepta magi-* 432
ſtri militum dignitate poſt Aetium bello ſuperatum, tertio menſe morbo extinctus eſt. AETIVS priſtinam poteſtatem recepit. Proſp. Marcell. Diac.

4403 IOHANNES Monachus cognomento Caſſianus 433
Maſſiliæ claret. Proſp. P. de Natalib. l. 7. c. 59.

4404 VINCENTIVS Lyrinenſis librum ſcripſit pro Ca- 434
tholicæ fidei antiquitate, aduerſus profanas hæreticorum innouationes: anno 3. poſt Synodum Epheſinam, vt ipſe tempus hoc annotauit.

MAXIMVS Taurinenſis Epiſcopus, cuius homiliæ ab Alcuino collectæ paſſim leguntur, hoc ſæculo vixit. Petrus de Natalib. lib. 2. cap. 9.

4405 CODEX THEODOSIANVS, *Imperatorum Con-* 435
ſtitutiones vetuſtas continens, hoc anno abſolutus & Conſtantinopoli editus eſt, 25. Febr. quod docet præfationis ſubſcriptio.

Die

Digitized by Google

Die 11. Febr. pax cum Genſerico & Vandalis compoſita eſt, & conceſſa eis ad habitandum per triennium in Africa portio ad Hipponem vrbem. Proſp.

4406 GOTHI *in Gallia pacis placita perturbant, pleraq; municipia ſedibus ſuis vicina occupant, Narbonenſi oppido maximè infeſti, quod cum diu obſidione & fame laboraret, per Litterium ducem, ab vtroq; periculo liberatum eſt, Nam per ſingulos equites binis tritici modiis aduectis, hoſtes ſtrenuè in fugam vertit; & oppidum annona impleuit. Proſp. Diac.* 436

4407 GENSERICVS Vandalorum Rex pacem cum Romanis compoſitam in bellum ſeu cladem Eccleſiæ conuertens, intra regni ſui limites Catholicam fidem ſubuertere, eamq; Ariana impietate obruere ſtudet, & Epiſcopos non ſolum Baſilicis ſuis, ſed etiam ciuitatibus pellere conatur: verùm illorum conſtantia nullis ſuperbiſſimi Regis terroribus cedit. Quatuor etiam Hiſpani, Arcadius, Probus, Paſchaſius & Eutychius, Genſerico ob ſapientiam & fidele obſequium chari, cùm in Arianam ſectam tranſire nollent, primum proſcripti & exilio mulctati, tandem atrociſſ. ſuppliciis excruciati, & diuerſis mortis generibus interemti, illuſtri martyrio occubuerunt. Puer etiam Paulillus, Paſchaſii & Eutychii frater propter elegantiam formæ & ingenii, Genſerico acceptus, cum à profeſſione atque amore Catholicæ fidei nullis minis deturbari poſſet, diu fuſtibus cæſus ad infamem ſeruitutem damnatus eſt, nec ideo, vt apparet, interfectus, ne de ſuperata ſæuitia impii Regis etiam illa ætas gloriaretur. Proſ. Diac. 437

CYRILLVS Cyclum 95. annorum componit, incipiens ab anno 153. Diocletiani. Marianus. Sigeb. & Iſidorus lib. 6. cap. 17. Ergo inter Paſcha huius & 532. anni 95. interceſſerunt, & vbi Cyrillus deſinit, ibi Dionyſius Exiguus incipit. Obſerua etiam hunc eſſe æra Diocletiani annum 153. vnde ſupputationis noſtræ certitudo comprobatur.

Digitized by Google

4408 IOHANNIS CHRYSOSTOMI corpus 27. Ian. 438
Conſtantinopolim transfertur, magnoque cum
honore & veneratione terræ mandatur anno 35.
pòſt, quàm ille vrbe Conſtantinopoli pulſus erat,
à morte verò eius 31. Marcel. Socr. Cedr. Niceph.

4409 *LITTORIVS Romanorum Dux, dum Aetii gloriam ſu-* 439
perare nititur, & aruſpicum reſponſis dæmonumq; ſigni-
ficationibus fidit, cum Gothis imprudenter & infeliciter
manum conſerit, & amiſſa exercitus ſui parte ipſe in
hoſtium manus venit. Proſp.

CARTHAGO à Vandalis duce GENSERICO capta
18. Octob. (alii 19.) anno 583. poſt, quàm in Romanorum
poteſtatem venerat. Genſericus dolo eam inuaſit, de cu-
ius amicitia ob recens cum Romanis factum fœdus nihil
metuebatur: præcipuè nobilitati atque religioni infenſus,
oſtendit, ſe non tantùm hominibus, ſed etiam Deo bellum
inferre. Proſp. Hanc cladem deſcribens ac deplorans Vi-
ctor Epiſcopus Vticenſis, refert, Genſericum Arianum poſt
multa crudelitatis ſuæ exempla in pios edita, maximam
Clericorum nudatorum & ſpoliatorum turbam naui-
bus impoſitam Africa expuliſſe, quas diuina miſeratio
nauigatione proſpera Neapolim Campaniæ perduxerit.
Plura de hac perſecutione apud eundem.

Hoc anno deſinunt Chronica SOCRATIS, SOZO-
MENI, & HISTORIÆ TRIPARTITÆ. Ac
etſi in Sozomeno quædam deſideramus: tamen
ipſe ait, ſe perduxiſſe Chronicon ſuum vſque ad
Theodoſii Conſulatum 17. qui in hunc annum
incurrit. Eſtq; hic annus à nato Auguſto Cæſare
500. à Roma condita 1190.

4410 LEO eius nominis primus, dictus Magnus, declara- 440
tur Romanus Pontifex circa 8. April. Onuph. Hu-
ius viri ſcripta vtiliſſima hodie cum fructu multo
leguntur. Hinc ad Leonis X. Pontificatum 1073.
ad eius mortem 1081.

Germanus Altiſſiodorenſis Epiſcopus. Tilius.

GEN-

Digitized by Google

GENSERICVS *Carthagine potitus, ſuperbia & plura poßidendi cupiditate longius prouectus, Siciliam cũ claſſe aggreditur, eamq; grauiter adfligit & vaſtat. Caßiodorus. Hinc incipit* SICILIÆ HISTORIA POSTERIOR, *ab Huberto Goltzio ſcriptore doctiß. & accuratiß. expoſita: eaq; extenditur in annum Chriſti 1559. Tota illa expoſitio complectitur annos 1120.*

Hic annus Mundi 4410. eſt inſignis climacter Septenarius, quia 4410. ſunt ſexagies & ter 70. vel nonies 490. vel ſepties 630.

Per hæc tempora in Eccleſia clari fuerunt, SEDVLIVS Scotus, PHILIPPVS Presbyter, IVNILIVS Epiſcopus, & PROSPER Aquitanicus, quorum omnium ſcripta ad nos peruenerunt.

4411 ATTILA & BLED *Afratres, Hunnorum Reges, tranſmiſſo Iſtro, immenſis Hunnorum copias in Romani imperij fines traducunt; & caſtella in limitibus Iſtri ad tutelam imperij poſita delent. Hinc Hunnica bella omnium cruentißima & terribilißima. Procop. Marcell. & Iornand. de rebus Gothicis. Sigon.* 442

THEODOSIVS *bellum mouet* GENSERICO & *Vandalis Africam tenentibus, per duces ſuos Ariobindam & Anaxillam: ſed illi longis cunctationibus negotium differentes, Siciliæ magis oneri, quàm Africæ præſidio fuerunt. Genſericus tamen legatos ad Theodoſium de pace miſit, quam ille, Hunnorum aduentu territus, ei non inuitus dedit, ne geminò bello implicaretur. Ab hoc anno Victor Vticenſis, lib. 1. perſecutionis Africæ numerat 37. annos, & 3. menſes regni Genſerici in Africa. Nam ſcribit, Genſericum anno regni ſui 15. diripuiſſe Romam: quæ ſupputatio ad noſtram quadrat. Quòd autem ſub Chriſti anno 426. Genſerico annos regni 51. aßignauimus, id ab hac ſupputatione non diſcrepat; quia ab alio principio, nempe ab eo anno, quo Genſericus patri ſuo defuncto in Vandalorum regno ſucceßit, numerantur 51. anni: ſed 37. ab hac Vandalorum cum Romanis pace ſupputantur.*

4412 Hunni Thracias & Illyricum ſua populatione vaſtare per- 442
gunt: Valentinianus Imp. & Genſericus pacis fœdus con-
ſtituunt, & Africam certis ſpaciis inter ſe diuidunt: fuit
pax magis neceſſaria, quàm vtilis. Sigeb. Caſſ. Iorna.
Diaco.

4414 ATTILA Hunnorum Rex Bledam fratrem & imperii 444
conſortem per inſidias perimit, & parricidio ad imperii
culmen aſcendit. Proſp. Iornan. Caſſiod. (Marcell. ad
ſeq.)

4415 PROSPER Aquitanicus Chronologiam ſuam hoc anno 445
terminat, quam deinceps MATTHÆVS PALME-
RIVS Florentinus vſq; ad annum Chriſti 1481. dedu-
xit. Rectiùs tamen ſtudioſi facient, ſi ex Chronographis
Græcis & Latinis temporum ordinem & hiſtoriarum
cognitionem petent. Leguntur itaq; ZONARAS, CE-
DRENVS, NICEPHORVS, PROCOPIVS,
IORNANDVS, MARCELLINVS, PAVLVS
DIACONVS, SIGEBERTVS, REGINO, MA-
RIANVS SCOTVS, HERMANNVS CON-
TRACTVS, LAMBERTVS SCHAFNABVR-
GENSIS, VRSPERGENSIS, NAVCLERVS
& alii complures, qui tempora aliquo vſq; à ſe continua-
ta aliis pertexenda reliquerunt.

CYRILLVS Epiſcopus Alexandrinus obiit anno
Theodoſii 39. Cedren. p. 281. cum in Alexandri-
na ſede 32. annis enituiſſet. Niceph. 14. 47. Ei ſuc-
ceſſit Dioſcorus, Cyrillo diſſimilimus: vtpote Eu-
tychianus.

4417 Liber Nouellarum Conſtitutionum Theodoſii, quas ille ad 447
ſuum Codicem adiici voluit, editus eſt Cal. Octob. quod
ex præfatione patet.

Hoc ferme tempore Anglorum ſiue Saxonum gens inuitata
à Rege Britannico ad defendendam contra hoſtes Britan-
niam, tribus longis nauibus aduecta eſt, ſed cùm poſt par-
tam victoriam promiſſa ſtipendia ſibi non ſolui querita-
rentur, in Britannia à ſe defenſa perpetuum domicilium

ac ſe-

ac ſedes fixerunt, qua occaſione Britannia in duo regna, Anglorum & Scotorum diuiſa eſt. Hunc aduentum alii referunt ad an. 449. ſed Beda ab hoc tempore annos introitus Saxonum in Britanniam numerat. Nam annus Chriſti 596. eſt ei 150. Anglorum: Chriſti 627. eſt ei 180. Item 731. eſt ei 285. Vide Bedam Anglicæ hiſtor. lib. 1. cap. 13. 23. Item Cranzium Saxoniæ lib. 1. Diac. 14.

Anno 20. poſt Neſtorii ordinationem, EVTYCHES Archimandrita ſiue Abbas Conſtantinopolitanus, hæreſin condidit de confuſione duarum naturarum in CHRISTO, argumentando procedens ab vna perſona ad vnam naturam, quemadmodum econtrario NESTORIVS ex duabus naturis, duas in CHRISTO perſonas aſſeruerat. Euag. Contract. Niceph. Marian. &c.

4419 Collecta eſt Calend. Auguſti SYNODVS EPHESINA II. latrociniis infamis, & propterea appellata λῃστρικὴ, id eſt, prædatoria, ſiue latrunculorum concurſus. Nam DIOSCORVS ALEXANDRINVS Epiſcopus, & alii, ad hanc ſacram pugnam, pro gladio ſpirituali & mente ſana, attulerant robuſtos lacertos ac pugnos: pro ſcripturæ teſtimoniis ſtipatorum manum: atq; ita armorum terroribus, minis ac metu ſacerdotibus trepidis, Eutychiani delirii approbationem extorſerant: inprimis verò THEODOSII Imp. autoritate, bonitate & credulitate abuſi fuerant ad corroganda ſuffurandaque ſuffragia. Ipſum tamen EVTYCHIS DOGMA, à mala ortum radice, non potuit diu florere vel εὐτυχεῖν: ſed poſt biennium mortuo Theodoſio, redditaque Epiſcopis linguæ libertate, in Concilio Chalcedonenſi defloruit & emarcuit. 449

DIOSCORVS FLAVIANVM Epiſcopum Conſtantinopolitanum aduerſantem Eutychi, ex inſidiis interficiendum curauit. Hic eſt FLAVIANVS

Digitized by Google

» nvs ille, ad quem hoc ipſo anno Idib. Iunii Leo
» Papa ſcripſit inſignem illam planeque Ortho-
» doxam Epistolam, qua Eutychis dogma de
» duarum in Christo naturarum confuſione
» piè ac dextrè refellitur, & doctrina de Commu-
» nicatione Idiomatum ita illuſtratur, vt eruditis
» hæc Epiſtola ſit inſtar gnomonis, ad cuius indi-
» cium in difficilium diſputationum explicatione
» ſententias ſuas dirigant & conforment. Eam ta-
men fidei deciſionem incorruptiſſimam, Euty-
chiani vt hæreticam damnarunt & reiecerunt, te-
ſte Euagrio lib. 2. Plura de huius Conciliabuli violento proceſſu apud Zonaram, Cedrenum, Niceph. Euagr. &c.

MEROVÆVS III. Francorum Rex regnare cœpit (ab imperio Auguſti anno 490. id eſt, ſepties 70.) à quo Franci cognominati ſunt Merouingi. Eginhart. Sigeb. Aemilius. Trit.

420 Theodosivs iunior, equo collapſo afflictus, inq; lectica domum relatus, moritur Conſtantinopoli 28. Iulii, æt. 50. indictione tertia, vt habet Theodorus Lector & alii, cum Orientis imperio præfuiſſet an. 42. menſ. 2. dies 28. Onuphr. *Hic Imp. plus iuſto proclinis fuit ad obſequendum familiarib. aliquid ſuadentibus, adeo, vt ſæpè ſchedis non lectis ſubſcriberet. Quod cum Pulcheria Soror eius animaduerteret, callidè ſub prætextu petendi muneris, per literas petebat, ſibi in ſeruitutem tradi Eudociam Imperatoris coniugem. Quod cùm ille Sigillo mox confirmaſſet: Soror monſtratis & lectis literis acriter eum obiurgauit: atque vt in talibus accurationem adhiberet monuit. Diaconus prolixè recitans huius Imp. laudes hoc quoque memorat, cum à quodam interrogaretur, cur nullum eorum, qui ipſum læſerant, ſubiecisset ſupplicio & morti?* Vtinam, *inquit*, poſſem mortuos in vitam reuocare. *Ante obitum Theodoſius cognita Flauiani cæde nefaria, creo-* 450

ſcens

rem ſuam ſeriò deplorauit, quòd Chryſaphio Eunucho, qui Imperatoris ſimplicitati impoſuerat, in tuendis Eutychianis obſecutus eſſet: ideoq; eum in Inſulam quandam relegauit, quem Pulcheria paulò pòſt interfici iuſſit. Cedren. Marcell.

MARCIANI IMPERIVM.

Hic Imp. crebrò habuit illud in ore: *Dum in pace eſſe poſſumus, arma non induamus.*

Eſt annus ab V. C. 1200. completus: ab imperio Auguſti primoq; eius Conſulatu 490. compl.

4421 SYNODVS CHALCEDONENSIS, Occumenica quarta, 630. patrum, à Marciano indicta, celebratur Chalcedone in templo S. Euphemiæ martyris, die 8. Octob. ipſo Marciano Imp. præſente: in qua anathemate percuſſus eſt EVTYCHES, qui negabat, in CHRISTO duas permanere naturas poſt earum vnionem. Cum enim NESTORII errore profligato, didiciſſet naturas in CHRISTO diſcernendas, ſed non diſtrahendas, aut vnam perſonam in duas diuidendam eſſe: ad contrariam delapſus hyperbolen, contendit naturam humanam conuerſam eſſe in diuinam, atque ita pro perſonali vnione introduxit confuſionem naturarum: quarum proprietatibus vel permixtis, vel permutatis, vel quomodocunq; conuerſis aut confuſis, nullum earum diſcrimen relinquitur. Huius autem negotii apex atque caput eſt, vt in CHRISTO duo illa conſiderentur & retineantur: naturarum PERSONALIS VNIO (ad hanc oſtendendam vſurpatur CONCRETVM) & naturarum DISTINCTIO (ad hanc oſtendendam vſurpatur ABSTRACTVM.) Illam negauit NESTORIVS: hanc EVTYCHES. Qua de re Vigilius Epiſcopus Tridentinus lib. 2. Neſtorio committens Eutychen inter cætera ſic loquitur: *Neſtorius duas intuens naturas, duas putauit eſſe perſonas: Eutyches reſpiciens* 451

vnam perſonam, vnam conſuit eſſe naturam. Et quia eſt in Chriſto & naturarum proprietas & perſona vnio, Neſtorius proprietatem attendens naturarum, à perſona excidit vnione: Et Eutyches vnam intuens perſonam, à naturarum proprietate deſciuit, & ipſam diuinitatem aſſeruit paſſam. Vides quanti periculi res ſit, aut vnam in Chriſto non credere perſonam, aut duas nolle profiteri naturas. Dum vnam contra Neſtorium Chriſti defendo perſonam, exiſtimer ſecundum Eutychen humanam negare naturam: Dum contra Eutychen duas aſſero naturas, exiſtimer ſecundum Neſtorium duas profiteri perſonas, quia ille duabus naturis duos Chriſtos, duasq; perſonas credidit aſcribendas. Hactenus Vigilius.

Deprehenſo itaq; & repudiato errore, S. Patres decretis Synodi prædatoriæ reſciſſis, Eutychen damnarunt, & ſacerdotio abdicarunt. Dioſcorum item Epiſcopatu detruſum Synodus iuſſit in exilio ἀτυχεῖν, de quo lege Euagrium, Cedr. Zonar. Niceph. & Decret. diſtinct. 15. & 96. Hæc ſunt quatuor illa Concilia Oecumenica: Nicenvm, Constantinopolitanvm, Ephesinvm & Chalcedonense, quæ Gregorius Magnus Rom. pontifex in Epiſtolis ait, ſe ita recipere ac venerari, vt quatuor Euangelia. Et hæc celebrata ſunt ſub quatuor Impp. ſcilicet, Constantino Magno, Theodosio Magno, Theodosio Ivniore & Marciano. Diſtat Synodus Chalcedonenſis à Nicena annis 126. de cuius æra alibi diſputabimus.

Vrbs Aureliana obſidetur, Tilimo

PVGNA CATALAVNICA.

Hoc ipſo anno poſtquam ATTILA *in Galliam irruperat, & aduentante Romanorum exercitu ab vrbis Aurelianæ oppugnatione reuocatus fuerat, accidit memorabilis illa Attila cum Romanis pugna in campis Catalaunicis, plurimorum ſcriptis decantata, de qua lege Iornandum,*

Mar-

Marcellinum, Sigebertum, Marianum, Diaconum, Blondum, Bonfinium, Naucleram, Tritthemiū, Cranzium, &c. Interfuerunt huic prælio ex altera parte Attila Hunnorum Rex, eiuſque ſocij Oſtrogothi, Gepidæ, & Germaniæ populi, Quadi, Marcomanni, Heruli, Turcilingi, Thuringi, Saxones, ad quingenta millia hominum. Ex altera parte Aetius dux Romani exercitus, Merouæus Francorum Rex, & hi iuncti Gothi, Franci, Alani & Burgundiones. Hi exercitus, vt Iornandi verba recitemus, tanta animorum pertinacia conflixerunt, vt 162. millia hominum vtinq; cæſa referantur, exceptis 90. millibus Gepidarum & Francorum, qui pridie prælii noctu ſibi occurrentes mutuis concidere vulneribus, Francis pro Romanorum, Gepidis pro Hunnorum parte dimicantib. Cuius belli vix vllum ſimile narrat antiquitas. Nam riuulus memorati campi, ripa humili prolabens, peremptorum vulneribus ſanguine multo prouectus, non actus imbribus, ſed liquore concitatus inſolito, torrens factus eſt cruoris augmento. Hæc ille. Aetius eſtſi prælio fuit ſuperior; Attilam tamen vſque ad internecionem delere non potuit, quin imo ille etiam potiore exercitus parte amiſſa, nequaquam animo concidit, ſed ex Aetii diſceſſu ſpe concepta, in ea loca, vnde exierat, ſeſe recipiens, vires collegit, & exercitum inſtaurauit ac ſuppleuit, ipſi Italiæ maiorib. copiis bellum illaturus. Hic eſt Attila, qui arroganter dixit, ſtellas præ ſe cadere, terram tremere, ſe malleum eſſe vniuerſi orbis. Cumq; Eremita quidam ei dixiſſet, Tu es flagellum DEI vicia Chriſtiani populi corrigens: iuſſit illud titulo ſuo adiici, de quo vide Nicolaum Olahum libr. 6. apud Bonfinium.

4422 Hoc demum anno Attila redintegratis viribus. Italiam infeſto cum exercitu inuadens, aduentu ſuo ciuitatib. cunctis incredibilem iniecit terrorem. Aquileiam vrbem potentiſſimam à ciuibus deſertam funditus deleuit: Ticinum atque Mediolanum excidit, & illud ipſum incen- 452

dium ad reliquas etiam Italiæ vrbes circumtulit, quas vel diruit, vel diripuit, vel flammis abſumpſit. Vide Procop. Diac. Baſiod. Marcell. Iornan. Sigeber. &c. Diſtat hic Italiæ luctus à clade Cantenſi annis 666.

Sunt qui ab Aquileiæ excidio primordia clariſſimæ & florentiſſimæ VRBIS VENETIARVM deducant, eamque hac occaſione natam tradant. Cum Attila eandem facem, qua Aquileiam inflammauerat, reliquis Italiæ vrbibus ſe admoturum minitaretur, potentiſſimi quique vrbium illarum ciues, relicta patria, vel in Inſulis perfugia quærentes, vel ſtagnis, paludibus, ac fluuiis ſalutem ſuam permittentes, de ſedibus, domiciliiſque ſuis alicubi figendis, vrbibus extruendis, & rebus public. conſtituendis deliberarunt. Cumque in Adriatici ſinus ora riuus altus videretur cæteris locis tutior, & ad omnia commodior, Reſpub. Veneta condita eſt, cuius maieſtas hodie, vt quidam dixit, multò veriùs quam Ægypti pyramides inter mundi miracula recenſetur. Sed de anno, quo vrbs illa condi cœpta ſit, diſſentiunt ſcriptores, aliis annum Chriſti 421. aliis 430. aliis item 453. aut 456. definientibus. Vtut autem iſta ſe habeant, ſi ab Attilæ in Italiam irruptione (incluſiue) numeratio inſtituenda eſt, hic præſens nati Chriſti annus 1598. erit ab eo tempore 1147. Conſule Blondum, Sabellicum & alios rerum Venetarum ſcriptores. Hic eſt, Leone teſte, annus 74. à primo Conſulatu Theodoſii magni, de quo alias. A Roma condita 1203.

4423 *Cum ATTILA Romam direpturus putaretur, Leo Papa legatus à Valentiniano miſſus, Attila placato & exorato perfecit, vt ille non ſolum à Roma oppugnatione abſtineret, ſed etiam data & firmata pace, Italia tota excederet. Diac. & alii.* 453

Attila

Attila interrogatus, cur Leoni tam placabilem ſe præbuiſſet, reſpondiſſe fertur: ſe non illum, ſed ſenem quendam Leoni à tergo aſtantem fuiſſe reueritum, qui ſtricto gladio ipſi mortem minitaret, niſi pontificis poſtulatis acquieſceret. Sigeb. Iornand.

NICASIVS Rhemorum Epiſcopus martyr. Tilius.

4434 *His annus vita exuit* ATTILAM *Regem Hunnorum,* THORISMVNDVM *R. Gothorum, &* AETIVM *Romani exercitus ducem (à morte Pompeii Magni 500.) Attila cum in nuptiis regio apparatu celebratis, vino ſe largius ingurgitaſſet, per ſomnum ſanguine è naribus erumpente ſuffocatus eſt, & humani generis diutinæ vexationi finem aliquando vel mortuus appulit. Hic fuit exitus hominis, qui ſtellas armis territare ſibi videbatur. Armis inuictus, victus amore fuit. Callimachus Experiens extinctum prodidit an. ætat. 56. Alii Attilæ interitum in annum ſuperiorem conferunt: ſed nos Marcellinum ſequimur.* 454

AETIVS *vir bellicoſiſſimus, qui ex agricola Magiſter militum factus fuerat, & Attilam in campis Catalaunicis fugarat, hac occaſione peremptus eſt. Maximus quidam erat è ſenatoribus vnus, & quidem è ſtirpe Maximi tyranni illius, quem Theodoſius Magnus debellauerat ac ſuſtulerat: huic vxor erat formoſiſſima, cuius pudicitiæ Valentinianus, inſano amore incenſus, vim intulit. Maximus de tollendo Valentiniano cogitans, & viuo Aetio ſe nihil profecturum expendens, Aetium per Eunuchos Valentiniano ſuſpectum reddidit, quod rebus nouis ſtuderet, & Imperatori omnem rerum geſtarum gloriam laude ſua eriperet. Valentinianus itaque de his rebus ita perſuaſus, Aetium ex Gallia Romam accerſitum, & nihil tale vel meritum vel metuentem, ſua manu (vt loquitur Diaconus) aliena autem fraude, interimit. Valentinianus*

de Aetii

de Aetii cæde deliberans, quendam ex familiarib. interrogaret. Num Aetii mors futura eſſet Reipub. vtilis? reſpōdit ille, hoc ipſe videret, bene an malè: ſeid ſcire, quod Imperator illum occidēdo ſibi dextram altera manu præciderit: quod quidem & euentu ipſe comprobatum eſt. Nam hoc viro extincto, qui ad Rempub. defendendam natus videbatur, ſimul cum ipſo Occidentis imperium concidit & corruit, & Reſpublica ſalutis ſuæ dextram amiſit. Procop. in Vandal. Marcell. Diac.

S. SEVERINVS Monachus, dictus Noricorum Apoſtolus, in Noricum ſeu Auſtriam venit, & religionem Chriſtianam voce ſua propagauit. Dicitur propheticæ ſpiritu claruiſſe. Cuſp. P. de Natalib. lib. 2. cap. 56.

4425 ROMA duce GENSERICO à Vandalis capta. 455

VALENTINIANVS Auguſtus, Honorii Imp. è ſorore Placidia nepos, Romæ in campo Martio 16. Cal. Aprilis ab Aetii amicis vel ſatellitibus inſtigante Maximo, cuius ille vxorem ſtuprauerat, confoditur, ætat. 36. imperii anno 29. menſ. 5. d. 23. Onuphr. Maximus imperium inuadit, ac vt ſolent flagitia, & iis inflictæ pœnæ, eiuſdem eſſe generis, Eodoxiam Valentiniani vxorem vi compreſſam turpibus nuptiis ſibi copulat. Huius iniuriæ atque contumeliæ illa impatiens, Genſericum Vandalorum Regem miſſis donis & bona ſpe, pluribus potiundi, ex Africa accerſit, & Maximi tyrannide ſe & vrbem Romam liberari petit. Genſerico igitur precibus illius annuente, & armata cum claſſe magniſque copiis Romam de improuiſo aduentante, ciues pauore correpti ex vrbe in loca tutiora profugiunt. In qua trepidatione Maximus tyrannus fugam capeſſens, à Romanis primum lapidibus petitus, deinde dilaniatus & membratim diſſectus in Tiberim proiicitur 77. die poſt, quam tyrannidem arripuerat. Die itaque 12. Iulii (alii 12. Iunii) Geneſericus

Romam

Romam præſidio vacuam, nullo aduerſante, ingreſſus, non ſolum priuatas ciuium domos ſpoliauit, ſed etiam ſacrarum ædium donaria auro gemmiſque ornata, nonnulla etiam aurea vaſa è templo Hieroſolymitano à Tito allata, rapuit, eaque vna cum Eudoxia & duab. eius filiab. in Africam ſecum aſportauit. Scribit etiam Iuſtinianus (lib.1.Cod.de offic. præf.Prætorio Africæ) Genſericum imperialia ornamenta in Africam abduxiſſe. Hoc itaque modo Roma gentium domina in poteſtatem venit Vandolorum, qui exactis 14. diebus direptionis, præda onuſti vrbe exceſſerunt, & Africam repetiuerunt. *Ab hoc deinceps tempore, inquit Onuphrius, parum imperii vel maieſtatis, ſi vetera memoria repetamus, Roma habuit. Hac enim Vandalorum clade accepta paulatim concidere incipiẽs, non multo poſt cum omnibus prouinciis, Occidentis imperii nomen & maieſtatem amiſit.* Hæc ille. Plura de his Procop. Iornan. Euag. Marcel. Diac. Zona. Niceph. Sigeb. Marian. Victor. &c.

Hic eſt annus Romæ conditæ 1206. ab eiectis Romæ regibus 961. poſt captam à Gallis Romam 840. completus: poſtquam ab Alaricho capta fuerat 45. (vel vt Diaconus habet 44. compl.) à principio Nabonaſſaris 1200. compl. à fine regni Lydorum ſub Cræſo 1000. à capta Carthagine (incl.) 600. à Monarchia Iulii 500. ab imperio Neronis 400. à Monarchia Alexandri Magni 784. Marcellinus huic euentui aſſignat indictionem 8. & octauum Valentiniani Conſulatum. Marianus die 12. Iulii, feria 3. ſcribit Romam captam, quæ omnia ad Dionyſii tabulas (quas apud Bedam reperies) collata & examinata exactiſſime quadrant.

4426 *AVITVS, qui poſt Maximum anno ſuperiore ſuſceperat imperium, Romam veniens, atque inuidia ſe premi & inſidiis peti intelligens, deponit magiſtratum, & ex Imperatore fit Epiſcopus Placentinus: paulo poſt moritur. Caſsiod. Sigon.* 456

BLON-

BLONDVS hinc orditur hiſtoriam Venetam, de qua ſupra 452.

4427 MARCIANVS Imp. mor. 7. Cal. Feb. Onuph. (Sigon. 6. Calen. Martii) cum imperaſſet an. 6. menſ. 6. d. 10. Diac. & Theodorus Lector. 457

LEONIS IMPERIVM in Oriente. Theodorus. Caſſ. Cedren. Euag. Marcel. Vide Iornan. in Geticis.

MAIORANI IMPERIVM in Occidente.

Leo Imp. ſolitus eſt dicere: *Quemadmodum Sol quibus affulſerit, iis calorem impertit: ita princeps clementiam impertiat iis, quos aſpexerit.* Cedren.

4428 *MAIORANVS in Africam traiiciens, bellum Genſerico fruſtra infert.* Caſſ. 458

Ingens terræmotus die 14. Septemb. imminente die Dominica. Antiochiam concuſſit, peneque totam proſtrauit, ante cuius initium quidam è populo ſupra modum inſanire & omnem beluinam feritatem longè ſuperare viſi ſunt, quaſi proœmium eiuſmodi cladibus præbituri. Erat is annus Antiochenorum 506: & ab eo terræmotu, qui anno Antiocheno 159. ſub Traiano acciderat, 347. Euagr. 2. cap. 12. Niceph. 15. cap. 20. Hæc æra Antiochena inſigne præbet documentum annorum rectè à nobis ſupputatorum. Vide annos M. 3923. 4081. & 4273.

4431 LEO MAGNVS, Pontifex Romanus, 3. Idus Aprilis (4. Cal. Iulii, Marianus) moritur, indictione 10. Marcell. Onuph. à morte Dauidis regnoque Salomonis 1500. ab imperio Augusti 501. Hinc ad obitum Leonis X. Papæ 1060. 461

MAIORANVS Imp. nihil aduerſi ſuſpicans, dolo Ricimeris extinguitur, 7. Idus Auguſti, imperii an. 4. ſucceſſit ei SEVERVS. Caſſ. Marcel.

4432 Per hæc tempora Mamertus Præſul Viennenſis, cũ vrbs illa horrendo terræmotu laceraretur ac vaſtaretur, LITANIAS ſiue ſupplicationes, die- 462

bus Rogationum decantandas inſtituit, vt teſtatur Ptolemæus Lucenſis, Volaterr. & hiſt. Lombardica c.66. P. de Natalib. 4. c. 114.

CONSTANTINOPOLI cuidam pictori, aggreſſo CHRISTVM forma Iouis pingere, manus exaruit. Eum facinus confitentem Gennadius Epiſcopus Conſtantinopolitanus piis precibus ſanauit. Cedr. Niceph.

4435 SEVERVS Imp. moritur 18. Calend. Septemb. veneno, vt putatur, Ricimeris fraude peremptus, an. imperii 4. Roma Imperatore caruit an. 1. menſ. propè 8. Interim Ricimer militiæ dux, magna armatus potentia, Rempub. adminiſtrauit. Cedr. Caſſ. Onuph. *Vide imperii Romani inclinationem.* 465

Quatuor Impp. Occidentales occubuerunt decennii ſpacio poſt captam Romam, MAXIMVS, AVITVS, MAIORANVS & SEVERVS: omitto reliquos: qui hos ſecuti ſunt. Diſtat hoc Romanæ Reipub. interregnum à capta Babylone & Monarchia Perſica principio ſub Cyro, annis 1000.

4437 ANTHEMIVS, Imperatoris Marciani gener, Romæ prid. Idus Aprilis appellatur Auguſtus, & Seuero ſurrogatur. Caſſ. Euag. &c. Hic vt Ricimeris gratiam ſibi conciliaret, imperiumq; ſuum ſtabiliret filiam ei in matrimonium collocauit. Fuitq; hic vltimus Occidentalium principium, in quo ac lacertorum aliquid fuit. Sigon. 467

4440 S. REMIGIVS ordinatur Epiſcopus Remenſis: tenet Epiſcopatum an. 74. Ior. Contract. Sigeb. P. de Natal. 9. c. 9. 470

4441 *ASPAR regnum adfectans, vna cum filio Ardaburio, quē Cæſarem declarauerat, à Leone Imp. capitali ſupplicio adficitur. Caſſ. Marcell.* 471

4442 ANTHEMIVS Imp. à Ricimere genero ſuo contra ius occiditur an. imperii 5. menſe 2. d. 30. & Roma de 11. Iul. diripitur tertiò, poſtquam ab Alaricho 472

&

& Genſerico capta & direpta fuerat. Verum Ricimer hoc ſcelere perpetrato non diu lætatus eſt. Nam die 39. poſt, ſæuiſſimis corporis cruciatib. extinctus periit, 14. Auguſt. OLYBRIVS etiam, qui Anthemio ſucceſſerat, vix deguſtato imperio mortuus eſt, 23. Octob. Caſſi. Euag. Marcel. Iorn.

Incidit hæc Romæ calamitas in annum à morte Cyri 1000. à Monarchia Alexandri Magni 800. Auguſti 500. ab excidio vrbis Ieruſalem & imperio Veſpaſiani 401. à natali Auguſti Cæſaris 532. comp.

4443 GLYCERIVS 5. Martii Olybrio ſufficitur, in Occidentis imperio. In Oriente vero Leo Imp. nepotem ſuum LEONEM IVNIOREM Zenonis filium, imperii conſortem facit. Caſſ. Ced. Zona. Diaco. &c. 473

4444 LEO SENIOR Imp. moritur, imper. an. 17. LEO IVNIOR parentem ſuum Zenonem in imperii conſortium adſumpſit, & aliquanto poſt morbo extinctus eſt. 474

ZENONIS IMPERIVM. Euag. Diaco.

Romæ GLYCERIVS emenſo annuo imperii ſpacio à Iulio nepote compulſus deponit imperium, & fit Salonæ in Dalmatia Epiſcopus. Iornan. Euag.

4445 AVGVSTVLVS accipit imperium. 475

ORESTES genere Gothus, Nepotem Imperatorem, qui ipſum honoribus auxerat, & Magiſtrum militum fecerat, imperio priuat, & eum in Dalmatias fugat, felicitatis ſuæ autori malā gratiam reddens: filium vero ſuum Auguſtulum puerum adhuc conſtituit Imperatorem, 31. Octobr. qui imperauit menſ. 9. dieb. 24. Onuph. ex Euagr. Iornan. Diac. Marcel. & alii. Vide Procopium lib. 1. de bello Gothorum. quorum hiſtoriam ille altius repetitam hinc orditur, etſi 18. tantum annorum bella, Iuſtiniani tempore geſta, deſcribat.

Hic eſt annus ab V. C. 1226. vbi obſerua, Auguſtulum imperare

rare cœpiſſe anno 500. poſt, quàm Senatus Romanus Octauianum Cæſarem primum Auguſti appellatione ſalutauerat & honorauerat. Fato igitur quodam Romani vltimum hunc Occidentalis imperii principem, qui puer erat, diminuto nomine Auguſtulum appellarunt, vt intelligeretur nunc demùm anno 500. à nata appellatione Auguſti, vnà cum vocis mutatione, ipſam quoq; Auguſtalem dignitatem, imperiiq; Romani Maieſtatem diminuendam, immutandam, aut aliò transferendam eſſe. Sæpè etiam regna ſub iis Regibus deficiunt, concidunt aut mutantur, qui eorundem regnorum conditores ac fundatores nomine referunt. Ita regnum Perſarum ſub Dario cœperat & creuerat: ſub altero Dario corruit ac deſiit. Eadem etiam fuerunt nomina Philippi Macedonis & Philippi patris Perſei: Bruti primi Coſ. & Bruti interfectoris Iulii: Conſtantini Magni, qui Conſtantinopolim condidit, & Conſtantini Paleologi, cui vrbem illam Turci eripuerunt: item Auguſti & Auguſtuli: vt interim de Regibus Galliæ, aliarumq; nationum taceamus.

4446 IMPERIVM ROMANORVM IN OCCIDENTE DESIIT. 476

ODOACER Herulorum Rex Romam obtinuit, & Oreſte trucidato, Auguſtulum imperio ſe abdicare coegit, atq; ita Romanorum imperium in Occidente deſiit, barbaris Romæ & in Italia dominantibus. Odoacer primus Italiæ Rex in Occidente regnat an. 16. menſ. 6. dieb. 3. Onuph.

ROMA IV. CAPTA AB ODOACRE *Rege. Sigonius.*

Fuit autem mutationis illius hæc occaſio. Cum Romani receptis in ſocietatem Scythis, Alanis & Gothis, ingentia mala ab Alariche & ducibus Gothorum, aliquot iam annis, perpeſſi eſſent, Romanorum principum potentia ac dignitas ita fracta, & veluti ſuo quodam ſenio debilitata atq; attenuata eſt, vt illi ſub decente ſocietatis & fœderum nomine à peregrinis & barbaris populis impuden-

denter ac nefariè ad pleraq; inuiti cogerentur. Tandem verò Oreſtes cùm occiſo Nepote imperium rapuiſſet, illudq; Auguſtulo filio ſuo tradidiſſet: fœdus cum Genſerico Vandalorum Rege in Africa fecit, quòd huius amicitiam ad pacis diuturnitatem, regniq; incolumitatem ſibi profuturam ſperaret. Verùm dum ille timet ab Auſtro, ſæua tempeſtas ab Aquilone orta, eum obruit. Nam Odoacer, qui quondam Oreſtis armiger fuerat, & Italiam norat, ſpe prædæ illectis & excitis Herulis, Turcilingis, Rugiis, aliisq; gentibus, traiecto Danubio Italiam inuadit & occupat, atq; 23. Auguſti à ſuo exercitu proclamatus Rex Italiæ, non ita multò poſt Placentiæ Oreſtem necat, Romam capit, & Auguſtulum purpura exutum imperio ſe abdicare cogit, eumq; in quodam Campaniæ caſtello exulare, priuatumq; viuere iubet. Ita Imperium populi Romani Occidentale occidit ac defecit, barbaris & peregrinis Italiam firma poſſeßione tenentibus. Et hæc quidem ἀναρχία, vel confuſionibus plenum interregnum, cœpit anno centeſimo poſt, quàm ſub Valente Imp. Gothi in Italiam intromißi, imò nauigiis introducti fuerant. Interregnum hoc, quo Occidens ſine Impp. fuit, durauit annis 324. menſibus 4. vſq; ad Carolum Magnum Imperatorem Romæ coronatum, anno Chriſti 800. expleto. Odoacer reiecto & repudiato Imperatoris illuſtri titulo, Regem Italiæ ſe appellari voluit. Auguſti etiam nomen honorificum ex hoc tempore à Regibus Occidentis non eſt in titulis vſurpatum, quod vt olim fuit florentißimum, ita in Auguſtulo exaruiſſe aut expiraſſe videri poteſt. Plura de hoc anno Procop. Iornan. Marcellin. Caſſ. Diac. Euagr. Cedren. Niceph. Onuph. Sigon. & Golzius in Elencho Regum Siciliæ.

Hic eſt annus ab V.C. 1227. ab expulſis Roma Regibus 982. à primo Conſulatu Iulii Cæſ. 532. expletus, à Monarchia Iulii 522. à morte Iulii 518. ab Auguſti Monarchia 505. Hæc ipſa vrbs capta fuit à Gallis ante annos 862. ab Alari-

laricho ante 66. à Genſerico ante 21. Hinc ad captam noſtro tempore Romam 1051.

ODOACER *Italiam ingreſſurus, dicitur S. Seuerinum Monachum de euentu belli conſuluiſſe, atq; ab eo benedictionem petiiſſe: quem ille his verbis dimiſerit:* Perge Odoacer in Italiam viliſſimis nunc pellibus tectus: verum multis propediem pretioſa multa dilargiturus. Sigo. Sigeb.

4448 GENSERICVS *Vandalorum Rex tyrannidis & vitæ finem fecit, poſt captam à ſe Romam anno 23. poſt Carthaginem occupatam 39. à morte Alexandri Magni 800. Huic succeßit non melior filius* HVNERICHVS, *ſecta Arianus, regnauit ann. 8. Iornand. Procopius. lib. 1. Vandal. Genſericus iam ſenex, inquit, teſtamentum condidit, in quo cùm alia multa Vandalis mandaret, tum vt per manus eius regni ſucceſſores, propinquiori ex genere virilis prolis, traderentur, & ex his qui ætate præcederent. Deceßit poſt Carthaginem à ſe captam anno 39. Victor verò Vticenſis lib. 2. perſecutionis Africæ ita ſcribit: Hunerichus Genſerico patri ſuccedens in primordio regni, vt habet ſubtilitas barbarorum, cœpit mitius & moderatius agere, maximè circa religionem noſtram, vt etiam vbi antea ſub Genſerico prædicatum fuerat, ne conuentus Spirituales fierent, nunc conuenticula concurrerent populorum. Et vt ſe religioſum oſtenderet, iubet inquiri hæreticos Manichæos, ex quibus multos incendio abſumpſit, plurimos etiam nauibus tranſmarinis abduxit, quos penè omnes reperit eſſe ſuæ religioni, nempè Arianæ hæreſi, addictos. Vnde magis erubeſcens, amplius exarſit. Hic cupiditate inſatiabili bonis ſubditorum inhians, variis exactionibus eos onerabat, vt de illo præcipuè diceretur,* Rex egens redditibus, magna calamitas eſt. 478

Ibidem vide de Eugenio viro ſancto & Orthodoxo in Epiſcopum Carthaginenſem electo, magna cum Eccleſia DEI lætitia.

4454 Anno ſeptimo Hunerici Regis per totam Africam cœpit Catholicorum ſæua & horrenda perſecutio, cuius atrocitatem Victor Vticenſis ita deſcripſit, vt Lector non ſolum de ſumma crudelitate in Homouſianos vel Orthodoxos nihil prætermiſſum fuiſſe intelligat, ſed etiam exempla piorum hominum, diuinitatis CHRISTI profeſſionem feruentiſſimo Zelo, vitæ & incolumitati ſuę præferentium, admirabundus intueatur. Si nitatur aliquis, inquit Victor, ea ſaltem perſcribere, quæ in vrbe Carthagine geſta ſunt, ne ipſa quidem nomina tormentorum dicere poterit, quæ res hodie cuiq; propoſita demonſtrari poteſt: vbi alios ſine manibus, alios ſine oculis, alios ſine pedibus, alios truncatos naribus auribuſq; videas, &c. Procopius ſcribit ſuo quoque tempore Byzantii quoſdam impedita voce vſos fuiſſe, quorum linguas Hunerichus incidi iuſſerat, vt eiuſmodi ſuppliciorum metu Chriſtianos reliquos ad Arianorum ſectam traduceret. 484

Hoc anno Coſ. fuit Theodericus Rex Oſtrogothorum: Eſtque annus ab exitu ex Aegypto 2000. compl.

4455 *Sceleratiſſimus HVNERICHVS Vandalorum Rex, qui Chriſtum de diuinitatis ſua throno deiicere nitebatur, in medio furoris ſui curſu ab eo, quem perſequebatur, repreſſus, & meritis ſuis digna morte extinctus eſt. Nam, vt autor eſt Victor, corpus eius putrefactum vermibus ita ſcatere & ebullire cœpit, vt non corpus, ſed corporis partes ſepulta ſint. Ei ſucceſſit, teſte Procopio, GVNDABVNDVS, qui Chriſtianos imitatione ſuorum ſuppliciis etiam maioribus adflixit, & 12. annis regnauit.* 485

CLODOVÆVS Francorum Rex, regnat annis 30. nempè 15. in gentiliſmo: 15. in Chriſtianiſmo, quem primus Regum Francorum ſuſcepit. Sub hoc ipſo rege, Romanum impe-

Digitized by Google

imperium in Galliis defecit, quando Clodouaus, victo & occiſo Syagrio, Sueßionem Galliæ vrbem & reliqua oppida Romanis eripuit, atq; ſuo imperio ſubiecit. Iornan. Sigeb. Trith. Tilius & ſcriptores Gallici. Numerantur à fine belli Gallici ſub Iulio Cæſare huc vſque anni 532. qui numerus appellatur Cyclus magnus.

Sub hoc rege GALLIA primo cœpit vti inſigni triũ Liliorum aureorum in campo cæruleo. Munſter. lib. 2. Coſmogr. c. 30.

4456 *Hic eſt annus 60. ab aduentu Vandalorum in Africam, quo Victor Vticenſis extincto Hunericho hiſtoriam perſecutionis Africæ ſcripſit.* 486

4457 *Odoacer Febano vel Feletao Rugiorum Rege victo & capto potitus, Rugios in Italiam tranſtulit. Caßiod.* 487

4458 ZENO *Imperator vt Italiam ſibi aſſereret. Theodericum Gothorum Regulum hortatur ad inuadendam Italiam, & oppugnandum Odoacrem, quòd præter ius & æquum Italiæ regnum rapuiſſet. Procop. Iornand.* 488

Hinc orditur LEONHARTVS ARETINVS *hiſtoriam belli Italici aduerſus Gothos, quæ continet 64. annos, & adiuncta eſt Procopii & Iornandi ſcriptis.*

4459 THEODERICVS *Amalus, Theodemiri filius, Valamiri nepos, comitante Gothorum gente, Italiam ingreſſus, ad amnem Sontium, non procul ab Aquileia, Odoacrem magno prælio ſuperatum in fugam conuertit. Eodem anno repetito conflictu ad Veronam Theodericus exercitum Odoacris contriuit, & terga dare coegit. Theodericus item Veronam inuaſit. Caſſ. Diac.* 489

4460 THEODERICVS *Rex tertio certamine ſuperauit & profligauit Odoacrem, qui cum ſibi introitum vrbis Romæ à ciuibus præcludi cerneret, gladio & flammis conſumpſit quæ attingere potuit, & Rauennæ mœnibus ſe incluſit, vbi graui obſidione per triennium Theodericus eum premere non deſtitit. Procop. Iornand. Caßiod. Diac.* 490

IDACIVS CLARVS Lemicæ Hiſpaniarum vrbis

Epiſcopus, cuius ſcripta habemus, hoc tempore floruit.

4461 ZENO Imp. comitiali morbo extinguitur 8. Idib. April. (alii 7. Idus) an. imperii 17. Euag. Cedr. &c. 491

ANASTASII IMPERIVM in Oriente.

Hic etſi Eutychianus eſſet, tamen primis imperii annis nihil omnino rerum nouarum in Eccleſia moliri voluit, ſed omnibus modis elaborauit, vt Eccleſiæ ab omni tumultu & perturbatione vacarent. Chalcedonenſe verò Concilium in Eccleſiis neq; palàm prædicatum fuit, neque ab omnibus reiectum. Nam ſinguli Eccleſiarum præſides pro ſuo arbitratu ea in re egerunt. Poſtquàm verò Eccleſiæ in ſeparatas factiones diuidebantur. Anaſtaſius imp. Epiſcopos reb. nouis ſtudentes, vt quenquam præter conſuetudinem illorum locorum, in quibus ætatem degebat, Concilium Chalcedonenſe prædicantem, aut illud anathemate damnantem comperirit, exturbauit.

Huic imperatorio habitu in circo ſedenti, populus veluti vno ore inclamauit: Sicut vixiſti, ita etiam impera. *Quippe nondum ſumpto imperio, ante galli cantum templum adire ſolebat, ibiq; dum concio dimitteretur, adſtabat Deum placans; frequenter ieiunabat, & ſua pauperib. ac mendicis erogabat. Cedr. Euag.*

Huc vſq; Euagrius ab imperio Diocletiani numerat an. 207. ab imperio Auguſti 532. (id eſt, Cyclum magnum) menſes 7. à capta Troia. 1683. (nos 1673.)

284	3928	2788
207	532	1673
491	4460	4461

4463 ODOACER *rerum neceſſariarum inopia victus, Theoderico ſe dedidit, & 3. Cal. Martias pacem cum eo hac conditione fecit, vt in vrbe Rauenna Theodericus & Odoacer æqua ſorte viuerent, pariterq; imperio potirentur.* 493

Ve

Verum Theodericus Odoacrem conuiuio exceptum cum filiis per ſicarios interfecit, 3. Nonas Martias. Caſsio. Procop. Diac. Iornan. &c.

THEODERICVS Rex Italiæ regnauit poſt Odoacris cadem an. 33. menſ. 5. d. 28. Onuph.

Eſtq; hic annus 1000. à primis Coſſ. & Regibus Roma expulſis.

4464 *THEODERICVS omnem curam ac laborem ad Italiam inſtaurandam, legibus formandam, reparandam & exornandam confert, ac licet ipſe Arianus eſſet, Catholicos tamen non adflixit, ſed clementer & reuerenter habuit, atque ita ſuperiorũ ſæculi tempeſtatibus ſedatis Italia optatiſsima ſerenitatis iucunditatem reddidit.* 494

4465 *GVNDABVNDVS Vandalorum Rex ab Eugenio Carthaginis Epiſcopo perſuaſus, templa in Africa ab Hunericho clauſa, poſt decennium Catholicis reſtituit & aperuit. Ior.* 495

4466 GELASIVS Pontifex Romanus vir doctus, cuius hodie ſcripta leguntur, moritur 21. Nouemb. Onuph. 496

4467 *Gundabundo Vandalorum Rege mortuo, TRASIMVNDVS in Africa regnat ann. 25. Hunc ait Procop. à Catholicorum ſuppliciis abſtinuiſſe, ſed tamen præmiis eos & honorib. ad Arianam ſectam inuitaſſe.* 497

Hoc tempore B. FVLGENTIVS eruditionis & pietatis laude fulgentiſſimus vixit, qui tres libros de Mediatore Chriſto Deo & homine ad hunc Traſimundum Vandalorum Regem ſcripſit, qui hodie vnà cum reliquis eius ſcriptis ſunt in hominum doctorum manibus. Factus eſt Epiſcopus Ruſpenſis. Huius autoritate deliberationes aut controuerſiæ Eccleſiaſticæ in Africa præcipuè gubernatæ ſunt.

4469 *CLODOVÆVS Francorum Rex cum Alemannis bello congreditur, ibiq; periclitante exercitu in bello ad Tolbiacum* 499

cum in Vbiis Chriſtianiſmi ſuſcipiendi voto ſe obligat, ſi è certamine victor euaderet. Victo itaq; & pereunte Alemannorum Rege, & Alemannis ſubiugatis, à S. Remigio Remorum Epiſcopo baptizatur, exemplo & edicto populum Francorum ad fidem Chriſti inuitans & perducens. Sigeb. Tritth. Aimoinus. Hunc tamen euentum alii referunt ad annum Chriſti 496. de quo cum nullo contendimus. Hinc ad Pipinum in Galliis regnantium 250.

GREGORIVS Epiſcopus Turonenſis ſcribit, Remigium Epiſcopum his verbis Clodoueum, antequam baptizaretur, affatum eſſe: *Mitis depone colla Sicamber, adora quod incendiſti, incende quod adoraſti.*

4470 THEODERICVS *Rex, notus in vrbe Roma hoſpes, magna cum populi lætitia exceptus, atq; Boetii oratione laudatus, Senatum mira affabilitate tractat, Romanæ plebi annonas donat, & eidem admirandis Xeniis, deputata per ſingulos annos maxima vi pecuniæ, ſubuenit. Sub huius etiam felici imperio (vt Caßiodori verbis vtamur) plurimæ vrbes renouantur, munitiſsima caſtella conduntur, admiranda palatia conſurgunt, magniſq; eius operibus antiqua miracula ſuperantur. Caſſ. Diac.* 500

Circa hæc tempora vixerunt, GENNADIVS Preſbyter, cuius virorum illuſtrium catalogus extat: Et VIGILIVS Martyr, Epiſcopus Tridentinus: de cuius tamen ætate inter ſcriptores non conuenit. Eius ſcripta aduerſus Neſtorium & Eutychen verſantur inter omnium manibus.

4481 ANASTASIVS Imp. etſi Chirographo ſuo, antequam coronaretur, promiſerat, idque iureiurando confirmauerat, ſe, dum imperaret, nullum nouum dogma in Eccleſiam introducturũ, ſed decreta Chalcedonenſia rata habiturum: tamen his neglectis, auſus eſt Syngrapham ſuam à Macedonio Epiſcopo Conſtantinopolitano repoſcere, & ab eodem poſtulare, vt à Chal- 511

Digitized by Google

Chalcedonenſis Synodi ſententia ad EVTY-
CHIANOS (quos Cedrenus SYNCHYTAS
nominat) manifeſtet: cui poſtulationi cum ille re-
fragaretur, ſede Epiſcopali motus in exilium
miſſus eſt. Cedr. Zonar. Marcel. Niceph. Ex hoc
tempore hæreticis animi creuerunt, Anaſtaſio i-
pſos tuente, & Catholicos premente.

4482 Cum *ALAMVNDARVS* Saracenorum prin- 512
ceps ab Orthodoxis baptizatus eſſet, SEVERVS
Monachus miſit duos Epiſcopos, qui eum labe
Eutychiana inficerent. Quos ille admirabili cõ-
mento refutans dixit: hoc ipſo die literas ſe acce-
piſſe, Micaelẽ Archangelũ eſſe mortuum. Quem
nuncium cum illi falſum eſſe aſſeuerarent, quod
in Angelos mors non caderet: ſubiecit ille: Quo-
modo ergo vos affirmatis *diuinitatem mortuam eſ-
ſe, eò quòd cum carne ſua in nouam naturam tranſierit,
cùm nequidem Angeli moriantur?* Itaq; Seueri legati
cum dedecore diſceſſerunt. Ceda. Zonar. Diac.

4483 Anno Antiochenorum 561. ANASTASIVS Imp. 513
FLAVIANVM Antiſtitem Antiochenum, quòd
Chalcedonenſem Synodum anathemate notare
nollet, in exilium eiecit, eiq; ſubſtituit impietatis
Eutychianæ hominem, SEVERVM Monachum.
Euagr. Marcell.

4484 *Hoc anno Romæ Coſ. fuit CASSIODORVS, cuius Fa-* 514
*ſtos conſulares in hoc opuſculo ſubinde citauimus. Ad
eundem annum (qui eſt à morte Auguſti Cæſaris 500. in-
cluſiue) pleriq; referunt mortem CLODOVÆI Re-
gis Francorum à S. Remigio baptizati: alij ad 511. Sepul-
tus eſt Lutetiæ in templo D. Petri: hodie appellatur tem-
plum Genoueſæ. Tilius.*

4487 ANASTASIVS Imp. ab Hormiſda Rom. Ponti- 517
fice de hæreſi Eutichus relinquenda ſubmonitus
reſcripſit: Nos *imperare volumus: nobis imperari nolu-
mus*. Cuius impiæ & inſolentiæ vocis pœnas inſe-
quenti anno perſoluit. Diac. Iornan.

4488 Anaſtaſius Im. cum ex oraculis didiciſſet, ſe 518
fulmine interiturum, horrendo tonitru perterrefactus, & in alios atque alios thalamos deſcendens, 6. Idus Iulii in regio quodam cubiculo inuentus eſt mortuus, cum vixiſſet an. 88. & imperaſſet an. 27. menſ. 3. d. 3. Zonar Euagr. Cedre. Aliqui fulmine ictum & extinctum tradunt.

IVSTINI IMPERIVM in Oriente.

Veſtitus imperaotria purpura anno Antiocheno 566. Euagr. Fuit Imp. optimus, Orthodoxis fauit, & omnes quos Anaſtaſius iniuſtè extorres egerat reuocauit. Ortus genere humili & ignobili: nempè patre armentario: ſed cum militiam ſectaretur, mutata ſorte altiores dignitatis gradus paulatim obtinuit. *Eſtq; hic annus ab excidio Troiæ* 1700. *morte Iulii* 560. (*bis* 280.) *à morte Alexandri. Magni* 840. (*ter* 280).

4489 Severus hæreticus Epiſcopatu Antiocheno 519
pellitur: æræ Antiochenæ anno 567. Euag.

Hoc anno finiuntur Faſti Conſulares viri doctiſſimi Caſſiodori, qui primum fuit, vt tradit Tritthemius, Thodorici Regis Italiæ Cancellarius, cuj quidem & Coſſ. catalogum dedicauit. Poſtea ſpretis mundi vanitatib. factus eſt Monachus & Abbas, Cœnobii Rauennatenſis, vbi cum alia vtilia ſcripſit, tum hiſtoriam Tripartitã ex Socrate, Sozom. & Theodoreto collectã & in vnũ corpus coactam edidit, atq; eo labore in monaſterii ſui angulo deliteſcens plus Eccleſiæ profuit, mundoq; magis innotuit, quã ſi Romæ in luce ac turba vixiſſet. Chronicon Caſſidori exhibet annorum ſummam, ſi à Nino ſupputes 2582. à regno Latini 1733. à Roma condita 1270. à primis Coſſ. 1025. Numeri apud Cuſpiniani Caſſidorum & in altero exemplo vetuſto vitioſe deſcripti ac deprauati ſunt: ideo noſtræ ſupputationis numeros hoc loco conſignauimus,

Hoc

4492 *Hoc anno Romæ duo viri illuſtres, SYMMACHVS & BOETIVS, id eſt, ſocer & gener, Conſulatum admi-* 522
niſtrarunt, in quo quid geſtum ſit, nemo melius recitat, quam ipſe Boetius lib. de Conſolatione philoſophiæ, quem vt ſtudioſi inſpiciant, multum eos hortamur. Videbunt Icona viri docti & ſapientis, ad gubernationem Reipub. tùm bonam cauſam, tùm bonam conſcientiam adferentis: ſed poſt res præclarè geſtas, gratiam malam reportantis, & cum fortuna ſua, tantis meritis indigniſſima, quodammodo expoſtulantis & colluctantis. Ipſe Boetius quo animo in Republic. verſatus ſit, quibuſque factis aulicos canes in ſe concitarit, his verbis edisſerit, philoſophiam alloquens: Quod à te, Philoſophia, inter ſecreta ocia didiceram, transferre in actū publicæ adminiſtrationis optaui: tu mihi, & qui te Sapientum mentibus inſeruit Deus, cōſcii eſtis, nullum me ad magiſtratum, niſi omniū commune bonum, ſtudium detuliſſe: Inde cum improbis graues inexorabileſq; diſcordiæ fuere: Et quod conſcientiæ libertas habet, pro tuendo iure, ſpreta potētium ſemper fuit offenſio. Quoties ego Conigaſtum in imbecillis cuiuſq; fortunas impetum facientem obuius excepi? Quoties Regiæ domus præpoſitum ab incepta & perpetrata iam prorſus iniuria deieci? Quoties miſeros, quos infinitis calumniis impunita Gothorū auaritia ſemper vexabat, obiecta periculis autoritate protexi? nunquam me à iure ad iniuriam quiſquam detraxit. Prouincialium fortunas, tum priuatis rapinis, tum publicis vectigalib. peſſundari, non aliter, quam qui patiebantur, indolui. Paulinum Conſularem virum cuius opes palatini canes iam ſpe atq; ambitione deuoraſſent, ab ipſis hiantium faucibus traxi. Satis ne in me magnas videor exacerbaſſe diſcordias? Sed eſſe apud cæteros tutior debui, q mihi amore iuſtitiæ nihil apud aulicos, quò magis eſſem tutior, reſeruaui.

Hoc de-

4493 *Hoc demum anno Moloſſi Gothici ac delatores in Boetium, Conſularem abſentem, & quaſi exarmatum, rabioſius irruerunt, innocentemque lacerarunt. Qua de re ipſe ſic loquitur in libro de conſolatione, quem & hoc anno ſcripſiſſe putatur:* At cuius criminis cauſa arguimur? Senatum dicimur ſaluum eſſe voluiſſe. An optaſſe illius ordinis ſalutem nefas vocabo? De compoſitis vero literis, quibus libertatem arguor ſperaſſe Romanam: ſi nobis ipſorum delatorum cõfeſſione vti licuiſſet, reſpondiſſem Canii verbo: qui cum à Caio Cæſare Germanici filio conſcius contra ſe factæ coniurationis fuiſſe diceretur: Si ego, inquit, ſciſſem, tu neſciſſes. Qua in re non ita ſenſus noſtros mœror hebetauit, vt impios ſcelerata contra virtutem querar molitos: ſed ea quæ ſperauerint, effeciſſe vehementer admiror. Nam deteriora velle noſtri fortaſſe eſt defectus. Poſſe autem contra innocentiam, quæ ſceleratus quiſque conceperit, inſpectante Deo, monſtri ſimile eſt. Vnde Philoſophorum quidam quæſiuit: Siquidem Deus eſt, inquit, vnde mala? Bona vero vnde, ſi non eſt? Quis igitur innocentiam noſtram euentus exceperit, vides: pro veræ virtutis præmiis, falſi ſceleris pœnas ſubimus. At vero hic etiam noſtris malis cumulus accedit, quod exiſtimatio plurimorum, non rerum merita, ſed fortunæ ſpectat euentum, eaque tantum iudicat eſſe prouiſa, quæ felicitas commendauerit. Quo fit, vt exiſtimatio bona, primum omnium deſerat infelices. Vltima aduerſæ fortunæ ſarcina eſt, quod dum miſeris aliquod crimẽ affingitur, quæ perferunt, meruiſſe creduntur. Et ego quidem bonis omnibus pulſus, dignitatibus exutus, exiſtimatione fœdatus, ob beneficium ſupplicium tuli. 523

Ex hoc itaque tempore THEODERICVS *Rex à ſeipſo degenerare, & priſtinas ſuas virtutes ac laudes turpi ma-*

cula

cula ſedere cœpit, poſtquam Gothici furoris inflammatus, Boetium, ob adſectatæ libertatis ſuſpicionem, nullius criminis conuictum, Ticinum relegauit, eiuſque bona publicauit. Qui dere ipſum Boetium querentem audiamus: Et cuius vnquam, inquit, facinoris manifeſta confeſſio, ita iudices habuit in ſeueritate cõcordes, vt non aliquos vel ipſe humani error ingenii, vel fortunæ conditio cunctis mortalibus incerta ſubmitteret? Si inflammare ſacras ædes voluiſſe, ſi ſacerdotes impio iugulare gladio, ſi bonis omnibus necem ſtruxiſſe diceremur, præſentem tamen confeſſum, conuinctumuè, ſententia puniiſſet. Nunc quingentis fere paſſuum millibus procul moti, atque indefenſi, ob ſtudium propenſius in Senatum, morti, proſcriptionique damnamur.

4494 IVSTINVS Orthodoxæ fidei ſtudio, Arianorum hæreſin extinguere: eorumq; Eccleſias Catholica religione conſecrare cœpit. Quod cum in Italia Rex Theodericus, Ariana lue pollutus, audiſſet, Ioannem Papam Romanum cum hac comminatione ad Iuſtinum Conſtantinopolim miſit, niſi Arianis ſua templa redderet, eoſq; perſequi deſiſteret, ſe Catholicos in Italia gladio extinctuum. Diac. Iornan. 524

4495 IOHANNES Rom. Pontifex, eiuſq; comites, Conſtantinopoli honorificè excepti, multis fletib. ab Imperatore Iuſtino petunt, vt hanc legationem, etſi iniuſta ſit, libens audiat, & Italiæ periclitanti conſulat. Quorum precibus Iuſtinus ceſſit, Arianiſque ſua templa reliquit. Diac. 525

4496 THEODERICVS rabie Ariana ſtimulatus, Ioannem Romanum Pontificem, Conſtantinopoli reuerſum, Rauennam accerſit, & carceri incluſum, fame, ſiti, cæteriſque carceris incõmodis necat, 15. Calend. Iulii. Diac. 526

BOETIVS & SYMMACHVS, viri ex ſapientia virtutibuſq;

tutibuſq;

tutibuſq; cōpoſiti, capite truncantur, iuſſu Theodo. Procop.

THEODERICVS *Italiæ Rex moritur Rauēna, die 98. à morte Ioannis Papæ. Diac. Iornan.*

De Ioanne Papa, Symmacho & Boetio; Petrus de Natalib: lib. 5. c. 51. & 54. & lib. 9. c. 99.

Conſidera Lector in Theoderico infirmitatis humanæ inſigne exemplum; quæ virtutem ac laudum ſuarum pulcherrimam comam & florem raro ad maturitatem vſq; retinet & conſeruat. Hiſtoriam vitæ & mortis Theoderici narrat Procopius his verbis: Theodericus omnib. ornamentis, quæ vero Imperatori congruunt; ſeſe communicerat, iuſtitiæ ſtuduit plurimum: in ſubiectos nec minimum quippiam ad iniuriam exercuit: nulli ſuperiorum Imperatorum inferior. Gothos ac Italos pari quadam ac ſumma beneuolentia ſuapte humanitate proſequebatur, ita ut eius imperium omnes oblectaret. Vitam finiuit cum annos 37. (à primo ingreſſu in Italiam) ſuperuixiſſet. Mortis cauſa illi hæc fuit. Symmachus & huius gener Boetius à ſuis maioribus gentis nobilitatem adepti, inter Romanos & Senatorios viros principes erant, & Conſulatus vtriq; dignitate perfuncti, philoſophiæ ſupra cæteros & æquitati ſtuduerant, & tam ciuiū quam externorū inopiæ ſuccurrendo multis ſaluti fuere. Hi poſtquam ad ingentem gloriam euaſerūt, deterrimos quoſq; in ſui inuidiam concitarunt. Nam his delatoribus Theodoricus Rex perſuaſus, Symmachum Boetiumq; perinde ac res nouantes occidit, eorumq; bona omnia publicauit. Sed paucis poſt diebus, cœnanti ſibi, cum miræ magnitudinis piſcis miniſtri decoctum caput appoſuiſſent, Symmachi nuper occiſi caput illo eſt viſum præfixis & extantib. inferiore in labro dētibus, & torue intuentib. oculis, furibunde ſibi & acerbius comminari. Vnde monſtri nouitate territus, membriſq; præter modum tremebūdus &

rigens

rigens, in cubiculum ſtatim citato gradu ſeceſſit, identidemq; iubendo, togarum vt ſibi vim magnã ingererent, lecto decubuit, & parũper quieuit. Elpidio deinde Medico omnib. quemadmodũ accidiſſent diligentius explicatis, in Symmachum Boetiumq; patratum à ſe ſcelus deflebat: quo deniq; deplorato, & accepta calamitate, dolore ingenti affectus, haud longè poſt moritur, cum id primum & vltimũ iniuſtitiæ exẽplum in ſuos idcirco exercuiſſet, quia non ſuo & priſtino more diligenter perueſtigata cauſa, in tãtos viros animaduerterat. Theoderico igitur ſuo fato perfuncto, Atalaricus (aliis Adelrichus) huius ex filia nepos ſuſcepit imperiũ, annos octonos nat⁹, ſub matre Amalaſſuntha adhuc educatur. Amalaſſũtha itaq; filii procuratione ſuſcepta regnũ adminiſtrabat, prudentia & æquitate mirificè pollens, virilem præ ſe ferebat naturam: quippe quã diu hęc imperio præfuit, Romanum neminem vel corporis pœna affecit, vel rerum iactura: quinetiam nec Gothos ipſos, etſi Romanos laceſſendi percupidos, his quoquã pacto iniuriã permittebat inferre: quin potius Symmachi ac Boetii liberis paterna bona reſtituit. *Hæc Procopius in Gothicis.*

Terramotus horrendus Antiochiam 14. Cal. Iunii, die Veneris tremefecit, parumq́; abfuit, quin tota vrbs corruerit, ciuiumq́; ſepulchrum facta ſit. Euphraſius Antiochiæ Epiſcopus eo obrutus obiit, templa collapſa ſunt, vrbiſq́; decor periit. Ab omni hominũ memoria nõ extitit tãta ira Dei in vrbẽ aliquã graſſatio. Iuſtinus Imperator nũciata hac clade grauiſſimè indoluit, abiectiſq́; diademate & purpura, ſacco indut⁹ & cinere cõſperſus p multos dies luxit: ad vrbis quoq; inſtaurationẽ pecũias & opifices miſit.

IVSTINVS die primo Aprilis, IVSTINIANVM nepotem ſuum ex ſororẽ natũ annos 45. creat imperatorẽ: IVSTINVS quarto ab hinc menſe obiit Cal. Auguſti an. imperii 9. menſe circiter vno. Zonar.

Digitized by Google

IVSTINIANI MAGNI IMPERIVM.

Euagrio hic eſt Antiochenorum annus 575. Marcellino à condita Conſtantinopoli 197. Cedreno, Sigeberto, Mariano, Bedæ, Friſingenſi 527. Chriſti; & Marcellino Cedreno, atque ipſi Iuſtiniano (Nouella 47.) indictio quinta. Eſt à regno Dauidis in Ieruſalem 1600. à Monarchia Iulii 573. Auguſti 556. à nato Auguſto 588. à morte Conſtantini Magni 190.

4498 IVSTINIANVS ad pacis ſtudia ſe conferens opus aggreſſus eſt, quod ei ad omnem poſteritatem gloriam immortalem peperit. Nam conſilio, ſtudio & labore virorum Iuris periciſsimorum Romanas leges hinc inde in libris diſperſas in volumina certa redegit, & nouam Iuris ciuitatem condidit, ſanctiſsimumq; Iuſtitiæ templum conſecrauit. Hoc itaque primum anno imitatione Theodoſii componendo & emendando iuri operam dedit, & viris doctrinæ Legum ſcientiſsimis conficiendi Codicis laborem & curam demandauit, Ibid. Februarii. 528

Penultima die Nouemb. Antiochia paſſa eſt alium terræmotum, quo & ædificia multa ceciderunt, & 4870. homines ruinis oppreſsi perierunt. Ciues itaque diſcalceati vrbe exeuntes, & Deum ſupplicationibus ac Litaniis placantes, cum crebris eiulatibus exclamarunt: κύριε ἐλέησον. Ibi vir quidam pius, viſione diuina monitus, præcepit Ciuibus, vt ſuperioribus ædium ſuarum poſtibus inſcriberent: CHRISTVS NOBISCVM: STATE. Hoc facto, ira Dei reſedit, ac terræmotus ſedatus eſt. Iuſtinianus reparatam à ſe Antiochiam nuncupauit Theopolim. Euagr. Cedr. Diac. Niceph. 17.

S. BENEDICTVS Abbas in Campania apud Caſsinũ condidit monaſterium, & Monachis occidentalibus leges ac inſtituta dedit, quib. hodie viuunt. Petrus de natalib. l. 3. c. 214.

PRISCIANVS Grammaticus claruit. Iorn.

4499 CODEX Iuſtiniani, Idib. Aprilis, indictione 7. abſolutus ac editus eſt, vt ex eo in poſterum per omnes Romanas prouincias ius diceretur. 529

4500 IVBILÆVS MVNDI 90. *Moſis* 40. *prædicationis Chriſti* 10. *à Roma condita* 1281. *à baptiſmo Chriſti* 500 *à Monarchia Auguſti* 560. 530

Per hæc tempora GILIMER, *Genſerici quondam Regis Vandalorum nepos, rei militaris peritus, & aliena inuadere promptus, Hildérichum Regem vt ignauum & inertem apud Vandalos accuſauit, & hac calumnia onerauit, quòd Vandalos ſimul cum tota ditione Iuſtiniano prodere vellet. Quæ omnia Vandali facilè credentes, Gilimerem conſtituunt Regem, & Hildérichum poſt ſeptem annos regni ſimul cum fratre cuſtodia tradunt & necant. Procop. Vandal. Iornandes addit, Gilimerem occiſo Rege Catholico Hilderícho, in Orthodoxos ſæuiiſſe:*

Menſe Decemb. IVSTINIANVS Triboniano & cæteris Iuriſconſultis mandat, vt veteri iure enucleato, DIGESTORVM ſiue PANDECTARVM Codicem componant, & in certos libros ac titulos totum ius antiquum, per 1400. penè annos confuſum, digerant. Hi Pandectarum libri triennio confecti & abſoluti ſunt.

4501 *Hic eſt annus vltimus Cycli annorum* 95. *à Cyrillo deſcripti. Supra* 437. 531

4502 DIONYSIVS Exiguus, Abbas Romanus, annorum à nato Chriſto ſupputationem, qua hodie vtimur, primus inſtituit, & paſchales ſiue decemnouales Cyclos ſuos hinc orditur. Qua de re Beda ſic loquitur: Primus Dionyſii Cyclus incipit à 22. die Martii, anno 248. Diocletiani, à nato Chriſto 532: poſt Conſulatum Lampadii & Oreſtis: Quos Cyclos noluit Dionyſius ab impii Diocletiani annis computare: ſed maluit ab Incarnatione Chriſti ſeriem annorum prænotare, propter notitiam exordii ſpei noſtræ, & cauſam reparationis hu- 532

manæ. Marianus Scotus ſub anno Chriſti 526. ipſa verba Dionyſii de his Cyclis citat,

4503 CARTHAGO à *Vandalis poſſeſſa annis* 95. *à* BELLISARIO *recuperata eſt, & in Romanorum poteſtatem redacta. Procop. Vandal. Marc. Iuſtinianus ſcribit ſe Lybia potitum III. Conſulatu ſuo, qui incurrit in* 533. *Chriſti. Anni* 95. *ſupputandi ſunt incluſo anno* 439. 533

INSTITVTIONES IVRIS publicatæ ſunt 21. Nouemb. Et DIGESTA ſiue PANDECTÆ 16. Decemb. de quo ita Iuſtinianus: *Omni, inquit, Romani iuris diſpoſitione compoſita, & in tribus voluminibus, id eſt, Inſtitutionum & Digeſtorum ſeu Pandectarum, nec non Conſtitutionum perfecta, & tribus annis conſummata, quæ primum neque toto decennio compleri poſſe ſperabatur, omnipotenti Deo & hanc operam ad hominum ſuſtentationem piis obtulimus animis. Has autem leges ſuum obtinere robur ex* III. *noſtro feliciſſimo ſancimus Conſulatu præſentis* XII. *indictionis:* 3. *Cal. Ianuarias in omne æuum valituras, & vnà cum noſtris conſtitutionibus pollentes. Data* 17. *Cal. Ianuar. Conſtantinopoli, Iuſtiniano Aug.* III. *Coſ.*

Idem: *Hunc* III. *Conſulatum nobis ſanè inſignem atque illuſtrem dedit Dominus, vt potè, in quo pax cum Perſis firma & ſtabilis facta eſt, & hoc legum opus compoſitum; quod nemo vnquam maiorum noſtrorum aſſequi potuerat. Præterea, pars totius orbis tertia, nempè tota Lybia, noſtro adiecta eſt imperio. Hæc, inquam, omnia Dei Opt. Max. & Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti munere* III. *Conſulatus noſtro data ſunt.*

Idem: *Benè properauimus* III. *noſtro Conſulatu & has leges edere: cùm in hunc & bella Parthica abolita ſunt; & quieti perpetuæ tradita, & tertia pars totius mundi nobis adcreuit. Poſt Europam enim & Aſiam tota Lybia noſtro imperio adiuncta eſt, & tanto legum operi caput im-*

impoſitum, & omnia cæleſtia dona noſtro III: Conſulatui indulta.

4504 GILIMER à BELLISARIO *victus & in monte con-* 534
cluſus, petiit ſibi ab amico mitti Citharam, & panem v-
num, ac Spongiam: ſignificans, ſe ad eam redactum eſſe
fortunam, vt optet integrum panem videre & guſtare,
quod diu iam nullum coctum vidiſſet panem: Spongiam
ei neceſſariam eſſe ad abſtergendas lachrymas: Citharam
verò, vt præſentem calamitatem flebilib. numeris leniret
ac demulceret. Tandem inopia victus ſe dedidit Belliſa-
rio, qui illum Conſtantinopolim duxit, vnà cum ſpoliis
ampliſſimis à Genſerico Romanis quondam detractis: in-
ter quæ etiam fuerunt Iudæorum multæ res nobiles, quas
Titus Veſpaſianus captis Ieroſolymis Romam tranſporta-
uerat. Has autem opes Iuſtinianus iudicauit in Byzanti-
num palatium minimè inferri oportere: ideoque illas Ie-
roſolymam in Chriſtianorum templa remittendas man-
dauit. Poſtquam verò Gilimer inter captiuos, vnà cum
conſanguineis ac Vandalis, proceritate ac pulchritudine
corporum præſtantibus, in Hippodromo conſtitit, ad Im-
peratorem in alta ſede conſtitutum, populumque cir-
cumfuſum conſpexit, ac demum ſeipſum in quod fatum
perueniſſet conſiderauit: nec fleuit, nec aliud quicquam
dixit quàm illud Salomonis: Vanitas vanitatum &
omnia vanitas. *Nec mora, ipſa pariter & Belliſarius,*
iuſſi ab his qui Imperatoriam purpuram ſuſtinebant, ſup-
plices adorauerunt Iuſtinianum, qui Hilderichi filios ac
nepotes, vt ex Valentiniani Imperatoris ſanguine ve-
nientes, neceſſitudineque ſibi deuinctos, opibus ſatis am-
plis munerauit: Gilimerem etiam in Gallia non conte-
minenda prædia cum ſuis propinquis incolere iuſſit. Pro- 536
cop. Vandal.

Eſt annus à condito templo Salomonis 1570. eo-

dem deſolato 1140. Ab excidio Ieroſolymorum ſub Tito 463. à morte Chriſti 500. compl. poſt captam à Scipione Carthaginem 678. qui numeri cohærent 678. quod memoriæ cauſa moneo.

IVSTINIANVS Menſ. Nouemb. nouum CODICEM, priore abrogato, publicauit.

Hoc anno vltimus Conſulum veteris Romæ fuit Paulinus: poſt quem obſtante bello Gothico in Occidente Conſules creari deſierunt. Orientales aliquamdiu Conſularem dignitatem tenuerunt, donec illa quoque in ſolos Impp. translata eſt. Eſtque hic annus à primis Coſſ. Romæ deſignatis 1040.

ATHALARICVS Rex Italiæ anno octauo regni exacto moritur. Mater eius Amalſuenta THEOHADATVM Regem conſtituit: is accepti beneficii immemor contra datam fidem, Amalſuentam carceri incluſam & relegatam ſcelerate obtruncat. Ob quam cædem Iuſtinianus bellum aduerſus Gothos anno inſequenti ſuſcepit. Procop. in Gothicis.

4505 *Bellum Gothicum Italicum.* 535

IVSTINIANVS Amalſuentæ necem armis vlturus, Gothis, eorumq; Regi Theobadato bellum intulit: quod 18. annis durauit, & copioſe deſcriptum eſt à Procopio, qui in hac expeditione Comitem Belliſarii ſe fuiſſe ſcribit. Iuſtinianus itaq; duce Mundo Gothis hoc anno Dalmatiam eripuit: & per Belliſarium Siciliam, à Gothis occupatam recepit, de quo plura Procop. in Gothicis.

Conſtitutiones, quæ appellantur NOVELLÆ, à Iuſtiniano editæ vſq; ad Nouellam 17. Reliquæ ſequentibus annis emiſſæ ſunt.

4506 *GOTHI Theobadatum ob ignauiam & Amalſuentæ in-* 536
dignam necem omnibus inuiſum, interficiunt, & Vitigen ſibi Regem conſtituunt. Marcell. Procop.

ROMA die 10. Decemb exactis Gothis à BELLISARIO recuperata, & Romanis denuo ſubiecta, anno 60. poſt, quàm à Gothis occupata fuerat. Euagr. Marcell. Procop. Eſt ab V.C. 1287.

4507 *VITIGES Romam à Belliſario occupatam ſtrenuéque defenſam irrita obſidione premit. Marcell. Iornan. Procop.* 537

4509 *VITIGES cæſo Gothorum exercitu viuus comprehenditur, & à Belliſario Conſtantinopolim perducitur. Eum Iuſtinianus inter patritios relatum præfecit tuendis finibus imperii aduerſus Parthorum ſiue Perſarum excurſiones: ibiq; Vitiges vitam finiit. Proc. Ior. Diac.* 539

4510 *ILDOBALDVS à Gothis Regi Vitigi ſufficitur: & huic rurſus anno exacto ſucceſſit ARARICVS. Procop.* 540

BEDA in Epitome (pag. 203.) habet Eclipſin Solis 12. Cal. Iul. qua durante apparuerunt ſtellæ hora diei tertia.

4511 *Occiſo Ararico TOTILAS apud Gothos ſuſcepit imperium, quod tenuit an. 2. fuit vir prudens, & in rebus gerendis acer ac ſolers, cuius rei ſpecimen fuit, quòd duobus Græcorum ducibus profligatis, Apuliam & Calabriam in poteſtatem ſuam redegit. Procop.* 541

4514 S. REMIGIVS, Remorum Epiſcopus, & gentis Frãcorum Apoſtolus, moritur 3. Ianuar. anno Epiſcopatus 74. Ior. Contract. 544

4516 *ROMA capta à TOTILA (16. Cal. Ian. Marcell.) qui Capitolium incendit, præcipua ædificia diruit, & mœnium tertiam partem euertit: incolis etiam aliò translatis, vrbem deformatam ac vacuam reliquit. Belliſarius paulò pòſt eam recepit, ciues hinc inde diſperſos reuocauit, & mœnia deſtructa reparare & reſarcire cœpit. In hac vrbis direptione, Ruſticiana Boetii coniunx, & Symmachi filia, vnà cum aliis matronis patriciis, ab hoſtibus panem emendicare coacta eſt quæ ante hac facultates ſuas egentib. impertiuerat. Cumque Gothi in eius mortem conſpiraſſent, Totilas eam nulla iactura adfici permiſit: ſed eam ac cæteras fœminas omnes, vt extra iniuriam eſſent, ſeruauit, etiamſi Gothi eas in coniugium depoſcerent. Nulla itaq; ex his per barbaros violata eſt, quæ ex re Totilas maximam continentiæ laudem retulit. Procop.* 546

Digitized by Google

Placentiæ ob famem, ad eſum humanarum carnium deuentum eſt. Procop.

Eſt an. V.C. 1297. à morte Auguſti 531. à Roma capta à Gallis 932. ab Alaricho 136. à Genſerico 91. ab Odoacre 70. Hinc ad Romam noſtro ſæculo captam 980. (bis 490.) pl. ni.

Circa hæc tempora Romanorum Coſſ. creari deſierunt, quorum vltimus fuiſſe dicitur Fl. Baſilius Iunior, vt Procopius annotauit.

4519 TOTILAS iterum capit ROMAM, eamq; inſtaurat, & quantum antea ſtudii in ea deſolanda, tantum nunc in reparanda adhibuit ac oſtendit, vt infamiam, quam ſuperior deſolatio ipſi pepererat, nouo beneficio, manſuetudine atq; clementia aboleret. Quotquot etiam ad ſacras ædes confugerant, inuiolatos eſſe iuſſit. Procop. Eſt V.C. 1300. 549

4522 TOTILAS à Narſete, Iuſtiniani cubiculario, prælio victus interficitur. Succeſſit ei TEIAS poſtremus Rex Gothorum in Italia, qui hoc ipſo anno cum Narſete, ſtrenuè ac fortiter dimicauit, & victus atque fugiens occiſus eſt. Hoc vltimo prælio, quo de ſumma rerum decertatum eſt, tanto animorum ardore Gothi pugnarunt, vt ne quidem occiſo Teia Rege antè pugnandi finem fecerint, quàm Narſes per præconem iis veniam daret, qui arma ponerent. Sic Gothorum in Italia imperium concidit, quod à principio Odoacrii durauerat annis 77. à regno Theoderici Veronenſis 60. 552

Definit hiſtorica Gothica PROCOPII, hanc AGATHIAS continuauit. Superiori anno etiam finitur Chronicon IORNANDIS Epiſcopi Gothici: qui ſub Iuſtiniano floruit.

4523 IVSTINIANVS debellatis Gothis, Italiam tanquam Orientalis imperii prouinciam, Narſeti ordinandam ac gubernandam permiſit. Eſtq; annus à Iulii Monarchia 600. iniens. 553

4529 Definit Catalogus Conſulum CVSPINIANI: completa à primis Coſſ. anno 1065. id eſt, bis 532. plenis. 559

Digitized by Google

4535 IVSTINIANVS Imp. moritur (Idib. Nouemb. Niceph.) ætatis circiter 84. Nam imperium adeptus eſt natus annos 45. imperauit an. 38. menſ. 7. d. 13. Eſt à Monarchia Cyri 1100. Cedrenus ſcribit, BELLISARIVM quoque ex vita exceſſiſſe hoc anno. 565

SIGONII de Occidentis imperio hiſtoria terminatur.

IVSTINI IVNIORIS Iuſtiniani nepotis IMPERIVM: quod durauit ann. 10. menſ. 10. d. 20. Onuphr. Euagr. ann. 12. menſ. 10. cum dimidio.

4536 *Huc vſque deductum eſt Chronicon MARCELLINI Comitis, qui ſub Iuſtiniano vixit.* 566

4538 REGNVM LONGOBARDORVM IN ITALIA. 568

Indictione I. feria II. paſchatis, 2. April. LONGOBARDI Pannonias egreßi, duce ALBOINO, Italiam inuaſerunt, vbiq́ue pulſis præſidiis Imperatoris Orientis, Longobardico regno inſtituto, annis 206. (vſq; ad annum Chriſti 744.) eam tenuere: quo temporum interuallo Italiam omnem, præter Romam, in ditionem ſuam, ſub 24. Regibus redegere. Diac. Onuph.

Huic mutationi occaſionem præbuiſſe dicitur Sophia, Iuſtini Imp. coniunx, quæ Narſeti, Italiam Ducis nomine obtinenti, per probrum obiecerat, quòd Eunuchus eſſet, eumque relicta Italia ad trahenda vnà cum puellis penſa in Gynecæum redire iuſſerat. Cui ille reſpondit, ſe telam exordiri, quam ipſa nunquam pertextura ſit. Paulò pòſt Longobardos in Italiam attraxit. Hanc malorum nouitatem noua in cœlo ſigna multo tempore antè portenderant. Sigeb.

4539 *EXARCHATVS Rauennæ inſtitutus.* 569

LONGINVS à Iuſtino Imp. miſſus, eas Italiæ partes, quas Longobardi occupare non poterant, ſub Exarchi nomine annos 15. obtinuit, Rauenna imperii ſede collocata. Onuph.

4541 *MAHOMET, Turcicæ impietatis parens, naſcitur 21. Septemb.* 571

Digitized by Google

pemb. Crantzenius. Mercator vero habet 569. *à Monarchia Augusti* 600.

4546 TIBERII ANICIANI IMPERIVM: à primi Tiberii imperio 560. 576

4550 IVBILÆVS MVNDI 91. *Moſis* 41. *prædicat. Chriſti* 11. 580

MAVRICIVS à Tiberio, ſocero ſuo, appellatur Auguſtus Cal. Iulii.

4553 TIBERIVS Imp. obiit 10. Aug. (Cedre. 14.) Onuphr. cum imperaſſet ann. 6. menſ. 10. d. 8. Cedren. Diac. 583

MAVRICII IMPERIVM.

Hic Imp. primis annis fuit princeps laude dignus & felix, eumq; Euagrius ſic prædicat: Erat vir prudens, inquit, in rebus diligens, animo conſtans, vitæ ratione & moribus compoſitus. Aures ſermoni ſuperuacaneo obturauit, non cera, vt eſt apud poetam, ſed ratione, qua tanquam claui ſermonibus hominum aures, tum aperiret, tum occluderet. Inſcitiam autem matrem audaciæ, & timiditatem, quæ ei vicina & finitima eſt, ſic à ſe depulit, vt in temeritate periculum, in cunctatione ſecuritatem eſſe cenſeret, &c.

Annum Chriſti 583. imperio Mauricii adſcribunt Sigeb. Marian. Friſing. Vrſperg. item Beda & Gregorius in Epiſtolis copulant 14. Mauricii cum 14. indictione, id eſt, cum anno 596. ergo primus Mauricii eſt 583.

4558 IOANNES Epiſcopus Conſtantinopolitanus, adfectat titulum Oecumenici ſiue Vniuerſalis Epiſcopi. Gregor. Epiſt. l. 4. c. 80. 588

4559 *Anno Antiochene* 637. *terræmotu Antiochiæ multa millia hominum oppreßit prid. Cal. Octob. ipſo die nuptiarum Euagrii Scriptoris. Epiſcopus toto domicilio ruinam paſſo, incolumis euaſit cum illis qui eum circumſiſtebant. Euag.* 589

4560 GREGORIVS MAGNVS creatur Romæ Pontif. 590

Digitized by Google

4560 tiſex 3. Non Sept. Sedit an. 13. m. 6. d. 10. Beda. à 590
Leonis Magni principio 150. ab eius exceſſu 130. incoatis.

Hic primus Seruum Seruorum Dei ſe appellauit, & Conſtantinopolitano Patriarchæ Vniuerſalis Epiſcopi titulum decreto abrogauit. Pet. de Natal. l. 3. c. 192.

4561 MAVRITIVS Theodoſium filium creat Auguſtum die paſchatis 15. April. imperauit cum patre an. 11. menſ. 7. d. 6. Zona. Cedre. Niceph. 591

4563 EVAGRIVS hiſtoriam ſuam ſcribit anno Antiocheno 641. Euag. 3. c. 33. 593

4564 Anno 12. Mauritii terminatur hiſtoria Euagrii, cuius coætaneus fuit Agathias. Euag. 594

4565 Viguit inter Georgium Rom. & Ioannem Conſtantinop. Epiſcopum contentio de primatu. Qua de re lege Epiſt. Georgii lib. 4. a cap. 76. vſque ad 88. ſub indictione 13. Annus 1200. à principio captiuitatis Babyl. 595

Anno 13. Mauricii Theodorus Medicus ad Chaianum Auarorum ſiue Hunorum principem legatus miſſus, ſuperbi Chaiani iactantiam ita retudit ac repreſſit: *Audi Chaiane, inquit, vtilem narrationem. Seſoſtris Rex Aegyptiorum illuſtris & felix, opibuſque clarus, plurimas nationes ſeruituti ſubegit: vnde curru ex auro & lapidibus precioſis conſtructo vehi ſolitus eſt, qui à quatuor Regibus à ſe victis trahebatur. Cumque vnus ex regibus ſæpe reſpiciens, rotam qua voluebatur, contemplaretur, percontatus eſt Seſoſtris, cur ita reſpectaret? Intueor rotæ volubilitatem, inquit ille, in qua ſumma cito fiunt ima, cogito fortunæ inſtabilitatem, alias excelſa humiliantem alias humiliata exaltantem. Seſoſtris parabolam intelligens, noluit currum à Regibus poſtea trahi. Chaianus vero hac narratione mitigatus, inducias cum Mauricio fecit. Diac.*

4566 GREGORIVS Papa Auguſtinũ cum aliquot Mo- 596
nachis mittit in Britaniam ad prædicandum E-
uangelium. Epiſtola Greg. data eſt 10. Cal. Aug.
an. 14. Mauricii, poſt Conſulatum eius 13. indi-
ctione 14. id eſt, Chriſti 596. Doctores illi An-
gliam ingreſſi ſunt anno ſequenti 597: qui eſt ab
aduentu Anglorum in Britanniam plus minus
150. Beda.

4571 Hoc anno Gregorius Papa ſcripſit Epiſtolã de San- 601
ctorum imaginibus in templis, eas nec adoran-
das, nec confringendas eſſe, quod idiotis cernẽ-
tibus idem præſtet pictura, quod legentib. ſcri-
ptura. Vide Epiſt. Gregor. lib. 9. c. 9.

4572 MAVRICIVS Imp. in exercitus ſui odium venit, 602
quod auaritiæ ac tenacitati (quo vitio ille virtutes
ſuas valde deformabat ac inquinabat) indulgẽs,
pro redimẽdis captiuis militibus, quorum erant
ad 12. millia, exiguum precium, nempe, pro ſin-
gulis dimidium nummi pendere recuſaſſet. Im-
perator audiens illos ad vnum omnes ab hoſte
trucidatos eſſe, ſuaq; culpa tantum humani ſan-
guinis effuſum expendens, & præterea ſomniis,
aliiſq; prædictionibus territus, ad Deum ſuppli-
cationib. placandum ſe cõuertit, petiitq; vt pœ-
nam meritam Deus ipſi in hac vita irrogaret. In-
terim Phocas Centurio, ab exercitu ſeditioſo ſa-
lutatus Imperator, Mauricium ex fuga retraxit,
eiuſq; filios, & cõiugem necari iuſſit. Quod dum
ſpectaret Mauricius, nullam vocem, niſi hanc, e-
didit: *Iuſtus es Domine, & rectum iudicium tuum.*
Cumque nutrix Imperatoris filiolum, infantem
adhuc & lactentem ſurripuiſſet, ſuumq; filium
pro illo mactandum obtuliſſet, Mauricius non
annuit, ſed ſuum filium proferri iuſſit. Poſtremo
ipſe incredibili animi magnitudine mortẽ ſub-
iit, ſecuri percuſſus (24. Nouemb. Onuph.) ætat.
an. 63, imperii 19. meſ. 3. d. 11. Onuph. Huius Imp.

ne-

Digitized by Google

necem Cometes præceſſit. Mors itaq; filiorum facta eſt Epitaphium patris, Virtutem eius in tanta calamitatum mole oſtendens. Capita interfectorũ Phocas in Campo iuxta tribunal abiici iuſſit, & vrbe exiẽs ſolitus eſt ea cõtẽplari: donec cũ iã fœterẽt tolli permiſit. Diac. Ced. Zon. Niceph.

PHOCAE IMPERIVM.

Hic Imp. fuit tyrãnus, patriæq; calamitas: ſub quo omnis generis mala in humanum genus exundarunt: & Res Romana continentibus atq; atrocibus calamitatibus afflicta & attrita eſt. Quidam ſanctus Monachus Deum ad diſceptationẽ prouocans, quæſiuit: Cur tam impium Chriſtianis impoſuiſſet Imperatorem? audiuit vocem ſibi dicẽtem: Deteriorem alium inueniri potuiſſe nullum, atq; hoc meruiſſe hominum flagitia. Cedr.

Initium imperii Phocæ ad finem anni Chriſti 602. pertinere colligitur ex Beda Anglica hiſt. lib. 2. c. 4. & lib. 1. cap. 34. & ex titulo Epiſtolarum Gregorii lib. 11. cap. 1. qui ſic habet: Indictione 6. (ineunte ante finem anni 602.) die 23. Nouemb. Coronatus eſt Phocas, & occiſus Mauricius cum quinque filiis maſculis & Petro fratre.

4573 GREGORIVS Magnus ad Phocã ſcribit Epiſtolas, quæ extant lib. 11. c. 36. & 43. ſub indictione 6. vbi hunc annum nominat 35. Lõgobardorum tyrannidis in Italia. Supra 569. 603

CHOSROES *Perſarum Rex pacem rupit, & cum Phocæ ducibus prælio congreſſus illos vicit, & magna clade adfecit. Ced. Diac. Niceph.*

4574 GREGORIVS Magnus Rom. Põtif. obiit indict. 7. ſepultus 4. Id. Mart. Beda Angl. hiſtor. l. 2. c. 1. à morte Auguſt. 174. Leonis Magni 143. 604

4577 Romanorum Pontificum primatus.

BONIFACIVS III. creatur Pontifex Rom. (5. Feb. Onuph.) qui apud Phocã obtinuit, vt Eccleſia Romana eſſet ac diceretur caput omniũ Eccleſ. Beda. Menſe Apr. cõpletur ab V. C. an. 1357. 607

PHO

4581 PHOCAS Imperium malè partum, maleque ad- 611
miniſtratum; malè amiſit. Nam aduerſus homi-
nem impuriſſimum ac multis ſcelerib. infamem
conſpirarunt Priſcus Phocæ gener, Heraclianus
Imperatoris Heraclii pater, & Photius, cuius v-
xorem Phocas vi conſtuprauerat. Hi nauali præ-
lio in portu Conſtantinopolitano ſuperatum, &
in regiam confugientem Phocam ſolio detur-
bant, purpura ſpoliant, & ad Heraclium dedu-
cunt, qui confeſtim iuſſit ei amputari manus, pe-
des, pudenda, & caput: Truncum reliquum mili-
tes in foro combuſſerunt (6. Cal. April. Onuph.)
Fratres etiam eius & neceſſarii occiſi ſunt. Hic
exitus fuit vitæ ac ſcelerum tyranni, qui per octē-
nium imperio inſultauerat. Cedr, Zonar.

Memorabile eſt, quod refert Cedrenus, ſeditioſos illos milites qui neglecto Mauricio Imp. Phocam ad tyrannidem euexerant, adeò fuiſſe ſub Phoca conſumptos, vt cū Heraclius creatus Imp. accuratam militum recenſionē ageret, de vniuerſa militum multitudine, quos à Mauricio conſcriptos Phocas acceperat, tantum duo ſuperfuerint. Tam fœlix eis fuit imperium Phoca, quem illi coronauerant.

HERACLII IMPERIVM.

Hiſtoria NICEPHORI terminatur cum imperio & vita Phocæ.

Beda hiſt. Angl. l. 2. cap. 18. copulat 24. Heraclii cum 634. Christi, & cū indictione 7. inde perſpicitur primum Heraclii eſſe 611.

4585 Perſæ occupato Iordane, Palæſtinam & vrbem Ie- 615
ruſalem vi expugnarunt, & per Iudæorum ma-
nus interfecerunt, vt fertur, ad 90. millia homi-
num. Nam Iudæi Christianos à Perſis emptos
necauerant. Zacharias Præſul Hieroſolymitanus
& lignum crucis Christi cum reliqua præda in
Præſidem abducuntur. Cedr. Diac.

4588 HERACLIVS *legatis in Perſidem miſſis à Chosroe pa-* 618
cem

cum petit: ſed ille hoc reſponſo eos dimiſit: Non pareciam vobis, donec crucifixum, quem Deum eſſe fatemini, abnegetis, & donec Solem adoretis. Diac. Caſtr.

4592 Initium Albigeræ, ſiue æræ Turcicæ. 622

MAHOMET fit dux & caput Arabum, qui vna cum ipſo vrbe Mecha exceſſerant: regnauit 10 annis Arabicis, menſ. 2. dieb. 1 2. vt habet Chronicon Saracenorum.

Hinc Saraceni computant annos Albigera, id eſt, peregrinationis vel expeditionis primæ Mahometi. Eraſmus Reinholdus ab initio annorum Chriſti vſque ad æram Mahometicam numerat annos Iulianos 621. dies 195. Et D. Crantzenius, quem in rerum Turcicarum conſignatione, præter cæteros ſcriptores, libenter ſequimur, refert Epocham Turcicam ad 15. Iulii, qui tum fuerat dies Iouis.

Integram hiſtoriam Mahometi, Saracenorum, Agarenorum, vel gentis Turcicæ, deſumat Lector ex ſcriptis ea de re editis. Inſtituti noſtri ratio, in hoc breui indice, tam prolixam rerum iſtarum commemorationem non admittit.

Eſt annus à morte Iſmaelis 2420. à diluuio 2936. condito templo Salomonis 1658. condito templo ſecundo 1140. regno Cyri 1180. eius morte 1150. à regno Philippi Macedonis 980. id eſt, bis 490. à Monarchia Alexandri Magni 950. Iulii 668. Auguſt. 650. à collocato idolo Iouis in templo Dei 787. eodem repurgato 784. ab excidio Ieruſalem ſub Tito 550. plenis: à morte Chriſti 588. coronatione Herodis 660. à condita ac dedicata Conſtantinopoli 290. ab expeditione Xerxis in Græciam 1100. ab aduentu Æneæ in Italiam 1800. Hinc ad natum Carolum Magnum 120. Regnum Othomanni Magni Regis Turcarum 678. captam à Turcis Conſtantinopolim 831.

Hic ipſe annus eſt Medium inter natalem Conſtantini Magni, & inter mortem Othonis Magni: vtrin-

Digitized by Google

vtrinq; diſtat an. 350. Item eſt Medium inter Monarchiam Auguſti, & imperium Rodolphi Habſpurgii, vtrinq; diſtans annis 650.

272	622	3942	622
350	350	650	650
622	972	4592	1272

A Roma condita huc vſque completi ſunt 1372. id eſt, vices octies 49. à Mundo condito 164. Cycli annorum 28. Item eſt annus à Iuliana anni emendatione 666. Et in huius æſtate incipit Olympias 350.

HERACLIVS *anno 12. imperii, indictione 10. die 4. Aprilis celebrata ſolennitate Paſchali, feria ſecunda Paſchatis mouit in Perſas, adſciſcens Turcorum & aliarum nationum auxiliares copias. Hoc bellum Heraclii cum Chroſroe Perſarum Rege, fuit ſexennale. Cedr. Diac.*

4597 CHOSROES *Perſorum Rex, filium Iuniorem Mardaſam, neglecto primogenito Siroe, regno inauguraturus, capitur à Siroe, in carcerem detruditur, fame cruciatur, malignè ſuppeditato pane & aqua, à Satrapis conſpuitur & contumeliis adficitur, ſpectator eſt necis Mardaſæ ac reliquorum filiorum, & poſt paucos dies ipſe quoque ſagittis conficitur. Sic inter ſpicula nequiſsimam animam reddidit, qui conuiciorum ac blaſphemiarum tela in Chriſtum crucifixum eiaculatus fuerat, & arma impia ei intulerat. Siroes regno potitus pacem firmam cum Heraclio Imperatore compoſuit, & captiuos omnes, quotquot in tota Perſide carceribus incluſi tenebantur, reddidit vna cum Hieroſolymitano Patriarcha Zacharia & ligno S. Crucis, quod Perſæ ante annos 12. Hieroſolymis abſtulerant. Cedr. Diac. Zon.* 627

EDVINVS *Anglorum Rex à Paulino Epiſcopo baptizatur, vna cum ſuis nobilibus ac plebe plurima, die Paſchatis, 12. Aprilis, indictione 15. Eboraci: anno aduentus Anglorum in Britanniam circiter 180. Beda hiſt. Angl. l. 2. c. 14.*

A Daui

A Dauidis regno in Ieruſalem 1700.

Isidorvs Iunior, Epiſcopus Hiſpalenſis, cuius ſcripta habemus, floruit.

4598 *Heraclivs facta pace cum Siroe, & ſexennali bello feliciter confecto, lætus Conſtantinopolim reuertitur, & à filio Conſtantino, totaque populi occurrentis, & exultantis multitudine cum plauſu fauſtiſque acclamatiobus ſplendidiſſimè excipitur, & in regiam deducitur. Cedr. Zon. Diac.* 628

4599 Heraclivs Hieroſolymam proficiſcitur, reportans eò S. Crucis lignum, & actis Deo gratiis, votiſque perſolutis, Patriarcham Zachariam ſedi ſuæ reſtituit. Omnes Ebræos vrbe ſancta expulit, adiuncto edicto, ne iis intra tertium milliare adire eam liceret. Cedr. Diac. In huius diuini beneficii, victoriarumq; Heraclii in Perſide memoriam, inſtitutum eſt Feſtum Exaltationis Crucis, 14. Septem. quotannis celebrandum. 629

4600 IVBILÆVS MVNDI 92. *Moſis 24. prædicationis Chriſti 12.* 630

Athanasivs Iacobitarvm Patriarcha Heraclium Imp. infecit errore Montheletarum, qui ſtatuebant, in Chriſto vnam voluntatem, vnamque operationem: vnde illi aſtutè ratiocinabantur: in Chriſto eſſe vnam naturam. Nam vbi vna actio vel operatio reperitur, ibi vna natura cognoſcitur, exceptis nominib. officiorum Chriſti, quæ ſunt vtriuſque naturæ. Diac. Cedr.

4601 S. Columbano Italiam petente, S. Gallus apud Sangallum remanſit, ibique cellam ſuam conſtruere cœpit. Contractus. 631

4602 *Mahomet pſeudopropheta, & Arabum ſiue Saracenorũ princeps, moritur circa 8. Iunii, cum vixiſſet annos Arabicos 63. incoatos, id eſt, Iulianos 61. Cranzemius ex Chron. Saracen. ad Alcoranum adiuncto.* 632

Eraſ

Eraſmus Reinholdus hinc orditur æram Perſarum, dictam Ieſdagert.

De Saracenorum irruptionib. in Phœniciam, Aegyptum, Paleſtinam & Meſopotamiam, quæ annis inſequentibus acciderunt, vide Cedr. Diac. Zon. & rerum Saracenicarum ſcriptores.

4611 HERACLIVS Imp. ex hydrope mor. 11. Martii, Imperii an. 30. menſ. 10. Cedren. Poſt eum filius Conſtantinus imperauit menſ. 4. & à nouerca Martina veneno ſublatus eſt. Succeſſit Heraclonas Martini filius natus an. 10. qui cum menſ. ferme ſex geſſiſſet imperium, miſſus eſt vna cum matre in exilium. Martinæ præciſa eſt lingua, ne oratione, qua plurimum valebat, populum commoueret: Puerum vero Heraclonam naſo mutilarunt, ne decor aut gratia in vultu miſerationem faceret. 641

4612 CONSTANTIS IMPERIVM. Ced. Diac. Zon. (alii ad præced.) Beda copulat nonum Cõſtantini cum indictione 8. id eſt, Chriſti 650. ergo 642. eſt primus. 642

4636 Venerabilis BEDA presbiter, cuius Homiliæ in templis decantantur, circa hunc annum natus eſt in Anglia. Huius viri eruditiſſima ſcripta in hoc opere Cronologico perficiendo plurimum nobis commodi attulerunt. 666

4639 CONSTANS Imp. Syracuſis in balneo interficitur Idib. Iulii, imperii an 27. Cedr. Diac. Onuph. 669

CONSTANTINVS Pogonatus (id eſt, barbatus) Imp. an. 17. Cedr. Onuphrius adiicit 7. menſ.

CÆSARIVS Arelatenſis, cuius conciones extant, hoc ſæculo claruit.

4650 IVBILÆVS MVNDI 93. *Moſis 43. prædicationis Chriſti 13.* 680

MONOTHELETÆ, ponentes vnam in Chriſto voluntatem ac operationem, refutantur & damnantur

Digitized by Google

nantur in 3. Synodo Conſtantinopolitana, quæ incoata menſe Nouemb. durauit vſque ad 681. finem, ideoque à ſcriptoribus ei adſignatur indictio 9. & 10. Diſtat hæc Synodus à Nicena 356. à Conſtantinopolitana prima 300. ab Epheſina 250. à Chalcedonenſi 230. Tot ferme annis graſſatum eſt in Eccleſia virus Eutychianum.

4656 HERACLIVS IVSTINIANVS, vltimus è ſtirpe Heraclii, Imp. an. 10. Ced. Zon. In libro Conciliorum copulatur ſecundus Iuſtiniani cum indict. 15. (687. Chriſti) & apud Bedam 4. Iuſtiniani cum 689. & indict. 2. 686

Eſt à diluuio Nohæ annus 3000. à principio Heraclij 76.

Hoc anno IVLIANVS POMERIVS, Archiepiſcopus Toletanus, ſcripſit tres libros, quos hodie legimus, aduerſus Iudæos. Vbi de æra Conciliorum (de qua ſupra 3933.) ita ſcribit: Æra, inquit, inuenta eſt annis 38. antè, quàm Chriſtus naſceretur: & nunc eſt Æra 724. detractis igitur 38. ab æra, reſidui erunt à natiuitate Chriſti anni 686.

4660 Per hæc tempora conſtitutus eſt Epiſcopatus Vltraiectinus, Epiſcopo Wilibrodo Britanno Cathedram primùm tenente. Chron. Vltraiect. 690

4666 IVSTINIANVS Imp. à Leontio patricio deiicitur imperio, & abſciſſis naribus relegatur Cherſonam, vbi propè decennium exul vitam miſeram & calamitoſam egit. Cognominatus fuit Rhinotmetus, à præciſo naſo. Cedr. 696

Hoc anno terminatur hiſtoria POMPONII LÆTI, quam ille his verbis claudit: Soli Heraclio, inter omnes Romanos principes contigit, vt in vna ſtirpe Sextus Auguſtus legeretur. Præfuerunt omnes an. 87. (rectiùs 86.)

LEONTIVS Imp. an. 3. Cedr.

4669 *Exercitus Romanus mota ſeditione Apſimarum creat imperatorem, eumque Tiberium nominat. Leontius im-* 699

perio deturbatur, & præciſo naſo in monaſterium detruditur. Cedren.

TIBERIVS APSIMARVS Imp. an. 7. Ced. & alii.

4670 *Romani peruagati Syriam, ad ducenta millia Arabum, vt fertur, interfecerunt. Cedr. Diac.* 700

4676 *IVSTINIANVS Iunior, Trebellij Regis Bulgarorum opera & auxilio, imperium recipit: TIBERIVM APSIMARVM, & LEONTIVM vinctos per vrbem in pompa ducit, eorumque ceruices pedibus calcat, plebe acclamante:* Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis, & Leonem ac Draconem conculcabis. *Inde eos capite truncari iuſſit: & in omnes aduerſæ factionis conſcios grauiſſimè animaduertit. Cedr. Diac. &c.* 706

IVSTINIANVS iterum imperat. an. 6. Cedr.

4682 IVSTINIANO vita & imperium eripitur à Philippico: atque in hoc demum Iuſtiniano iuniore defecit Heraclii progenies, elapſis ab Heraclii principio annis 100. 712

PHILIPPICVS Imp. an. 2. menſ. 9. Diac.

Hic ſextæ Synodi Decreta abolere Antiſynodo congregata contendit, gratificaturus Monacho, qui imperium ei vaticinando promiſerat, & hoc ipſum prædictionis præmium petiuerat. Cedren.

4685 *Pridie Pentecoſtes PHILIPPICVS Imp. ab Anaſtaſio ſecretariorum principe capitur, & oculis priuatur. Die Dominico Pentecoſtes Artemius regno inauguratur, eiq; Anaſtaſii nomen inditur. Cedr. Zona.* 715

ARTEMIVS ANASTASIVS Imp. an. 1. menſ. 3. Diac. Zona.

4686 THEODOSIVS creatur imperator: Artemius Anaſtaſius capta Conſtantinopoli pro purpura induit Monachi habitum, & Theſſalonicam deportatus Monaſterio includitur. Cedr. Zonar. Diac. 716

THEODOSIVS ADRAMYTTENVS Imp. menſ. aliquot.

THEO-

Digitized by Google

4687 *THEODOSIVS audiens Leonem Iſaurum ſalutatum eſſe Imp. ab exercitu, accepta priùs ſecuritatis ac ſalutis fide, citra dimicationem imperio cedit, & vnà cum filio factus Clericus reliquum vitæ tranquillè exegit. Zon. Ced. Diac.* 717

LEO CONON ISAVRVS, Iconomachus dictus, Imp. an. 24. menſ. 2. d. 25. Cedr. Diac. Principium Leonis huc pertinere demonſtratur ex lib. Conciliorum, vbi 3. Leonis eſt indictio 2. (719.) ſeptimus eſt indictio 6. (723.) Diacono 4. Leonis eſt indictio 3. (720.) Idem expreſsè ait, Leonis imperium cœpiſſe 8. Calen. Aprilis. Indict. 15. id eſt, 717.

S. BONIFACIVS Germanis verbum DEI prædicat. Sigeb.

4690 *CAROLVS MARTELLVS, Caroli Magni auus, in Francia rebus præclarè geſtis nomen ſuum ad omnem poſteritatem nobilitat. Fuit Maior domus, id eſt, Palatij regij ſiue aulæ Præfectus, de quo multa ſcriptores Gallici & alij. Plerique numerant Martelli annos ab anno Chriſti 714. quo obiit Pipinus pater eius.* 720

4695 LEO Imp. cœpit εἰκονομαχεῖν, id eſt, euertere Sanctorum imagines, quæ res maximis in Eccleſia & Repub. turbis occaſionem præbuit. Nam poſt 3 aut 4. annos Gregorius II. Rom. Pontifex, icto cum Francis fœdere, à Leone defecit, & ne vrbis Romæ & Italiæ tributa annua ei penderentur, interdixit atque inhibuit. Ex eo tempore Romani Pontifices ad Francos reſpicere cœperunt, neglectis Græcis Impp. Cedren. Diac. 725

IOANNES DAMASCENVS, Monachus, cuius ſcriptis hodie fruimur, Damaſci in Syria floruit.

Bedæ Chronicon à Mundo condito huc vſque perductum, terminatur 9. anno Leonis, & alicubi ait ſe iſta ſcribere 725. Chriſti.

Digitized by Google

4700 IVBILÆVS MVNDI 94. *Moſis* 44. *prædicationis Chriſti* 14. 730

BONIFACIVS Archiepiſcopus Moguntinus præfuit epiſcopatui an. 26. moritur 755.

CAROLVS MARTELLVS *deleuit ſupra* 380. *millia Saracenorum, qui in Galliam infuſi erant. Sigeb. Regino. Marian. Aemilius & ſcriptores Gallici.*

4701 *Hiſtoria gentis Anglorum, à Beda conſcripta, deſinit. Appendix à quodam adiecta eſt.* 731

4703 *Eclipſis Solis facta* 18. *Calen. Septemb. circa horam diei tertiam, anno* 733. *Chriſti, ita vt penè totus orbis Solis, quaſi nigerrimo ſcuto, videretur eſſe coopertus. Beda in Epitom. hiſtoria Angl. pag.* 206. 733

4705 Circa huncannum obiit Venerabilis BEDA ætatis 70. die Aſcenſionis Domini (Marian. prid. Cal. Iunij.) Alii ad 731. vel 736. 735

4711 LEO Imp. obiit Conſtantinopoli 14. Cal. Iulii, indictione 9. Diac. Idem ait hunc eſſe annum Philippi (Aridæi fratris Alexandri Mag.) ſecundum Macedones 1063. quod exactè ad noſtram conſignationem quadrat. 741

3648
1063
————
4711

CONSTANTINVS dictus Copronymus (*quia infans, cùm baptizaretur, ſacri lauacri aquas ventris excrementis polluerat*) in Oriente imperauit an. 34. menſ. 2. dieb. 26. Diac.

ANNALES FRANCORVM COMplexi annos 88. incipiunt.

CAROLVS MARTELLVS, *Maior domus ſiue Præfectus aulæ Regiæ, auus Caroli Magni, moritur* 22. *Octob. Reliquit* 3. *filios: Carolomannum, Pipinum & Griſonem. Franc. Annal. & alij.*

CARO-

4712 Carolvs Magnvs naſcitur (dependet ex anno obitus) Schaff. à regno Philippi Macedonis 1100. à nato Alexandro Magn. 1096. Cyro 1346. Iulio Cæſ. 840. à Iuſto 803. Conſtàntino magno 470. à primo Conſulatu Iulij 800. à morte Alexandri Magni 1064. id eſt, bis 532. 742

4716 His temporibus à S. Bonifacio fundati ſunt tres Epiſcopatus, Herbipolen. Aiſteten. & Friſingenſis, & Cœnobium Fuldenſe in Sylua Buchonia. Sed de annis, quibus id factum ſit, ea eſt annotationum apud ſcriptores diuerſitas, vt nos de iis nihil definiamus. Primus Epiſcopus Herbipol. fuit S. Burchardus: Aiſtetenſis verò S. Wilibaldus. 746

CAROLOMANNVS Caroli Martelli filius huius mundi gloriam & bona caduca contemnens, Romam proficiſcitur & fit Monachus, Pipino fratri ditiònes ſuas relinquens. Franc. Annal.

4720 *PIPINVS Franciæ Rex.* 750

CHILDERICVS Francorum Rex à Pipino apud Zachariam Rom. Papam accuſatur, quòd ſolo Regis titulo contentus ocioſam vitā degeret, & muneris ſui officiū neglectis curam omnem regni in ipſum Pipinum reiiceret: Itaque iuſſu Zachariæ Pipinus appellatur Rex Francorum, & Childericus rex tonſo capite in monaſterium detruditur, vbi & vitam finiit, vltimus primæ ſtirpis Regum Francorum, qui ex eadem familia annis 331. à Pharamundi principio rectā lineā inter ſe ſucceſſerant. Nam Gallici ſcriptores in Regum ſuorum familiis tres mutationes numerant: primam à Pharamundo vſque ad Pipinum annorum 331. Secundam à Pipino vſque ad Hugonem Capetum Comitem Pariſienſem annorum 237. Tertiam ab Hugone Capeto vſque ad noſtra tempora.

PIPINVS, Caroli Magni pater, à S. Bonifacio Archiepiſcopo vngitur in Regem Francorum, regnat ann. 18. Franc. Sigeb. Schaff. Regino. Plurimi tamen ad ſequen. an. 751. referunt Pipini coronationem. Verùm in hi-

ſtoriis Regum Franciæ diſcrepant annotationes vnius anni ſpacio, propter annorum Chriſti radicem aliter atque aliter fixam & conſtitutam, de qua lite pronuncient alij, per nos poteſt quiſque ſequi, quod iudicauerit eſſe rectiſſimum. Chronologis paratum eſt præſidium in duabus voculis: incluſiuè & excluſiuè, vel anno currente aut completo: quibus omnia inextricabilia expediunt, & nodum Gordium ſecant.

Eſt annus Romæ conditæ 1501. vbi obſerua, paria eſſe ſpacia à Roma cõdita ad natum Chriſtum, & à nato Chriſto vſque ad Pipinum: & rurſus à Pipino ad natalem Caroli V. Imper. nempe annos 750.

3219	750	*anni N.C.*
750	750	*à Pipino ad Carolum.*
3970	1500	*natus Carolus V.*
750		
4720		

Hinc ad mortem pij & docti Roberti Regis Franciæ anni 280. ad veſperas Siculas 532.

4726 PIPINVS *contra Aiſtulphum Longobardorum Regem, bona Eccleſiæ Romanæ erepta non reſtituentem, duxit exercitum in Italiam, & illum pactis ſtare coëgit. S. Petro etiam Rauennam, aliaque Italiæ loca donauit.* 756

AISTVLPHVS *moritur, cui* DESIDERIVS, *vltimus Longobardorum Rex, ſubſtituitur, qui regnauit an.*18.*Franc. Sigeb. Contract. Friſing.*

Eclipſis Solis facta 5.*Id. Ianua. Et eodem menſe Eclipſis Lunæ* 9.*Cal. Febr. Epitome hiſt. Angl.*

4738 PIPINVS, *Rex Franciæ, moritur Pariſiis* 24. *Septembr. alij* 28. *Octob.* (*Regino* 6. *Auguſti*) *humatus apud S. Dionyſium, ſuperſtitibus duobus filiis, Carolo & Carolomanno.* 768

CAROLVS MAGNVS *regnauit annis* 46. (*incoatis.*) *Annal. Franc. Regino. Schaff. Marian. Hinc ad Ottomanni Magni Turcici Regis initium* 532.

CARO-

4741 *CAROLVS accepto nuncio de Carolomanno fratre ſuo 4. Decemb. extincto, ex hoc tempore regnare cœpit ſolus an. 42. Schaff. Franc.* 771

4742 *CAROLVS MAGNVS Saxoniam primùm bello aggreſſus eſt, & Idolum, quod à Saxonibus vocabatur Irminſul, euertit. Annal. Franc. Schaff. Cranz.* 772

Eſt annus à Beli R. Aſſyrij principio 2900. à morte Cyri 1300. à Monarchia Alexandri 1100. Auguſti 800. ab imperio Veſpaſiani 701. à nato Conſtantino Magno 500. Eſtque ætatis Carol' 30. plùs minùs completus.

4744 Finis regni Longobardici in Italia. 774

DESIDERIVS Longobardorum Rex à Carolo Magno captus in exilium mittitur. Ita Longobardorum in Italia regnum ad Francia Reges tranſiit anno 206. pòſt, quàm Longobardi Italiam primùm intrauerant. (Vide 568.) Franc. Sigeb. Regin. Eſt annus 800. appellationis Auguſti.

4745 CONSTANTINVS COPRONYMVS Orientis Imp. moritur menſe Auguſto, indictione 13. (775.) Diac. 775

LEO filius Copronymi, Imper. an. 5. Zon. Diac.

4747 CAROLVS MAGNVS Collegium Oſnaburgenſe in Weſtphalia, & paulò pòſt Epiſcopatum Halberſtatenſem inſtituit. Cranzius. 777

4750 IVBILÆVS MVNDI 95. *Moſis 45. prædicationis Chriſti 15.* 780

LEO Imp. moritur: & Regina IRENE vnà cum filio CONSTANTINO (puero decem annorum) ſuſcepit imperium 6 (alij 7.) Idus Sept. ind. 4. Diac.

4755 Hoc demum anno Saxones à bellis quieſcentes, & apoſtaſiæ culpam deprecantes, à Carolo Magno veniam & impunitatem impetrant, & vna cum WITIKINDO Duce ſuo baptiſmum & Chriſtianiſmum ſuſcipiunt. Annal. Franc. Regino, &c. 785

Cranzius in Saxon. refert, Saxonum principes pro inſignibus in militaribus vexillis geſtaſſe pullum equinum atrũ ante baptiſmum: Candidum verò poſt baptiſmum.

4758 Epiſcopatus BREMENSIS à Carolo M. conſtituitur. Cranzius l.2. c.15. vbi recitat priuilegium Eccleſiæ Bremenſi donatum an. 788. Indictione 12 2, Idus Iulii, anno regni Caroli 21. 788

4759 CAROLVS *bellum intulit VVilſis Vandalis. Cranzius.* 789

4760 CONSTANTINVS Irenen matrem captam 6. Idus Nouemb. imperio ſe abdicare coëgit, & ſolus imperauit an. 6. menſ. 9. d. 8. Onuph. 790

4761 Inſtituta eſt ACADEMIA PARISIENSIS à Carolo Magno, rem illam Alcuino ſeu Albino procurante, qui Præceptor Caroli Magni & Bedæ diſcipulus fuit. Epiſcopatus etiam Monaſterienſis à Carolo fundatur. Cranzius. 791

S. BVRCHARDVS Epiſcopus Herbipol. obiit. Bruſch. Eb. 2. Febr.

4767 IRENE imperatrix Conſtantinopolitana Leonis IV. Porphyrogeniti vidua an. 7. exilii ſui filium Conſtantinum oculis priuat 16. Auguſti, eumque imperium abdicare & in carcere miſeram agere vitam coëgit vſque ad mortem, quo die ante quinquennium Conſtantinus Patruis ſuis oculos effoderat. IRENE ſola imperauit an. 5. menſ. 2. d. 16. Ced. Diac. Onuph. alii ad ſeq. 797

4768 CONSTANTINVS Imp. moritur. A morte Iulij Cæſ. 840. (bis 280.) Alexandri Magni 1120. (ter 280.) 798

4770 TVRPINVS Rhemorum Pontifex Romæ natali Chriſti à Leone Papa diadema impoſitum accipit. Tilius. 800

RVLANDVS Caroli Magni ex ſorore nepos, heros fortiſſimus, in Pyrenæis montibus poſt ardentiſſimos prælij labores ſiti (vt exiſtimatur) extinctus eſt die 31 Maij. Eber.

4771 CAROLI MAGNI IMPERIVM in Occidente. 801

Exeunte anno Chriſti 800. CAROLVS Francorum Rex, qui à rerum geſtarum magnitudine & glo-

Digitized by Google

& gloria dictus eſt Magnus, atque Eccleſiis & Scholis conſtitutis religionē Chriſtianam in Germania longè lateque propagauit: Romæ à Leone III. Pontif. Max. conſecratur, & fauſtis populi acclamationib. ſalutatur Imp. Romanus, & Auguſtus; die natali Chriſti incoante annum 801. quam inaugurationem ille primùm ita auerſatus eſt, vt affirmaret, ſe eo die, quamuis præcipua ſolennitas eſſet, templum non ingreſſurum fuiſſe, ſi Pontificis conſilium præſcire potuiſſet. Sic Occidentis imperium ad Reges Francicos tranſiit. Eginhartus, Regino, Schaff. Friſin.

Eſtque poſt Auguſtuli imperium & Odoacris in vrbe Roma regnum, annus 324. *à Roma condita* 1551. *regno Dauidis* 1880. *regno Salomonis* 1840. *morte Salomonis* 1800. *Monarchia Iulij* 846. *Auguſti imperio* 841. *eiuſdem Monarchia* 829. *Hinc ad natalem Caroli V. Imp.* 700. *ad eius coronationem* 720.

4773 IRENE Imperatrix in Inſula Lesbo exulans moritur 9. Auguſti. Diac. Cedre. 803

Hic Impp. Græcorum Catalogum abrumpemus, & per Impp. Occidentis annorum mundi ſeriem continuabimus.

CAROLVS Imp. omnes Saxones trans Albim morantes in Franciam tranſtulit, pagoſque eorum Abotritis dedit. Sigeb.

4775 TVRPINVS Epiſcopus Rhemenſis (cuius Chronicon habemus) Baſilicam S. Iacobi Compoſtellæ dedicauit, præſente Carolo Magno, Cal. Iunii. Albericus. 805

Caroli exercitus Boëmiam populatur, Duce eorum Lechone occiſo. Franc. Annal.

Oſnaburgi à Carolo Magno Schola inſtituta 20. Decemb. & priuilegiis exornata, vt Græci & Latini autores ibi explicarentur. Cranzius Metrop. l. 1. c. 2.

4777 CAROLVS Imp. lectiones, cuilibet feſto conue- 807

nientes, ex Patrum ſcriptis à Paulo Diacono decerptas & collectas, per anni circulum in Eccleſiis legi præcepit. Sigeb.

4783 *PAVLVS DIACONVS Aquileienſis, qui hoc tempore floruit, Chronicon ſuum huc vſque perduxit.* 813

4784 CAROLVS MAGNVS Imp. Rom. moritur Aquiſgrani, die 28. Ianuarii, ætat. 72. cùm in Occidente imperaſſet an. 13. menſ. 1. d. 4. Annal. Franc. Eginhartus & alij à morte Auguſti Cæſ. (incluſ.) 800. Iulij 856. Alexandri Magni 1136. Pompeij Magni 860. Conſtantini Magni 477. Hinc ad imperium Caroli IIII. Imp. 532. 814

LVDOVICI PII Caroli Magni filij, IMPERIVM.

4796 *HAROLDVS Danorum Rex cum coniuge & liberis, plurimiſq; Danis, præſente Ludouico Imp. baptizatur Moguntiæ. Cranzius 4. c. 10. alij ad præced.* 826

4800 IVBILÆVS MVNDI *96. Moſis 46. prædicationis Chriſti 16.* 830

Incipit Chronicon Monaſterij HIRSGAVIENSIS hoc anno fundati, editum à IOANNE TRITTHEMIO Abbate Spanhemenſi.

Hoc tempore vixerunt STRABVS Gloſſæ ordinariæ in S. Bibliis autor: FRECVLPHVS hiſtoricus: THEODVLPHVS Epiſcopus Aurelianenſis, autor hymni; Gloria laus, &c. quem cùm die Palmarum in carcere alta voce cecinisset, Imperator carcerem tranſiens, & hymno delectatus, ſtatim eum liberum dimitti iuſſit. Tritth.

4810 LVDOVICVS PIVS Imp. moritur 20. Iunij ætat. 64. imperii an. 26. menſ. 4. d. 24. Onuph. Huius obitum anteceſſit Cometa & Eclipſis Solis. Marian. Contract. 840

LOTHARII, filij Ludouici Pij IMPERIVM. Onuph. Marian. Sigeb. Eſt à morte Ioſeph 2500. Ioſue 2300. Samſonis 2000. Antiochi Epiphanis

nis 1000.à nato Auguſto 900. complet.

4812 *Tribus fratribus LOTHARIO, CAROLO & LVDOVICO de regni diuiſione decertantibus, commiſſa eſt pugna in pago Antiſſiodorenſi, victoq; Lothario, tanta cædes vtrimque facta, vt præcipua pars nobilitatis Gallicæ occubuerit, & Francorum vires admodum acciſa & attenuata ſint. Regino. Sigeber. Alij ad præced.* 842

4814 *Hoc anno (alij præced.) facta partitione regnorum inter tres fratres: CAROLVS Galliam accepit: LVDOVICVS Germaniam: LOTHARIVS cum Imperatoris nomine Italiam, mediamq; partem Franciæ inter Scaldin & Rhenum, quæ ab eius nomine appellata eſt LOTHARINGIA. Sigeb. Regi. Aemyl.* 844

RomaniPontifices nomina mutare cœperunt, quem morem hodie ſeruant. Martin. Polonus.

4815 HINCMARVS vir doctus, cuius hodie ſcripta leguntur, Rhemorum Archiepiſcopus, floret. Contract. 845

ALBVMASAR Aſtronomus claret.

4817 RABANVS MAVRVS Commentator Bibliorum fit Archiepiſcopus Moguntinus, præfuit Eccleſiæ an. 9. Tritth. 847

4821 *Tanta fuit annonæ caritas & fames, vt filij & parentes beluino quodam furore ſeſe mutuò ferè deuorârint.* 851

4823 HAYMO tertius Epiſcopus Halberſtatenſis, qui cõmentariis Biblia illuſtrauit, moritur, & in ſummo templo Halberſtatenſi ſepelitur. Titth. Alij 834. 853

LOTHARIVS Imp. abdens ſe in Monaſterium Prumienſe, moritur 29. Septemb. imperij an. 15. menſ. 3. d. 10. Regino & alij.

4825 LVDOVICI II. IMPERIVM, quod durauit an. 19. menſ. 10. Onuph. Friſing. 855

4826 RABANVS MAVRVS Archiepiſcopus Moguntinus moritur. 856

4831 *BRVNSVIGAE à ſe condita nomen dedit BRVNO Dux Saxoniæ.* 861

4835 S. ANSGARIVS Archiepiſcopus Hamburgenſis, 865

&

& Nordmannorum Apoſtolus, moritur. Crantz. Metrop.

4840 *Saraceni cum Perſis bella iterarunt, & Perſæ Turcico milite vſi, illorum auxiliis vicerunt. Ab eo vſque tempore Turcæ nunquam poſteà reliquerunt Aſiam, & in Saracenicum tàm regnum quàm nomen tranſierunt. Drechſ. Cedren.* 870

4845 LVDOVICO Imp. mortuo, CAROLVS CALVVS Galliæ Rex, & Ludouici Pii filius imperauit an. 2. menſ. 2. circiter. Onuph. Contract. Regin. 875

4847 CAROLVS Caluus Imp. veneno necatur à medico ſuo Sedechia Iudæo pridie Non. Octob. Regin. Marian. Schaff. 877

BERTRAMVS vixit.

LVDOVICVS III. dictus Balbus, Caroli Calui filius, & Francorum Rex IMP. an. 1. menſ. 6. d. 5. Onuph. alii ad ſeq.

4849 LVDOVICVS Balbus obiit 10. Aprilis, die paraſceues. Vrſp. Contract. Schaffn. alii ad ſeq. alii ad 881. 879

CAROLI III. (qui Craſſus dictus eſt) IMPERIVM. Onuph. Schaff.

4853 ALBATEGNIVS excellens Aſtronomus hoc tempore vixit, cuius obſeruationes ab hoc anno incipiunt: numerat autem à morte Alexandri Magni huc vſque annos Ægyptios 1206. quod ad noſtram diſpoſitionem quadrat. 883

4855 REGINO hiſtoriographus, quod ipſe ſcribit, in Monaſterio Prumienſi vixit. 885

HINCMARVS Rhemorum Epiſcop. obiit. Meyer.

4857 *CAROLVS Craſſus Nortmannis concedit Galliæ partem trans Sequanam, ex quo tempore prouincia illa dicta eſt Normannia. Regino & alij.* 887

CAROLVS Craſſus à proceribus imperio exuitur menſe Nouemb. Dicitur ad eam egeſtatem redactus, vt neceſſariis ét alimentis deſtitueretur. Reg.

ARNOLPHI, Caroli Craſſi ex fratre nepotis, IMPERIVM. Onuph. Regino.

CARO-

4858 CAROLVS Craſſus Imp. moritur, an. imp. 8. menſ. 7. Regin. 888

Gens VNGARORVM egreditur ex ſedibus ſuis in Panno-niam. Regin.

4861 *ARNOLPHVS Imp. vicit Nortmannos, eoſque ita cecidit, vt ex innumerabili multitudine vix reſiduum eſſet, qui ad claſſem aduerſum nuncium reportaret. Regin.* 891

4865 Sunt qui huc referant initium CHRISTIANISMI in BOEMIA, cuius Dux hoc anno baptiſmo initiatus ſit: de eo quod adfirmem non habeo: recitaui tamen, quod vetus Codex manuſcriptus continebat. *Aeneas Syluius hiſtor. Boëmica cap. 12. Vltimus paganorum Ducum, inquit, fuit BORSIVOIVS, qui tamen & ipſe imperante Arnolpho Caſare à B. Methodio Moranorum Archiepiſcopo, cum Ludimilla coniuge, ad baptiſmi gratiam perductus anno 995. (rectius 895. & ſic habet exemplum manuſcriptum) poſt Chriſti Saluatoris noſtri ortum. Vide Volaterranum lib. 7. hinc ad Chriſtianiſmum in Polonia anni 70.* 895

4869 ARNOLPHVS Imp. moritur 29. Nouemb. imperii an. 12. menſ. 1. d. 19. ſepultus Oetingæ prope tumulum patris. Onuph. Regin. 899

4870 LVDOVICI IV. Arnolphi filii IMPERIVM. Regin. Contract. 900

4871 *Gens Hungarorum ingreſſa fines Longobardorum, omnia cadibus, incendiis ac rapinis crudeliter vaſtat. Regino.* 901

4875 *Deſinit CHRONICON REGINONIS. Catera adiecta ſunt ab alio, qui ordine recitat excurſiones & irruptiones Vngarorum, qui Saxonia, Thuringia, Bauaria, aliisq; locis Germania, bella, vaſtationes & incendia intulerunt. Conſule Chronicon Helmoldi presbyteri Lubecenſis cap. 8. Item Cranzium & alios.* 905

4882 LVDOVICVS IV. Imp. moritur Ratisbonæ 21. Ianuar. ann. imp. 12. Schaff. Sigeb. Vrſp. Auent. alij ad finem anni ſuperioris referunt. In Ludouico IV. Caroli Magni ſtirps deficit anno 112. à Coronatione Caroli Magni. Appian. Reg. Onup. 912

CVN-

Digitized by Google

CVNRADI I. Franconiæ Ducis IMPERIVM. Sigeb. Contract. Friſing.

4889 CVNRADVS Imp. moritur, an. imp. 7. ſepultus Fuldæ. Schaff. Contract. Tritth. 919

CVNRADVS ante mortem Henrico Saxonum Duci miſit Sceptrum, Coronam, & cætera ornamenta, & imperii proceres cohortatus eſt, vt Henricum eligerent Imper. Regin. Sigeber. Schaff. Vrſp.

4890 ROMANI IMPERII DIGNITAS transfertur à Francis, ad Saxones. 920

HENRICVS I. Dux Saxonum, dictus Auceps, IMPERATOR deſignatus. Friſing. Siffrid. Vrſp. *Eſt à nato Auguſto Caſar. an. 980. id eſt, decies & quater 70. à regno Dauidis 2000. à Coronatione Caroli Magni 120.*

4893 S. VLRICVS conſtituitur Epiſcopus Auguſtanus. Bruſch. alii ad ſeq. 923

4894 *HENRICVS Rex pacem cum Vngaris in annos 9. firmat. Sigeb.* 924

RVTHENI hoc ipſo anno fidem Chriſtianam Græcorum ritu ſuſceperunt, ſub Olha Duciſſa & Volodimiro filio eius Ruſſiæ Monarcha, in qua etiam conſtanter perſeuerant. Gaguin. Chron. Moſ. Baron. Herberſtenii.

4897 Circa hæc tempora HENRICVS Auceps BRANDEBVRGVM primariam vrbem Henetorum obſedit & expugnauit aſperrima hyeme, caſtris in glacie poſitis. Sabin. Brotuf. & Iuſtus. Sigeb. refert ad 925. Hinc MARCHIA BRANDEBVRGENSIS ab Henrico Aucupe conſtituta dicitur: qua de re ita ſcribit Cranzius Vandal. lib. 3. cap. 6. *In noſtris annalibus nomen Marchionum non legitur ante primum Henricum Saxonem Romanorum Regem, qui* 927

qui primus domitis Danis ad oppidum Sleſuicum, cùm eò tranſtuliſſet Saxonum Coloniam, impoſuit regioni præſidem, quem appellauit Marchionem, & illi regendos tuendosq́ regni limites prouinciam impoſuit, quaſi Duci limitaneo. Inde quoque cùm ordinata per illum prudentiſsimè Saxonia conſtituiſſet, qui agros colere, qui ſequi tenerentur militiam, cùm quintum quemque, quatuor in agris remanentes, ſumptibus & armis expedirent, illumque durante militia alere iuberentur: vires quas perinde in Vngaros cōparauerat, primùm in Vandalos ſtatuit exercere: tyrocinium hoc reputans maioris militiæ, duxitque in Metropolim gentis Brandeburgum, eamq́ obſedit per brumam in glacie, & oppugnauit conſtantiſſimè, & exhauſtis obſeſſorum viribus conſumptisque commeatibus, etiam expugnauit, collocauitque in ea primum Marchionem, qui prouinciam tueretur armis quæſitam, & augeſcere contenderet in diem, & quam Romani, ſimili ex cauſa, dixêre Prouinciam, ille appellauit Marchiam. Marchiam vulgò vocant Saxones diſtrictum vnius villicationis aut ditionis. Inde Feldtmarcke *nomen duxêre: vt tum Marchiam dicerent Saxones eam Prouinciam, quam ſui iuris eſſe, per arma ſunt conſecuti. Inde præſidi nomen inditum, vt Marchio diceretur, qui illi ius diceret.* Hæc ille.

4898 *Hinc orditur Cuſpinianus* MARCHIONATVM AVSTRIAE, *quem primus tenuit & adminiſtrauit* LEOPOLDVS *dictus illuſtris, & ei præfuit an.* 55. *Vide Auſtriam Cuſpin. Eſt annus à regno Dauidis in Ieruſalem* 2.00. 928

4900 IVBILÆVS MVNDI 198. *Moſis* 48. *prædicationis Christi* 18. 930

Incipit hiſtoria FABRICII de vrbe MISNA.

MISNA vrbs condita, & MARCHIA MISNENSIS conſtituta ab Henrico Aucupe. Fabric. Brotuf.

4901 *HENRICVS Imp. regem Abotritorum Chriſtianum effecit. Contract. Sigeb.* 931

HEN-

4904 *HENRICVS ad Merſburgum incredibili cæde fudit ac fugauit Vngaros, exercitu eius vociferante: Kyrie Eleiſon: Kyrie Eleiſon. Tributum illud quod Vngaris debebatur, cultui diuino impendit, & vſibus pauperum diſtribuit, Pater patriæ ab omnibus paſſim acclamatus. Magna eſt dehinc fama Henricum ſecuta. eumque omnes gentes ac Reges venerati ſunt. Protuſius habet integram hiſtoriam, & refert ad an. 933. Sed Regin. app. Sigeb. Marian. ad 934.* 934

4906 HENRICVS Auceps Imp. obiit 2. Iulii, an. æt. 60. imperii 17. ſepultus Quedlinburgi. Cranz. 936

OTHONIS MAGNI, filij Henrici Aucupis, IMPERIVM.

Condidit multas Eccleſias: BRANDEBVRGENSEM, HAVELBERGENSEM, MISNENSEM, CICENSEM & MAGDEBVRGENSEM, propagauit religionem Chriſtianam apud Sclauos, de quo Helmoldus cap. 11.

Eſt ab V. C. 1687. ab Alexandri Magni regno 1270. Iulii Monarchia 982. Auguſti imperio 977. Conſtanini Magni 630. ab eius morte 600. à Caroli Magni coronatione 136. ab eius obitu 123. Paria ſunt ſpacia à mundo condito vſque ad Iſraelitarum exitum ex Ægypto, & inde ad Othonem Magnum, vtrinque 2453. quos duplica, produces 4906. quo regnare cœpit Ottho primus.

$$\begin{array}{r} 2453 \\ 2453 \\ \hline 4906 \end{array}$$

Coronationem Othonis Magni Chronicon Hirſgauienſe, his verbis deſcribit: *Anno Dominicæ natiuitatis 936. indict. decima, Otho primus per manus Hildeberti Archiepiſcopi Moguntini Aquiſgrani in Regem vnctus eſt. Qui accedens ad altare, & ſumens inde gladium imperialem cum baltheo, conuerſuſque ad regem*

regem, ante ſe genua flectentem, dixit: Accipe hunc gladium, in quo deiicias omnes Chriſti aduerſarios, barbaros & malos Chriſtianos, tibi autoritate diuina traditum, cum omni poteſtate totius Imperij Francorum, ad firmiſſimam pacem omnium Chriſtianorum, Amen. Deinde ſumptis Armillis & Chlamyde induit eum, dicens: His cornibus humerotenus demiſſis, monearis, quo Zelo fidei feruere debeas, & in tuenda pace vſq; in finem conſtans perſeueres. Exinde ſumpto ſceptro baculoque, dixit: His ſignis monitus eſto, quatenus paterna caſtigatione ſubiectos corripias, primumq; te Dei miniſtris, deinde etiam viduis, orphanis & pupillis protectorem ac defenſorem ſemper exhibeas, eiſque manum miſericordiæ clementer porrigas. Poſt hæc fuſo ſuper caput eius oleo conſecrationis, ait: Vnxit te Dominus in Regem ſuper populum ſuum, vt nunquam de capite tuo oleum miſerationis deficiat, quo hic & in futuro miſericordiam ab ipſo creatore tuo conſequaris, Amen. Poſtremo impoſuit capiti eius regalem coronam, dicens: Coronaui te corona iuſticiæ, qua monearis te miniſtrare iuſtitiã debere ſubditis, vt hoc ornamento regali præmunitus, & tuis reuerendus, & inimicis terribilis appareas, & poſt huius vitæ terminum ſempiterno cum angelis præmio coroneris, Amen.

4908 Circa hæc tempora S. WENCESLAVS Boemorum Dux à fratre Boleſlao occiſus Martyrum numerum auxit. Sigeb. Martyrium eius deſcribit Æn. Syluius in Boëm. hiſt. c. 14. 15. 938

4910 *MAGDEBVRGVM ciuitas Imperialis, ab OTHONE I. priuilegijs & libertatibus donata eſt 7. Iun. Eber. in Calendario. Sigeb.* 940

Fundatum eſt BERGENSE Monaſterium prope Magdeburgum. Tritthem.

Ludi Equeſtres, vulgò dicti Torneamentum, priuilegiis & libertatibus confirmantur. Cuſpin.

Eſt annus à nato Cæſare Auguſto 1000. compl.

4916 *EDITA Anglica, EDMVNDI regis filia, OTHONIS* 946
I. Imp.

V

I. Imp. Coniux, obiit: ſepulta Magdeburgi, 26. Ianuar. F-ber. Calend.

4925 OTHO ſecundus Othonis Magni filius naſcitur. Regin. à Monarchia Iulij Cæſaris an. 1000. 955

VNGARI in campo Lyci prope Auguſtam cruentiſſimo prælio ſuperantur die 10. Auguſt tribus eorum Regulis ad gentis dedecus laqueo ſuſpenſis Sigeb. Schaff.

4930 Hoc tempore, induſtria Othonis Magni Imp. multa monaſteria inſtaurantur, aut ampliantur, aut ædificantur. Sigeb. Vide Friſing. 960

S. WOLFGANGVS Epiſcopus Ratiſbon. vixit.

4932 OTHO Magnus Romæ acclamatione totius Romani populi & Cleri exceptus à Iohanne Papa coronatur, & Imp. atq; Auguſtus appellatur. Contract. Volaterran. 962

4935 Initium Chriſtianiſmi in Polonia. 965

[Ioachimus Curæus in Annalibus Sileſiæ: *Sileſia doctrinam Chriſti recepit, ſub annum Seruatoris 965. tum cum imperium Romanum & Germanicum adhuc gubernaret Otho primus, Princeps verè heroicus, qui Eccleſias Chriſti apud Henetos, Danos & vicinos populos pia cura & liberalitate conſtituit. Et parebat tunc hæc regio Principi Poloniæ. Ita enim tunc tota gens nominabatur.*]

MIESLAVS Polonorũ Princeps primus Chriſtianus, Gneſnæ Chriſtianiſmo per Baptiſmum vnà cum ſua gente initiatus eſt: & 7. Mart. qui fuit 4. Dominicà Quadrageſimæ (vulgò appellatur Lætare Ieruſalē) ex mandato regis, idola & ſimulacra Ethnicorũ numinum confracta vbiq; & ex templis ejecta ſunt: & quotannis deinde memoria huius emēdationis publico ritu celebrata eſt. Vnde huius moris adhuc manent veſtigia, in Sileſia & vicinis locis, vbi illa Dominica ſolent ornari ſtatuæ Ethnico more, quæ deinde cum certis imprecationibus deturbantur in paludem vel in cœnum. Conſule

ſule de his ſcriptores hiſtor. Polon. Mechouium, Cromerum, Fulſtinium, Ioach. Curæum, &c.

MIESLAVS erexit duas metropoles Eccleſias, Gneſnæ & Cracouiæ. Coniunx Mieſlai fuit Dãbrovvka filia Boleslai Ducis Boëmorum, & S. Venceſlai neptis ex fratre. Sub hoc Principe inoleuit mos apud Polonos, vt Sacerdote verba Euangelij in templo ad aram pronunciaturo, viri nobiles è vagina gladios aliqua ex parte extraherent, & nudarent, vt hoc geſtu ſignificarent, ſe paratos eſſe ad Euangelij defenſionem, & ad ſubeundam pro religione Chriſtiana mortem. Choro autem accinente, Gloria tibi Domine: eoſdem reconderent. Mechouius.

Eſt annus à condito templo Salomonis 2000. *compl. à Monarchia Cyri & fine captiuitatis Babylonicæ, iactisq; fundamentis templi ſecundi in Ieruſalem* 1500.

4936 Primus EPISCOPVS in SILESIA conſtituitur GODEFRIDVS, ciuis Romanus, vir pius & doctus, Catecheta Sileſiæ annis 17. Curæus. 966

4937 Deſinit Appendix Reginonis. 967

4939 *STEPHANVS VNGARIÆ Rex, qui Chriſtianam religionem primus in Vngaria plantauit, naſcitur. Chro. Vng. Bonfinius & Abrah Bäckſchius.* 969

4940 Circa hunc annum OTHO Magnus fundauit ARCHIEPISCOPATVM MAGDEBVRGENSEM, in quo primus Epiſcopus fuit ADELBERTVS WISENBVRG, præſedit an. 13 men. 8. à Ioanne XIII. Papa confirmatus 15. Cal. Nouemb. die Lucæ. Helmoldus ſcribit illud factum eſſe anno 35. imperij Othonis. 970

Fabricius ex Ditmari Chronicis refert, hoc etiam anno & die ab Alberto Antiſtite Treuirenſi conſecratos eſſe Præſules, Miſnenſem, Merſburgenſem, Citienſem & Hauelbergenſem.

4943 OTHO Magnus moritur 7. Maij, feria tertia ante Pentecoſten; an. imperij 37. ſepultus Magdeburgi. Contract. Schaff. Marianus. Veteres diſtichon hoc (verſuum lege neglecta) Othonis ſarcophago inſcripſiſſe feruntur: 973

Tres luctus cauſa ſunt hoc ſub marmore clauſa,
Rex decus Eccleſia, ſummus honor patriæ.

OTHONIS II. filij Othonis Magni, IMPERIUM. Sigeb.

Hic Imp. dictus eſt mors pallida Saracenorum. Eſt à Beli principio annus 3100. à morte Cyri 1500. à monarchia Alexandri 1302. Auguſti 1000. comp. à nato Conſtantino Magno 701.

S. VLRICVS Epiſcopus Auguſtanus obijt 4. Iulij, ætat. 83. Epiſcopatus anno 50. Contract. Bruſch.

4945 *SVIDAS hoc tempore vixiſſe creditur. Nam in eius Lexico finitur annorum mundi ſupputatio morte Ioannis Tzimiſca Imperat. Græci, qui hoc anno obijt.* 975

4950 IVBILÆVS MVNDI 99. *Moſis 49. Chriſti prædicationis* 19. 980

Circa hæc tempora VRBS SALINIS SAXONICIS addita eſt, quæ hodie inter vrbes Saxonicas ornamentis eximijs floret.

4953 OTHO II. Romæ moritur 8. Decemb. an. imperij 10. Marian. Contract. Schaff. Sigeber. Ab exitu ex Ægypto 2500. à completa regia Salomonis 2000. 983

4954 OTHONIS III. (qui dictus eſt Mirabilia mundi) IMPERIVM. Friſing. Vrſp. 984

4958 *Mortuo LVDOVICO Rege Francorum vltimo ex Pipini progenie (quæ hactenus ab anno 751. regnum Galliæ tenuerat annis 237) HVGO CAPETVS Pariſienſis ſucceßit in regno Francorum. Regnauit an. 9. Ab hoc Hugone Capeto deſcendit linea Regum Galliæ, qui hodie regnant. HVGO itaque ANDEGAVENSIS (vt loquitur Meyerus) primus apud Gallos, Gallus regnare cœpit, Germanorum Francorum extruſo ſanguine. Hinc ad Caroli V. Imp. initium 532.* 988

Mor-

Digitized by Google

4967 *Mortuo HVGONE CAPETO in Gallia regnauit filius eius ROBERTVS Rex pius & doctus annis 34. Huius extant ſacra Cantica*: Sancti Spiritus adſit nobis gratia. *Item de natiuitate Domini*: Iudæa & Ieruſalem. *Item de S. Petro*: Cornelius Centurio. *Item Collecta de martyribus*: Concede nobis Domine. *Item* O Conſtantia martyrum laudabilis. *Hæc Gillius.* 997

S. ADALBERTVS Epiſcopus & Martyr, à Prutenis, quibus Chriſti Euangelium prædicare cœperat, 23. Aprilis interfectus eſt. Schaff. Cromer. & legenda.

4969 MIESLAVS primus princeps Chriſtianus in gente Sarmatica obijt: ſepultus Poſnaniæ. Ei ſucceſſit filius BOLESLAVS, cui OTHO III. Imp. Gneſnæ Regium nomen & Coronam impoſuit. Mechonius. 999

4970 *Eſt annus à morte Salomonis* 200. *à Roma condita* 1751. *à coronatione Caroli Magni* 200. De hoc anno ita Sigebert. *Multa prodigia ſunt viſa. Terræ motus factus eſt permaximus, Cometes apparuit* 19. *Cal. Ianua. circa horam nonam, aperto cœlo quaſi facula ardens cum longo tractu, fulguris inſtar, illabitur terris, tanto ſplendore, vt non modo qui in agris erant, ſed etiam in tectis lumine ferirentur, qua cœli ſciſſura ſenſim euaneſcente, viſa eſt figura quaſi ſerpentis capite creſcente cum caruleis pedibus.* 1000

BASILIVS Imp. Græcorum Indict. 13. *grauem exercitum mittit aduerſus Bulgarorum caſtra trans Aemum, & duabus vrbibus captis, victor domum redit. Cedr. pag.* 581.

Sunt qui ad hæc tempora referant inſtitutionem Septemviratus ſiue Senatus VII. Electorum, penes quos poteſtas eſt Romanum Imperatorem eligendi. De qua tamen ſententia vel dubitare vel diſputare cœpit Auentinus lib. 5. & hunc ſecutus Onuphrius Panuinius lib. de Comitijs imperatorijs, quorum vterque exiſtimat Electores de-

mum poſt obitum Friderici II. (id eſt, poſt annum Chriſti 1250.) à Gregorio X. (qui Pontifex Rom. creatus 1271.) confirmatos eſſe.

4971 OTHO III. Imp. obiit 28. Ianuar. an. imperij 17. Friſing. Contract. Vrſperg alij ad annum ſequentem referunt. *Aiunt viduam Creſcentij Romani quem Otho necari iuſſerat, forma pulchritudine Othonem in ſui amorem pellexiſſe, eique reditum in Germaniam paranti, miſiſſe chirothecas aſſabrè factas, ſed veneno tinctas: quarum vſu & contactu ille infectus & extinctus ſit. Cadauer Aquiſgranum, inteſtina Auguſtam tranſlata ſunt. Tres Othones imperarunt huc vſque an. 65. rectiùs 64. Vide Cruſium pag. 143 148.* 1001

Martinus Cruſius hinc orditur imperij Germanici Epocham: id eſt, inſtitutionem Electorum ſiue Septemvirorum, eamque orditur à morte Othonis.

HENRICI II. (qui Claudus, item Sanctus, dictus eſt) IMPERIVM.

4973 *HENRICVS Imp. Reges gentilium in interiori Germania, qui dicuntur VVindi, ſibi tributarios fecit. Sigeb.* 1003

4977 Fundatus & inſtitutus eſt ab Henrico Imp. EPISCOPATVS BAMBERGENSIS. Contract. Sigeb. ad 1004. alij 1011. Ampliſſima Abbatia extra muros Bambergæ Benedictini inſtituti, fundatur 1008 Bruſch. Buchin. 1007

4979 *SARACENI ASIATICI Ieroſolymam occuparunt, & Templum ad Sepulchrum Chriſti ſumptuoſiſſimè conditum euerterunt. Drechſ. Cedr. pag. 582.* 1009

4981 Hoc tempore vixit WILLIGISVS Epiſcopus MOGVNTINVS, carpentarii filius, à quo Epiſcopi Moguntini hodie habent rotam pro inſigni. Bruſch. De hoc Epiſcopo ſic ſcribit Siffridus: Willigiſus humili progenie ortus, patrem habuit qui currus & bigas facere ſolebat: ideo in thalamo ornatis & grandibus literis hæc ſcripta habebat: *VVillegis, VVillegis, recole, vnde veneris.* Hæc & in Teu- 1011

Digitized by Google

Teutonica lingua ſcripta erant, appendebat etiam rotas,& huiuſmodi inſtrumenta in pariete circumquaque, in quibus ſuam proſapiam recognoſcebat. Hinc habentur duæ rotæ in clypeo Eccleſiæ Moguntinę. Hic Archiepiſcopus Eccleſiam maiorem & Sancti Albani Moguntiæ conſtruxit. Hæc Siffrid.

4984 HENRICVS Imp. vnà cum S. KVNIGVNDA vxore ſua Romæ coronatur à Benedicto Papa. Cõtract (Onuph. 25. Aprilis.) Ex hoc tempore imperauit annis 11. Friſing. 1014

4985 TEMPLVM ARGENTINENSE extructionis genere admirabile incoatum eſt ſub VERNHERIO (alij Berengario) Epiſcopo. Buching. 1015

4993 ARIBO Epiſcopus MOGVNTINVS Idib. Auguſti Synodum conuocauit Salingſtadij, in qua decreta facta ſunt de ieiuniis in feſtorum quorundam vigilia obſeruandis,& nuptiis certo tempore intermittendis aut non celebrandis, vt: ab aduentu Domini vſq; in Octauas Epiphaniæ,& à LXX. diebus vſque in Octauas paſchatis &c. Item: vt Presbyter poſt galli cantum æſtiuis noctibus bibẽns, proxima die Miſſam non celebret. Reprehenſi ſunt etiam presbyteri, qui exorta in vrbibus incendia extinguere tentauerant lineo (vt vocãt) corporali, in quo corpus CHRISTI conſectatũ fuerat, in ignem iniecto. Vide acta Synodi, & Chron. Hirſ. 1023

4994 S. HENRICVS II. Imp. moritur 13. Iulij, an. ætat. 52. imperii 23. menſ. 5. Bambergæ ſepultus. Contr. Vrſp. Schaff. Sig.& Pet. de Natalib. lib. 6. cap. 97. Eſtque anno Chriſti 1145 canonizatus. 1024

CVNRADI II. Saliqui (quem alias appellant Cunradum I. ſ. de gente Francorum) IMPERIVM.

4995 *FERDINANDVS eius nominis primus in Hiſpania regnat an. 47. m 8. Tarapha. Hinc ad FERDINANDI Imp. Coronationem 532.* 1025

4997 CVNRADVS Romæ coronatur à Papa, & Imperatoris nomen ſortitur ipſo die Paſchatis. Friſing. (Onuph. 7. Cal. Aprilis.) 1027

THEOPHYLACTVS Bulgariæ Archiepiſcopus fulget. Gaſſarus. Alij anno 864. fortè rectiùs.

4998 *MARIANVS SCOTVS Chronographus naſcitur, vt ipſe refert,* 1028

5000 Quintus millenarius Mundi: IVBILÆVS MVNDI 100. *Moſis 50. Prædicat. Chriſti 20. à partitione terræ 2500, à baptiſmo Chriſti 1000.* 1030

ROBERTVS Rex Franciæ (autor Canticorum quorundam Eccleſiaſticorum) moritur. Onuph. an. ſequent. Ei ſucceſſit filius HENRICVS I.

CVNRADVS Imp. Stephanum Pannoniæ Regem cum exercitu petit, & interea in Alemania VVernherus Comes cum alijs multis occiditur (17. Auguſti.) Contract. Vrſp. Schaff.

CVNRADVS Imp. 12. Iulij poſuit primos lapides trium maximorum templorũ Spirenſium. Bruſch.

5001 *STEPHANVS Vngariæ Rex miſſis legatis cum Imp. Cunrado pacem facit. Contract.* 1031

5008 *STEPHANVS Rex Vngariæ moritur die aſſumptionis Mariæ; adſcriptus eſt Sanctorum Catalogo. Bonfin. Contract. & legenda: alij ad 1034. referunt.* 1038

Bonfinius refert, huius Stephani dextram (quod de Oſualdo Angliæ Rege etiam ſcribitur) non eſſe putrefactam: Meritò, inquit, manus illa corruptionis expers eſſe debuit, quæ neminem mendicare, eſurire, & in captiuitate aut quauis miſeria iacere perpeſſa eſt. Sub hoc Rege Vngaria ad Chriſtianam religionem conuerſa infidelitatem Ethnicam exuit.

5009 CVNRADVS Imp. moritur prope Traiectũ 4. Iunij (alij Iulij) in Pentecoſtes feſto, imperij an. 15. (Cõtract.) ſepultus Spiræ in templo S. Mariæ à ſe conſtructo, vbi ſic ſcriptũ reperitur in Mauſoleo: *Cunradus II. Imp. obijt anno Domini 1039. pridie Non. Iulij.* 1039

HEN-

Digitized by Google

HENRICI III. Cunradi II. filii IMPERIVM.

5014 *HENRICVS Imp. glorioſiſſimam victoriam adeptus eſt in Vngaria, 3. Non. Iulij. Contract. Schaff.* 1044

Hoc tempore vixit GVIDO ARETINVS Monachus in Italia, qui primus excogitauit nouam cantandi rationem per ſex ſyllabas: vt, re, mi, fa, ſol, la. Tritth. Harum ſeriem aliquando de Muſices vtilitate quæſiti, vni verſiculo incluſimus, in hunc modum:

Cur adhibes triſti numeros cantumq; labori?
VT REleuet MIſerum FAtum, SOLitoſque LAbores.

5019 *ANDREAS factus eſt Rex Vngariæ: à morte Stephani Regis an. II. circiter & menſ. 4. elapſis. Bonfi. Contractus ad finem anni ſuperioris refert, quod idem eſt. Ritius autem ſcribit, Andream iam coronatum, cùm Vngari poſt mortem Stephani à fide Christiana deſciuiſſent, edicto publico præcepiſſe, vt omnes Vngari, relicta ſuperſtitione Ethnica, redirent ad verum Dei cultum, Chriſtiq; fidem, qua S. Stephanus Rex eos inſtituerat, vltimumq; ſupplicium in eos ſtatuiſſe, qui contrà facerent.* 1049

Hic Andreas Belam fratrem ſuum, Ducis Poloniæ generum, cum tota familia reuocauit in Vngariam, regniq; participem fecit, vt ipſe duas regni partes obtineret, Bela tertiam, Ducis appellatione. Hæc Ritius. De Petro Vngariæ Rege, quem Andreas oculis & regno priuauit, vide Bonfinium, Vngar. Chronic. Vrſpergenſ. & Friſingen. cap. 33.

5021 HENRICVS IIII. Imp. naſcitur 3. Id. Nouembr. Schaffnab. 1051

5022 CASIMIRVS Rex Poloniæ Sedem & Collegium Epiſcopi Sileſiæ, quod priùs Smogrouiæ & poſtea Bicinæ fuerat, tranſtulit Vratiſlauiam, illudq; pluribus reditibus donauit. Ex hoc tempore vrbs VRATISLAVIA caput ſuum ſupra cæteras altiùs exeruit, & omni ciuilium ornamentorum genere paulatim aucta & exculta, illud laudis & glo- 1052

 riæ de-

riæ decus adepta eſt, vt non immeritò nunc vrbſu SILESIÆ SOL dici poſſit. Vide Cromer. Curæ.

5023 *Papa LEO IX. inſignem cladem accepit die 18. Iunij à Normannis, Italis terga vertentibus, & Teutonicis magna ex parte occumbentibus. Contract. Schaff. & Friſingenſis.* 1053

Alba Augia Cœnobium non procul à Norinberga fundatur. Buching.

5024 HERMANVS Contractus, filius Vvolferadi Comitis de Veringen in Sueuia, vir doctiſs. & Chronographus diligētiſſimus, moritur. Fuit ab infantia omnibus membris contractus, vnde & nomen ſortitus eſt. Fertur compoſuiſſe Canticum: *Salue Regina.* Fuit Monachus in Monaſterio S. Galli. Eius Chronicon à quodam continuatum eſt vſque ad an. 1066. 1054

5026 HENRICVS III. Imp. obijt Burdfeldiæ, 5. Octob. an. ætat. 39. imperij 17. menſ. 7. Contracti appendix & Friſing. 1056

Inſcriptio Mauſolei Spirenſis: HENRICVS III. Imp. obijt an. 1056. 3. Non. Octob. *Schaffnaburg. dicit ſepultura traditum die Simonis & Iudæ, quo etiam natus fuerat.*

HENRICI IIII. IMPERIVM. Vrſp. Euectus ad imperium natus annos quinque: fuit Princeps bellicoſiſſimus: nemo collatis ſignis toties cum hoſte conflixit, adeò vt M. Marcellum & Iulium Cæſarem ſupergreſſus, bis & ſexagies cum gentibus ferociſſimis pugnârit.

MARIANVS Scotus patriam egreſſus fit Monachus Coloniæ.

5027 *GEORGII CEDRENI Chronographi Græci Chronicon finitur indict. vndecima (ineunte) qua coronatum ſcribit Iſaacium Comnenum Imp. Conſtantinopolitanum menſ. Septemb.* 1057

MICHAEL PSELLVS Philoſophus Conſtantinopoli floruit.

CAZI-

5028 *CAZIMIRVS ex Monacho factus Rex Poloniæ obijt hoc anno (à morte Iulij Cæſaris 1100.) Huic ſucceſſit BOLESLAVS, qui S. Stanislaum interfecit.* 1058

Hinc ad mortem Sigiſmundi I. Regis Poloniæ 490.

5029 ROMÆ celebratur ſub NICOLAO II. Papa Concilium LATERANENSE, in quo BERENGARIVS Turonenſis ſuam ſententiam de Euchariſtia reuocauit ea verborum forma, quæ extat in Decreto Diſt. 2. de Conſecra. *Ego Berengarius Eccleſiæ Andegauenſis Diaconus anathematizo hæreſin, de qua infamatus ſum, quæ aſtruere conatur, panem & vinum in altari poſt conſecrationem ſolummodo ſacramentum, & non verum corpus & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti eſſe, & non poſſe ſenſualiter, niſi in ſolo ſacramento manibus Sacerdotum tractari vel frangi, aut fidelium dentibus atteri. Conſentio autem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ & Apoſtolicæ Sedi, & ore atq; corde profiteor, de Sacramentis Dominicæ menſæ eandem fidem me tenere, quam Dominus & Venerabilis Papa Nicolaus, & hæc ſancta Synodus, autoritate Euangelica, & Apoſtolica tenendam tradidit, mihique firmauit, ſcilicet, panem & vinum, quæ in altari ponuntur, poſt conſecrationem non ſolùm ſacramentum, ſed etiam verum corpus & ſanguinem Chriſti eſſe, & ſenſualiter non ſolùm ſacramentum, ſed in veritate manibus Sacerdotum tractari, frangi & fidelium dentibus atteri, &c.* 1059

Hanc confeſſionem Berengarij Romæ coram 114. Epiſcopis editam miſit Papa Nicolaus per vrbes Italiæ, Germaniæ, Galliæ, & ad alia loca, vt Eccleſiæ, quæ priùs doluerant de auerſo atque peruerſo, poſtea gauderent de reuerſo atque conuerſo. Hactenus Decret.

Berengarium refutarunt LANFRANCVS Archiepiſcopus Cantuarienſis & GVIMVNDVS Epiſcopus Auerſanus, qui illo tempore vixerunt, & quorum hodie contra Berengarium ſcripta legũtur. Damnata etiã fuit eius ſententia à Leone IX. Papa

Papa in Concilio Vercellenſi, quod Contractus ad an. 1050. Sigeb. ad 1051. refert. Nicolaum verò II. hoc anno Sedi Romanæ præfuiſſe ex Schaffnaburgenſi patet, quia ſcribit anno 1059. Nicolaum, qui antea appellatus ſit Gerhardus Florentinus, Romanum Pontificatum obtinuiſſe. Idem habet appendix Contracti.

Mortuus eſt HENRICVS I. Rex Francorum. Appendix Contract. & Meyer. Hinc (incluſiuè) ad mortem Henrici II. Regis Galliæ 500. Eſtque hic annus à regno Salomonis 2100. ab imperio Auguſti 1101. 1060

ANDREAS Rex Vngariæ, videns Belam fratrem ſuum regnum affectare, & Vngaros paulatim ad eum deficere, vxorem ſuam & filium Salomonem, cui Imperator filiam ſuam paruulo paruulam deſponderat, cum multis opibus ad Henricum Imp. miſit, petens, vt ſibi miſſo exercitu ſubueniretur, &c. Schaffn. 1061

BOLESLAVS Poloniæ Rex Belæ precibus fatigatus, in Vngariam expeditione ſuſcepta, magnas Andreæ copias ex Vngaria, Germania & Boëmia contractas, fudit, & Belam Alba Regia in ſede regia collocauit. Poſt hunc conflictum Andreas longiùs fugiens, comprehenſus ab Vngaris & malè tractatus in ſylua Boconienſi regni & vitæ finem fecit. Cromer. Fulſtin. Ritius, Vngar. Chronic. &c.

HENRICVS IIII. Imp. cùm hactenus omnia per tutores acta fuiſſent, accinctus eſt gladio, & ipſe bella gerere cœpit anno regni ſui 9. ætat. 14. App. Contract. 1065

S. EDVARDVS Anglorum Rex obiit abſque liberis. Meyer.

Sub Wernherio Epiſcopo Collegium S. Arbogaſti extra muros vrbis Argentinæ erectum eſt. Buchin.

Viſus eſt Cometes, qui effectu non caruit. Nam eodem anno GVILIELMVS Normanniæ Dux ab Eduardo heres inſtitutus, Angliam cum exercitu inuaſit, & Haraldum, qui Regis Angliæ nomen vſurpare, Guilielmumq́; Angliæ arcere 1066

Digitized by Google

arcere conabatur, vicit & occidit. Friſingenſ. Meyer. Schaffn.

De SCLAVORVM defectione à fide Chriſtiana, vide Helmoldum cap. 24. Alii ad 1064.

ERFVRTVM *vrbs Thuringiæ ampliſſima circa hæc tempora muris & mœnibus cincta eſt, & in eam vrbis formam redacta, quæ nunc conſpicitur. Fit eius mentio multò ante hæc tempora.*

5041 *In huius anni autumno (teſte Schaffnaburgenſi) HENRICVS IIII. Imp. conuentu Miſnæ indicto, BOLESLAVM Poloniæ Regem & VVRATISLAVM Boëmiæ Ducem diſſentientes, à mutuo odio & maleficio iubet deſiſtere, eique ſe ſocium contra alterum profitetur, qui primus arma ſumpturus eſſet. Eius compoſitionis forma publicè in templo Miſnenſi recitata eſt. Fabric.*

Eſt annus à Monarchia Alexandri 1400. *Auguſti* 1100. *Veſpaſiani imperio* 1000.

IOANNES XIPHILINVS Patriarcha Byzantinus, qui Dionis hiſtoriam in Epitomen redegit, floruit.

Clara & celebris quoq; hoc tempore fuit memoria S. SEBALDI in Nürnberg. Schaffnaburg.

5043 Hoc anno die 21. April. obiit ALEXANDER Papa. Marian. Succeſſit GREGORIVS VII. antea dictus Hiltebrandus. Hic aduerſatus eſt Hẽrico IIII. Imp. eiuſque crebrò meminit Venericus Epiſcopus Vercellenſis (qui hoc tempore floruit) in libro de vnitate Eccleſiæ & ſchiſmate inter Henricum IIII. Imp. & Gregor. VII. Papam, de quo plurima lege apud Vrſpergenſem, qui in his temporibus deſcribendis eſt accuratus & copioſus. Vide & Bennonem Cardinal. in vita huius Pontificis & ſequentium.

FERDINANDVS I. *Rex Hiſpan. moritur. Tarapha. Hinc ad Ferdinandi Imp. natalem* 430. *ad eius obitum* 490.

COE-

Digitized by Google

COELIBATVS SACERDOTUM IN GERMANIA.

Schiſma ortum propter Sacerdotum matrimonia, à GREGORIO VII. inhibita, quam prohibitionem alij bonam ac piam, alij impiam & Euangelio contrariam eſſe contendebant. Scribunt ea de re Sigebertus & Nauclerus mirabilia. Meyer. 1074

Schaffnaburgenſis hanc rem ita narrat: *Hiltebrandus Papa, inquit, cum Epiſcopis Italiæ conueniens decreuerat, vt ſecundum inſtituta antiquorum canonum, presbyteri vxores non habeant: habentes aut dimittant, aut deponantur: nec quiſquam ad Sacerdotium admittatur qui non in perpetuum continentiam vitamque cœlibem profiteatur. Hoc decreto per totam Italiam promulgato, crebras literas ad Epiſcopos Galliarum tranſmittebat, præcipiens, vt ipſi quoque in ſuis Eccleſijs à contubernio Sacerdotum omnes omnino fœminas perpetuo anathemate reſecarent. Aduerſus hoc decretum vehementer infremuit tota factio Clericorum, clamitans illum oblitum eſſe ſermonis Domini, quo ait, non omnes capiunt hoc verbum qui poteſt capere capiat. Et Apoſtolus: Qui ſe non continet, nubat: melius eſt enim nubere quàm vri. Et illum dum violenta exactione homines Angelorum ritu viuere cogeret, fornicationi & immunditiæ frena laxare. Quòd ſi pergeret ſententiam confirmare, malle ſe Sacerdotium quàm coniugium deſerere, & tunc viſurum eum, cui homines ſorderent, vnde gubernandis per Eccleſiam Dei plebibus Angelos comparaturus eſſet. Archiepiſcopus Moguntinus ſciens non paruo conſtare operam hanc, vt tanto tempore inolitam conſuetudinem reuelleret, atque ad rudimenta naſcentis Eccleſiæ ſeneſcentem iam mundum reformaret, moderatius agebat, & primò eis in dimidium annum inducias & deliberandi copiam dedit, hortans eos, vt quod neceſſariò faciendum ſit, ſponte faciant, & tam ſibi, quam Rom.* Pon-

Pontifici neceſsitatem adimant aliquid in eos quod ſecus ſit decernendi. Ad vltimum, congregata Synodo in Erphesfurt menſe Octobri preſsius iam imminebat, vt relegata omni tergiuerſatione in praſentiarum aut coniugium abiurarent, aut ſacri altaris miniſterio ſe abdicarent. Multas econtra illi rationes afferebant, quibus inſtantis & vrgentis improbitatem eludere, ſententiamq; caſſare niterētur. Cumq; aduerſus Apoſtolicæ ſedis autoritatē nihil argumēta nihil ſupplicationes, preceſq; efficerent, egreſsi tanquam ad conſultandum, conſilium ineunt, vt in Synodum non redeant, ſed iniuſsi omnes in domos ſuas diſcedant. Nonnulli confuſis vocibus clamitabant: Melius ſibi videri, vt in Synodum regreſsi, ipſum Epiſcopum, priuſquam execrabilem aduerſus eos ſententiam promulgaret, Cathedra Epiſcopali deturbarēt, & merita morte mulctato, inſigne monimentum ad poſteros tranſmitterent, ne quis deinceps ſucceſſorum eius talem Sacerdotali nomini calumniam ſtruere tentaret, &c.

5045 *Primum prælium* HENRICI IIII. *cum Saxonibus in Thuringia ad fluuium* Vnſthrut *die 9. Iunij victis. Venericus. Marian. Schaff. Sigeb.* 1075

5046 *S.* LADISLAVS *Rex Vngariæ regnat annis 19. Vngar. Chron.* 1076

Hoc demum anno ortum eſt ſchiſma inter Gregor. VII. & Henricum IIII. Imperat. quo Romana Reſpublica totaque Eccleſia miſerè turbata eſt, Gregorio anathema Henrico denunciante, & in imperio Rodolphum ei ſurrogante. Vrſperg.

5047 RVDOLPHVS Dux Sueuiæ, 13. Martij in Forchēim à quibuſdam Principibus eligitur Imperat. contra Henricum IIII. Imperat. Coronatur 21. Martij Moguntiæ à Sigefrido Archiepiſcopo, media quadrageſima. Vrſpergenſ. Marian. Sigebert. Venericus. Gregorius pontifex Rudol- 1077

Digitized by Google

Rudolpho miſit Coronam cum hac inſcriptione:
Petra dedit Petro, Petrus diad.ma Rodolpho. Sigebert.
Helmoldus cap. 28. ita recitat verſum:
Petra dedit Romam Petro, tibi Papa Coronam.
Claruit his temporibus S. ANSELMVS Archiepiſcopus Cantuarienſis poſt Lanfrancum in Anglia, cuius olim auditor & diſcipulus fuit. Tritth. Hirſ.
Deſinit Chronicon LAMBERTI SCHAFNABVRGENSIS, Chronographi doctiſſimi & accuratiſſimi.

5049 S. STANISLAVS Epiſcopus Cracouienſis interficitur à Boleſlao Rege Poloniæ, 8. Maij. Mechou. 1079

5050 IVBILÆVS MVNDI 101. *Moſis 51. Chriſti prædicationis 21.* 1080

HENRICVS IIII. cum Saxonibus, quorum dux erat RVDOLPHVS SVEVVS, quartum prælium commiſit, die 12. Octobr. in quo Rudolpho præciſa eſt dextra, quam cum Mersburgi moriturus abſciſſam intueretur, grauiter ſuſpirans dixiſſe fertur ad Epiſcopos qui aderant: Spectate, inquit, dextram legitima ſupplicia expendentem, quæ fidem Sacramento munitam, & Henrico Domino meo datam, vobis vrgentibus, præter æquum & fas temerè violauit. Videte qui me contra Dominum meum ſolium aſcendere feciſtis, vt recta via me veſtra monita ſequentem duxeritis. *Quibus dictis, expirauit: ſepultus Mersburgi. Venericus, Marian. Sigeb. Vrſp. Bonfin. Helmol. cap. 29. RVDOLPHVS regiorè ſepultus eſt, quod cum ægrè ferrent quidam, & dicerent, non decere hoſtem Imperatoris ita honorari mortuum: reſpondit Imperator:* Sinite eum regiis inſignibus ornatum ſepeliri: vtinam omnes mei aduerſarii hoc ornatu ſepulti iacerent.

5051 *BOLESLAVS Poloniæ Rex ob S. Stanislai cædem à Gregorio VII. diris deuouetur, & regnum ſolenni ritu ei abrogatur, ſuccedente ipſi VVLADISLAO.* 1081

BOLES-

BOLESLAVS inuiſus omnibus in Vngariam fugit, ibique conſcientiæ doloribus laceratus miſerè periit. Mei bo. Cremer.

HENRICVS V. Imp. Henrici IIII. filius naſcitur. Marian.

5053 Deſinit Chronicon MARIANI Scoti, indict. 6. Eius Chronico appendicem addidit Dodechinus. 1083

5056 *HENRICVS IIII. Imp. VVRATISLAO Boëmorum Duci Moguntiæ in conuentu Principum attribuit titulum dignitatemque Regiam, Morauorum regno in Boëmiam translato. Aen. Syl. Plerique tradunt VVratiſlaum Regem coronatum eſſe Pragæ ab Engelberto Archiepiſcopo Treuirenſi, die 16. Maij anno 1087.* 1086

Ordo CARTHVSIENSIVM inſtitutus eſt Coloniæ à Brunone Theologo: cui occaſionem præbuerant triſtes voces hominis morituri, & ad cogitationem de futuro Dei iudicio contremiſcentis. Antonius & Speculum Vincentij lib. 26. cap. 82. Alij ad 1084.

MARIANVS Scotus hiſtoriographus obiit ætat. 58. Moguntiæ. Tritth. Dodechinus.

5061 S. BERNHARDVS natus eſt hoc vel ſuperiori anno, quod colligitur ex anno mortis. Vide infra 1153. Vitæ eius hiſtoria addita eſt eius ſcriptis. Huius viri ſcripta plena ſunt ſpiritualis fragrantiæ. 1091

5065 Concilium CLAROMONTENSE in Galliis, congregatum ab VRBANO II. Papa, qui Chriſtianis Principibus contra Turcas arma decreto & cohortatione ſua induit, eoſque ad expeditionem vltramarinam pro recuperanda Terra Sancta excitauit. 1095

S. LADISLAVS Rex Vngar. obiit 30. Iulij: ſepultus Varadini in Cœnobio à ſe conſtructo, poſt annos 103. in diuorum numerum relatus eſt. Bonfi.

FVCHERIVS Carnotenſis, qui fuit Capellanus (vt veteres nominant) Balduini, fratris Godfridi Bilionæi, hiſtoriam rerum per 29. annos geſtarum ab

anno 1095. ad 1124. breuiter & magna cum fide perſtrinxit. Pontacus.

5066 Celebris expeditio in PALÆSTINAM à Chriſtianis Principibus ſuſcipitur ſtudio recuperandi terram ſanctam. Tanto numero Chriſtiani mare tranſierunt, vt Occidens vniuerſus demigrare viſus ſit in Orientem. Appellatur bellum ſacrum, eſtque pio zelo ſuſceptum, ſed piorum ſanguine multo geſtum. Deſcribitur à Fucherio, Guilelmo Tyrio, Blondo, & rerum Gallicarum Germanicarumque ſcriptoribus. 1096

S. LEOPOLDVS Marchio Auſtriæ dictus pater pauperum, patri in gubernatione ſuccedens, regnauit an. 40. Huius filius fuit OTHO Epiſcopus Friſingenſis hiſtoriographus. Cuſpinianus.

5067 Primus conflictus Chriſtianorum cum Saracenis, vbi victores extitêre Chriſtiani 9. Cal. Mart. Sigeb. Eodem anno Nicea, vrbs Synodi Nicenæ memoria celebris, expugnatur à noſtris. Sigeb. &c. 1097

LANFRANCVS Archiepiſcopus Cantuarienſis moritur 3. Iulij. Balæus. Ei ſuccedit ANSHELMVS in præſulatu. Sigeb.

5068 ANTIOCHIA nono menſe obſidionis die 3. Iunij (al. 31. Maii) expugnata eſt à Chriſtianis, & cæſa 100. millia Saracenorum. Drechſ. Fucher. 1098

5069 *HIEROSOLYMA capta, & Saracenis erepta eſt à Chriſtianis 15. Iulij, die Diuiſionis Apoſtolorum, feria 6. hora qua Chriſtus mortuus eſt, die 39. obſidionis.* 1099

GODFRIDVS BILIONÆVS Princeps Lotharingiæ, qui primus conſcenſis & ſuperatis mœnibus in vrbem Hieroſolymam irruperat, creatus eſt primus REX HIEROSOLYMORVM, ſed regni titulum & inſignia ideo ſe nolle dixit, quòd indecens duceret, Diadema aureum hominem peccatorem geſtare ea in vrbe, in qua Saluator Mundi, æternus Rex, ſpineam coronam ſuo ſacratiſſimo ſanguine madentem geſtaſſet. Tradunt itaq;

Coro-

Digitized by Google

Corobam ſpineam ei eſſe impoſitam, flexis genibus ad ſepulchrum Dominicum procumbenti, fortè vt teſtaretur, ſe Chriſto caput & vitam ſuam donare, & ad illius exemplum, in hac vita ſpineum diadema ſe non aſpernari, dum modò poſt mortem, vitæ æternæ gloria, ſpinis Chriſti parta & acquiſita, ornandus & coronandus ſit. Narrantur iſta à Chronographis fusè & copiosè, ſed tamen diſſimiliter: ex illorum ſcriptis Lector ea cognoſcat, quorum commemoratione nos breuitatis inſtitutæ ſtudio abſtinemus. Robertus Monachus ſcribit, Tantum ibi humani ſanguinis fuſum, vt cæſorum corpora vnda ſanguinis impellente natarint ac fluitarint.

REGNVM HIEROSOLYMORVM tenuerunt 8. Reges annis 88. tam breuis temporis regnum conſtitit multo Chriſtianorum ſanguine, multis regnis precioſiore. Eſt annus ab expugnatione Ieruſalem ſub Dauide 2171. à deſolatione eius ſub NebucadneZare 1704. ſub Veſpaſiano 1028. poſtquam à Perſis capta fuerat 484. poſtquam verò Saraceni eam expugnauerant ac poſſederant 463.

5070 GODEFRIDVS BILIONÆVS primus Rex Hieroſolymorum moritur 18. Iul. (à morte Salomonis 2100. Dauidis 2140.) Succeſſit frater eius BALDVINVS, qui regnauit annis 18. Sig. Vrſp. &c. 1100

IVO Carnotenſis Epiſcopus decreta pontificum in vnum volumen collegit.

5072 PASCHALIS II. Rom. Pontifex Henricũ IIII. Imp. excommunicat. Eſtq; HENRICVS hic Imperator primus à Rom. Pontif. anathematis fulmine percuſſus. Lege Vrſp. 1102

5075 *HENRICVS V. filius Henrici IIII. aduerſus patrem excommunicatum arma ſumit, & adiunctis ſibi quibuſdam Germaniæ proceribus, bello eum perſequitur. Northuſiæ etiam in Epiſcoporum conuentu publicè ſeſe purgat, quòd patri bellum faciat, non regnandi* 1105

cupiditate: ſed ſtudio obedientiæ erga ſedem Apoſtolicam declaranda. Vrſp.

5076 HENRICVS IIII. *decreto Paſchalis Papæ excommunicatus imperio deiicitur, & inſignibus atque ornamentis Imperialibus ſpoliatur à Moguntino & aliis apud* Ingelheim: *cuius rei narrationem prolixam habet Helmol. cap. 32. 33. Friſing. Vrſp. &c.* 1106

HENRICVS IIII. Imp. in cuſtodiam à filio coniectus, mœrore animi moritur Leodij, 7. Auguſti, ætatis 56. imperij an. 50. incoatis: à morte patris 49. Cadauer eius vt hominis excommunicati, toto quinquennio ſarcophago lapideo incluſum, extra templum Spirenſe inhumatum ſtetit, & ſepulturæ honore caruit. Vrſp. &c. Mauſoleum Spirenſe habet diem obitus 7. Idus Iun.

HENRICI V. IMPERIVM.

Hic Imp. fuit parùm felix in prælijs. Vrſp.

Hoc anno fulſit Cometes toto menſe Febr.

5079 HENRICVS V. SILESIAM, *quæ tunc* POLONIAE *parebat, cum exercitu ingreſſus, Libuſium oppidum limitaneum cepit, illudque donauit Archiepiſcopo Magdeburgenſi: Glogouiam fruſtrà oppugnauit, & Boleslao Poloniæ Regi pacem dedit. Vbi cùm fortè Cæſar legatis ingentem auri & argenti theſaurum monſtraſſet, ſubindicans, paratos eſſe belli gerendi neruos:* Hic, *inquit*, Polonos perdomabit: *vnus ex legatis Polonicis ſtultam Cæſaris iactantiam notans, annulum aureum digito detractum ad reliquum auri cumulum adiecit: addens hæc verba:* Iungatur aurum auro. *Quo ſcommate nihil offenſus Cæſar reſpondit germanica lingua:* Habdanck: *quod eſt:* ago gratias. *Inde manſit vniuerſa familiæ nobile nomen, vt* HABDANCKII *appellentur. Paulò poſt* HENRICVS V. *non procul à Vratislauia acerrimo prælio victus eſt à Boleslao R. Polon. in campo Canino, cui nomen fecit concurſus canum poſt pugnam cadauera laniantium. Crom. Curæus.* 1109

S. ANSHELMVS Epiſcopus Cantuarienſis, cuius ſcripta extant, in Anglia moritur. Sigeb. Tritth. 11. Cal. Maij.

5081 *HENRICVS V. Romæ à Paſchali Papa coronatur, & pater eius Henricus excommunicationis vinculo ſolutus, inſigni pompa funebri terra mandatur, Spiræ Vrſp. &c.* 1111

Eodem tempore PASCHALIS Pontifex Henrico V. concedit ius & priuilegium imperiale conferendi Epiſcopatus & Abbatias vel Prælaturas (vt vocant) per annulum & baculum: quod tamen ei paulò pòſt eripuit. Vrſp. Friſ.

5082 Deſinit Chronicon SIGEBERTI Monachi Gemblacenſis, qui hoc anno obiit. Eius Chronicon continuauit ROBERTVS Abbas Montis vſq; ad annum Chriſti 1210. 1112

5083 S. BERNHARDVS, genere Burgundus, ingreſſus Ciſtericium, factus eſt Monachus, à conſtitutione Domus Ciſtercienſis anno 15. ætat. circiter 22. 1113

5085 *HENRICO V. Saxoniam vaſtanti occurrit LOTHARIVS Saxonum dux (qui poſt Henricum imperauit) cum exercitu in* Welphsholß/ *& 11. Feb. commiſſum eſt prælium illud memorabile, quo Saxones victores attriuerunt copias Cæſaris, & deſiderata ſunt ex vtraque acie 45. millia hominum. Helmoldus ait copias Cæſaris maiores fuiſſe Saxonicis atqu tres Saxones qu nque Cæſarianis fuiſſe in pugna oppoſitos. Cranzius Saxon. 5. cap. 36 Tritth Fabric. &c.* 1115

Fundatum eſt Cœnobium CLAREVALLENSE, cuius primùs Abbas fuit S. Bernhardus. Vincent. Sigeb.

5066 PASCHALIS II. Papa Romæ in Concilio Lateranenſi, 6. Martij congregato, priuilegium de inueſtitura Epiſcoporum antea traditum Henrico V. reuocat, damnat & abrogat, vt per vim ſibi in caſtris extortum: illudque nominat Prauilegium. Imperatorem etiam anathemate ferit. Quæ res 1116

Digitized by Google

multos Epiſcopos & Principes Germaniæ ad rebellionem aduerſus Imperatorem commouit. Nouæ itaque turbæ, ſchiſmata & ſcandala in Eccleſia repullularunt. Vrſp. Helmol. Cranz.

5087 RVPERTVS TVITIENSIS hoc anno dedicauit Cunoni Abbati Sigebergenſi libros egregios de operibus S. Trinitatis: quod docet præfatio: perfecit opus triennio. 1117

5088 BALDVINVS Rex ſecundus Hieroſolymorum moritur Domin. Palmarum: conditus Mauſoleo regio in loco Caluariæ ad latus Godfridi fratris. Succeſſit ei BALDVINVS II. Vrſp. & alii. 1118

Romæ mortuo Paſchali II. HENRICVS V. Imp. Pontificatum abrogauit Gelaſio II. recens electo, Apoſtolicæ Sedi alium quendam imponens. Gelaſius Pontificatu deiectus Cæſarem in Germaniam redeuntem excommunicat, ac diris perſequitur: itaque ſchiſma quod iam putabatur emortuum, crudeliter reuixit, & Henricus Cæſar de imperio & honore ſuo periclitari cœpit. Vrſp. &c.

Chronicon IOANNIS ZONARAE terminatur, morte Alexij Comneni Imper. Græci, in cuius locum ſubiit Calo Ioannes Comnenus. Deinceps hiſtoriam pertexit NICETAS CHONIATES complectens annos 87.

5090 Collegium Sacerdotum Glogouiæ fundatum & inſtitutum à Boleſlao Principe Polonorum, adiuuante Haymone Epiſcopo Vratiſlauienſi. 1120

5092 HENRICVS V. in Concilio Wormacienſi 23. Septembr. reconciliatur Apoſtolicæ Sedi, reſignans atque cedens ei omne ius Inueſtituræ Eccleſiaſticæ: id eſt, poteſtatem Epiſcopos inueſtiendi, conſecrandi & confirmandi, Epiſcopatus vel Abbatias ac prælaturas conferendi, quæ antehac penes Impp. ſiue laicos fuerat. Pontifex verò CALIXTVS II. viciſſim conceſſit, Electionem 1122

Epiſco-

Epiſcoporum & Abbatum in præſentia Imperatoris fieri, ſine violentia, ita vt iam electus regalia per ſceptrum ab Imp. reciperet. Cuſp. Vrſp. Sigeb. Friſ. lib. 7. c. 16.

5094 POMERANIA AD CHRISTVM CONVERSA. 1124

OTHO Epiſcopus BAMBERGENSIS Pomeranos, & quaſdam terræ Lutitiæ vrbes, ab errore & idololatria gentili reuocatas ad Chriſti fidem perducit, iiſque baptizatis templa in vrbibus conſtruxit, de quo lege apud Vrſpergenſem ſcriptum ipſius Othonis Epiſcopi, Pomeranorum Apoſtoli. (*Eſt annus 2600. ab egreſſu Iſraëlitarum ex deſerto, & ingreſſu eorum in terram promiſſam duce Ioſua.*) Huius rei meminit Helmoldus his verbis: *His diebus*, inquit, *claruit vir inſignis ſanctitate Otho Bavenbergenſis Epiſcopus, qui inuitante pariter, & adiuuante BoliZlao Polonorum rege, Deo placitam adiit peregrinationem ad gentem Slauorum, qui dicuntur Pomerani, & habitant inter Oderam & Poloniam: prædicauitq́; illis verbum Dei, Deo cooperante & ſermonem confirmante ſubſequentibus ſignis: omnemque gentem illam cum Principe eorum VVerceZlauo conuertit ad Dominum. Vide Vandaliam CranZy lib. 7. c. 17. & lib. 3. c. 28. Saxon. l. 5. c. 44.*

Nomina vrbium *Pomeranicarum ab Vrſpergenſi hæc exprimuntur: Pirizſtetin, Vulingamen, Colberch, Belgrado, Lubingreſch.*

ALBERTVS VRSVS, cognomento Magnus & pulcher, filius Othonis, Comes Aſcaniæ & in Balenſted, Dominus in Bernburgk & Marchio Soltwedelenſis, ab Henrico V. Imp. poſt patrem hoc anno inueſtitur. Huius multa fit mentio in hiſtoria Principum Anhaltinorum, & Marchionum Brandeb. & ſunt qui dictum putent Vrſum à familia Vrſinorum Romanorum. Iuſt. &c.

Menſe Decembri Calixto II. Papæ ſucceſſit HONORIVS, à quo Volaterranus ſcribit confirmatum eſſe Ordinem Templariorum ſiue fratrum Militiæ templi Hieroſolymitani. Pontacus eorum initium refert ad Gelaſii II. tempora, & ait dictos eſſe Templarios, quòd iuxta Templum Domini Hieroſolymis in Palatio regio habitarent. Vide Tyrium lib.12.cap.7.& Æmilium lib.5.

TYRVS clariſſima vrbs Phœnicum capta à Chriſtianis. Meyer.

Monaſterium in SPANHEIM fundatur à Comitibus de Spanheim. Trith. Sigeb. ad ſeq.

5095 HENRICVS V. Imp. apud Traiectum moritur ſine liberis: imperij an.19. ſepultus Spiræ. Diem obitus alij aſſignant 23. vel 21. Maij, alij 23. Iulij. Appendix Sigeb. habet feriam 5. poſt Pentecoſten: quæ an. hoc anno in 21. Maij incidat, docebunt Dionyſij tabulæ. 1125

LOTHARIVS II. Dux Saxon. Romanorum Imp. creatus. Mariani appendix annotat, fuiſſe Moguntiæ electum 30. (alij 25.) Auguſt. & coronatum 13. Septemb. Vide Vrſp. Friſing. Sigeb. Helmol. cap. 42. qui hunc Lotharium vocat Luderum.

Hoc tempore clarus habebatur RVPERTVS Tuitienſis Cœnobij prope Coloniam Abbas, qui præclara in ſcriptis doctrinæ & pietatis ſuæ monumenta reliquit.

5096 LOTHARIVS Imp. prouinciam MISNENSEM concedit CVNRADO WETINI Comiti, cuius poſteritas rerum hodie potitur feliciter, & à WITICHINDO MAGNO auſpicatam ducit originem. Fabric. Vrſp. Friſing. &c. Hinc ad natalem Auguſti Elect. 400. 1126

Prælium inter Lotharium & Boëmiæ ducem committitur: in quo periit Otho Dux Morauiæ 12. Martij. Eber. & alij.

IVBI-

5100 IVBILÆVS MVNDI 102. *Moſis 52. prædicationis Chriſti 22.*

Hoc ſeculo floruit IRNERIVS *(ſiue VVernherus vel Guarnerius) Iuriſprudentiæ inſtaurator, dictus* LVCERNA IVRIS: *quòd leges Romanas (quarum profeſſio ad ſexcentos fermè annos in Italia in tenebris quaſi delituerat, & poſt Iuſtinianum diu ceſſârat) ſingulari Dei conſilio à tineis & blattis liberatas, in lucem Lothario Imperat. iubente reuocârit, primus legibus gloſſas appoſuerit, & ſine exemplo cæteris illuminandi iuris exemplum dederit. Bononiæ ius ciuile profiteri cœpit, annis 600. poſt Iuſtiniani tempora elapſis. Ex huius Schola poſtea prodierunt viri doctiſſimi, qui Iuris profeſſionem in Italiâ conſeruârunt, & in Galliam tranſplantârunt. Hanc reuocationem & Iuris Ciuilis reſtitutionem in annum Chriſti* 1150. *incidiſſe refert vir doctiſſimus Valentinus Forſterus Iuriſconſultus lib. 3. Hiſtoriæ Iuris Ciuilis Romani.*

5101 SOBIESLAVS *Princeps Boëmorum, qui Luſatiæ magnam partem occupauerat, inſtaurauit & muniuit celebrem vrbem* GORLICIVM, *quæ priùs ſæpe fuerat vaſtata. Cura. & manuſcript.*

5103 LOTHARIVS Romæ coronatur ab Innocentio II. Huic coronationi interfuit S. Bernhardus, quem Lotharius ſecum adduxerat. Cæterùm cùm Lotharius vetera Imperatorum iura in conferendis Epiſcopatibus ac Abbatiis ſe repetiturum oſtendiſſet: Pontifex minime paſſus eſt ea ſibi eripi. Sigeb. Cuſp. Vrſp. Friſing. &c.

5106 S. LEOPOLDVS *Marchio Auſtriæ moritur 15. Nouembris ſepultus Neoburgi in cœnobio à ſe conſtructo. Cuſp.*

5107 LOTHARIVS Imp. rebus magnis in Italia & Apulia proſperè & præclarè geſtis, cũ exercitu in Germaniam reuertens, in itinere morbo corripitur & prope Tridentum moritur 3. Dec. an. imperij 13. ſepultus prope Brunſuuigam in monaſterio Luthe à ſe conſtructo. Hic à ſcriptorib. Italicis, inquit Fa

bricius, celebratur, quòd in toto imperio nihil egerit quod meritò reprehendi poſſit. Engelhuſius tradit, ipſum iuſtitiæ amatorem, & Conſtantini, Caroli & Othonum fuiſſe imitatorem. Ait etiam Friſingenſis, potuiſſe eius virtute & induſtria imperium ad priſtinam dignitatem reduci, niſi fuiſſet celeri morte præuentus. Addit Fabricius, eum veteres Romanorum leges in Apulia repertas, ſociis Piſanis donaſſe, qui libri nunc Florentiæ in Palatio Mediceo aſſeruentur, ac mandaſſe, vt leges per Irnerium explicentur, & ius ſecundum eas in imperio dicatur, quod & ſuprà monuimus. Eius vero etiam Epitaphium recitat à ſe repertum, quod hoc poſtremo diſticho clauditur:

Exuitur membris, heu, trina luce Decembris,
Eccleſia gemitus, illius eſt obitus.

De anno obitus inter Chronographos non conuenit. Vrſpergenſis, Onuphrius & alij habent 1138 *Nos Friſingenſem, Mariani & Sigeberti appendices, & Tritthemij Hirſgauienſe Chronicon ſequimur, qui conuentum apud Confluentiam (vbi Cunradus electus eſt Imp.) & Paſcha Colonia à Cunrado recens electo celebratum referunt ad* 1138. *Friſingenſi etiam annus Chriſti* 1146. *eſt Cunradi nonus. Ergo* 1138. *eſt Cunradi primus, quod et Siffr. habet.*

5108 CVNRADI III. IMPERIVM. Vrſp. 1138

Hic fuit Dux Sueuiæ, & Henrici V. Imp. ex ſorore nepos. Confluentiæ creatus eſt Imp. & coronatus circa mediam quadrageſimam. Noribergam & Lubecam, celeberrimas Germaniæ vrbes inſtaurauit & exornauit, iiſque gradum ſtruxit ad eam Maieſtatem, quam hodie præ ſe ferunt.

Huc vſq; perduxit Chronicon ſuum HONORIVS Auguſtodunenſis presbyter.

5109 *Obiit in Gallia* IOANNES *de* TEMPORIBVS, *qui annis* 361. *vixerat, & Caroli magni armiger fuerat. Martin. Polonus, Naucle. & alij.* 1139

5110 Hugo de S. Victore Canonicus Pariſienſis, cuius ſcripta extant, moritur. 1140

Eo-

Eodem anno Otho Epiſcopus Bambergenſis, Comes de Andechs, Eccleſiarum Pomeranicarum ... atque parens, Bambergæ obiit ſeptuagenarius, 3. Sept. Tritth. & append. Marian. &c.

Hiſ fermè temporibus nata ſunt factioſa & feralia nomina GVELFORVM & GIBELLINORVM, de quibus conſule integras hiſtorias aliorum, &c.

Gvelfvs dux Bauariæ pugna victus à Cvnrado Imp. die S. Thomæ, vallo & mœnib. oppidi Winſpergk, ſe ſuoſq; incluſit. Obſeſſus igitur à Cunrado, poſt multas difficileſq; oppugnationes, fame & rerum neceſſariarum inopia, deditionē facere cōpulſus eſt. Cumq; metueretur, ne Imperator in Guelfum eiuſq; ciues iure belli propter rebelliō grauiter animaduerſurus eſſet, fœminæ eius oppidi, antequam portæ aperirentur, petiuerunt, vt ſibi ſaluis abire liceret vnà cum iis rebus, quas humeris geſtare poſſent. Quod cùm à clementi victore & optimo principe facilè impetrarēt, & hoſtes aurū, gemmas, mundumq; muliebrem eas elaturas crederent, matronæ illæ, omni ſupellectile neglecta, militumq; prædæ relicta, maritos ſuos humeris exceptos ex oppido, cūctis ſpectantib. & induſtriam admirantibus, aſportarunt. Qua pietate ingenioſa Cunradus Imp. motus, Guelfum cum ciuibus ſuis inuiolatum & incolumē dimiſit, & pace conſtituta cum eo amicitiam iūxit. Ducibus verò indignātibus & frementibus ob leges deditionis iſto dolo violatas, reſpondit Imperator: *Non decere verbum Regium immutari*: ſubindicans, malle ſe clementia quàm ſeueritate delinquere. Tritth. Hirſgau. Vrſ. & alii.

5112 *Albertvs Vrsvs, princeps Anhaltinus, Marchiam Brandeburgenſem obtinuit. Ab hoc Alberto Vrſo denominata ſunt vrbes Marchicæ, BERLINVM, BERNAVIA, BERVVALDIA, &c. Iuſt. Brotuſ.*

Tritthemius ea de re ita ſcribit: An. 1141. Henricus Marchio Brandeb

Brandeb: obijt ſine liberis, Marchiam in manibus Imperatoris liberam relinquens: quam Cunradus Imp. conſilio Principum, Adelberto Comiti de Soltwedel in feudum imperiale conceſſit.

FVLCO Hieroſolymorum Rex moritur, ſuccedente ei filio Balduino. Meyer.

ORDO IOANNITARVM.

Sub hoc FVLCONE Rege, initium ſumpſiſſe dicitur ORDO HOSPITALIS S. IOANNIS Baptiſtæ in Ieruſalem, ſiue Teutonicorum Militum D. Ioannis: ad cuius Ordinis ſocietatem in his locis multi præſtantes viri, tum etiã Magiſter Ordinis in Sonnebergk, & Cõmendator in Logau pertinent.

5115 *AVICENNA Hiſpalenſis Medicus, naſcitur in vrbe Com-* 1145
magenæ Edeſſa. Huius coætaneus fuit AVERROES Cordubenſis Philoſophus & Medicus, atq; Commentator Ariſtotelis.

EVGENIVS III. cœpit. Huic D. Bernhardus dedicauit & inſcripſit ſuum librum de conſideratione.

5116 OTHO Friſingẽſis Chronicon ſuum terminat anno 1146
1146. quem ait eſſe Cunradi Imp. nonum, & Eugenii III. Papæ ſecundum. Scripſit quoque librum de rebus geſtis Friderici I. de quo pòſt.

5117 *ANGLI, FLANDRI, & LOTHARINGI inſtructa* 1147
ducentarum prope nauium claſſe, in Galliciam nauigarunt, vbi auxilio Alphonſi Regis Luſitaniæ VLISIPPONEM vrbem clariſſ. de Saracenis ceperunt, in qua mox Alphonſus Archiepiſcopum inſtituit, illique ſex alias domitas ciuitates ſubdidit. Meyer.

Hoc anno ſuſcepta eſt ingens illa CVNRADI Cæſaris, aliorumq; Regum ac Principium in SYRIAM expeditio: ſed quæ fraude Græcorum irrita cecidiſſe traditur, Emanuele Græcorum Cæſare, perfidia pluſquam Punica, Chriſtianorum farinæ gypſum immiſcente. Meyer. Tritthemius ait maiorem exercitus partẽ periiſſe fame, peſte, & gladio, terramq; Saracenorum ditatam ac repletam

eſſe

eſſe ſpoliis ac armis Chriſtianorum. Friſingenſis ait fuiſſe bonum bellum ſecundum quid, non ſimpliciter, id eſt, profuiſſe noſtris interitum corporum ad animæ ſalutem.

5118 RICHARDVS de S. Victore, monachus Pariſienſis, qui ſcriptis nomen ſuum nobilitauit, moritur 2. Nouemb. Chron. Noriberg. maius. 1148

5121 *GRATIANVS Monachus poſt Iuonem Carnotenſem DECRETORVM OPVS ex veterum ſtatutis, ſanctionibus & ſcriptis compoſuit, quo Iuris Canonici ſtudioſi hodie vtuntur. Hoc opus EVGENIVS Pontifex & approbauit, & in Academia publice proponi mandauit. Martin. Polon. Tritth.* 1151

5122 CVNRADVS III. Imp. moritur Bambergæ 15. Febr. an. imperii 14. (vel 15. incoatis) ſepultus in Lorch. 1152

FRIDERICI I. Babaroſſæ vel Aenobarbi (à barba rufa ſic dicti) Cunradi Imp. ex fratre nepotis IMPERIVM.

De huius rebus primo quinquennio geſtis conſule Friſingenſem, qui inter cætera tépus mortis Cunradi & electionis Friderici ita annotat: *Anno Domini*, inquit, 1152. *Cunradus ab hac luce deceßit ſexta feria poſt caput ieiunii, 15. Febr. in Bamberg. Et 3. Non. Mart. feria tertia poſt Dominicam Oculi conuenit Francofurti vniuerſum Principum robur: vbi cum de eligendo Principe Primates conſultarent (nam id iuris Romani Imperii apex, videlicet, non per ſanguinis propagationem deſcendere, ſed per Principum electionem Reges creare, ſibi tanquam ex ſingulari vendicat prærogatiua) tandem ab omnibus Fridericus Sueuorum Dux, Friderici Ducis filius petitur cunctorumq; fauore in Regem ſublimatur, & Dominica Lætare Aquiſgrani coronatur. Huius autem tam vnanimis in hanc perſonam aſſenſus ratio hæc fuit. Duæ in Romano orbe apud Galliæ vel Germaniæ fines famoſæ familiæ hactenus fuêre, vna Henricorum de Gueibelinga, alia Guelforum de Altdorfio: altera Imperatores, altera magnos Duces producere ſolita. Iſtæ, vt inter viros*

*Poloniæ Rex pacem petitam & certis conditionibus pa-
ctam à Cæſare impetrauit. Polonici ſcriptores hoc in ſe-
quentem annum conferunt: ſed Radeuicus, qui tum vi-
xit, aſſignat* 1157.

5128 VLADISLAVS BOEMORVM DVX, ex Duce REX creatur, Ratiſbonæ, ab Imp. Friderico, in celebri Principum conuentu, & Priuilegia de vſu Diadematis aliiſque regni inſignibus accipit. *Radeuic.* Mechouius affirmat, Vladiſlao in hac coronatione, loco Aquilæ nigræ attributum eſſe pro inſigni album Leonem cũ cauda bifurcata: quod & in veteri Chron. Boëm. manuſcripto legi. Hæc facta ſunt anno 72. pòſt, quàm VRATISLAVS Moguntiæ ab Henrico IIII. appellatione Regis Boëmici primùm ornatus fuerat; ſed qua poſt Vratiſlaum 60. annis ferè nemo principum Boëmorum vſus erat. 1158

Eodem anno, teſte Radeuico, cuius hic verba recitamus, Fridericum inferiores Rheni partes peragrans, nullos ſibi dies otioſos tranſire paſſus eſt, eos ſe ratus perdidiſſe, in quibus non aliquid de vtilitatibus Imperij, de iure & iuſticia inter omnes gentes conſeruanda diſpoſuiſſet. Tam igitur valido cis Alpes imperio ferociam tantarum gentium, tanto conſilio, ac ſine armis deliniuit, vt iam non regni rector, ſed vnius domus, vnius Reipubl. pater familias haberetur. Ipſe verò iam ad tranſalpina exercitum ducturus, primò omnium in Deo ſpem ſuam ponens, efficitis religioſis & ſanctitate probatis viris, tanquam diuinum oraculum eos conſultabat, vt iturus ad bellum ſpiritalibus armis antè muniret animam, quàm corpus, antè cœleſtibus ſe diſciplinis praſtrueret, quàm ad pugnam iturum militem militaribus inſtrueret præceptis.

FRIDERICVS *ſecundam expeditionem ſuſcepit in Italiam propter Mediolanenſium rebellionem. Vrſp. Marian. Sigeb. Radeu. cap. 26. recitat leges, quibus militarem diſciplinam Barbaroſſa in exercitu ſanxit. Die 25. Iul. obſedit Mediolanum. 8. Sept. obſeſſos in gratiam recepit.*

Hoc

Hoc ipſo anno facta eſt NOVA CONSTITVTIO FRIDERICI pro ſcholaſticis Cod. 4. tit. 13. l. 5. cuius hoc eſt initium: *Decernimus vt nullus de cætero tam audax inueniatur, qui aliquam ſcholarib, iniuriam inferre præſumat, &c. Datum Anno Domini* 1158. *menſe Nouemb.*

OTHO Epiſcopus Friſingenſis Chronographus, S. Leopoldi Marchionis Auſtriæ filius, moritur 22. Oct. Poſt eius obitum exactis menſib. 6. diebus 13. triſti incendio abſumpta eſt vrbs Friſingenſis vnà cum templo & Sacerdotum domiciliis, 5. April. Anno 1159. Radeuic.

5129 *Hoc anno oritur ſimultas inter* FRIDERICVM *Imp. &* ADRIANVM *Papam, qui Mediolanenſibus & aliis in Italia autor defectionis à Cæſare fuerat, quam rem copiosè deſcribunt Radeuic. lib. 2. cap.* 18. *Naucler. generat.* 39. *Anentin. lib.* 6. 1159

ADRIANVS Papa muſcam deglutiens, quæ fortè in os eius inuolauerat, & nulla medicorum arte eximi poterat, ſuffocatus moritur Cal. Septemb. quæ fuit tum feria ſecunda. Radeuic. cap. 76.

Secutum eſt ſchiſma, quo duo ſimul Pontifices electi ſunt à Cardinalibus, & quo durante Papa Papam excommunicauit. Horum alter ALEXANDER III. Adriani ſententiam approbauit: alter VICTOR IV. Imperatori fauit. Radeu. Vrſp. Marian.

5130 *Crema vrbs munitiſſima poſt* 7. *menſium obſidionem* 26. *Ianuarij ſe dedidit Imp hac conditione, vt vita ciuibus indulta, cum coniugibus ac liberis quouis ire liceret, de rebus ſuis quantum quiſq; humeris ferre poſſet ſecum exportantibus. Die itaque* 27. *Ianuar. Crema, egreſſis inde circiter* 20. *millibus hominum, flammis tradita & militum direptioni permiſſa eſt. Radeuicus: qui hoc loco hiſtoriam ſuam terminat.* 1160

COMITIA Erfurdiæ celebrantur mandato Imperatoris, in quibus decretum eſt bellum contra Mediolanenſes. Fabric.

Digitized by Google

HENRICVS Leo PRIBISLAVM Ducem Henetorum obſeſſum in arce VVerlou, imperata facere coëgit: qui quidem ab eo tempore doctrinam Chriſti amauit ac propagauit. Ab hoc PRIBISLAO MEGALOBVRGENSES Principes originem ducunt. De hoc anno Meyer ita ſcribit: Henricus Leo Saxoniæ Dux Vandalos gentem adhuc efferatam, ſibique iuxtà ac Chriſtianæ pietati inimicam, poſtquam ſuis expuliſſet ſedibus, Henricum Scatenſem & Adolphum Holſatiæ Comitem trans Rhenum in Belgicam miſit, qui non paruam Colonorum multitudinem ex Brabantis, Flandris ac Hollandis in Vandaliam & Vuagriam traduxerunt, reuerſiq; ſunt tunc partim Flandri in eaſdem ferè oras, ex quibus olim maiores eorum ſunt profecti. Hæc Cranzius in Saxonia literis mandauit: *Ego de ea demigratione nihil apud noſtrates lego.* Idē autor in Vandalia ſua refert, Henricum Leonem, poſtquam Vandalos & Obotritos ſubegiſſet, terram omnem Obotritorum ſuis diuiſiſſe ducibus, ex quibus Henricus Stratenſis Magnopolim ſortitus, gentis metrópolim, Bernonem ibi conſtituit Epiſcopum, eoq; ex Flandria nō exiguam cultorū vocauit multitudinem. Quin etiam Albertus Vrſus Marchio Brandeburgenſis, vt idē teſtatur Cranzius, ex Hollandis, Zelandis, Flandris Coloniam ea tempeſtate deduxit in eaſdem ferè Vandalorum terras.

PETRVS LOMBARDVS, cognomento MAGISTER SENTENTIARVM, fit Epiſcopus Pariſienſis, qui hoc tempore ſcripſit 4. libros Sententiarum, & gloſſas Pſalterij atq; Epiſtolarum Pauli. Sigeb.

Eodem tempore floruerunt: Petrus Comeſtor, hiſtoriæ Scholaſticæ autor: Petrus Bleſenſis, Petrus Abelardus, Euſtathius Theſſalonicenſis Epiſcopus, qui in libros Homeri ſcripſit Commentarios: item Meſue Medicus, teſte Gaſſaro, &c. Abbas item Ioachim, Calaber propheta, cuius hodie extat in Hiere-

Digitized by Google

Hieremiam interpretatio. Ab hoc fermè tempore Philoſophia ſecularis, vt loquitur Tritt. S. Theologiam ſua curioſitate inutili fœdare cœpit: quæ Theologia Scholaſtica poſtea diuerſas Scholaſticorum Doctorum ſectas genuit ac diſſeminauit.

5132 *MEDIOLANVM à Friderico Imp. captum, populus expulſus, murus deiectus, & ædes omnes, exceptis ſanctorum templis, euerſa, ita vt per medium vrbis in modum crucis aratrum iubente Imp. traheretur. Append. Marian. Trit. Vrſp.* 1162

REINHOLDVS Archiepiſcopus Colonienſis à Friderico impetrauit corpora 3. Magorum, qui Chriſtum infantem adorauerant, Mediolani extra muros ante portã Romanam ſeruata, quæ Coloniam ſecum detulit, & in Eccleſia maiore collocauit. Siffrid. Tritth. Append. Marian. alij ad 1168.

5133 *FRIDERICVS Imp. capto & deleto Mediolano, reuerſus in Germaniam, principibus Poloniæ ſeriò mandauit, vt ſecundum pacta filiis Vladislai patrimonium redderent.* Hoc igitur anno SILESIA accepit primos ſuos principes, cùm poſt bellũ Barbaroſſæ diuideretur inter tres filios Vladiſlai. BOLESLAVS procerus, primus PRINCEPS SILESIÆ, vir bellicoſus & iuſtus, adeptus eſt Sileſiæ ditionem mediam, quæ eſt velut vmbilicus SILESIÆ, nempe VRATISLAVIAM, & LIGNICIVM: MIESLAVS factus eſt dominus SILESIÆ ſuperioris: CONRADO adoleſcẽti valetudinario data eſt Sileſia inferior, id eſt, GLOGOVIA, CROSNA & SAGANVM: ita tunc quaſi eſt conſtitutus DVCATVS GLOGOVIENSIS. *Ab hac igitur Regia Polonorum ſtirpe deſcendunt illuſtriſ. PRINCIPES SILESIAE, hodie ſuperſtites, & Sileſia priùs afflicta, perpetuiſque vaſtationibus bellicis exhauſta, hoc tempore reſpirare & coli cœpit. Chron. Pol.* 1163

5134 PETRVS LOMBARDVS M. Sententiarum moritur 20. Auguſti. Chron. Gall. 1164

5135 HENRICVS *Anglorum Rex non veritus Eccleſiaſticæ libertati manus iniicere, conatus eſt profanæ ditioni omne ſacerdotium ſubiicere, & quidem Epiſcopos Eboracenſem, Londinenſem & Ceſtrenſem non magno negotio ſubegit: ſed Thomam Archiepiſcopum Cantuarienſem Angliaque Cancellarium virum ſanctum nullis terroribus ſuperare potuit. Hunc itaque Rex ſede ſua deiectum Anglia expulit. Meyer. Trithb.* 1165

HENRICVS VI. Imp. Friderici Imp. filius, naſcitur apud Nouiomagum. Trith.

5136 *De Romanis pugna victis ad Tuſculanum ab Archiepiſcopo Colonienſi & Moguntino: Item de Roma ab Imp. capta, quæ omnia hoc ferme triennio acciderunt. Vide Helmol. lib. 2. cap. 10. Append. Marian. Vrſp.* 1166

5138 FRIDERICVS Barbaroſſa Imp. Epiſcopo Wirzburgenſi & ſucceſſoribus Ducatum FRANCIÆ ORIENTALIS, & iuriſdictionem ſuperiorem, nouo Priuilegio & ſigillo aureo reſtituit & confirmauit, publicauitque 10. Iul. per vniuerſam Franciam. Eber. 1168

ALBERTVS VRSVS Elector Brandeb. obiit, ſepultus Brandeburgi ante aram D. Auguſtini in ſummo templo (alii in Ballenſtedt.) *Ei ſucceſſit filius* OTHO I. *Marchio Brandeb. Iuſt. Brotuf. &c.*

Circa hunc annum deſinit Chronicon HELMOLDI Presbyteri, quo deſcripſit hiſtoriam conuerſionis Sclauorum ad Chriſtum. Is cap. 13. hæc verba habet: *Anno Domini* 1168. *fundatum eſt opus nouæ plantationis in terra Rugianorum, & ædificatæ ſunt Eccleſiæ, & præſentia Sacerdotum illuſtratæ: ſeruieruntque Regi Danorum ſub tributo.*

ROSTOCHIVM octennio antè à PRIBISLAO Henetorum Domino ædificari cœptum, vrbis Priuilegia hoc anno primum accepit. Chytræus.

5140 Natus S. DOMINICVS pater Ordinis Prædicatorum. Antonin. 1170

5141 THOMAS Epiſcopus Cantuarienſis in Angliam reuerſus, 1171

uerſus, 29. Dec. trucidatur in templo Cantuarienſi, aſſentiente, vt ferunt, Henrico Rege. Petrus de Natal. lib. 2. cap. 13. & Hiſtor. Lombard. c. 11.

Hic Martyr anno 1173. per Alexandrum III. Papam Sanctorum catalogo inſcriptus eſt: ſed poſt annos 367. eius reliquias HENRICVS VIII. Rex Angliæ noſtra ætate cremauit, an. 1538. Pontac. Buching.

CINNA Monaſterium opulentiſſimum conſtructũ & fundatum eſt prope Iuterbocũ, à WICHMANNO Archiepiſcopo Magdeburgenſi, Comite Tirolis, ſub Rizone primo Abbate.

5145 *Hoc anno MONACVM vrbs Germaniæ ornatiſſima condita dicitur.* 1175

5146 FRIDERICVS Imp. Venetiis in veſtibulo S. Marci ad ALEXANDRI Põtificis Romani pedes proſtratus, illos exoſculatus eſt: deinde ad altare maius ambo Principes profecti, accepta dataque ſalute, pacis fœdus inierunt 24. Iulij. Vrſp. Blond. & Platina. 1176

5150 IVBILÆVS MVNDI 103. *Moſis 53. Chriſti prædicationis 23.* 1180.

Monaſterium LEHNIN in Marchia Brandeb. vbi longo tempore fuit plurimorum Principum ſepultura, fundatum eſt ab Othone I. Marchione & Electore Brandeb. Iuſt Brotuf.

BERNHARDVS II. Alberti Vrſi filius, è gente nobiliſſima Principum ANHALDINORVM, Henrico Leone exautorato, in conuentu VVirzburgenſi ab Imp. Friderico DVX SAXONIAE pronunciatur. Hic ditionem Electoratus cum oppido VVITEBERGA in ſuam poteſtatem redegit, vbi poſtea domicilium Electorum Saxoniæ fuit. Inſignia trabium auratarum & nigrarum, ac rutacei ſerti, quibus Saxoniæ Duces nunc vtuntur, primus vſurpauit. Fabric. Ea de re Cranzius Saxon. lib. 1. cap. 25. ita diſſerit: De armis Saxoniæ hoc ferunt: Otho pater Alberti Stratoria ligna in clypeo tranſuerſa,

atro, giluoq; colore variata ferebat: Bernhardus ad pedes Imperatoris Friderici iam de Ducatu Saxoniæ inueſtitus, orabat, vt aliquo à fratribus diſcrimine Ducatus ſui inſigniretur. Tum Imperator, vt erat coronatus per æſtum, rutaceam coronam iniecit ex obliquo ſupplicantis clypeo. Hoc eſt ergo ſertum, quod paternis inſignib. Bernhardus iam Imperatoris dono adiecerat. Nam vetera Saxoniæ ſigna candidum præferebant pullum equinum.

S. HILDEGARDIS Abbatiſſa Cœnobii Bingenſis moritur 17. Septemb. ætat. 82. quæ cùm Latini ſermonis eſſet ignara, reuelante Spiritu Dei omnia Latinè dictauit notariis excipientibus. Tritth.

5152 *FRIDERICVS Imp. LVBECAM obſedit, eamq; ingreſſus auxit priuilegiis, & hæc eſt prima LVBECAE ad Imperii ſocietatem ſuſceptio. Cranz Vandal. lib. 6.* 1182

5156 LIVONIA à vicinis debellata Chriſtum agnoſcere cœpit: qua de re ita Cranzius: *MEINARDVS Sacerdos cum mercatoribus de Lubeca adiit Liuoniam, & caſam extruxit, in qua manſit cum famulo, linguam gentis perdiſcens: vbi diuina religione quos potuit inſtruxit. Et quia à Lituanis fiebant incurſiones, Chriſtiani præſidium firmauerunt in loco quem hodie vocant Kerkholm. Arx præcipua Ordinis fuit ad ripam Dunæ fluminis duobus miliaribus ſuprà Rigam. Inde ab Archiepiſcopo Bremenſi Meinardus in Epiſcopum Liuonienſem conſecratus eſt. Cranz. Vandal. l. 6. c. 6. Et Saxon. l. 7. c. 13.* 1186

5157 HIEROSOLYMA Chriſtianis inter ſe diſſidentibus in Saracenorum poteſtatem rediit 2. Oct. feria 6. anno 88. ex quo regnum Hieroſolymorum penes Chriſtianos eſſe cœperat. Meyer. Vrſp. &c. 1187

Hoc ipſo anno Laodiceam, Ptolemaidem, Berytum, Biblum, Tiberiadem, Aſcalonemque SALADINVS Aegypti Sultanus recepit. Meyer. Platina eam rem ita commemorat; Multum certè, *inquit*, Saladini humanitas &fi-

&fides Chriſtianis obfuit. Adeò enim ſe æqualem omnibus præbebat, vt nemo eius imperium aſpernaretur, &c. Oppugnabat tum Saladinus vrbem Ieruſalem, & quidem acriter: quam tandem ii, qui in præſidio erant, deſperatis ſuppetiis, hac conditione dediderunt, vt tantum abeunti cuiq; ferre liceret, quantum ſuis tantummodo humeris ſuſtinere poſſet. Migrantium Chriſtianorum pars Tyrum, pars Antiochiam, pars Alexandriam delata eſt: Inde verò multi deinceps Sicula claſſe in Italiam delati ſunt. Saladinus victor Hieroſolymam ingreſſus, campanas primò è turrib. deiecit: mox baſilicas omnes præter Salomonis templum prophanauit: quod priuſquam ingrederetur, aqua roſacea lauiſſe ferunt. Manſêre Hieroſolymis Chriſtiani Aſiatici, Syri, Armeni, Iacobitæ, Georgiani, Græci & Neſtoriani, permittente Saladino.

5158 In vrbe STENDALIA Collegium Canonicorum fundatur ab Henrico Marchione. Iuſtus. 1188

Hoc tempore vixit HELINANDVS, cuius Chronicon ſæpiſſimè citat Vincentius in Speculo.

5159 *FRIDERICVS Imp. iter Hieroſolymitanum arripuit. Vrſ.* 1189

Hoc anno cœpit ORDO TEVTONICVS, hoſpitalis S. Mariæ in Ieruſalem, ſub primo Magiſtro huius ordinis HENRICO WALPOT: eſtq; confirmatus à COELESTINO Papa. Literæ confirmationis datæ ſunt Romæ 22. Feb. an. 1191. Pontificatus eius anno primo. Hinc eſt Ordo Dominorũ Teutonicorum in PRVSSIA, qui ſe MARIANOS vocant. Hæc ex lib. Ordinis edito.

5160 *Anno* 1190. *PTOLEMAIS capta eſt à Chriſtianis* 19. *Nouemb. Sic Lib. Ord. Pruſſ.* 1190

HENRICVS LEO Dux Brunſuicenſis expugnauit & ſolo aquauit oppidum Bardouuik, ex cuius ruderibus vrbs LVNEBVRGA extructa vel renouata eſt 28. *Octob. Luneburgi quoque fit mentio ante hac tem-*

pora.(Vide Schaffnab. anno 1073.)Eber.& Bruſch.

FRIDERICVS BARBAROSSA Imp. contra Saracenos mouens, in minore Armenia amnem ingreſſus, 10. Iun. miſerè periit, tanto omnium mœrore, vt vix vlli vnquam principum plus lachrymarum datum ſit; cum an. 39. non plenis imperaſſet. Vrſp. Siffrid. Cranz. Sax. l. 7. c. 1.

IRNERIVS Iuriſconſultus moritur Bononiæ. Fichard.

5161 HENRICI VI. filij Barbaroſſæ, IMPERIVM. Siffrid. Vrſperg. Vincent. 1191

COELESTINVS III. Papa Henricum Imp. Romæ coronauit 15. April. poſtridie Paſchatis. Martin. Polonus.

Circa hæc tempora poſt IRNERIVM nominis celebritatem in iure præ cæteris aſſecutus eſt PLACENTINVS, diſcipulus Irnerij, qui primus Profeſsionem iuris in GALLIAM propagauit, & in monte Peſſulo floruit. Scripſit ſummam in Codicem & Inſtitutiones Iuris. Forſter.

5163 Natus eſt FRIDERICVS II. Imp. Henrici VI. filius 26. Decemb. Vrſp. 1193

ALBERTVS MAGNVS in vico Sueuiæ Lauginga naſcitur.

5164 *Hoc anno deceſsit domitor ille Orientis, ac noſtrorum terror, SALADINVS Aegypti Sultanus, relictis nouem filiis, quos omnes SAPHADINVS patruus, præter vnum, amicorum virtute tectum, libidine regnandi necauit. Meyer. In huius Saladini funere, ferunt trophæum hoc geſtum. Eius interior tunica haſtili ſuffixa ante funus deferebatur, præcone clamante:* SALADINVS Aſiæ domitor, ex tanto regno, tantiſque opibus nihil aliud, quàm hoc ſecum aufert. 1194

5165 *HENRICVS II. LEO, Lotharij Imp. nepos, Princeps Germaniæ potentiſs. & ſextus Elector Saxoniæ, obiit Brunſuuigiæ 6. Auguſti, cum Electoratum geſsiſſet an. 40. ſed 15. exulaſſet. Cranz. Bretuſ.* 1195

HENRICVS VI. Imp. obtinuit SICILIAM, ca

ptumq;

Digitized by Google

ptumque Tancredum regni inuaſorem erutis oculis in Teutoniam miſit, & omne regnum Apuliæ ſibi ſubiecit. Tritth.

5168 HENRICVS VI. Imp. Meſſanæ in Sicilia obiit, circa Cal Octob. an. Imperii 7. Secutum eſt interregnum 6. aut 5. menſium. Vrſp. Eber. 22. Aprilis. 1198

Mortuo Henrico Cæſare, Germanorum primates, qui in terram ſanctam profecti erant, nullis precibus in Syria retineri potuerunt. Horum diſceſſu reliqui Chriſtiani, qui res ibi gerebant, animos propè deſponderunt. Barbari magna noſtrorum cæde Ioppen ſtatim expugnatam euerterunt. Simon Montefortis Gallorum Dux pactis cum Saracenis induciis, Tyrum duntaxat ac Ptolemaida in poteſtate piorum reliquit. Domum egreſſi Germani contrariis inter ſe ſtudiis diſtringebantur: alij Philippum, alij Othonem Auguſtum ſalutauerũt. Meyer. Annus 1 o. à captis Ieroſolymis.

NISSA vrbs Epiſcopatui Vratiſlauienſi data anno 1198. cum IAROSLAVS Boleſlai proceri filius, ordinatus eſſet Epiſcopus Vratislauienſis. Mecho.

S. DOMINICVS Hiſpanus inſtituit Ordinem Prædicatorum, quem confirmauit HONORIVS III. anno 1216. Antonin.

5169 PHILIPPI Barbaroſſæ filii IMPERIVM. Vrſp. 1199

Tritthemius ſcribit, circa Dominicam Oculi Philippum eſſe electum Imp. Onuph. habet 8. Martii. Huic aduerſatus eſt Innocentius III. PP. qui anno ſuperiore circa Cal. Octob. pontificatum adeptus erat. Ex hoc ſchiſmate, quod Innocentius Pontifex Othonem Saxoniæ ducem deſignaſſet Imp. alii vero Philippum, natum eſt in Decretalib. c. venerabilem. tit. 6. l. 1. Plura de Philippo Imp. per Innocentium Papam excommunicato, & de bellis inter Othonem & Philippum, lege apud Vrſpergenſem & alios.

5170 Quæ de his temporibus prædixerit IOACHIM Abbas Calaber, quàm periculoſa tempora diem extremũ anteceſſura ſint, pete ex eius libello in Ieremiam: eaque confer cum iis quæ recitat Vincentius in Speculo lib. 32. cap. 107. 1200

AZO Iuriſconſultus, qui ſummam ad omnes Codicis titulos ſcripſit, & à Baldo fons legum & vas electionis appellatur, moritur Bononiæ, quod patet ex Epitaphij inſcriptione. Fichar. Fend. Forſt.

REGNVM TATARORVM.

Per hæc fermè tempora fama ſpargi cœpit in Sarmatia Europea de Tatarorum nomine ac regno: vnde Martinus Polonus ſcribit anno Chriſti 1200. Tatarorum dominium ſumpſiſſe initium. Cui conſentientia ſcribit Haithonus Armenus lib. de Tataris: & Mechouius lib. de Sarmatia Aſiana & Europea: de quo infrà 1212. Sic Tritth. in Chron. Hirſgau. ſub anno 1202. Tatari, inquit, cum vxoribus & filiis ab India montibus egreßi, per vicinas prouincias prædas agunt, quibus ſemper fuêre aſſueti. Parthos deinde petunt, & pari terrore Mediam, Aßyriam, Perſiam, Armeniamque, & Sarmatas non longo tempore peruadentes, circa Mæotidis paludes demum ſedes ſuas firmarunt, & multa finitimis Chriſtianis damna intulerunt. Etiam Lyranus in Apocalyp. cap. 20. ait, Tataros anno 1202. de terra ſua exeuntes multos populos tam Chriſtianos quàm paganos occidiſſe. Circa eundem ann. 1202. vel 1203. ſcribit Leonclau. in Pand. hiſt. Turcicæ imprimis claruiſſe Zingem Chamum Tataricum, ipſoſque Tataros hoc tempore iugum Indorum, id eſt, eius Regis, quem ab aliquot iam ſeculis Preteianum ſiue Presbyterum Iohannem vulgò vocamus, excußiſſe, & poſtea imperium magni Chami Chitaini conſtituiſſe. Tatarorum appellationem Bibliander deriuat à Totharim, q. d. relicti, aut reliqui facti, vel qui ex aliquo agmine ſuperſunt: quemadmodum in exercitu ſæpe eſt quædam pars neglectior & contemptior.

BOLES-

5171 *BOLESLAVS Procerus, primus SILESIAE Princeps, moritur 6. Decemb. ſepultus in monaſterio Leubus: poſt quem filius eius HENRICVS Barbatus factus eſt Dominus totius Sileſiæ, Princeps bonus, pietate & virtute præſtans, & qui in Sileſia, conditis legibus, vrbibus, ac templis excolenda, patris ſtudium ac pietatem imitatus eſt. Eius coniunx fuit S. HEDVVIGIS, filia Ducis Meraniæ, Carinthiæ & Iſtriæ, cuius etiam inſtinctu Henricus anno 1203. Monaſterium Trebnicenſe fundauit.* 1201

5172 CVNRADVS à LICTENAV Abbas Vrſpergenſis, cuius Chronicon toties iam citamus, factus eſt presbyter, vt ipſe ſcribit. Anno 1215. factus eſt Abbas in Vrſpergâ Monaſterio inter Vlmam & Auguſtam ſito. 1202

5173 *PHILIPPVS Imp. cum exercitu ingreſſus Thuringiam bellum fecit Hermanno Lantgrauio Thuringiæ. Vrſp. Hirſgau. Siffrid.* 1203

His temporibus, teſte Tritthemio, INNOCENTIVS PP. quinque libros Decretalium legi in Scholis & in iudiciis vrbique ſeruari præcepit.

5174 *CONSTANTINOPOLIS 12. April. capta eſt à BALDVINO Comite Flandriæ. Die 16. Maij BALDVINVS renunciatur Imp. Conſtantinopolitanus. Nicetas. Hinc (incluſiuè) ad captam à Turcis Conſtantinopolim 250.* 1204

NICEPHORVS Gregoras hiſtorias Imp. Græcorum orditur ab hoc anno, quo à Græcis Theodorus Laſcaris Niceæ ſalutatus eſt Imp. qui extra Conſtantinop. imperauit an. 18. Niceph.

5175 *Latini à Scythis prælio ſuperantur: BALDVINVS Imp. Conſtantinopolitanus capitur 15. April. & paulò pòſt occiditur. Nicet.* 1205

5178 PHILIPPVS Imp. ab Othone Palatino de Witelſbach in arce Bambergenſi, cùm poſt inciſionē venæ quietis cauſa ſeceſſiſſet, ſcelerate in cubiculo interficitur: 22. (alij 21.) Iun. an. imperii 10. Corpus 1208

primùm

primùm Bambergæ ſepultum: poſtea Spiram trãſlatum. Witelſbachius ſicarius non multò pòſt à Philippi Mareſcalco interemptus facinoris ſui præmium tulit. Vrſp.

OTHONIS IV. IMPERIVM: quod durauit an. 4. Vrſperg.

Brotuſius refert, hoc tempore CATHEDRALE templum Canonicorum in vrbe MAGDEBVRGA inſtitutum fuiſſe ab ALBERTO Epiſcopo Magdeburgenſi.

5179 OTHO IV. Romæ ab Innocentio III. PP. ſalutatur Auguſtus & inauguratur 4. Oct. Tritth. Onuph. 11. Octob. 1209

S. FRANCISCVS ſumpto habitu Monaſtico, Ordinem fratrum Minorum inſtituit, quem confirmauit Honorius III. PP. 29. Nou. anno 1223, à principio Ordinis 15. Tritth. Ita autem dilatatus eſt hic Ordo, vt à quibuſdam plura quàm 1743. Franciſcanorum Monaſteria recenſeantur: vt iam non computemus monaſteria virginum Ordinis S. Claræ, quæ fuit ſoror Franciſci.

5180 INNOCENTIVS III. Rom. Pontifex Othonem recens à ſe coronatum anathemate notat, imperiũ ei abrogat, omneſq; ab eius obedientia & fide abſoluit eò, quòd pontificias ditiones inuaſiſſet, & ad totius Italiæ imperium aſpiraſſet. Vrſp. 1210

5181 *Apparuit Cometes menſe Maio flagrans diebus 18. & cauda ſupra Ruſſiam porrecta Tatarorum aduentum ſignificabat. Mechou.* 1211

5182 FRIDERICI II. IMPERIVM. 1212

Fuit Rex Siciliæ, cui in cunis vagienti ad preces patris Henrici VI. Imp. Principes Germaniæ iureiurando ſe obſtrinxerant: ideo Othone de Imperatoris dignitate deiecto, cõmuni Principum electione ad imperium euectus eſt ætat. anno propè 20 Vrſ.

TATARORVM gens in illã vſq; diem ignota, à montibus Indiæ egreſſa, non longè à Mæotide palude ſedes poſuit, & Ruthe-

Ruthenos prælio vicit. Eaque fuit prima clades, quam Rutheni à Tataris acceperunt. Mechou.

BERNHARDVS Alberti Vrſi filius (qui ſerti rutacei Saxonica inſignia primus vſurpauit) obijt: ſepultus Ballenſtadij: ſucceßit ALBERTVS filius. Fabric.

Hoc anno ſcribit Meyerus Alexãdrum edidiſſe Grãmaticam, cui titulum fecerit Doctrinale. Quod opus cùm 300. propè annis habitum eſſet in precio, ita viluit apud Doctos noſtro ſeculo bonis literis repullulantibus, vt hodie rarò libri illius exemplum conſpiciatur.

5184 *OTHO. IV. Imp. memorabili prælio victus eſt à Philippo Rege Franciæ. Vrſp. Vincent. Spec.* 1214

Hoc eſt prælium BOVINIENSE (ad pagum Bouinas) quo non aliud in Galliis maioribus animorum odiis commiſſum eſſe puto. Philippus victoria potitus eſt 26. Iul. Meyer. Aemyl.

5185 Concilium LATERANENSE Romæ celebratum, in quo Tranſubſtantiatio panis & vini in Cœna Domini approbata & confirmata eſt. Item, libelli quidam Abbatis Ioachimi condemnati. Decreta etiam expeditio in Syriam pro terra Sancta recuperanda. Ex hoc itaq; tempore per omnes fines Chriſtiani orbis emiſſi doctores innumerabilem hominum multitudinem exhortationib. ſuis excitarunt, vt ꝑ liberatione terræ Sanctæ, crucis ſigno notati, militiæ ſacræ nomen darent. Vrſp. Tritth. 1215

5186 INNOCENTIVS III. PP. Peruſij moritur 16. (alij 17) Iulij. Hic eſt autor multarum decretalium, quæ extant. Et ante Pontificatum ſcripſit libellum, qui hodie circumfertur, de vilitate conditionis humanæ. Ei ſubſtitutus eſt HONORIVS III. qui ordines Prædicatorum & Franciſcanorũ confirmauit. Vrſ. 1216

5187 Hoc anno milites ORDINIS TEVTONICI primam expeditionem ſuſceperunt in Pruſſiam aduerſus Idololatras, quos fortes iſti milites armis domuerunt, & abolito Idolorũ cultu, ad ſalutarẽ Chriſti agnitio- 1217

Digitized by Google

agnitionē paulatim adduxerunt. Liber Ord. Pruſs.
Eodē anno ab HENRICO Barbato, & eius coniuge
S. HEDVVIGE, Principib. pientiſſimis, inſtitu-
tum & reditibus dotatum eſt Cœnobium Cano-
nicorum Regulariū in Oppidulo Sileſiæ NAVM-
BVRGK: vnde poſt annos 67. Collegium illud in
vicinam vrbem SAGANVM translatum eſt, de
quo infra 1284.

5188 RVDOLPHVS Imp. Comes HABSBVRGENSIS 1218
naſcitur 27. Aprilis. Hunc FRIDERICVS II. Imp.
dicitur ſacri baptiſmatis vndis expiatum extuliſſe.
Cuſp. Hinc ad mortem Maximiliani I. an. 300.
Eodem die OTHO IIII. Cæſar ab omnibus dereli-
ctus inglorius moritur Brunſvvigiæ. Vrſp. Meyer.
Alij ad præcedentem.

5190 FRIDERICVS Imperialem Coronam Romæ acce- 1220
pit, 22. Nouemb. qui vt coronationis beneficium
remuneraret, Fundenſem Comitatum Eccleſiæ
Romanæ perpetuo iure poſſidendum contulit &
donauit. Vrſp. *Hinc ad Caroli V. conorationem 300.*

5191 S. DOMINICVS moritur 6. (alij 5.) Auguſti, ſepul- 1221
tus Bononiæ, Canonizatus 1233. Antonin. Vin-
cent. Pet. de Natal. 7. c. 22. Lomb. 108.
S. BONAVENTVRA, dictus doctor Seraphicus, na-
tus eſt, quod dependet ex anno mortis 1274.

5193 THOMAS AQVINAS celebris Eccleſiæ Doctor, & 1223
doctrinæ Scholaſticæ princeps, Monachus Ordinis
Prædicatorum, atque Alberti Magni diſcipulus,
naſcitur. Antonin. Lombard. habet 1225. Olim di-
ctus eſt Doctor irrefragabilis & Angelicus.
*VINCENTIVS Cadlubcus, qui Chronicon Polonorum
ſcripſit, moritur 8 Martii. Mechou.*
*HERMANNVS de Saltza Ordinis militia Tentonicorum
Magiſter, primus Sacra domus vexilla in PRVSSIAM
victor traduxit hoc anno: quem Chriſtophorus Manlius
Gorlicius, Poëta doctiſſimus, ſequenti verſu expreſſit:
HerMannVs PrVſſos ChrIſtIs Vb Vota CoegIt.*

Hoc

5195 Hoc anno GVILERMVS Pariſienſis, autor libri qui inſcribitur, Rhetorica diuina, verbi diuini prædicatione retraxit ex lupanaribus mulierculas, iiſq; Pariſiis nouā domum filiarum Dei extruxit & incoauit. Biennio poſt factus eſt Epiſcopus Pariſiēſis.

5196 *Hoc anno, 29 Maij, BORVSSIA ordini Teutonico per Cunradum Ducem Maſouiæ donata eſt, & poſtea anno 1330. armata manu occupata Lib ord. Pruſſ.*

S LVDOVICVS Rex Galliæ coronatur Rhemis circa Cal. Decemb. regnauit an. 44. Onuphr, Meyer.

S. FRANCISCVS Princeps Ordinis Minorum 4. Octob. Aſſiſii moritur ætat. 45. Pontificatus Honorii III. anno vndecimo: ab Inſtitutione religionis 18. Sanctorum numero aſſcriptus à Gregorio IX. PP. anno 1228. die 16. Iulij. Antonin. Huius vitam deſcripſit Bonauentura, qui eum biennio ante mortem in Ecſtaſi ſcribit notatum ſtigmatis. De quo Vincent. lib. 31. cap. 109. Palmer.

5197 *LVDOVICVS Thuringiæ Lantgrauius, maritus S. Eliſabeth, cum iter haberet in Syriam, & Brunduſii Imperatorem expectaret, obiit 10. (alij 11.) Septemb. cuius oſſa in Thuringiam relata, & in monaſterio* Reinhartsborn *ſunt condita.*

ACCVRSIVS Florentinus, primus vniuerſi Iuris gloſſator, circa hunc annum ſub Friderico II. Imp. floruit, vt ipſe teſtatur in l. penultima de accuſationibus. Forſter.

HONORIO III. PP. mortuo 18. Martii, ſucceſſit GREGORIVS IX. qui Decretales Iuris Canonici publicauit. Antonin.

5198 FRIDERICVS Imp. in Paleſtinam cum multis principib. trāsfretauit, quem Gregorius IX. PP. nihilominus excommunicatum, maxime per fratres prædicatores, in Germania proclamauit, & captata occaſione abſentiæ Imperatoris, exercitum miſit in Apuliam, & terras Imperatoris ſibi ſubegit, Vrſp. Tritth.

FRI-

Digitized by Google

RIDERICVS Imp. ad eas pacis conditiones Sultanum adegit, vt vrbs Hieroſolyma, Nazareth, & Ioppe, locaq; alia Imperatori reſtituerentur, & induciæ inter Chriſtianos & Saracenos in decênium ſancirentur. Paſchatis quoque feſtum, vel vt Tritt. habet, Dominicam Lætare Ieruſalem, celebrauit Imperator Hieroſolymis, more regio coronatus incedens. Itaque ſine ſanguine bello maximo confecto reuerſus eſt in Apuliam in æſtate. Vrſperg. cuius Chronicon hic terminatur. 1229

LBERTVS Liuonienſis Epiſcopus, qui RIGAM vrbem primus communiuit, è ſeculo migrauit. Cranz. Sax. l. 8. c. 4.

VBILÆVS MVNDI 104. *Moſis 54. prædicationis Chriſti 24.* 1230

RIDERICVS Imp. à GREGORIO IX. PP. in gratiam recipitur & abſoluitur: ſed non niſi 120. millibus vnciarum auri Eccleſiæ Romanæ ob illata damnata perſolutis. Platin. Naucle.

oc ſeculo celebres fuerunt:

ETRVS de Vineis, Friderici Imp. Magiſter Epiſtolarum & Cancellarius, cuius Epiſtolæ hodie extãt.

AYMVNDVS, qui Decretalium libros eo, quo nunc ſunt, ordine digeſſit.

[VGO Barcinonẽſis Cardinalis, qui tota fermè Biblia poſtillis illuſtrauit, vt teſtis eſt Mart. Polonus.

NTONIVS de Padua Ordinis Minorum, quem Pontifex arcam teſtamenti appellauit, & ann. 1232. canonizauit.

ENRICVS Cardinalis vulgo dictus Oſtienſis, præſtantiſſimæ in vtroq; iure ſcientiæ vir habitus, qui ſummam compendioſam & ſuper titulos Decretalium ſcripſit.

ELIZABETH filia Andreæ Regis Vngariæ, nupta Ludouico Thuringiæ & Haſſiæ Lantgrauio, obiit 19. Nouemb. ſepulta Marpurgi. Hæc matrona & pia & cala- 1231

mitoſa

Digitized by Google

mitoſa fuit, quia matrem Gertrudim amiſit gladii ſupplicio: maritum in locis externis propter nauigationem nauſea: filium domi veneno: ipſa preterea ab Henrico mariti fratre poſſeſſione expulſa eſt. Iſta tamen omnia virtute & patientia ſuperauit. Fuit neptis S. Heduuigis ex ſorore: eiuſque filia Sophia nupſit Henrico Duci Brabantiæ, quæ quidem & ſtirps eſt LANTGRAVIORVM HASSIÆ: *Elizabeth propter pietatem & munificentiam erga egenos & erga Chriſti miniſtros inter Sanctas relata eſt à Gregorio IX. PP. Peruſij anno 1235. Dicitur fundaſſe hoſpitale Marpurgenſe. Siffridus ait Hermannum Lantgrauium, Elizabethæ filium, cum vxorem duxiſſet. poſt celebratas nuptias veneno peremptum à quadam maleſica, & Hermannum mortuum ſine hærede. Vide Fabric. Tritth. Plat.*

Eodem anno vrbs Pruſſiæ THORONIA, *vulgò* Thorn *condita eſt. Mechou. & lib. Ord. Pruſſ.*

5203 Epiſcopatus POMEZANENSIS in Pruſſia fundatus. Chyt. 1233

5206 IOANNES de Sacro buſto Monachus Minorita, Profeſſor Mathematum in Acad. Pariſienſi (qui Computum Eccleſiaſticum, Tractatum de Sphæra & alia ſcripta edidit) hoc anno Lutetiæ obiit. 1236

5207 ELBINGA *vrbs Pruſſiæ condita. Mechou. & lib. Ord. Pruſſ.* 1237

Circa hunc annum fundata ſcribitur Academia VIENNENSIS in Auſtria à Friderico II. Imp. alii 1384.

5208 HENRICVS *Barbatus Dux Sileſiæ, maritus S.* HEDVVIGIS, *moritur Croſnæ 19. Martii, ſepultus in monaſterio Trebniz. Succeſsit filius* HENRICVS PIVS. *Mechouius.* 1238

Monaſterium Franciſcanorum Vitebergæ fundatur ab HELENA coniuge Alberti Ducis Saxoniæ, vt eſſet locus ſepulturæ Ducum Saxoniæ. Brotuf. Hinc ad mutationem religionis Vitebergæ 280. id eſt, quinquies 56. ad natalem Friderici Sapientis quater 56. ad annum 1574. ſexies 56.

Digitized by Google

5209 *Ex hoc tempore rurſus erupit & viguit* GVELFORVM, *&* GIBELLINORVM *factio. Nam Imperator, qui tum Piſis erat, cùm non ſatis ipſi conſtaret, qui partes ſuas, quive Pontificis ſequerentur, Ciuitates Italiæ in duas factiones tunc primum diuiſit. Nam qui Pontifici fauebant Guelfi, qui verò Imperatori Gibellini appellati ſunt. Hæc quidem deterrimarum factionum nomina ad perniciem humani generis inuenta, primùm apud Piſtorienſes audita ſunt. Platina. Hunc euentum alii ad præced. alii ad ſequen. referunt.* 1239

5210 Dicatum Lipſiæ Cœnobium PAVLINVM, quod nunc ad Academiam adiunctum eſt. Fabric. 1240

HERMANNVS *de Saltza Ordinis militiæ Teutonicorum in Boruſſia Magiſter, vir fortis & magnanimus, rerumq́ præclarè geſtarum laude celebris, poſtquam Ordini triginta annorum ſpacio præfuiſſet, eidemq́ plurimas arces & bona in Armenia, Italia, Vngaria & Germania adieciſſet, obiit in Apulia die 24. Iulij, ſepultus Barletti.*

5211 HENRICVS II. *Pius, Sileſiæ, Luſatiæ & Maioris Poloniæ Princeps, &* S. HEDVVIGIS *filius,* TATARIS *ex Aſia magnis agminibus progreſſu regionesq́ Europeas hoſtiliter inuadentibus, & Hungariam, Poloniam ac Sileſiam crudeliter vaſtantibus, ſeſe opponens, exercitu triginta millibus militum inſtructo, cum iiſdem acerrimo prælio congreſſus eſt, fortiterq́ pro aris & focis pugnans, glorioſa morte die 9. Aprilis (videlicet die Martis poſt Dominicam Quaſimodogeniti) in campo VVolſtat prope Lignicium, occubuit.* [Tatari cadaueri Principis caput amputarunt, illudque haſtæ infixum circumtulerunt Lignicium vrbs incēſa eſt, ſed arx valido eſt munita præſidio, ab eo cum Tatari poſtulaſſent deditionem, reſpōſum eſt, pro vno Principe necato ſeſe habere plures Dominos adoleſcētes, quos non eſſent deſerturi] 1241

In

In quo prælio non tantum præter principem ipſum BOLESLAVS *Marchio Morauiæ Henrici amitinus,* POMPO *Magiſter militum Ordinis Teutonic. in Boruſsia, aliique plurimi viri fortes perierunt: ſed & tanta Chriſtianorum ſtrages edita eſſe dicitur: vt cùm Tatari poſt victoriam, ſingulis cadaueribus ſingulas auriculas præciderent, nouem grandes ſacci expleti eſſe ſcribantur. Corpus Henrici ab vxore* ANNA *filia Othocari Regis Bohemiæ ex ſexto digito ſiniſtri pedis agnitum, & Vratislauiæ in templo S. Iacobi humatum eſt. Mechou. Curæus. Hunc exitum tulit Princeps hic verè pius & generoſus, qui vitam pro patriâ profudit, & ſanguine ſuo Germaniam texit. Etſi enim ipſemet quoque, multis ſuorum deſideratis, occubuit: attamen vires Tatarorum ita attriuit: vt ſibi ipſis diffiderent, & ad ſuos reuerterentur. Curæus.*

5213 INNOCENTIVS IV. creatur Rom. Pontifex 24. Iunij. Hic pileum rubrum Cardinalibus dedit, quo ſignificare voluit, Cardinales paratos eſſe debere pro libertate Eccleſiaſtica, ſi opus erit, vitam morti exponere. Onuph. 1243

S. BONAVENTVRA religionem S. Franciſci ingreditur ætat. 22. Septimo anno pòſt prælegit Sententias Pariſiis.

S. HEDVVIGIS, Henrici Barbati Sileſiæ Ducis coniunx, innocentiæ, ſanctitatis & manſuetudinis exemplar, & regionis Sileſiæ decus ſingulare, in pia inuocatione Chriſti obiit 15. Octob. Canonizata 1266. Mechou. Curæus.

Reliquit Beata HEDWIGIS numeroſam poſteritatem, quæ diu dominatum SILESIÆ obtinuit: ex qua adhuc hodie ſuperſtes eſt Reuerendiſſ. Illuſtriſſ. & laudatiſſimus princeps ac Dn. Dn. IOACHIMVS FRIDERICVS, Dux SILESIÆ, Lignicenſis & Bregenſis, vnà cum Illuſtriſſ. duobus filiis IOHANNE CHRISTIANO, & GEOR-

Digitized by Google

GIO RVDOLPHO, Ducibus SILESIÆ, Lignic.& Breg. qui quidem paternâ ſtirpe ex vetuſta familia Regum POLONIÆ, maternâ verò ex poſteritate CAROLI MAGNI & Beatæ HEDWIGIS nati ſunt: quos vt DEVS opt. max. diutiſſimè florentes, ſaluos ac incolumes, in patriæ ſalutem & emolumentum, conſeruet, ardentibus eundem votis precor.

5215 *FRIDERICVS II. Imp. excommunicatur & imperio* 1245
priuatur in Concilio Lugdunenſi ab Innocentio IV. 21. Iunij, & contra eum HENRICVS Haſsiæ ac Thuringiæ Landgrauius, S. Elizabethæ leuir, electus eſt, qui tamen anno 1246. occiſus eſt ſagitta prope Vlmam, & ſepultus Iſennaci. Alij ad ſequentem. Verùm Vincentius in Speculo ſcribit, Innocentium PP. Lugduni Concilium celebraſſe circa feſtum Petri & Pauli an. 1245. *in quo Imperatorem tanquam ſchiſmaticum & hoſtem Eccleſiæ condemnârit.*

Hinc aliqui numerant 28. annos interregni vſque ad Rudolphi Habſpurgij imperium. Formula depoſitionis Friderici refertur lib. 6. Decretalium c. ad Apoſtolicæ, &c.

Siffridus ſcribit, in Henrico Landgrauio defuncto defeciſſe Principes Thuringiæ, cuius poſſeſſio ad Marchiones Miſniæ tranſlata ſit.

5220 FRIDERICVS II. Imp. moritur die Luciæ, 13. De- 1250
cemb. an. ætat. 57. imperij 38. Eius ſepulchro Panormi hi verſus inſcripti ſunt:

Si probitas, ſenſus, virtutis gratia, cenſus,
Nobilitas orti, poſſent obſiſtere morti;
Non foret extinctus Fridericus, qui iacet intus.

Hoc anno die 21. April. expletur annus Romæ conditæ 2000. *Hinc ad Caroli V Imp. natalem* 250.

CVNRADI IV. Friderici II. filij IMPERIVM.

5222 Epocha ALPHONSI hoc anno incipit Cal. Iunij. 1252

Cardanus & alij ab æra CHRISTI ad Alphonſinam numerant annos Iulianos 1251. dies 152. Ab hoc Alphonſo Hiſpaniarum Rege nomen acceperunt

TABV-

Digitized by Google

TABVLÆ ALPHONSINÆ, eò quòd eius authoritate & mandato ſint conditæ. Eſt ab æra Turcica annus 630.

5224 CVNRADVS IV. Imp. obiit 22. Maij. extinctus veneno, Manfredi ſpurij fratris inſidiis: imperii an. 3. m. 5. d. 10. Onuphr. Ritius de eo ſic loquitur: *Cunradus obſeſſam Neapolim fame domuit, octauoq; menſe ad deditionem ea compulſa, muros, nonnullaſq; publicas & priuatas ædes ſolo æquauit: eadem Capuæ pœna illata. Cumque potitus eſſet omni Sicilia, altero poſt eius aduentum ex Alemannia in Italiam anno, diem extremam clauſit non abſque ſuſpicione dati veneni ab eius Medicis, à Manfredo pecunia corruptis.* 1254

Ordo Carthuſienſium in perpetuum eſui carnium renunciauit.

WILHELMI Ducis Hollandiæ IMPERIVM.

5225 WILHELMVS Imp. Comes Hollandiæ occiſus à Friſiis, an imperii 1. Martin. Polon. Aliàs ad ſeq. Interregnum an. 17. ſecutum eſt vſque ad Rudolphum Imp. 1255

REGIVS MONS vrbs Pruſſiæ extruitur, Lib. Ord. Pruſ. Mechou.

5226 BONAVENTVRA eligitur in Generalem Ordinis Minorum, an. 13. poſt ingreſſum religionis die 2. Feb. Rexit ordinem an. 18. Legend. 1256

5228 *ALPHONSVS Rex Caſtellæ & Legionis à quibuſdam Germaniæ Principibus creatur Rex Romanorum prid. Cal. Aprilis, ſed ſponte abdicauit.* 1258

5229 ALBERTVS Magnus natus ex nobili Bolſtatenſium familia Sueuica, patre carpẽtario, ciue Lauingano. Monachus Ordinis Prædicatorum, in Theologia & Philoſophia eruditiſſimus, hoc anno factus eſt Epiſcopus Ratiſbonenſis in Bauaria, ætat. 66. Hic lectionum adeò appetens fuit: vt Ratiſbonenſi Epiſcopatu ſe abdicârit, & priuatus Coloniæ viuens publicis prælectionibus tantùm vacârit. Res certè rariſſimi exempli, præferri docendi labores 1259

GIO RVDOLPHO, Ducibus SILESIÆ, Lignic.& Breg. qui quidem paternâ ſtirpe ex vetuſta familia Regum POLONIÆ, maternâ verò ex poſteritate CAROLI MAGNI & Beatæ HEDWIGIS nati ſunt: quos vt DEVS opt. max. diutiſſimè florentes, ſaluos ac incolumes, in patriæ ſalutem & emolumentum, conſeruet, ardentibus eundem votis precor.

5215 *FRIDERICVS II. Imp. excommunicatur & imperio priuatur in Concilio Lugdunenſi ab Innocentio IV. 21. Iunij, & contra eum HENRICVS Haſſiæ ac Thuringiæ Landgrauius, S. Elizabethæ leuir, electus eſt, qui tamen anno 1246. occiſus eſt ſagitta prope Vlmam, & ſepultus Iſennaci. Alij ad ſequentem. Verùm Vincentius in Speculo ſcribit, Innocentium PP. Lugduni Concilium celebraſſe circa feſtum Petri & Pauli an. 1245. in quo Imperatorem tanquam ſchiſmaticum & hoſtem Eccleſiæ condemnârit.* 1245

Hinc aliqui numerant 28. annos interregni vſque ad Rudolphi Habſpurgij imperium. Formula depoſitionis Friderici refertur lib. 6. Decretalium c. ad Apoſtolica, &c.

Siffridus ſcribit, in Henrico Landgrauio defuncto defeciſſe Principes Thuringiæ, cuius poſſeſſio ad Marchiones Miſniæ tranſlata ſit.

5220 FRIDERICVS II. Imp. moritur die Luciæ, 13. Decemb. an. ætat. 57. imperij 38. Eius ſepulchro Panormi hi verſus inſcripti ſunt: 1250

Si probitas, ſenſus, virtutis gratia, cenſus,
Nobilitas orti, poſſent obſiſtere morti:
Non foret extinctus Fridericus, qui iacet intus.

Hoc anno die 21. April. expletur annus Romæ conditæ 2000. Hinc ad Caroli V. Imp. natalem 250.

CVNRADI IV. Friderici II. filij IMPERIVM.

5222 Epocha ALPHONSI hoc anno incipit Cal. Iunij. 1252

Cardanus & alij ab æra CHRISTI ad Alphonſinam numerant annos Iulianos 1251. dies 152. Ab hoc Alphonſo Hiſpaniarum Rege nomen acceperunt

TABV-

Digitized by Google

Tabvlæ Alphonsinæ, eò quòd eius authoritate & mandato ſint conditæ. Eſt ab æra Turcica annus 630.

5224 Cvnradvs IV. Imp. obiit 22. Maij. extinctus veneno, Manfredi ſpurij fratris inſidiis: imperii an. 3. 1254
m. 5. d. 10. Onuphr. Ritius de eo ſic loquitur: *Cunradus obſeſſam Neapolim fame domuit, octauoq; menſe ad deditionem ea compulſa, muros, nonnullaſq; publicas & priuatas ædes ſolo æquauit: eadem Capuæ pœna illata. Cumque potitus eſſet omni Sicilia, altero poſt eius aduentum ex Alemãnia in Italiam anno, diem extremam clauſit non abſque ſuſpicione dati veneni ab eius Medicis, à Manfredo pecunia corruptis.*

OrdoCarthuſienſium in perpetuum eſui carnium renunciauit.

Wilhelmi Ducis Hollandiæ Imperivm.

5225 Wilhelmvs Imp. Comes Hollandiæ occiſus à 1255
Friſiis, an imperii 1. Martin. Polon. Aliàs ad ſeq. Interregnum an. 17. ſecutum eſt vſque ad Rudolphum Imp.

REGIVS MONS vrbs Pruſſiæ extruitur, Lib. Ord. Pruſ. Mechou.

5226 Bonaventvra eligitur in Generalem Ordinis 1256
Minorum, an. 13. poſt ingreſſum religionis die 2. Feb. Rexit ordinem an. 18. Legend.

5228 *ALPHONSVS Rex Caſtellæ & Legionis à quibuſdam* 1258
Germaniæ Principibus creatur Rex Romanorum prid. Cal. Aprilis, ſed ſponte abdicauit.

5229 Albertvs Magnus natus ex nobili Bolſtatenſium 1259
familia Sueuica, patre carpẽtario, ciue Lauingano. Monachus Ordinis Prædicatorum, in Theologia & Philoſophia eruditiſſimus, hoc anno factus eſt Epiſcopus Ratiſbonenſis in Bauaria, ætat. 66. Hic lectionum adeò appetens fuit: vt Ratiſbonenſi Epiſcopatu ſe abdicârit, & priuatus Coloniæ viuens publicis prælectionibus tantùm vacârit. Res certè rariſſimi exempli, præferri docendi labores

Digitized by Google

Epiſcopatibus. Meritò igitur Albertus cognomentum Magni tulit etiam hoc nomine. Reliquit diſcipulos multos, quorum præcipuus & eminentiſſimus fuit Thomas Aquinas.

5230 *Circa initium anni huius* OTHOMANVS I. *Rex Turcarum, natus eſt, patre* ERTVGVLE. *Leonclau. in hiſtoria Muſulmana Turc.* 1260

5231 *CranZius ſcribit hoc anno mortuum eſſe Adolphum Comitem Holſatiæ, de quo rem miram refert:* Adolphus Comes Holſatiæ, *inquit*, ingreſſus eſt ordinem Minorum Hamburgi die S. Hippolyti, & poſtea erexit monaſterium ſui Ordinis in Oppido Kyl, vbi cùm operarii non haberent quo per æſtum inter laborandum reficerentur, lac oſtiatim emendicauit: cumque aliquando filios ſuos Ioannem & Gerhardum, inter quos Holſatiam diuiſerat, obuios habuiſſet, ſublimes in equis more Comitum vectos, paſſus eſt humanitus aliquid, vt rubore cœperit perfundi. Sed mox robur mentis aduocans, cùm adhuc in conſpectu eſſent filii, hydriam lacte plenam & leuatam ſuper caput euertit, & ſeſe totum à vertice lacte perfundens dixit: Infelix, erubuiſti Chriſti pauperiem, baiulare lac in manibus, nunc vel in capite oſtende quid portaueris. 1261

5234 Feſtum Corporis CHRISTI inſtitutum in ciuitate Vrbeuetana ab VRBANO IV. PP. Hymnum & Officium quod in miſſa canitur, compoſuit Thomas Aquinas. 1264

5235 ODOFREDVS *Beneuentanus Iuriſconſultus, qui Commentarios ad Codicem & Pandectas ſcripſit, & præterea de formulis actionum, de ordine iudiciorum, & de arte notariatus ſcripta edidit, moritur Bononiæ 3. Decemb. alij ad ſeq. Forſter.* 1265

DANTES ALIGERIVS *Poëta Florentinus naſcitur Florentiæ. Palmer. Volater.*

5238 CVNRADINVS *Cunradi IV. Imp. filius, Friderici II. Imp. nepos, vltimus ex Barbaroſſa familia nobiliſſima,* 1268

Digitized by Google

ſima, multarumque regnorum & Imperii vnicus heres, die 22. Augusti (al. 28. Nouemb.) congreſſus cum CAROLO Ludouici Galliarum Regis fratre in Marſis vincitur, & captus cum Friderico Auſtriaco, Pontificis Clementis IIII. incitatione Neapoli in publico ſecuri percutitur, cùm Pontifex Carolo ſciſcitanti de tractatione captiuorum reſpondiſſet: Vita Conradini mors Caroli: Mors Conradini vita Caroli. *Hunc euentum alii ad praeced. alii ad ſeq. referunt. Ritius habet 1268. quem ſecuti ſumus: ac conſentiunt ei Siffridus, Hirſgau. & alii. Golzius ſcribit, Conradinum cùm in Caroli poteſtatem veniſſet, anno vno carceris ſqualore maceratum eſſe. Inde fortè eſt anni vnius diſcrepantia.*

5240 *S. LVDOVICVS Rex Franciae, qui Collegium SORBONAE Pariſiis erexit, moritur 25. Auguſti. Chron. Gal.*

5241 *GVILELMVS DVRANDVS, vulgò appellatus, Speculator, vir exercitationis forenſis peritiſſimus, & ideo pater practicae vocatus, condidit eximium opus, quod Speculum Iuris inſcribitur: Eſtque autor libri, qui inſcribitur Rationale diuinorum.*

Berlini fundatum eſt monaſterium Franciſcanorum, liberalitate illuſtriſſimorum Principum Marchionum Othonis & Alberti, cuius extructio aliquot annorum ſpacio vix abſolui potuit.

5242 *Hoc tempore vixit IOANNES SEMECA, cognomento Teutonicus, primus gloſſator Decreti Gratiani. Fertur fuiſſe Canonicus Halberſtatenſis, & ibidem tumulatus.*

5243 Rvdolphvs Comes Habſpurgenſis eligitur Imperator Rom. abſens, dum obſidet Baſileam 29. Septemb. Fuit Princeps prudens, armis & bello ſtrenuus, & qualē turbata Reſp. depoſcebat. Siff idus ſcribit, eum praecepiſſe ſuis ſatellitibus ne quenquam pauperum acceſſu & colloquio ſuo

Digitized by Google

arcerent; *Date obſecro*, inquit, *hominibus me accedendi locum & facultatem. Non enim ideo ad imperium euectus ſum, vt hominibus in arca præcludar.* Huius poſteri adhuc tenent Imperium, & ab hoc anno incipit Chronicon Auſtriacum Magiſtri Alberti Argentinenſis, quod comprehendit an. 77. à principio Rudolphi ad an. Chriſti 1350. Vide Cuſpiniani Auſtriam. Noſtra ætate Rudolphi res geſtas grandiore carminum ſono cecinit IOACHIMVS MAISTERVS, tanto Imperatore dignus Poëta.

Eſt annus à regno Beli 3400. à morte Cyri 1800. à monarchia Alexandri 1600. Auguſti 1300. nato Conſtantino Magno 1000. morte Othonis Magni 300. Hinc ad imperium Rudolphi II. 303.

HELENA vxor Alberti Ducis Saxoniæ, filia Othonis Brunſuuicenſis, fundatrix monaſterii Franciſcanorum Vitebergæ moritur 6. Septemb. ſepulta ibidem. Fabric.

Hoc tempore floruit PTOLEMÆVS LVCENSIS, qui Pontificum vitas ſcripſit.

5244 S. BONAVENTVRA obiit in Concilio Lugdunenſi 1274
æt. 53. Canonizatus 1482. menſ. April.

THOMAS Aquinas Dominicanus mor. 7. Mart. æt. 50. cum ad Concilium Lugdunenſe proficiſceretur. Canonizatus 1323. à natali ſuo 10[illegible]. Hic ad extremum Euchariſtiam ſumpturus, Dominum Ieſum flendo rogitauit, vt ſi minus recta fuiſſent ea, quæ de ipſius myſteriis, deq; vniuerſa Eccleſia Sancto Spiritu inſtigante ſcripſiſſet, veniam tribueret, eaq; omnia Eccleſiæ iudicio ſacroſancto permiſit. Volater.

RVDOLPHVS Imp. ex MATHILDE filia LVDOVICI Palatini ſuſcepit filium RVDOLPHVM à quo PALATINORVM ad RHENVM genus in hunc vſque diem propagatur. Beutherus.

5247 *Hoc anno ſcribunt VVimpfelingus & Bruſchius, incoatum* 1277
eſſe extructionem turris ARGENTINENSIS,

quæ

quæ vt Germaniæ ſpectaculum & ornamentum eximium ſeptem Mundi Miraculis annumerari poſſit. Abſoluta eſt annis 28. Hinc ad extructionem turris Viennenſis anni 63.

Hoc ſeculo vixit IACOBVS de VORAGINE, Epiſcopus Ianuenſis, hiſtoriæ Lombardicæ, de Sanctis, autor.

5248 *RVDOLPHVS Imp. victo & occiſo Ottocaro Rege Boëmiæ, Auſtriam recuperauit, 26. Auguſti (alij die Rufi, qui incidit in 27. Auguſti) Cuſpinianus ſcribit in Ottocari exercitu deſideratа fuiſſe 14. millia hominum præter captiuos: & hac occaſione Auſtriam ad Comites de Habſpurg deuolutam eſſe. Aen. Syl. Boëm. c. 27.*

Chronicon MARTINI POLONI Epiſcopi Conſentini deſinit hoc anno, qui eſt primus Nicolai III. Papæ. At open ſix ab alio addita pertingit vſq; ad annum Chriſti 1320.

Eodem anno terminatur accuratiſſime ſcriptum Chronicon IACOBI MEYERI de reb. Flandriæ.

5249 *ACCVRSIVS Floren. iuris gloſſator an. æt. 78. moritur, ſepultus Bononiæ apud Minores. Volater.*

5250 IVBILÆVS MVNDI 105. *Moſis 55. prædicationis Chriſti 25.*

ALBERTVS Magnus, Epiſcopus Ratisbonenſis moritur ætat. 87. ſepultus Coloniæ. Tritth.

5251 *MARIÆBVRGVM vrbs Pruſſiæ condita. Lib. Ord. Pruſſ.*

FRIDERICVS Marchio Miſniæ, cuius fuit à matre admorſa gena, captus eſt à patre ſuo Alberto, & toto anno retentus in arce Iſennacenſi: vnde poſtea diuinitus liberatus eſt, cum odio Alberti Tyranni cuſtodes aliqui miſeria adoleſcentis adfecti, fugæ conſilia adiuuarent.

5252 *Hoc anno SICVLI Gallorum præſidiariorum inſolentiam, luxum faſtumque pertæſi, conſpirantes decretum*

Digitized by Google

faciunt, vt certo die, cum primum ſignum ærea campana ad veſpertinas preces daretur, Gallos vniuerſos promiſcuè interficerent, nullo ſexus, ætatis vel ordinis diſcrimine habito. Illuxit itaque vltimus & funeſtiſſimus GALLIS *in Sicilia dies 30. Martij, quo ad vnum omnes per totam Inſulam à ciuibus cuiuſcunque ordinis tanta crudelitate trucidati ſunt, vt etiam grauidæ euiſcerarentur, eorumque fœtus execti, ne quid Gallicæ ſtirpis in Sicilia ſupereſſet, ſaxis illiderentur, duarumque horarum ſpacio octo millia Gallorum ea clade perempta ſcribantur. Inde dictæ ſunt Veſperæ Siculæ. Chron. Gall. Aemil. lib. 7. Plerique referunt hunc euentum ad an. ſup. ſed ea ratione 30. Martij non quadrat ad feſtum Paſchatis, quo iſta accidiſſe annotatum eſt.*

5254 *ROLANDINVS de Romaniciis Legum Doctor moritur* 1284
11. Sept. Bononiæ. Fend. Schraderus.

Hoc anno 19. Maii, vt autor eſt Mechouius, PRIMISLAVS Dux Sprottauienſis tranſtulit Cœnobium Canonicorum regulariũ ex oppido Naumburg in vrbem SAGANVM, vbi hodie ABBATIA eſt, quam ab Henrico Barbato primum conſtitutam & fundatam eſſe diximus anno 1217. quem fundationis literæ à R. D. Abbate nobis commonſtratæ oſtendunt.

5258 HENRICVS IIII. Dux Vratiſlauienſis erexit Col- 1288
legium S. CRVCIS Vratiſlauiæ. Mechou. Manuſcripta tamen Chronica alium annum definiunt.

5259 *ÆGIDIVS de Fuſcariis, ciuis Bononienſis, Iuris Canonici* 1289
peritiſſimus, moritur 9. Ianua. Fend.

5260 TYRVS, SIDON, TRIPOLIS, BERYTHVS à Sul- 1290
tano Aegypti rege incenſæ & complanatæ. PTOLEMAIS fuga diſperſis Chriſtianis, ſine vi capta atque diruta, fundamentis quoq; effoſſis. Chriſtiani qui vrbem reliquerãt, Cretam fugientes, perierunt naufragio. Ita expulſis de terra ſancta Chriſtianis amiſimus reliquias victoriarum, quæ annorum

Digitized by Google

rum ferme 200. labore à Chriſtianis partæ erant. Drechſ.

ERTVGVLES *Othomani I. Turcarum Regis pater obiit. Leonclau. in Pand. Turc.*

Habita ſunt Comitia ERFORDIAE *à Rudolpho Imperat. Is auxilio iſtius vrbis deuaſtauit 60. arces Thuringiæ, quarum rudera hodie conſpiciuntur. Fabric. Vide Siffridum.*

5261 RVDOLPHVS, Imp. moritur 15. Iulii, die diuiſionis Apoſtolorum, cùm vixiſſet an. 73. menſ. 5. & imperaſſet an. 18. ſepultus Spiræ. Siffrid. 1291

5262 ADOLPHVS Comes de NASSAVV, IMPERATOR appellatus, 6. Ianuarij. 1292

5266 *Exulant Miſnia Fridericus & Diczmannus fratres. Siffrid.* 1296

5268 Commiſſum eſt atrox prælium inter ADOLPHVM Imp. qui tum occubuit, & inter ALBERTVM, qui in imperio ſucceſſit. ADOLPHVS occiſus eſt, vt habet inſcriptio Mauſolei Spirenſis, 2. Iulii, alii habent 14. Iulii; cùm imperaſſet an. 6. & aliquot menſibus. 1298

Corpus occiſi Adolphi Imp. in monaſterio Roſendal *fuit humatum vſque ad tempora Henrici Regis de LutZenburg, cuius præcepto, Spiram cum honore delatum in ſepulchris Regum locatum eſt. Sunt qui ſcribant, omnes eos qui contra Adolphum Regem conſpirauerunt, mala morte, diuina vliſcente gratia iniuriam eius, periiſſe. Nam* ALBERTVS *ipſe regni vſurpator, à fratris filio fuit occiſus. Comes de* Hohenlohe/ *& Comes de* Ochſenſtein *ſimiliter fuerunt occiſi. Archiepiſcopus Moguntinus ſuper ſellam ſedens, inopinata morte ſublatus eſt. Comes gemini pontis, in ripa* Glieſe *dicta, fuit ſubmerſus. Conradus Epiſcopus Argentinenſis, ante Friburgum à quodam ruſtico gladio interemptus. Comes de* Liningen *Phreneticus & variis calamitatibus miſer factus eſt. Cæterique penè omnes ſimili interitu perierunt. Hæc Trithem. Hirſgau.*

Horren-

faciunt, vt certo die, cum primum ſignum ærea campana ad veſpertinas preces daretur, Gallos vniuerſos promiſcuè interficerent, nullo ſexus, ætatis vel ordinis diſcrimine habito. Illuxit itaque vltimus & funeſtiſſimus GALLIS *in Sicilia dies 30. Martij, quo ad vnum omnes per totam Inſulam à ciuibus cuiuſcunque ordinis tanta crudelitate trucidati ſunt, vt etiam grauidæ euiſcerarentur, eorumque fœtus execti, ne quid Gallicæ ſtirpis in Sicilia ſupereſſet, ſaxis illiderentur, duarumque horarum ſpacio octo millia Gallorum ea clade perempta ſcribantur. Inde dicta ſunt Veſpera Sicula. Chron. Gall. Aemil. lib. 7. Plerique referunt hunc euentum ad an. ſup. ſed ea ratione 30. Martij non quadrat ad feſtum Paſchatis, quo iſta accidiſſe annotatum eſt.*

5254 ROLANDINVS *de Romanicis Legum Doctor moritur 11. Sept. Bononiæ. Fend. Schraderus.* 1284

Hoc anno 19. Maii, vt autor eſt Mechouius, PRIMISLAVS Dux Sprottauienſis tranſtulit Cœnobium Canonicorum regulariũ ex oppido Naumburg in vrbem SAGANVM, vbi hodie ABBATIA eſt, quam ab Henrico Barbato primum conſtitutam & fundatam eſſe diximus anno 1217. quem fundationis literæ à R. D. Abbate nobis commonſtratæ oſtendunt.

5258 HENRICVS IIII. Dux Vratiſlauienſis erexit Collegium S. CRVCIS Vratiſlauiæ. Mechou. Manuſcripta tamen Chronica alium annum definiunt. 1288

5259 ÆGIDIVS *de Fuſcariis, ciuis Bononienſis, Iuris Canonici peritiſſimus, moritur 9. Ianua. Fend.* 1289

5260 TYRVS, SIDON, TRIPOLIS, BERYTHVS à Sultano Aegypti rege incenſæ & complanatæ. PTOLEMAIS fuga diſperſis Chriſtianis, ſine vi capta atque diruta, fundamentis quoq; effoſſis. Chriſtiani qui vrbem reliquerãt, Cretam fugientes, perierunt naufragio. Ita expulſis de terra ſancta Chriſtianis amiſimus reliquias victoriarum, quæ annorum 1290

rum ferme 200. labore à Chriſtianis partæ erant. Drechſ.

ERTVGVLES Othomani I. Turcarum Regis pater obiit. Leonclau. in Pand. Turc.

Habita ſunt Comitia ERFORDIAE à Rudolpho Imperat. Is auxilio iſtius vrbis deuaſtauit 60. arces Thuringiæ, quarum rudera hodie conſpiciuntur. Fabric. Vide Siffridum.

5261 RVDOLPHVS, Imp. moritur 15. Iulii, die diuiſionis Apoſtolorum, cùm vixiſſet an. 73. menſ. 5. & imperaſſet an. 18. ſepultus Spiræ. Siffrid. 1291

5262 ADOLPHVS Comes de NASSAVV, IMPERATOR appellatus, 6. Ianuarij. 1292

5266 *Exulant Miſniâ Fridericus & Dicemannus fratres. Siffrid.* 1296

5268 Commiſſum eſt atrox prælium inter ADOLPHVM Imp. qui tum occubuit, & inter ALBERTVM, qui in imperio ſucceſſit. ADOLPHVS occiſus eſt, vt habet inſcriptio Mauſolei Spirenſis, 2. Iulii, alii habent 14. Iulii; cùm imperaſſet an. 6. & aliquot menſibus. 1298

Corpus occiſi Adolphi Imp. in monaſterio Roſendal *fuit humatum vſque ad tempora Henrici Regis de Lutzenburg, cuius præcepto, Spiram cum honore delatum in ſepulchris Regum locatum eſt. Sunt qui ſcribant, omnes eos qui contra Adolphum Regem conſpirauerunt, mala morte, diuina vliſcente gratia iniuriam eius, periiſſe. Nam ALBERTVS ipſe regni vſurpator, à fratris filio fuit occiſus. Comes de* Hohenlohe / *& Comes de* Ochſenſtein *ſimiliter fuerunt occiſi. Archiepiſcopus Moguntinus ſuper ſellam ſedens, inopinata morte ſublatus eſt. Comes gemini pontis, in ripa* Blieſe *dicta, fuit ſubmerſus. Conradus Epiſcopus Argentinenſis, ante Friburgum à quodam ruſtico gladio interemptus. Comes de* Liningen *Phreneticus & variis calamitatibus miſer factus eſt. Cæterique penè omnes ſimili interitu perierunt. Hæc Tritthem. Hirſgan.*

Horren-

Horrendus terræ motus, cuius meminit Siffridus, hoc anno in diuerſis ciuitatibus multas turres & domus ſubuertit: quarum ruina, multi homines vtriuſque ſexus obruti & perempti ſunt. Papa dum altari, diuina celebraturus, aſtaret, ſubitò terra horribili motu & ſtridore concutitur, parietes baſilicæ quatiuntur, lapides colliſi ad inuicem diſſecantur. Papa ex huiuſmodi ſtrepitu terribili defecit viribus, & licet vallatus eſſet turba Cardinalium & militum, inter manus miniſtrorum corruit, vixque eductus de Eccleſia, fugam cum cæteris iniit. Hoc anno viſus quoque Cometes.

De eodem ſic Platina in vita Bonifacii VIII. *Et ne exiſtimares tum Deum cum hominibus pacem habuiſſe, tantus repentè terræmotus exortus eſt, quantus nunquam anteà: quo quidem multis diebus per interualla plurima durante, ædificia paſſim corruêre. Reate Pontifex tum erat cum tota Curia, qui certè veritus, ne ruina ædificiorum opprimeretur, caſulam quandam ex tabulatis ſubtilibus in medio Clauſtro Fratrum Prædicatorum, prato admodum lato, ædificari iuſſit: eoque in loco aliquandiu reſedit, licet horrida ſæuiret hyems. In celebritate namque Sancti Andreæ hæc perturbatio exorta eſt. Apparuit tum quoque Cometes, magnæ alicuius futuræ calamitatis indicium.*

Sextus liber Decretalium, quem BONIFACIVS VIII. fieri fecerat, publicatus eſt. In eius libri fine ita adſignatum eſt tempus: Data Romæ apud S. Petrum: 5. Nonas Martij, Pontificatus noſtri anno 4.

ALBERTI I. Rudolphi Habſpurgii filii Ducis Auſtriæ IMPERIVM.

5270 BONIFACIVS VIII. PP. primus inſtituit celebrationem IVBILÆI, quo plenam delictorum omnium indulgentiam & remiſſionem præſtabat viſitantibus Romæ limina Apoſtolorum Petri & Pauli, & eandem indulgentiam ſtatuit in poſterum omni anno centeſimo. Ob hanc rem eo 1300

anno

anno tanta vndique hominum multitudo Romam confluxit, vt vix incederè per vrbem amplam & vaſtam liceret. Platin. Cranz. Saxon. lib. 8. cap. 36.

Appendix Martini Poloni annotat, Bonifacium VIII. hoc anno ſcripſiſſe, ſe eſſe Dominum in temporalibus & ſpiritualibus in vniuerſo mundo.

REGNVM TVRCARVM.

Ab hoc anno plerique incipiunt Catalogum IMPP. TVRCICORVM, quorum primus OTHOMANVS cùm per annos decem rapinis & prædationibus ditatus eſſet, & bonam Bithyniæ partem, & loca Ponto Euxino adiacentia ſuo imperio adiecisſet, hoc demum anno primi Regis Turcarum nomen meruiſſe dicitur. Leonclau. Volater. Drechſ. & alii.

VLADISLAVS Locticus regno Poloniæ exuitur, & in eius locum VVENCESLAVS Rex Boëmiæ, coronatur Rex Poloniæ.

Tres Archiepiſcopi, MOGVNTINVS, TREVIREN. & COLONIEN. Alberto Imp. rebellant. Siffrid.

Eſt annus à morte Salomonis 2300. *à principio regnorum Caroli Magni* 532. *ab eius coronatione Romana* 500. *Hoc ipſo anno* 21. *Aprilis completur à Roma condita annus* 2050. *quod eſt tempus* 41. *Iubilæorum.*

5273 BONIFACIVS VIII. PP. moritur 11. Octob. 1303
Mart. Polon. Siffrid. Truth. De eo ſic Platina: PHILIPPVS Rex Franciæ, *inquit*, Sarram Columnenſem mittit, qui Anagniam clàm noctu ingreſſus, Pontificem nil tale metuentem, in domo paterna dormientem, capit refractis valuis, captumq; Romam ſub cuſtodia perducit, vbi mœrore animi confectus, 35. die pòſt periit, Pontificatus ſui anno 8. menſ. 9. d. 17. Hoc modo mortuus

Digitized by Google

Horrendus terra motus, cuius meminit Siffridus, hoc anno in diuerſis ciuitatibus multas turres & domus ſubuertit: quarum ruina, multi homines vtriuſque ſexus obruti & perempti ſunt. Papa dum altari, diuina celebraturus, aſtaret, ſubitò terra horribili motu & ſtridore concutitur, parietes baſilicæ quatiuntur, lapides colliſi ad inuicem diſſecantur. Papa ex huiuſmodi ſtrepitu terribili defecit viribus, & licet vallatus eſſet turba Cardinalium & militum, inter manus miniſtrorum corruit, vixque eductus de Eccleſia, fugam cum cæteris iniit. Hoc anno viſus quoque Cometes.

De eodem ſic Platina in vita Bonifacii VIII. *Et ne exiſtimares tum Deum cum hominibus pacem habuiſſe, tantus repentè terremotus exortus eſt, quantus nunquam anteà: quo quidem multis diebus per interualla plurima durante, ædificia paſſim corruêre. Reate Pontifex tum erat cum tota Curia, qui certè veritus, ne ruina ædificiorum opprimeretur, caſulam quandam ex tabulatis ſubtilibus in medio Clauſtro Fratrum Prædicatorum, prato admodum lato, ædificari iuſſit: eoque in loco aliquandiu reſedit, licet horrida ſæuiret hyems. In celebritate namque Sancti Andreæ hæc perturbatio exorta eſt. Apparuit tum quoque Cometes, magnæ alicuius futuræ calamitatis indicium.*

Sextus liber Decretalium, quem BONIFACIVS VIII. fieri fecerat, publicatus eſt. In eius libri fine ita adſignatum eſt tempus: Data Romæ apud S. Petrum: 5. Nonas Martij, Pontificatus noſtri anno 4.

ALBERTI I. Rudolphi Habſpurgii filii Ducis Auſtriæ IMPERIVM.

5270 BONIFACIVS VIII. PP. primus inſtituit celebrationem IVBILÆI, quo plenam delictorum omnium indulgentiam & remiſſionem præſtabat viſitantibus Romæ limina Apoſtolorum Petri & Pauli, & eandem indulgentiam ſtatuit in poſterum omni anno centeſimo. Ob hanc rem ec

Digitized by Google

anno tanta vndique hominum multitudo Romam confluxit, vt vix incedere per vrbem amplam & vaſtam liceret. Platin. Cranz. Saxon. lib. 8. cap. 36.

Appendix Martini Poloni annotat, Bonifacium VIII. hoc anno ſcripſiſſe, ſe eſſe Dominum in temporalibus & ſpiritualibus in vniuerſo mundo.

REGNVM TVRCARVM.

Ab hoc anno plerique incipiunt Catalogum IMPP. TVRCICORVM, quorum primus OTHOMANVS cùm per annos decem rapinis & prædationibus ditatus eſſet, & bonam Bithyniæ partem, & loca Ponto Euxino adiacentia ſuo imperio adiecisſet, hoc demum anno primi Regis Turcarum nomen meruiſſe dicitur. Leunclau. Volater. Drechſ. & alii.

VLADISLAVS Locticus regno Poloniæ exuitur, & in eius locum VVENCESLAVS Rex Boëmiæ, coronatur Rex Poloniæ.

Tres Archiepiſcopi, MOGVNTINVS, TREVIREN. & COLONIEN. Alberto Imp. rebellant. Siffrid.

Eſt annus à morte Salomonis 2300. à principio regnorum Caroli Magni 532. ab eius coronatione Romana 500. Hoc ipſo anno 21. Aprilis completur à Roma condita annus 2050. quod eſt tempus 41. Iubilæorum.

BONIFACIVS VIII. PP. moritur 11. Octob. 1303
Mart. Polon. Siffrid. Trith. De eo ſic Platina: PHILIPPVS Rex Franciæ, *inquit*, Sarram Columnenſem mittit, qui Anagniam clàm noctu ingreſſus, Pontificem nil tale metuentem, in domo paterna dormientem, capit refractis valuis, captumque Romam ſub cuſtodia perducit, vbi mœrore animi confectus, 35. die pòſt periit, Pontificatus anno 8. menſ. 9. d. 17. Hoc modo mortuus eſt

eſt Bonifacius ille, qui Imperatoribus, Regibus, Principibus, nationibus, populis terrorem potiùs, quàm religionem iniicere conabatur: quique dare Regna & auferre, pellere homines ac reducere pro arbitrio animi conabatur, aurum vndique conquiſitum, plùs quàm dici poteſt, ſitiens. Diſcant itaque huius exemplo Principes omnes, tàm religioſi quàm ſeculares, præeſſe clero & populis, non ſuperbè & contumelioſè, vt hic de quo loquimur, ſed ſanctè & modeſtè, vt Chriſtus rex noſter, eiusque diſcipuli ac veri imitatores, & malint à populis amari quàm timeri, vnde tyrannorum pernicies oriri meritò ſolet. *Hæc Platina.*

5274 *FRANCISCVS PETRARCHA Philoſophus, Rhetor & Poëta celeberrimus, qui literas humanitatis poſt longa ſilentia mortuas ab inferis reuocauit, naſcitur 20 Iulij. Volater. Palmer.* 1304

DINVS Mugellanus Iuriſconſultus moritur Bononiæ. Scripſit in Pandectas, in tit. de Action. in Inſtitut. & ſuper lib. 6. Decretalium.

5275 CLEMENS V. eligitur Rom. Pontifex 5. Iunij. Hic eſt autor Clementinarum. Die 15. Iulij coronatus eſt Lũgduni. Eius coronationi interfuit Philippus Rex Franciæ, Carolus frater eius Ioannes Dux Britanniæ, & quicquid nobilitatis Gallia tunc habebat. Dum verò pompa eius celebritatis ex more per vrbem duceretur, pinna muri preſſura populi incubantis impulſa corruit, cuius caſu Dux Britanniæ, multique ignotiores oppreſſi interiêre. Carolus Regis frater debilitatus, & Pontifex ipſe adeò in turbam præceps deturbatus eſt, vt mitra ex capite excuſſa Iaſpidem precioſiſſimum amiſerit. Hic CLEMENS V. quòd Vaſco eſſet, Sedem Romanã tranſtulit AVENIONEM in Gallias, quam tenuit ipſe & eius ſucceſſores an. 71. vſque ad tempora GREGORII XI. qui Sedem Roma- 1305

Romanam ex Galliis Romam reduxit. Panuin

IACOBVS RAVANVS Lotharingus Iuriſconſultus maximè hoc anno clareſcere cœpit: & omnium primus ea, quæ à maioribus perſpicuè & ſimpliciter tradita erant, ad Dialecticum arguendi, diſputandivè modum deduxit, quem & reliqui omnes ferè IC. ſecuti & imitati ſunt. Forſter.

5277 *Lipſiæ in templo Paulino ex inſidiis confoſſus eſt TITZMANNVS Marchio Miſniæ, in ipſa nocte natalis Chriſti. Siffrid.* 1307

Hoc tempore vixit HAITHONVS, qui Tatarorum hiſtoriam ſcripſit. Hic finitur Chronicon SIFFRIDI Presbyteri Miſnenſis.

5278 ALBERTVS Imp. filius Rudolphi Imp. interficitur à fratris filio Ioanne, Cal. Maij (Eber. 24. Apr.) an. imperii 10. Anno ſequenti 29. Auguſti, ſepultus Spiræ. 1308

HENRICI VII. Lutzelburgenſis IMPERIVM. Hic electus eſt Francofurti die Catharinæ 25. Nouemb. & 6. Ianuarij anno ſeq. Aquiſgrani coronatus. Antonin.

IOANNES Duns Franciſcanus SCOTVS, Doctor ſubtilis dictus, moritur Coloniæ 8. Nouemb. à morte Thomæ Aquinatis 34. Tritth. Huius ſectatores dicti ſunt Scotiſtæ.

Templini in Marchia Brandeburgica obiit Princeps bellicoſus, dictus OTHO cum telo, quòd ſagitta ictus telum ferreum integro anno capiti infixum retinuerit. Manuſcript. Chron.

5279 *BARTOLVS de Saxoferrato Cyni diſcipulus, Iuriſconſultus celeberrimus, naſcitur. Hic tanta ingenii vi præditus fuit: vt anno ætat. 14. ſe ad Iuris Ciuilis ſtudium Peruſii contulerit: Bononiæ ſolennia inſignia Doctoratus an. ætat. 21. conſecutus fuerit: & poſtea ætat. 25. Piſas ad Iuris profeſſionem accerſitus celebrem illam repetit. Legis, Si quis pro emptore. ff. de vſucap. ediderit. Hæc Mantua. Patauinus & Fichard.* 1309

Conci-

5281 Concilium VIENNENSE celebratur per biennium, in quo editæ ſunt Clementinæ, & Ordo Templariorum, qui annis fermè 184. ſteterat, à Clemēte condemnatus fuit. Item, facta eſt conſtitutio, vt feſtum Corporis Chriſti celebretur feria quinta poſt Octauam Pentecoſtes, conceſſis indulgentiis iis, qui officiis huius feſti interfuerint. Vide in Clementinis de reliquiis & venerat. Sanctorum. 1311

TEMPLARIORVM ORDO ſublatus à CLEMENTE V.

5282 1312

CLEMENS 22. Martij in priuato Conſiſtorio annihilauit Ordinem Templariorum, quorum bona & reditus hoſpitalariis D. Ioannis, qui tunc vocabantur equites Rhodii, eamque Inſulam paulò antè occupauerant, attribuit. Vno itaque die per vniuerſum orbem hic Ordo deletus & extirpatus eſt. Tritthemius addit, Templarios, petente Philippo Rege Franciæ, extinctos eſſe, eoſque fuiſſe valde diuites, quorum poſſeſſiones vt Philippus ſibi acquireret, eum crimen hæreſeos ipſis impoſuiſſe.

Academia AVRELIANA in Gallia conſtituitur. Chron. Gall.

HENRICVS VII. Imp. nefariè necatur, porrecto 1313
5283 veneno in pane Euchariſtiæ, die aſſumptionis MARIÆ 15. Auguſti, à Iohanne Politiano Senenſi, Monacho Ordinis prædicatorum ad eam rem conducto. Moritur in Tuſcia apud Bonconuentum, Senenſis agri oppidum, die Bartholomæi 24. Auguſti. Eius oſſa an. 1315. Piſas translata ſunt Cal. Auguſti, alii 15. Auguſti, & ibidem ſepulta in Cathedrali. Vixit annos 51. menſ. 1. d. 7. Onuph. *Petrarcha de hoc Imper. ſic ſcribit:* Henricus VII. vir prudens, iuſtus, honeſtus, Catholicus, dilectus omnibus, ſedatis Alemanniæ diſcordiis, alto animo diſponebat reformare Italiam: ſed Bononia

Digitized by Google

nonia & Florentia cum quibuſdam aliis obuiarunt ſibi: vnde operà Florentinorum, vt in fama fuit, venenatus apud Boncouentum Caſtellum Senarum, optimus Imper. mortuus eſt anno 1313. cum imperaſſet an. 4. menſ. 8. d. 18. nunquam elatus proſperitate, nunquam deiectus aduerſitate.

5284 Hoc anno, quod mirum eſt, vacarunt, IMPERIVM, SEDES ROMANA, & REGNVM GALLIÆ. Nam anno ſuperiore HENRICO VII. mortuo erat interregnum an. 1. vſque ad Octobrem huius anni. Deinde hoc anno obiit CLEMENS V. 20. Apr. & vacauit ſedes amplius biennio. Poſtremo hoc an. 29. Nouemb. obiit PHILIPPVS Rex Franciæ. 1314

LVDOVICI V. Bauari IMPERIVM. Electus eſt die Lucæ 18. Octob. & eodem die contra hunc creatus Imperator à quibuſdam FRIDERICVS Pulcher Auſtriacus. Onuph. & Albert. Argentin.

5285 *Hoc anno & ſequentibus tanta peſte laboratum eſt in multis locis, vt plures mortui quam ſuperſtites ſint habiti. Bruſchius ait, Tantam peſtem graſſatam eſſe per vniuerſam EVROPAM, vt tertia penè pars generis humani ea abſumeretur. Polonici quoque ſcriptores tam horrendam famem & peſtem in POLONIA & SILESIA his temporibus graſſatam eſſe commemorant, vt parentes à proprijs filijs & cadauerib. immundiſſimiſque cibis non abſtinuerint.* 1315

HELVETICVM fœdus conſtans & ſempiternum feliciter auſpicatur.

CAROLVS IIII. Imp. naſcitur, qui in Baptiſmo nominatus eſt VVenceſlaus: ſed in Confirmatione datum eſt ei nomen Caroli. Sic habet Chron. manuſc. Eſtq; annus à morte Auguſti Imp. 1300.

5287 IOANNES XXII. PP. menſe Nouemb. vel Octob. confirmauit publicationem Clementinarũ, mandauitque Doctoribus in gymnaſiis, vt eas publicè prælegerent. App. Mart. Polon. Antonin. & Platin. 1317

5289 *Hoc anno ſcribit Albertus Argentinenſis,* VVOLDEMARO *Marchione Brandeb. abſq; liberis mortuo,* MARCHIAM *deuolutam eſſe ad imperium, eamque Ludouicum Imp. tradidiſſe filio ſuo primogenito Ludouico.* 1319

BARTHOLOMÆVS *de Pratis Legum Doctor moritur Bononiæ* 20. *Septembr. Fend. Laurentius Schraderus in Libro monumentorum Italiæ habet an.* 1329. *die* 21. *Septembris.*

5291 DANTES ALIGERIVS *Florentinus, Poëta qui multa ſcripſit, Rauennæ in exilio moritur, ætat.* 56. 1321

5292 NICOLAVS LYRANVS natus Iudæus, & poſtea factus Monachus Franciſcanus, Biblia ſacra ſcholiis illuſtrare cœpit. Lyran. 1322

5293 *Atroci prælio commiſſo* FRIDERICVS *Pulcher à* LVDOVICO *Imp. victus & captus eſt die Michaelis, anno* 50. *pòſt, quàm auus amborum* RVDOLPHVS *Habſpurgius electus eſt in Regem Romanorum eodem die. Alber. Argentin.* 1323

5294 GVILELMVS OCCAM, natione Anglus, Ordinis Minorum, & Ioann. Scoti diſcipulus, Scriptor acutiſſimus, excommunicatur, quod quædam aduerſus Papam ſcripſiſſet. Hic ad Ludouicum Imperatorem, æquè tum excommunicatum fugiens dixiſſe fertur: *O Imperator, tu me gladio defende à Papa iniurijs: & ego te verbis ac ſcriptis defendã.* Acerrimè impugnauit dicta ac ſcripta Magiſtri ſui Scoti. Tritth. 1324

Hoc anno à MARSILIO *Patauino, ſcriptus eſt liber ad Ludouic. Imp. hoc titulo*: Defenſor pacis: *vbi hoc defendit, quod Papa ſit ſub Imperatore.*

5296 FRIDERICVS *Marchio Miſniæ moritur. Hic eſt Fridericus ille, cuius fuit à matre admorſa gena, quam hiſtoriam eleganter recitat Melanthon Tomo* 3. *Declam. hunc in modum*: Margarita filia Friderici II. Imperatoris, & Alberti Thuringiæ Lantgrauij coniunx, clam edocta de inſidiis à marito vitæ ſuæ ſtructis, fugæ conſilium capit, & nocte cum iam diſceſſura eſſet, aſſidet ad lectulos filiorum Friderici & Dietmanni, calami- 1326

Digitized by Google

calamitatem ſuam deplorans. Cumque Conſiliarius Senex, & matronæ comitaturę eam, hortarentur, vt properaret, tandem valedictura filiis, Fridericum natu maiorem, lachrymis & eiulatu, materni doloris magnitudinem oſtendens, complectitur, ſæpe figens oſcula in genis & in pectore filij. Poſtremò mirabili animi motu dentibus mordet genam filii. Puer vulnere facto eiulare incipit. Accurrunt matronæ, & puerum matri ex manibus eripiunt, & quoquo modo poſſunt, è cubiculo eam abducunt. Illa nō ignara quid feciſſet, *inquit*, Mene adeo ferream putatis, vt à pulcerrimis & cariſſimis filiis ſine ingenti dolore in exilium abire poſſim? Nullum vitę periculū eſt meo filio ex hoc vulnere, ſed ipſi notam mei ſummi doloris impreſſi, vt in omni vita memor ſit & mei erga ipſum amoris, & calamitatis meæ. Hæc vociferantem, vi abſtrahunt matronæ comites, & ex feneſtra demittunt. Locus adhuc oſtenditur in arce Iſennacenſi, vbi non eſt magna altitudo à ſcopulo extra arcem ad feneſtrā, ex qua funibus Domina cum quinq; comitib. demiſſa eſt, & tandem Francofordiam perducta, in Monaſterio Virginum vitam in luctu & precatione agens, poſt paucos annos mortua eſt.

PRVSA Bithyniæ metropolis ad radices Septentrionales Olympi Aſiatici ſita, auſpiciis OTHOMANI *I. Turcarum Regis occupata à filio* ORCHANE, *viuo adhuc patre, atque ita prima* OTHOMANORVM *ſedes facta vſq; ad captam Hadrianopolim. Leonclau.*

5297 OTHOMANVS *I. Rex Turcarum, qui regnum Turcicum conſtituit, obiit, cum natus eſſet* 69. *annos Arabicos, qui conficiunt* 67. *annos Iulianos, & regnaſſet an.* 28. *Eius loco rerum adminiſtrationem conſecutus eſt filius* ORCHANES *ſecundus Rex Turcarum. Leonclau.* 1327

5298 *Natus eſt* LVDOVICVS ROMANVS, *filius iunior Ludouici Bauari Imp. dictus Romanus, quod natus eſſet Romæ, cum pater eius ibi coronaretur.* 1328

Lyranvs cap. 9. Daniel. ſcribit, ſe hoc anno correxiſſe poſtremo Poſtillas Bibliorum.

5300 IVBILÆVS MVNDI 106. *Moſis 56. prædicationis Chriſti 26.* 1330

Fridericvs pulcher Imp. obiit 13. Ianua. cum imperaſſet an. 15 menſ. 2. d. 27. Onuph.

Hoc tempore floruerunt: Lvdolphvs natione Saxo Carthuſianus Argentinenſis, & Simon de Cassia, quorum vterque vitam Chriſti deſcripſit.

5306 *CYNVS Iuriſconſultus, ex nobili Sygisbaldorum apud Piſtorienſes familia oriundus, eximius iuris interpres, Bartolique Præceptor digniſſimus, vir diligens & ingenioſus, qui ſcripſit ſuper prima parte Digeſti veteris, & Commentarios edidit in Codicem, Bononiæ obijt. Fend. Schrad.* 1336

Cuſtodia Sepulchri Christi Hieroſolymis à Sultano Ægyptio committitur octo Franciſcanis. Munſterus.

5308 *FRANCISCVS Petrarcha Romæ in Capitolio corona poetica donatur ob eloquentiam. Plati. Vide Naucl.* 1338

5309 Academia Pisana inſtituitur Pontifice approbante. Volater. 1339

5310 *TVRRIS templi VIENNENSIS ad S. Stephanum extruitur: abſoluta eſt anno 1400. completa 60. annorum ſpatio. ARGENTINENSIS hanc ſuperat 18. pedum altitudine circiter. Cuſpin.* 1340

5311 Nicephorvs Gregoras hiſtoriam ſuam claudit, qui & hoc tempore vixit. 1341

5314 *BALDVS de Vbaldis Peruſinus I C. Iuris doctrinam Bononiæ profiteri, & ob inſignem eruditionem tam in Iure Ciuili, quam Pontificio, clareſcere cœpit. Eius extant Commentarij ampliſſimi ad ius ciuile. Mant. Patau. Forſt.* 1344

Archiepiſcopatus Pragensis inſtitutus eſt. Mechou.

5316 Clemens VI. die Cœnæ Domini Lvdovicvm 1346

Imp.

Imp. execratur, eumque hæreticum ac ſchiſmaticum pronunciat, ac Electores hortatur, vt alium Imp. creent. Principes itaque 2. Iulij in villa Rens Diœceſis Treuirenſis elegerunt CAROLVM Ioannis Boëmiæ Regis filium, cuius electionem tamen non omnes approbarunt.

CAROLI IIII. IMPERIVM. Eſtque hic annus à morte Caroli Magni 532.

Prælio ad Creſsiacum 26. Auguſti commiſſo, Galli ab Anglis victi ſunt, & IOANNES Boëmiæ Rex Caroli IIII. pater ſagitta vulneratus occubuit, qui, vt refert Cranzius, etſi eſſet cæcus, tamen pugnauit in hoſtes. Cumque audiret fortunam ſuæ partis inclinare, ductorem ſuum interpellauit, vt ſe eo dirigeret, vbi confertiſsimi hoſtes pugnarent, ibique fortiter prælians cecidit. In hoc conflictu periijt flos nobilitatis Gallicæ. Iuſſu Regis Angliæ, teſte Froſſardo, cenſa ſunt capita Gallorum, qui ſuccubuerant in prælio inuenti 11. Principes: 80. Barones: 1200. equites, & plus minus triginta millia. Vrbs CALETVM præſidijs deſtituta, poſt aliquot menſium obſidionem ſequenti anno occupata eſt ab Anglis, in quorum poteſtate fuit an. 212. vſq; ad annum Chriſti 1558.

Academia HEYDELBERGENSIS fundata à RVPERTO eius nominis ſecundo Comite Palatino Rheni & Duce Bauariæ Vide an. 1387.

5317 LVDOVICVS Bauarus Imp. ex venatione rediens apoplexia corripitur, & ex equo delapſus paulo poſt moritur, 11 Octobris, an. imperij 32. menſ. 11. d. 24. ſepultus Monaci in Bauaria. Onuph. & alii. 1347

5318 *IOANNES ANDREÆ Bononienſis, I C. præſtantiſsimus, qui gloſſas ſcripſit in lib. 6. Decret. & Clementinas, dictus tuba Iuris Canonici, obijt ex peſte 7. Iulij. Fichard. Bononiæ hoc eius extat Epitaphium:* 1348

Hic iacet Andreæ notiſſimus orbe Ioannes,
Primo qui Sextum, Clementis atque nouellas,
Hieronymi laudes, Speculi quoque iura peregit:
Rabi Doctorum, lux, cenſor, normaq; morum.

5319 *CAROLVS IIII. IOANNI & ALBERTO Henetorum Principibus noua dignitate ornatis, tribuit locum inter Duces Imperij. Hinc itaque Principes MEGALOBVRGENSES Duces appellati ſunt, cum antea Vandalorum Domini dicerentur.* 1349

MARCHIA BRANDEBVRGENSIS tradita eſt Ludouico Romano à fratre Ludouico. Iuſt.

Eſt annus à Roma condita 2100.

5320 Hoc anno CLEMENS VI. Iubilæum, quem Bonifacius VIII. anno cẽteſimo celebrari iuſſerat, tranſtulit in annum quinquageſimum, ꝙ diceret ætatem hominum Iubilæum centũ annorum rarò attingere. Itaq; hic fuit Iubilæus ſecundus, ex ordinatione Pontificia Romæ celebratus, ad quem multi vndiq; pro remiſſione peccatorum omnium impetranda cõcurrerunt, & pro remiſſione peccatorum mortem corporis reportarũt. Tritth. Platin. 1350

Hoc anno finitur Decimus Cyclus Magnus ab orbe condito. Nam decies 532. ſunt 1532. Et quod mireris, in hunc ipſum annum cadit Olympias 532. Climacterica.

ALBERICVS Bergomenſis Iuriſconſultus floruit. Fitbar.

5321 *De hoc anno obſeruent Chronologiæ ſtudioſi, quod Tarapha in Chron. Hiſpaniæ annotat:* His quoq; temporibus, *inquit*, apud Perpinianũ oppidum, in Curia generali, 25. Decemb. 1351. fuit determinatum in Cathalonia, ne Calendæ à Notariis in chartis ſcriberentur, nec ab incarnatione annus Domini, ſed à natiuitate inchoaretur. Hic vide Lector differentiã diuerſarum ſupputationũ in annis Chriſti, de qua alibi. 1351

5323 *ANDREAS de Iſernia IC. ætatis 73. occiditur noctu à Barone quodam Neapoli ad portam Petruciam. Liparulus.* 1353

5325 CAROLVS IIII. Romæ coronatus, die Paſchatis, 5. April. Tritth. Paralip. Vrſp. Vetus Chronicon manuſcriptum addit, hunc fuiſſe annum ætat. Caroli IIII. 40. 1355

BAR-

Digitized by Google

BARTOLVS de Saxoferrato Iuris interpres præſtantiſſimus, dictus lucerna Iuris, obijt Peruſii, ætat. 46. ſepultus ibidem apud fratres Minores. Alij habent 1359. quidam etiam 13. Iul.

5326 *AVREA BVLLA continens leges & ordinationes Imperij Rom. à* CAROLO *IIII. edita 10. Ianuarij: Noribergæ in comitijs, anno primo coronationis Caroli in vrbe Roma: regnorum verò eius 10. Eſtque annus à Monarchia Iulij Caeſ. 1402.*

5328 *ORCHANES ſecundus Rex Turcarum mortuus eſt anno regni 31. Succeſſit filius AMVRATES huius nominis I. tertius Rex Turcarum. Leonclau.*

5330

TVRCARVM INGRESSVS primus in Thraciam.

AMVRATES Turcarum Rex III. primus omnium exeunte exercitu per HELLESPONTVM traiecto SESTON & CALLIPOLIM, iuxtaq́; ſitas Cherſoneſi vrbes cepit, quæ prima ei occupandæ THRACIAE auſpicia fuêre, 93. annis antè, quàm Mahumetes, nepos eius, Conſtantinopolim expugnaret. Hunc euentum Cranzemius Turcici Chronici annotationem ſecutus huc refert: & Leonclauius quoque in Annal. Turcicis ſcribit, Hadrianopolim ab Amurate hoc ipſo anno captam, & in eandem ſedem Othomanidarum trãslatam eſſe. Sed Drechslerus vrbium Philippopolis & Hadrianopolis occupationem anno 1363. aſſignat. Omnes verò in hoc conſentiunt Hiſtorici, quòd hoc tempore AMVRATES primus in Europam claſſe traiecerit.

5331 VVENCESLAVS Imp. filius Caroli IIII. naſcitur Noribergæ 28. Septemb.

Academia PRAGENSIS à Carolo IIII. conſtituta: Mechou. alij 1367. alii 1370.

5333 IOANNES GERSON Cancellarius Pariſienſis ſanctiſſimis ſcriptis clariſſimus, naſcitur, die Nicaſii 14. Decemb. vt ipſe ſcribit.

5335 *LVDOVICVS Romanus Marchio Brandeburgenſis, Filius*

Digitized by Google

Imperatoris Ludouici, obijt, ſepultus Berlini apud Franciſcanos.

5336 *SERVII dum Hadrianopolim recuperare conantur, ab AMVRATE Turcarum Rege magno prælio victi & cæſi ſunt. Leonclau.* 1366

5337 SIGISMVNDVS Imp. Caroli IIII. filius, Dux Auſtriæ, naſcitur 28. Iunii. Alii ad ſeq. 1367

5340 Deſinit Chronicon Monaſterii HIRSGAVIENSIS, autore Tritthemio. 1370

Hoc tempore IOANNES VVICLEF, Anglus, multa ſcribere cœpit, contra receptas ſeculi ſui opiniones & dogmata. Ideoq; inter hæreſiarchas numeratus eſt. Huius diſcipulus fuit IOANNES HVSS, qui VViclefi libros & dogmata in Boëmiam intulit.

5342 S. BRIGITTA mulier Suecica, quæ Prophetico ſpiritu multa prædixiſſe fertur, obiit 23. Iulii, ætat. 70. Æn. Syl. alii aliter. 1372

MAXIMVS Planudes Monachus Græcus floruit.

5343 *CAROLVS IIII. Marchiam ingreſſus venit Tangermundam, vbi habitauit aliquandiu: eſtque Tangermundæ hodie ſacellum, à Carolo ad ſimilitudinem ſacelli Pragenſis conditum, & ab eo denominatum.* 1373

5344 *FRANCISCVS PETRARCHA, Poëta clariſſ. qui primus omnium Latinam linguam à barbarica prauitatis mendis inculpatam reſtituit, ac vndique laceram exornauit, moritur 19. Iulij, ætat. 70. completo. Fend. Schrad.* 1374

5345 *IOANNES BOCACIVS Florentinus Poëta, Philoſophus & Aſtronomus celebris, moritur æt. 62. al. 42. Volater. Palm. Tritth.* 1375

5346 Menſe Septembri GREGORIVS XI. ex Auenione ſoluens ad vrbem Romam applicuit 17. Ianuarii, anno 1377. id eſt, anno 71. poſt, quam ſedes Romana ex Italia in Gallias translata fuerat per Clementem V. Hic eſt celebris ille reditus Curiæ Romanæ ex Auenione in vrbem Romam. Onuph. 1376

VVEN-

VVENCESLAVS Francof. ab Electoribus, procurante patre Carolo IIII. appellatur & coronatur Rex Roman. 12. Iun. æt. 15. Cuſpin. Syl.

5348 CAROLVS IIII. Imp. moritur Pragæ 29. Nouemb. Imperii an. 32. Naucl. Cuſp. Auentin. Mechou. Vetus manuſcriptum Chron. ita habet: *Anno 1378. in Vigilia S. Andreæ hora quaſi ſecunda noctis obijt Carol. Imp. in Caſtro Pragenſi, & idem poſt ſolennes exequias Pragæ habitas die 16. à morte ipſius, ſepultus in Eccleſia Pragenſi requieſcit.* Eſt annus à morte Alexandri Magni 1700. ab Imperio Theodoſij 1008. 1378

5349 VVENCESLAI Caroli IIII. filij IMPERIVM. Palmer. Fuit Imp. ignauus & voluptatibus deditus, de quo ita Æneas Syluius: *VVenceslaus deſidia corruptus*, inquit, *præſenti rerum ſtatu contentus, neque præterita corrigere, neque futura præcauere curauit: patri longe abſimilis, voluptatum ſequax, labores fugiens, vini quam regni curioſior.* 1379

De eodem Franciſcus Petrarcha ridicule in hunc modum: *VVenceslaus Caroli filius viuente patre electus eſt Imp. & adhuc regnat: Hic iuuenis robuſtus, venator, quid acturus ſit ignoro: tamen minatur ſe venturum ad Italiam: ſed non venias, precamur te, ſi non vincis laude patrem tuum, quanquam aliud de te ſperamus. Nam præſentia primi Cæſaris Iulij vix ſufficeret ad cõpeſcenda mala, quibus miſera laceſſitur Italia temporibus tuis. Sic imperium orbis cœlum verſat, vt illud quondam potens ac venerandum gentibus & Regibus Romanum Imperium, præfiguratum in tibijs ferreis, cui nihil olim defuit, niſi modicum Orientis, nunc proh dolor, nihil poſſideat, niſi modicum Occidentis.*

A morte Sardanapali ad VVenceſlai imperium 2200.

IOANNES TAVLERVS Colonienſis, Theologus, obijt Argentinæ 15. Iulii. Hedio.

Digitized by Google

5350 IVBILÆVS MVNDI 107. *Moſis 57. prædicationis Chriſti 27.* 1380

Hoc tempore BOMBARDÆ ad hominum perniciem inuẽtæ ſunt & excogitatæ à Bertholdo Nigro chymiſta, & vt quidã volunt, Monacho Germano. de quo ſic Polydorus Virgilius de inuent. lib. 2. c. 11. *Fertur homo* (Bertholdus) *ad exitium humanum natus, ſeruaſſe aliquando domi in mortario puluerem ſulphureum, cuiuſdam medicinæ faciendæ cauſa, illudq́; texiſſe lapide, ac mox cõtigiſſe, vt dum ignem ex ſilice propè excuteret, ſcintilla intrò ceciderit, ſubitoq́; flamma eruperit, atq́; lapidem in altum tulerit: & ille eius rei caſu doctus, poſtea facta ferrea fiſtula, & puluere confecto, machinam reperiſſe, ac eius vſum Venetis in illo bello primum oſtendiſſe, quod ad foſſam Clodiam eſt cum Genuenſibus geſtum, qui fuit annus ſalutis humanæ 1380. Ex quo iam vſu venit, vt in ea hoc tempore omnis ferme vis peditum, omnis equeſtris ſplendor, omnis deniq́; bellica virtus indecorè conſiſtat, iaceat, obtorpeat. Hæc Bombarda vocatur à bombo, id eſt, ſonitu, qui βόμβος græce dicitur: quidam alij tormentum æneum malunt nuncupare. Eius modo plura fiunt genera, quæ variè vulgò nominantur, & vnum illud minimum, quo nunc pedites vtuntur, factitio nomine ſclopus vocitatur. Sclopus enim eſt ſonus ille, qui ex buccarum inflatione erumpit.*

BERLINVM *Vrbs Marchiæ, die S. Laurentij incendio abſumpta eſt.*

5352 BARTHOLOMAEVS SALICETVS, *Baldi coætaneus* IC. *hoc tempore floruit. Huic Saliceto plurimum debet ſchola* FERRARIENSIS, *quæ conſtituta eſt anno 1398. in qua Profeſsioni Iuris primus felix auſpicium dedit. Forſterus.* 1382

5356 LEOPOLDVS *Dux Auſtriæ cum Heluetiis confligens occumbit, & cum eo numeroſa nobilitas: ſed hæc victoria Heluetiis quoque non fuit incruenta. Paral. Vrſp. Cranz.* 1386

5357 SIGISMVNDVS, q́ poſtea imperauit, coronatus eſt 1387

in

in Regem Vngariæ; an. ætat. 20. Dominica Palmarum: alij die Pentecoſtes. Mechou.

Ioannes Wiclef Anglus, propter profeſſionem doctrinæ in exilium miſſus, moritur in Anglia, in ſua parochia 31. Decemb. Eius corpus Martini Pontificis iuſſu exhumatum ac publicè crematum eſt anno 41. ab obitu eius, Chriſti 1428.

Hoc anno ſcribunt quidam, conſtitutam eſſe Academiam Heidelbergensem 18. Oct. & primum Rectorem creatum eſſe 17. Nou. primumq; ſtudiorum plantatorem fuiſſe Marsilium de Ingenheim, virum nobilem, qui edidit commentarium in quaſdam materias Magiſtri ſententiarum, ſepultus eſt Heydelbergæ ad S. Petrum. Aliud initium habes ſupra 1346. & fieri poteſt, vt hoc anno non conſtituta, ſed inſtaurata ac renouata ſit.

Lithvani Chriſtianiſmum induunt, gentilium Idololatria depoſita, & Vladiſlaus Rex in Vilna inſtituit Eccleſiam Cathedralē & Epiſcopatū. Mech.

5358 Academia Coloniensis fundata. 1388

5359 *AMVRATES I. Turcarum Rex tertius, ſicâ transfoſſus & interfectus à Chriſtiano quodam ex Lazari Bulci Seruiæ Deſpota exercitu in caſtris ad campos Coſoua, an. regni 31. poſtquam (vt Laonicus Chalcondyles de eo ſcriptum reliquit) bella maxima, numeroq; 37. in Europa & Aſia geſſiſſet, & in nullo victus ſuccubuiſſet. Huic, Iacube Zelebi Filio ipſius à proceribus doloſe interfecto, alter Filius BAIACETES I. Turcarum Rex quartus, conſentientib. omnium ſuffragiis, in regio ſolio ſuffectus eſt. Leonclau.* 1389

Eodem anno LAZARVS BVLCVS Seruia Deſpota à BAIACETE Turcarum Imp. prælio in campis Coſoua victus & captus, ac vindicanda mortis Amuratis patris cauſa in conſpectu ipſius fruſtulatim conciſus eſt. Leoncl.

5360 Novi Orbis partem Borealem, quæ maximè verſus Europam, Groënlandiam, Iſlandiam, & Friſlandiā Inſulas extēditur, & Estotilandia nominatur, à qui- 1390

à quibuſdam Inſulæ Friſlandiæ piſcatoribus, tempeſtate ad huius littora appulſis, olim luſtratam, circa hunc annum quidam Antonius Zenus Nobilis Venetus, auſpiciis Zichmi dicti Friſlandiæ Regis, denuo recognouit. Abr. Ortel. in Theatr. Orb.

5362 Academia ERPHORDIENSIS initium ſumpſit. 1392

5363 *ALPHONSVS Rex Arragoniæ, qui Aſtronomiam reſtituit, nat. eſt 15. Dec. Modinæ. Garcæus.* 1393

SIGISMVNDVS Rex Vngariæ dum Nicopolim obſideret, & BAIACETES Turc. Imp. eo ſe cum trecentis militum millibus, obſidione Conſtantinopolis ſoluta, contuliſſet, die 28. Septembris collatis ſignis ad Nicopolim concurrerunt, acerrimeque dimicarunt. Victoriam Baiazetes obtinuit. Gallorum vero duces maxima ex parte capti, & Sigiſmundus ipſe manus hoſtium, fuga ſaluti ſuæ conſulens, & parua cymba Danubium traijciens, vix euaſit. Ex Chriſtianis viginti millia, ex Turcis ſexaginta millia occiſa ſunt. Hac quoque clades Chriſtiani exercitus diſcordia contigit, modo Gallis, modo Vngaris primas præliandi partes depoſcentibus. Leonclau. Bonfinius, Genfraus & alij ad an. 1396. referunt. Hinc ad cladem Varnenſem anni 52.

5366 GEORGIVS TRAPEZVNTIVS *vir doctiſſimus, cuius ſcriptæ extant, naſcitur 4. Aprilis. Cardanus* 1396

5368 TAMERLANES *Scytharum Rex, obſcuro loco natus, tantopere creuit, vt mille ducentos equites in aula ſua aleret. Hic cum infinita armatorũ multitudine in Aſiam deſcendens, prope Stellam montem in Gallicia Bithyniaque confinia ad ducenta Turcarum millia cecidit. Regem Baiazetem cepit, caueæ incluſit, & aureis catenis ligauit: denique conſcenſurus equum, eo pro ſcabello vtebatur, & in ludibrium per totam Aſiam eum circumducebat. Drechſ. Variant apud ſcriptores annorum conſignationes in hac Tamerlanis hiſtoria, quam neceſſe eſt in duos annos diſtribui. Drechslerus, Vadianus interpres Laonici, & alij hanc Turcicam cladem referunt ad annum 1397. ſed* 1398

ſed Cranzhemius primam irruptionem Tamerlanis ponit ad 1398. *poſtremum vero conflictum, quo Baiazetes victus & captus eſt, ad tempus vernum anni* 1399. *Leonclauius in Pandect. hiſt. Turcica ſcribit, prælium inter Baiazetem & Tamerlanem commiſſum, ſecundum accuratas Annalium Turcicorum rationes referendum eſſe ad an.* 1399. *vel* 1400. *Nos hiſtoriam recitare voluimus, in qua digerenda ſuum cuique eſto iudicium.*

TAMERLANIS *hiſtoriam Aeneas Syluius in Aſia deſcriptione cap.* 31. *in hunc modum recitat*: Tamerlanes genere Parthus, gregarius miles, adeo inter ſuos mentis vi & corporis agilitate excelluit, vt breui multarum gentium dux fieret, & Scythas, Perſas, Medoſque ſibi ſubigeret: Meſopotamiam inuaſit, & Armeniam: tranſitoq; Euphrate cum quadringentis millibus equitum, ſexcentis millibus peditum, Minorem Aſiam obtriuit. Regem Turcarum potentiſſimum Baiazetem apud Armenios prælio ſuperatum, ducentis millibus hominum interfectis, viuum cepit, caueaque in modum feræ inlcuſum per omnem Aſiam circumtulit, egregium & admirandum humanarum rerum ſpectaculum. In obſidionibus vrbium, prima die albo tentorio vtebatur: ſecunda rubeo: tertia nigro. Qui ſeſe dabant in albo ſedenti, ſalutem conſequebantur: Rubeus color moriendum patribusfamilias indicabat: Niger ciuitatis excidium & omnia in cinerem conuertenda. Interrogatus aliquando ab homine Genuenſi, qui ei familiaris erat, cur tanta crudelitate vteretur: commotus ac veluti furens diſtorta facie ac ſpirantibus ignem oculis, reſpondit: Tu me hominem eſſe arbitraris? falleris, ira Dei ego ſum, & orbis vaſtitas: caueto ne poſthac mihi occurras, niſi velis interrogationis tuæ pœnas dare. *Hæc Syluius.*

FRANCISCVS PHILELPHVS *Orator & Poëta Laureatus, naſcitur Tolentini* 25. *Iul. Eb.*

Hoc

5369 Hoc tempore in ITALIA literarum & linguarum ſtudia poſtquam 700. ferè annis tetra barbarie oppreſſa & fœdata fuerant, renaſci vel excoli & reuireſcere cœperunt. Nam cum Græci immanitatẽ Turcicam pertimeſcentes in Italiam ſecederẽt, & Muſis nouas ſedes quærerent, literæ ſimul vnà cũ viris illis doctis ſolum verterunt, & Alpes tranſuolarunt, vbi paulatim felix quoddã omnis eruditæ literaturæ ſeculum exortum, lucis ſuæ fulgorem in vicina regna longè lateq; ſparſit & propagauit. Inter hos exules Græcos primi fuerunt: EMANVEL CHRYSOLORAS Byzantinus, qui Græcę Grãmatices Erotemata ſcripſit: THEODORVS GAZA Theſſalonicenſis, Græcè & Latinè doctiſſimus, quod plurima eius ſcripta loquuntur: GEORGIVS TRAPEZVNTIVS & alii, quorum nomina deinceps recenſebimus. Hoc modo propemodum illud accidiſſe videri poteſt, quod de Iudæis & Gręcis Apoſtolus dicit, illorum ruina his ſalutem cõtigiſſe, & illorum diminutione ac penuria hos locupleratos eſſe. Ita immenſo Dei beneficio artium igniculi in Græcia extincti, in Latium traducti & tranſportati ſunt: qua in re plus eſt miraculi, quàm in illo, quod Cranzius narrat, anno videlicet 1399. per brumam gelu terras ac maria ita conſtrinxiſſe, vt ſicco veſtigio è Lubeca per mare in vrbem Sundenſem & inde in Daniã perueniretur, eaq; opportunitate vſos fratres Domus Teutonicæ, Maſſagetis bellum intuliſſe & proſperè pugnaſſe. Mira hęc ſi vera ſunt, videantur: ſed longè admirabilius, qđ Græci nauigiis vicinas terras ingreſſi, turpiſſimam barbariem debellarunt, eiq; internecionem attulerunt: literarum verò ſtudiis vitam & decus pulcherrimum reſtituerunt. 1399

5370 WENCESLAVS Imp. ignauus, & vino perpetuo madens, lucemq; dormiendo nocti coniungens, ab Electorib. poſt multas admonitiones Imperio deiici- 1400

deiicitur, 20. Auguſti, an. imperii 22 & in locum eius RVPERTVS PALATINVS Rheni ſufficitur. Cranzius in Vandalia ſic de Wenceſlao: *Cum ciuitates Imperii Ruperto nouo Imperatori ſacramẽta nouare iuberentur, ſoli Nurenbergenſes pertinaciter inhærebant VVenceslao, aſſerentes, ſe viuente Rege ſuo, niſi iuſſu eius, non iuraturos: cumq; grauius vrgerentur, miſêre Oratores, qui ſuper ea re ſententiam & nutum Regis acciperent, offerentes aureorum viginti millia, ſi illos abſolueret. Ille contempto auro, mox abſoluit, iubens vt optimi vini Rhenani (Bacharachenſe vocant) aliquot plauſtra ſibi mitterent. Ita ſumma illi de vino cura fuit.*

RVPERTI Bauariæ Ducis & Rheni Palatini IMPERIVM.

Hoc anno, qui fuit ex Pontificia ordinatione Iubilæus tertius (à CHRISTI natiuitate, & non à baptiſmo, ſubducta ratione) Roma rurſus ab innumera hominum multitudine religionis cauſa frequentata eſt, & non ſolum vrbs Roma quæſtũ magnum fecit, ſed inprimis Pontifex BONIFACIVS IX. pecuniis Iubilæo anno perceptis ditatus eſt. Hic ipſe Bonifacius ANNATARVM vſum primus impoſuit beneficiis Eccleſiaſticis, hac conditione, vt quiſquis ſacerdotium, vel beneficium conſequeretur, dimidium annui prouẽtus fiſco Apoſtolico penderet ac perſolueret, quæ res, Blõdo & Platina teſtibus, Pontifices Romanos, Bonifacii ſucceſſores, non minus Chriſtiani orbis, quàm vrbis Dominos reddidit. Etſi ſunt, qui hanc conſtitutionẽ Ioan. XXII. aſcribant, tamen Bonifacius quoq; eam promulgauit. Admiſêre eam conſuetudinem omnes præter Anglos, qui id de ſolis Epiſcopatib. conceſſêre, in cæteris beneficiis non item. Platin. Blon. Polydorus Vergilius (inuent. lib. 8. cap. 2.) Annatarum inuẽtum antiquius facit, quã Blõdus & Platina, etſi nõ negat, hoc vectigal Romanæ curiæ ex ſacerdotiis conferendis proueniens, à Ioan.

XXII.

Digitized by Google

XXII. & Bonifacio IX. promulgatum & publicatum eſſe.

Academia CRACOVIENSIS in Polonia (cuius antea fundamenta iacta fuerant circa annum 1364.) hoc demum anno erecta, conſummata vel inſtaurata eſt à IAGELLONE VLADISLAO Rege, conſentiente Bonifacio IX. Prima lectio in Iure Canonico per Epiſcopum Cracouienſem Petrum feliciter incepta eſt feria ſecunda poſt Iacobi Apoſtoli: Inſtitutio eius die Mariȩ Magdalenæ præceſſit. Mechou. Fulſtein.

IOANNES HVSS factus eſt Sacerdos & Concionator Pragæ in templo, quod vocatur Bethlehem. Vet. Cod. Prag.

IOANNES FROSSARDVS Canonicus & Presbyter, qui hiſtoriam Franciæ, Scotiæ, Britanniæ, &c. ab anno 1326. ad 1400. perſecutus eſt, hoc tempore claruit.

5371 *SIGISMVNDVS Vngariæ Rex cum quoſdam Vngaros, (qui poſt cladem ad Nicopolim acceptam ipſum faſtidierant) ſecuri percuſsiſſet, ab aliquot coniuratis captus in carcerem conijcitur 28. April. Sed è vinculis elabitur opera viduæ, quæ mater erat eorum, quibus cuſtodia Sigiſmundi credita erat. Ab ijs itaque in Morauiam deductus, collecto exercitu, inſequenti tempore, Vngariam recuperauit. Ritius, Chron. Vngar. Mechou.* 1401

5372 *BAIAZETES I. Turcarum Rex quartus, omni ſpe libertatis à Tamerlane impetrandæ amiſſa, mœrore ad deſperationem veluti adactus, mortem ſibimetipſi conſciuit, & caput cauea ferrea, qua tenebatur incluſus, tam diu alliſit, donec perfracto cerebro fremens ac frendens expiraret, cum regnaſſet an. 14. Leonclau. Alij mortem Baiazetis ad 1398. & 1400. referunt. Baiazeti anno ſequenti ſucceſsit SOLYMANVS I. filius natu maximus Turcarum Rex quintus: in cuius locum quidam Cyricelebim, alij vero Calepinum collocant.* 1402

Circa hunc ipſum annum mortuus putatur TAMERLANES Scytharum Rex potentiſsimus, (cum, referente Leon-

Leonclauio, an. 40. apud Parthos rerum potitus fuiſſet) relictis poſt ſe duobus filiis imperii ſucceſſoribus, & tot regnorum opumque immenſarum hæredibus: qui à virtute paterna prorſus degenerarunt: odiiſque & bellis mutuis inter ſe adeo concertarunt: vt regnis paternis paulatim priuati & ſpoliati, imperio alieno ſubiicerentur: Aſiæque imperium ad Othomanos relaberetur. Petrus Perondinus in vita Tamerlanis.

5374 *GEORGIVS CASTRIOTVS, cognomento SCANDERBEGVS, Caſtrioti Ducis Epiri filius, naſcitur.* 1404

Conuenerunt Vratislauiæ VLADISLAVS Iagello Poloniæ, & VVENCESLAVS Boëmiæ Rex, vbi de fœdere inter ipſos tractatum, parumque abſuit, quin Boemus Polono Sileſiam reſtituiſſet, niſi Ordinum conſiliis res impedita fuiſſet. Mechou. Chron. Polon.

5375 ÆNEAS SYLVIVS Picolomineus Senenſis naſcitur 19. (alii 17.) Octob. Onuph. 1405

5378 *In Academia Pragenſi creuit potentia Boemorum, qui tantum moliebantur Germanorum eiectionem, ad omnia conniuente VVenceslao Rege.* 1408

5379 Ex Pragenſi Academia Germani aliarumque nationum Doctores & Scholaſtici in vrbem LIPSIAM confluxerunt, eaque occaſione Academia Lipſica quaſi Colonia quædã Academiæ Pragenſis extitit. 1409

LIPSENSIS Academia introducta eſt 12. Nouem. Fabric.

Vetus codex addit, Ioannem Huſs hoc anno fuiſſe Rectorem Pragenſis Academiæ.

5380 RVPERTVS Imp. moritur 18. Maij in Oppenheim: an. imperii 10. ſepultus Heydelbergæ in æde S. Spiritus. 1410

Hoc anno claruit THOMAS à Kempis, natione Teutonicus, Ordinis Canonicorum Regulariũ S. Auguſtini, vir in ſcripturis diuinis ſtudioſus & eruditus, autor aurei libelli de imitatione Chriſti. Ioh. Tritth.

SOLYMANVS I. Turcarum Rex quintus à ſubditis ſuis

in pago quodam interemtus, an. regni 7. Huic frater MVSA ZELEBIS (qui ab aliis Moſes appellatur) Turcarum Rex ſextus ſucceßit, poſtquam Iſam Zelebim fratrem ſuum occidiſſet. Leonclau.

Die diuiſionis Apoſtolorum, 15. Iulij, Poloni Cruciferos in Prußia ingenti ſtrage vicerunt. Mechou.

PETRVS Dreſdenſis primus Pragæ ſub vtraq; ſpecie corpus & ſanguinem Dominicum miniſtrandum eſſe profitebatur, Eccleſiam inſcitiæ inſimulans, quæ ſub vna tantùm ſpecie ſumendum eſſe edixerat. Æn. Syl. cap. 35. Bonfin. *De eodem ita Fabricius:* Iacobus quidam Miſnenſis, Pragæ in pauperum Collegio Profeſſor, & ad D. Michaëlem Concionator fuit. Huic Scholæ vicinæ moderator Petrus Dreſdenſis perſuaſit, vt primus plebi Boëmicæ ſpeciem vtramq; in D. Martini templo porrigeret. Fuerunt tum temporis Ioannis Huſſi ſocii hi duo, Iacobus & Petrus, quibus annumerâtur Hieronymus Pragenſis, Iohannes Ieſnicius, Stephanus Paletius, & alij. Petrus Dreſdenſis in Miſniam rediit, & ludimoderator fuit primùm in patria Miſnæ, deinde Chemnicii & Zuiccauiæ: Hymnos Eccleſiaſticos, ante introitũ templi quibuſdam dieb. feſtis decantandos, item de natali Chriſti cãtica, in quib. Latinis Germanica mixta ſunt, compoſuiſſe dicitur, quæ hodie etiam in vſu ſunt.

5381 SIGISMVNDI (Caroli IIII. filii, præſtantioris in toga, quam in armis) IMPERIVM. 1411

SIGISMVNDI Regis Vngariæ exercitus à Turcis prælio ſuperatus, profligatur ad Columbacium Seruiæ oppidum, iuxta Senderouiam ad ripas Danubij. Cuſpinianus, Drechslerus.

PETRVS de Aliaco Gallus, Doctor Pariſienſis, vulgò dictus Cameracenſis, quòd Epiſcopus Cameracenſis eſſet: *Item* FRANCISCVS Zabarella Patauinus Legum profeſſor eximius, facti ſunt Cardinales 6. Iunij. Onuphrius Panuin.

BAR-

5382 *BARTHOLOMÆVS SALICETVS Iuriſconſultus CL. moritur Bononiâ, die 28. Decembris, ætat. 77. d. 10. Schrader. Forſter.* 1412

5383 *MVSA ZELEBIS ſextus Rex Turcarum prælio victus & captus eſt à fratre Mahumete, & iuſſu eiuſdem ſtrangulatus, cùm regnaſſet an. 3. Quo ſublato MAHVMETES I. Turcarum Rex ſeptimus regnum obtinuit. Leon.* 1413

5384 Concilium CONSTANTIENSE incoatum eſt menſe Nou. finitum anno 1418. circa mẽſem Maium. Prima ſeſſio habita eſt die Veneris, 16. Nou. Act. Con. Interfuerunt huic Concilio Balthaſar Ceſſa, Pontifex Rom. appellatus Iohannes XXIII. Sigiſmundus Imp. Rom. qui in nocte natalis Domini hiſtoriã nati Saluatoris, cuius initiũ eſt: Exiit decretum à Cæſare Aug. habitu Diaconi cecinit. 1414

IOANNES Huſs venit Cõſtantiam die Sabbati poſt Omnium Sanctorum, 3. Nou. Hiſt. Huſſi.

ALBERTVS Marchio Brandeb. dictus Achilles Germanicus, naſcitur 19. Nouemb. alij 24.

5385 IOANNES Huſs Boëmus in Concilio Conſtantienſi pronunciatus hęreticus, & peculiari ritu iure Sacerdotali ſpoliatus, damnatur ad ſuplicium ignis, & traditus Magiſtratui politico, rogo imponitur & crematur Sabbato, quod anteceſſit 6. Dominicam Trinitatis, fuitq; Octaua Petri & Pauli, id eſt, 6. Iul. Act. Huſſi. 1415

Horrenda Eclipſis Solis 7. Iunij.

FRIDERICVS III. Imp. naſcitur die Matthæi, (21. Septembris) à morte Auguſti 1400.

FRIDERICVS Burggrauius Noriberg. appellatus eſt Marchio & Elector Brandb. Anno 1417. accepit inueſtituram vt nominant.

EMANVEL CHRYSOLORAS, ex illuſtri familia oriundus, vir doctiſſimus, & Græcarũ linguarum inſtaurator, Conſtantiæ in Concilio moritur 15. April. Bruchſ. alii ad 24. Sept. referunt, æt. 47.

5386 M. HIERONYMVS Pragenſis, Huſſiticæ Sectæ ad- 1416

dictus, damnatur, & crematur die Sabbati poſt feſtum Aſcenſionis Domini, id eſt, 30. Maij. Vide de hoc Epiſtolam Poggij ad Leonartum Aretinum. De vtriuſque ſupplicio Æneas Syluius in hunc modum: *Ioannes, inquit, combuſtus eſt prior: Hieronymus poſtea in vinculis habitus, cùm reſipiſcere nollet, pari ſupplicio adfectus. Pertulerunt ambo conſtanti animo necem, & quaſi ad epulas inuitati ad incendium properarunt: nullam emittentes vocem, qua miſeri animi poſſet facere indicium. Vbi ardere cœperunt, hymnum cecinêre, cuius initium: Aue viuens hoſtia, veritas & vita, &c. quem vix flamma & fragor ignis intercipere potuit. Nemo Philoſophorum tam forti animo mortem pertuliſſe traditur, quàm iſti incendiū. Cineres exuſtorum, ne raperentur à Boëmis, in lacum proiecti. Diſcipuli eorum ex eo ſolo terram abſtulêre, in quo ignis fuit, eamq́; veluti ſacram ſecum attulêre in patriam. Vterque apud Boëmos Martyrum honorem meruit, memoriaq́; illorum tunc conſecrata quotannis celebratur.*

5387 SIGISMVNDVS Imp. donauit Electoratum Brandeburgenſem FRIDERICO Burggrauio Norib. 18. Aprilis in octaua Paſchatis. Ab hoc ſuperſunt MARCHIONES BRANDEBVRGENSES in Marchia & Francia Orientali. 1417

MARTINVS V. PP. eligitur in Concilio Conſtantienſi, die Martini: ſedit an. 13. m. 3. d. 12. Onuph.

FRANCISCVS ZABIRELLA Patauinus Iureconſultus Cardinalis & Epiſcopus Florentinus, qui in Decretal. & Clementin. repetitiones varias ſcripſit, obiit Conſtantia, die 6 Nouembris. Schraderus.

5389 WENCESLAVS Ignauus, Rex Boëmiæ, apoplexia moritur Pragæ 16. Auguſti, æt. 57. 1419

Ex hoc tempore cœpit bellum HVSSITICVM. Nam extincto VVenceslao Rege, HVSSITÆ ſibi delegerunt Ducem IOHANNEM ZISCAM, de cuius in bellis felicitate omnibus formidabili, multa literis prodidit, præter cæteros, Æneas Syluius. Fuit genere nobili ortus, in aula

Digitized by Google

aula regia educatus, bello exercitatus, vno carens oculo, quem ſtrenuè pugnans amiſerat. Adortus eſt parua manu ingentes copias Boëmorum, Imperatoris, reliquorumq; Principũ & multa loca vicina in Sileſia, Luſatia & Miſnia vaſtauit, aut aßiduis incurſionibus infeſtauit. Monaſteria etiam in Boëmia euertit, & templa deiecit, &c.

Habeo autores, qui hoc anno exiſtiment ORDINEM AVREI VELLERIS inſtitutum eſſe à PHILIPPO Duce Burgundiæ 10. Ianuarij: cuius rei fides penes illos eſto. Alij ad an. 1429. referunt.

Academia ROSTOCHIENSIS ſumpſit exordium 12. (alij 10.) Nouembris. Cranz.

5390 FRIDERICVS Marchio Miſniæ accepit à Sigiſmũdo Imp. apud Budam Electoris Saxonici dignitatem Cal. Auguſti: ſed inueſtitus pòſt triennium. 1420

SIGISMVNDVS Imp. Vratislauiam venit die 6. Ian. de quo Æneas Syluius: *Sigiſmundus ad feſtum natiuitatis Dominicæ Brunnam Morauiæ oppidum petiit: Ibique Pragenſibus veniam petentibus ea lege pepercit, vt catenas & repagula tota ex vrbe deponerent, ſuosq; Magiſtratus acciperent. Paruit attonita ciuitas, cùm primores regni, eleuatis in cœlum manibus aduentum noui regis gratulabundi expoſcerent: eiusq; Rectores ſine controuerſia reliquæ vrbes admitterent. Nec dubium videbatur, quin ex tota Boëmia labes Hußitarum exceßiſſet, ſi ex Brunna Sigiſmundus rectà via ſe Pragam contuliſſet. Sed diuertit ille, vt fortaſſe fati ſui erat, Vratislauiamq; Sileſiæ caput acceßit. Quo in loco populus vrbanus non diu antea Senatum, à VVenceslao fratre ſuo conſtitutum, per ſeditionem obtruncauerat: cuius ſceleris autores ſecuri percußit. Quod vbi Pragæ renunciatum eſt, diffiſi de venia ciues, exemplum Vratislauienſium veriti, manifeſtò deſciuerunt, & allecto præmiis Cenchone, qui arci Pragenſi præerat, in totum regnum literas dedêre, ne quiſpiam Sigiſmundo aditum præberet, qui Dalmatiæ linguæ hoſtis eſſet: nec alia cura teneretur, quàm regni perdendi, qui antequã Prutenorum ciuitatem Ordini*

dini iure pignoris obligaſſet, Brandeburgenſes a. à corona Boëmica alienaſſet, Ioannẽ ac Hieronymũ in Cõſtantienſi Concilio cremari non ſolùm permiſiſſet, verũ etiam procuraſſet, dogmata quæ ipſi ſequerentur, totis conatib. impugnaret. Ziſca dum hæc aguntur, relicta ex fœdere Pelzina, bis à fidelib. inuaſus, bis verſutiis vſus, ex penè victo victor euaſit. Erant aſpera loca, in quibus pugnare oportuit, hoſtes in equis, milites ſui omnes pedites: nec certamẽ cõmitti niſi pedeſtre poterat. Vt ergo deſilière ab equis aduerſarij, mulieres quæ de more ſuum exercitũ ſequebãtur, proiicere pepla in terrã iuſſit: quibus implicati per calcaria equites, priùs extincti ſunt, quàm pedes expedire valerent. Cumq; ciuitatẽ quam incolerent muro cinctam nõ haberet, locum natura munitum ad eundem amnẽ elegit, vix octo ſtadiis ab Auſcha ſeparatũ. Hunc mœnib. cinxit, & vt quiſq; tentoria fixerat, ita ædificare ſibi domos imperauit, ciuitati Thabor indidit nomen. Hîc refugium omnium hæreticorum, arcemq; Ziſca primus erexit: qui eum ſecuti ſunt, pro ſuo quiſque ingenio munimenta vrbis auxerunt. Syluius.

GEORGIVS PODIEBRAD, *Rex Boëmiæ naſcitur 16. Ap.*

Obierunt:

I. BALDVS *de* VBALDIS *Iureconſultus Ticini decrepita prorſus ætate die 4. Aprilis ſub auroram, poſtquam in Iuris profeſſione verſatus fuiſſet an. 56. Schrad. in monum. Italiæ. Trittbem. habet an. 1423.*

II. IOHANNES FRANCISCVS *Poggius Florentinus, Orator & Hiſtoricus,* C.S.E. *ſenex moritur Florentiæ.*

5391 SIGISMVNDVS IMP. *turpi fuga receſſit,* ZISCA *in eum copias ducente. Ziſca in obſidione oppidi* RABI *alterum quoq; oculum, quo vno cœli lumen videbat, ſagitta ictus amiſit. Inde Pragam ad Medicos vectus, quamuis ex vulnere curatus vitam retinuit, lucem tamen haudquaquam recuperauit. Nec propterea caſtrenſem laborem, aut rei militaris curam dimiſit. Cæco populo, cæcus placuit ductor. Res apud poſteros plus admirationis habitura quàm fidei.* Hæc ad verbum Syluius. 1421

MA-

MAHVMETES I. Turcarum Rex ſeptimus, mortuus anno regni 8. cui ſucceßit filius Amurates II. Turcarum Rex octauus. Leonclau.

5392 *SIGISMVNDVS Imp. collecto ex Hungaris, Auſtriacis ac Morauis exercitu, circa ſolennia Dominicæ Natiuitatis Boëmiam intrauit, & cũ aliqua oppida vi cœpiſſet, Cuthnenſes per deditionẽ accepit. Sed irruente in ſe Ziſca quãuis cæco, pauidus trepiduſq; multis ex ſuis interfectis nobilib. & amißis impedimentis, effugit. Cuthnam exußit, quã Thaborenſes propter argenti fodinas, crumenã Antichriſti vocabãt. Ziſca itinere vnius diei Imperatorẽ ſecutus, magna fugientiũ præda ditatus eſt. Imperator amnẽ Iglauam ponte tranſmiſit. Pipo Florẽtinus, qui equites in eam expeditionem quindecim millia ex Hungaria duxerat, per glaciem iter habuit: qua multitudinis pondere diſſoluta, multos mortales in profundum rapuit. Sylu.* 1422

ALBERTVS vltimus Elector Saxon. ex familia Anhaltina, cùm animi cauſa venatũ iuiſſet in ſaltus Lochauios, & cũ vxore ac gynecæo in caſulã ruſticam diuertiſſet, orto incẽdio nocturno, vix per feneſtrã nudus euaſit, morboq; è terrore contracto, paucis pòſt dieb. obiit, nullo relicto hærede: cùm duraſſet dignitas Electoratus in antiqua & illuſtri familia ANHALDINA annis ampliùs 200. Cranz. Fab.

5393 Tranſlata eſt dignitas Electoris Saxonici in familiam MARCHIONVM MISNENSIVM, quorum primus Elector fuit FRIDERICVS Marchio Miſniæ & Lantgrauius Thuringiæ. Fabr. 1423

GEORGIVS PVRBACHIVS Bauarus, excellens Mathematicus, præceptor Regiomontani, qui Theorias Planetarũ ſcripſit, naſcitur 30. Maii: hora 3. poſt meridiem. Cardan.

5394 *ZISCA Hußitarum Dux peſte extinctus eſt circa hunc annum. Ferunt illum moriturum iußiſſe cadaueri ſuo pellem detrahi, & ex ea tympanum fieri: fugituros enim hoſtes, quàm primùm tympanum illud ſonaret. Dux inuictus peſte victus. Syluius.* 1424

5395 PETRVS de ALIACO, Gerſonis præceptor, Epiſcopus Cameracenſis moritur. Onuph. Fuit vir 1425

Digitized by Google

magni nominis inter Doctores Scholaſticos. Danæus ſcribit eum interfuiſſe Concilio Baſilienſi.

NICOLAVS SICVLVS de Tudeſchis Archiepiſcopus Panormitanus, profeſſus eſt ius Canonicum in Schola Senenſi. Fichard.

CHRISTOPHORVS Comes CASTALIONENSIS CL. Iureconſultorum ætatis ſuæ princeps & legum Monarcha appellatus, poſtquam Taurini, Parmæ, Senis ac Papiæ ius docuiſſet, obiit die 16. Maij, in feſto Aſcenſionis Chriſti, Papiæ. Schraderus.

5396 Academia LOVANIENSIS initium ſumpſit 1. Septemb. (alij ſeq.) 1426

MISNENSES prælio fuſi ſunt ab Huſsitis ad oppidum Auſsig. 15. Iunij. Fabric.

Initium irruptionum HVSSITICARVM in SILESIAM, cui agmini mixti fuerunt latrunculi non ſolum Boëmici, ſed etiam Polonici. Vngar. Mora.

5397 *Hoc anno (alij ad ſeq.) Electores imperij cum magno exercitu, qui ad euertendam Boëmiam ſatis virium habere credebatur, Boëmiam ingreſsi ſunt: ſed ad rumorem aduentantium Boëmorum omnis ille Alemannorum & Anglicorum numeroſus exercitus, hoſte nondum conſpecto, terrore correptus, fugam pro prælio iniit, caſtra omni opulentia referta hoſti prædanda relinquens, Mecho. & Syluius cap. 48.* 1427

5398 FRIDERICVS Marchio Miſniæ, primus Elector Saxonicus, obiit 4. Ian. Sepultus Aldenburgi. Fabric. 1428

5399 PAVLVS Epiſcopus Burgenſis finiit additiones in Lyranum. Prolego. Lyran. 1429

IOANNES GERSON, Cancellarius Pariſienſis, qui ſcriptis Theologicis nomē immortale ſibi parauit, moritur Lugduni, æt. 66. 12. Iul. Tritthemius ſcribit, eū diſſoluto Concilio Conſtātienſi, cui interfuit, domo, patria, cognatis, amicis, dignitatib. rebusq; pro veritate tuenda priuatum eſſe, multisq; inſidiis petitum, vnde neceſſitate compulſus ſit Lugdunum confugere, ibique mortuum eſſe.

5400 IVBILÆVS MVNDI 108. *Moſis* 58. 1430
prædicationis Chriſti 28.

Hoc ſeculo floruerunt: FRANCISCVS Philelphus gener Chryſoloræ: NICOLAVS Cuſanus: ÆNEAS Syluius: LAVRENTIVS Valla, Latinæ linguæ vindex: BLONDVS hiſtoricus. LEONHARTVS Aretinus: TRAPEZVNTIVS: MAPHÆVS Vegius: GREGORIVS Tyfernas: THEODORVS Gaza,&c.

MAHVMETES II. Imp. Turcicus, qui Conſtantinopolim cepit, naſcitur 24. *Martij. Eſt annus* 800. *à morte Mahumetis primi Pſeudoprophetæ Turcici.*

5401 MARTINVS PP. V. obijt 10. Cal. Mar. ſucceſſit EVGENIVS IIII. 5. Non. Martij, ſedit an. 15. m. 11. d. 21. Onuph. 1431

Concilium BASILIENSE incoatum 7. Dec. Eugenij IIII. Pontificatus anno primo. Lib. Concil.

Primis duobus annis nihil actum: preterquam quòd Eugenius citatus & accuſatus non comparuit. Actum poſtea de reformatione omnium ſtatuum in Eccleſia, & de Huſſitis. Extractum eſt hoc Concilium in annum vſq; vndecimum: finitum 1442.

PLAVA vrbs Voitlandiæ à Boëmis Thaboritis exuritur 25. *Ianuar. alij ad præced.*

IVLIANO Cardinali præcedente, Electores Imperij cum magna multitudine Boëmiam inuaſerunt, Boëmis tenui exercitu contra eos procedentibus: Ibi ingens pauor, cuius cauſa non ſuberat, Alemannorum animos adeò concuſſit, vt ex denunciatione aduenientium hoſtium in fugam verſi ſint. Mechou.

Fuſiùs hanc hiſtoriam perſequitur Æneas Syluius, cuius hæc ſunt verba; *Sigiſmundus Noribergam profectus noua Principũ auxilia comparat. Martinus quoq; Pontifex Iulianum Cardinalem in Teutoniã mittit: vt Boëmis bellum inferat, & in Baſilienſi Cõcilio, quod propediem futurum erat, nomine Apoſtolico præſideat. Is*

Germaniam ingreſſus, mox Noribergam ad Sigiſmundum ſe confert, quo in loco frequentes Germanorum reguli conuenerant. Decreta eſt noua in Boëmos expeditio ad 8. Cal. Iul. Fuêre in ea expeditione ALBERTVS *&* CHRISTOPHORVS *Bauariæ, &* FREDERICVS *Saxoniæ Duces:* IOANNES *&* ALBERTVS *Brandeburgenſes principes cum Frederico patre, quem penes belli ſumma erat. Herbipolenſis, Bambergenſis, Eiſtetenſis Epiſcopi, Societas Sueuorum, & imperialium ciuitatum, Moguntinus, Treuerenſis & Colonienſis Antiſtites, auxilia miſerunt, & cum his prouinciarum ſuarum primores, ſupra quadraginta millia equitum fuiſſe traduntur. Peditum minor erat numerus. Cardinalis Boëmiam ingreſſus, numeroſum illum exercitum ductans multas hæreticorum villas incendit, oppidaq́ue diripuit. Interea ſiue proditio in fidelium exercitu fuit, quod multi putauêre, ſiue inanis ſua ſponte mentes hominum pauor inuaſit, totū caſtris trepidatū eſt, & priuſquam hoſtis vllus in conſpectu daretur, fœdiſſima fuga cœpta. Hoſtis paulò pôſt ex metu alieno factus audax adfuit, impedimentisq́ue omnibus, quibus per ſyluā non erat facilis exitus, & ingenti præda potitus eſt. Iulianus Cardinalis ex Boëmia exactus Baſileam ſe contulit, ibique Concilium celebrauit. Sigiſmundus Romam coronæ ſuſcipiendæ cauſa petijt.*

THESSALONICAM *vrbem Amurates Turcarum Rex multoties oppugnatam, Venetis, cæſis defenſoribus, eripuit. Leoncla. Drechsl. hunc euentum refert ad an. 1438. Bonfinius verò ad an. 1439.*

SIGISMVNDVS Imp. Romæ coronatur ab Eugenio PP. 18 Maij. Anto. Syl.

SYNODVS BASILIENSIS ſcribit Boëmis, vt legatos mittant, qui fidei ſuę rationem oſtendant, ſecuritatem itineris & dicendi quæ vellent libertatem promittens. Legatio igitur trecentorum equitum Baſileā miſſa, cuius principes fuêre Guilelmus Coſta, Procopius, Ioannes Rochezana &c.

Hi

Hi interrogati, quænam illa eſſent, in quibus à Romana Eccleſia diſſentirẽt: quatuor articulos propoſuêre. I. De communione Euchariſtiæ, quã ſub ſpecie panis & vini ſumendam affirmabant. II. De ciuili Dominio, quod interdictum Clericis diuina lege dicebant. III. De prædicatione verbi Dei, quam liberam permiſſamque omnibus paſſim arbitrabantur. IIII. De publicis delictis, quæ nulla ratione toleranda putabant, &c. Diſputatum eſt 50. diebus, &c. Certis tandem conditionibus permiſſa communio, &c. Syluius.

5405 *IOANNES de IMOLA Bonon. IC. clariß. qui ad 3. lib. Decretal. Commẽtariũ ad Clementinas, ſuper Digeſto nouo, ſuper infortiato & p̃terea Cõſilia ſcripſit, deceßit Bononiæ die 18. Februar. Forſter. Alij ad ſequentem an. referunt.*

5406 *IOANNES Regiomontanus Mathematicus, diſcipulus Purbachij, naſcitur 6. Iunij. hora 4. poſt meridiem in oppido Franconiæ Monteregio. Cardan.*

5407 SIGISMVNDVS Imp. moritur Znoymæ 8. (alij 9.) Decembr. ætatis 70. anno regni Vngarici 51. Boëm. 17. Rom. 27. Coronationis Romanæ 5. ſepultus Varadini. Bonfin.

SIGISMVNDVS in precio habuit literas & literatos, eoſq; reliquis, qui genere tantùm erant nobiles, prætulit. Interrogatus à Principib. qui literas oderant, cur homines obſcuro genere natos ob literarum commendationem tanti faceret: reſpõdit, ſe iure illos colere, qui cæteris ſingulari dono diuino antecellerent, illos à Deo ſolo poſſe creari: verũ in ſua poteſtate eſſe, vt titulis & prędijs nobiles faciat quoſcunque, & quandocunque velit.

IOANNES de Rupe Sciſſa Iuris vtriuſque Doctor & Cardinalis, 26 Martij moritur.

IOANNES ANNIVS Viterbienſis, qui in Beroſi libellum & alios ei adiunctos quædam commentatus eſt, naſcitur die 5. Ian.

5408 ALBERTI II. generis Sigiſmundi, IMPERIVM.

Hic

Hic ALBERTVS vno eodemq; anno Chriſti 1438. ter coronatus eſt. I. Cal. Ianua. eſt ei impoſita corona regni Vngariæ. II. Pragæ 6. Maij renunciatus eſt Rex Boëmiæ. III. Francofurti 20. Martij ab Electoribus deſignatus eſt Imp. Roman. ſed non imperauit toto biennio: ita repente occidit, qui breui ad ſummum potentiæ creuerat.

PAVLVS de CASTRO IC. diſertiſsimus, qui Commentaria in lib. Pandect. & Codicis ſcripſit, & in Iure Conſiliorum volumina plura reliquit, poſtquam Patauij, Florentiæ & Bononiæ docendi laborem annos 57. ſuſtinuiſſet, Patauij obijt. Forſterus.

Concilium FERRARIENSE & poſtea FLORENTINVM celebratur, ad quod profectus eſt EVGENIVS PP. cum Imperatorem Conſtantinopolitanum eò aduentare intellexiſſet. Eugenius autem diſſidentes Eccleſias, Latinam & Græcam, in vnum corpus redigere cupiens, celebrata de Spiritu S. Miſſa, Concilium vnà cū Imperatore Græcorū IOANNE VIII. Palæologo & Patriarcha Byzantino Ioſepho ingreſſus, ſedente Imperatore Græcorum condignà ſede, alijſq; Græcis è regione Pontificis, primò quæſitum eſt, vellent ne tam Latini quàm Græci ex duabus Eccleſijs iam pridem diſſidentibus vnam fieri? Succlamarunt omnes: placere & velle, modò rationibus illa priùs confutarentur, quæ tantæ diſcordiæ cauſa fuiſſent. Diſputabatur quotidie ab his, qui ad tantam rem delecti fuerant. Verùm cùm peſtis Ferrariam inuaſiſſet, ibique non ſine periculo viueretur, Florentiam Concilium tranſtulit. Plat.

Ex hoc tempore tres egregij magniq; nominis bellatores inclaruerūt. I. ALBERTVS Marchio BRANDEBVRGENSIS, poſtea dictus Achilles Germanicus, quem hoc anno Albertus Imp. Vratiſlauienſis belli ducem dedit, teſte Ænea Syluio cap. 55. II. GEORGIVS PODIEBRAD, poſtea Rex Boëmorum, qui hoc anno in prælio apud

apud Thaboritas hoſtem feriendo & repellendo, futura virtutis ſua documenta dedit. III. IOHANNES HVNIAD, *Matthia Regis Vngaria pater, qui Turcas multis cladibus adflixit: fuitque Valachus natione, humilibus natalibus ortus: ſed, vt Syluius ait, ingenio dextro, animo ſublimi, & virtutis amator, quique primus omnium apud Vngaros Turcarum acies & frangi & vinci poſſe monſtrauit, & hoſtium ſpolijs Vngarica templa ditauit. De quarto, nempe Scanderbego, paulò pòſt.*

5409 ALBERTVS Imp. cum in æſtu poſt immodicum peponum vſum in dyſenteriam incidiſſet, moritur 27. Octo. an. imp. 2. in Alba Regali ad latus ſoceri ſui Sigiſmũdi ſumptuoſiſſimè ſepultus. Cuſp. Fuit Princeps liberalitate ac fortitudine clarus, & qui cæteris rebus ſtudium religionis longè antepoſuit. Syl. Reliquit vxorem Eliſabethã, ex qua ſequenti anno peperit filium Poſthumum Ladiſlaum. Qua de re lege Epiſtolam 81. Æn. Syluij. 1439

EVGENIVS cùm à Concilio Baſilienſi bis terve citatus non comparuiſſet, Pontificatu priuatur 25. Iunij, inque locum eius Pontifex creatur AMADEVS Sabandiæ Dux, qui Eremitarum vitam cũ alijs nobilibus ad Ripaliam ducebat, appellatusq; eſt FELIX IIII. Hinc magnæ ſeditiones ortæ, cũ Eccleſia trifariam diuiſa, aut Felicem aut Eugenium ſequeretur, eſſentq; qui Neutrales vocarentur, quòd neutri obtemperarent. Græci poſt multas diſputationes in Concilio Florentino cum Latinis concordiam ineunt de proceſſione Spiritus Sancti, de pane azymo in Cœna Domini, de Purgatorio, & de Rom. Pontificis poteſtate, 22. Nouemb. Sed legatis domum reuerſis, Græci facti ſunt à Romano Pontifice longè quàm antea alieniores, & priores ſententias ſuas mordicus retinuerunt. Chalcond.

AMVRATES Rex Turcarum regiam Seruia ſiue Raſcia arcem SYNDEROVIAM expugnauit, & Georgij De-

Deſpota ſoceri ſui filium Gregorium oculis & pudendis priuauit. Cuſpin. Chron. Vng.

IOSEPHVS Patriarcha Byzantinus Florentiæ moritur, & BESSARION Græcus, Nicenus, ibidem ab Eugenio creatur Cardinalis.

LVDOVICVS PONTANVS de Roma IC. ſummus, qui ſcripſit Commentaria ad ius ciuile, Concilia ſingularia & repetitiones, obijt Baſileæ in Concilio ætat. 30. ex peſte. Forſter.

5410 FRIDERICI III. Ducis Auſtriæ IMPERIVM. 1440

Electus eſt Francoforti 30. Martij, æt. 26. Fuit Fabio Max. q̃ Scipioni propior, multa ponens in cunctatione: non in celeritate rei cõficiendæ, alioqui Auguſtum Cæſ. proximè attigit imperij diuturnitate, & alioqui habuit nõ pauca cum Auguſto cõmunia. Eſtq; hic annus à natali Auguſti Cæſ. 1500.

LADISLAVS Rex Boëmiæ & Vngariæ, filius Alberti Imp. in arce Comara, naſcitur tempore ineuntis quadrageſimæ 21. Februa. (alij 22.) & die Pentecoſtes infantulus, cùm nondum quartum menſem impleuiſſet, coronatur in Regem Vngariæ: poſtea à matre in Auſtriam cum Corona Vngarica ad Fridericum III. Imp. vt ad conſanguineum, mittitur nutriendus & conſeruandus. Interim VLADISLAVS Polonus Iagellonis filius etiã coronatur Rex Vngariæ 17. Iulij in Alba Regali: & quod Æneas Syluius annotat: Dionyſius Epiſcopus Strigonienſis, vtrique Regi diadema impoſuit: Ladislao volens: Vladislao coactus. Mechou. Chron. Vng.

ARS TYPOGRAPHICA, nouũ per typos ſcribẽdi genus, inuenta & excogitata eſt à IOANNE GVTENBERGIO, de quo ſic Wimpfelingus ca. 65. *Anno 1440. magnum quoddam ac pene diuinum beneficium collatum eſt vniuerſo terrarum orbi à IOHANNE GVTENBERG Argentin. nouo ſcribendi genere reperto. Is n. primus artem impreſſoriam vel excuſoriam in vrbe Argentin. inuenit. Inde Mogũtiam veniens eandem feliciter compleuit. Interea IOANNES MENTEL id opi-*

opificij genus inceptans, multa volumina caſtigatè ac politè Argentina imprimendo, factus eſt breui opulentiſſimus. SIXTVS RVSINGER *Argentinus Neapoli anno* 1471. *libri quomodo imprimi poſſint, primus monſtrauit. Sub idem fermè tempus* VDALRICVS HAN *formas librarias, rem inauditam, nec vnquam Romanis viſam, Romam attulit. Fuit is natione Germanus, cognomento Han, id Latinis gallum gallinaceum ſignificat, quod ideo ſcribo, quia Campanus & aliquot docti exiſtimauerunt hunc Vdalricum natione fuiſſe Gallum, quod falſiſſimum eſt: is tamen error ideò emanauit, quòd cognomen familia traductum fuiſſet in Latinum.*

De arce à Friderico Marchione Brandeb. ad Berlinum in vrbe Colonienſe condita vidè Cranz. Vandal. lib. 12. cap. 10.

AMVRATES *Turc. Imp. obſidens Belgradum, amittit in foſſis ad decem millia hominum, & poſt* 7. *menſes cum dedecore obſidionem ſoluit. Chron. Vngar.*

5411 GEORGIVS PODIEBRAD, *rei militaris peritia, re-* 1441
buſq; ſtrenuè geſtis, inſignis, deligitur gubernator BOEMIÆ, *qui Pragam hoc pacto in poteſtatem ſuam redegit: mittit coniuratos, qui conſtituta inuadenda vrbis die incendium in parte vrbis admodum remota excitant: concurritur ad reſtinguendum ignem. Interea Georgius ex aduerſa parte cum copiis muros inuadit, nec mora, proditores portas in inſtanti aperiunt, trucidantur reſiſtentes: & ex illo tempore Praga totaque Boëmia Georgio paruit. Syl. Mechou.*

IOANNES HVNIADES *exercitum Turcarum, cuius dux erat* MESITES *Begus, per Valachiam Tranſalp. in Tranſyluaniam irrumpentem, vnà cum duce Meſite eiuſque filio feliciter cecîdit & profligauit. Turcarum viginti millia cæſa, ex Vngaris tria circiter millia deſiderata ſunt. Bonfin. Leonclau.*

FRIDERICVS I. Marchio BRANDEBVRGENSIS Elector moritur, ſucceſſore FRIDERICO II. filio, cuius ita meminit Syluius Europ. cap. 39. *Fridericus Marchio Brãdeburgenſis Imperatori Sigiſmundo inter caros ami-*

amicos eſt habitus: ei quatuor filij fuerunt, Ioannes, Fridericus, Albertus & alter Fridericus. Ioanni qui primogenitus eſſet, Electoratus imperij debebatur: ſed iudicium patris Fridericum prætulit, qui ſecundo genitus erat, & aptior ad obeunda imperij munera videbatur. Priuſquam igitur moreretur, hæreditatem ſuam inter filios diuiſit, Fridericum Electorem inſtituit, neque malè iudicauit. Nam FRIDERICVS inter Principes Germaniæ ſapientia clarus eſt habitus, cuius conſilio multa ſæpè prouinciæ pacatæ ſunt. Iuſti quoque ac honeſti tenax fuit, qui cùm poſſet Regnum Poloniæ conſequi per electionem Baronum, recuſauit, ne vero hæredi iniuriam faceret. Hæc ille.

ERNESTVS Dux Saxoniæ Elector, Friderici II. Electoris filius, naſcitur in arce Miſnenſi 25. Martij. Fabric.

Feſtum VISITATIONIS MARIÆ in Concilio Baſilienſi inſtitutum eſt, & feſtum CONCEPTIONIS MARIÆ confirmatum. Concil. Acta.

5412 *Ab hoc fermè anno incipit hiſtoria SCANDERBEGI,* 1442
Ducis Epiri & Albaniæ. Is adhuc adoleſcens à patre ſuo, Duce IOHANNE CASTRIOTO, Turcarum Imperatori Amurati cum tribus ſuis fratribus obſidum loco traditus fuit, tum dictus Georgius: Turcæ verò propter magnifica eius facta indiderunt ei nomen Scanderbeg, quod perinde ſonat, ac ſi dicas, Alexander Magnus, aut Alexander Dominus. Cumque aliquot annis in aula Turcica educatus fuiſſet, ſenſim eum inceſſit cupiditas regni patrij, cuius Metropolis erat Croia, natura munitiſſima vrbs, & planè talis, vt ſecluſa fame, omnem vim bellicam facilè contemnat. Poſtquam autem Deſpota Myſiam recuperatã rurſus perdidiſſet, & conſilio Iuliani Cardinalis, quẽ Eugenius miſerat, Regem Ladiſlaũ auxiliatorẽ imploraſſet: id intelligẽs Amurates, Baſſam Romaniæ & Scanderbegum mox in Vngaros præmiſit cũ 20. millibus, ipſe more ſuo cũ reliquo exercitu ſecuturus. Eo tempore Huniades 35. millia militũ habebat &, apud Mora-

Morauam fluuium Baſſa & Huniades congreßi ſunt. Scãderbegus tùm videret res Turcarum infeliciter habere, auxilio amicorum, inprimis Ameſa ex fratre nepotis, in Vngarorum partes ſecedit, Secretarium Baſſa capit, literas ad præſides & Magiſtratus Croiæ ab eo extorquet, in quibus nomine Amuratis Scanderbego ciuitas & omnis præfectura traderetur. Confectis literis mox Secretarius & alij decollantur; vt res Amuratem celetur diutius. Scanderbegus, qui cum Vngaris & Huniade antea de rebus inſtituendis conſultârat, magno itinere feſtinans ſoluit, die ſeptimo Dibram venit, 70. mill. paſſuum diſtantem à Croia. Ameſa aſtutus iuuenis, Scanderbegi Secretarium ſe ſimulans, Croiæ præfectum accedit, alloquitur, & ei creditur, iamque barbarus conuertit ſua, vt paret abitum. Ita Scanderbegus Croiam patriam ſuam recuperat, magno Croienſium gaudio: Turcæ qui inhabitârant, partim pelluntur, partim occiduntur. Hic Scanderbegus ſua magnanimitate ſæpè totius orientis robur & vires fregit, totius orbis oculos in ſe conuertens: nec contentus in Epiro & Albania præclarè & heroicè agere, verùm etiam totum ſe impendit, vt auerteret quidquid Vngariæ incommodaret. In hoc Heroe tantus fuit dimicandi ardor, vt pugnanti ſanguis è labris eruperit. Vita eius, & Paralipom. Vrſperg.

ABEDINES *Romaniæ vel Europæ Beglerbegus, magno exercitu, quem octoginta Turcarum millibus æſtimatum fuiſſe ſcribit Bonfinius, cladem ſuperiori anno cæſis Meſitis Begi copiis Amurati Turc. Imp. illatam, vlturus, à Iohanne Huniade in Tranſyluania ad locum, quem Vaſcapum appellant, prælio fuſus & ſuperatus eſt. In quo non tantùm ad triginta millia Turcarum (exceptis 5000. captiuis) cæſi periêre: ſed & ipſe Abedines ſimilem cum Meſite Bego belli fortunam expertus occubuit. Bonfin. Leonclau.*

ELIZABETHA *Regina Vngariæ, Ladislai Poſthumi mater, mor. 24. Sept. Mechou. Vng.*

5413 VLADISLAVS *Vngariæ Rex Iuliani Cardinalis ſuaſu &* 1443

Vngarorum inſtigatione cum exercitu in Turcas mouit, & cum Baſſa conflixit, quo victo duo millia hominum (Bonfin. habet 30. millia) cæſa ſunt, quatuor millia capta, inter quos ductores 13. fuêre: ſigna militaria nouem: ſicut Iulianus Friderico Cæſari, qui tunc in Carinthia erat, ſignificauit. Vladislaus Budam vrbem cum magna populi lætitia quaſi triumphator intrauit: ſed huius victoriæ, præter auſpicium, nihil ad eum pertinuit. Nam ſolus HVNIADES VVaiuuoda Tranſyluanus, rei militaris peritiſsimus, cum decem millibus expeditorum militum hoc bellum confecit. Fracti hac pugna Turcæ (nam & in Aſia confligere conabantur) inducias petunt, quas traditis quibuſdam arcibus obtinuerunt. Syluius Epiſtola 81. Vng. Chron. Bonfin. & Mechou.

Terræmotus concuſsit Vngariam, Poloniam & Boëmiam 5. Iunij. Mechou.

MATTHIAS CORVINVS Rex Vngariæ, Iohannis Huniadis filius, naſcitur 24. (alij 23.) Februar. Eber. Beuther.

ALBERTVS Dux Saxoniæ, Mauritij & Auguſti auus, naſcitur 27. Iulij.

LEONHARDVS ARETINVS, qui multa in Ariſtotele, Plutarcho reliquisq; autoribus Græcis Latinè vertit, moritur Florentiæ 9. Martij, ætat. 74. Volater. Tritth. Epitaphium eius habes in Sylvij Epiſtola 51.

TABORITAE oppreſsi in Boëmia à Pontificiis & Calixtinis.

CLADES VARNENSIS.

5414 Hic eſt annus cladis VARNENSIS omnium celeberrimæ & Chriſtianis luctuoſiſſimæ, cuius hiſtoriæ hæc ferè eſt ſumma: IOANNES HVNIADES ſecundis aliquot prælijs Turcas ſuperauerat, & Amuratem ita terruerat, vt pacem vltrò poſceret, & Chriſtianis decennii inducias offerret: quas cùm Vngari non recuſarent, præſtitum eſt ab vtraque par- 1444

parte iuramentum, Chriſtianis quidem libro Euangeliorum, Turcis verò codici Alcorani digitos inter iurandum imponentibus. Moleſta ea res Iuliano Cardinali fuit, cui proſequenda victoria videbatur, præſertim cùm Eugenius Papa Iuliano ſcripſiſſet, nullum valere fœdus, quod ſe inconſulto cum hoſtibus religionis percuſſum eſſet. Vladislaus itaque per Iulianum à iuramento abſolutus, & ad bellum inſtaurandum impulſus, & coactis ex Vngaria copiis, atque auxiliis vndique accerſitis, Turcarum agros inuadere ſtatuit, Iohanni Huniadi caſtrorum cura commiſſa. Traduntur fuiſſe circiter 40. millia equitum, pleriq; dimidio minorem numerum prodidêre. Reguli Vngariæ & Pontifices plurimi interfuêre: Iulianus Cardinalis milites cruce ſignatos non paucos ſecum duxit: iter per Walachiam ſuſceptum, deinde tranſito Danubio in Myſiam ventum. Amurates hoſtiũ cognito aduentu exercitum ex Aſianis militib. cõparauit. Ac ſi vera eſt fama, centum millium exercitum conflauit, qui traiicere Boſphorum Thraciæ non potuiſſet, niſi Genuenſes in ſingula Turcarum capita aureo nummo accepto, tranſeuntibus naues præbuiſſent. Aduentus Turcarum tam ſubitus fuit, vt priùs veniſſe viſi ſint, quàm auditi venire. Vbi ergo in conſpectu fuit multitudo hoſtium longè maior quàm putaretur, ingens terror Chriſtianos inuaſit, qui tamen non detrectauêre certamen, nec regio ſanguini defuit animus. Attigerant autem Chriſtiani locum, cui Varna eſt nomen, non procul ab Adrianopoli, eratque profeſtum D. Martini, 10. Nouembris. Amurates dato belli ſigno, ex 15. millibus equitum facto globo, impetum fecit in Chriſtianos, qui itidem ſtructis ordinibus aciem eduxerant: pugnatum eſt ferocibus animis: ſuperior acies noſtra Turcas in fugam vertit, quæ res magno metu

Amuratem perculit, fugiſſetque protinus prodito exercitu, niſi circumſtantes Satrapæ, comprehenſo eius equi freno, ignauiam illius increpaſſent, fugientique necem comminati fuiſſent. Perſtitit ergo vel inuitus, iuſſiſque fortiſſimis arma ſumere, prælium inſtaurauit. Cumque in ſingulas ſe è horas nouus hoſtis ſuccederet, & ſauciorum Turcarum loca recentes & viribus integri milites occuparent, Vngari non tàm virtute, quàm numero ſuperati, paulatim referre pedem cœpêre. VLADISLAVS dum fortiter pugnat, equo deiectus obtrũcatur, caput eius haſtæ infixum per Græciam atq; Aſiam in ſignum victoriæ populis oſtẽtatum. Huniades cum ex pugna ſalutem nullam ſperaret, vnà cum aliquot millibus Vngarorum & Walachorum ex acie euaſit, quòd aliquos ſeruari, quàm omnes perire mallet. IVLIANVS Cardinalis ex hoſtium manibus iam elapſus, Vngarorum perfidiam effugere non potuit: nam potum equo dantem apud ſtagnum latrunculi quidam agnouêre, & ſpe pecuniæ apud eum inueniendæ deiectum equo necauerunt: ablatiſque veſtimentis nudum cadauer feris ac volucribus dimiſêre. De numero cæſorum non exactè cõſtat. Illud exploratum eſt, longè plures ex Turcarum acie cecidiſſe, ſed pro numero copiarum longè maius damnum Chriſtianis illatum. Sunt qui affirment, ex Chriſtianorũ exercitu vix ſalua parte tertia cecidiſſe ad quinque millia hominum, cùm Turcarum ſupra 30. millia periiſſent. Vnde victor Amurates interrogatus, cur poſt victoriam nulla læticiæ ſigna oſtenderet, Nollem, *inquit*, hoc modo ſæpiùs vincere. Vide Æneam Syluium in Europæ deſcriptione c. 5. Et eiuſdem Epiſtolas 52. 81. 87. Cuius hæc ſunt verba in Epiſtola 81. *Diu certatum eſt æquis viribus, dum Chriſtiani ſuas acies virtute ſuſtentant: Turcæ verò ſuas numero complent. Cumque per plures horas nunc*

illi

illi nunc iſti cederent, inclinata ad extremum Chriſtianorum acie, victores euadunt Turcæ, qui iuramenta non ſolùm domeſticis fidei, ſed etiam hoſtibus ſeruanda demonſtrant. In hoc prælio adoleſcens Vladislaus occiſus pœnas dedit vſurpati regni alieni, qui dum ſpoliare paterno regno Ladislaum quærit, ſuum amittit. Cæca e cupiditas hominum, qui non contenti ciuitatibus dominari, prouincias quærunt poſt regnum, neque etiam ſic expleti regnis, regna cumulare nituntur, neſcientes, quòd parua res vitam eripiat homini & omnibus pompis ac dominiis nudum in momento reddat. Corpuſcula noſtra, vbi ſpiritus euolauit, modico ſarcophago contenta ſunt. *Quòd ſi Vladislaus animaduertiſſet, quietus in regno ſuo (nam ſatis diuitiarum poßidebat) nunquam Vngariam attigiſſet, &c.* Idem *Epiſtola* 51. *Iulianus Cardinalis non fuit in bello fortunatus. Nam & aduerſus Boëmos cum exercitu profectus, fugatus eſt. Occiſi cum eo ſunt aliquot Epiſcopi & Barones Vngariæ. Inſignis eſt hic annus multis cladibus. Nam & Suitenſes apud Baſileam cæſi ſunt: & Delphinus quàm plures Alemanniæ ciuitates occupauit.* Hæc ille.

De Armeniacis Alſatiam obſidentibus & Suitenſibus (ita Heluetios vocant) apud Baſileam miſerabili ſtrage cæſis & proſtratis, Vide Syl. Epiſt. 87. & Paral Vrſperg.

BAPTISTA SPAGNOLVS Mantuanus, Poëta & Carmelitarum prior generalis, naſc. 12. Aprilis quod monſtrat ſequens diſtichon:

NaſCItVr In terras MonaChVs BaptIſta, sVósqV
VatICIna VersVs è genItrICe bIbIt.

Schrader. in monum. Italiæ.

5415 *Extinctus* VLADISLAVS (*ætatis ſuæ, vt refert Leonclau. 25.*) *locum in regno Vngariæ fecit* LADISLAO *Poſthumo, quintum ætatis annum agenti, quem Vngari, vt potè antea quoque coronatum, poſt varias longaſque deliberationes & concertationes Regem ſibi aſciuerunt. Cùm autem regno immaturus eſſet, de Guber*

natore Vngaria eligendo agitatum eſt. Ideoque Vngarorum conſenſu IOANNES HVNIADES, *dictus Coruinus, tradita Reipubl. ſumma Vngaria Gubernator aut Prorex pronunciatur. quod anno* 1445. *feſtis diebus Pentecoſtes factum eſſe prodit Bonfinius. Hoc itaque modo* VLADISLAVS *Polonus, qui Ladislaum Poſthumum regno paterno auitoque ſpoliauerat, quinquennio nondum exacto, & vita & regno exuitur, eiuſque morte Vngarici regni Sceptrum legitimo haredi Ladislao reſtituitur, vt meritò de eo ſcripſiſſe videatur AEneas Syluius Epiſtola* 51. *Vladislaus,* inquit, *non ſuo iudicio (neque enim per atatem aliena regna cupiebat) ſed ſuorum ſuaſu, ex pacifico regno in alienum: non ad pacem, ſed ad bellum: non ad opes poßidendas, ſed ad mortem tractus eſt.*

FRIDERICVS & VVILHELMVS *Saxonia Duces, fratres, de regionum ſuarum diuiſione habuerunt conuentus, VVilhelmo datum negotium diuidendi, Friderico eligendi. Cùm Fridericus eligeret Thuringiam, frater illi cedere noluit: qua controuerſia motuum plurimorum cauſa fuit. Fabric.*

Hoc anno Æneas Syluius ſcripſit tractatum pulcherrimum de aulicorum miſeriis, qui inſertus eſt eius Epiſtolis, loco Epiſtolæ 166.

Nati ſunt;

I. IVLIVS II. Papa 22. Mart. Cardanus.

II. IOANNES GEILER Keiſerſpergius, Theologus & Doctor Eccleſiæ Argentinenſis, cuius eruditionem ac pietatẽ teſtantur ſcripta illius, 16. Mar.

EVGENIVS PP. IIII. obiit 7. Cal. Martij.

Poſt EVGENIVM IIII. PP. mortuum NICOLAVS V. creatur Pontifex Rom. pridie Non. Martij. tenuit Pontificatum an. 8. d. 19. Onuph. Hic Pontifex à liberalitate & bonarum literarum inſtaurationc perpetuam laudẽ meruit. Nam vt teſtes ſunt Æneas Syluius, Platina & Volaterranus, ſuo ſeculo primus literas humanitatis & eloquentiæ, lingua- 1447

rumq;

rumq; ſtudia ab interitu vindicauit: ingenia exc
tauit & fouit: præmiis et inuitauit literatos, nũc a
lectiones publicas: nunc ad componendum aliq
de integro: nunc ad autores Græcos in Latinu
vertendos, ita vt Græcæ & Latinæ literæ, quæ an
pliùs 660. annis in ſitu & tenebris iacuerant, tu
demum ſplendorem aliquem adeptæ ſint. Miſit
literatos per omnem Europam, quorum induſtr
libri conquirerentur, qui maiorum negligentia
barbarorum rapinis iã perierant. Nam & Poggi
Quintilianum tum inuenit, & Aſculanus Marcu
Cælium, &c. Huic acceptiſſimi fuerunt in transf
rendis autorib. Græcis: GEORGIVS Trapezu
tius, LAVRENTIVS Valla, DEMETRIVS Gra
cus, HORATIVS Romanus, NICOLAVS P
rotus, qui Polybium è Græco in Latinũ traduxi
IOANNES Tortellinus Aretinus. Illud certe n
mo negauerit, tot ei à doctiſ. viris inſcripta eſſe v
lumina, quot neq; ſuorum anteceſſorum neq; Im
peratorum cuiuſpiam nomini dicata comperim
Bibliothecam Vaticanam Romæ auxit, veteribu
ac nouis codicibus ornatiſſimam, in qua circit
tria millia librorum volumina condidit.

5418 *IOHANNES HVNIADES Coruinus, vt ignominiam aut infamiam Varnæ acceptam aliquo pacto aboleret cum exercitu 22000. hominum ex Vngaria caſtra m uit, anno gubernationis ſuæ quarto, atque primùm cu Turcis feliciter dimicauit, & quædam caſtella obt nuit. Ad extremum tamen mutata fortuna, quæ nul perpetuò eſt bona, Vngari numero Turcarum ſuperat non tàm victi quàm feßi cedere compulſi ſunt. Hunia des poſtquam ſuos neque minis neque precibus ſiſtere po terat, cum paucis ex bello profugit. Emptam multo ſan guine victoriam Amurates domum retulit. Bonfin. Syl uius Epiſt. 81. & in Europa c. 6. & Leonclau. in Anna Turc.*

NICOLAVS CVSANVS, qui ſuo ſeculo ob literarum

Digitized by Google

cognitionem propemodum pro miraculo mundi eſt habitus, fit Cardinalis 20. Decembris.

HRISTOPHORVS Comes Palatinus Rheni, Dux Bauariæ & Rex Daniæ, obiit anno regiminis ſui 9. abſque liberis. Vxorem habuit Dorotheam Marchioniſſam Brandeburgicam.

HILIPPVS Palatinus Rheni Elector, Heydelbergæ naſcitur.

LBERTVS *Marchio Brandeburgenſis, cognomento Achilles, bellum Noribergenſibus fecit ob ius quoddam, quod illi negare videbantur. Principes Germaniæ ſuppetias miſêre Alberto: ciuitates verò Noribergenſibus, fuitque graue & atrox bellum, in quo Principum & Ciuitatum exercitus infenſiſsimis odiis biennio certauêre. Nouem prælia commiſſa feruntur, ex quibus octo victor Albertus confecit, in vno tantum victus ſuccubuit. Et vt multa bella ſedantur partium egeſtate, ita non priùs inter hos de pace conuenit, niſi poſtquam exuſtis agris, attritis villis, abactis pecoribus & agricolis interfectis, commeatus ac pecuniæ contendentibus defuêre, tum demum pax ex ſententia Alberti dicta. Hæc Æneas Syluius Europæ cap. 39.* 1449

AMADEVS, qui in Baſilienſi Concilio Romanus Pontifex creatus fuerat, dictus FELIX V. cohortante Friderico Imp. propter bonum pacis & ad tollendum in Eccleſia Schiſma, Pontificatu ſe abdicauit, & NICOLAO V. ius ſui Papatus ceſſit: ſolo Cardinalatus honore ac titulo contentus. Hic Amadeus rogatus à Principum Oratoribus, ſi quos haberet canes venaticos, eis oſtenderet: annuit vt poſtridie redirent. Interim ingentem mendicorum multitudinem collegit, eaque mõſtrata: *Hi ſunt*, inquit, *canes mei, quos alo quotidiè, quibus ſpero me cœleſtem gloriam venaturum.*

MATTHAEI PALMERII Florentini Chronicon finitur, quod MATTHIAS PALMERIVS Piſanus continuauit vſque ad an. 1481. De Matthæo refert Tritthemius,

themius; eum neſcio ob quem de Angelis errorem combuſtum eſſe.

5420 Hoc Iubilæo Romæ circiter 200. homines in ponte S. Angeli calcatione & preſſura perierunt, aut in flumen detruſi & præcipitati expirârunt, cùm pro indulgentiis è templo ad Caſtrum S. Angeli accurrerent. Palmer. Syluius.

Æneas Syluius Europa cap. 32. ſcribit, hoc anno duos fratres, FRIDERICVM & VVILELMVM, Saxoniæ Duces, rediiſſe in gratiam mutuam hoc pacto. Rogârat Fridericus germanum ſuum, vt ad ſe veniret, acturos ipſos de pace. Annuit VVilelmus. Cui iter ingreſſo dixêre Conſiliarij, paratas eſſe ipſi & comitibus inſidias: caueret ne perditum iret, neve ſuos ad necem traderet. Quibus ille: At ego, *inquit*, libens moriar, ſi vos priùs necatos videro, qui fraternas contentiones alitis. *Atque ita locutus, ſequi iuſſis qui ſe amârent, vrgenſque calcaribus equum feſtino curſu fratrem adiit: cum quo ſemotis arbitris è veſtigio pacem compoſuit, fœduſque pepigit. Magnus vir, qui ſe tam liberaliter in poteſtatem dederit hoſtis. Magnus & alter, qui hoſtem ex fratre factum, rurſus fratrem atque amicum reddiderit.*

FERDINANDVS Dux Hiſpaniarum, auus maternus Caroli V. Imp. naſcitur 21. Martij. Garcæ. Geneth.

5421 *FRIDERICVS Imp. ingreſſus eſt iter Italicum. Syl. Cuſ.*

IOANNES CAPISTRANVS Franciſcanus à Pontifice ex Italia in Germaniam miſſus, paſſim in vrbibus concionari cœpit: acriter inuectus eſt in quælibet vitia: taxauit luxum in veſtitu, cibo & potu, luſorum alcas, teſſaras, tabulas atque chartas magno numero congeſtas & coaceruatas publicè cremauit: & populum ad expeditionem in Turcas animauit. Fabric.

Hoc anno (ſi Cranzemium & Leonclauium ſequimur) AMVRATES II. Turcarum Rex octauus mortuus eſt

Digitized by Google

Adrianopoli, die 10. Februarij, cùm imperaſſet annis 30. Succeßit in regni adminiſtratione MAHVMETES *II. Turcarum Rex nonus, & primus* IMP. ORIENTIS *an. ætat. 21. qui fratrem ſuum, ne pater ſolus ſepeliretur, ſtatim ſtrangulari iuſſit. Vtrumq; funus regio ritu duxit, & auſpicia regni pro more gentis parricidio conſecrauit. Nam felicius apud Turcas priuatis, quàm Regibus liberi naſcuntur. Alij ad præcedentem referunt.*

5422 FRIDERICVS III. Imp. Romæ à Nicolao Pontifice cum maxima ſolennitate inunctus, ſalutatur Auguſtus & Imperator 17. Martij. Cuſp. Solus fermè Onuphrius refert ad præcedentem: ſed an. 1452. definiunt Bonfin. Vngar. Chron. Cuſpin. Naucle. Paralip. Vrſperg. Platina, Volater. Et ſunt penes nos literæ Friderici, vbi an. 1488. numeratur à coronatione Romana 37. & annus 1492. ab eadem coronatione 41. vnde liquet numerationem ordiendam eſſe ab anno 1452. incluſiuè. 1452

MAHVMETES Turc. Imp. tyrannus immaniſsimus, ATHENAS omnium artium & diſciplinarum inuentrices, ſolo æquauit & funditus deſtruxit. Drechſ.

LADISLAVS anno ætat. 13. à Friderico Imp. ſub cuius tutela hactenus fuerat, dimiſſus, Viennæ 10. Septembr. ſumma omnium congratulatione excipitur. In eo conuentu, inquit Syluius, etſi Ladislaus Rex appellaretur, alieno tamen arbitrio ductus, in regnis ſuis Triumviratum induxit, & IOANNI Huniadi Vngariam gubernandam tradidit, GEORGIO Podiebracio Boëmiam, VLRICO Comiti Ciliæ Auſtriam. Syluius Europ. cap. 22. Huniades cùm Vngariæ Coronam à Friderico fruſtrà repetiiſſet, cum 12. millibus equitum ingreſſus Auſtriam, omnem agrum inter Viennam & Stiriæ montes diripuit atque incendit. Cæſarem Italiam petentem rogarunt Auſtrales, vt Ladislaum, qui iam adoleuiſſet, in paterna hæreditate apud ſe dimitteret: reiecta petitione, autoribus Vlrico Ciliæ Comite, & Eyzingero, Auſtriaci

ſtriaci ſumptis armis rebellauêre. Redeuntem ex Italia Fridericum apud nouam Ciuitatem obſidione cinxêre, quibus & Roſenſis Boëmus ſe adiunxit. Ceſſit furenti populo Fridericus, pupillumque ea lege in manus Comitis Ciliæ tradidit, vt Vienna de tutela, oppidis, cæteriſque contentionibus Principum definiretur, &c. Vide eundem hiſt. Boëm. c. 59. 60.

HIERONYMVS SAVONAROLA naſcitur Ferrariæ 21. Septem.

5423 CONSTANTINOPOLIS CAPTA A TVRCIS.

CONSTANTINOPOLIS Orientalis Imperii caput & ſedes, poſt 50. dies obſidionis (nam 9. April. obſidio cœpiſſe ſcribitur) vi & armis expugnata, capitur à MAHVMETE Turcarum Rege, anno regni eius 3. die 29. Maij: cùm vrbs illa à Conſtantino Magno condita ſtetiſſet annis 1122. CONSTANTINVS PALÆOLOGVS poſtremus Græcorum Imperator, vt honeſtiùs occumberet, inter confertiſſimos hoſtes dimicans cæſus eſt, & ſolo paludamento agnitus: alii fugientem in turba hominum, cùm imperaſſet an. 3. m 3. compreſſione extinctum tradunt. Dehinc Orientis Imperium penes Turcas fuit. Eſtque hic annus à Roma condita 2204. & à bello ciuili Cæſaris & Pompeij conſtitutaq; Monarchia Romana 1500. Huius cladis hiſtoriam ita recitat Æneas Syluius Europ. capit. 3. & 7. *Tradunt*, inquit, *Eccleſiaſtici autores, Conſtantinum Magnum cùm ſtatuiſſet Imperij ſedem ex vrbe Roma in Orientem transferre, quò faciliùs Parthorum excurſiones compeſceret, Byzantium petiuiſſe, eumque ſibi locum diuinitus oſtenſum dixiſſe: mox vrbem ampliaſſe, noua mœnia erexiſſe, ſublimes excitaſſe turres, magnificentiſſimis operibus exornaſſe, tantumque illi decoris adieciſſe, vt* altera ROMA *non immeritò dici poſſet. Scriptores vetuſti, qui florentem viderunt,*

derunt, Deorum potiùs in terris habitaculum quàm Imperatorum putauerunt. Vrbi nomen NOVA ROMA *indidit: ſed vicit obſtinatio vulgi, vt à conditore* CONSTANTINOPOLIS *vocaretur. Regia vrbs à* MAHVMETE *animo atque impetu formidando terra marique eſt oppugnata: & à Chriſtianis diebus aliquot ſummis viribus defenſa. Ad extremum voce præconis totis caſtris inclamatum eſt* 27. *Aprilis* (*rectius* 27. *Maij*) *milites omnes ieiunium ſanctificent, ſequenti die in armis adſint, vrbem extremis viribus oppugnaturi triduo, ciuitatem militum direptioni futuram. Conſtituta die* (28. *Maij*) *ieiunium ad noctem vſque ſeruatum. Deinde lucentibus ſtellis inuitationes & conuiuia paßim habita, quiſque cum amico hilaris epulatus eſt: & tanquam nunquam ſe deinceps viſuri amplexati & exoſculati ſimul vltimum vale dixerunt. Poſtquam illuxit* (29. *Maij*) *dato ſigno vndique Conſtantinopolis oppugnari cœpta eſt. Imperator Græcorum* CONSTANTINVS *fugiens in ipſis portæ anguſtiis cùm cecidiſſet, oppreſſus calcatuſque obiit. Capta vrbe in rapinas eſt itum: non dignitas, non ætas, non ſexus quenquam protegebat: ſtupra cædibus, cædes ſtupris miſcebantur: nihil illicitum toto triduo in vrbe fuit: in templis aut lupanaria aut equorum ſtabula facta.*

Idem Epiſt. 131. 155. & 162. CONSTANTINVS *Græcorum Imperator, intrantibus vrbem Turcis, in extremo patriæ ſuæ periculo fortißimè pugnans obtruncatur: Caput eius lanceæ ſuffixum ſpectaculo fertur. Quadraginta millia hominum illic cæſa referuntur. Manſerat Conſtantinopolis ad noſtrum vſque tempus vetuſtæ ſapientiæ monumentum, literarum domicilium & arx Philoſophiæ: nemo Latinorum ſatis doctus videri poterat, niſi Conſtantinopoli aliquandiu in literis vixiſſet. Quod florente Roma doctrinarum nomen habuerunt Athenæ, id noſtra tempeſtate Conſtantinopolis obtinebat: inde multa veterum ſapientum volumina nobis reddita: multa quoque in futurum reddenda ſperabamus. At nunc*

Turcis

Turcis omnia poſſidentibus, heu quot magnorum virorũ n mina, quot libri nondum Latinis cogniti peribunt? Nu quam Græco nomini iactura maior, quam modò, contig. Xerxes & Darius magnis cladibus Græciam afflixêr ſed bellum literis non intulêre. Romani Græciam in pot ſtatem ſuam redegerunt: ſed Græcas literas vltrò ample venerati que ſunt.

CRANZIVS *verò his verbis illam Chriſtianorum cal mitatem deplorat*: Hæc ſunt luctuoſa illa Chriſtian tempora, per quæ bicipiti Romanorum aquilæ a terum reſectum eſt caput, cùm iam in Oriente vltrà non reſpiciat. Conſtantinopolis capta e cùm Turcarum Imperator 66. diebus, nulla pe miſſa requie, vrbem oppugnaret. Imperator ip inter fugientes populi preſſura extinctus eſt: ſæu tum tamen eſt in cadauer mortui, truncatumq caput delatum eſt per caſtra in contumelia Chriſtianorum.

De tempore huius cladis litigant Chronographi, quorum al qui annum 1452. annotarunt. Sed nobiſcum faciunt Bo finius, AEneas Syluius, Fortalicium fidei, Mechou Drech lerus, Leonclauij Annales Turc. Cranzius & CranZb mij ſecundum æram Turcicam ſupputatio. Chalcondyl habet annum 3. Mahumetis & 4. Conſtantini Palæolog inſuper exprimens diem Martis. Vngariæ Chronicon an notat feriam 3. poſt diem corporis Chriſti. Nobis præter i la quæ allegauimus abundè ſatis eſt teſtimonii, qu FRANCISCVS FOSCARI *Venetiarũ Dux in ſu ad* FRIDERICVM *Imperatorem Epiſtola (ea eſt in E piſtolis AEneæ Syluii 159.) expugnatam ſcribit Conſtan tinopolim 29. Maii (proximè elapſi.) Et eius literæ dat ſunt anno 1453. indictione prima (quæ concurrit an 1453.) 27. Iulij. An verò feria illa tertia diem Corpori Chriſti anteceſſerit, vel ſecuta ſit: & an Mahumetes an 1452. fuerit in Europa, doctioribus excutiendum ac deter minandum relinquo.*

Al

Digitized by Google

Ab hoc tempore REGES Turcici IMPERATORIS titulo vti cœperunt.

VLRICVS Ciliæ Comes, qui hactenus Regem Ladislaum in poteſtate ſua habuerat, & Domini Dominus fuerat, aula Regia exulare iubetur, quòd nobilitati Auſtriacæ grauis fuiſſet. Ita enim de eo queritur Eyzingerus: Hic Comes, *inquit*, nos omnes pro ſeruis habet, Auſtriam ſolus exhaurit, maior ei, quàm Regi, familia ſeruit: Magiſtratus, præfecturas & Sacerdotia vendit: vbi non ſufficiunt publica furta, ad priuatas facultates manus admouet: non tuta eſt innocentia: non conuicta puniuntur ſcelera: offendiſſe Maieſtatem conuincitur, quiſquis diues habetur: noſtris ille alitur malis: eius quies & pax noſtrum bellum eſt: pudet me patientiæ noſtræ, qui ſi viri eſſemus, facilè opprobrium hoc è noſtris oculis eiiceremus. *His auditis, LADISLAVS Vlrico Comiti curia regia interdixit. Comes itaque cedendum potenti inuidiæ cenſuit, neque parum putauit ex inimica ciuitate Vienna ſaluum corpus educere: & tacitus cum quatuor tantùm comitibus aula abiens in patriam ſuam conceſſit. ALBERTVS Marchio Brandeburg. ne populares ſaxa in eum iacerent, ad portam vſque, tutum iter fugienti præbuit. Verùm quibus prohibitæ fuêre manus, linguæ libertate vſi, probroſa in abeuntem maledicta congeſsêre. Inconſtantiæ fortunæ ſingulare documentum. Nam qui paulò antè tutor Regis, & ſecundum in Auſtria caput erat, in quem omnium oculi reſpiciebant, qui belli paciſque munera ſolus obibat, vnico Regis verbo, poteſtate priuatus, inops conſilij & animo confuſus abiit. Hæc Syluius Boëm. cap. 61.*

LADISLAVS Vngariæ Rex & Auſtriæ Dux, Pragæ coronatur Rex Boëmiæ, die Simonis & Iudæ, qui tum fuit dies Dominicus. Peracta coronatione permiſſum eſt cuilibet, vt ſuo arbitrio, vel ſub vna, vel ſub vtraque ſpecie communicaret. Ipſe tamen Ladislaus perſuaderi nunquam potuit, vt templa Huſſitarum intraret, vel ſacris eorum

rum intereſſet. Sylu. Boëm. cap. 62. Mechou. Vngar. Chron.

HERMOLAVS BARBARVS, Venetus, naſcitur 21. Maij Hic ab anno 18. ætatis ſcribere cœpit: cuius hodie extant varia nobilis ingenij doctrinæq; ipſius monumenta. Themiſtium latino ſermone donauit.

IACOBVS ALVAROTTVS Iuriſconſultus ex celebri ALVAROTTORVM apud Patauinos familia oriundus, cuius extant vtiliſſimi Commentarij ad ius feudale, obiit die 18. Iunij, (Schrader. habet 18. Auguſti) ætat. 68. (Forſter. 60.) profeſſionis in Patria an. 30. Fichard.

5424 *LADISLAVS Rex Vratislauiam venit die S. Nicolai, 6. Decemb. & in eius verba iuratum eſt 11. Decembr. Die Natali Chriſti accidit, quod AEneas Syl. Boëm. cap. 62. refert:* LADISLAVS Rex VRATISLAVIAM, *inquit*, nobilem vrbem & Sileſiæ caput inuiſit: ibi cùm ſacris intereſſet in æde Pontificali, frequenteſque Principes conueniſſent, & Podiebracius Regi proximus aſtaret, fama eſt, Chilianum quendam paraſitum, ex his qui ſtultitiam ſimulantes alios ſtultos faciunt, Podiebracium his verbis compellaſſe: *Quo vultu ſacra noſtra reſpicias, planè aduerto: animum non intueor. Fare, obſecro, nonne ſatis nitida tibi videtur noſtra religio? Vides ne, quàm multi & magni Principes & ipſe Rex noſter vnum ritum ſequantur? cur non his potiùs quam RocheZana Huſſitico conſentis? an plùs ſapere paucos Boëmos cenſes, quàm reliquam Chriſti Eccleſiam? Quin relicta incondita plebe nobilitati te iungas.* At PODIEBRACIVS: *Si tua hæc ſunt verba,* inquit, *non es quem ſimulas, & tibi tanquam prudenti reſpondeo: ſin aliena ſunt verba, ſatisfacere me illis oportet, qui te ſubmiſerunt. Audi ergo: Eccleſiaſticas Ceremonias ſua quiſque pro fide gerit. Sacrificia ea facimus, quæ credimus Deo grata.* 1454

Neque

Neque noſtri arbitrij eſt, credere quid velimus. Victa magnis rationibus mens humana, volens nolensq́ capitur: vtq́ natura inſtituta eſt, altera facilè trahitur, altera elabitur. Mihi perſuaſa eſt meorum Sacerdotum religio. Si tuam ſequor, homines fortaſſe fallam, anima mea contrarius: Deum qui corda inſpicit, nequeo fallere. Neque me tui ſimilem eſſe decet. Aliud hiſtrioni, aliud verò nobili conuenit. Hæc vel tibi habeto ſi ſapis, vel his referto, qui te ſubmiſere.

Hoc anno multæ ciuitates PRVSSIAE *à Magiſtro Ordinis Cruciferorum in Pruſſia defecerunt, &* CASIMIRO *Poloniæ Regi deditionem obtulerunt. Hinc bella* PRVTENICA, *quæ durarunt annis 13.*

ANGELVS POLITIANVS Philoſophus, Poëta & Orator, qui Herodianum latinè interpretatus eſt, & cuius Epiſtolæ extant, naſcitur 14. Iulij, hora 1. minutis 28. poſt merid. in monte Politiano Hetruriæ. Cardan.

5425 EYZINGERVS, *qui Vlricum Ciliæ Comitem de dignitatis gradu deiecerat, gratia Regis Ladislai excidit, Baronibus Auſtriacis, quorum ille auaritiæ atque rapinæ obſtiterat, ipſum apud Regem criminantibus. Vlricus itaque Comes Ladislao reconciliatus, ab exilio in aulam reuocatur, & Vienna magno ſplendidoque apparatu excipitur, de quo AEneæ Syluij verba audire libet:* Mira rerum mutatio: qui paulò antè mœſtus in exilium ierat, triumphantis in modum reuertitur: Eyzingerus qui culmen potentiæ conſecutus eum deiecerat, quod in alium ſtatuit, in ſeipſo pati cogitur. Intrante enim vrbem Comite, ipſe cum amicis egreditur, ſpontaneum exilium eligens. Lubricus eſt enim apud Reges primus locus. Ferunt Comitem cognito Eyzingeri diſceſſu laudaſſe hominē, qui fortunæ ludibrio ſe ſubtraxerit: vſurum optimo conſilio, ſi Curiales procellas perpetuò declinauerit. Nam & ſibiipſi Curiæ mores non placere, fluxa incertaque omnia eſſe, omnibus horis iuſtare pe- 1455

repe-

re pericula, acceptam ſuperiori anno ignominiam menti ſuæ ſemper hærere, ſemper ante oculos eſſe turpem eiectionem, contumelioſum exilium, probroſa verba: ſe Deo gratias agere, qui ſibi priſtinum ſtatum reddiderit; ſatisfactum eſſe honori ſuo, nec plura cupere: manſurum tam diu apud Regem, donec eiectionis infamiam glorioſi reditus rumor extinguat: Regis amicitiam & populares auras malle ſe dimittere, quàm perdere. Comes hæc non tam fecit fortiter, quàm dixit ſapienter. Potentiam qui conſecutus fuerit, nemo tam facilè deponit, quam damnat: retinent amici, implicat gloriæ cupido, obſtat inimicorum metus: ſemper eſt quod procraſtinare compellit. Faciliùs famoſum in Aſia Gordij nodum quis ſoluerit, quàm potentiæ regnique blanditiis ſeſe explicauerit. *Hæc Syluius Boëm. cap. 63.*

Ex *arce* ALDENBVRGENSI *rapiuntur die ſolſtitiali æſtiuo* ERNESTVS *&* ALBERTVS *filij* FRIDERICI *Principis Saxoniæ, à Conrado Kaufungo, qui propterea capite truncatus eſt* 14. *Iul. Fabric. Eber.* Quod Syluius aliquantò prolixius deſcribens, inquit: *Cunradus Kaufung nobili loco apud Saxones natus, bellicæ rei peritus, manu promptus & animo imperterritus, cùm ſe patria pulſum, & paterna hereditate priuatum per iniuriam Friderici Saxoniæ Ducis exiſtimaret, ſcelus incredibile noſtra ætate perpetrauit. In arce Aldenburg duo Friderici filij Erneſtus & Albertus educabantur. Huc Cunradus intempeſta nocte magnis itineribus cum paucis comitibus contendit; & admotis ſcalis, prodente pædagogo, arcem ingreſſus, dormientes adoleſcentulos in cubili comprehendit: interminatusq; mortem, ſi vocem emitterent, funibus colligatos extraxit, haud dubius, quin productos in Bohemiam magno precio venderet, ſuasq; contumelias eo pacto magnificè vltus videretur. Iam ſyluam Herciniam ingreſſus erat, iamque periculum omne tranſmiſſum putabat, cum iunior Al-*

vertus ætatis 12. labore ac fame deficiens, quietem ſimul & cibum popoſcit. Cuius precibus commotus prædo ad Carbonarium quendam diuertit, afferriq; panem ac cereuiſiam iuſsit. Interea apud Aldenburgum, cognita tanta rei nouitate, clamor exoritur. Attoniti oppidani raptim arma capeſſunt, & precioſam vendicaturi prædam præcipiti curſu prædonis veſtigia inſectantur. Syluam ingreſsis fortuna blanditur, quæ inter multos tramites eum teneri ſuaſit, qui rectà duxit ad carbonarium. Ibi Cunradus dum puero cibum miniſtrat, ex improuiſò capitur, & oblatus Principi, audaciſſimi ſceleris capite pœnas ſoluit. Fridericus eodem penè nuncio, quo captos atque abductos filios audiuerat, recuperatos & domum reductos didicit.

Obiter hic inſeremus, quod de hoc FRIDERICO *Electore Saxoniæ totidem verbis commemorat Fabricius: Cùm Fridericus Antiſtiti Magdeburgico, è Comitibus Beuchlingij nato, bellum facturus eſſet, exploratorem miſerat, qui de apparatu & conſilijs eius cognoſceret. Is renunciabat, nihil bello opportunum parari, nec vllum conſcribi militem: Antiſtitem præterea dixiſſe, cauſam ſe commiſſurum Deo, qui pro ſe arma ſit ſumpturus. Quod vt Elector audiuit:* Alius, inquit, inſaniat, vt bellum inferat ei, qui confidit, ſe Deum defenſorem habiturum. *Laudandus Antiſtes, qui Dei patrocinio fiſus eſt: laudandus Princeps, qui Deum veritus, arma depoſuit.*

Nati ſunt:

I. IOANNES Marchio Brandeb. Elector IIII. Geneal.

II. IOHANNES CAPNIO (Reuchlin) 28. Decembr. Pfortzemij oppido Marchionatus Badenſis. Hic primum ferè literas Ebraicas & Græcas in Germaniam, ſocias iungente operas RVDOLPHO AGRICOLA, *importauit, & magna felicitate propagauit.*

NICOLAVS V. PP. 9. Cal. Aprilis obiit. Succeſſit

ſit CALIXTVS III. 6. Idus Aprilis. Sedit an. 3. m. 2. d 29. Onuphrius.

5426 *MAHVMETES Turcarum Imp. BELGRADVM, quam Albam Græcam vocant, cum exercitu 15000. hominum 13. Iunij cinctam oppugnare cœpit, & machinis ſtupendæ magnitudinis murum ſine intermiſsione verberauit & diruit. Turcæ per muri ruinas ingreſſi atrox cum Chriſtianis prælium inierunt. CAPISTRANVS Minorita ex alta turri clamitans, Chriſtianos hortari, vexillum crucis vibrare, opem de cælo promittere, hoſtibus maledicere, Dei præſentiam implorare: HVNIADES modò huc, modò illuc cum globo militum currere, ordines inſtaurare, profeſsis validos, proſauciis integros ſufficere, Imperatoris ac militis officium exequi. Pugnatum eſt vtrinque vi ſumma: modò noſtri, modò Turcæ pedem referre. Poſtremò Chriſtiana virtute hoſtes repulſi oppidum fœda fuga reliquêre. Quidam ſupra quadraginta millia, nonnulli 20. millia periiſſe tradiderunt. Sequenti nocte MAHVMETES incenſis caſtris cum toto exercitu trepidus abiit, nec tam audax & ſuperbus venerat, quàm timidus dimiſſuſque fugam arripuit. Traditum eſt oculum eius haſta eſſe traiectum, idque vulnus prælio & obſidioni finem dediſſe. Victoribus ea tantùm præda relicta eſt, quæ non potuit igne abſumi, tormenta ſcilicet ænea, arietes ferro graues, & ingens vis machinarum. Huic pugnæ interfuerunt Huniades & Capiſtranus, & vterque rem geſtam ſcripſit, neque alter alterius mentionem fecit: alteruter ſolidam rei geſtæ laudem ſibi vſurpauit. De quo ita Syluius exclamat:* Ingens dulcedo gloriæ: faciliùs contemnenda dicitur, quàm contemnitur. Superauerat Capiſtranus ſeculi pompas, calcauerat auaritiam, libidinem ſubegerat: gloriam contemnere non potuit. Nemo eſt tam ſanctus, qui dulcedine gloriæ non capiatur. Faciliùs regna viri excellentes quàm gloriam contemnunt. *Hæc Syluius Boem. cap.* 1456

 65. Com-

65 *Commiſſum eſt hoc prælium die S. Sixti, id eſt, 6. Auguſt. (Leonclau. & alij 22. Iulij.) Pontifex Romanus in memoriam tantæ victoriæ* feſtum Transfigurationis CHRISTI *quotannis ſextò Auguſti celebrandum inſtituit.*

IOHANNES HVNIADES, *qui ſolus omnium arma Turcarum ab Vngaria depulit, claráſque victorias genti ſuæ peperit, moritur* 10. *Septemb. Leonclauius habet* 11. *Auguſti. Huius nomen, vt tradit Syluius, tam terrificum fuit Turcis, vt parentes liberis plorantibus ſilentium non aliter imperarent, quàm Huniadis præſentiam minitando. Cum ægrotaret, noluit Dominicum corpus ad ſe deferri: ſed iuſsit ſeſe in templum vehi, ibique poſt peccatorum confeſsionem, ſacroſanctam Euchariſtiam accepit, atque paullò poſt inter Sacerdotum manus animam terrena faſtidientem Deo reddidit. Bonfin. ſcribit, Huniadem Coruinum dictum à paterno pago, in quo natus ſit, quique adhuc ſuo tempore Coruinus dicatur.*

Huniadis poſtremam pugnam & obitum antecesſit Cometes.

Encomium Coruini habet Syl. cap. 67.

IOANNES Capiſtranus in Vngaria mortuus eſt.

LADISLAO *Rege Belgradum regreſſo, vt hoſtium cadauera, ſpolia, locumque prælij confecti ſpectaret,* VLRICVS *Ciliæ Comes, cuius caput erat à Rege ſecundum, quique cum Huniade apertum odium geſſerat, obtruncatur à Ladislao Huniadis filio. Lætatus fuerat Comes audita morte Huniadis, quaſi iam ſublato æmulo ſolus cum Rege dominaturus eſſet. Verùm non diu lætatus eſt, vt qui paulò poſt & regnare & viuere deſierit. Vnde Syluius:* Cœca humanæ mentis iudicia, ſæpe læta pro triſtibus, pro lætis triſtia ducunt: futuri nulla homini certitudo. Nemo nouit quid veſper vehat: nemo tam ſuperis amicus eſt, vt craſtinam ſibi lucem promittere poſſit. Multi dum ſe credidere deiectos, in ſublime rapti ſunt: multos extra claros fecêre,

cère, & optata conſecutis ſæpenumerò exitio turpitudinique fuerunt. Comiti multò ſalubrius fuerat Huniadem vixiſſe: qui Vngariam ſuæ neci deſtinatam clauſiſſet. Nunc metu vacuus apud Albam interficitur, inde necem conſecutus, vnde imperium ſperauerat.

5427 *LADISLAVS & MATTHIAS, Huniadis filij, ob Comitis Ciliæ necem iuſſu regio in carcerem rapiuntur, tertioque die poſt, ſenior Ladislaus, Comitis percuſſor, agens an. ætat. 24. in vrbe Buda ad ſupplicium ducitur, egregio corpore adoleſcens, flauis de more crinibus ſuper humeros paßis, reuinctis poſt tergum manibus, talari atque aurea veſte indutus, & eadem fortaſſe, quam ſibi paulò antè Rex donauerat, in publicum producitur. Erecta ceruice, oculis hinc & illinc ſpectantibus, impauidus atque intrepidus ad ſupplicium pergit. Vbi ad locum ventum eſt, quo ceruix amputanda erat, iuſſus genua flectere, pauca prius pro ſua excuſatione locutus, carnifici paruit. Præco cui damnatorum crimina publicare mos eſt: impetrato ſilentio, nihil aliud dixit: niſi, eo modo corrigi, qui Domino ſuo infideles eſſent. Carnifex religata Ladislai coma, ne collum impediret, iuſſus percutere, nutans titubanſque vix tandem quatuor ictibus candidam ceruicem abſcidit. Frater eius Matthias in vinculis retentus eſt. Hæc Syl. Boëm. cap. 68.* Eſt qui ſupplicium hoc ita deſcribat: *Ladislaus cum ter à lictore ictus in terram lapſus eſſet, rurſus tamen ſeſe, quanquam ligatus & vulneratus, erexit, & clara voce Deum inuocans, eum teſtem ſuæ innocentiæ fecit. Quarto demum ictu caput ei præciditur. Multa ſunt in hoc exemplo digna & conſideratione & deploratione. Videmus hic deletam eſſe memoriam beneficiorum Huniadis patris, in cuius filium tanta crudelitas exercetur. Autor eſt Syluius, Ladislaum Regem hoc ſermone mortui Huniadis laudes prædicaſſe:* HVNIADES Vngariam Chriſto, & mihi regnum ſeruauit, Chriſtiani nominis hoſtes fudit, fugauit, perterruit, pacem Vngaris peperit, ſalutem cũctis 1457

 fideli-

fidelibus aperuit. Fortia eius facta etiam hoſtes admirati ſunt, & vitam & mortem eius poſteritas cõſecrabit. *Huius Encomij recordatio debuiſſet Ladislai mentem ad mitiorem ſententiam flectere.*

MAHVMETES *Turc. Imp. cum* VSVNCASANE *Perſarum Rege prælio congreſſus ad Euphratem fluuium, decem millia militum amiſit. Drechsl.*

LADISLAVS *Vngariæ & Boëmiæ Rex Alberti Imp. Poſthumus filius & Sgiſmundi Imp. ex filia nepos, dum ſponſam expectat Caroli Francorum Regis filiam, in ipſo nuptiarum apparatu Pragæ, non ſine veneni ſubminiſtrati ſuſpicione, moritur ætat. 18. die 22. Nouembris. Oſtenderunt hunc fata tantum terris. Rectè Syluius;* O imbecillem humanæ naturæ conditionem: O inanem mortalium gloriam, O cæcas hominum mentes: quid iactamur? quid extollimur? quid eſt quod dignitates, opes, potentiam tantoperè flagitamus? perpetuò his frui cui datum? Ladislaus nobiliſſimus adoleſcẽs natus annos 18. in ipſo flore, in ipſo gloriæ culmine, tot regnis, tot gentib. imperans, tot delitiis, totque opibus affluens, inter tot auxiliantium manus, intra 36. horas, poſtquam ægrotare cœpit, extinctus eſt.

Circa hunc annum à reliquis Huſſitis ſiue Calixtinis ſeceſſerunt ij, qui Eccleſias PICARDORVM (vt vulgo vocant) fundarunt, & omiſſis bellis tantum intenti fuerunt puritati doctrinæ propagandæ, & diſciplinæ Eccleſiaſticæ arctioribus vinculis aſtringendæ & conſeruandæ.

Academia GRIPSVALDENSIS initium ſumpſit 18. Octob. Beuther.

MATTHIAS REX VNGARIÆ CREATVS.

1428 MATTHIAS *filius Huniadis (ætat. 15.) apud Budam gubernator Vngariæ eligitur 22. Ianu. die S. Vincentii,* 1458

cum

cum adhuc in cuſtodia apud Georgium Podiebracium Boëmiæ gubernatorem detineretur. Pro cuius liberatione Vngari 50. millia aureorum numerarunt. Pragæ verò GEORGIVS PODIEBRACIVS, declaratur Rex Boëmiæ feria 5. ante Dominicam Oculi, quæ fuit 2. Martij. Vir in adminiſtrandis rebus bellicis prouidus, ſed erroribus Hußiticis plurimùm deprauatus. Die autem Dominico poſt S. Georgij, quæ fuit vltimo April. (alij 7. Maij) in Regem coronatus eſt. Mechou. Sylvius his verbis vtitur: MATTHIAS Huniadis filius ex Vienna ductus, qua die Rex Ladiſlaus obijt, Pragam applicuit, atque in poteſtatem Podiebracij deuenit: nec multò pòſt Rex Vngariæ deſignatus, magnis ſponſionibus dimiſſus, è carcere volauit ad regnum. Mira rerum mutatio: duo potentiſſima regna, eodem tempore, Rege orbata, ex nobiliſſimo atque altiſſimo ſanguine ad mediocris generis homines peruenêre. Europ. cap. 1. Matthias 24. Ian. (alij 22.) inter 40. millia virorum, qui medio in Danubio tum glacie conſtricto, impatientes magni frigoris, electionis exitum expectabant, Rex acclamatur. Nunc quiſquis hæc legis (addit Sylvius) futura prædicito. Singulare prorſus humanæ inconſtantiæ documentum ex duobus adoleſcentulis, ætate moribuſque penè paribus, alter Ladislaus Rex ex regio ſolio, dum noua nuptæ thalamum exornat, defertur ad tumulum: alter dum capitalem ſententiam expectat trepidus, ex carcere vocatur ad regnum. Mirabile quod matrem repentina lætitia non exanimauerat, cùm tot cladibus afflicta priùs Regem appellatum audierit filium, quàm vinculis exemptum.

Eodem anno ALPHONSVS Aragonum & Siciliæ Rex (qui à rerum geſtarum gloria & intrepida conſtantia MAGNANIMI cognomentum tulit) anno ætat. 65. obijt, (à morte Iulij Cæſ. 1500. ante mortem Caroli V. Imp. 100.) regni Siciliæ & Aragoniæ 42. Neapolitani 16. de quo Sylvius: Dum hæc ſcribo, inquit,

Alphonſi Regis Aragonum, cui præſentem hiſtoriam dedicaueram, mihi acerbiſſimus nunciatus eſt obitus, qui 27. Iunij (alij 1. Iulij) clauſiſſe oculos traditur.

Hic eſt ALPHONSVS *ille, cuius memorabilia dicta collegit Æneas Syluius, quorum commemoratione claudit Eraſmus Apophtegmata ſua, ex quibus & hæc ſunt.*

Si ſibi contigiſſet naſci temporibus veterum Romanorum, ſe conſtructurum fuiſſe contra Curiam templum Ioui poſitorio, in quo Senatores, priuſquam in Senatum venirent, odium, amorem ac priuatos affectus omnes deponerent. *Item*: Eos ciues habeo cariſſimos, qui magis pro me, quàm me metuunt. *Item*: Ita demum matrimonium trãquillè citraque querimonias exigi poſſe, ſi maritus ſurdus fieret, vxor cæca. *Item*: Conſulentibus legatis Maurcienſibus, vtri iuberet ipſos gratificari: Nicolao ne Picinino, an Franciſco Sfortiæ? Reſpondit: Ambos pro amicis habendos, ſed etiam ab ambobus, tanquam ab inimicis, cauendum. *Hæc Syluius & alij.*

ALPHONSVS *Aragoniæ & Siciliæ regnis fratrem ſuum* IOANNEM, *Ferdinandi Catholici (qui Granatam recuperauit) patrem, teſtamento præfecit. In Neapolitano autem regno, cùm ipſe legitimis filiis careret, Ferdinandum nothum ſucceſſorem declarauit, qui regnauit an. 35. menſ. 6. dieb. 25. Obiit 1494. vt habet Bembus lib. 2. Venet. hiſtor.*

CORINTHVS *à Turcis capta. Drechslerus.*

Hoc anno terminatur Boem. hiſtoria ÆNEÆ SYLVII Senenſis, qui & hoc anno in locum CALIXTI III. die 4. Auguſti defuncti creatus eſt Pontifex Romanus, dictus PIVS II. ſedit an. 5. m. 11. d. 26. Onuph. Hic quibus gradibus ad honores aſcenderit, ipſe recenſet Epiſtola 201. Fuit initiò Scriba in Concilio Baſilienſi: poſtea Friderici Imp. Secretarius: inde Epiſcopus, Cardinalis & Pontifex.

MAXI-

5429 MAXIMILIANVS I. Imp. auus CAROLI V. naſcitur die Cœnæ Domini 22. Martij: baptizatus die Paſchatis 25. Martij, anno 1590. ab Auguſti Cæſ. imperio, eiuſque primo Conſulatu. 1459

CVNRADVS CELTES *Suinfortenſis Francus, primus Germaniæ Poëta, naſcitur 1. Februar. manè circa horam 3.*

ANTONINVS Archiepiſcopus Florentinus Chronographus, obiit 2. Maij, Vigilia Aſcenſionis.

Circa hunc annum deſinit hiſtoria BLONDI, *qua complexus eſt ab inclinatione Romani Imperij huc vſque annos circiter* 1050. *Facit mentionem mortis Calixti III. qui anno ſuperiore obiit: vnde liquet eum narrationes ſuas huc vſque pertexuiſſe. Eius Decades in Epitomen contraxit AEneas Syluius.*

Aſcribere huc libet CVSPINIANI annotationem de pueritia MAXIMILIANI Imp. *Ab infantia,* inquit, *penè in nonum ætatis annum elinguis, vt pleriſque mutus iudicaretur: tanta difficultate primùm verba enunciabat, non ſine matris ingenti dolore. Sed quantum difficultas illa loquendi in pueritia fuit pleriſque moleſta, ita in perfecta eius ætate facundia omnibus etiam externis fuit admirabilis, qui ſupra patriam linguam, Latinè, Gallicè & Italicè eleganter loquebatur. Vnde cùm Francofordiæ in Regem Romanum eligeretur, collaudantibus eum certatim Principibus coram Friderico Imperatore, & potiſſimum, quòd expeditè latinè loqueretur & legeret, Reſpondit Fridericus aſtantibus:* Neſcio, *inquit,* quo pacto vel legat vel loquatur, hoc mihi certè conſtat, quòd cùm duodecimum ætatis ageret annum, ſubuerebar ipſum aut ſtultum futurum aut mutum.

5430 *PIVS II. Gregorium Heimburg Legum Doctorem excommunicat: ſed ei Gregorius vehemens ſcriptum oppoſuit, quod extat in Vrſperg. Paralipomenis. Vide Syl. Epiſtola* 415. *Platina ait, Pium II. grauiſſimis cenſuris perſecutum eſſe Sigiſmundum Auſtriæ ducem, quòd Nicolaum* 1460

Cuſanum Cardinalem cepiſſet, & comprehenſum aliquandiu in carcere detinuiſſet.

Academia BASILIENSIS inſtituta à PIO II. PP.

ALEXANDER TARTAGNVS de IMOLA, legum veriſſ. ac fidiſſimus interpres, circa hunc annum floruit. Forſter.

5431 SYNOPEN & TRAPEZVNTEN Mahumetes occupauit, & imperio ſuo adiunxit, Dauide Comneno Rege cum duobus filiis capto & caſo. Chalcondyles, Leonclau. Cuſpinianus, Drechslerus. 1461

HVLDERICVS ZASIVS IC. Conſtantia vrbe Imperiali naſcitur.

5432 FRIDERICVS Comes Palatinus Rheni, commiſſo prælio non procul ab Heydelberga inter Rhenum & Neccarum, tres Principes cepit 1. Iulij (alij pridiè) CAROLVM Marchionem Badenſem, GEORGIVM eius fratrem Epiſcopum Mediomatricum, & HVLDERICVM Comitem VVirtebergenſem, defenſores Adolphi Naſſauienſis, qui à Romano pontifice deſignatus erat Archiepiſcopus Moguntiæ, contra Dietherum Comitem Iſenbergenſem, quibus in arcem deductis & conuiuio Principibus digno exceptis, prohibuit apponi panem, eumque poſtulantibus iuſſit renunciari: voluiſſe ſe illos commonefacere: bella ſic geri debere: vt petatur hoſtis, non innocens turba agricolarum fame necetur, quorum ſegetes ipſi contra iura belli crudeliter vaſtaſſent, & frumentum iam importatum ſuccenſis pagis corrupiſſent. Eoſdem tamen poſtea grandi redemptos pecunia dimiſit. Eber. 1462

MAHVMETES claſſem miſit in Inſulam MITYLENEN, quæ & Lesbos dicitur, eamque caſo Dominico Cataluſio Lesbi principe, occupauit, & omnem fermè Inſulanorum multitudinem Conſtanopolim tanquam in Coloniam abduxit. Leonclau. Cuſpinianus.

LAONICVS CHALCONDYLES Athenienſis hiſtoriam ſuam de origine ac rebus geſtis Turcarum circa hunc annum terminat.

Digitized by Google

IOANNES TRITTHEMIVS, Abbas Spanheimenſis, naſcitur in pago ad Moſellam, 1. Februarij.

GEORGIVS PVRBACHIVS Bauar. Mathematicus, mor. Viennæ 8. April. æt. 37. Eber.

5433 *FRIDERICVS Imp. obſeſſus fuit in arce Viennenſi à ciuibus, vnde coactus fuit Imperator à Rege Boëmiæ GEORGIO PODIEBRACIO auxilium petere. Boëmus Fridericum liberauit, arte vſus, vt neque periret, neque vinceret. Imperator vt gratus eſſet Georgio, creauit filios ipſius PRINCIPES MONSTERBERGENSES, quorum familia adhuc ſuperſtes eſt.* 1463

Ridiculum eſt, quod Cuſpinianus narrat, MAXIMILIANVM puerum cum parentibus in arce clauſum, matrem rogaſſe, vt ei perdicem aliquando daret, poſtquam hordeo iam pluribus diebus veſceretur. Quæ illachrymans: *Vtinam*, inquit, *mi fili, panis nos non deficiat*. Quidam verò Scholaſticus indigne ferens, Principum inediam; quantum duobus tribuſve aureis nummis ex volatilibus, perdicibus, capis & carnibus ferinis comparare potuit, ſuccinctus ac ſuffarcinatus, ſuper inducta longiori veſte ſcholaſtica foſſam arcis inſiluit, & per cuniculum ingreſſus Maximiliano hæc dona obtulit. Hunc deinceps Cæſar liberalius perpetuò dilexit ac fouit.

BLONDVS FLAVIVS hiſtoricus celebris & multorum Pontificum Romanorum Secretarius, moritur Romæ 4. Iun. ætat. 71. Fund. Laurent. Schraderus in monum. Italiæ habet an. 75.

FRIDERICVS Elector Saxoniæ, conditor Academiæ Witebergenſis, naſcitur 17. Ian.

CLIMACTERES DOMVS Saxonicæ.

Quidam ab hoc anno incluſiuè, ſupputarunt clima-

ctericos ſeptenarios, quibus in domo Saxonica plerumque aliquid mutationum accidiſſe obſeruatum eſt. Eius rei hæc ſunt exempla: *Anno* 1469. *natus eſt* IOANNES *Dux Saxoniæ Elector, Friderici frater.* 1483. *Naſcitur* LVTHERVS. 1497. *Naſcitur* MELANCHTHON. 1504. *Primus annus ætatis Ioannis Friderici completur,* & PHILIPPVS *Landgrauius Haſsiæ naſcitur.* 1511. *Lutherus vrbe Roma Vitebergam reuerſus.* 1518. *Mutatio religionis in Saxonia.* 1525. *Obiit* FRIDERICVS *Elector.* 1532. *Obiit* IOANNES, *Friderici frater.* 1539. *Obiit* GEORGIVS *Dux Saxoniæ, ſucceßit Henricus, Mauritij & Augusti Electorum pater.* 1546 *Obiit* LVTHERVS, & *exarſit bellum Saxonicum ſiue Smalcaldicum, quod geſſit Carolus contra Principes confœderatos.* 1553. *Obiit* MAVRITIVS *Elector, ſuccedente ei fratre* AVGVSTO. 1560. *Obiit* MELANCHTHON. 1567. GOTHA *capta.* 1574. IOACHIMVS *Camerarius obiit. Idem fatalis fuit Academiæ VVitebergenſi.* Hæc ita accidiſſe certum eſt: ſed futura ex his extruere incertum ac ſuperſtitioſum: ſi quid experientia dictauerit, de eo demum aſſeueremus, futurorum ſcientiam, diſpoſitionem aut diſpenſationem ſoli DEO pie tribuentes & commendantes.

IOANNES PICVS Comes Mirandulæ & Concordiæ Dominus, vir diuino ingenio, naſcitur 24. Februarij.

IOANNES VIRTVNGVS de Haſfort Mathematicus naſcitur 14. Martij. Gart.

A condito templo Salomonis huc vſque an. 2500. id eſt, 50. Iubilæi, à morte Domini M. 459.

CORONATIO MATTHIÆ Regis Vngariæ.

5434 *FRIDERICVS Imp. Vngaris petentibus reſtituit Vngaricæ regni Coronam, quæ penes ipſum fuerat an. 24.* 1464

Itaque

Itaque MATTHIAS CORVINVS *ea coronatur, anno regni ſui 6. die Cœnæ Domini, 18. Martij, vel vt alij, die Paſchatis. Vngar. Chron. cap. 136. Bonfin.*

STEPHANVS *Rex* BOSNENSIS, *& iure vxorio Seruiæ ac Raſciæ Deſpota, bello petitus à* MAHVMETE *Turc. Imp. & obſeſſus Iaitzæ, blanditijs Tyranni è caſtello ad colloquium euocatur. Verum nullas metuens inſidias, ſed pace inita fretus, in caſtra cùm veniſſet, iuſſu Mahumetis captus, & cute viuus exutus eſt, ac iuſto Dei iudicio cum vita regnum, quod patri dolo eripuerat, amiſit. Hoc modo* BOSNA, RASCIA *&* SERVIAE *magna pars in Turcarum poteſtatem peruenit, annis* 11. *poſt captam Conſtantinopolim. Leunclau. in Pand. Turc. & Dreſſlerus.*

Obierunt:

I. ÆNEAS SYLVIVS, aliàs PIVS II. Papa, deceſſit circa 14. vel 15. Auguſti, cùm vixiſſet an. 58. menſ. 9. d. 27. Plat. Eius quaſdam ſententias recitat Platina: Litigatores, dicebat, eſſe aues: forum, aream: iudicem, rete: patronos, aucupes. Vinum quod mentem excitet, non quod obruat, ſumendum. Hoſtem in ſe nutrire, qui nimis filio ignoſcit. Dignitatibus homines dandos, non dignitates hominibus. Qui multos regit, à multis regatur oportet. Regem qui nulli fidit, inutilem eſſe: nec meliorem, qui omnibus credit. Vt in mare flumina omnia, ſic vitia in magnas aulas fluere. Lubricum eſſe primum apud Reges locum. In rebus diuinis non qua ratione probetur, ſed à quo dicatur animaduertendum. Plebeiis argenti, nobilibus auri, principibus gemmarum locò literas eſſe debere, &c. Hic Æn. Syl. cùm quædam ſuppreſſiſſet ac damnaſſet Pontifex, quæ priuatus ſcripſerat, hoc ſcommate à quodam notatus eſt: Quod Æneas probauit, Pius damnauit.

Succeſſit PAVLVS II. PP. ſedit an. 6. m. 10. d. 29.

II. FRIDERICVS II. Elector Saxoniæ, Lipſiæ 7.

Septem.

quoque interfuiſſe huic cœtui patrum & ciuium Roman. à quibus Fridericus exceptus ſit prima Vigilia noctis natalem Dominicum præcedentis, facibus noctem vincentibus.

Iohannes Elector Saxoniæ, naſcitur 29. Iunij.

5440 *MAHVMETES occupata EVBOEA Inſula, quam Veneti tunc tenebant, Metropolim illius CHALCIDEM ſolo æquauit, crudeliſſimè interfectis omnibus vtriuſque ſexus, &c. Drechſ. Naucl. Leonclauius. Palmerius.* 1470

Nicolavs Perottvs, Epiſcopus Sipontinus C.S.E. claruit hoc tempore.

Nati ſunt:

I. Petrvs Bembvs Cardinalis 20. Maij. Cardan.

II. Bilibaldvs Pirckamer Noriberg. 4. Decemb. Garc.

Rex Portvgalliæ magna claſſe fretum Gaditanvm tranſgreſſus, magnæ Mavritaniæ oppida Tingam Argilamq; expugnauit, multaſq; alias ciuitates in Mauritaniæ finibus Turcis ademptas ſuo imperio adiecit. Palmerius, Drechſlerus.

5441 *VLADISLAVS Pragæ coronatus eſt 21. Auguſti. Mechou.* 1471

Imperator Fridericvs Comitia celebrauit Ratiſbonæ, & poſtea Fridericum Electorem Palatinum iudicialiter depoſuit Auguſtæ: ſed nemo Principum auſus eſt Palatinum priuare poſſeſſionibus ſuis. Et cùm Imperator Fridericus decimũ exigeret denarium pro defenſione Turcarum, ipſe Palatinus voluit capere vigeſimum denarium & exterminare Turcam, & tum hoc Imperatorem Romanorum.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS Dux Saxoniæ 27. (alij 26.) Auguſti.

II. AL-

II. *ALBERTVS DVRERVS Pictor excellentiſſ. 20. Maij. Cardan.*

Obierunt:

I. PAVLVS II. PP. 5. Cal. Auguſti: cuius morte etiam hiſtoria PLATINÆ terminatur. Succeſſit XYSTVS IV. 5. Id. Auguſti. Sedit an. 13. d. 5. Hic primus Maieſtati Pontificiæ, quæ antea religione tantum colebatur, arma quoque & terrorem addidit. Panuin.

II. FRIDERICVS II. Elector Marchio Brandeb. 10. Februarii. Hic primus ſcripſit ſe Stetini & Pomeraniæ Ducem. Succeſſit ei frater ALBERTVS, cognomento ACHILLES Germanicus. Iuſt.

III. GEORGIVS PODIEBRACIVS, Rex Boëmiæ, mor. ex hydrope 22. Martij, æt. 50. cuius obitũ anteceſſit mors Rochezanæ Huſſitici preſbyteri diebus 15. Poſt Podiebraciũ VLADISLAVS Caſimiri Regis Poloniæ primogenitus creatur Rex Boëmiæ feria 2. poſt Vrbani, die Lunæ 27. Maij.

IV. DIONYSIVS RIKEL Carthuſianus, cuius extant Scholia in textũ Bibliorum, 12. Martij. Dionyſius hic (Tritthemij verba recito) tot ac tanta ſcripſit, vt numero opuſculorum, præter Auguſtinum, apud Latinos parẽ habuerit neminem. Contemplationi & orationi cum tanto feruore inſtabat, vt eum nil ſcribere potuiſſe vnquam putares: rurſum in ſcribendo ac legendo tam ſedulus erat, vt nec orare, nec contemplari eum poſſe vnquam æſtimares. Erat parciſſimi ſomni: cibi & potus abſtinentia admirabilis, qui die ac nocte in lege Domini meditari dulce iudicabat: ſemper autem ſcribens aliquid vtile, aut legens: ita vt & lectionem oratio ſæpè interrumperet: & orationem lectio ſacra frequenter exciperet. Tritthemius.

5442 INGOLSTADIENSIS Academia hoc anno fundata dicitur: alij 1420. Iuſt. 1472

Hoc tempore in Italia floruerunt, RVPERTVS de Lycio

Et Fran

Franciſcanus, qui Romæ fuit concionator: POMPONIVS *Lætus,* & DOMITIVS *Calderinus. De Pomponio ridiculè refert Ludouicus Viues, tum adeò deditum fuiſſe lingua Romana, vt Græcam non auſus ſit attingere, ne qua peregrinitate contaminaret Latinam. Tantus fuit admirator Romanæ vetuſtatis, vt Christiani Petri nomine reiecto, ſe dixerit Pomponium: celebrabat natalem vrbis, & colebat Romulum, ſeque Dictatorem nominabat. Quoties marmor aliquod vetus effodiebatur ex vrbis ruinis, illacrymabat: rogatus cur id faceret:* Admonitu, *inquit,* temporum meliorum ploro. *Domitius verò Calderinus ne Miſſam quidem volebat audire, & cum ab amicis ad eam duceretur, dixiſſe fertur:* Eamus ad communem errorem. *Hæc Viues.*

BESSARION natione Græcus Conſtantinopolitanus moritur 18. Nouemb. Hunc virum ob excellentem eruditionem & vtriuſque linguæ facundiam Eugenius PP. in ordinem Cardinalium aſciuit, eiuſque domus Romę inſtar Academiæ ſtudioſis omnibus patuit. Tantillum tempus exactū eſt, ex quo Romę vixerunt primarij Epiſcoporum, qui Græcis atque adeò Aſiaticis Eccleſiis præfuerunt, non quidem titulo tenus, ſed re ipſa tales, & doctrina, grauitate ac pietate maximis Eccleſiis per Græciam digni. Fuit Beſſarion vir ſpectatiſſimæ probitatis, doctrinæ & grauitatis: apud quem Græci multi, arma Turcica fugientes, certiſſimū ſalutis portum inuenerunt. Ei familiares fuerunt: Trapezuntius, Gaza, Argyropylus Gemiſtus Plethon, Philelphus, Blondus, Aretinus, Poggius, Valla, Perottus, Epiſcopus Sipontinus (autor Cornucopiæ) Campanus, Platina & alij.

5443 MAHVMETES *Imp. Turc.* VSVNCASANI *Perſarū Regi exercitu 80000. Turcarum bellum intulit: eumque prælio peracri commiſſo, cum exercitu deuicit, & in fugam coniecit, filio ipſius* ZENIALE *capto & trucidato, cir-* 1473

to, circa menſem Maium. Leoncl. in Annal. Turc. Drechſler ad ſequentem an. refert.

IOHANNES Capnio (Reuchlin.) ſcribit ſe hoc anno Pariſiis didiciſſe Græcam linguam ex diſcipulis Gregor. Tiphern. Hic poſtea ferè primus Græcas literas in Germaniam intulit.

Nati ſunt:

I. *HENRICVS Dux Saxoniæ, pater MAVRITII & AVGVSTI Electorum, 16. Martij.*

II. *NICOLAVS COPERNICVS Mathematicus inſignis 19. Februarij, minutis 48. poſt horam 4. pomerid. Torunij in Boruſſia.*

5444 FRIDERICVS I. Dux Lignic. & Breg. coniugem duxit Ludomillam Georgij Podiebracij Regis Bœmiæ relictam filiam, menſe Septembri. 1474

5445 XYSTVS IV. Iubilæum ex 50. anno ad 25. contraxit & reduxit, ac celebrauit hoc anno Iubilæum Pontificium quintum. Idem feſtum Conceptionis Mariæ confirmauit. 1475

STEPHANVS Moldauiæ Princeps, vir magnus & bellicoſus, Turcas ad eam Danubij partem, quam Moldauiam & Valachiam appellant, die 17. Ianuarij memorabili ſtrage cecidit. Leonclau. in Annal. Drechsl. & Palmerius.

Ingens agmen locuſtarum peruagatum eſt Vngariam, Morauiam, Poloniam & Sileſiam, adeò vt denſitate conſpectum Solis adimerent, & examina in longitud. & latitud. in miliare vnum cum dimid. extenderent, 31. Martij. Cromer.

Nati ſunt:

I. LEO X. Papa 9. Decemb. Cardan. Panuin. 11. Decembris: ante natum Lutherum 8.

II. GEORGIVS de FRONSPERG heros præclariſſimus & bellicoſiſſimus, in arce Myndelhaimenſi. Cruſ. in Annal. Sueuiæ.

5446 FRIDERICVS Bauariæ Dux, Comes Palat. Rheni, Elector, mor. 12. Dec. æt. 51. ſepultus Heydelbergæ: 1476

Eo a cuius

Digitized by Google

cuius Sarcophago inſcriptum eſt: *Fridericus, &c. ſalus patriæ, prædonum fulmen, tres illuſtres hoſtes vicit, Principatum auxit, & piè viuus exceſſit*. Wimpfeling. *Fuit eius vitæ ſocia Virtus, Gloria mortis comes.*

5447 CAROLVS *Audax ſeu bellator, Burgundiæ Dux potentiſſimus, Caroli V Imp. proauus, poſt varia bella, intra octennium plerunque feliciter à ſe geſta, tandē ab Heluetiis gemina clade, breui admodum tempore affectus, etiā à Renato Lotharing. Duce, eiuſdemq́; copiis auxiliarib. apud Germanos & Heluetios conquiſitis, ad Nanſeium oppidū exercitu ſuo partim cæſo, partim in fugā verſo, ſuperatus in acie, miſerè occubuit 5. Ian. æt. 44. Corpus demortui Principis poſtridiè repertū è glacie, quæ totū illud aſtrinxerat, euulſum, & in oppido iuxta Principū monumenta ſatis honorificè ſepultū eſt. De hoc Carolo ita Philip. Comin. qui ei familiaris fuit*: Hic, *inquit*, eſt exitus potētiſſimi Principis, quo maiorē ad vicinos Reges atque populos autoritatē nemo habuit. Qua potiſſimū re Deū in ſe vehementiùs cōcitarit, non facilè dixerim, niſi quòd omnē, qua fruebatur, felicitatē à ſuo pendere putabat ingenio & virtute. Pręditus erat ſanè multis eximiis dotibus: operā dabat, vt homines excellenti virtute familiares haberet: multis cupiebat bene facere: ſuorū negotia & cōtrouerſias cognoſcebat ipſe & liberaliter eos audiebat. Quamdiu cū eo vixi, ingenio erat ſatis placido: poſtea verò crudelior euaſit, quæ quidem res indubitatum erat ſignum futuri occaſus. In cultu corporis & veſtium luxu aliiſq; rebus omnib. propè nimius erat: cupidiſſimus erat gloriæ, eaq; fuit præcipua cauſa, cur bella ſuſciperet. Hoc enim ſpectabat inprimis, vt, ſicut priſci quidam Heroës, celebraretur. Animi magnitudine, robore & audacia nulli cedebat. Nō facilè dixerim, illi ne Deus an ipſius populo magis fuerit iratus. Interfectus enim ipſe fuit temporis ferè puncto, ſine vllo maiori cruciatu: ſed eius prouinciæ ab eo tempore 147

per-

perpetuis bellis diuexantur, &c. *Hic fuit exitus gloria & maieſtatis Ducum domus Burgundiæ, quorum hic Carolus fuit poſtremus.*

VENETORVM copiæ à Turcis duce MARBECHO, ad amnem Sontium propè caſtra Gradiſcana in foro Iulii ad internecionem caſa & profligata ſunt: In quo prælio ipſe Veneti exercitus dux HIERONYMVS Veronenſis vnà cum filio ſuo occubuit: reliqui viri illuſtres capti, & quicquid villarũ inter Sontium & Tiliauentum amnes fuit, ad Vtinum vſque ferro, flammis & rapinis deuaſtatum eſt. Antonius Sabellicus lib. 6. de vetuſt. Aquileia.

Academia TVBINGENSIS conſtituta ab EBERHARDO Duce Wirtebergenſi: cuius primus Rector fuit IOHANNES Nauclerus.

De hoc Eberhardo id quoque refertur: In conuentu Wormatienſi, cùm Saxoniæ Duces vocaſſent ad cœnam Duces Bauariæ, Palatinos & ipſum, & ſinguli ſuarum regionum ornamenta prædicarent, alij venas metallicas, alii vrbes, alii frumenta & vinum: ſedit tacitus auditor EBERHARDVS. Ibi tandem Albertus Saxoniæ Dux, cur non iubemus etiam Ducem Wirtebergenſem de ſua patria loqui? Reſpondit hic modeſtè: Scio, veſtras familias potentia, authoritate & opib. antecellere, nec vobiſcum certare poſſum, ſed contentus ſum meo, & ſcio me Deo gratitudinem debere. At vnũ hoc prædicare me poſſe exiſtimo: Securus in medio æſtu in campo & ſolus in gremio cuiuſlibet meorum ciuium dormire poſſum. Quid ſignificaret non obſcurum erat.

MAXIMILIANVS Friderici Imp. filius MARIAM Caroli Ducis Burgundiæ iam defuncti filiam & heredẽ in matrimonium vnà cũ regno Burgundiæ accepit. Volater.

Nati ſunt:

I HERMANNVS Archiepiſcopus Colonienſis Elector 13. Ianua. Eber.

II. IOHANNES SCHONERVS excellens Mathe-

1436 ... minutis 7. ante vndecimam ho-
cu... ... in Francia. Eber.

...s, qui Perſis, Parthis, Medis ac
... præfuit: cui ſucceſſit filius ma-
5447 ... regno ſolus potiretur, capite fra-
...uit. Drechſl.

...s REGIOMONTANVS Mathe-
...mæ, ætat. 41. alij ad præced.

...NDER de IMOLA IC. & legum inter-
...iimus, qui Commentarios ſcripſit ad ius
...uoniæ, ætat. 53. profeſſionis 30. Schrader.
...um. Italiæ.

...RTHOLOMÆVS CÆPOLLA IC. cuius
... nota ſunt. Forſter.

...NNES Keiſersberg factus eſt Concionator in 1478
...o Argentinenſi. Paralip. Vrſp.

...METES *Turcarum Imp.* CROIAM *Epiri vr-
... munitiſsimam (poſtquam eandem ad vndecimum
... menſem graui obſidione preſsiſſet) fame tandem
... in deditionem accepit. Marin. Barletius.*

...MAHVMETES SCODRAM, *Macedonia ora ca-
pu..., diu obſeſſam & oppugnatam Venetis deditione ex-
torſit. Barletius, Leonclau.*

Nati ſunt:

I. PHILIPPVS Rex Hiſpaniæ, pater CAROLI V. Imp. 23. Iunij, ab obitu Alexandri Magni 1800.

II. LVDOVICVS Palatinus Rheni Elector 2 Iulij.

III. CONRADVS PELLICANVS 9. Ianuarij, Rubeaci. *Hic fuit ex primis, qui linguam Ebraicam in lucem reuocârunt. Nam vno eodemque tempore Tubingæ, vna cum Capnione (qui primus in Germania hanc linguam excolere cœpit) Ebraica lingua operam dedit, poſtea anno 1526. Tigurum vocatus publicè ſacram linguam docuit, & ſuis in omnes Veteris & Noui Teſtamenti libros commentarijs doctrinam Euangelicam non parum propagauit. Lauaterus.*

IV. LI-

Digitized by Google

IV. LILIVS GREGORIVS GYRALDVS 13. Iunij, Ferrariæ. Operum eius duo extant Tomi impreſſi Baſileæ.

THEODORVS GAZA Theſſalonicenſis, græcè latinéque doctiſſimus, qui lib. Ariſtotelis de animalib. magna cum laude vertit, obijt Romæ.

5449 IOHANNES WESSELVS Groningenſis, Concionator Wormatienſis, damnatur ab inquiſitoribus hæreticæ prauitatis Moguntiæ, quòd de Indulgẽtijs, Ieiunio & alijs articulis quædam à communi ſententia eius temporis aliena docuiſſet. 1479

HIERONYMVS ALEANDER Cardinalis Brunduſinus, Mottæ in Carnia natus eſt. Schrad.

5450 IVBILÆVS MVNDI 109. *Moſis 59 prædicationis Chriſti 29.* 1480

TVRCÆ exercitu ſexaginta millibus militum inſtructo, à STEPHANO BATHOREO Tranſyluaniæ Vaiuoda, & PAVLO KINISIO Comite Temeſuarienſi, prælio ſuperati, & Turcarum 30000. Vngarorum verò 8000. cæſi ſunt. Bonfinius

Eodem anno RHODVS à Turcis, iuſſu MAHVMETIS Turc. Imp. maximis copijs à MESITE Baſſa Veziri obſeſſa eſt Verùm PETRVS ALBVSSONIVS Gallus, magnus equitum Rhodienſium Magiſter, eos damnis grauiſsimis adfectos, fortiter repulit: ita vt toto obſidionis tempore ad triginta Turcarum millia perierint. Leoncla. in Annalibus.

HYDRVNTVM Apuliæ vrbs maritima, ampla & populoſa à Turcis poſt Rhodianam cladem, duce ACHMETE Baſſa, capta eſt, interfectis Chriſtianorum plùs quàm 12000. ſaltem 22. fuga elapſis. Tritt. lib. de Spir. Drechsl.

RVDOLPHVS Agricola, die 3. Febr. abſoluit de Inuentione Dialectica libros lectu digniſſimos.

IOHANNES Capnio Grammaticam Græcam à ſe ſcriptam titulo μικροπαιδείας publicè prælegit Pictauij. Præfat. gram. Ebraicæ.

FRIDERICVS II. Dux Lignicenſis, FRIDERICI III. & GEORGII II. parens, naſcitur 12. Febr.

DVGLOSSVS Polonicus hiſtoriographus moritur 29. Maij. Mechou.

5451 *MAHVMETES II. Turcarum Rex nonus & PRIMVS IMP. Orientis, qui Conſtantinopolim cepit, extinguitur colicis doloribus in pratis vltra Boſphorum, cum præliatum iret contra Sultanum Ægypti, 3. Maij, an ætat. 51. regni 30. à capta Conſtantinopoli 28. Succeßit die 18. Maij primogenitus eius BAIAZETES II. Turcarum Rex decimus & SECVNDVS IMP. Orientis: qui paulò poſt fratrem ſuum Sultanum ZEMEM, qui aliàs Zizimus appellatur, prælio vicit & fugauit. Leonclau. Cuſpin. Drechſl.* 1481

IOHANNES *Capnio ornatur titulo Doctoris Iuris Pictauia.*

Nati ſunt:

I. CHRISTERNVS Rex Daniæ, 2. Iulii, Eb. alij 1. Iulij.

II. CASIMIRVS Marchio Brandeb. 27. Septem. hora 6. ante merid.

III. FRANCISCVS à Sickingen, Eques Francus 1. Martij.

IV. HIERONYMVS Schurff LL. Doctor clariſſimus, 12. April. hora 5. matutina in oppido S. Galli apud Heluetios.

V. WOLFGANGVS Fabricius Capito, Eccleſiæ Argentinenſis Miniſter, Hagenoæ.

Obierunt præterea:

I. *FRANCISCVS Philelphus, Equeſtris ordinis Poëta præſtans, Bononia, propemodum nonagenarius, & adeo pauper, vt ad funus efferendum & cubiculi & culinæ inſtrumenta venierint.*

II. *BARTHOLOMÆVS Platina, qui Pontificum Rom. vitas ſcripſit, peſte extinctus Romæ. Tritth.*

5452 *MARIA Maximiliani Imp. coniunx & CAROLI V. Imp. auia, equo lapſa 2. Martij, cùm fracto femore omnem* 1482

tracta-

tractationem loci affecti per verecundiam refugeret, post aliquot dies obiit, anno quinto post triſtem Patris Caroli interitum, relicto filio Philippo quadrimo & filia Margarita.

Nati ſunt:

I. FRIDERICVS II. Elect. Palat. Philippi filius 9. Decemb.

II. IOHANNES Hauſſchein / dictus Oecolampadius, miniſter Eccleſiæ Baſilienſis, in oppido Winſperg.

III. GEORGIVS Spalatinus, Theologus.

5453 *IOHANNES Trittbemius deſignatur Abbas Spanbeimenſis 29. Iulii, ibiq; commoratur vſque ad annum 1505.*

Nati ſunt:

I. MARTINVS LVTHERVS, qui primus mutationẽ doctrinæ in eccleſia noſtro ſeculo inſtituit, natus patre Iohanne & Margareta matre, Iſlebii, 10. Nouemb. paulò ante mediam noctem, cùm poſtridie dies Martini incideret in diem Martis. Hinc ad Leonis X. Pontificatum anni 30.

II. NICOLAVS Ambsdorfius Theologus, nobili genere prope Wurtzenam Miſniæ, 3. Decemb.

LVDOVICVS XI. Rex Galliæ die 30. Auguſti (Maſs. habet 30. Iulij an. regni 22.) obiit. Succeſſit eius filius CAROLVS VIII. qui regnauit an. 14. Til. Onuph. Hunc pater noluit plus Latini ſermonis diſcere, quàm illa quinque verba: Qui neſcit diſſimulare, neſcit regnare.

5454 *IOHANNES Lichtenbergius deſcribit inſignem coniunctionem Planetarum Saturni & Iouis, quæ hoc anno die 25. Nouemb. horis 6. minutis 4. poſt meridiem tranſactis acciderit, in Scorpione.*

Nati ſunt:

I. IOACHIMVS I. Marchio Brandeb. Elector V. 21. Febr. hora 10. poſt merid.

II. GEORGIVS Marchio Brandeb. Onolsbachij 4. Martij, hora 1. ante merid.

III. IVLIVS CÆSAR Scaliger, BENEDICTI, Viri & bellatoris fortiſſimi, ex antiquiſſima & nobiliſſima SCALIGERORVM Principum quondã VERONENSIVM familia oriundi, filius, IOSEPHI pater, in caſtro Ripa, ad caput lacus Benaci, loco ditionis Scaligerorum, die 23. Aprilis.

IV. IOACHIMVS Vadianus, Medicus, Poëta & Geographus excellens, ſub finẽ menſis Nouemb. aut Decembr. in ciuitate Sangallenſi in Heluetiâ.

V. HVLDRICHVS Zwinglius Theologus, apud Toggienſes Heluetios in oppido Zum Wildenhauß/honeſto apud ſuos loco, Cal. Ianuarij. Pantal refert ad an. præcedentem.

VI. B. PAVLVS SPERATVS à Rutilis, nobilis Sueuus, Theol. 13. Decembris.

XYSTVS IIII. PP. obijt Idib. Auguſt Huic ſucceſſit INNOCENTIVS VIII. Sedit an. 7. m. 10. d. 27.

Hoc tempore in Italia floruerunt ANTONIVS Sabellicus celebris Hiſtoriographus, MARSILIVS Ficinus, qui Platonem vertit, HERMOLAVS Barbarus, IOHANNES PICVS Mirandulanus, ALDVS Manutius & ANGELVS Politianus. Item NICOLAVS Eremita Helueticus, ſumma abſtinentia, Spirituque prophetico coruſcans.

Eſt annus ab exitu ex Ægypto 3000.

VIENNA Vrbs à MATTHIA Rege Vngariæ, fame execrabili expugnata, ſeſe dedidit MATTHIÆ Cal. Iunij, cum modius vnus farinæ venderetur 107. florenis. Bonfin. Vng. Chron. Eber. 2. Iunij. 1485

STEPHANVS MOLDAVIÆ Princeps, obedientiæ & imperio CASIMIRI Regis Poloniæ iuramento die 15. Septembris ſeſe ſubdidit. Leonclau.

Eodem anno STEPHANVS Moldauorum princeps, CASIMIRI Regis Poloniæ cliens, à Polonis deſertus, BESSARABIAM in extrema Valachia ora ad mare nigrum ſitam, quæ CHILIVM, vel KYLIAM olim

ACHIL-

Digitized by Google

ACHILLEAM & MONCASTRVM oppida continet, à Turcis ereptam amiſit. Leonclau.

Nati ſunt:

I. IOHANNES Bugenhagius Pomeranus, Theolog. 24. Iunij.

II. BARTHOLOMÆVS Latomus Iuriſconſultus natione Belga, cuius ſcripta contra Bucerum extant.

Hoc anno die 28. Octob. ætatis circiter 42. expletis, obijt RVDOLPHVS Agricola Groningenſis, natione Friſius, Iohannis Dalburgij Epiſcopi VVormatienſis præceptor: ſepultus Heydelbergæ apud Franciſcanos, cui Hermolaus Barbarus hoc ſcripſit Epitaphium:

Inuida clauſerunt hoc marmore fata Rudolphum
Agricolam, Friſij ſpemque decuſque ſoli.
Scilicet hoc vno meruit Germania, quidquid
Laudis habet Latium, Græcia quicquid habet.

IOVIVS ita eum celebrat: *Hauſiſti Rudolphe Ebraicas Græcaſque literas adeò ſtupenda celeritate, vt nequaquam Groninga in Friſia, ſed Ieroſolymis ac Athenis natus & educatus credereris: Latinas verò tanta felicitate didiciſti ac docuiſti, vt exacta puritas ac nobilis illa eloquentia Romana vbertas in Oceani littore quærenda videatur. Viuent profectò in admirantium manibus tua illa in Dialecticis & Rhetoricis præcepta, & diuini ingenij carmina, &c.*

5456 MAXIMILIANVS Friderici Imp. filius, die 16 Febr. electus in Regem Romanorum Francofurti: coronatur in vrbe Aquenſi 10. Aprilis, ætat. 28.

Partitio prouinciæ Saxonicæ & Miſniæ tranſacta inter ERNESTVM & ALBERTVM fratres, Duces Saxoniæ.

Sultanus ALCAIRI, duce VSVNE Vsbego, Turcarum copias, quibus FERHATES Caramaniæ Beglerbegus & Baiazetis Imp. gener præerat, profligauit & diſſipauit, ipſo Ferhate Bego interempto. Leonclau.

Nat

Digitized by Google

Nati ſunt:

I. IOHANNES ECCIVS *Theologus inter Pontificios primarius, 13. Nouembris.*

II. HENRICVS CORNELIVS *Agrippa à Nettesbaim, qui de vanitate ſcientiarum ſcripſit, 14. Septembris.*

Obierunt:

I. ERNESTVS Elector Saxon. 26. Auguſti: ætat. 46 Succeſſit filius FRIDERICVS ætat. ann. 24. à mentis ſagacitate SAPIENS dictus, qui dignitatem Electoris Saxon. obtinuit an. 39.

II. ALBERTVS dictus ACHILLES Germanicus, Marchio Brandeb. Elector III. 11. Martij, ætat. 72. Francofurti in ipſis Comitiis, relicto ſucceſſore filio IOHANNE Electore IV. ſepultus apud Heilprunnam Franconiæ. Huius Alberti Elogium in Europa ſua reliquit Æneas Syluius cap. 39. *Hic Albertus à pueritia*, inquit, *educatus in armis, pluribus interfuit prælijs, quàm alii ſui temporis duces. Militauit in POLONIA, SILESIA, PRVSSIA, BOEMIA: nullus in Germania terræ angulus quem non calcarit armatus: duxit exercitus innumerabiles, proſtrauit ferociſſimos hoſtes, expugnauit munitiſſimas vrbes In congreſſibus pugnam prior inijt, Victor à prælio exceſſit vltimus, in oppugnationibus oppidorum ſæpè murum primus aſcendit Singulari certamine nunquam non ſtrauit hoſtem. In militaribus ludis nunquam equo deiectus, cum ipſe omnes in ſe currentes equo deturbauerit. Quibus ex rebus non iniuria Teutonicus ACHILLES appellatus eſt: in quo non ſolùm militares artes & Imperatoriæ virtutes ſingulari quadam gratia reluxêre, ſed nobilitas quoque generis, proceritas corporis ac venuſtas, & virium robur, ac facundia linguæ, admirabilem eum ac penitus diuinum reddidere.*

III. GEORGIVS Trapezuntius, Romæ, nonagenarius, qui in ſenecta literarum omnium oblitus dicitur.

MAXI-

5457 MAXIMILIANVS Cæſar capitur à Brugenſibu ætat. 28. poſtea liberatus à patre.

Nati ſunt:

I. CAROLVS Dux Geldriæ, 8. Nouemb.

II. VDALRICVS Dux Wirteberg. 8. Febr.

III. GALEACIVS Capella hiſtoricus Mediolanenſis, 7. Martij.

5458 *Bellum GLOGOVIENSE geſtum, quo MATTHIAS Rex Vngariæ IOHANNEM Ducem Glogouienſem Ducatu exuit & expulit. Hic Dux Senatores Glogouiæ fame necauit, de quo Cureus In caſtris Matthiæ fuerunt equites Raſcij. Ideo hoc bellum à ruſtica plebe nominatum fuit Raſcianum.*

Nati ſunt:

I. HELIVS EOBANVS Heſſus Poëta, 5. Ianuarij. Camer. (Eber. 6. Ian.)

II. VLRICVS Huttenus nobilis eques Francus, Poëta, 20. Aprilis, Steckelbergæ.

III. OSVVALDVS Myconius Theologus Baſilienſis, Lucernæ in Heluetia.

IV. HENRICVS Glareanus Heluetius, Poëta Laureatus, quem multa eius opuſcula clarum fecerunt.

FRIDERICVS I. Dux Sileſiæ Lig. & Bregenſis, Princeps pius & bellicoſus SILESIÆ totius gubernator, & præfectus LVSATIÆ ſuperioris, obijt die 9. Maij, ætat. 43.

5459 *NICASIVS Iuriſconſultus Coloniam venit, qui amiſit oculorum lumen anno ætatis 4. & tamen ita feliciter verſatus eſt in literis, vt factus ſit Doctor LL. & Licentiatus Theologiæ. Prælegit Inſtitutiones Iuris.*

Nati ſunt:

I. HENRICVS Iunior, Henrici Senioris filius, Dux Brunſuicenſis, Iulii parens, 10. Novembris. Sunt qui ad annum ſequentem referant, & fortè rectiùs.

II. CAROLVS Borbonius (qui in expugnatione proxi-

Digitized by Google

proxima vrbis Romæ, globo bombardæ ictus occubuit) 17. Februarij, paulò ante horam tertiam matutinam, in Gallia.

III. SEBASTIANVS Munſterus in oppido Ingelheim: cuius extat verſio Bibliorum, Grammatica Ebræa, Coſmographia, variaque monumenta.

IOHANNES VVeſſelus Friſius, C.S.E. obijt Groningæ 4. Octobris.

5460 Faſciculus temporum hoc anno terminatur, cuius autor fuit, teſte Trithemio, WERNERVS Rolewinck de Laër Weſtphalus, Carthuſianus, qui adhuc vixit anno 1494. vt idem ſcribit. Huic libello poſtea adiectæ ſunt additiones vſque ad annum 1518. 1490

Nati ſunt:

I. ALBERTVS Dux Pruſſiæ, 17. Maij; hora 10. antemeridiana, Onolſbachij.

II. ALBERTVS Marchio Brandeburgenſis, Archiepiſcopus Moguntinus, 28. Iun. hora 2. pomeridiana.

III. IOANNES Waiwoda Tranſyluaniæ, poſtea Rex Vngariæ, 29. Martij.

IIII. FERDINANDVS Dux Albanus, qui in Belgico bella geſſit, 25. Aprilis.

V. VALENTINVS Friedlandt Trocedorfius, Rector illuſtris Gymnaſij Goltbergenſis, in pago Trotzendorff prope Gorlicium.

MATTHIAS Rex Vngariæ, Turcarum terror appellatus, Apoplexia correptus obijt Viennæ 6. Aprilis, die Martis poſt Dominicam Palmarum, ætat. 47. regni 33. Leones qui Budæ detinebantur, omnes eodē die interiêre. Bonfin. Matthiæ in regno Vngariæ ſucceſſit VLADISLAVS II. Rex Boëmorum, filius Caſimiri Regis Poloniæ.

5461 Hoc anno nati ſunt: 1491

I. HENRICVS VIII. Rex Angliæ, 28. Iunij, hora ſeſqui vndecima ante merid.

II. MARTINVS Bucerus Theologus, Sletſtadij.

NICO-

Nicolaus de Creuzenach Theologus, Viennæ obijt. Tritthemius.

5462 NOVÆ INSULÆ REPERTÆ à CHRISTOPHORO COLUMBO Genuenſi.

Memoria & conſideratione digniſſimum eſt, quòd vnà cum literarum & ſtudiorum inſtauratione totus penè mundus renouari, & certarum opum acceſſione augeri & ditari cœpit. Nam quod auditu mirum eſt, tam εὔπορος ille (Dei beneficio) fuit hoc tempore: vt noſtro orbi, hactenus incognitas & reconditas quaſdam Inſulas, nobis promeret, ditiſſimumque earum penu aperiret, fœlicem hunc noui orbis partum (vt ita dicamus) obſtetricum in morem, ſtudio, induſtria & labore ſuo adiutantibus ac promouentibus viris peregrinationum auidis, & ad ſubeunda ſuſtinendaq; pericula impauido animo præditis: inter quos facilè princeps fuit Christophorus Columbus, qui hoc ipſo anno à Rege Hiſpaniæ nauibus inſtructus, Calendis Septembris ſoluit ab ipſis littoribus, qua nauigatione multas Regiones & Inſulas orbis hactenus incognitas inuenit: quas poſtea Rex Hiſpaniæ coli & frequentari iuſſit. Ea de re ita Bembus hiſt. Venetæ lib. 6. *Columbus homo Ligur, ingenio peracri, qui multas emenſus regiones, multum maris & Oceani perluſtrauerat, tribus cum nauibus ad Inſulas fortunatas, quas Canarias appellant, profectus, atque ab iis tres & triginta totos dies occidentem ſecutus ſolem ſex numero Inſulas reperit, quarum ſunt duæ ingentis magnitudinis, quibus in Inſulis Luſciniæ Nouembri menſe canerēt, homines nudi, ingenio miti, lintribus ex vno ligno factis vterentur. Frumentum hi habent, quod Maizem appellant, multò quàm nos, ſpica & culmo grandioribus, arundineiſque folijs & plu-*

rimo

rimo ac rotundo grano, quod ſpicæ infixum membrana pro ariſtis veſtitur, quam quidem matureſcens reiicit. Animalium quadrupedum genera habent perpauca: auium verò longè plurima. Cum vno harum duarum Inſularum Rege fœdere inito Columbus 38. ex ſuis apud illum relictis (qui mores & ſermonem gentis addiſcerent, ſeque breui rediturum expectarent) decem ex Inſularibus ſecum ducens, in Hiſpaniam rediit. Hæc illorum itinerum origo, inſtitutaque ad incognitas orbis terrarum oras nauigationis hoc initium fuit. Anno autem inſequente, vt pollicitus fuerat Columbus, cum nauib. 17. & militibus & fabris & commeatu omnis generis iuſſu Regum eodem rediens, propter ſoli bonitatem, magnitudinemque Inſulæ, oppidum opportuno loco condere, ac terram colere cœpit. Arbores frondibus nullo anni tempore ſpoliabantur, vna aut altera exceptis, quarum Hiſpani, præter pinum palmamque, nobis cognitam viderunt nullam. Inſulares à ſuis Dijs, quos Zemes appellant, eiuſmodi reſponſa accepiſſ. conſtat: venturam eò indutam veſtibus gentem, quæ regionem ſubigeret, & ipſorum Deos aboleret.

FERDINANDVS Rex, cognomento Catholicus, partem BETICÆ, quam GRANATAM vocāt, à Mauris ſeptingentos octoginta annos (alij 878) occupatam, recepit & recuperauit, pulſisque Saracenis & Mahometica ſuperſtitione abolita, templa Chriſtianæ religioni condidit, & de omni regno tandem cum magna nominis gloria triumphauit: vnde & Catholici cognomentum meruiſſe putatur. Taraph. Vide lib. editum de expugnatione regni Granatæ.

DOMINICVS de S. Geminiano, I. C. præſtantiſſimus, qui præcipuè in Iuris Pontificij interpretatione clarus habetur, circa hunc annum floruit. Forſter.

Die 7. Nouemb. ingens ſaxum de cœlo decidiſſe fertur apud Enſisheim Alſatiæ oppidum: quod pendet ibidem in templo, pondere æquans libras 246.

Nati

Digitized by Google

Nati ſunt:

I. WOLFGANGVS princeps Anhaltinus, 26. Iul. in oppido Kôthena.

II. IOANNES Agricola Islebius Theolog. 20. Ap. hora 5. poſt meridiem.

III. ANDREAS Alciatus, Iuriſconſultus, 8. Mai. Cardan.

Obierunt:

I. INNOCENTIVS VIII. PP. 8. Cal. Auguſti. Succeſſit ALEXANDER VI. 3. Id. Auguſt. Sedit an. 11. d. 8.

II. CASIMIRVS Rex Poloniæ, 7. Iun. æt. 64. Mec.

III. LAVRENTIVS MEDICES Florentinus (Leonis X. Pontificis Rom. parens) qui principatum in ſua ciuitate obtinebat, vita functus eſt Florentiæ 8. Aprilis. Huius beatum ex hac vita exceſſum egregiè deſcripſit Politianus, Epiſt. 2. l. 4. ex qua nunc delibabimus paucula, lectorem ad integræ Epiſtolæ inſpectionem remittentes. Poſtrema eius precatio, qua ſacram Euchariſtiam Laurētius ſumens, Chriſtum ſupplex affatus eſt, hæc fuit: *Tune*, inquit, *mitiſſime IESV, tu nequiſſimum hunc ſeruum tuum dignaris inuiſere? At quid dixi ſeruum? Imò verò hoſtem potiùs, & quidem ingratiſſimum, qui tantis abs te cumulatus beneficiis, nec tibi dicto vnquam audiens fuerim, & tuam toties Maieſtatem læſerim. Quod ego te per illam, qua genus omne hominum cōplecteris, charitatem, quaq́ue te cœlitùs ad nos in terram deduxit, noſtraq́ue humanitatis induit inuolucris: qua famem, qua ſitim, qua frigus, æſtum, labores, contumelias, flagella & verbera, qua poſtremò etiam mortem, crucemq́ue ſubire te compulit, Per hanc ego charitatem te ſalutifer IESV quæſo, obteſtorq́ue, auertas faciem à peccatis meis, vt cùm ante tribunal tuum conſtitero, quo me iam dudum citari planè ſentio, non mea fraus, non culpa plectatur, ſed tua crucis meritis condonetur. Valeat valeat in cauſa mea ſanguis ille tuus IESV precioſiſſimus,*

Digitized by Google

quem pro aſſerendis in libertatem hominibus, in ara illa ſublimi noſtra redemtionis effudiſti. Paulò pòſt ingreditur cubiculum HIERONYMVS Sauonarola Ferrarienſis, cœleſtis doctrinæ prædicator egregius: is hortatur vt fidem teneat. Ille verò tenere ſe ait in cõcuſſam. Deinde vt quàm emendatiſſimè poſthac viuere deſtinet: ſe facturum obnixè reſpõdit. Poſtremò, vt mortem ſi neceſſe ſit æquo animo toleret. Nihil verò, inquit ille, iucundius, ſiquidem ita à Deo decretum ſit, &c. Petrum filium monuit, virtutem modò & bonam mentem coleret, non defuturũ cœlitus patrocinium. Benè conſulta bonos euentus paritura: & quoniam, inquit, ciuitas omnis corpus eſt (quod aiunt) multorũ capitum, neq; mos geri ſingulis poteſt: memento eiuſmodi varietatibus id conſilium ſequi ſemper, quod eſſe quàm honeſtiſſimum intelliges, magiſque vniuerſitatis quàm ſeorſum cuiuſque rationem habeto, &c. Ita expirauit vir ad omnia ſumma natus, & qui flantem reflantemque toties fortunam vſque adeò ſit alterna velificatione moderatus, vt neſcias vtrum ſecundis rebus conſtãtior, an aduerſis æquior ac temperantior apparuerit. Ingenio verò tanto fuit, vt quibus in ſingulis excellere alij magnum putant, ille vniuerſis pariter emineret. Literatos homines magno ſtudio complectebatur, multum honoris & reuerentiæ iis exhibebat. Multum operæ in conquirendis toto orbe terrarũ linguæ vtriuſq; voluminib. poſuit, immaneſq; ſumptus ea in re fecit. *Hæc Politianus.*

Reliquit LAVRENTIVS tres liberos, q omnes breui tempore & principatu & ciuitate eiecti exulatũ abierunt. Poſt annos verò 21. IOHANNES Medices, Laurentij filius, ſummum Pontificatum Romæ adeptus, dictus eſt LEO X. Perpetuam ſanè memoriam literarum ſtudioſi debent Laurentio Medici, qui cùm opib. & autoritate polleret, poſt

NICO-

NICOLAVM V. Pontificem Romanum, ſua liberalitate linguarum & artium inſtauratione in Italia plurimùm adiuuit, inuitatis ad ſe viris doctis è Græcia profugis. Vnde velut ex celebri Emporio præclaras literarum merces in Germaniam importarunt noſtri homines, quorum primus fuit RVDOLPHVS Agricola: proximus ab hoc IOHANNES Capnio: tertius Magnus ille ERASMVS Roterodamus.

5463 *Turca CHADVME Baſſa (qui Leonclauio IACVPES Aga dicitur) duce, Illyricorum, Vngarorum & Croatorum coniunctas copias, quorum præcipui duces fuêre EMERICVS Drancemus & BERNHARDINVS Frangepanus, in apertis Liburniæ campis (quæ nunc CROATIA eſt) non procul à Saue flum. magno prælio ceciderunt die 9. Septembris: ita vt Chriſtianorum 5077. ex hoſtibus verò circiter 1000. occubuerint. In huius ſtragis Chriſtianis illatæ teſtimonium, cæſorum cadaueribus iuſſu Baſſæ, capita & naſi abſciſſi, & plenis vehiculis Conſtantinopolim tranſmiſſi ſunt. Bonſi. Leonc. Cuſpin. Drechsler. & alij.* 1493

Ab hac clade decurrerunt anni 100. vſque ad prælium SISSECCANVM Anno 1593. cum Turcis feliciter commiſſum: quo CROATIA hoc dedecus diuina vltione quaſi abſterſit.

Inaudita lues, quæ vulgò nominatur SCABIES GALLICA, hoc tempore in Europa multos homines inficere cœpit, & paulatim alia atque alia loca inuaſit. Augeſcentibus hominum peccatis, auxit DEVS pœnas peccati.

Nati ſunt:

I. IVSTVS Ionas Northuſanus Theol. 5. Iun.

II. SIMON Grynæus de bonis literis benè meritus: cuius ſcripta ſunt in medio, Feringæ Sueuiæ oppido.

FRIDERICVS III. Imperator moritur Lynzij, ætat. 78. die Lunæ poſt aſſumtionis Mariæ, 19.

Auguſti, quo etiam Cæſar Auguſtus ante annos 1478 obierat. Fuit duobus annis maior Auguſto, & ab eodem tribus in imperio annis ſuperatus: quòd hic an. 53. menſ. 3. diebus totidem, ille verò 56. an. regnauit. Sepultus Viennæ in æde D. Stephani. Hunc. Imp Syluius in Europa ſua cap. 22. his verbis prædicat: *Multa ſunt in hoc Cæſare*, inquit, *quæ laudare poſſis. Corpus egregium, & ſpecies Imperatore digna, animus ſedatus & tranquillus, ingenium perſpicax, memoria tenacior, religionis ardens Zelus, ingens cupiditas pacis & otii. Singularem virtutem in quouis homine diligit, dignamq́; præmio ducit, in rebus gerendis tardior ac remiſsior eſt. Tenacem pleriq; accuſauerunt, & ad rem nimis attentum.*

MAXIMILIANI I. IMPERIVM.

5464 *CAROLVS VIII. Rex Galliæ Florentiam ingreditur, ibiq́; ſtatum Reipub. mutat: & poſtea regnum NEAPOLITANVM occupat. Comineus.* 1494

FRANCISCVS GVVICCIARDINVS hiſtoriam ſuam ab hoc anno exorſus, perduxit ad an. 153.. magna cum eruditionis, ſapientiæ & fidei laude atque commendatione.

Nati ſunt:

I. FRANCISCVS I. Valeſius Rex Galliæ, 12. Septembr. Coignaci oppido Galliæ in ditione Santonum.

II. IOHANNES Pfeffinger Theologus Lipſenſis, 27. Decembris.

III. GEORGIVS Agricola Philoſophus & Medicus, die 24. Martij, inter horam 4. & 5. veſpertinam, in oppido Miſniæ Glaucha.

Hoc anno obierunt tria literarum lumina:

I. HERMOLAVS BARBARVS, Venetus, Patriarcha Aquileienſis, æt. 41. Huius opera & auxilio (vt ſonat eius Epitaphium) Latio pulſa eſt barbaries. De laudib. Hermolai vide Eraſ. Chil. 1. c. 4. a. 39.

II. IOANNES PICVS Mirandulæ Comes, menſe No-

ſe Nouemb. æt. 32 eo ipſo die, quo CAROLVS VIII. Rex Galliæ Florentiam ingreſſus eſt.

III. ANGELVS POLITIANVS, Scriptor illa ætate politiſſimus, die 24. menſis Septembris, proximi ante Pici obitum, cùm vixiſſet an. 40. menſ. fermè 2. Florentiæ.

Facere non poſſum, quin IOHANNIS PICI Mirandulæ memoriam Lectori commendem recitatione aliquot verſuum, quibus Mirandula ſuas ad Deum preces & pia vota expreſſit. Integrum Epigramma non adſcribimus: ſed de verſibus multis paucos excerpſimus, vt hoc quaſi Emblemate annus hic exornetur:

Præmia qui vt meritis longè maiora rependis,
Supplicia admiſſis ſic leuiora malis.
Namque tua eſt noſtris maior clementia culpis,
Et dare non dignis res mage digna DEO eſt.
Quanquam ſat digni: ſi quos dignatur amare,
Qui quos non dignos inuenit, ipſe facit.
Culpa reos fecit: ſed vincat gratia culpam:
Vt tuus in noſtro crimine creſcat honor.
O amor, ô pietas noſtris benè prouida rebus,
O bonitas ſerui facta miniſtra tui:
Da precor huic tanto, qui ſemper feruet, amori
Ardorem in noſtris cordibus eſſe parem.
Da Satanæ imperium (cui tot ſeruiſſe per annos
Pœnitet) excuſſo depoſuiſſe iugo.
Da precor extingui veſanæ incendia mentis,
Et tuus in noſtro pectore viuat amor.
Vt cùm mortalis perfunctus munere vitæ
Ductus erit Dominum Spiritus ante ſuum,
Promiſſi regni felici ſorte potitus,
Non Dominum, ſed te ſentiat eſſe Patrem.

5465 Supremum CAMERÆ IMPERIALIS Iudicium SPIRENSE (vulgò das Cammer Gericht zu Speyer) à D. MAXIMILIANO I. inſtituitur Francoforti ad Mœnum, die 31. Octobris: in qua 1495

Digitized by Google

mox die 3. Nouembris eiuſdem anni prima audientia (quam vocant) habita: & die 26. Februarij anni ſequentis 1496. prima ſententia Banni Imperialis pronunciata eſt.

EBERHARDVS Comes VVirtebergenſis Dux creatur in primis Comitiis Maximiliani, VVormatiæ die 21, Iunij.

Nati ſunt:

I. IOHANNES Forſterus Theologiæ Doctor, cuius Ebraicum Lexicon extat, Auguſtæ Vindelicorum.

II. ERHARDVS Schnepfius Theologus, Hailbrunnæ.

III. SEBASTIANVS Schertlinus Sueuus, Vir militaris, 17. Ianuarij.

GABRIEL BIEL Theologus doctiſſimus, & inter Sententiarios Scriptores præcipuus, in Tubingenſi Academia obiit.

5466 Hic terminatur CHRONICON BONFINII de rebus Vngariæ. 1496

Nati ſunt:

I. BERNHARDVS Ziglerus Eques Miſnicus, Theologus, die 10. *Nouembris.*

II. CVNRADVS Heresbachius I. V. D. & Ducis VVILHELMI Iuliacenſis Conſiliarius in Ducatu Montenſi, in prædio paterno Heresbach; Cal. Auguſt. manè circa hor. 2.

Obierunt:

I. EBERHARDVS Dux Wirtembergenſis & Teccenſis, 24. Febr. (die S. Matthiæ) hora media quarta pomerid. ætat. 52. ineunte, Tubingæ in arce Palatina.

II. PHILIPPVS Callimachus Poëta, Orator & hiſtoricus excellens, obiit exul, Vilnæ.

5467 AMERICA REPERTA. 1497

AMERICA inuenta, ſortita nomen ab AMERICO VESPVTIO, eius primo exploratore, ex mandato

dato Regis Caſtiliæ. Propter magnitudinem appellatur quarta pars orbis, quæ hodie tota circumnauigata eſt, præter eum tractum, qui Septentrionem aſpicit, cuius littora nōdum perluſtrata ſunt. Huius pars quæ ſeptentrionalior eſt, NOVAM HISPANIAM, MEXICANAM prouinciam, TERRAM FLORIDAM & TERRAM NOVAM comprehendit. Meridionalior verò (quæ TERRA FIRMA Hiſpanis vocatur) PERVVIAM & BRASILIAM continet.

Prima COMOEDIA, cuius autor fuit REVCHLINVS, in Germania acta eſt 31. Ianuarij, in honorem Dalburgij Epiſcopi VVormatienſis. Magna fuit acclamatio & gratulatio, quòd Germanus Poëta tale quid ſcripſiſſet.

Nati ſunt:

PHILIPPVS MELANCHTHON, Vir de ſuis ſcriptis notiſſimus, die Iouis poſt Dominicam Inuocauit, 16. Febr. minutis 6. poſt horam 7. pomeridianam, in oppido Palatinatus Bretta.

II. WOLFGANGVS MVSCVLVS Duſanus, 8. Septembr. in oppido Duſa, in finib. Germaniæ & Alſatiæ, fuit Monachus per 15. annos.

III. LVDOVICVS Fachſius, I.C. die 31. Ianuarij, horis duabus ante meridiem.

Hoc ſeculo floruerunt: *PETRVS Crinitus, qui de Poëtarum ætatibus ſcripſit, Politiani diſcipulus: IACOBVS Bergomenſis, qui ſupplementum Chronicorum ſcripſit, & vſque ad annum 1486. deduxit: SEBASTIANVS Brandt, qui germanica lingua vulgauit libellum, quem appellauit* Nauem Narragonia, *aut potius Nauem Stultorum, in quo cauſam & radicem omnis ſtultitiæ eleganter exprimit, mores hominum carpit, & ſalutaria remedia vitiorum tradit. TRITTHEMIVS: IOANNES Manardus Medicus Ferrarienſis: BAPTISTA MANTVANVS Monachus & Poëta: IOVIANVS Pontanus: RAPHAEL Volaterranus*

Digitized by Google

ranus: IASON *Iuriſconſultus*: IOANNES NAVCLERVS: GAGVINVS *hiſtoricus*: AMBROSIVS *Calepinus*: PHILIPPVS *Beroaldus,&c.*

HIERONYMVS SAVONAROLA Ferrarienſis, Do- 1498
minicanus Monachus, cùm 9. Apr. acerbis quæſtionum cruciatibus excarnificatus eſſet iuſſu Alexandri VI. Pontificis Romani vnà cum duobus ſociis, Sylueſtro Florentino, & Dominico de Piſis, Ordinis Prædicatorum, Florentiæ laqueo ſuffocatus & crematus eſt 23. Maij, ætat. 46. Hic inter metuendos carceris horrores, & imminentis ſupplicij anguſtias, ſcripſit meditationes in Pſal. 51. & 31. verbis viuis (ita de eo loquitur Sixtus Senenſis, Bibliothecæ ſanctæ autor) animatis ſententiis, & Spiritus feruore flagrantiſſimis. Vaticinatus eſt de vaſtitate Florentiæ, Romæ, & reformatione Eccleſiæ, &c. A Ioanne Franciſco Pico Mirandulano, & Marſilio Ficino defenſus, & tanquam Propheta celebratus. Philippus Cominæus lib. 3. de bello Neapol. recitat ſuum cum Sauonarola colloquium, & vaticiniorum eius meminit. Item in fine libri 5. de Hieronymi extremo ſupplicio.

BAPTISTA MANTVANVS *edidit Eclogas* 23. *Auguſti. Præfat.*

Nati ſunt:

I. THOMAS CRANMERVS Archiepiſcopus Cantuarienſis ex generoſa proſapia, die 2. Iulij.

II. HIERONYMVS Baumgartnerus patricius Norinberg. vir ſapientiſſ. & doctiſſimus, die 9. Martij, Norimbergæ.

III. ANDREAS Oſiander Theologus, die 19. Decembris. Cardan.

VOLATERRANVS *ſcribit, ſe hoc anno vidiſſe apud vada Volaterrana repertam & in littore extinctam balænam, magnitudine æquantem* 100. *pedes, & cuius dorſi vertebræ* 60. *fuerint.*

5469 *Bellum ab* HELVETIIS *cum* MAXIMILIANO 1499
Imp.

Digitized by Google

Imp. geſtum: in quo tandem poſt varios conflictus, interfectis iam ad 20000. hominum pax facta eſt. Paralip. Vrſperg.

Nati ſunt:

I. PETRVS VICTORIVS Italus, Florentiæ oppido Hetruriæ primo & nobiliſſimo, familia nobili, 3. Iul. j. Huius viri eruditionem ſcripta eiuſ loquuntur.

II. IOHANNES Brentius Theologus, die 30. (alij 24.) Iunij, in oppido Sueuico Vila. Cruſius in Annal. Sueuiæ.

III. HIERONYMVS Wellerus Theologus, die Iouis poſt Ægidij, Fribergæ in Miſnia.

IV. IVSTVS Menius, 13. Decembr. in oppido Franciæ Fulda.

V. CHILIANVS Goldſtain ſenior IC. die 25. Martij, hora noctis 11. Kittingæ. Eber.

VI IOHANNES Næuius Medicus excellens, die Iohannis Baptiſtæ.

VII. IOHANNES Carion Mathematicus, 22. Martij.

IOHANNES Elector IV. Marchio Brandeburgenſis obijt: ſucceſſit IOACHIMVS I. Elector quintus.

5470 EMANVEL REX PORTVGALIÆ *claſſem 12. nauium in Indiam expediuit, quæ ſoluit illinc 9. Martii die Lunæ. Ea ſuperauit Inſulas Canarias 14. diebus, & 24. Aprilis attigit Inſulam, cuius incolæ incedebant nudi, & cet. Die 13. Septemb. peruenerunt ad vrbem* CALECHVT *cum 7. tantum celocibus (nam ex claſſe quatuor perierant tempeſtatibus obrutæ) cuius Regem muneribus miſſu honorarunt. Eius hæc traditur deſcriptio: Thronum panno ſericeo inumbrauerat, qui purpuram præſentabat: ipſe verò nudus conſpiciebatur totus; circumduxerat bombicinum pannum candidiſſimum, eumque ſubtiliſſimum, quem auro exornauerat, in capite gerebat birretum aurei panni: perforatas* 1500

Digitized by Google

5470 habebat aures, inque eis Adamantes & Sapphiri, vnio- 1500
neſque duo: in brachijs armillas aureas, à cubito vſque ad manum, diſtinctas lapidibus precioſis innumeris, eiſdemque incredibilis valoris: crura pariter exornabantur; & in digito pedis vernabat lapis precioſus ſplendore incomparabili. Hac de re vide Aloyſij Cadamuſti Nauigat. cap. 63. & 73. De eodem Volaterranus: Auſpicijs Emanuelis, inquit, Regis Luſitaniæ, 12. nauibus emiſſis reperta eſt Inſula noua & maxima, quam Sanctam Crucē noſtri appellauêre. In hac ſunt homines Anthropophagi. Calecbuti portum attigerunt, ſexto poſtquam domo diſceſſerunt menſe. Luſitani ſex tantùm ſaluis nauibus 16. menſe quàm diſceſſêre domum reuerſi ſunt.

METHONE CAPTA.

BAIAZETES II. Turc. Imp. Solymani auus, METHONEM, aliàs MODANAM, vrbem Peloponneſi munitiſſimam, quam tunc Veneti tenebant, poſt diuturnam obſidionem occupauit: oppidanos ad vnum omnes, Venetos pariter & Græcos, alioſque nobiliſſimos in ciuitate viros, ad ſe pertractos, in conſpectu ſuo mactari iuſſit, ædificia maxima ex parte incendit, & ipſum Methonenſium Epiſcopum, ita vt erat mitratus & ſacra veſte indutus, obtruncauit, 10. Auguſti. Drechſl. Methon. Iouius. Eodem tempore & CORONA Peloponneſi in MESSENIA vrbs maritima à Turcis occupata eſt. Leonclau.

LVDOVICVS XII. Galliæ Rex capto LVDOVICO SFORTIA, Mediolanum occupat, & an. 13. obtinet.

ALEXANDER VI. PP. hoc anno Romæ celebrauit octauum Iubilæum Pontificium, & anno ſequenti per legatos ſuos in Germaniam atque alias longinquas prouincias diplomata cum ampliſſimis Iubilęi indulgentijs miſit, eaque paſſim vendidit propter eos, qui Romam venire neglexerunt, vel venire non potuerant. Volater.

Memo-

5470 Memorabile eſt reſponſum huic Alexandro ab Hieronymo Donato Legato Veneto aliquando datum. Quæritanti enim per iocum Pontifici, quibus tandem titulis vrbs Veneta poſſeſſi Hadriæ niteretur? Feſtiuè reſpondit Donatus: Conſtantini illam notiſſimā donationem, ſi ſub oculos veniat, opiſtographam compariturum, & verſâ paginâ id de quo quæreretur palam exhibituram. 1500

ADAGIA ERASMI numero fermè 800. edita 15. Iunij (ætatis Eraſmi an. 34) quæ minuta collectanea inſequenti tempore nouis acceſſionibus ſubinde aucta in tantum opus accreuerunt, quale hodie cernitur.

Hoc tempore deſinit CHRONICON IOANNIS NAVCLERI Præpoſiti Tubingenſis, quod continuatum eſt per Laurentium SVRIVM Carthuſianum vſque ad an. Chriſti 1564.

Nati ſunt:

I. CAROLVS V. Imp. PHILIPPI Regis HISPANIARVM filius, Gandaui in Flandria, 24. Februarij, die Matthiæ. A morte Salomonis 2500 à nato Romulo 2268. Cyro 2098. Alexandro M. 1854. Iulio Cæſ. 1598. Auguſto 1561. Conſtantino M. 1228. Carolo Magno 758. à Roma condita 2250. à Carolo Magno Romæ coronato 700. à primo Cōſulatu Theodoſij Magni 1120. ZENOCARVS ſcribit, baptizatū eſſe Carolum die 7. Martij (ab eius nauitate 13) & infanti apud baptiſterium ſeptē munera donata fuiſſe. I. PHILIPPVS pater donauit Ducatum Lutzenburgenſem. II. CAROLVS à CROIA Symaicus ſatrapa argenteam Galeam auro phœnice inſignitām & affabrè elaboratam. III. BERGENSIS Dynaſta aureum Gladium. IIII. MARGARETA Britannica, Caroli Valeſij Burgundiæ Ducis vidua, infantem vlnis ſuis baiulans Poculum aureū lapillis precioſis plenū. V. MARGARETA Maximiliani Cæſaris filia Philippi Hiſpaniæ Regis ſoror, infantis amita,

Pate-

Digitized by Google

5470 Pateram auream margaritis & vnionibus refertiſſimam. VI. GANDAVVM vrbs natalitia, Nauim argenteam. VII. ABBATES Vetus & Nouũ Teſtamentum, cum hac inſcriptione: Scrutamini ſcripturas. *ZENOCARVS in his more ſuo philoſophatur, & ſignificationes de futura infantis fortuna conſiderans, Primũ munus interpretatur de dignitate Cæſarea puero attribuenda, eò quòd ex domo Lutzenburgica celeberrimi Cæſares prodijſſent, Carolus IIII. Sigmundus, &c. Secũdum exponit præſtantiam eius fore omnibus admirabilem, vt Phœnicis, auis rariſſimæ. Tertium gladium iuſticiæ vindicẽ Imperatori conuenientem. Quartum & Quintũ ampliſſimas prouincias auri & margaritarum feraciſſimas puero obuẽturas. Sextũ nauigationes proſperas in noui orbis Inſulas argento & auro abundantes. Septimum Curam religionis ac fidei tuendæ Carolo demandatam eſſe.* 1500

II. IOACHIMVS Camerarius, vir de ſcriptis ſuis celebris & clarus, 12. Aprilis, quadrante horæ poſt 10. antemerid. Bambergæ.

III. PETRVS Martyr Vermilius Theologus, 8. Septemb. Florentiæ vrbe Italiæ florentiſſima.

IIII. HENRICVS Bullinger Theologus Tigurinus.

V. IOACHIMVS Mollerus Senior, Senator Reipub. Hamburg. grauiſſimus, & nomine Reipub. præfectus arcis Ritzebuttel, die 25. Martij, Hamburgi.

VI. IANVS Cornarius Medicus, Zvviccauiæ.

ALBERTVS Dux Saxoniæ, pater Ducum GEORGII & HENRICI, auus MAVRITII & AVGVSTI Electorum, moritur in expeditione contra Friſios, 12. Septembris, ætat. 57. ſepultus Miſnæ.

5471 Facultas THEOLOGICA Acad. MOGVNTINÆ imitata Synodi Baſilienſis decretum, itemque Pariſienſes & Colonienſes Theologos decreuit & ſtatuit ſentiendum, MARIAM Virginem ſine 1501

peccato

5471 peccato originali conceptam, idq; ſingulari quodam priuilegio. Surius. 1501

LVTHERVS an. ætat. 18. ſtudiorum cauſa in Acad. Erfurtenſem ſe contulit. Matheſ.

Cruces ſanguinolentæ in veſtibus hominum per Germaniam appa[r]uerunt.

ERASMVS Roterodamus Enchiridion militis Chriſtiani primùm edidit, de quo (vt ipſe narrat) quidam amicus ludens ſalsè dixit: *Plus ſanctimoniæ conſpici in ipſo libello, quam in libelli autore.* Quod vtinam de multorum ſcriptis hodie non tam verè pronunciari poſſet, quam de Eraſmi libello facetè & per iocum dictum eſt.

Nati ſunt:

I. HIERONYMVS Cardanus Mediolanenſis Medicus, 24. Septembris.

II. IACOBVS Milichius Med. D. 21. Februarij, Friburgi Briſgoiæ.

III. VITVS Ortel VVinshemius Medic. D. 1. Augusti, dimidia hora poſt merid.

IIII. LEONHARDVS Fuchſius Medicus, VVembdingæ Rhætiæ oppido.

V. IODOCVS VVillichius Medicus, & in Acad. Francoford. ad Viadrum Profeſſor, Reſellij in Boruſſia.

VI. GEORGIVS Vicelius Theologus hoc anno natus eſt, vt ipſe ſcribit.

5472 Academia VVITEBERGENSIS conſtituta à FRIDERICO III. Electore Saxoniæ, & ſolenni ritu introducta die Lucæ 18. Octob. (die Martis poſt Dominicam 21. Trinitatis) Primus Rector Academiæ fuit MARTINVS Polichius Mellerſtadius, artium & Medicinæ Doctor. Vtque hic natalis Academiæ quotannis celebraretur, conſtitutum eſt, vt eodem die hyberni ſemeſtris Rector & Decanus crearentur. 1502

In diœceſi SPIRENSI à duobus ruſticis in pago Vndergrunbach / *qui callidis perſuaſionibus alios complu*

res

5472 *res in ſuas partes pertraxerunt; exorta eſt conſpiratio & rebellio Agricolarum aduerſus Epiſcopum & Canonicos, quæ dicta eſt Liga ruſticorum,* Bundtſchuch. *Præcipuus coniurationis articulus fuit, vt aucti numero omne iugum ſeruitutis excuterent: Heluetiorum more armis libertatem ſibi vendicarent: & Magiſtratum omnem abolerent, &c.* Vide additiones Nicolai Baſilij in Chron. Naucler. item Append. Vrſperg. 1502

CONRADVS Pellicanus æt. an. 24. fratribus Minoritis Baſileæ ordinarius Theologiæ præficitur lector & profeſſor. Vita Pellicani.

Nati ſunt:

I. GREGORIVS XIII. Pontifex Rom. aliàs Hugo de Boncompagno, die 7. Ian. Bononiæ.

II. OTTHO HENRICVS, Ruperti filius, Elector Palatinus Rheni, 1 . Aprilis, Ambergæ.

III. GEORGIVS Maior Theologus, die 25. Aprilis, inter horam 1. & 2. pomerid. Norimbergæ.

IIII. CÆLIVS SECVNDVS Curio Italus, Philoſophus eximius, Cyriaci Taurinorum oppido.

V. IOHANNES PISTORIVS, literatiſſimus Theologus

5473 Inſignis fuit hic annus aliquot Principum ortu. 1503

I. FERDINANDVS Imperat. Vngariæ & Buëmiæ Rex, Caroli V. Imperat. frater, naſcitur 10. Martij, hora 9. poſt merid. Modinæ in regno Caſtiliæ.

II. Hoc anno 23. Iulij, ſcribit Mechouius, natam eſſe ANNAM, VLADISLAI Vngariæ & Boëm. Regis filiam, FERDINANDI Imp. Coniugem.

III. CHRISTIANVS III. FRIDERICI I. Danorum Regis filius, Rex Daniæ & Noruegiæ naſcitur 12. Auguſti, hora 3. poſt meridiem.

IIII. IOHANNES FRIDERICVS Elector Saxoniæ, IOHANNIS filius, in lucem editus 30. Iunij, futuri ſui fati omen ex aluo materna ſecum tulit:

Nam

Digitized by Google

5473 Nam, vt ex hominum fide dignorum ſermonibus accepi, naſcenti viſa eſt in dorſo crux aureo colore fulgens, quam vbi conſpexit à matronis aulicis accerſitus Sacerdos, vir pius & admodum ſenex, pro omine hoc arripiens: *Hic puer*, inquit, *crucem geſtabit toti orbi conſpicuam, cuius indicium tam manifeſtum in ipſius ortu ſeſe exerit.* Eius rei initium quoddam hoc fuit, quòd mater Sophia 12. die poſt partum extincta eſt. Hæc ideo annotamus, quòd à nemine literis hactenus ſint prodita, non indigna tamen, quæ ad poſteritatis memoriam tranſmittantur, cùm euentus præſagium hoc manifeſtò declararit & comprobarit. 1503

V. PHILIPPVS bellicoſus Comes Palatinus Rheni, Ruperti filius, die 12. Nouembris.

VI. IACOBVS Mycillus natus eſt die 6. Aprilis, media hora 6. Argentinæ.

Obierunt:

I. ALEXANDER VI. Papa per miniſtri incuriam epoto veneno, quod furtim iuſſerat dari Adriano Cardinali familiari ſuo, cuius in hortis cœnabat, obijt 18. Auguſti. Hic Alexander VI. filio ſuo Cæſari Borgiæ cædibus ac rapinis regnum parabat, ideoq; conuiuium ſplendidum inſtruxerat, vt quoſdã pcipuos viros inuitatos venenato puluiſculo in vinũ inſperſo tolleret, eorumq; exuuijs filium ditaret. Factum eſt autem diuinitus, vt miniſtro lagenas errore quodã commutante, Alexander & filius venenum haurirent: alij purum vinum. Ita Alexander ſibi, non alijs, exitiũ ſtruxit. Filio etiã cùm conualuiſſet parata fuit mors cruẽta, quam & prædicere ſibi viſus eſt. Nam eius Apophthegma hoc fuit: O CÆSAR, ô NVLLO: id eſt: *Aut Cæſar, aut nullus.* Tandem nihil factus eſt, cùm propter nefarias technas trucidaretur. *Pontanus de Prudentia lib. 4. cap. 16.* Alexander paulò ante Ioannem Michaëlem ciuem Venetum Cardinalem Ro-

5473 Romæ veneno necauerat. Cauſa interficiẽdi ho- 1503
minem fuit aurum atq; argentum, quod is habere
exiſtimabatur, quarum omninò rerũ inexplebilis
Alexandri animũ cupiditas ad omnem iniquitatẽ
incendebat, vt filio pecuniam exercitibus alendis
ſuppeditaret, quos is Italorum Principum regna
occupare celeriùs poſſet, ſe iam ſene. *Hæc Bembus in hiſtor. Venet.* ALEXANDRO mortuo ſucceſſit Æneæ Syluij Pij II. ex fratre nepos, PIVS III. Quo
poſt dies 26. extincto, electus eſt IVLIVS II. Papa egregius bellator, tenuit Pontificatum an. 9.
menſ. 3. Obſerua: *A natali IVLII Cæſaris ad Pontificatum IVLII II. anni 1600 pleni.*

II. IOANNES Dalburgius Epiſcopus Wormatienſis, quem generis nobilitas, literarum amor, ac
doctrinæ præſtantia immortalem reddiderunt,
febre extinguitur Heydelbergæ 28. Iulij, ætat. 50.
magno ſui deſiderio eruditis omnib. relicto. Præfuit Epiſcopatui annis plùs minùs 20. Fuit Rudolphi Agricolæ diſcipulus. Paralip. Vrſperg.

5474 *BRASILIA America regio à Luſitanis hoc anno inuenta.* 1504
Circa hæc tempora deſinit CRANTZII Chronicon.

Nati ſunt:

I. PHILIPPVS Haſſiæ Landgrauius, 13. Nouembris.

II. CASPAR Cruciger Senior Theologus, 2. Ian. manè hora 1. poſt med. noctis, Lipſiæ.

III. IOANNES Matheſius, Paſtor Eccleſiæ in valle Ioachim i 2, 24. Iunij, Rochlicij.

IIII. PAVLVS Fagius linguæ Ebrææ peritia & cognitione clarus, Tabernis Rhenenſibus, oppido Palatinatus.

V. CHRISTOPHORVS Laſius Theologus, 6. Iulij, Argentinæ.

RVPERTVS, Othonis Henrici Elect. Palat. & Philippi b. II. coſi, parens, Comes Palat. Rheni, ætat. 23. obijt.

COLO-

5475 COLONIÆ in Comitiis bellum BAVARICVM componitur, & Palatinus Rheni à Caſare recipitur in gratiam. In hoc conuentu IACOBVS Marchio Badenſis & Epiſcopus Treuirenſis reſpondit legatis Pontificiis latinè, Germanis germanicè, Gallis gallicè, Venetis Italicè. 1505

LVTHERVS cùm paulò ante renunciatus eſſet Magiſter artium, & ad Iuriſprudentiam animũ appuliſſet, fulmine territus & conſternatus, voto ſuſcipiendi Monachatus ſe obſtrinxit. Itaq; agens annum ætatis 22. inuito & reclamante parente, ingreſſus eſt monaſterium Auguſtinianorum Erfurdiæ, 17. Iulij (die Alexii) & in eo integrum annum ante ſolennem profeſſionem, vt moris eſt, nouitius conſtanter perſeuerauit: deinde palàm profeſſus eſt Monachum. Surius.

Nati ſunt:

I. IOACHIMVS II. Elector Marchio Brandeburg. Princeps munificus & pacificus, die 9 Ianuarij, hora 1. poſt meridiem.

II. FRANCISCVS Burchardus, Cancellarius Iohannis Friderici Electoris Saxoniæ, 6. Iulij, Vimariæ.

III. LEVINVS Lemnius Medicus Ziriziæus, C.S.E. in Seelandia Belgici prouincia.

IIII. STEPHANVS Szegedinus Theologus, Szegedini Emporio inferioris Pannoniæ celebri, honeſto apud ſuos loco.

V. ÆGIDIVS Tſchudus Heluetius, vir doctiſſimus, die 5. Februarij, Glaronæ.

VI. IOANNES Hartungus Philologus, Milteburgi Franciæ Orientalis oppido.

IOANNES IOVIANVS Pontanus, vir omni diſciplinarum genere præſtantiſſimus, quem ALPHONSVS Aragonum Rex à ſecretis habuit, cuiuſque extant Poëmata, Dialogi & hiſtoria, moritur ætatis 77. Quidam referunt eius obitum ad annum 1503. Is viuens

Digitized by Google

5475 *monumento ſuo hæc verba inſcripſit:* Sum Ioannes Io- 1505
uianus Pontanus, quem amauerunt bonæ Muſæ, ſuſpexerunt viri probi, honeſtauerunt Reges, Domini. Scis iam quis ſim, aut qui potiùs fuerim. Ego verò te hoſpes noſcere in tenebris nequeo, ſed te ipſum vt noſcas, rogo. Vale.

5476 Academia FRANCOFORDIANA ad Viadrum 1506
introducta eſt ſolenni ritu 27. Aprilis. Primus Rector fuit Conradus Wimpina Francus, Theologiæ Profeſſor.

IOANNES Capnio primus Grammaticam Hebraicam Latinè ſcripſit & edidit: vnà cum Hebraico Lexico. Præfat.

RAPHAEL Volaterranus Anthropologiam ſuam ſcripſit.

MATTHIAS Mechouius hiſtoriographus Polonicus, Medicinæ Doctor & Aſtrologus, Chronicon ſuum terminat. Vixit adhuc anno 1515.

Nati ſunt:

I. LVDOVICVS Rex Vngariæ, Ladislai filius, Calend. Iulij.

II. IOHANNES Sleidanus, ſcriptor hiſtoriarum noſtri temporis.

III. GEORGIVS Buchananus Scotus, qui hiſtoriam rerum Scoticarum deſcripſit, Cal. Februarij, in Beuinia Scotiæ Prouincia ad Blauum amnem, in villa ruſtica.

Obierunt:

I. PHILIPPVS Hiſpaniarum Rex, MAXIMILIANI Imperatoris filius, CAROLI V. pater, die 25. Sept. ætat. 28. menſ. 3. d. 3. Granatæ prope Burgos.

II. CHRISTOPHORVS Columbus Genuenſis, nouarum terræ partium noſtro ſeculo primus inuentor, poſt quartam in nouum orbem nauigationem, 8. Maij, Valledoleti in Hiſpania.

5477 *Bellum oritur inter MAXIMILIANVM Imp. & Venetos Surius.* 1507

SIGIS-

Digitized by Google

5477 *SIGISMVNDVS coronatur Rex Poloniæ 24. Ianuarij: regnat an. 42. incboat.* 1507

LVTHERVS in Cœnobio Erphurdienſi primitias ſui ſacerdotii celebrat, primamque Miſſam cantat Dominica Cantate (2. Maij) ætatis 24. à confirmatione primatus Papæ 900.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS, *Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, 14. Auguſti.*

II. CHRISTOPHORVS *à Carlewitz in Rotenhauſ, IIII. Imppp. item Electorum & Ducum Saxoniæ Conſiliarius, qui familiæ ſuæ hereditariam Equitum auratorum in S. Romano Imperio dignitatem impetrauit, 14. Decembris.*

III. IOANNES *Sturmius, ſtudiorum in Schola Argentoratenſi Gubernator, & Orator noſtro ſeculo celebris, 1. Octobris, hora 2. poſt meridiem, Sleidæ oppido inter Vbios non ignobili.*

IIII. *VIGLIVS Zuichemus Friſius IC. die 19. Oct. Forſterus.*

V. IOANNES *Oporinus Typographus, die Conuerſionis Pauli 25. Ianuarij, Baſileæ.*

M. ANTONIVS Coccius Sabellicus, ſcriptor hiſtoriarum Italicarum, moritur Venetiis, ætat. 70. Leander.

5478 *IMPERATOR, PAPA & GALLVS confœderati Venetis bellum inferunt* 1508

Μωρίας Encomium editum ab Eraſmo Roterodamo 9. Iunii. Præfat. De quo libro autor ipſe in Adagiis Chiliad. 2. Cent. 2. Adag. 40. ita loquitur: *Luſimus Moriæ Encomion, cui non plus ſeptem dierum operam impendimus, idq́ nullis librorum adminiculis adiuti. Nam noſtra ſarcina nondum aduecta tum erat. Hoc quicquid eſt libelli, video candidis ingeniis, & iis qui bonis literis ſunt initiati, magnoperè probari, qui, præter iocandi feſtiuitatem affirmant illic eſſe non pauca, quæ ad corrigendos hominum mores magis conferant, quàm Ariſtotelis Ethica, aut politica dogmata.*

5478 *Et tamen audio nonnullos offendi, ſed paucos, atque hos eiuſmodi, vt nihil probent niſi barbarum, inſulſum & ab omnibus Muſis alieniſſimum. Ego neque mordeo quempiam nominatim, niſi fortè meipſum, & odioſam illam ſcelerum ac vitiorum camarinam nuſquam mouens, ridicula quædam magis quàm fœda paucis attingo. Sed taxas, inquiunt, Epiſcopos, taxas Theologos, taxas Principes. Primi non animaduertunt, quàm hoc ipſum faciam moderatè, minimeq́; odioſè. Deinde non meminerunt illius Regulæ, quam toties inculcat D. Hieronymus: Vbi generalis de vitiis diſputatio eſt, ibi nullius perſonæ eſſe iniuriam, neque carbone notari quenquam quaſi malus ſit, ſed omnes admoneri, ne ſint mali, &c.* 150

TRITTHEMIVS ſcripſit librum de intelligentiis cœleſtibus & ſpiritibus neſcio quibus: vbi etiam de religionis mutatione (& quidem intra annos 13. aut 17. futura) ominari quædam auſus eſt his verbis: *Secta religionis, inquit, conſurget, magna veterum deſtructio religionum: timendum, ne caput vnum amittat beſtia quarta.* Genius verò, qui Tritthemio hæc dictauit, albusan ater fuerit, ego non facilè dixerim. Meritò ſuſpectum eſt piis, quod ab autore mendaci, ac indice fallaci profectum eſt.

LVTHERVS venit Vitebergam ætat. 25. anno 6. à conſtituta Academia Vitebergenſi: publicè prælegit Ariſtotelis Logicen & Phyſicen.

ALPHONSVS Albuquercius ORMVZVM vrbem & Regnum in ſinu Perſico, Emanueli Luſitaniæ Regi ſubiecit.

GEORGIVS Sabinus Poëta & IC. 23. Aprilis hora 7. antemeridiana natus eſt Brandeburgi.

Obierunt:

I. PHILIPPVS Elector Palat. Rheni, die 27. Februarij.

II. LVDOVICVS Bologninus IC. & Eques, qui Bononiæ ac Ferrariæ iura interpretatus eſt, Florentiæ, ætatis 61. Schrad. Forſt.

III. CVN-

Digitized by Google

5478 III. CVNRADVS Celtes primus Germaniæ Poëta Laureatus, Viennæ 4. Februarij, æt. 49. 1508

5479 *VENETI ad Caruaglium in loco Agnadelli à Gallis magno prælio victi & ſuperati ſunt die 14. Maij, ipſorum Duce Bartholomæo Aluiano capto, & 8000. militum trucidatis. Qua tunc quidem occaſione Brixia, Bergomum, Crema, Cremona, cæteraque Ducatus Mediolanenſis loca in Ludouici XII. Francorum Regis poteſtatem venêre. Papa item & Hiſpanus ſuas quaſdam à Venetis occupatas vrbes & oppida receperunt. Chron Gall. Guicciard. Beuther.* 1509

MAXIMILIANVS Cæſar Patauium, Veronam, Vincentiam, Brixiam & alia ſociorum oppida recuperauit, Palmer. App.

FRANCISCVS Almeida primus Indiæ prorex Campſonis Sultani Ægyptij claſſem, Indis auxilio miſſam, feliciter profligauit.

PHILIPPVS Melanchthon Heydelbergam venit die 13 Octobris.

Nati ſunt:

I. IOACHIMVS Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, 8. Auguſti, hora 5. antemeridiana.

II. IOANNES Caluinus Theolog. Geneuenſis, 10. Iulij, Nouioduni celebri Veromanduorum oppido.

III. LVDOVICVS Grempius à Freudenſtain IC. & Syndicus Reip. Argentinenſis. Pantal.

IIII. MATTHÆVS Hoſtus, Græcæ linguæ in Academia Francofordiana Profeſſor, circa anni huius initium, in pago Wilhelmsdorff, non procul Colonia ad Sueuum.

Obierunt:

I. *HENRICVS VII. Rex Angliæ, 23. Aprilis. Huic ſucceſſit HENRICVS VIII. qui regnauit an 39.*

II. *IOHANNES II. Princeps Palat. Rheni, Comes Simerius & Spanheimenſis.*

III. *PHILIPPVS Cominæus, Eques Flandricus, na-*

5479 *tura bonitate vſuque rerum ad ſapientiam ciuilem in- ſtructiſſimus, qui licet Latinas non attigerit literas, magna tamen cum laude crebriſque ſententiis refertas duorum Regum Galliæ,* LVDOVICI XI. *eiuſque filij* CAROLI VIII. *hiſtorias deſcripſit lingua Gallica, in Pictonibus,17 Octobris, æt. an.63.* 1509

5480 BERLINI in Marchia Iudæi ſupplicio affecti ſunt propter panem conſecratum contumelioſè tractatum, 38 exuſti, & duo decollati,19. Iulij. 1510

MARTINVS Lutherus, æt. 27 Romam vidit, miſſus illuc à ſuis fratribus ad negocia ipſorum expedienda.

GOA, *vbi nunc Proregum Indiæ & Schola Ieſuitarum celebris ſedes eſt,6 Februarij primùm occupata.*

Hoc anno ortum eſt bellum literarium inter REVCHLINVM & COLONIENSES quoſdam Monachos, de libris Iudæorum, cuius rei multa fit mentio in Reuchlini Epiſtolis. Mandauerat Maximilianus Imperator Reuchlino, vt, quid de cremandis Iudæorum libris ſentiret, in modum conſilii referret, & ſcriptum Archiepiſcopo Moguntino tranſmitteret Cæſari reddendum. Ille in partē benigniorem propenſior, iudicauit ſcripta quædā Iudaica conſeruanda, quædam verò blaſphema exurenda. Fuerat autem Coloniæ Iudæus quidam baptizatus, cognomento Pfefferkorn/qui & anno 1514 ob panis conſecrati violationem in Salinis Saxoniç candentibus forcipibus diſcerptus & crematus eſt: hic autor eius conſilii fuerat, vt de Cæſaris mandato ſinguli Ebræorum libri, præter nudum Bibliorum textum, comburerentur, vel ſaltem, vt quidam ſuſpicati ſunt, igni adiudicarentur, vt ante executionē Iudæi grandi ęre libros ſuos ab incendio redimerent, quod ſi fieret, conſilii illius autor auri partem acciperet. Quem conatum ſuum cùm Iudæus Reuchlini conſilio eludi cerneret, ſparſis libellis famoſis, eum apud multos in odium

5480 dium & inuidiam vocauit. Librum verò Reuchlini Colonienſes flammis tradiderunt: quæ res m ris factionib. inter doctos agitata eſt, aliis Capnionem, aliis Colonienſes tuentibus. Tandem orto Lutherano incendio, fumulinum hoc (vt quidam tum appellarunt) certamen in fumum abiit. Vide Sleidanum lib. 2. ſub anno Chriſti 1520. vbi prolixiùs rem omnem expoſuit. 1510

Obierunt:

I. BOHVSLAVS ab Haſſenſtain, Baro à Lobkouiz, Poëta & Orator in vtraque lingua Græca & Latina clariſſ. totius Bohemiæ ornamentum, die 29. Nouembris.

II. IOANNES Geiler Keiſerſbergius Theologus Argentinenſis, 10. Martij, ætatis 56.

III. PHILIPPVS Beroaldus Bononienſis, Rhetor & Grammaticus, æt. 60. Tritthemius.

5481 ALBERTVS Marchio Brandeburgicus, factus eſt Magiſter Ordinis Teutonici in Pruſſia, an. 321. ab inſtituto Ordine. Anno ſequenti introductus eſt in vrbem Regiomontanam. 1511

MALACA aurea Cherſoneſi metropolis ab Alphonſo Albuquercio expugnata. Oſor. lib. 7.

PHILIPPVS Melanchthon Tubingam venit.

Nati ſunt:

I. PAVLVS Eberus Theologus, Kittingæ in Francia Orientali, die 8. Nouembris, hora prima poſt medium noctis.

II. ANDREAS Gerardus Hyperius, Theologus, die 16. Maij, hora 6. veſpertina, Hyperis inclyta Flandriæ Vrbe.

III. IOANNES Fichardus IC. Francof. an Mœn.

IIII. IOANNES Bauhinus Senior Medic. & Chirurg. Doctor clariſſ. die S. Bartholomæi, Ambiani in Picardia.

V. IOHANNES Goropius Becanus, Medicus & Philoſophus excellentiſſimus, in vigilia D. Ioannis, vt ipſe teſtatur lib. 7. Hermath. pag. 140.

Digitized by Google

5481 VI. FRANCISCVS Portus Cretenſis, Theophili Porti Cret. Fil. Græciæ ornamentum, die 22. Auguſti, qui fuit dies Veneris, ſub auroram, in Inſula Creta. 1511

VII. ERASMVS Reinholdus Mathematicus excellens, die 22. Octob. mane dimidia hora ante ſecundam, Salfeldiæ in Thuringia.

5482 *Pugna ad RAVENNAM commiſſa eſt ipſo die Paſchatis, 11. Aprilis, in qua clade memorabili Iulij II. Pontificis Rom. & Hiſpanorum copiæ à Ludouico XII. Gallorum Rege victæ & profligatæ ſunt. Iulius victus ad 16000. ſuorum militum (Guicciard. 10000. vtrimq; cæſa refert) amiſit, & Rauenna à Gallis direpta eſt.* 1512

Eodem die Terra FLORIDA Americæ pars ad Septemtriones obuerſa, ab Hiſpanis, ductore IOHANNE PONCIO Legionenſe, primùm inuenta eſt. Gens hanc regionem incolens barbara eſt, ſordida & inhumana, veſcitur araneis, formicis, lacertis, ſerpentibus, cæteriſque id genus venenatis & inſectis. Ipſa regio ſatis fructifera, etiam auri diues. Incolæ ſunt fuſci coloris. Nulla illis ſecuris vel ligo niſi lapideus. Vice aratri ſunt illis aſſeres, quibus terram aperiunt, ſeminantque frumentum vulgò Turcicum, quod bis terve in anno maturam frugem præbet. Abraham. Ortel. in Theat. orb. terrarum.

M. LVTHERVS 19 Octob. ætat. 29 renunciatur Theologiæ D. à D. Andrea Caroloſtadio, Witebergæ in templo arcis: à conſtitutione Academiæ Witebergenſis anno 10. exeunte. Doctoris itaque Theologici titulo ornatus inſtituit enarrationes librorum certorum in Bibliis: nempe Pſalterij 1513. ætatis 30 Deinde Epiſtolæ ad Romanos 1515. Epiſtolæ ad Galatas 1516. die 27. Octob. Interim & Decalogi præcepta publicis ad populum declamationibus, & reliquas Catechiſmi partes explanare cœpit.

Nati

Digitized by Google

5482 Nati ſunt: 1512

I. PAVLVS Manutius, ALDI filius, antiquitatis diligentiſſimus inquiſitor, & indagator, C. S. E. Cal. Iul. j, Venetijs.

II. GERHARDVS Mercator, Coſmographus & Mathematicus excellentiſſimus, die 5 Martij ſub auroram hora 6. antemeridiana, Rupelmondæ in finibus Comitatus Flandriæ.

Obierunt.

I. BAIAZETES II. Turcarum Rex decimus, & SECVNDVS Imp. Orientis, à filio Selymo regno quidem die 11. Aprilis vi priuatus, vita verò veneno in fuga, poſt annum à gubernatione filij inita, ſublatus, obijt in vico Chapſe, ætat. 74. regni 31. Baiazete & regno & vita ſpoliato, Turcarum Imperium inuaſit SELYMVS I. Turcarum Rex vndecimus & TERTIVS Orientis IMPERATOR: quod vt eò rectius ſtabiliret, duos fratres, CORCHVTEM & ACHMETEM, vnà cum ipſorum filijs, interſecit: ita vt ex ſtirpe Othomanica ipſe ſolus ſupereſſet. Leonclau. Cuſpinianus, Drechsl. & alij.

II. GASTO Comes FOISSAEVS, Dux Nemorenſis, bellator fortiß. & feliciſſimus, in prælio ad Rauennam contra Iulium Pontificem Rom. & Hiſpanos pugnans cæſus perijt, die Paſchatis.

III. IACOBVS EMSIVS Eques Germanus, militiæ dux nobiliſſimus, rebus maximis in eodem prælio Rauennate geſtis fortiter occubuit ipſo die Paſchatis. De quo Huttenus.

Poſtquam omnes Italorum vrbes, patriaſq;, potentes
Implêrat fama nominis, occubuit.
Pugnauit toties, nunquam non vicit in armis:
Hoc quoq; quo cecidit tempore, victor erat.

5483 *HELVETII, qui Maximilianum Sfortiam Ducem Mediolanenſem cõtra Gallum & Venetos defendebant, Nouariæ à Gallis obſeßi, duce Motinio ſtupenda animi magnitudine numeroſiſſimum & rebus omnib. inſtructiſſimum Gallorum exercitum adorti ſunt, eumq; fœdiſſimè* 1513

5483 *profligarunt, die 6. Iunij: ita vt Heluetiorum quidem 1500. à partibus verò Gallorum 1000 cæſi perierint. Guicciardin.* 1513

MAXIMILIANVS Imp. duce RVDOLPHO Principe Anhaltino exercitum Venetorum, cui Bartholomæus Liuianus Princeps Venet. præerat, ad Bachilionem amnem non procul Vicentia, prouida irruptione impetuque vehementi aggreſſus, cum magna Ciuium parte, quos Liuianus ad ſpectandam Germanorum lanienam, tamquam ad certam paratamq; victoriam, euocârat, ſingulari virtute & felicitate diſſipauit, protriuit, concîdit, & victoriam glorioſiſſimam reportauit, die 7. Octobr. Ex Venetorum exercitu (teſte Guicciardino) 400. equites cataphracti, & 4000. pedites cæſi & capti ſunt: Alij 7000. trucidata aſſerunt.

TATARI Precopenſes in Podolia, Volhinia & Ruſſia direptionibus & incendijs graſſantes, memorabili prælio à Polonis & Lithuanis, duce CONSTANTINO *Oſtrogio, ad Lapuſnam & arcem Viſnoueciam victi & profligati ſunt.*

ALBERTVS Epiſcopus Magdeburgenſis, factus eſt Archiepiſcopus Moguntinus, 9. Martij. Sedit an. 32. Iuſt. Bruſch.

BLASCVS Nonius Valboa in Nouo orbe Iſthmo tranſito, Auſtrinum mare ad Panemaidem, & regiones PERVANAS primus inuenit.

Nati ſunt:

I. *IOHANNES, Ioach. I. Elect. Brandeb. filius, Marchio Brandeb. Princeps ſapiens & eloquens, 3. Auguſti.*

II. *ADRIANVS Albinus Iuriſconſultus, & Illuſtriß. Principum Marchionum Brandeburg. in noua Marchia Cancellarius, 13. Octobris Laubenæ Luſatiæ ſuperioris oppido. Ita inter natalem Principis & Cancellarij vnius eiuſdémque ditionis interceſſerunt dies 70. Hoc ergo anno orta ſunt duo illa magna lumina, quæ aulam* Cu-

5483 *Cuſtrinenſem præcipuè (de cæteris viris ſapientibus & doctis nunc verba non facimus) illuſtrem & claram reddiderunt.* 1513

III. NICOLAVS *Hemmingius Theologus doctiſſimus, C.S.E. in Dania.*

Obierunt:

I. IVLIVS II. PP. die 21. Februarij. Succeſſit die 11. Martij, LEO X. antea dictus Iohannes Medices. Hic anno ſuperiori ad Rauennam fuerat legatus Iulij II. tunc quidem à Gallis captus, ſed ex eorum manibus elapſus, circumacto anno die 11. Aprilis Pontifex Rom. coronatur: vt is dies, qui anno præterito ipſi infauſtus fuerat, coronationis ſuæ celebritate ex atro in candidum verteretur. Iouius. Sedit an. propè 9. A Leone I. ad Leonem X. anni 1074.

II. ERNESTVS Dux Saxoniæ, ERNESTI Elect. Sax. fil. Archiepiſcopus Magdeb. 31 Auguſti, ætat. 49. Succeſſit ALBERTVS Marchio Brandeburgenſis.

III. MARTINVS Polichius Mellerſtadius primus RECTOR Academiæ Vitebergenſis, die 27. Decembris.

5484 *SELYMVS Turcarum Imp. expeditionem aduerſus ISMAELEM SOPHINVM Perſarum Regem ſuſcepit. Prælium in campis Zalderanis (quos à Iouio non rectè Calderanos appellari putat Leonclauius) non procul à ciuitate Choi, die 26. Auguſti commiſſum eſt: in quo licet fortiter pugnaret Iſmaël, tandem tamen victus & fugatus eſt à Selymo, qui victoriam obtinuit. Leonclau.* 1514

SIGISMVNDVS Rex Poloniæ Moſcos inſigni clade affectos, ad Boryſthenem, die 8. Septembris vicit & profligauit.

PHILIPPVS Melanchthon prænotus in Magiſtrum, 25. Ianuarij, ætat. 18.

Nati

5484 Nati ſunt: 1514

I. Ioachimvs Mynſingerus à Frundeck nobilis Iureconſultus, Stutgardiæ metropoli Ducatus Wirtembergici. Cruſius.

II. Wolfgangvs Lazius Medicus, & Ferdinandi Imp. Rom. Hiſtoricus & Conſiliarius, die 31 Octobris, minutis 24. poſt tertiam matutinam, Viennæ Auſtriæ.

III. Ioannes Gigas Paſtor Eccleſiæ Freiſtadienſis, cuius vtilia ſcripta Theologica multaque iucunda Poëmata extant, 22. Febr. Northuſij.

IIII. Fridericvs Staphylus Theologus, Oſnaburgi in Weſtphalia.

V. Ioachimvs Morlinus Theologus, die 6. Aprilis.

VI. Andreas Veſalius Medicus præſtans & Anatomes illuſtrator, die 31. Decemb. Bruxellis celebri Flandriæ vrbe.

VII. Georgivs Ioachimvs Rheticus Mathematicus, die 16. Febr. minutis nouem ante horam 2. matutinam, in oppido Feldkirchen.

5485 *Helvetii victi & caſi ſunt memorabili ſtrage à Francisco Gallorum Rege, primo anno regni, die 13. Septembris, ad Marignanum in agro Mediolanenſi: durauit prælium toto biduo. Annal. Franc.* 1515

Petrvs Galatinus Minorita, Ebraicæ linguæ ſcientia clarus, hoc anno ad Reuchlinum ſcripſit Epiſtolam, quam vnà cum Reuchlini reſponſione in Reuchlinianis Epiſtolis paulò ante libri finem reperies. Hic edidit opus de arcanis Catholicæ veritatis, in Ebraicis libris, præſertim in Thalmud inuentis, in defenſionem Capnionis, & aduerſus Iudæorum obſtinationem, Anno 1518.

Biblia Ebraica (vulgò Complutenſia) adiunctis trib. tranſlationibus Chaldaica, Græca & Latina, Tomis ſex imprimi curauit Franciscvs Ximenius Cardinalis, Archiepiſcopus Toletanus.

VIEN-

Digitized by Google

5485 *VIENNÆ conuenerunt MAXIMILIANVS Imp. VLADISLAVS Vngariæ, & SIGISMVNDVS Poloniæ Rex, die 17. Iulij. LVDOVICO Regi Vngariæ Vladiſlai filio, deſponſa eſt MARIA ſoror Caroli V. viciſſim ANNA ſoror Ludouici Regis Vngariæ abſenti FERDINANDO fratri Mariæ deſponſa 22. Iul. Cuſpin.* 1515

Nati ſunt:

I. FRIDERICVS III. Palatinus Rheni Elector, Ioan. Comitis Palat. Simerenſis & Spanheimenſis filius, die 14. Februarij.

II. PHILIPPVS I. Dux Pomeraniæ, 15. Iulij, hora 1. ante merid.

III. FRANCISCVS Piccolomineus, ex nobiliſſima Piccolomineorum familia oriundus, ſummus noſtri temporis Philoſophus editisque ſcriptis celeberrimus, Senis in Italia circa hunc annum natus eſt.

IIII. GEORGIVS Caſſander, vir doctiſſimus & Theologus præſtantiſſimus, C.S.E. Brugis Flandrorum.

V. CONRADVS Lycoſthenes, vir multæ lectionis, cuius opera extant, Rubeaci in Alſatia.

VI. PETRVS Ramus Orator & Philoſophus excellens, in pago Veromanduorum Quut.

VII. VALERIVS Cordus Medicus & Dioſcoridis illuſtrator, die 18. Februarij, hora 4. pomeridiana, Simeſuſij in Haſſia.

VIII. IOANNES Stigelius Poëta, 31. Maij, Gothæ.

Obierunt:

I. *LVDOVICVS XII. Gallorum Rex, 1. Ianuarij, ætat. 53. Pariſijs. Succeſſit gener ipſius FRANCISCVS I. Valeſius, qui coronatus eſt die 25. Ianuarij: & hoc ipſo anno, quo Rex deſignatus eſt, Mediolanum recuperauit. Chron. Gall. Eſtque hic annus à morte Auguſti Cæſ. 1500.*

II. *LANCELLOTTVS Decius Iuriſconſultiſſ. & in Tici-*

5485 *Ticinenſi Gymnaſio interpres gratiſſimus.die 4. Febrr. Ticini.Schrader.* 1515

5486 *SELYMVS Turcarum Imp. pater Solymani, accerimo prælio conflixit cum MAMALVCIS, non procul à Damaſco,in quo prælio Sultanus Ægypti CAMPSON GAVRIVS, nefariè proditus ac deſertus, à Caierbeio Alepi præfecto,cum duobus præfectis Damaſceno & Tripolitano, occubuit 26. Auguſti,ætat.77. Vnde poſtea Selymus breui tempore SYRIAM, ÆGYPTVM & IVDÆAM ſuo imperio adiecit. Antequam verò Ægyptum peteret, Hieroſolymam adijt, veterumque Prophetarum ſepulchra veneratus, Chriſtianis Sacerdotibus Sepulchrum Domini obtinentibus pecuniam in alimenta ſex menſium largitus eſt. Inde expugnata Gaza, Ægyptum petijt. Mamaluci in Campſonis locum TOMVMBEIVM ſtrenuũ virũ delegerunt Iouius,& alij.* 1516

MAXIMILIANVS Imp. Mediolanum irrito conatu obſedit.

NOVI TESTAMENTI Latina tranſlatio vnà cum Annotationibus edita ab Eraſ.Roterodamo.

LVTHERVS diſputauit contra Scholaſticos Theologos, de libero arbitrio, meritis operum,& traditionib. humanis.Propoſitiones extant I. Tom. operum eius Latin.

Vrbs VALLIS IOACHIMICÆ condi aut coli cœpta eſt,repertis argentifodinis.

Nati ſunt:

I. WILHELMVS Dux Iuliacenſis & Cleuenſis,27. Iulij.

II. GEORGIVS SIGISMVNDVS Seldius LL.Doctor,& CAROLI V.Imp. Conſiliarius,&c.die 21. Ianuarij, hora 1. poſt medium noctis, Auguſtæ Vindelicorum.

III. MODESTINVS,Simon.fil. Piſtoris, IC.clariſſimus,in Miſnia.

IIII. CVNRADVS Geſnerus Medicus & Philoſophus,Tiguri.

V.GVA-

Digitized by Google

5486 V. GVARVS WEIGANDVS Guarinus, artis Medicæ Doctor, qui multis annis fœliciter functus eſt officio Archiatri in aula Cuſtrinēſi, vir eximia doctrinæ, virtutis & integritatis laude præſtantiſſimus, & amicus meus præcipuus, 6. Iulij. 1516

VI. GEORGIVS Fabricius Poëta excellens, & omnis antiquitatis ſtudioſiſſimus, 24. Aprilis, intra h. 5. & 6. Chemnicij.

VII. HIERONYMVS Wolfius Philologus, Oetingæ Rhætiæ oppido.

VIII. PETRVS Gualterius Chabotius Philoſophus, in oppidulo nomine Sanlupo in agro Pictauino. Boiſſard. in Iconib.

IX. MARTINVS Heluigius Niſſenus, cuius extat tabula Chorographica Sileſiæ.

Obierunt:

I. VLADISLAVS Rex Vngariæ, 13. Martij, ætat. 61.

II. FERDINANDVS Rex Hiſpaniæ (vltimus in familia ARAGONIORVM, auus maternus Caroli V. quem regnorum hæredem reliquit) 16. Ianuarij, alij 22.

III. BAPTISTA Spagnolus Mantuanus Poëta, menſe Martio, ætat. 72.

5487 Concilium LATERANENSE, quod IVLIVS II. contra Piſanum indixerat, hoc demum anno finitum eſt 16. Martij: in quo poſt recitatas orationes in laudem Iulij & Leonis, ſententiæ dictæ ſunt de bello in Turcas ſuſcipiendo: de reformandis Eccleſiæ moribus: de Boëmis ad Eccleſiæ vnitatem ab errore reuocandis. Sleid. Ponta. 1517

SELIMVS Turcarum Imperator ALCAIRVM (Memphin) munitiſſimam Ægypti vrbem & Sultanorum ſedem expugnauit 25. Ianua. plurimis ibi dediticijs contra fidem datam crudeliter interfectis. Capta vrbe TOMVMBEIVS Sultanus fugam arripiens, cùm ſe in palude quadam inter iuncos & arundines occultaſſet,

5487 *taſſet, immerſus aquis vſque ad ſummum pectus, captus & ad Selymum perductus eſt. Qui iuſſit primùm tradi eum tortoribus, vt de Campſonis theſauris quærerent: ſed ille nihil præter ſuſpiria & horribiles gemitus in ſummis cruciatibus protulit. Poſtea maioris ignominiæ cauſa mulo impoſitus, laqueo ad collum appenſo, reuinctiſque à tergo manibus, per totam vrbem Alcairum circumductus, iuxta portam vrbis ſuſpenſus & ſtrangulatus perijt die (vt annotauit Sanſouinus) 11. Aprilis. Iouius, &c. Alij ad 13. Aprilis referunt. Hic fuit finis regni* MAMALVCORVM *in Ægypto: quod annis 300. eoſdem tenuiſſe in Pandecte Turcica ſcribit Leonclauius.* 151

LEO X. Calendis Iulij, anno Pontificatus ſui quinto, fecit quintam ordinationem Cardinalium, quæ omnium quæ vnquam fuerunt, maxima fuit: quia ſimul 31. Cardinales creauit, inter quos fuerunt LAVRENTIVS Campegius, MARCVS Muſurus, & ADRIANVS, qui poſtea Leoni X. in Pontificatu ſucceſſit. Vide Onuphr.

MVTATIO RELIGIONIS.

MARTINVS LVTHERVS (*æt.34.*) 31. Octobris, in Vigilia Omnium Sanctorum (quæ tum fuit dies Sabbati præcedens Dominicam 21. Trinitat.) publicè foribus Templi Omnium Sanctorũ Vitebergę affixit Propoſitiones contra Indulgẽtias, quas Ioannes Tezelius Monachus Dominicanus venales circumferebat. Archiepiſcopum quoque Moguntinum Albertum per literas orauit, vt Indulgentiarum loco Euangelium doceri iuberet. Hoc fuit primum claſſicum totius mutationis in religione, quæ poſtea ſecuta eſt. Nos ne partiũ ſtudio temerè iudiciũ noſtrũ interponere videamur, néve verbis noſtris iugulemur, ſolã nudamq; hiſtoriam recitabimus aliorum verbis, nempe Polydori Virgilij & Laurentij Surij Carthuſiani. Polydor. lib. 8. cap. 4. *Poſtremò vidit noſtra ætas*, inquit, *reli-*

Digitized by Google

5487 religionis diſsidium, cùm LEO X. Romæ Pontifex anno 1517
1517. haberet in Germania procuratores Indulgentia-
rum, & illi ſua quoque vtilitatis ſtudio eas prædicarent:
Viteberga MARTINVS LVTHERVS Monachus
Auguſtinianus id improbauit. Procuratores ea re val-
dè commoti, Romam deferunt nomen Lutheri. Is vt Deo-
rum contemptor accuſatur, citatur, cauſa agitur. Sed
quia ad diem dictam non adfuit Romæ præſens, vt reſpon-
deret, paulò pòſt declaratur hæreticus. Verùm quoniam
eiuſmodi Indulgentiarum quæſtus iam in odia hominum
cum procuratoribus incurrerant, permulti magni viri, &
in his FRIDERICVS Saxoniæ Dux præſtò fuit, qui
Lutherum conſilio, autoritate, armis deniq; tegeret, ne vl-
la eum vis attingere valeret. Lutherus igitur tali præſidio
munitus, & licentia loquendi parta, maiora auſus, de o-
mnibus religionis myſteriis ſcribere, ſuaq; ſcripta foras
dare cœpit. Ita breui tempore mirabiliter coaluit Secta,
quæ EVANGELICA dicta eſt, eò, quòd nullam recipien-
dam eſſe legem aſſeueret, quæ ad animarum ſalutem per-
tineat, niſi quam Chriſtus aut Apoſtoli dediſſent.

Surius hanc rem ita narrat: LEO Pontifex Romæ lar-
giſsimas promulgat condonationes ſiue Indulgentias, ei-
que negotio in Germania præficit Moguntinum Archie-
piſcopum Albertum, Principem celeberrimum. Is ad præ-
dicandas eas Indulgentias delegit IOANNEM TE-
ZELIVM Dominicanum. Ea res peſsimè habuit quoſ-
dam Ordinis Auguſtiniani, in primis Ioannem Staupi-
zium, eius Ordinis generalem per Germaniam Vicarium,
virum nobilem, facundum, & Friderico Principi cha-
rum: illumq; Martinum Lutherum, lectorem ordinarium
Vitebergæ. Et quia interdum non parui abuſus eiuſmodi
Indulgentiis euulgandis ſeſe immiſcuerant, inde ſumpta
occaſione Lutherus primùm in Indulgentiarum immodi-
cos quoſdam & ſordidos, ſuo duntaxat quæſtui ſeruientes,
buccinatores acriter inuectus eſt, datis ad Moguntinum
Antiſtiten literis, in quibus longè aliter ſcripſit de Salutis
certitudine, quàm paulò pòſt in ſua captiuitate Babylo-

5487 *nica & ſcriptis aliis. Simul etiam 95. Propoſitiones pa-* 1517
làm edidit, quibus Indulgentias oppugnauit. Contrà ve-
rò Tetzelius 106. Propoſitiones euulgauit, Lutheranis
planè contrarias. Ex hac lite ortum eſt illud immane &
horrendum incendium Lutheranum, quo tota penè Eu-
ropa poſtmodum conflagrauit. In ipſis huius tragœdiæ
initiis viſus eſt Lutherus etiam pleriſq; viris grauibus &
eruditis non peſſimo zelo moueri, planeq; nihil ſpectare
aliud, quàm Eccleſiæ reformationem, cuius quidam de-
formes abuſus non parùm malè habebant bonos omnes,
&c.

Præuiderunt autem ante hæc tempora ac diſertè prædixerunt quidam Scriptores, futuram religionis mutationem ante mundi finem, quorum vaticinia referre longum eſſet, atque ab inſtituto noſtro alienum. Ac ne de antiquioribus dicam, ſunt in hoc numero: *NICOLAVS Cuſanus Cardinalis, IOAN. Lichtenbergius, IOACHIM Abbas, HILDEGARDIS, BRIGITTA,* Huß/ *ANDREAS Proles Auguſtinianorum Prouincialis, IOANNES Hilten Monachus Iſennacenſis, qui quidem & annum mutationis aſſignaſſe fertur.*

Hic incipit SLEIDANI hiſtoria, complectens annos 39.

Nati ſunt:

I. CASPAR Colignius Caſtellonius Galliæ Amiralius, in arce Caſtellonia ad fines Sabaudiæ, die 16. Februarij.

II. ANTONINVS Auguſtinus IC. & Epiſcopus Tarraconenſis, die 25. Februarij, Cæſarauguſtæ in Celtiberia.

Obierunt:

I. MARCVS Muſurus Romæ huius anni autumno, cùm paulò antè Monemvaſienſis Archiepiſcopus deſignatus eſſet, vix deguſtata Cardinalatus dignitate obiit. Fuit natione Græcus, nimirum Cretenſis, ſed Latinæ linguæ vſq; ad miraculum doctus, quod vix vlli Græco contigit, præter

5487 *ter Theodorum Gazam & Ioannem Laſcarem. Hæc* 1517
Eraſmus.

11. *ALBERTVS Crantzius S. Theologiæ & Decretorum Doctor, Eccleſiæ Hamburgenſis Canonicus & Lector, qui Saxoniæ, Vandaliæ Daniæ & Gothiæ hiſtoriam deſcripſit, die 7. Decembris, Hamburgi. Hic, lectis Lutheri propoſitionibus de indulgentiis, dixiſſe fertur: Frater, vade in cellam, & dic: Miſerere mei DEVS.*

5488 MAXIMILIANVS Imperator poſtrema Comitia 1518
celebrat Auguſtæ, quibus vniuerſi Electores interfuerunt: & in his primùm agi cœptum eſt de Lutheri negotio, deq; eo Cæſar 5. Aug. ad Pontificem Romanum ſcripſit, vt naſcenti malo medicinam faceret, priuſquam longiùs euagaretur ac ſerperet: moræ coniunctum eſſe periculum: quicquid ipſe decreuerit, hoc ſe laudaturum, & vt per Imperii prouincias locum habeat, curaturum eſſe. Sleid.

LVTHERVS Caietano Cardinali, Pontificis Legato ſe ſiſtit Auguſtæ (ætatis 35.) 12. Octobris. Caietano Palinodiam ſiue errorum reuocationem flagitante ac vehementer vrgente, Lutherus errores demonſtrari ſibi petiit, atque poſt aliquot dierum conflictatiunculas, grauiora veritus, &, vt Polydorus Virgilius loquitur, metuens ne Cardinalis ad extremum rem omnem magis imperio, quàm diſceptatione definiret, datis ad Cardinalem literis, Auguſta diſceſſit 20. Octobris, reuerſus Vitebergam 31. Oct. quo die Tezelium ante annum adorſus fuerat.

Eodem tempore Lutherus 16. Octobr. appellauit à Caietano ad Papam: & 28. Nouembris à Papa ad Concilium.

Edidit et Reſolutiones & declarationes ꝓpoſitionũ ſuarũ de Indulgentiis, quas Leoni X. dedicauit die Trinitatis. Publicauit itẽ Sermones de virtute excõmunicationis, de pœnitentia, & ꝑparatione ad

5488 Cœnam Domini, vnà cum appendice de meditatione paſſionis Dominicæ. 1518

PHILIPPVS MELANCHTHON anno ætatis 22. venit Vitebergam, 25. Auguſti: decennio poſt Lutheri aduentum.

Primum ſcriptum à MELANCHTHONE Vitebergæ editum, fuit Oratio Luciani de Calumnia, quod ei non temerè credendum ſit. Eam Orationem Latinè à ſe redditam dedicauit Friderico Electori Saxoniæ menſe Septembri. Cœpit autem hoc anno prælegere publicè Homerum & Epiſtolam Pauli ad Titum græcè. Nam ad docendas literas Græcas à Friderico Electore in Academiam Vitebergenſem accerſitus fuerat. Inſequentibus annis publicauit libellos, quos poſtea ſæpiùs retexuit, & auctiores emiſit: nempe anno 1513. (ætatis 17.) Græcam Grammaticam: anno 1519. Rhetoricen: 1520. Dialecticen: 1521. Locos Communes ſeu hypotypoſes Theologicas: 1523. enarrationem Euangelij Matthæi, Ioannis, Epiſtolæ ad Romanos & ad Corinthios: 1524. Grammaticen: 1529. Ethicen: 1530. Politica: 1531. Chronicon, &c. Fuit multarum Scholarum parens, & quod vel hoſtium eius iudicio atque confeßione impunè, citráq; inuidiam dixerim, Muſis amicus erat, in quarum focis acaris dum vnà cum aliis viris doctis luculentos ignes excitare ſtuduit, non illiberale, opinor, illis præſtitit famulitium.

ALBERTVS Marchio Elector Moguntinus creatur Cardinalis à Leone X. Galerum Cardin[illegible]tium ei imponente legato Pontificio.

ADRIANVS Cardinalis, autor libri de lingua Latina, veritus Leonis X. vim, quòd facinoris Petruciani conſcius eſſet, anno ſuperiori fugerat Cardinalatu, & omnibus dignitatibus priuatus eſt, 5. Iulij, nec ampliùs viſus fuit in terris. Onuph.

Circa hunc annum Prouincia illa, quæ nunc NOVA HISPANIA appellatur (regio auri & argenti diues, oſtreorum, quæ margaritas pariunt, circa Ocea-

5488 Oceani littora piſcatione percelebris, & aliarum rerum neceſſariarũ vbertate referta) ſub Hiſpanorum imperium redacta eſt, duce FERDINANDO CORTESIO: qui eam maxima ſuorum, maiore autem incolarum pro libertate pugnantium ſtragẽ expugnauit: in quam poſtea aliquot Coloniæ ab Hiſpanis deductæ ſunt. Abrah. Ortel. in Theatro orb. ter. 1518

Quid hoc anno Eraſmus de Luthero ſenſerit & ſcripſerit, vide in eius Epiſtolis lib. 11. Ep. 1. & lib. 12. Ep. 23. & 31. Inter cætera ſic ait: *Ego Lutherum nec accuſo, nec defendo. Multa præclarè monuit, ſed vtinam ciuilius, & tamen impium ſit, illum in his, quæ rectè dixit, prorſus indefenſum relinquere, ne poſthac nemo ſit, qui verum auſit proloqui. Non eſt meæ cõditionis nec ingenii, de ipſius doctrina pronunciare. Mihi nondum vacauit eius libros euoluere, præter vnam aut alteram pagellam, & tamen quidam confingunt, illum mea adiutum opera. Si rectè ſcripſit, mihi nil debetur laudis: ſin ſecus, nihil mereor probri, quando in omnibus illius lucubrationib. ne apiculus quidẽ meus eſt. Quoſdam initiò admonui, vt ſcriptis ac diſputationib. potius, quàm clamoribus rem agerent; non eſſe publicè damnandum, quod non eſſet lectum, non expenſum, imò non intellectum: Theologis indecorũ eſſe quicquam per tumultum agere, quorum iudicium oportet eſſe grauiſſimum. Plura vide l. 12. ep. 10. ad Albertum Archiepiſcopum Moguntinum, vbi & hoc addit: Lutherum quædam ſcripſiſſe magis imprudenter quàm impiè.*

Hęc Eraſmi verba eò recitare voluimus, vt videat Lector, quantoperè vir ille ter maximus in religionis negotio ſeſe torſerit, & in omnia ſe verterit ac trãſformarit, vt inter diſſidentes partes medius incederet, neutris ſe totum iungens, nec ad alterutram partem nimiùm, iudicio ſuo, inclinans atq; deflectens. Qua re multi opinantur, id eum conſecutum fuiſſe, vt neutris addictior neutris ſatisfecerit,

5488 nec apud hos vel illos gratiam plenam inierit. Vidit fortè aliquid quod reprehenderet ac fugeret: de quo tamen pronunciare mihi non eſt integrũ. Fuit ille in cauſa Lutherana animo tam vario & lubrico, vt de eo non facilè quiuis ſententiam ferat. 1518

Eccius obeliſcis notat Lutheri propoſitiones de Indulgentiis: Syluester item Prieras Dominicanus in eundem ſcripſit. Lutherus vtriq; reſponſiones ſuas oppoſuit.

PETRVS PAVLVS Pariſius Coſentinus IC. cuius ſcripta & conſilia extant, hoc anno floruit. Forſter.

Nati ſunt:

I. HENRICVS II. Rex Galliæ, FRANCISCI filius 31. Martij.

II. IOANNES Funccius Chronographorum noſtra ætate Princeps, 7 Februarij (alii 25. Februarij) Werdæ prope Noribergam.

III. CASPARVS Bruſchius, Poëta & vir doctiſſimus die 19. Augusti, Egræ.

IIII. IOHANNES Homilius Mathematicus, die 2. Februarij, dimidia hora poſt primam ante diluculum. Eber.

V. CHRISTOPHORVS Cornerus Theologus Francofurtanus, C.S.E. in Franconia, in oppido à fagis nuncupato.

Diſtat hic annus à Roma condita 2269. ab excidio Troia 2700. à nato Rudolpho Habſpurgio 300.

5489 HVLDRICHVS Zvvinglius Tiguri primam concionem habuit, & Euangelium ſecundum Euãgeliũ enarrare cœpit Cal. Ian. Lauaterus de Cometis. 1519

Diſputatio LIPSICA Eccij cum Luthero de primatu Romani Pontificis, de Pœnitentia, de Purgatorio & de Indulgentiis inchoata eſt 4. Iulij: finita 14. Iul. Caroloſtadiana verò diſputatio cum Eccio de Libero arbitrio cœpta eſt 27. Iunij.

LVTHERVS edidit ſermones: De duplici iuſticia: de ſalutari meditatione Paſſionis Domini: de Baptiſmo:

5489 ptiſmo: de præparatione ad mortem: Item enarrationem Epiſtolæ ad Galatas. 1519

ERASMVS per Epiſtolam 30. Maij Lutherum ad moderationem reuocat, his verbis: *Mihi videtur plus profici ciuili modeſtia quàm impetu. Magis expedit clamare in eos, qui Pontificum autoritate abutuntur, quàm in ipſos Pontifices. Idem de Regibus faciundum cenſeo. Scholæ non tam aſpernandæ ſunt, quàm ad ſtudia magis ſobria reuocandæ. De rebus multò receptioribus, quàm vt ſubitò poßint ex animis reuelli, diſputandum eſt argumentis denſis & efficacibus potius quàm aſſeuerandum. Quorundam virulentas contentiones magis conducit contemnere, quàm refellere. Vbique cauendum, ne quid arroganter aut factiosè loquamur aut faciamus. Sic arbitror gratum eſſe Spiritui Chriſti. Interea ſeruandus animus, ne vel ira, vel odio, vel gloria corrumpatur. Nam hæc in medio pietatis ſtudio hominibus inſidiari ſolet. Hæc admoneo non vt facias, ſed vt quod facis perpetuò facias: Deguſtaui Commentarios tuos in Pſalmos: vehementer arrident, & ſpero magnam vtilitatem allaturos. Eraſ. lib. 6. Epiſt. 4.* Hæc verò Epiſtola variè à multis accepta eſt, aliis eam pro Luthero, aliis contra interpretantibus: aliis etiam reſponſionem nimis ciuilem, amicam ac blandam reprehendentibus. Ideoque Eraſmus eam declaraturus ſcripſit ad Campegium illam benè longam Epiſtolam, quæ lib. 14. Epiſt. primum locum obtinet, eſtque data 6. Decemb. vbi inter cætera: *Vide quæſo,* inquit, *an hæc ſit Epiſtola hominis Luthero fauentis. Quoniam in illius ſcriptis me offenderat neſcio quid ſæuum, & auſterum, nec ſatis referens manſuetudinem ſpiritus Euangelici, admonui vt cum omni manſuetudine doceret ea, quæ ad veram pietatem attinent: id quo maiore cum fructu poſſet, admonui vt parceret Romano Pontifici: cuius autoritatem expedit haberi ſacroſanctam: parceret Principum Celſitudini, qui conuitiis attacti, aut intempeſtiuius admoniti, non ſolùm non red-*

5489 *duntur meliores, ſed exacerbati pernitioſas aliquoties excitant tempeſtates, fitque vt & monitori ſua pereat authoritas, & monito ſuus fructus, &c. Plurimum refert, quàm in tempore, quàm commodè & attemperatè veritatem proferas. Sæpe ſanat admonitio tempeſtiua, blanda ac ciuilis, quos perderet ſæua & intempeſtiua obiurgatio. Non enim hic adducam, quod Plato perſpexiſſe videtur, multitudinem promiſcuam & imperitam non poſſe contineri in officio, niſi nonnunquam fuco, doloque bono fallatur. Sed ea res, vt virum integrum deſiderat: ita deſiderat egregiè prudentem. Admonui, ne ſcholas aut ordines omnino contemneret, ſed ciuiliter admoneret, quod mutari vellet: vt in his, quæ longo vſu magis, quàm recto iudicio recepta ſunt, denſis ac ſolidis argumentis vteretur potiùs, quàm aſſeuerationibus. Et quoniam non ignorabam ingenium Germanicum, neque neſcirem eum quorundam ſcriptis immodicè mordacibus irritari: admonui, ne conuicium conuicio regereret: ſed aut in totum negligeret, aut argumentis reſponderet: à maledictis omninò temperaret. Adhæc quoniam verebar, ne tanta libertas exiret in tumultum, admonui, ne quid arroganter aut factioſè vel diceret vel faceret. Poſtremò excuteret animum ipſe ſuum, de quo meum non eſſet iudicare, ne quid eſſet corruptus ira, aut odio, aut inani gloria, quæ in mediis etiam pietatis officiis ſolet inſidiari. Obſecro quid hic omiſſum eſt, de quo fuerat admonendus Lutherus? Vide etiam Eraſm. Epiſtol. lib. 14. Epiſt. 5.* 1519

Eodem anno Eraſmus iudicium ſuum de Luthero perſcripſit ad Fridericum Saxon. Electorem 14. Aprilis. Ea Epiſtola extat Tom. I. Lat. operum Lutheri, pag. 236.

IOHANNES FRANCISCVS *de Ripa Papienſis IC. primi nominis, qui multa in vtroque iure ſcripſit, hoc anno floruit, Papiæ poſtea mortuus. Forſter.*

FRIDERICVS *II. Dux Lignicenſis & Bregenſis nuptias celebrauit cum* SOPHIA *Friderici March.*

Bran.

5489 *March. Brandeb. Onolt͡zbacenſis filia, die 13. Februarij.*

Nati ſunt:

I. THEODORVS *à Beza nobilis Theologus Gallus (C. S. E.) die 24. Iunij, Iohannis Baptiſtæ natalibus ſacra, Vezelijs vetuſtiſſimo Æduorum oppido.*

II. RVDOLPHVS *Gualtherus Theologus Tigurinus, die 9. Nouembris, circa meridiem, Tiguri.*

III. IOHANNES *Crato Medicus & Philoſophus celeberrimus, ac trium Imppp. Romanorum,* FERDINANDI, MAXIMILIANI *&* RVDOLPHI *ἀρχιατρὸς, 20. Nouembris, Vratislauiæ.*

IIII. VLRICVS *Mordiſius IC. eximius, die 13. Iulij, Lipſiæ.*

Maximilianvs I. Imperator moritur die 12. Ianuarij apud oppidum VVelſam: cùm vixiſſet an. 59. menſ. 9. dieb. 19. & imperaſſet an. 25. menſ. 5. Hiſtoriam obitus & ſepulturæ copiosè deſcribit Cuſpinianus.

CAROLI V. IMPERIVM.

Carolvs V. Francofurti eligitur Imperator, 28. Iunij, ætat. 20. Pridie eius diei, Electorum Senatus, Imperium detulit Friderico Saxoniæ Electori, qua de re ita Eraſmus in Epiſtolis lib. 13. Epiſt. 4. *Dux Saxoniæ Fridericus delatum ſibi ab omnibus Imperium ingenti animo recuſauit, idque pridie quàm Carolus eligeretur. Mox rogatus, quem igitur cenſeret eligendum, negauit ſibi quenquam alium videri tanti nominis oneri ſuſtinendo parem, quàm Carolum. Ob hunc inſignem animum à noſtris (Caroli legatis) oblata 30. millia florenorum conſtantiſſimè reiecit. Cumque vrgeretur, vt tantùm 10. millia pateretur dari famulis: accipiant,* inquit, *ſi velint, attamen nemo manebit poſtridie apud me, qui vel aureum acceperit: at poſtridie conſcenſis equis ſubduxit ſeſe, ne pergerent eſſe moleſti. Hoc mihi vt compertiſſimum re-*

5489 *tulit Epiſcopus Leodienſis, qui Comitijs Imperialibus interfuit.* Hactenus Eraſmus. 1519

Hiſtoriam electionis CAROLI V. & Electorum de ea diſceptationem, pete ex libello Georgij Sabini, cuius autorem fuiſſe Melanchthonem à multis creditum. Sleidanus inde multa mutuatus eſt.

Obierunt præterea:

I. IASON Maynus, ex celebri Maynorum apud Mediolanenſes familia oriundus, I C. excellentiſſimus, Eques auratæ militiæ, & Senator Ducalis, C.S.E. die 20. Aprilis, ſepultus Papiæ. Fichard. Forſter.

II. IOHANNES Tezelius Pirnenſis Miſnius, Indulgentiarum præco, Lipſiæ in Monaſterio Dominicanorum, cùm paulò antè Eccius & Lutherus de Indulgentijs diſputauiſſent.

III. IOHANNES Coletus Theologus, Londini hydrope extinctus: de quo lege Epiſtolam Eraſmi lib.13. Ep.4. Item lib.15. Ep.14. in qua proponit Icona & exemplum boni Eccleſiaſtæ.

5490 CAROLVS V. Rom. Imp. coronatur Aquiſgrani 23. Octob. ætat. 21. Imperauit annis 37. *Diſtat hic annus à regno Samſonis & Ænea* 2700. *Dauidis* 2600. *à morte Nebucadnezaris Magni & regno Euilmerodaci* 2100. *Imperio Henrici Aucupis* 600. *coronatione Caroli Magni* 720. 1520

FERDINANDVS Magellanus Luſitanus auſpicijs CAROLI V. ab oriente verſus Occidentem, viâ compendioſa, in Inſulas MOLVCCAS nauigaturus, FRETVM, quod de nomine ſuo MAGELLANICVM nuncupauit, auſu planè Herculeo, menſe Septembri aperuit. Vna ex illius nauibus (quam Victoriam poſtea appellarũt) ex Hiſpania ſoluens, & per fretũ Magellanicum Moluccas Inſulas adiens, Bonæ ſpei Promontorio ſuperato in eandem rediens, prima omnium nauium & ætatũ totum terrarum orbem circumnauigauit, atq; ita prima

primi hac nauigatione de vniuerſo Oceano ſola inter tot ſecula victoriam obtinuit. Eadē ſecundo ex Hiſpania ad S. Dominici ciuitatem, denuò domum redijt: ex qua tertiò in eandē Inſulam: at dū ex ea redire conatur, in itinere euanuit: neque de ea quid actum fuerit vnquam reſcitum. De hac naue in Theatro Orbis terrarum CL. V. ABRAHAMI Ortelij, Regis Hiſpaniarum Coſmographi, ſequens extat Epigramma;

Prima ego velivolis ambiui curſibus Orbem,
MAGELLANE, Nouo, te duce ducta, freto.
Ambiui, meritoque vocor VICTORIA: ſunt mî
Vela, alæ, precium; gloria, pugna, mare.

FERDINANDVS Corteſius hoc ipſo anno vrbem MEXICO omnium Noui orbis vrbium reginam (an. 140. ex quo eius prima fundamina iacta fuerant) capto potentiſſimo Rege Moteczuma occupauit: atque ita NOVÆ HISPANIÆ imperium in Nouo orbe fundauit, conſtituit & confirmauit.

LVTHERVS à Leone X. excommunicatur Romæ, bulla edita 15. Iunij. Ille contra publicat aſſertionem omnium articulorum doctrinæ ſuæ, à Leone damnatorum, & prouocat à Papa ad Concilium.

Louanienſibus quoque & Colonienſibus reſpondet, qui libros ipſius flammis dignos pronunciauerant. Lege Eraſmi Epiſtolam vltimam lib. 15. quæ hoc anno ſcripta eſt 18. Octob.

Inter multa LVTHERI ſcripta, quę hoc anno exierunt, hæc præcipuè recēſentur: De libertate Chriſtiana, quem libellū Leoni X. miſit menſe Aprili: De captiuitate Babylonica preludium, quo Lutherus Catholicorum iras ac odia in primis in ſe concitauit & inflammauit, ob motas cōtrouerſias nouas de Sacramentorum numero, Vtraq; ſpecie Cœnæ Domini ſumenda, Tranſubſtantiatione in dubium

voca

5490 vocata, & Miſſa oppugnata, quòd non ſit Sacrificium, &c. Adhortatio ad Nobilitatem Germaniæ 23. Iunij, de reformatione rerum Chriſtianarum. Ratio confitendi peccata: Teſſaradecas ſiue Conſolationum libellus ad Fridericum Electorem decumbentem miſſus: Catecheticæ conciones: & liber de bonis operibus inſcriptus Ioanni Saxoniæ Duci 29. Martij: in quem librum Georgius Vicelius (qui hoc anno primùm Vitebergam venit) acriter poſtea inuectus eſt anno 1534. hoc crimen Luthero impingens, quòd confundat bona opera cũ politicis actionibus, id eſt (vt ipſius verba vſurpem) quòd dedoceat bona opera Eccleſiaſtica, & tradat ea eſſe bona opera, quæcunq; domi ruriſque fidelis homo faciat, cùm tamen Apoſtolicæ doctrinæ conſuetudo diſtinguat inter bona opera & inter facta negotiaq; vitæ communis: Et Lutherum ſub Decalogi ſpecie officia ciuilis vitæ inſignire titulo bonorum operum, vt ab Eccleſiaſticis operibus ieiuniorum, precum, eleemoſynarum & ſimilium homines auocet. 1520

OECOLAMPADIVS 23. April. factus eſt Monachus in Monaſterio Saluatoris iuxta Auguſtam Ordinis S. Brigidæ: de quo ita Eraſmus: *Quod ſcribis ab Oecolampadio factum, id ſiue iudicio fecit, ſiue animi morbo, quandoquidem mutari non poteſt, precandum eſt, vt illi ac nobis quàm optimè vertat. Video res humanas ſic vndique corruptas, vt nullis vnquam ſeculis exiſtimẽ plus licuiſſe impudentiæ, ſtoliditati & ſceleri. Et nonnunquam libet aliquò profugere: ſed vereor ne quocunq; me vertero, ſequatur moleſtia. Proinde tutius arbitror mali remedium ab animo petere potius, quàm à loco aut vitæ inſtituto. Benè habet, quòd Chriſtus in tanta vitiorum caligine nobis Euangelicæ doctrinæ ſcintillas reliquit.* Eraſ. Epiſt. lib. 12.

Nati ſunt:

I. SIGISMVNDVS II. Rex Polon. Cal. Aug.

II. FRI-

5490 FRIDERICVS III. Dux Lignic. & Breg. 22. Februarij. 1520

III. IOANNES Artopæus IC. Friburgenſis, VVormatiæ. Pantal.

IIII. MATTHIAS Flacius 3. Martij in oppido Illyriç Albona infelici partu in lucem editus eſt. Erant qui ad ſequentem annum referunt.

V. IACOBVS Heërbrandus Theolog. & Præpoſitus Eccleſiæ Tybingenſis, C.S.E. Giengæ. Cruſius in Annal Sueuiæ.

VI. ORLANDVS de Laſſo Muſicus excellentiſſimus Bergæ Hannoniæ Vrbe.

SELYMVS I. Turcarum Rex vndecimus, & TERTIVS Imperat. Orientis die 21. Septemb. carbunculo peſtilenti extinctus apud Zerulum (alij Chiurlum) Thraciæ oppidum, quo ipſo in loco antea patrem BAIAZETEM hoſtiliter perſecutus fuerat, cùm imperaſſet an. 8. Selymo defuncto SOLYMANVS I. Turcarum Rex duodecimus & QVARTVS Orientis IMPERATOR regni habenas obtinuit, & eiuſdem adminiſtrationem auſpicatus eſt Calend. Octobris. Leonclau. Sanſouin. & alij.

5491 Prima COMITIA CAROLI V. VVormatiæ: in quibus coram Imperatore & Imperij Proceribus comparuit Lutherus, & de ſua cauſa reſpondit feria quarta & quinta poſt Dominicam Miſericordia Domini, id eſt, 17. & 18. Aprilis. VVormatia diſceſſit feria ſexta poſt Iubilate, 26. Aprilis. 1521

MARTINVS LVTHERVS IN CVSTODIAM TRADITVS.

CÆSAR Lutherum proſcribit 8. Maij: fuitque hoc primum edictum Imp. aduerſus Lutherum. Ideo Fridericus Nobilib. quibuſdam, de quorum fide compertum habebat, negotium dedit, vt Lutherum in arcem Wartbergk prope Iſennacum clàm abducerent, vbi delituit menſ. decem circiter.

Eo

Digitized by Google

5491 Eo in loco, quem Pathmum & Eremum ſuam no- 1521
minauit, plurima ſcripſit: De votis Monaſticis 21. Nouembris: De abroganda Miſſa priuata 1. Nouembris. Eum librum inſcripſit Auguſtinianis Vitebergenſibus fratribus ſuis, qui Miſſam abrogauerant. &c. De confeſſione priuata 1. Iunij, quòd Pontifex non poſſit eam præcipere: Poſtillas Germanicas Euangeliorum Dominicalium dedicatas Alberto Comiti Mansfeldenſi 19. Nouembris. Et librum aduerſus Latomum 8. Iunij, quem abſoluit 13. dierum ſpacio, &c.

Ante iter VVormatienſe edidit expoſitionē Cantici B. Virginis Mariæ, Magnificat, &c. 10. Martij: & priorem partem Poſtillarum de quatuor Dominicarum Euangelijs per Aduentum. Præfatio inſcripta eſt Friderico Electori, die 3. Martij.

LEO iterum excōmunicauit Lutherum die Cœnæ Domini, 28. Martij: Et reſpondit Lutherus.

PARISIENSIBVS Lutheri libros damnantibus, Melanchthon oppoſuit ſcriptum publicum: prodijt item alius liber à Melanchthone ſcriptus titulo Didymi Fauentini, quo reſpondit Thomæ Placentino, id eſt, Emſero.

ANDREAS CAROLOSTADIVS tumultuatur Vitebergæ abſente Luthero, vaſtat Scholas, & clamorib. inconditis efficit, vt pluribus in locis multa præclara ingenia ſteriléſcant, & deſertis Scholis ſtudia artium abijciant. Belligeratur etiã cum imaginibus in templis: & edit librum de Coniugio Sacerdotum & de votis Monaſticis reſcindendis, 24. Iunij. Primus Sacerdotum Bartholomæus Bernhartus Feldkirchius, Præpoſitus in oppido Kemberg, duxit vxorem: eum ſecutus eſt Caroloſtadius, 19. Ian. 1522. cui facetus quidam Morio Epithalamij loco, vt opinor, ſcripſit nouæ Miſſæ nuptialis formulam, multo ſale reſperſam. fortè ne nuptijs deeſſet riſus materia.

MAR-

Digitized by Google

5491 MARTINVS Bucerus menſe Martio reliquit Ordinem Dominicanorum, in quo vixerat an. 15. Fuerat ingreſſus monaſterium 1506. ætatis an. 15 hoc an. à monachatu abſolutus eſt, qua de re edididit librum 1523. 1521

BELGRADVM ſiue Albam Græcam firmiſsimum totius Vngariæ, adeoque Reipub. Chriſtianæ propugnaculum, SOLYMANVS Turcarum Imp. 29. Auguſti, die decollationis Iohannis Baptiſtæ memoriæ dicato, expugnatum occupauit. Leonclau. Backſchius.

Hoc anno primùm orta ſunt bella inter CÆSAREM & R. Galliæ, quæ durarunt annis propemodum 38. ſub inducijs dubijs, parumq; conſtantibus.

HENRICVS Rex Angliæ librum ſcripſit & edidit aduerſus Lutherum, quo nomine à Pontifice & ampliſſimo Cardinalium Senatu Catholicæ fidei defenſor appellatus eſt. Præcipuè autem impugnauit Lutheri librum de Captiuitate Babylonica. Eraſmus ſcribit, ex Procerum & Montioij narratione ſe certò perſuaſum habere, librum ipſius Regis Marte, quod aiunt, elaboratum & cõfectum eſſe. Et in Epiſtola ad Cochlæum de eodẽ ſic ait: *Quòd ſubdubitare videris, an Rex Henricus libellum, ac duas Epiſtolas aduerſus Lutherum, ſuo Marte confecerit, id tibi cum multis commune eſt: nec mirum, cùm hactenus prodigij ſimile ſit habitum, præſertim apud Germanos, Principem ſcire literas. Cæterùm vt non cõtenderim, neminẽ ſcribenti fuiſſe auxilio, cùm eruditiſſimi quique viri nonnunquam vtantur amicorum ſubſidijs: ita non dubitem affirmare, ipſum eorum, quæ edit, parentem & autorem eſſe.*

ERASMVS offenſus periculoſis tumultibus & pernicioſis clamoribus, quibus negotium Euangelicum agebatur, aut potiùs turbabatur, cœpit trepidatione quadã nutare ac vacillare, & à cauſa Lutherana longiùs ſe remouere atque ſubducere, & quaſi in locũ tutiorẽ, extra telorum iactũ ſecedere.

Sen-

5491 Sentiebat autem de rebus tam arduis, cenſuram & iudicium deferendum ac permittendũ eſſe Eccleſiæ, quæ audita virorum aliquot piorum & eruditorum ſententia, cõmuni conſilio ac deliberatione, de dogmatib. ſtatueret, decreta verbo Dei conſentientia conderet, controuerſias tolleret, & pacẽ Eccleſiaſticam ſanciret ac ſtabiliret. Vt itaq; Lectori ob oculos ponamus ſpecimen ſapientiæ huius viri, vel ſecũ luctantis, vel cum vtraq; parte quodammodò conflictantis, verba quędam eius, ex Epiſtolis hoc anno ſcriptis, ſubiungemus, nõ vt Lector inde Eraſmi de Religione ſentẽtiam (quæ vel perplexitatibus inuoluta non mox cuilibet ſeſe pandit, vel ſua quadam lubricitate elabi, mentemque legentis prætervolare videri poteſt) venetur ac diſcat, ſed vt ex his, de admirando illius ingenio, dum inter partes ferè mediũ ſeſe gerere ſtudet, cõiecturam faciat, & diſſidij inter ipſum & alios exorti fontes propiùs aſpiciat. Sic itaq; ille hoc anno ſcripſit Petro Barbirio 13. Aug. eaq; Epiſtola eſt ſecunda in Epiſtolarum eius volumine. 1521

Initiò, inquit, *dici non poteſt, quàm multi, qualeſq; viri Luthero fauerint. Ego è pauculis pagellis deguſtatis, viſus ſum mihi ſubodorari, rem exituram in tumultum. Et mihi ſanè adeo eſt inuiſa diſcordia, vt veritas etiam diſpliceat ſeditioſa. Primus omnium admonui hominem literis, vt rem Euangelicam Euangelica manſuetudine moderationeque tractaret, &c. Equidem vt mihi videre videor, eſſe quædam in Eccleſia recepta, quæ magno Chriſtianæ religionis bono mutarentur; ita nihil placet, quod huiuſmodi tumultu geritur. Si communicato inter ipſos conſilio, docti libellis obſignatis, vtriuſque ditionis proceres admonuiſſent, quæ iudicaſſent ad Euangelicæ doctrinæ ſinceritatem attinere, fortaßis & ipſe fuiſſem vnus, qui ſeduló, quod potuiſſem, conſuluiſſem. Nunc quid furioſius, quàm rem tantam maledicis libellis & clamoribus agi? Quæ quidem in-*

ne-

5491 negotio primùm vtrinque peccatum eſt. Mea ſententia, 1521
nimiùm calidis conſilijs hinc atque hinc res geſta eſt, & cet. Porrò quod dicitur, Lutherum quædam hauſiſſe è libris meis, mihi in manu non erat præſtare, ne quis ſcriptis meis in poſterum abuteretur, quando hoc nec Euangeliſtæ nec Apoſtoli præſtare potuerunt. Scripſi eo ſeculo, quæ tum videbantur ad bonos mores conducere: fortaſſis quædam ſcripturus circumſpectiùs, ſi præſciſſem exoriturum hoc ſeculum plùs quàm Tragicum. Idem lib. 14. Ep. 7. die 23. Auguſti eodem anno: Video tempeſtatem eſſe periculoſiſſimam, in qua mihi ſentio curſum ſic eſſe moderandum, vt nec hominibus adulando Chriſti negotium deſeram: nec me fruſtrà in diſcrimen aliquod conijciam. Lutherus veluti malum Eridis miſit in mundum, cuius nullam omnino partem non turbatam video. Nemo non fatetur vehementi quadam medicina fuiſſe opus Eccleſiæ, nimiùm collapſis moribus: ſed video propemodum vſu venire, vt pharmacum parùm dextrè adhibitum, morbi vim exacerbarit, veriùs quàm expulerit. Atque vtinam verum eſſet, quod Danorum Rex Chriſtiernus mihi ſimile quiddam dicenti reſpondit, ludens opinor, leuibus pharmacis nihil agi, ſed illud eſſe remediorum efficacium, vt primùm corpus omne concutiant. Ego certè nullum exitum video bonum, niſi Chriſtus ipſe noſtram temeritatem benè vertat, quemadmodum ferunt Mineruam δυσβουλίαν Athenienſium benè fortunare ſolitam.

Idem ep. 2. l. 1. p. 6. Vt inſanum ſit omnia probare, quæ ſcripſit Martinus Lutherus, ita non placet autoris odio damnare quæ vera ſunt, ea deprauare quæ recta ſunt. Ego ex omnibus illius lucubrationibus vix 12. legi pagellas: & tamen vix quenquam reperi adhuc, qui ſe dicat pœnitere legiſſe libros illius, etiamſi multa diſpliceant. Quid multis? Tale negocium eſt, vt difficilimum ſit ita ſatis facere hominibus, vt nuſquam prodas Euangelicam veritatem. Res non ſolùm abſolutam eruditionem, verùm etiam ſingularem prudentiã deſiderat:

1521

non ſine autoritate. Quicquid incendio, quicquid diplomatu principum effici poteſt, abundè confectum eſt. Sed hæc vtinam perinde mutarent animos hominum vt cõhercerent linguas, &c. Quòd dicunt quidam, morbum fuiſſe grauiorem, quàm vt leui pharmaco ſanari poßit: turbandum fuiſſe corpus efficaci remedio, quo mox ſuccederet ſanitas. Hoc ſi verum eſt, ego per alios fieri malim, quàm per me. Si commerentur hoc corrupti mortalium mores, non deerit Deo Nabuchodonoſor, per quem flagellet populum ſuum, &c.

Idem in Epiſtola ad Montioium lib. 17. Epiſt. 26. *Nec cum Luthero, nec cum vllo Lutherano fœdus clancularium inij, & adeò non addidi cuiquam animos, vt omnes quos potui deterruerim ab inſtituto periculoſo. Tantùm improbabam quorundam præcipites tumultus, præſertim apud populum, priuſquam ſatis appareret, quorſum iret Lutherus. Nemo non fatetur diſciplinam Eccleſiaſticam longè prolapſam eſſe à ſinceritate Euangelica, populum Chriſtianum multis modis grauatum eſſe, conſcientias hominum varijs tricis illaqueatas. His malis Lutherus bonis ac doctis videbatur remedium allaturus. Et paßim fauentibus omnibus, ſolus extiti monitor, vt ſtylum verteret, ac negotium tractaret Euangelica manſuetudine, &c. Iactant aliqui Lutherum quædam è meis libris hauſiſſe. At quo pacto queam præſtare, ne quis meis ſcriptis abutatur, cùm plurimi ſint abuſi libris Euangelicis? Et tamen ſi quis Deus mihi prædixiſſet, hoc ſeculum exoriturum, quædam aut non ſcripſiſſem, aut aliter ſcripſiſſem: non quòd pernicioſa ſcripſerim, ſed quod non omnia quouis tempore rectè dicuntur, &c. Nec technis quorundam, nec pollicitis, nec odijs aliorum vnquam perpelli potui, aut potero, vt alius ſim quàm Chriſtianus. Malè ſit omnibus qui gaudent dißidiorum vocabulis, &c. Vide lib. 14. ep. 6. 13. 19. Item lib. 17. ep. 18.*

De hoc toto anno legant ſtudioſi narrationem Camerarij in vita Philippi Mel. pag. 43. 45. 47. & 49. de initiis Se-

cta

5491 *ſta Anabaptiſtarum, Enthuſiaſtarum & nouorum Prophetarum, &c.*

FERDINANDVS Archidux Auſtriæ coniugem duxit ANNAM filiam Regis Vngariæ, & LVDOVICVS REX Vngariæ, MARIAM ſororem Ferdinandi.

Nati ſunt:

I. MAVRICIVS Dux Saxoniæ Elector, Ducis HENRICI filius, 21. Martij.

II. ANTONIVS Sadeel, ex illuſtri & antiqua Baronum CHANDÆORVM familia, Theologus nobiliſs. Chabotis domo materna, & Matisconenſis agri Caſtello, in confinio Galliæ & Sabaudiæ ſito.

III. IOACHIMVS Mollerus, Ioach. fil. I.V.D. & Conſiliarius Ducum Brunſuicen. & Lunaburg. die 25. Septembris, Hamburgi.

IIII. IOHANNES Marbachius Theologus Argentinenſis 14. Aprilis, Lindauij.

Obierunt:

I. LEO. X. PP. toxici, vt creditur, violentia conſumptus, Calend. Decembris, ætat. 46.

II. FERDINANDVS Magellanus Luſitanus, dux & nauium præfectus (de quo fretum MAGELLANICVM nomen accepit) in prælio ab incolis Inſulæ MAVTAN in India Orientali (licet fortiter dimicaret) cæſus occubuit die 27. Aprilis.

III. HENNINGVS Goden Hauelbergenſis, IC. & præpoſitus templi Canonicorum Witebergæ, 21 Ianuarij. Huius Apophthegma vulgo iactatur:

Lex ſine executione eſt velut campana ſine piſtillo.

IIII. RAPHAEL Maffeus Volater. Gerardi filius, cuius egregia extant opera, die 25. Ianuarij, ætat. 70. m. 11. d. 8. Senis. Schrad. in monum Italiæ.

5492 ADRIANVS VI. natione Belga, Traiectenſis, creatur Rom. Pontifex, 9. Ianuarij. Hic nomen ſuum non mutauit, ſed retinuit Adriani nomen: fuit vi

5492 doctiſſimus,& Caroli V. quondam Pręceptor Se- 1522
dit an. 1. menſ. 8. dies 6. Onuph.

NORIBERGÆ *Ordines Imperij conuentum agunt, in quo deliberatum eſt de bello Turcico & Religione.*

ADRIANVS VI. PP. legatum iſthuc miſit Franciſcum Cheregatum, 25. Nouembris, cum certis mandatis contra Lutherum.

LVTHERVS propter tumultus Caroloſtadianos ex Pathmo reuertitur Vitebergã, feria 5 poſt Eſto mihi, 6. Martij. Primã concionẽ habuit Dominica Inuocauit, in qua taxauit Caroloſtadium, qui (vt Lutheri verba vſurpemus) ſua inepta docendi ratione populũ eò perduxerat, vt ſeſe Chriſtianũ arbitraretur per has res, ſi vtraq; ſpecie cõmunicaret, ſi tangeret, ſi nõ cõfiteretur, ſi imagines frangeret.

Eodem tempore LVTHERVS *conflixit cum fanaticis hominibus Nicolao Storck, Thoma Munzer & alijs nouorum Prophetarum antesignanis, qui iactabant arcanas reuelationes Angelicas, & colloquia cum* DEO: *Baptiſmum quoque paruulorum primi impugnabant. Hæc fuerunt ſemina doctrinæ Anabaptiſtarum, ſparſa per Prophetas illos, qui ex vrbe Cygnæa Vitebergam abſente Luthero venerant.* MELANCHTHON *ſcribit, Caroloſtadium damnaſſe omnes leges, ab Ethnicis conditas, & contendiſſe, in foro ius ex Moſe dicendum eſſe, cùm non intelligeret vim & naturam Chriſtianæ libertatis.*

CAROLOSTADIVS *ægrè ferens Iconomachiam ſuam à Luthero improbari, factus eſt ab eo alienior.*

LVTHERVS Henrico Regi Angliæ reſpondit calamo aſperiore: cuius ſcripti vehementiam non omnes amici Lutheri probarunt. Eraſmus ea de re ita: *Si Lutherus collaudato pio Regis ſtudio rem ſolidis argumentis fortiter peregiſſet, non violata Regia dignitate, rectiùs opinor conſuluiſſet ſuæ cauſæ.* Idem: *Quid inuitabat Lutherum, vt diceret in libello aduerſus Regem Angliæ: Veniatis Domine Henrice, ego docebo vos. Certè Regis libellus latinè loquebatur, non inerudite.*

Ab

5492 *Ab hoc anno incipiunt Epiſtolæ* MELANCHTHONIS *ad* CAMERARIVM, *in quarum priore Caroloſtaſtadius notatur voce Alphabeti, eò quòd vir ille, quandoque in ſcriptis publicis exprimeret initialibus alphabeti literis nomen ſuum: A.B.C.D. Andreas Bodenſtein Carlſtadius Doctor.* 1522

MONACHI lectis Lutheri & aliorum ſcriptis de votis Monaſticis, ſuo ſe voto exoluentes, egreſſi ſunt Monaſterijs. Ita multis in locis Monaſteria, quæ annis 300. à Dominici & Franciſci temporibus condita fuerant, mira celeritate Monachis vacua, vel in ſolitudinem redacta ſunt, vel alijs alios vſus præbuerunt.

NOVVM TESTAMENTVM à Luthero tranſlatũ in linguam Germanicam in lucem prodijt, circa diem Matthæi: in quo recognoſcendo Philippi ſtudio atque cenſura vſus eſt. Vide Ep. 1. Phil. ad Camer. Eius lectione Catholici quidam Principes & Epiſcopi ſubditis ſuis interdixerunt.

Hoc anno de Inuocatione Sanctorum quidã Theologi quærere ac diſputare cœperunt, cùm Lutherus illam Sanctorum compellationem nondum improbaret, ſed vt liberam aut certè non neceſſariam cuique permitteret.

ANDREAS OSIANDER Norinbergæ primam concionem habuit die Dominico 23. Februarij, tractauit Euangelium de Semine.

Argentinæ MATTHIAS CELLIVS Cæſariſpergius primus Euangelizare cœpit, ætatis 45.

De hoc anno vide Camerariũ in vita Philippi pag. 50. 51. &c.

RHODVS *Inſula nobiliſſima poſt grauiſſimam 6. menſium obſidionẽ à Solymano capta 25. Decemb. die natali Chriſti, cum Rhodij Chriſtianorum Regum auxilijs deſtituti deditionem facere cogerentur, pacti corporum ſuorũ & rerum omnium incolumitatem, quam ipſis Solymanus præſtitit. Plerique Chriſtianorum in Inſulam Melitam migrârunt. Rhodum Inſulam fratres hoſpitalarij S. Iohannis*

Digitized by Google

5493 (ita tum appellarunt) quibus Germaniam nimium exhauriri,&intolerabili ſeruitutis iugo premi ſignificarunt. Norici verò conuentus exitus hic fuit, quòd Principes die 6. Martij decretum ediderunt in eam ſententiam, in quam & Adriano ſcripſerant: viam ineundæ concordiæ in religione eſſe omnium rectiſſimam, ſi primo quoque tempore Concilium vniuerſale atque liberum in Germania celebretur, & huius decreto cõtrouerſiæ dirimantur ac tollantur: & interim Theologi nouorùm librorum editione abſtinentes, Euangelium purè & modeſtè, iuxta probatas & ab Eccleſia receptas interpretationes, doceant, &c. Hoc Imperij decretum cùm alij aliter acciperent, plærique etiam contemnerent, Lutherus datis ad Principes literis illud pro ſe interpretatus eſt. 1523

Formula Miſſæ & communionis ex Lutheri præſcripto Vitebergæ eſt edita: & abolito Canone Miſſæ Cœna Domini celebrata. Hæc fuit prima reformatio rituum Miſſæ & communionis, etſi Caroloſtadius tale quid etiam ante hoc tempus auſus fuerat. Reuocata item eſt in vſum Confeſſio auricularis & priuata abſolutio, quam Caroloſtadius aboleuerat.

LVTHERVS Pentateuchum, id eſt, quinque libros Moſis à ſe in linguam Germanicam traductos edidit: à morte Moſis 3000. Moſes igitur à morte ſua anno 3000. Germanis Germanicè loqui cœpit.

Publicauit item librum de dignitate & officio Magiſtratus Politici, cuius lectione in primis delectatum ferunt Fridericum Electorem. De Sacramenti adoratione ſcripſit ad Waldenſes, quos Picardos alij vocant. Et in hoc libro primùm Martinus Lutherus meminit opinionis Berengarij de Cœna Domini, antequam cum Heluetiis de Cœna Domini dimicare cœpiſſet.

GVI-

5493 GVILIELMVS Bricocætas Meldarum Epiſcopus cum cœpiſſet in Galliis quoq; Chriſti Euangelium allatis Lutheri libris illuceſcere, primus auſus eſt, cõcionandi munere in ſua diœceſi monachis mendicantibus interdicto, tum ipſemet nouo prorſus exemplo veritatem annuntiare, tum per adſcitos ex Fabri Stapulenſis ſchola doctos quoſdam Theologos promulgandum curare. Beza in Icon.

Bruxellis duo Monachi Auguſtiniani, HENRICVS & IOHANNES, ſub Inquiſitore Iacobo Hogoſtrato Dominicano, flammis ſunt traditi Calend. Iulij, & primi inter Lutheranos propter religionis doctrinam, vitam profuderunt. Hos Lutherus ob confeſſionis conſtantiam Cantico, quod in multorum eſt ore, celebrauit, & vt ſui temporis primos Martyres canonizauit. De his ita Eraſmus lib. 21. Epiſtola 7: *Sit ſanè conijciendus in ignem, qui pugnat aduerſus articulos fidei, aut ſi quid aliud magno Eccleſiæ conſenſu receptum eſt, vt cum illis parem habeat autoritatem. At æquum non eſt, vt quiuis error igni puniatur, niſi accedat ſeditio, aut aliud crimen, quod leges capite puniunt. Neque enim hoc valere debet Euangelij prætextus, vt impunè peccetur: ſed ne omninò peccetur, etiamſi per leges liceret impunè. De poteſtate Pontificis in multis articulis Theologi Pariſienſes diſſentiunt ab Italis, & alteram partem errare neceſſe eſt. Neutra tamen alteram ad ignem vocat. In multis diſſentiunt, qui Thomam ſequuntur, ab his qui adhærent Scoto: & vtroſq; fert eadem ſchola. Nunc magnopere vereor, ne vulgaribus iſtis remedijs, hoc eſt, palinodijs, carceribus, & incendijs, malum exaſperetur. Bruxellæ primùm exuſti ſunt duo Tum demum cœpit ciuitas fauere Luthero. Si lues hæc dimanaſſet ad paucos, poſſet vtcunque amputari: nunc adeò latè peruagata eſt, vt ipſis etiam Monarchis exiſtimem metuendum. Non hæc eò ſpectant, vt cenſeam hoc malum eſſe negligendum: ſed vt doceam, vulgaribus remedijs non*

Digitized by Google

eſſe exaſperandum. Quem mouet illa Palinodia, incendij metu extorta? Deinde vnus aut alter adfectus ſupplicio, quid aliud quàm irritat tam numeroſæ factionis animos? Agè fingamus his remedijs opprimi poſſe malum, quid refert opprimi mox vehementiùs repullulaturum. 1523

Plura de hac hiſtoria vide apud Eraſmum lib. 24. Epiſt. 4.

Moniales Pſalmorum libros Latinos non ſatis intellectos de manibus deponere, habitum religioſum exuere, & Monaſteriis valedicere cœperunt, contractoq; matrimonio factæ ſunt matresfamilias.

LEONHARTVS *Köppen, ciuis Torgenſis, feria tertia Paſchatis 7. April. nouem Moniales genere nobiles, ex Monaſterio Nimptſchen extractas Vitebergam adduxit, inter quas fuit Catharina à Boren poſtea nupta Luthero.*

IOHANNES Clericus Meldenſis Gallus, mechanicus, Eccleſiæ Metenſis initia ſanguine ſuo iecit: cũ propter deturbata idola crudeliter excarnificaretur & inter tormenta ipſi crudelitati inſultans altiſſima voce illud Dauidis recitaret: Idola gentium ſunt argentum & aurum, opus manuum. Beza in Iconibus.

Inter VLRICVM Huttenum & Eraſmum exorta eſt ſimultas, quæ vtriuſque ſcriptis dentatis & mordacibus orbi patefacta eſt. Huttenus libellum edidit hoc titulo: Expoſtulatio Vlrici ab Hutten cum Eraſmo Roterodamo Huic Eraſmus opponit ſuam Spongiam (is eſt libelli titulus) aduerſus Huttenis aſpergines. OTHO Brunfelſius Hutteni mortui defenſionẽ ſuſcipiens regerit in Eraſmum côuicia, &c. Huius certaminis multę fuerunt cauſę, ſed prima quaſi fax fuit Epiſtola Eraſmi ad Marcum Laurinum, quæ extat lib. 23. epiſt. 6. vbi hæc verba leguntur: *Antequam diſſidium hoc hucuſq; incrudeſceret, cum omnibus fermè Germaniæ doctis habebam literariam amicitiam, mihi ſanè perquam iucundam. Horũ nonnulli refri-*

Digitized by Google

5493 *refrixerunt in me: quidam prorſus alienati ſunt: nec deſunt, qui ſe palàm hoſtes profiteantur, & exitium denũcient. Habebam item cum multis conſuetudinem, qui nũc ſæuiores ſunt in Lutherum quàm vellem, imò quàm expedit ipſi cauſæ. Nec ideo ſubmoueo quenquam ab amicitia mea, ſi paulò propenſior eſt in Lutherum: nec ideo renuncio cuiquam amicitiam, ſi ferocior eſt in Lutherum, cùm vterq; quod facit, bono ſtudio faciat. Sic enim interpretor, cùm in amico, tum in viro, non malo, &c. Fuit hic Huttenus, paucorum dierum hoſpes, interim nec ille me adijt, nec ego illum: & tamen ſi me conueniſſet, non repuliſſem hominem à colloquio, veterem amicum, & cuius ingenium mirè felix ac feſtiuum, etiam nunc non poſſum non amare. Nam ſi quid illi præterea negotij eſt, nihil ad me pertinet, &c. Ibidem de cauſa Lutherana ita ſcribit:* 1523
ALTERA PARS CONTEMNI NON POTEST: ALTERA CONTEMNI NON VVLT: *& haud ſcio, an alterutra poſſit opprimi ſine graui etiam bonarum rerum ruina, &c.*

CHRISTIERNVS Daniæ Rex cùm impotenter geſſiſſet Remp. ſuaque ſæuitia cunctos regni ordines offendiſſet, Friderico patruo ac Lubecenſibus in ipſum arma ſumentibus, regno ſuo profugit, vnà cum liberis & vxore Elizabetha (alijs Iſabella) Caroli Cæſaris ſorore, pietatis virtutumque omnium laudibus celebratiſſima.

FRIDERICVS Holſatiæ Princeps creatur Rex Daniæ.

IOANNES Heſſus Theologiæ Doctor, Staphyli ſocer, Vratiſlauiæ præficitur Eccleſiæ ad S. Mariam Magdalenam, 19. Octobris.

Nati ſunt:

I. *CHRISTOPHORVS Herdeſſianus, vir magnæ & excellentis eruditionis, Halberſtadij.*

II. ESROMVS Rudingerus Papebergenſis, C.S.E. 19. Maij.

Obierunt:

I. ADRIANVS Rom. Pontifex, non ſine veneni ſuſpicione moritur 13. Septembr. Succeſſit CLEMENS VII. Sedit an. 11. non plenis. Eraſ. in Epiſt.

Adria-

5493 *Adrianus fauebat Scholaſticis diſciplinis, nec mirum ſi illis fauebat, in quibus à teneris vnguiculis educatus longo interuallo præcedebat omnes: ſed ita fauebat tum, vt apud eum prima eſſet pietatis ratio, ſatis etiam æquus & candidus erga bonas literas ac linguas, &c. Huic per certum hominem ſignificaui, me libenter communicaturum quod videretur, modò liceret impunè. Exegit vt id facerem breui. Non offenſus eſt, ſed tamen non reſpondit. Vnde facilè diuinaui, non idem illi placuiſſe, quod mihi videbatur expedire.* 1523

II. FRANCISCVS à Sickingen Eques Germanus & Lutheri amicus, infelici bello implicitus, quod geſſerat anno ſuperiori contra Archiepiſcopum Treuirenſem, obſidetur à quibuſdam Principibus in arce Landſtall/ decuſſo ex bombardarum ictu tramite læditur ac moritur ætat. 42. Paral. Vrſp. Huius multa fit mentio in prioribus Tomis Lutheri.

III. VLRICVS Huttenus Eques auratus, carmine & enſe potens, moritur ætat. 36 in Inſula lacus Tigurini Vfnavv. De die obitus diſſentiunt ſcriptores. Eberus habet 31. Auguſti: ſed Eraſmus in ſpongia 29. Auguſt. Totam hiſtoriam obitus Hutteni latiſſimè deſcribit Camerarius in vita Philippi, pag. 92. & 93.

Huius crebra fit mentio in Epiſtolis Lutheri: & extat Hutteni ad Lutherum Epiſtola, bellum ſpirans aduerſus Lutheri hoſtes.

5494 *MATHEMATICI propter inuſitatam coniunctionem Planetarum in ſignis humidis prædixerunt diluuium, quod anno ſequenti mutatum eſt in bellum Ruſticorum, vbi verè fuit diluuium cruentum.* 1524

NORIBERGÆ in conuentu fit decretum 18. Aprilis de indicendo libero Concilio in Germania.

LVTHERVS deponit cucullum Monaſticum Dominica 20. poſt Trinitatis, die 9. Octobris.

ERASMVS à Rege Angliæ & Thoma Volſio Cardinali

5494 dinali Eboracenſi perſuaſus ſtylum ſtrinxit in Lutherum, edita Diatribe de libero Arbitrio, menſ. Octob. Cui Lutherus an. 1526. menſe Aprili oppoſuit ſcriptum de ſeruo arbitrio. Acta res eſt ſuſpenſis omnium eruditorum animis & oculis, exitum rei ſpeculantibus, non aliter ac ſi duo magni montes iam concurſuri & præliaturi eſſent. Verùm quomodo iſti duo montes mixti ſint, loquãtur libri publicati. Ea de re vide Eraſmi Epiſtolas lib. 19. Epiſt. 1.2.3.4. & antepenultimam. 1524

HENRICVS Sudphanienſis Prior Auguſtinianorum Antuerpiæ, & Lutheri auditor, cùm Euangelium Bremæ docuiſſet biennium, ab Officiali Bremenſi interceptus, in Dietmarſia propter Lutheranam religionem flammis exuſtus eſt 11. (alij 10.) Decembris.

BELLVM SACRAMENTARIVM inter Carlſtâdium & Lutherum exortũ eſt. Lutherus & Carlſtadius de bello inter ſe gerendo & euulgandis aduerſarijs ſcriptis pacti ſunt. Lutherus conditionem accipiens in teſtimonium initi pacti Carlſtadio donat aureum nummum die Lunæ in Octaua Aſſumptionis Mariæ, 22. Augu. Ienæ in Thuringia. Carlſtadius profert & publico ſcripto confirmat in verbis Cœnæ Domini ſuum τοῦτο. Ex eo tempore non ſolùm hi duo, ſed eorum quoq; diſcipuli aut ſucceſſores aduerſis calamis acriter & perniciosè de Cœna Domini certarunt, & ſtylis mutuùm ſe confoderunt. Fecerũt illi duo viuendi finem: ſed belli Sacramentarij hoc anno orti hodie nondum eſt finis. *Nullum bellum citiùs exardeſcit, nullum tardiùs deflagrat, quàm Theologicum.*

ZVINGLIVS ſcripſit Epiſtolam ad Matthæum Alberum Eccleſiaſten Reutlingenſem, in qua ſuam de Euchariſtia ſententiã explicat. In calce Epiſtolæ eum adiurat, ne cuiquam mortalium eam communicet, præterquã ei, quem conſtat in fide IESV ſin-

5494 ſincerum eſſe. Data eſt hæc Epiſtola 16. Nouemb. 1524
expoſuit autem verba Cœnę per tropum: Eſt, pro, ſignificat, &c.

Ab hoc tempore incipit HISTORIA SACRAMENTARIA *ſcripta à Ludouico Lauathero Tigurino, ad quem librum remittimus Lectorem, ne poſtea nobis opus ſit, cauſæ Sacramentariæ hiſtoriam prolixè repetere aut rëcitare.*

THOMAS Münzerus Stolbergenſis, & Concionator Alſtetenſis, edidit ſcripta quædam aduerſus Lutheranos, quibus meram effudit rabiem. Liber aduerſus Lutherũ ab eo ſcriptus, dedicatus & nuncupatus eſt Chriſto, Principi, vt ipſe loquitur, illuſtriſſimo, &c. Item Lutherum flagellat, quod Enthuſiaſtico ſpiritu careat, & nihil niſi carnalia ſapiat. Idem ad Melanchthonem ſcribit Epiſtolam feria 5. poſt Annuntiationis, cui hęc verba inſeruit: *Non in ſolo pane viuit homo: ſed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Videte, de ore Dei, & non ex libris proficiſcitur. Teſtimonium quidem verbi veri ex voluminibus eſt. Niſi enim in corde oriatur, verbum hominis eſt, damnans ſcribas verſipelles, qui furantur oracula ſancta Ieremiæ 23. Nunquam eis Dominus locutus eſt, & ipſi vſurpant verba eius. O cariſſimi, operam nauate vt prophetetis, alioqui theologia veſtra nõ valebit obulum. Conſiderate Deum veſtrum è vicino & non à longe.* Idem hoc anno edidit proteſtationem ſuam vna cum Apologia de fide & baptiſmo, ex quibus apparet, eum fuiſſe hominem fanaticum, qui ſemina doctrinæ Enthuſiaſtarum ſparſit, & incautos homines prodigioſis Καινοφωνίαις faſcinauit & dementauit.

CASPAR Schvvenkfeldius Nobilis Sileſius Cal. Ianuarij edidit librum inſcriptum Iacobo Epiſcopo Wratiſlauienſi, quem hortatur, vt puram Euangelij doctrinam amplectatur. Sed eo tempore adhuc ſenſit cum Luthero.

Oſſa BENNONIS *Epiſcopi Miſnenſis more ſolenni Miſnæ*

5494 *effoſſa, exaltata atque collocata ſunt in tumbam marmoream 16. Maij. Alijs religioni res fuit: aliis ioco & riſui. Hac occaſione Lutherus edidit librum de exaltatione Bennonis. Fabric.*

LVTHERVS edidit Pſalterium Dauidis Germanicè. Item librum contra ſeditioſos. Et epiſtolam ad Principes Saxoniæ Fridericum & Ioannem aduerſus Iconomachos & Enthuſiaſtas, iactantes ſuas illuminationes & colloquia cum Deo.

GVSTAVVS ab Erxen à Senatoribus Lubecenſibus in Regem Sueciæ creatus & coronatus eſt 24. Iunij. Hic religionem Catholicam in Lutheranam vertit, ſuaſore Sueco, Academiæ VVittenbergenſi, qui Holmiæ in primaria æde ſepultus eſt, cuius Eccleſiaſtem Rex deſignarat.

HIPPOLYTVS de Marſilijs Bononien. IC. floruit hoc anno. Forſterus.

FRIDERICVS Miconius Annabergæ excommunicatur die Paſſionis Domini, in Monaſterio Franciſcanorum, ideo publico ſcripto rationem reddidit, cur die Palmarum docere cœpiſſet Euangelium.

Menſe Nouembri cœperũt à Domino ſuo Comite LVPFIO Sueuo diſſidere homines Ruſticani propter onera, quibus grauari ſe nimiùm querebantur: idem & alij deinde vicini faciebant in ſuum quiſque Magiſtratum.

Canonici WITEBERGENSES in templo Cathedrali reformationem Eccleſiæ ſuæ inſtituerunt, abrogatis Miſſis priuatis in huius anni exitu, 24. Decembris.

IOACHIMVS II. Elector Brandeburg. nuptias primas celebrauit Dreſdæ cum Magdalena filia Georgij Ducis Saxoniæ, die omnium Sanctorum.

Nati ſunt:

I. Illuſtriſſimus & optimus Princeps GEORGIVS Dux SILESIÆ Lignicenſis & Bregenſis. Alij tamen referunt ad an. 1523. diem 18. Iulij.

II. FRANCISCVS Hotomanus IC. clariſſimus, Petri filius, Lamberti nepos, ex antiqua & nobili

OTO-

Digitized by Google

5494 OTOMANORVM familia apud Sileſios oriundus, die 23. Auguſti, Lutetiæ Pariſiorum. 1524

III. IOHANNES BAPTISTA Hainzelius, Patricius & conſil. vrbis Auguſtæ Vindelic. die 26. Iunij, quadrante horæ ante 4. matutinam. Eber.

IIII. VICTORINVS Strigelius Theologus doctiſſimus, C. S. E. die 26. Decembris, in vrbe Sueuiæ Kauffbewren.

V. ABDIAS GODESCALCVS Prætorius Theolog. & trium linguarum peritiſſimus, C. S. E. die 28. Martij, in oppido veteris Marchiæ Soltwedel.

VI. ADOLPHVS Occo Medicus Auguſtanus, eruditione ſolida, ac rerum medicarum vſu & experientia clariſſimus, C. S. E. circa hunc annum natus eſt.

VII. PETRVS Caniſius, Theologus & Societatis Ieſuitarũ princeps, Neomagi Geldriæ metropoli.

VIII. PETRVS Ronſardus Poëta Gallicus nobili familia natus in arce paterna Poiſſonnera ditionis Vindocinorum, die 11. Septembris. Boiſſardus in Iconib.

IX. MARTINVS Thaburnus illuſtris Scholæ GOLDBERGENSIS Rector (vir natura & arte bonus) die 9. Nouembris, Glogouiæ. Hoc ipſo anno VALENTINVS Fridlandt Trozendorfius præfectus eſt illuſtri Gymnaſio Goltbergenſi.

Obierunt:

I. NICOLAVS Leonicerus Medicus Vincentinus, Illuſtrator Dioſcoridis, qui Ferrariæ docuit amplius 60. an. ætat. 96. 8. Iun. Hic dixit, ſe viridi vegetaque ſenecta vti, qui caſtam iuuentutem ætati virili tradidiſſet.

II. THOMAS Linacer Anglus, medicus excellens, & Henrici VIII. Regis Angliæ Archiater, qui librum de lingua latina conſcripſit, & multa Galeni opera ſingulari facundia in linguam latinam conuertit: 20. Octob. Londini.

III. IO-

5494 III. IOANNES *Staupizius Eques Miſnicus, Theologus inſignis, Lutheri patronus, Auguſtiniani ordinis per Germaniam prouincialis, & tandem Salisburgi ad D. Petrum Abbas, C. S. E. 28. Decembris anno exeunte.* 1524

IIII. PETRVS *Moſellanus, patria Protegenſis Treuirorum C.S.E. Lipſiæ 19. Aprilis, ætatis 31.*

V. GVILIELMVS *Neſenus VVitebergæ periit in Albi media æſtate. Hiſtoriam obitus prolixè deſcribit Camerarius in vita Philippi pag. 98. 99. &c. Fuit Vir doctiſſimus, ad quem Eraſmus aliquot ſcripſit Epiſtolas quæ extant. Et in Camerarij Epiſtolis fit mentio miſerabilis exitus Neſeni. Hic autem caſus Melanchthonem inprimis afflixit, & in ſummum mœrorem coniecit. Lutherum quoque ita adfecit, vt cùm corpus Neſeni ex Albi extractum in litore iaceret, Lutherus adſtans & in cœlum cum lachrymis ſuſpiciens diceret: O Neſene, ſi mihi datum eſſet donum miraculoſum excitandi mortuos; ſi vllum vnquam excitaſſem, te nunc excitarem!* Hoc ego ex meo parente habeo; qui Luthero ploranti tum aſtitit.

PVGNA AD FRANCKENHVSIVM.

5495 SEDITIO *Ruſticorum per Sueuiam atque vicinam Germaniæ partem, quæ eſt ad Danubium, primo vere exorta. In Thuringia quoque Thomas Munzerus concionator Alſtetenſis ruſticos ſeditioſos ad arma aduerſus Magiſtratum ſumenda concitauit. Lantgrauius primùm conflixit, cum ruſticis 14. Maij Dominica Cantate, ad oppidum Thuringiæ Franckenhuſium. Die ſequenti 15. Maij Munzerus ad pugnam milites ruſticanos cohortans, ait: Se bombardarum globos omnes emiſſos manica tunicæ ſuæ excepturum & collecturum. In hoc itaque ſecundo conflictu Lantgrauij cum ruſticis ceciderunt ſupra quinque millia agricolarũ: alij 7423. agricolarum & ciuium Franckenhuſienſium. Franckenhuſii capti ſunt fermè* 1525

5495 360. & capite mulctati. Hæc fuit cruenta Cataſtrophe 1525
huius tumultus, in quo miſeri homines pro libertate ſua armis recuperanda vitam amiſerunt, & fidem fecerunt Adagio: Dulce bellum inexpertis: quibus magis profuiſſet domi in horreis multo cum ſudore flagris ligneis frumentum excutere, aut furcis laborare, quàm ſub impio Marte iniqua ſtipendia, vulnera, neces & furcas mereri. Bene tamen in hoc prælio cum quibuſdam actum eſt, qui deguſtata belli ſuauitate pedibus pro armis vſi, & depoſitis haſtis domum ad beatos raſtros, benedictum aratrum, ſanctamque ſtimam recurrerunt. Munzerus Franckenhuſii capitur, in lecto iacens, & morbum ſimulans, qui in carcere quæſtioni ſubiectus cùm præ dolore exclamaret, affatus eſt eum Saxoniæ Dux Georgius: Tu nunc quidem cruciaris, inquit, Munzere: ſed rurſus cogita miſerorum hominum cladem, qui per te nefariè circumuenti hodierno die perierunt. Tum ille magno cum riſu: Hoc voluerunt, ait. Ad ſupplicium ductus animo fuit conſternato, atque deiecto, neque ſuæ fidei rationem explicare poterat, & ipſius confirmandi cauſa Henricus Dux Brunſuicenſis voce illi præibat. Moriturus autem agnoſcebat delictum & errorem, idque palàm profitebatur, & militum ſeptus corona Principes hortabatur ad maiorem clementiam erga miſeros homines: ita fore, vt nullum eiuſmodi poſthac ſit ipſis extimeſcendum periculum: ſimul monebat, vt libros Regum in S. Bibliis diligenter euoluerent. Eo confecto ſermone gladiõ percutitur, & exempli cauſa caput eius affixum haſtæ mediis in campis collocatur. Sleid. Reſtincto nonnihil incendio Ruſticorum elapſus Caroloſtadius per ſportam de muro Rotenburgenſi (iſthic enim per hyemem totam latuerat) demiſſus eſt. Miniſtri autem Eccleſiæ Rotenburgij ad Tuberam flumen ſecuri percuſſi, & ingens ciuium numerus erutis luminibus ad calamitoſiſſimam mendicitatem redactus eſt.

LVTHERVS & MELANCHTHON hoc anno ſcripta

495 *pt aquædam ediderunt contra Articulos à ſeditioſis ru- 1525
ſticis initio anni, antequam prælıarentur, publicatos.

BELLVM SACRAMENTARIVM inter Lutherum, Zuinglium & Oecolampadium.

ZVINGLIVS hoc anno menſe Martio primum edidit commentarium de vera & falſa religione. Et Subſidium de Euchariſtia, menſe Auguſto, quo tropum in verbis Cœnæ defendit. Idem 13. April. qui fuit dies Cœnę Domini, abolitis veteris Miſſæ ceremoniis primùm Tiguri celebrauit Cœnam Domini eo ritu, qui hodie apud Tigurinos in vſu eſt.

IOHANNES Oecolampadius, Baſilienſis Eccleſiæ Paſtor, edidit primum ſuum ſcriptum de Euchariſtia, hoc titulo: De genuina expoſitione verborum Domini: Hoc eſt corpus meum, id eſt, figura corporis, ſignum, typus, ſymbolum.

POMERANVS breui ſcripto reſpondit Zuinglio.

SVEVICI doctores libro Oecolampadii oppoſuerunt Syngramma conſcriptum Halæ Suevorum 12. Octobr. cui inter cæteros ſubſcripſit Brentius. Oecolampadius verò Sueuicis reſpondens, Antiſyngramma de Cœna Domini publicauit.

Ordinationem Miniſtrorum Euangelij inſtaurauit & in Eccleſiam reduxit Lutherus Dominica Cantate, 14. Maij, cùm primus ordinandus eſſet Georgius Rorarius.

Miſſa primùm celebrata eſt Vitebergæ lingua vernaculâ Dominica 20. poſt Trinitatis, die 29. Octobris.

Sub huius anni initium Lutherus edidit duos libros hoc titulo: Aduerſus cœleſtes Prophetas & fanaticos, in quibus confutatur Carlſtadij ſententia de Cœna Domini & Iconomachia.

Sacrarum cantionum Germanicarum libellus anno

5495 ſuperiore à Luthero & aliis compoſitus, prodiit in lucem huius anni initio. 1525

LVTHERVS ſcripſit librum, de abominatione Canonis Miſſæ, de quo id ſemel monẽdus eſt Lector, Lutheri libris de abroganda Miſſa contradixiſſe (vt autor eſt Cochlæus) plurimos ex Catholicis Theologis: in Anglia Iohannem Epiſcopum Roffenſem: in Germania, Iohannem Epiſcopum Viennenſem: in Gallia Clichtouæum: in Hiſpaniis Quintanam: in Bauaria Eccium: in Marchia Menſingum: ſermone Germãnico Dietenbergium, Emſerum, Cochlæum, plurimoſque alios.

LVTHERVS (ætatis 42.) die Martis poſt feſtum Ioannis Baptiſtæ (27. Iunij) duxit vxorem Catharinam à Bora, genere nobilem, quæ monialis antea fuerat.

FRANCISCVS Rex Galliæ à Ducibus CAROLI V. 24. Febr. (die Matthiæ) in prælio ad Ticinum (amiſſis vltra 8000. militum & 20. proceribus Galliæ cæſis) capitur, & apud Mantuam Carpetanorum in Hiſpania in cuſtodiam datur, eò ex Italia triremibus tranſuectus. Hic cùm diuturnioris carceris impatiens æger eſſet, Cæſar eum ægrotantem inuiſit, & familiaritate, dulcedineque colloquij ſui Regem moribundum non ſolùm confirmauit, ſed etiam ad libertatis ſpem certam erexit. Hãc colloquij ſui ſuauitatem poſtea rebus comprobauit, ac Regi in vxorem data ELEONORA ſorore ſua, EMANVELIS Luſitani Regis vidua, firmam cum eo, certis legibus latis, acceptiſque, pacem corroborauit: ſeptem diebus cum eo amiciſſimè conſumptis, Regem iam ad ſuos in Galliam redeuntem honoris cauſa deduxit, conceſſo illi etiam inter equitandum latere dextro. De hac pugna ad Papiam, nobis iuuenibus ſenes, qui ei interfuerant, multa narrarunt. Studioſi conſulant Guicciardinum lib. 16. vbi exponuntur deliberationes ſapientiſſimæ in ſenatu Cæſaris inſtitutæ, de conditionibus Regi ferendis, &c.

ALBERTVS Marchio Brandeb. relicto Ordine creatur primus

5495 *primus DVX Pruſsiæ à Sigiſmundo Rege Poloniæ, & Ducatum illum hereditarium accipit, qui antea ad fratres Ordinis Teutonici pertinebat: ita is qui antea erat Magiſter Ordinis, iam ſalutatur Dux Pruſsiæ. Func. Sleid.* 1525.

Obierunt:

I. FRIDERICVS Elector Saxoniæ 5. Maij, ætatis 63. Succeſſit in gubernatione IOHANNES frater eius.

II. ELISABETHA Coniunx Chriſtierni Regis Daniæ, Caroli V. Imp. ſoror, Matrona ob pietatem in Deum aliasq; virtutes laudatiſſima die 19. Ianuarij, ſepulta Gandaui.

III. FERDINANDVS DAVALVS Marchio de Piſcara, bellator virtutis & fortunæ admirandæ, & poſt Deum autor præcipuus victoriæ de Gallis ad Papiam partæ, hectica febri extinctus circa initium Decemb. (alii menſe Nouemb.) ætat. 35. Mediolani. Guicciard.

IIII. MARTINVS Dorpius, ad quem Eraſmus plurimas ſcripſit Epiſtolas, in Anglia, 31. Maij. Hūc ait Eraſmus non perinde vt alios deteſtatum eſſe, ſi quid Lutheri dogmatibus eſſet affine.

V. IACOBVS Ceporinus, cuius extat Græca Grammatica, ætatis 26. Tiguri.

Berlini Monachus, qui pro concione S. Paulum mēdacii arguerat, ſubitò in ſuggeſtu extinctus eſt apoplexia, die Stephani.

IACOB Pauanas Bolonienſis Gallus, Lutetiæ crudeliter vſtulatus, protomartyris ibi nomen & palmam retulit. Beza in Icon.

Nati ſunt:

I. IOHANNES GEORGIVS Ioachimi II. filius, Elector Marchio Brandeb. 11. Septembris, hora 1. antemeridiana.

II. IOANNES ALBERTVS Alberti fil. Dux Megapolitanus, Princeps pius & literatus, die 22. Decembris, h. 21. Suerini.

5495 III. CASPARVS *Cruciger Theologus, Caſpari filius,* 1525
C.S.E.10.*Martij.*

IIII. CASPARVS *Peucerus Philoſophus & Medicus excellentiſsimus, Melanchthonis gener,* C.S.E.6.*Ianuarij, hora* 12. *noctis præcedentis feſtum diem Epiphaniorum, Budiſsinæ Luſatiæ ſuperioris metropoli.*

V. IVSTVS *Ionas, iunior, Iuriſconſul. Iuſti Ionæ Theologi filius,* 3.*Decembris.*

VI. GEORGIVS *Cracouius* IC. 12.*Aprilis, hora* 7.*matutina in Pomerania.Eber.*

VII. CHRISTOPHORVS *Stymmelius Theologus, editis ſcriptis clarus, Paſtor & Superintendens Eccleſiæ Stetinenſis, &c.* 22. *Octobris; Francofurti ad Viadrum.*

VIII. VICTORINVS *Schönfeldt Mathematicus inſignis,* C.S.E.

5496 FRANCISCVS *Rex Galliæ ex cuſtodia dimiſſus, cum Pontifice ac Venetis fœdus contra Cæſarem facit.* 1526

CAROLVS V. *Cæſar vt iniuriam ſibi à Clemente Papa Romano illatam vlciſceretur, nominis Pontificij auctoritatem per omnem Hiſpaniam abolet: exemplo ab Hiſpanis ipſis poſteritati relicto, poſſe Eccleſiaſticam diſciplinam citra nominis Pontificij auctoritatem ad tempus conſeruari.Thuanus.*

LVDOVICVS, *Vladislai Iagellonis filius, Rex Vngariæ & Bohemiæ, copiis ſuis ad oppidum Mohatzium medio loco poſitum inter Budam & Belgradum à* SOLYMANI *exercitu fuſis & cæſis fuga ſalutem quæſiturus, in vicinæ paludis lutulento gurgite depreſſus & ſuffocatus interiit die decollationis Iohannis Baptiſtæ, 29 Auguſti atque* LVDOVICO *ſucceſsit* FERDINANDVS *Rex Vngariæ.Et hoc anno* SILESIA *venit in poteſtatem Regis Ferdinandi.Leonclau.Backschius.*

IOHANNES *de Zapolia, VVaiuuoda Tranſyluaniæ & Comes terræ Scepuſienſis, poſt Ludouici Regis funeſtum occaſum, à nonnullis regni proceribus Rex ſalutatur die*

Marti-

5496 *Martini, Palatino regni Stephano Bathoreo, atq; aliis Baronibus & Magnatibus non conſentientibus. Backſchius, Chron. Vngar.* 1526

Conuentus SPIRENSIS *inchoatur 25. Iunij: de quo vide Sleid. Hortenſ.*

FRANCISCVS Pizarrus & Didacus Almagrus Hiſpani, auſpiciis Caroli V. Imperatoris expeditionem in PERVANAS regiones ſuſcipiunt, illudque ampliſſimum & ditiſſimum regnum, Attabaliba Rege capto & interfecto, ſubigunt.

ERASMVS Hyperaſpiſten edidit aduerſus Lutherũ.

Diſputatio BADENSIS inter Eccium & Oecolam. de Cœna Domini & aliis articulis, 16. Maij.

CASPARVS Suenkfeldius & Krautvaldus in Sileſia ſpargunt ſuum dogma de Cœna Domini.

THOMAS Anabaptiſta fratrem Leonhartum in parentum præſentia apud S. Gallum decollauit: fruſtrà Abrahæ exemplũ ſecutus, 8. Feb. Stump. l. 5.

POLYDORVS Vergilius Vrbinas, autor libri de rerum inuentoribus, hoc anno Londini in Anglia edidit libellum de Prodigiis. Vixit adhuc Polydorus anno 1533.

Academia MARPVRGENSIS in Haſſia conſtituta à Philippo Haſſiæ Landgrauio.

GEORGIVS Frenſbergius bellator fortiſſimus, & Germanicarum cohortium CAROLI V. Imp. ductor, Italicum exercitum, cui Iohannes Medices praeerat, in agro Mantuano, die 24. Nouemb. feliciter fudit & profligauit. Guicciar.

ERASMVS 21. Maij ſcripſit Apologiam de edito libello Colloquiorum familiarium, quæ ad Colloquiorum calcem adiecta eſt. Eiuſdem de hoc libello iudicium vide Epiſt. lib. 21. Ep. 33. Et lib. 22. Epiſt. penultimam.

CAROLVS V. in matrimonium duxit ISABELLAM, Emanuelis Portugalliæ Regis relictam filiam, nuptiis die 10. Ianuarij, Siuiliæ ſolenniter celebratis.

1496 Nati ſunt: 1526

I. AVGVSTVS Dux Saxoniæ Elector, HENRICI Ducis filius, 31. Iulij, hora 5. ante merid. annis 1587. propè completis à natali Auguſti Cæſaris.

II. WOLFGANGVS, Ludouici filius, Palatinus Rheni Comes Bipontinus, Princeps ſapiens & literatus, die 26. Septembris, paulò ante horam 2. veſpertinam, Biponti.

III. ADOLPHVS, Friderici I. Daniæ Regis filius, hæres Norvegiæ & Dux Holſatiæ, 26. Ianuarij, Flenſburgi.

IIII. IOACHIMVS à BERGE, genere, doctrina, ſapientia & virtute vir nobiliſſimus, qui raræ munificentiæ & liberalitatis exemplo plurimos artiũ opt. & Theologiæ ſtudioſos proprio ſumptu in Scholis & Academiis per annos non paucos alit, eoq; nomine non tantùm optimè de Eccleſia & Repub. promeretur, verùm etiam perennem nominis ſui memoriam ad omnem poſteritatẽ tranſmittit, natus eſt prope Glogouiam Herndorfii in Sileſia, die 23. Mar. ſub exortum Solis. *Huius nobiliſſimi Viri ſubiectionibus hiſtoricis multum vſi, multumq; adiuti ſumus in hoc opere: idque gratitudinis ergò profitemur.*

V. HENRICVS RANZOVIVS, Ioh. Equitis aurati filius, trium Daniæ Regum in Ducatib. Sleſuicenſi, Holſatiæ & Dithmarſiæ vicarius & gubernator, Cimbricæ nobilitatis apex, heros omni doctrinarum genere perpolitus, & ſcriptorum plurimorum elucubratione clarus, die 11. Mar. hora 10. min. 31. poſt meridiẽ, in arce Holſatiæ Steinborch.

VI. HVBERTVS GOLTZIVS Venlonianus, ob doctiſſima ſcripta de rebus Romanis edita lectus in ordinem Ciuium Romanorum, Antiquarius & hiſtoricus celeberrimus, Venloæ in ducatu Iuliacenſi, die 30. Octobris.

VII. CA-

Digitized by Google

5496 VII. Carolvs Cluſius Atrebas, Medicus & Scriptor hiſtoriæ ſimplicium peregrinorum clariſſimus, die 19. Februarij, mane ſub horam quintam; Atrebati metropoli Comitatus Artheſiæ in Gallia Belgica. 1526

VIII. Marcvs Antonivs Muretus, eloquentiæ laude clarus menſe Aprili, Lemouici in Gallia.

IX. Martinvs Cruſius, Græcæ linguæ & Oratoriæ in Academia Tubingenſi Profeſſor celebris, & Annalium Sueuicorum ſcriptor, C. S. E. 19. Septemb. media hora 4. pomeridiana, Bottenſteini.

M. Christianvs Sagittarius Auguſti Electoris Saxoniæ concionator.

Ismael Sophi Rex Perſarum primus è Sophinis, obijt hoc anno, cui ſucceſsit filius Techmas. Leonclau.

5497 Inſtituta eſt deliberatio de prima viſitatione Eccleſiarum in Saxonia, de qua extât libellus latinus Philippi Melanchthonis, hoc anno editus. Ea tamen viſitatio in ſequentem annum dilata eſt. 1527

Roma capta & direpta ab exercitu Caroli V. cuius duces erant Carolvs Borbonius & Georgivs Fronſpergius, 6. Maij, die Iohannis ante portam Latinam Anno Vrbis conditæ 2278. poſtquam à Totila capta fuerat 980. id eſt, decies & quater 70. Pontifex ſeſe dedidit 6. Iunij, quo die etiam ſuæ dignitati reſtitutus eſt. Vide Epiſtolam Eraſmi lib. 22. Ep. 25. 26. vbi ait, Pontificem Clementem inclementiſsimè tractatum eſſe.

Lvtherus edidit librum, quo defendit ῥητὰ verborum Cœnæ Domini aduerſus Zuinglium & Oecolampadium, quorum vterque Luthero reſpondit.

Hoc anno prouolârunt in publicum multa ſcripta Anabaptiſtarum.

Caspar Suenkfeldius relicta Sileſia contulit ſe

5497 Argentinam, ibique doctrinam Martini Lutheri impugnare cœpit ſcriptis publicis. 1527

TRAIECTINORVM ciuitas in Geldriorum poteſtatem redacta eſt 6. Aug. Chron. Traiect.

FERDINANDVS Praga coronatur in Regem Boëmiæ, die Matthiæ, 24. Februarij: in Regem Vngariæ apud Albam Gracam 28. Octob. Alij 3. Nouemb.

Torgæ celebratæ ſunt nuptiæ IOHANNIS FRIDERICI Electoris Saxoniæ cum Sibylla filia Iohannis Ducis Cleuenſis, Dominica Exaudi, 2. Iunij.

Nati ſunt:

I. Optimus IMP. MAXIMILIANVS II. Ferdinandi Imp. primogenitus, 1. Auguſti, inter 11. & 12. noctis, Viennæ.

II. PHILIPPVS Hiſpaniarum Rex CAROLI V. Imperatoris filius, ex Iſabella Emanuelis Portugalliæ Regis filia, in Valle Doleti, 21. Maij, hora 4. poſt merid.

III. VLRICVS, Alberti fil. Dux Megapolitanus, Princeps optimus, Eccleſiarum & Scholarum nutritius liberaliſſimus, die 22. Aprilis, hora 2. minut. 35. poſt meridiem.

IIII. BARBARA filia IOACHIMI II. Electoris Brandeb. & coniux GEORGII Ducis Lignicenſis ac Brigenſis, 10. Auguſti.

ABRAHAMVS ORTELIVS, Seculi noſtri PTOLEMÆVS, Philippi II. Regis Hiſpaniarum Coſmographus, & immortalis illius operis Theatri orbis terrarum autor, vir doctiſſimus, humaniſſimus, integerrimus, die 10. Aprilis, Antuerpiæ.

VI. EBERHARDVS, Ioach. fil. Mollerus, Conſul Reip. Hamburgenſis, die 23. Nouembris, hora 8. matutina.

VII. SIGEFRIDVS Saccus Theologus Magdeburg. die 12. Martij, hora 2. pomeridiana, Northuſæ vrbe Imperiali.

VIII. IACOBVS Rungius Theologus & Profeſ-

Digitized by Google

5497 ſor in Acad. Gypſvvaldenſi. die 15. Iulij, Stargardiæ. 1527

IOHANNES Hermannus Medicus olim Vitebergenſis, poſtea Vratislauienſis, Norlingæ 1500.

Obierunt:

I. CASIMIRVS Marchio Brandeb. Budæ, 27. Septemb. ætat. 46.

II. ALBERTVS Durerus, excellens pictor & Vir ſapiens, Noribergæ, 6. April. ætat. 56.

III. IACOBVS Hogoſtratus, Coloniæ 17. Maij, de cuius morte vide Eraſ. lib. 19. Ep. 13.

IIII. IOHANNES Frobenius Hamelburg. Francus, Typographus ſui temporis celebris (cuius meminit Eraſmus) correptus Paralyſi, Baſileæ.

LEONHARTVS Cæſar ob Lutheranam religionem iuſſu Principis Guilelmi in Bauaria crematur, 16. Auguſti.

5498 BERNÆ Heluetiorum habita eſt celebris diſputatio de Cœna Domini, menſe Ianuario. Poſt diſputationem hanc imagines & aræ vnà cum Miſſa in aliquot vicinis locis ſunt abolitæ. 1528

LVTHERVS edidit maiorẽ confeſſionem de Cœna Domini aduerſus Zuinglianos, vnà cũ confeſſione fidei ſuæ in cæteris doctrinæ articulis. Huic reſponderunt Zuinglius & Oecolampadius. Et quidem Zuinglius librũ ſuum Principi Saxoniæ, & Haſſiæ Lantgrauio, dedicauit. Bucerus quoque edidit Dialogum Arbogaſtum, quo reſpondit Luthero.

BRVNSVIGÆ & in Saxoniæ vrbib. vicinis mutatio religionis inſtituta eſt per Iohannem Bugenhagium Pomeranum.

SVENCKFELDIVS edidit confeſſionẽ ſuam de Cœna Domini, in qua in verbis Domini pronomẽ, Hoc, ait demonſtrare cibum ſpiritualem & cœleſtem.

FRANCISCVS Rex Galliæ cum CAROLO V. Imp. expoſtulat, atque Monomachian ei offert, cui quid reſponderit Carolus, vide apud Sleidanum.

Digitized by Google

5498 *IOHANNES Cuſpinianus Suinfurtenſis, Medicus, & Maximiliani Imp. Orator atque diligentiſſimus inquiſitor antiquitatu, qui Imperatorum hiſtorias edidit, & Conſulum Catalogum contexuit, hoc anno deſcripſit Auſtriam.* 1528

Ne hic annus ſine pugnis abiret, Eraſmus 14. Febr. ludicrum bellum (ita enim interpretabor) mouit Ciceronianis, in quos ſcripſit. Mirum ni Mars riſerit, cùm hæc Mercurialia oratorum certamina otioſus ſpectaret. In hoc libello Eraſmus cēſuram ſuam exponit de Ciceronis, Melanchthonis & aliorũ ſtylo: Ouidium ait Poëtarum Ciceronem videri poſſe. Suam quoq; ſententiã de imitatione & recta ſcribendi ratione addit. Ibidem de ſuo ſtylo ſic loquitur: *Quid Eraſmus Roterodamus? Abijcit ac præcipitat omnia, nec parit, ſed abortit, interdum iuſtum volumen ſcribit, ſtans pede in vno, nec vnquam imperare poteſt animo ſuo, vt vel ſemel relegat quod ſcripſit, nec aliud, quàm ſcribit, cùm poſt diutinam lectionem demum ad calamum ſit veniendum, idque rarò*

BALTHASAR Hubmaier Doctor Anabaptiſticus Viennæ crematur.

Nati ſunt:

I. ALBERTVS Dux Bauariæ, gener Ferdinandi Imp. 29. Februarij.

II. IOANNES BASILIVS Magnus Dux Moſcouiæ, die 25. Auguſti, dodrante horæ poſt 7. veſpertinam.

III. IVLIVS, Henrici Iunioris fil. Dux Brunſuic. & Luneburgenſis, die Petri & Pauli (29. Iunij.)

IIII. OTHO, Othopis filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburg. in Harburg, die 25. Septemb.

V. CHRISTOPHORVS Ehemius IC. Patricius Auguſtanus, menſe Auguſto, Auguſtæ Vindelicorum.

VI. IANVS IACOBVS Boiſſardus, vir doctiſſimus & Poëta elegantiſſimus, cuius inter alia eruditi

5498 diti extant Emblematum, Antiquitatum Romanarum & Iconum CL. Virorum libri, &c. circa hunc annum Veſontij natus eſt. 1528

VII. Petrvs Lotichius Secundus, Poëta præſtantiſſimus, die 2. Nouembris, in Cœnobio Solitariæ.

VIII. Iacobvs Andreæ Theolog. C.S.E. die 25. Martij, VVaiblingæ. Cruſius in Annal.

Obierunt:

I. GEORGIVS Fronſpergius Eques auratus Germanus, dux militia celeberimus, Caſareis ſemper partibus addictus, qui pracipuè fractis fæderatorum contra CAROLVM V. Imperatorem in Italia conſilijs, Imperij decus ſua virtute, Deo dante, tutatus eſt, quiq; multa potius egregia laudis, quàm bellici quaſtus decora domum retulit, apoplexia extinctus obijt 20. Auguſti, atat. 54. m. 10. d. 27. Mindelhaimi Sueuorum. Hunc virum quindecies iuſto pralio, extraordinaria verò acie ſupra vicies admirabili fortitudine dimicaſſe ferunt.

II. ODETTVS Foixius Lottrecthus Gallicus dux, qui vt olim Demetrius Macedo, Vrbium expugnator dictus eſt, in caſtris ad Neapolim peſte extinctus, die 15. Auguſti. Guicciardin.

III. Hippolytus de Marſilijs IC. Bononienſis, qui eam iuris partem, qua circa crimina verſatur, tractauit, die 7. Februarij, atat. 78. m. 2. d. 11. Bononia. Schrad. Forſt.

FOEDVS SMALCALDICVM.

5499 Conuentus Spirensis celebratur, in quo nata eſt appellatio Protistantivm, quæ Euangelicis tribuitur, eò, quòd ab illis in Cõuentu Spirenſi, die 19. Aprilis, exhibita ſit Proteſtatio in religionis negotio. Menſe Nouembri Proteſtantes Smalcaldiæ Conuentum egerunt, vbi primùm propoſita & agitata eſt quæſtio de mutuo 1529

fœdere

5499 fœdere Principũ Euangelicorũ. & de defenſione. 1529
aduerſus ſuæ religionis hoſtes vim ipſis illaturos.

Pax inter Pontificem & Cæſarem Barcinona 26. Iunij facta.

Pax inter Cæſarem & Galliæ Regem Cameraci inita 5. Auguſti.

ERASMVS Roterodamus menſe Aprili, Baſilea relicta, Friburgum, Briſgoiæ oppidum, ditionis Ferdinandi, diſtans Baſilea itinere dici, commigrauit, propter mutatam religionem, & vitandæ ſuſpicionis cauſa, ne videretur illa pbare, quæ tũ tẽporis Baſileæ gerebantur, & quòd in Heluetia omnia ab bellum inteſtinũ ſpectare videbat. Nouembri mẽſe libellum hoc titulo edebat: Contra quoſdam, qui ſe falsò iactant Euangelicos. Huic ſcripto deinde reſponderunt Theologi Argentinenſes, quoniã de ipſis potiſſimùm & Baſilienſib. ille tractauerat, inprimis autem de Bucero. Sleid. Lauater. Hoc ſcriptum Eraſmi eſt in Euangelicos valdè cõtumelioſum, ex quo nos paucula de multis ſubiungemus, iudicium lectori candido & præiudicijs nõ corrupto relinquentes *Ego tibi*, inquit, *ex Euangelicis multos oſtendã, qui facti ſunt ſeipſis deteriores. Excuſſæ ſunt è templis ſtatuæ, ſed quid refert, cùm nihilò ſecius in animo colantur Idola vitiorũ? nec video, quo conſilio quidam tanto ſtudio demoliti ſint imagines, niſi vt eſſet conſpirationis ſymbolum. Interim obtenditur horrendũ idololatriæ crimen. Sed quis nunc eſt tam lapis, vt putet lapidibus ac lignis ineſſe ſenſum? & ſi qui tales ſint, quantulum erat negocij docere populum, imagines ad hoc tantùm repertas, vt imperitis memoriam adiuuent, &c.* Hæc & alia multa Eraſmus (nam atrociora præterij) qui an ſibi ipſi per omnia perpetuò conſtet & conſentiat: an item vtriſq; ſatisfacit, Catholicis & Euangelicis, norunt qui ſcripta eius legerunt. Idem taxat mutationem religionis Baſileæ factam lib. 19. ep. 32. & 39. vbi ait: *Se hoc anno*

Paſcha

5499 *Paſcha egiſſe abſque Alleluia, licet non ſine lactucis agreſtibus.* 1529

VRATISLAVIÆ faſtigium turris Eliſabethanæ, altum cubitos 119. corruit, in Vigilia Matthiæ Apoſtoli, hora ſecunda noctis. Hiſtoria illius ruinæ, qua nemo præter felem læſus fuit, ad D. Eliſabethæ depicta eſt, cum hac ſubſcriptione:

Mirabilis in altis Dominus.

Collapſa eſt turris Syloë madefacta cruore,
Pyramide hac noſtra nemo cadente perit.
Nam iuſſu Domini exceptam, cui gloria Soli:
Angelica molem depoſuêre manus.

SOLYMANVS Turcarum Imp. exercitu numeroſiſſimo, trecentis millibus militum inſtructo, VIENNAM Auſtriæ, die 26. Septembris, vndiquaque obſidere cœpit: tormentis & machinis bellicis vicies acerrimè oppugnauit, & muros aliquoties cuniculis ſuffoſſos rupit. Verùm propugnatorum Chriſtianorum, quorum Dux ſupremus erat PHILIPPVS Comes Palatinus Rheni, armis & virtute fortiter ac animosè repulſus, magna exercitus ſui parte amiſſa obſidionem ſoluit, & die 15. Octobris iterum diſceſſit. Leonclau. & alij.

Circa feſtum Michaëlis nouum morbi genus, quod ſudorem Anglicum, vel Anglicam peſtem ſudatoriam dixêre, multa loca Germaniæ inuaſit. Antuerpiæ tridui ſpacio 400. aut 500. homines extinxit. Eraſ. Epiſt. lib. 26. Ep. 56.

Colloquium MARPVRGENSE de cœna Domini inter Lutherum & Zuinglium alioſque Theologos inſtituitur. Durauit triduo. Conſtituta eſt 3. Octobris Concordia diſcors: certè induciæ in cauſa Eucharistica non fuerunt ſtabiles ac diuturnæ.

Flensburgi Regis Daniæ mandato colloquuntur de Cœna Domini Iohannes Bugenhagius Pomeranus & Melchior Hoffman, illo ῥητὸν, hoc διάνοιαν verborum Domini defendente.

Finito

5499 Finito colloquio Hoffmannus in exilium actus eſt, & Argentinæ Dialogum de colloquio edidit. 1529

LVTHERVS Minorem Catecheſin menſe Ianuario edidit, Maiorem menſe Octobri, circiter.

Argentorati & Baſileæ Miſſa abrogatur, & ſtatuæ è templis eijciuntur. Sleid.

Nati ſunt:

I. FERDINANDVS Archidux Auſtriæ, filius Ferdinandi Imp. 14. Iunij, poſt horam 2. pomeridianam, Lintzij.

II. IOHANNES FRIDERICVS II. Iohannis Friderici I. filius, Dux Saxoniæ, 8. Ianuarij (alij 8.) hora 7. veſpertina.

III. CASPARVS Hoffmannus Medicinæ Doctor, & Electoris Brandeburgici ἀρχίατρος Leobergæ, Cal. Octob. Hic vir eſt præcipuum amicorum meorum lumē, & optimus Iſagoges noſtræ patronus.

IIII. NICOLAVS Ciſnerus IC. Mosbaci oppido Palatinus.

V. NICOLAVS Vigelius IC. qui ſcriptis ſuis ius Ciuile & Canonicum illuſtrauit, Treiſæ Haſſorum oppido.

VI. HENRICVS Retelius, Coſ. Saganenſis, amicus meus optimus, atque hiſtoriarum ſtudioſiſſimus, 18. Nouembris, Sagani.

VII. ABRAHAMVS BVCHOLCERVS, qui hanc Sylvulam Chronologicam primùm collegit, pridie Michaëlis, 28. Septembris, ſub veſperam, poſt horam 5. in ditione Electoris Saxonici in pago Schönau prope Damam, quæ 6. milliarium ſpacio Viteberga diſtat.

Obierunt:

I. IOHANNES Cuſpinianus, Medicus Maximiliani Imp. Orator & Hiſtoricus clariſſimus, C. S. E. hoc anno Viennæ obijt. Henr. Pantal.

II. ADOLPHVS Clarenbach ob Lutheraniſmum Coloniæ exuſtus eſt 28. Septembris.

5499 III. LVDOVICVS Berquinus Atrebas, ob religionem Lutetiæ combuſtus 22. Aprilis. Vide Eraſmum lib. 24. Epiſt. 4: Beza in iconibus habet 11. Nouembris. 1529

IIII. PAVLVS Æmylius Veronenſis, hiſtoricus Gallicus, 5. Iulij.

5500 IVBILÆVS MVNDI 110. Moſis 60. Chriſti prædicationis 30. 1530

Hic annus eſt medium ſexti & vltimi millenarij Mundi, cuius altera pars annorum 500. ſi Eliæ cuiuſdam dicto credimus, non complebitur.

ARGENTINENSES, TIGVRINI, BERNATES, & BASILIENSES, die 5. Ianuarij fœdus inter ſe fecerunt, ad mutuam defenſionẽ contra vim iniuſtam, quæ propter Euangelium inferretur.

CAROLVS. V. Imp. Bononiæ coronatur REX LONGOBARDORVM, 22. Februarij. Die verò ſuo natali, hoc eſt, 24. Febr. (quo Carolus complebat annum ætatis 30.) coronatur Imperiali Corona, maximo cum apparatu & ſplendore, à Pontifice Clemente VII. cum iuraſſet, Pontificiæ dignitatis perpetuum ſe fore defenſorem. Eſtque hic annus à Coronatione Caroli Magni 730. à priore Coronatione Caroli V. per Electores 10.

CAROLVS V. ingreſſus eſt Auguſtam 15. Iunij. Poſtridie, Corporis Chriſti feſto, Miſſæ interfuerunt Cæſar & alij Principes maximo numero, præter Saxonem, Lantgrauium, Luneburgicos fratres, Georgium Brandeburgicum & Anhaltinum. His Cæſar nuntiauerat, vt & intereſſent, & ſuos abrogarent Concionatores: Illi autem non venerunt, & quia conuentus hic eò ſit indictus, vt omnium audiantur ſententiæ, dicebant ſe non poſſe ſuis imponere ſilentium, ante cognitionem cauſæ. Biduo poſt fuit edictum, vt vtriuſque partis Concionatores deſiſtant, donec de religione decidatur: Cæſar tamen aliquos conſtitueret, qui ſine cuiuſquam contumelia doceant. Fuit hoc voce præconis denuntiatum, conſtituta pœna. Die 20. Iunij factum eſt initium Comitiorum, & Archiepiſco-

Digitized by Google

5500 *piſcopus Moguntinus Miſſam de Spiritu ſancto cantauit,* 1530
cui etiam Elector Saxoniæ interfuit officij ratione enſem Cæſari præferens, cùm antea, quid de Miſſa ſentiret, teſtatus fuiſſet.

COMITIA AVGVSTANA CELEBERRIMA.

CONFESSIO AVGVSTANA, ſcripta à PHILIPPO Melanchthone exhibita eſt CAROLO V. Imp. à Proteſtantibus, poſtridie Iohannis Baptiſtæ 25. Iunij: fuit dies Sabbati, præcedens Dominicam 2. Trinitatis. Cõfeſſioni ſubſcripſerunt: IOHANNES Elector Saxoniæ, GEORGIVS Marchio Brandeburgenſis, IOHANNES-FRIDERICVS Dux Saxoniæ, ERNESTVS Dux Brunſuicenſis, PHILIPPVS Lantgrauius Haſſiæ, FRANCISCVS Dux Luneburgenſis, WOLFGANGVS Princeps Anhaltinus, NORIBERGA & REVTLINGA. Interfuerunt his Comitijs multi Theologi: pręcipui fuerunt ex Catholicis: CAMPEGIVS Cardinalis Legatus Pontificis, ECCIVS, FABER, COCHLÆVS, &c. Ex Euangelicis: PHILIPPVS Melanchthon, IVSTVS Ionas, GEORGIVS Spalatinus, ANDREAS Oſiander, IOHANNES Agricola Islebius, & alij. Hæc confeſſio publicè prælecta eſt, vt diximus, 25. Iunij à prandio, in Palatio Cæſaris, in loco (vt ſcripſit Iuſtus Ionas) qui capiebat circiter 200. homines. Conſederant Cæſar & Electores, *inquit*, & abſentium Electorum Legati vtrinque. Deinde ex vtroque latere alij Principes & Ordines Imperij. Recitabat Confeſſionem D. Chriſtianus Beyer, articulatè, diſtinctè & clarè, vt ab omnibus exaudiretur. Abſoluit totam duabus horis. Satis attentus erat Cæſar, qui ſibi curauit noſtram Confeſſionem reddi Italica & Gallica lingua per Alphonſum Valdeſium Hiſpanum, & Alexandrum Schuueis, &c.

Digitized by Google

5500 Apologia Cōfeſſionis Auguſtanæ, ſcripta à Philippo Melanchtone, oblata eſt Carolo V. die 22. Septembris: ſed non recepta. Lutherus huius Cōuentus tempore fuit in arce Coburgenſi, qui locus etiam Lutheri Pathmus & Eremus dicitur.

Catholicorum Confutatio oppoſita Euangelicis prælecta eſt in Conſeſſu Imperij, 3. Auguſti. Elector Saxoniæ cum duobus Principibus Luneburgenſibus & Theologis ſuis. Auguſta diſceſſit 23. Septembr. Legatos aliquot ibi relinquens, qui finem Comitiorum expectarent.

Hic eſt annus à partitione terræ promiſſæ ſub Ioſua 3000. Baptiſmo Chriſti 1500. ætatis Lutheri 47. Conditæ Academiæ Viteb. 28. Sicut autem Lutherus mutationem religionis inſtituit ætatis 34. Ita Philippus confeſſionem hanc ſcripſit ætatis 34.

Quatuor vrbes: Argentoratvm, Constantia, Meminga & Lindavivm, peculiarem ſuæ fidei Cōfeſſionem exhibuerunt Cæſari per Caſparum Hedionem, Eccleſiæ Argentinenſis Doctorem, quæ publicè audita non fuit. Circa finem Comitiorum Imperator recitari iuſſit huius Confeſſionis Confutationem ab Eccio & Fabro conſcriptam. Finitis Comitijs, Confeſſio Auguſtana vtraque lingua typis eſt edita Witebergæ.

Menſ. Decembri, Principes & Ciuitates Proteſtantes in Conuentu Smalcaldiæ, fœderis formulā concipiunt, cui ſtatim quidam ſubſcripſerunt: ſed quarundam Ciuitatum Legati dicebant, ſe omnia ad ſuos relaturos, vt intra ſextam hebdomadam nunciarent, quid facere conſtituiſſent. Sapiens Princeps Fridericvs Dux Saxoniæ olim dicere ſolitus eſt de fœderibus: *Bonum eſt facere fœdera: ſed væ ei qui ſeruat.* Id verum fuiſſe experti ſunt aliquantò poſt confœderati Principes.

Franciscvs *Rex Galliæ inſtituit trilingue Collegium*

Ll 2 Pa

Digitized by Google

5500 Pariſiis, menſe Septembri. Ebraicam linguam profeſſus eſt FRANCISCVS Vatablus: Græcam PETRVS Daneſius: quibus duobus additus fuit IACOBVS Tuſanus Græcarum literarum Doctor. 1530

Hoc anno magna nominis celebritate in Italia floruit MARCVS HIERON. Vida Cremonenſis. Epiſcopus Albæ, quem proximè ad Virgilianam excellentiam perueniſſe multi eruditorum iudicant, cuius rei euidens teſtimoniū præbet inſigne illud opus Chriſtiados & alia ſcripta, quæ hodie non ſine autoris admiratione & æterna laude ab omnibus leguntur. Boiſſard. lib. 1. Iconum.

De Epiſcopo Eboracenſi in Anglia hæc ſcribit Eraſmus: *Cardinalis Eboracenſis*, inquit, *ſic offendit animum regium, vt ſpoliatus bonis & omni dignitate, teneatur non in carcere, ſed in quodam ipſius prædio, adhibitis triginta duntaxat ſeu famulis ſeu cuſtodibus. Proferuntur in illum querelæ innumeræ, vt vix exiſtiment effugere poſſe capitis ſupplicium. Hic eſt fortunæ ludus, ex ludi magiſtro ſubuectus ad regnum. Nam planè regnabat verius quàm ipſe Rex, metuebatur ab omnibus, amabatur à paucis, ne dicam à nemine. Paucis antè diebus quàm caperetur, curauerat Richardum Paceum conijciendum in carcerem, ac minitabatur etiam meo Archiepiſcopo Cantuarienſi. Ante ruinam exaltatur Spiritus, ait Salomon. Archiepiſcopus Cantuarienſis vocatus imò reuocatus eſt ad Cancellarij munus, quo non aliud in Anglia maius: ſed is excuſauit ætatem, iam imparem tanto negocio. Itaque prouincia delegata eſt Thomæ Moro, magno omnium applauſu, nec minore bonorum omnium lætitia ſubuectus, quàm deiectus Cardinalis.*

De hoc Epiſcopo Eboracenſi lege Guicciardinum, qui & de huius hominis ſuperbia quædam refert, &c.

In Scotia ſolum cæde martyrum cœpit ſubigi, vt ſemen verbi diuini ſeri poſſet: Patritio Hamiltone martyrij coronâ nobilitato.

ROMÆ die 8. Octobris, circa noctis horam vndecimam Tybe-

5500 *Tyberis ſubita exundatione excurrens, ingenti damno vrbem adfecit.* 1530

Hoc ipſo anno Prouincia CVLIACANA in America, quæ nunc regni NOVÆ GALICIÆ pars eſt, Caroli V. auſpiciis inuenta: in cuius tractu vna tantùm Colonia Hiſpanica, quæ S. Michaëlis nomen gerit, reperitur. Regio hæc vtcunque rerum neceſſariarum fertilis eſt. Ex montibus argentum magna copia effoditur. Incolæ nudi incedunt, verendis tantùm panniculo, ex goſſipio conflato, coopertis. Bella & latrocinia exercent; qui maritima tenent, piſcationibus vt plurimùm operam nauant: qui interiora habitant, venationibus vitæ præſidia quærunt: gens alioqui eſt pauperrima. Abrah. Ortelius in Theatr. Orb. Ter.

Nati ſunt:

I. IOHANNES VVILHELMVS, *filius Iohannis Friderici Elect. Saxoniæ, 11. Martij.*

II. FRIDERICVS *Marchio Brandebur. & Epiſcopus Magdebur, Ioach. II. Elect. Brandeb. filius, 12. Decembris Berlini.*

III. IOACHIMVS *Comes de Ortenburg, ex illuſtri & antiqua Comitum Ortenburgicorum familia in Bauaria, die 6. Septembris.*

IIII. SIGEFRIDVS *Ribiſchius, Conſiliarius aliquot Impp. vir ſapientia, doctrina & virtute ornatiſſimus, Vratislauia, 13. Septemb. Hunc virum ego Bibliothecam meam hiſtoricam appellare ſoleo, cui acceptum refero quòd Golzium & ſimiles egregios Scriptores noui.*

V. IOSIAS *Simlerus Theolog. Tigurinus, C.S.E. 6. Nouembris.*

VI. HENRICVS *Mollerus, Ioach. fil. Theologus celebris, die 12. Aprilis, Hamburgi.*

VII. DAVID *Chytraus, Theologus & Hiſtoricus, cuius inter alia ſcripta plurima eruditi extant Chronicorum Sax. libri, 26. Februarij, Mentzinga Sueuiæ oppido.*

5500 *VIII. GVILIELMVS Xylander, vir doctiſſ. & clariſſ. Auguſtæ Vindelicorum.* 1530

Obierunt:

I. MARGARETHA filia Maximiliani Imp. ſoror Philippi Regis Hiſpaniæ, Mechliniæ, menſe Decembri, ætat. 51: cui in Belgici gubernatione ſucceſſit ſoror MARIA, Ludouici Vngariæ Regis vidua.

II. NICOLAVS II. Senior, Salmæ Comes, heros & bellator fortiſſimus, poſtquã FRIDERICO III. MAXIMILIANO I. CAROLO V. & FERDINANDO, Romanis Imp. an. 46. fortem & ſtrenuã operam domi militiæque nauaſſet, Anno Chriſti 1529. SOLYMANO Turcarum Imp. Viennam obſeſſam grauiter oppugnante, dũm muro pulueris ſubiecti vi labefactato & diruto, hoſtib. ſe inuicto animi robore opponit, ſaxo percuſſus, lethale vulnus accepit, ex quo demum hoc ipſo anno, die 4. Maij, æt. 72. in Auſtriæ Caſtello Marcheck obiit.

III. HIERONYMVS Mercurinus Cattinaria, Caroli V. Imp. Procancellarius & conſiliorum intimorum conſcius, vir ſapientiſſimus, & plerorumque, quæ poſtea acciderunt in Gubernatione, vates non falſus, die 4. Iunij.

IIII. ACTIVS SINCERVS Sannazarius Equeſtris ordinis Poëta Neapolitanus, ætat. 72. m. 1. d. 29. Neapoli.

V. FRANCISCVS Lambertus Auenionenſis Theolog. eximius, die 18. Aprilis, Marpurgi.

VI. THOMAS Volſæus ex ſacerdote Eborac. Epiſcopus, Cardinalis, ad omnes honorum gradus creatus, tandem fortunis omnibus ſpoliatus, Londinum verſus in carcerem ducendus, ad oppidum Leiceſtrium exanimatus.

5501 *FERDINANDVS Archidux Auſtriæ, Vngariæ & Boëmiæ Rex, die 5. Ianu. Coloniæ renunciatur Rex Romanorum; & 11. Ianuarij coronatur Aquiſgrani.* 1531

IOHAN-

5501 IOHANNES Comes Tarnouiius Ruſſiæ Palatinus, PETRVM Moldauiæ Principem, quòd neglecto fœdere & iuramento, fide & honore poſthabito, & nulla hoſtilitatis denunciatione præmiſſa, POKVZIAM regni Poloniæ prouinciam occuparat, ad Obertinum cum exercitu cæcîdit, & victoriam memorabilem obtinuit, 22. Auguſti Gaguinus.

FRANCISCVS Pizarrus, Peruanæ Meridionalis Americæ partis Prætor à Carolo V. Imp. deſignatus Regiones Æquatori & Tropico Capricorni in America ſubiectas, ſequenti ſexennio occupauit, & Hiſpanorum Colonias, Tumbeſiam, Limam, Arequipam, Neapolim, Argyropolim, Trugillium Guanacum, & Quito aliasque condidit.

SERVETVS edidit 7. libros de erroribus Antitrinitariis.

Hoc anno Iulius Pflug ſcripſit Epiſtolam ad Eraſmum, cui ille reſpondit. Vide Ep. lib. 27. ep. 1. 2.

GEORGIVS Wicelius à Lutheranis defecit ad Catholicos, vt ipſe ſcribit. Ab eo tempore ampliùs 36. annis oppugnauit Euãgelicos publicis ſcriptis.

FRANCISCINVS Curtius Papienſis IC. hoc anno floruit Patauij.

Nati ſunt:

I. MATTHÆVS Weſenbecius Iuriſconſultus, qui præclara ingenij doctrinæque documenta ſcriptis ſuis impreſſit, die 25. Octobris, Antuerpiæ.

II. IOHANNES Sambucus Med. & Hiſtoricus, Tirnauiæ Pannoniæ oppido, die Iohannis Baptiſtę.

Obierunt:

I. HVLDRICHVS Zuinglius Theologus Tigurinus, in prælio cæſus ac mortuus crematus eſt 11. Octob. ætatis 48. cum docuiſſet Tiguri an. 12. Ei ſucceſſit HENRICVS Bullingerus. Vltima Zuinglij lethaliter in pugnâ vulnerati vox fuit: Ecquid hoc infortunij? Age, corpus quidem occidere poſſunt, animam non poſſunt. Myconius.

Digitized by Google

5501 II. Iohannes Oecolampadius Theologus Baſil, anthrace correptus ſancto obiit Baſileæ æt. 49. Calend. Decembris. De huius obitu vide præfationem Grynæi in Ezechielem Oecolamp. Vltima morientis vox fuit: Salua me Christe Iesv. 1531

III. Iohannes Stoflerus Iuſtingenſis Sueuus, Mathematicus excellens & vir integerrimus, C.S.E. Tubingæ 16. Februarij, ætatis 79. alij 80.

IIII. Bilibaldvs Pirkhamerus Patricius Noribergenſis, vir doctiſſimus, & editis ſcriptis clariſſ. Noribergæ ætat. 61. Huius Encomium habet Eraſmus in Epiſtolis, lib. 26. Epiſt. 33.

5502 1532

PRIMA PAX IN RELIGIONE.

Pax inter Cæſarem & Proteſtantes facta, quam impetrârunt à Cæſare Albertvs Moguntinus, & Lvdovicvs Palatinus. Huius pacificæ tranſactionis verba edita ſic habent: Dei gratia nos Albertus Moguntinus, &c. Et Ludouicus Palatinus, &c. impetrauimus, vt Cæſarea Maieſtas clementer conſenſerit, vt communis & publica pax conſtituatur, vſque ad generale, liberum, Chriſtianum Concilium, &c. Datæ Noribergæ, feria 3. poſt Mariæ Magdalenæ, id eſt 23. Iulij, 1532.

Gvnsivm Vngariæ oppidum, defendente forti & claro viro Nicolao Iurizio cum ducentis armatorum millibus Solymanvs ter decies oppugnauit, non captum tamen vi, ſed deditione traditum. Solymanus Imp. audito Caroli Cæſaris aduentu, qui octoginta peditum millia habuit, & triginta ferè galeatorum equitũ ex Germanis, Italis, Hiſpanis collectorũ, exceptis Vngaricis equitibus, nõ expectandũ ſibi ratus, per Noricorũ mõtana fugit, multa præda onuſtus domũ rediẽs. Drechsl.

Iohannes Cadurcus Occitanus profeſſor iuris Tho-

Tholoſę, veritatem quam ſanguine ſuo ſanciebat, ſic aſſeruit, vt non modo Tholoſæ, ſed propter celebrem illam Academiam, in vniuerſa Gallia ſemen purum verbi Dei ſparſiſſe meritò videatur. Beza in Iconib. 1532

CAZANES Michaloglius Vaiuoda, duodecim Turcarum millib. à Solymano Turcarum Imp. altera contra Germanos expeditione in Auſtriæ fines emiſſus, dum incendiis & rapinis omnia depopulatur, & incolas ſeruituti mancipatos abigit, opimâ potitus prædâ, in reditu in Chriſtianorum copias incidit: à quibus, licet fortiter reſiſteret, FRIDERICO II. Principe Palatino Rheni exercitus Ordinum Rom. Imp. contra Turcas Duce ſupremo, tandem ad internecionem vnà cum ſuis copiis cęſus occubuit, intra oppidum Altenmarckt & Neoſtadium Auſtriæ, menſe Septembri. Leonclau. in Annal. Turc.

Eodem anno HARIADENVS Mitylenæus Barbaroſſa dictus, Vrbem ALGIERAM in Africa occupauit. Leoncl.

Nati ſunt:

I. GVILIELMVS, Philippi Lantgrauij Haſſiæ primogenitus, 24. Iunij, hora 5. ante merid.

II. IOACHIMVS Curæus, artis Medicæ Doctor & Philoſophus excellens, C.S.E. 23. Octobris, Freiſtadij Sileſiorum.

III. LEONHARTVS Kranzheim Theologus & Chronologus clariſſimus, olim Superintendens Eccleſiarum Ducatus Lignicenſis, cuius inſigne opus Chronologicum extat: 16. Septembris, in Franconiæ oppido Iphofen.

IIII. IOACHIMVS Maiſterus, Philoſophus, Orator & Poëta præſtantiſſimus, cuius poëmata antiquam Poëtarum grauitatem ac ſublimitatem ſpirant, Rector Auguſti gymnaſij Gorlicenſis, 1. Nouembris, Gorlicij: à nato Virgilio 1600.

V. FRIDERICVS Widebramus, Theologus

5502 & Poëta celebris, 4. Iulij, Peſneccij Voitlandiæ oppido. 1532

VI. M. IOHANNES Roſa, Profeſſor Acad. Ienenſis, vir pius & doctus, C. S. E. die 13. Ianuarij. Eber.

VII. NICOLAVS Selneccerus Theologus Lipſenſis, die 6. Decembris, hora 1. noctis, in oppido Herſpruck. Eber.

Obierunt:

I. IOHANNES Dux Saxoniæ Elector, Friderici frater & ſucceſſor, in oppidulo Saxoniæ Schuueinitz, 13. Augusti, ætatis 63. Sepultus VViteberga in templo arcis: anno 30. à condita Academia VVitebergenſi.

II. GVILIELMVS VVaramus Epiſcopus Cantuarienſis in Anglia, cui ſucceßit THOMAS Cranmerus. VVarami huius inſignia encomia lege apud Eraſmum in Adagijs Chiliad. 4. cent. 7. adagio 58. Item in Epiſtolis lib. 27. Ep. 7. 17. vbi ait, in Comitatu Cæſaris hoc anno obijſſe Viennæ ALPHONSVM Valdeſium, iam magnum, ſed futurum, ſi vixiſſet, maximum: Item in Polonia CHRISTOPHORVM à Schidlouitz, eius regni ſupremum Cancellarium, cui Eraſmus dicauit libellum, qui inſcribitur Lingua.

III. LAZARVS Spenglerus, vir pietate & vſu rerum clarus Reipublicæ Noricæ à Secretis, cuius extant Odæ aliquot ſacræ vernaculæ, calculo extinctus, 7. Septembris.

IV. GREGORIVS Haloander Zuiccauienſis Iuriſprudentiæ illuſtrator, Venetijs.

5503 Vitebergæ 18. Iunij promoti ſunt tres Doctores Theologiæ, præſente Elect. Saxoniæ Iohanne Friderico: CASPAR Cruciger Acad. Rector: IOHANNES Bugenhagius Pomeranus, Vitebergenſis Eccleſiæ Paſtor: & IOHANNES Æpinus Paſtor Eccleſiæ Hamburgenſis: Decano & promotore Iuſto Iona, cuius oratio extat in declamat. Melanchthonis, tomo 1. 1533

ALE-

503 *ALEXANDER Aleſius Scotus patria ſua excedens venit Vitebergam. Ex eo tempore vixit & docuit in Germania.* 1533

ERASMVS edidit librum de amabili Eccleſiæ concordia, enarrans Pſalmum 84. vbi formulam Concordiæ præſcribit Lutheranis & Pontificiis, & non diſſimulat, ſe in vtriſque requirere multum, &c. Vtroſque certè ad officium reuocat. Et Cal. Decemb. edidit libellum de præparatione ad mortem. Idem in Epiſt. lib. 27. Ep. 20. recitat hanc hiſtoriam: *Oppidum, de quo tibi narratum eſt, Germanis dicitur Schiltach: abeſt à Friburgo octo miliaribus, de quo an omnia vera ſint, quæ vulgò iactantur, non auſim affirmare. Illud nimis verum eſt, totum ſubitò conflagraſſe, mulierem confeſſam ſupplicio affectam. Conflagratio accidit 10. Aprilis, qui dies erat Iouis ante Paſcha anno 1533. Quidam eius oppidi ciues apud huius vrbis Magiſtratum rem ita geſtam pro comperto narrarunt, quemadmodum mihi retulit Henricus Glareanus, quantum meminiſſe poſſum. Dæmon ſibilo ſignum dedit è quadam ædium parte: Caupo ſuſpicans eſſe furem, aſcendit, neminem reperit. Sed idem ſignum rurſus ex altiore cœnaculo redditum eſt. Et huc conſcendit Caupo, furem perſequens. Cùm nec illic quiſquam appareret, ſibilus auditus eſt è faſtigio fumarij. Ilico tetigit Cauponis animum, eſſe Dæmoniacum quiddam: iubet ſuos eſſe præſenti animo: acciti ſunt Sacerdotes duo, adhibitus exorciſmus: reſpondit ſe eſſe Dæmonem. Rogatus quid illic ageret, ait ſe velle exurere oppidum: minitantibus Sacrificis, reſpondit, ſe pro nihilo ducere minas illorum, quòd alter eſſet ſcortator, vterque fur. Aliquantò pòſt mulierculam, qua cum habuerat conſuetudinem annis 14. cùm interim illa quotannis & confiteretur & acciperet Euchariſtiam, ſuſtulit in aërem, impoſuitque fumarij faſtigio. Tradidit ollam, iuſſit vt inuerteret: Inuertit, & intra horam totum oppidum exuſtum eſt. An dæmon indignatus ob inductum riualem Cauponis*

ponis

5503 *ponis filium, & oppidum perdiderit, & mulierem, certum non audiui: non eſt tamen veri diſsimile. Huius facti vicini tam conſtans eſt fama, vt fictum videri non queat.* 153

HARIADENVS Mitylenæus Barbaroſſa à Solymano Turcarum Imp. Rex Algieræ factus, & Beglerbegus maris ſupremus conſtitutus, claſſe centum triremium armatus, MOREAM, anno præcedenti ab Andrea Doria Hiſpanicæ claſsis præfecto occupatam, adijt, & Chriſtianis regionem & arces deſertas relinquentibus, CORONAM & alia loca recepit. Leonclau.

Hoc anno quidam ineptè vaticinatus eſt de extremi iudicij die, qui venturus eſſet menſe Octobri, idque ſupputauit ex his verbis: IESVS NAZARENVS REX IVDÆORVM. Item: VIDEBVNT IN QVEM TRANSFIXERVNT: quorum prius, ſi literas colligas, continet numerum anni 1532. poſterius verò an. 1533.

Hiſtoria IOHANNIS Auentini terminatur.

Nati ſunt:

I. ELIZABETHA Regina Angliæ, filia Henrici VIII. ex Anna Bolenia, die 8. Septembris, circà veſperam, Groneuiciæ.

II. WILHELMVS, Wilhelmi ſenioris filius, Comes Naſſouiæ, Princeps Auraicus, Dillenbergæ, 14. April. manè paulò ante horam 3. Eber.

III. STEPHANVS Bathoreus, Stephani filius ex Bathoreorum de Somlio familia oriundus, Princeps Tranſyluaniæ, poſtea Rex Poloniæ, 27. Septembris, in Tranſyluania.

IIII. HENRICVS, Erneſti filius, Dux Luneburg. in Tannenberg, die 5. Iunij, manè hora 4. circa Solis exortum, Cellæ.

V. IOHANNES Maior Ioachimus, Theologus & Poëta excellens. ac Virgilij felix imitator, cuius multa extant poëmata, die 1. Februarij, hora 23. ſcrup. 14. poſt meridiem, in valle Ioachimica.

VI.

Digitized by Google

5503 VI. THOMAS Hubnerus, vir doctiſſimus & integerrimus, & amicus meus intimus, Cal. Maij, in oppido Bernavv. In hoc viro Ingenium pietas artemque modeſtia vincit. 1533

VII. THEODORVS Zuuingerus, Med. & Philophus præſtantiſſimus, C. S. E. die 2. Auguſti, Baſileæ.

VIII. IOHANNES Caſelius, vir in Græcis & Latinis literis doctiſſimus, nunc earundem Profeſſor in inclyta Acad. Iulia clariſſimus, C. S. E. 18. Maij, Gottingæ.

Obierunt:

I. LVDOVICVS, Alexandri filius, Palatinus Rheni, Comes Veldentianus & Bipontinus, Princeps Marte togaque inſignis.

II. LEONICVS Thomeus Venetus, Philoſophus præſtantiſſimus, qui libros Ariſtotelicos Græco ſermone primus Patauij omnium mortalium publicè docuit, Platonis maieſtatem propè abolitam reſtituit, & multa præterea ſcripſit, &c. Patauij, cum vixiſſet annos 75. m. 1. d. 27. Schraderus in monum. Ital.

5504 In ANGLIA facta eſt ingens rerum mutatio ob diuortium Regis Henrici, qui Catharina ante annũ repudiata duxerat Annam Boleniam. Cùm itaque 23. Martij CLEMENS Papa ſententiam contra Regem tuliſſet, Rex continuò decretum fecit, quo ſe per Angliam Eccleſiæ Caput, proximum à Chriſto pronunciauit, & capitis pœnam conſtituit, ſi quis Epiſcopo Romano ſupremam poteſtatem aſſcriberet: tributum etiam annuum (Petri nummum vocarunt) Romani Pontificis quæſtori dari ſolitum, denegauit. 1534

ALEXANDER Canus Ebroicenſis Lugduni ad pios aliquot fratres concionatur, & mox in vincula coniectus Lutetiamque abductus palmam martyrii glorioſiſſimi tulit. Beza in Iconib.

HVL-

5504 HVLDERICVS Dux VVirtebergenſis ditioni ſuæ 13. Maij reſtitutus eſt à PHILIPPO Lantgrauio Haſsiæ, abolita veteri religione, & Ferdinandi Regis copiis ad oppidum Lauffam profligatis. 1534

Primum Bellum à SOLYMANO Turcarum Imp. contra TECHMASEN Iſmaëlis filium, Perſarum Regem, inſtinctu & conſilio Vluma Begi Regis ſororio, qui ad Solymanum defectionem fecerat, falſæ & diuerſæ religionis prætextu geri cœptum.

BIBLIA GERMANICA à Luthero tranſlata, & in vnũ corpus redacta, excudi cœperunt typis Witebergæ, quod docet priuilegium vetus, ab Electore Bibliopolis datum Torgæ, 6. Auguſti.

Inter Lutherum & Eraſmum recruduerunt certamina publicis ſcriptis prodita: ſed duo illi minore hominum expectatione quàm ante decennium concurrerunt.

IOHANNES à Leiden Sartor, in vrbe Monaſterienſi renunciatur Rex Anabaptiſtarum, 24. Iunij.

HARIADENVS Mitylenæus Barbaroſſa cum claſſe in Africam profectus, TVNETVM Vrbem, quæ à Mauris incolebatur, occupauit, & MVLEASSEM regis Mahometis filium regno eiecit. Leonclau.

CATHARINA Medicæa HENRICO II. Galliarum Regi nupſit 20. Septembris.

Nati ſunt:

I. FRIDERICVS II. Rex Daniæ, Chriſtiani III. filius, Friderici I. nepos, 1. Iulij, Haderslebij.

II. ZACHARIAS Vrſinus Theologus, 29. Iunij, die Petri & Pauli, horis 8. poſt meridiem, Vratislauiæ.

III. IOACHIMVS, Ioach. filius, Camerarius, inclytæ Norimbergenſium Reipublicæ Medicus, vir doctiſſimus & ſcriptis editis clariſsimus, die 6. Nouembris, Norimbergæ.

IIII. IOHANNES Ferinarius, Hiſtoriarum & Poëſeos Profeſſor in inclyta Academia Marpurgenſi, Neoferi Sileſiorum oppido, 24. Iulij, horis 5. poſt meridiem.

Obie-

Digitized by Google

5504 Obierunt:

I. CLEMENS VII. PP. 25. Septembris, ætat. 56. ſucceſſit PAVLVS III. qui ſedit an. 15.

II. FRIDERICVS I. Rex Daniæ, cui ſucceſſi CHRISTIANVS III. Rex, qui regnauit in Dania poſt patrem an. 24.

III. MAGDALENA, filia Georgij Ducis Saxoniæ vxor IOACHIMI II. & mater IOHANNI GEORGII Marchionis Brandeburgenſis Electoris, 28. Decembris, ineunte an. 1534.

IIII. THOMAS Caietanus Cardinalis 9. Septembris, alij 10. Auguſti, ætat. 66.

V. IOHANNES Auentinus, hiſtoricus diligentiſſimus & rerum antiquarum indagator ſagaciſſimus 9. Ianuarij, ætat. 68. Ratisbonæ.

VI. OTHO Brunfelſius Medicus & Theologus, 23 Nouembris, Bernæ.

VII. IOHANNES Velcurio, cuius extat libellus Phyſicus, Witebergæ, 6. Februarij.

VIII. HENRICVS CORNEL. Agrippa à Netteſheim, Iuris vtriuſque & Med. Doctor., & armatæ militiæ Eques auratus, C.S. E. ætat. 48. Gratianopoli in Gallia.

5505 CAROLVS V. Imp. menſe Aprili cum exercitu traiecit in Africam, & capta vrbe TVNETO, atque arce GOLETA Hariadenum Mitylenæum Barbaroſſam cum ſuis copiis profligauit, & regem eius loci MVLEASSEM (quem Leonclauius Muleaſſanem rectiùs dici vult) Mahumetanæ religionis, quem Turcæ anno ſuperiori regno expulerant, reſtituit, ſibique vectigalem fecit, 21. Iulij (alij 29. Auguſti.) Regnum Tunetanum Muleaſſes vſque ad an. 1544. obtinuit. Leonclau.

SOLYMANVS Turcarū Imp. MESOPOTAMIAM, ASSYRIAM & BABYLONIAM, Techmaſis Perſarum Regis prouincias, occupauit, & Tauriſium diripuit.

MONASTERIVM vrbs VVeſtphaliæ, quæ ab Anabaptiſtis

5505 *ptiſtis tenebatur, vi capta eſt 24. Iunij, media nocte, & Anabaptiſtæ trucidati.* 1535

Menſe Decembri Conuentui Schmalcaldenſi interfuerunt legati Gallici & Britannici, qui cum Proteſtantib. egerunt de fœdere cum illis iungendo, & moderandis controuerſiis religionis. Sleid.

Hoc anno BIBLIA GERMANICA Lutheri, & EBRAICA Sebaſtiani Munſteri, in publicum prodierunt.

LVTHERVS cœpit enarrare GENESIN, quem laborem vnà cum vita finijt, exacto decennio.

GENEVA vrbs Sabaudiæ ad Lacum Lemanum percelebris, relicta Pontificiorum doctrina, reformatam religionem amplexa, & pulſis fugatiſque hoſtibus ſuis in libertatem hoc anno reſtituta eſt. Nathan. Chytr. in delitijs itiner.

IOHANNES Bugenhagius Eccleſias Pomeranicas ad normam Confeßionis Auguſtanæ reformauit, & edidit ordinationem Ceremoniarum in illis Eccleſiis, in quibus antiqua religio abrogata fuerat anno 1532.

CONFESSIO fratrum Bohemicorum exhibita Ferdinando Imp. 14. Nouembr. Viennæ.

IESVITARVM Societas initium ſumpſit, autore potiſſimùm IGNATIO Laiola nobili Hiſpano. Hi præterquam quòd in Eccleſiis docent pueros etiam in ſcholis gratis erudiunt, maximeque Romanæ ſedis autoritatem ſuffulciunt. Multas terras Indorum ignotas peruaſerunt, ijſque Chriſtum prædicarunt. Horum genium Canonici & Monachi quoque metuunt: quòd illos de ponte (quod prouerbio dicitur) deijciant: eorumque nidis aut exuuiis ſeſe veſtiant. Eruditione ſuperant & mirificè obſcurarunt ordines Monachorum. Surius. Hęc Societas approbata eſt à Paulo III. PP. anno 1540.

FRIDERICVS Staphylus venit VVitebergam, ætatis 21.

THOMAS Morus eruditione pręſtantiſſimus, autor Vto-

505 Vtopiæ, Regni Angliæ Cancellarius, Henrici VIII. iuſſu, ob improbatum eius diuortium, ſecuri percuſſus eſt Londini, 2. Iulij. De quo lege Eraſmi Ep. lib. 27. ep. 8. 9. 10. 26. 1535

IOHANNES Fiſcherus Epiſcopus Roffenſis Anglus, qui multis libris editis Lutherum impugnauit, poſt diuturnum carcerem, in quo à Pontifice Cardinalis creatus fuerat, iuſſu Henrici VIII. Regis capite mulctatur, 22. Iulij (alii 17. Iunij) quòd Catharinæ Reginæ repudium, & Annæ Boleniæ nuptias, Romanique Pontificis dignitatem abrogatam probare nollet.

IOHANNES Schenitz ſtrangulatur mandato Archiepiſcopi Moguntini Alberti in Salinis, 21. Iunij, qua de re poſtea Lutherus publicis ſcriptis expoſtulauit cum Moguntino.

Nati ſunt:

I. *VVILHELMVS, Erneſti filius, Dux Brunſuic. & Luneburg. 4. Iulij, Cellæ.*

II. *IOHANNES, VVilhelmi Senioris filius, Comes Naſſouiæ & Cattimelibocorum, doctorum & Muſarum Mecœnas ſingularis, die 22. Nouembris.*

III. *LAMBERTVS Ludolphus Helmius Pithopœus, vir & Poëta doctiſſimus, C.S.E. die 21. Martij, hora 11. noctis, Dauentriæ.*

Obierunt præterea:

I. IOACHIMVS I. Elector Brandeburg. 11. Iulij, Berlini, ætat. 51. Ei ſucceſſit in gubernatione filius IOACHIMVS II. qui hoc ipſo anno celebrauit nuptias in Polonia cum Hedvvige Sigiſmundi Regis Poloniæ filia.

II. FRANCISCVS Sfortia Dux Mediolanenſis, obiit ſine filiis, ideoque Cæſar Ducatum Mediolanenſem occupauit.

III. PHILIPPVS Decius, patria Mediolanenſis, IC. celebri fama notiſſimus, in vtroque iure tàm Pontificio quàm ciuili exercitatiſſ. & excellentiſſ.

 cuius

Digitized by Google

5505 cuius extant conſilia, die 12. Octobris, Senis: & 1535
Piſas mortuus ad ſuum monumentum tranſlatus: cùm profeſſionem Iuris vtriuſque Piſis, Senis, Florentiæ, Patauij, Papiæ, & in Gallia ad annos 65. ſuſtinuiſſet. Forſter. in hiſt. Iuris C. Rom.

IIII. Hvldrichvs Zaſius Conſtantienſis Iuriſconſultus, vir priſcorum morum (vt de eo loquitur Eraſmus) & antiquæ virtutis exemplar, qui primas inter Iuriſconſultos Germaniæ obtinuit, & ius ciuile commentariis doctiſſimis illuſtrauit, Friburgi Briſgoiæ, 24. Nouembr. ætat. 74.

V. Evricivs Cordus Medicus & Poeta, 24. Decemb. Bremæ.

5506 Formvla Concordiæ inter Lutherum & 1536
Bucerum, aliosque Eccleſiarum quarundam Doctores de Cœna Domini conſcripta à Philippo Melanchthone 29. Maij, die Lunæ poſt Exaudi, Witebergæ. Poſt hanc tranſactionem Bucerus quædam retractauit in ſententia ſua de Cœna Domini, in enarratione quatuor Euangeliſtarum: ſcripſitque, ſe non ſatis intellexiſſe ſententiam Martini Lutheri, neque ſatis Lutheri autoritatem ſuſpexiſſe.

Iohannes à Leiden Hollandus Rex Anabaptiſtarum, Knipperdollingus, & alij eius factionis principes candentibus forcipibus in foro Monaſterienſi necantur 22. Ian. (anno 10. compl. à nece Thomæ Munzeri) Rex in locum editiorem productus alligatur palo: aderant bini carnifices ac forcipes igniti: ad tres primos morſus conticuit: deinde miſericordiam Dei implorans cùm horam & ampliùs ad hunc modum laceratus eſſet, tranſacto demum per pectus mucrone, deceſſit. Idem ſupplicium & ſocios eius perculit. Extincti caueis ferreis alligantur ſinguli, & ad ſummitatem turris in vrbe exponuntur penſiles, Rex quidem medius, & quanta eſt hominis ſtatura ſublimius illis.

Menſe

5506 Menſe Ianuario obiit CATHARINA, quam Henricus Rex Angliæ, ante triennium repudiauerat. Idem Rex menſe Iunio ANNAM Boleniam matrem Eliſabethæ, capite plectit. 1536

CHRISTIANVS Rex Daniæ expugnauit Vrbem COPPENHAGEN, & toto regno Daniæ potitus eſt.

FRIDERICVS Palatinus fruſtrà duxit exercitum in Belgicum, traiecturus in Coppenhagen, vt occuparet regnum.

Huius anni æſtate Francofurti ad Oderam puella quædam Dæmoniaca & furore correpta, numiſmata vndiquaque ex veſtibus aut menſis arrepta, deuorauit cum multo dentium ſtrepitu, & nummuli illi ex manibus eius ſubitò ſæpè extorti ſunt, qui adhuc ab aliquibus aſſeruantur: qua de re Andreas Ebertus Eccleſiaſtes Francofordianus ad Lutherum ſcripſit, petens eius conſilium, quod ille ei impertiuit, adhortans eum ad precum pro puella aſſiduitatem. Hiſtoria vera & certa eſt, & mandata literis à Doctore Iodoco Willichio, Doctore Chriſtophoro Stymmelio, Georgio Sabino & aliis, qui tum Francofurti vixerunt: & nominare poſſum, qui tàm puellam, quàm monetã viderunt.

Illuſtriſſ. Princeps PHILIPPVS Dux Pomeraniæ, nuptias celebrauit Torgæ cum Maria Iohannis Friderici Elect. Saxonici ſorore, 27. Februarij.

Nati ſunt:

I. Illuſtriſſ. D. IOACHIMVS ERNESTVS, Princeps Anhaltinus, 20. Oct. h. 20. m. 30. Serueſtæ.

II. CAROLVS VTENHOVIVS Nieulandiæ Dominus, genere, ingenio, doctrina & ſcriptis vir nobiliſſimus, hoc anno in Belgico natus eſt.

III. FELIX PLATERVS, Thomæ fil. Medicus celeberrimus, Poliater & praxeos profeſſor in inclyta Baſil. Acad. cuius Anatome & liber de febribus publicè extant, circa finem menſis Octobris, cùm menſe Iulio antè Eraſ. Roterod. obiiſſet, Baſileæ Rauracorum.

5506 IIII. CASPAR *Oleuianus Theologus, die S. Laurentij, Auguſta Treuirorum.* 1536

V. LAVRENTIVS *Ludouicus, Rector auguſti Gorliceuſium Gymnaſii, vir optimus & doctiſſimus in agro Leobergenſium Sibelonio, die 8. Auguſti.*

VI. MATTHÆVS *Dreſſerus, Hiſtoriarum & Oratoria facultatis in Academ. Lipſenſi profeſſor, C. S. E. die 24. Auguſti, memoria S. Bartholomæi conſecrato, Erfurdia.*

Obierunt:

I. FRIDERICVS Marchio Brandeb. filius ALBERTI Achillis Germanici, Caſimiri pater, ætat. 76. die 2. Maij, Onolſbachij.

II. CAROLVS Dux Monſterberg. Olſnenſis, & Oppau. GEORGII Podiebracii Regis Bohemiæ nepos, HENRICI filius, Princeps heroica animi & corporis magnitudine præditus. Sileſiæ ac Bohemiæ ſalutaris gubernator, die 31. Maij, ætat. 60.

III. ERASMVS ROTERODAMVS ætate confectus, cùm menſem ferme integrum dyſenteria laboraſſet, vita defunctus eſt Baſileæ apud Hieronymum Frobenium, die 11. Iulii, anno ætat. vt putatur 70. Hic quantus vir fuerit, ingenii ipſius monumenta teſtantur: de re literaria eſt optimè meritus, quòd barbariem expugnauit, Sophiſticas ranas è ſcholis profligauit & linguarum ſtudia atq; ingenia ſcriptis ſuis excitauit ac illuſtrauit, etſi in religionis negocio viſus ſit ἀμφίβιος, quòd ſe non ſatis explicare voluerit. Admirãdum omnino fuit in eo ingeniũ, ideoq; de eo aliquãdo ſic cecinim⁹.

Quantus ERASMVS erat? taceo: cùm ſcripta loquantur;
Mente & dente potens, aurea lingua fuit.
Barbariem contra felicia prælia mouit,
Perculit hanc tanti Muſa diſerta viri.
Illius eſt ſcriptis primùm via ſtrata LVTHERO,
Traditur & lampas, docte PHILIPPE, tibi.

III.

Digitized by Google

5506 III. SANCTES PAGNINVS, cuius extat Lexicon Ebraicum æt.70. Lugduni. Fuit Theolog. Ordinis Prædicatorum, & Latinè, Græcè, Ebraicè, Chaldaicè & Arabicè doctiſſimus, vt Teſtamenti vtriuſque verſio ex Græco & Ebræo abunde teſtatur. Item eius Iſagoge, ad myſticos ſcripturæ ſenſus: Grammatica item Ebraica & Græca. Alii eius obitum referunt ad an. 41. 1536

V. LVDOVICVS Gozadinus Bononienſis, inſignis legum interpres, æt.57. Bononiæ. Schrad.

VI. BERTHOLDVS Hallerus Theologus Bernenſis, ætat.44.

VII. IOANNES Manardus Ferrarienſis, Medicus & Philoſophus doctiſſimus, qui anno plus minus 60. medicinam tàm dicendo quàm ſcribendo in antiquum ſtatum ac nitorem reſtituit, die 8. Martij, æt.74. Ferrariæ, Schrader.

5507 Conuentus præcipuorum Theologorum Auguſtanæ Confeſſionis fuit SMALCALDIÆ menſe Februario, vbi deliberatum eſt de Concilio Mantuæ indicto, & articuli Smalcaldici futuro Concilio exhibendi, cõditi & comprobati ſunt. Ibidem ſcriptum quoddam compoſuerunt Theologi, quo dogmata Suuenckfeldii & Sebaſtiani Francken improbârunt. 1537

NVGNAS Acugnanus Orientalis Indiæ prorex, quem prouinciis illis IOHANNES III. Rex Luſitaniæ præfecerat, vrbem DIVM ad fl. Indi oſtium ſitam, metropolim ac præcipuam munitionem regni Zambri (quod Cambaiam noſtri vocant) expugnauit, & in ſuam poteſtatẽ redegit. Leon. Iouius.

Copiæ FERDINANDI Regis Vngariæ & Bohemiæ, perfidia, vel certè incuria IOANNIS Catzianeri ſummi earundem Ducis & Imperatoris, die 10. Octobris in Sauia prope EZEKHVM ad Drauum magna clade affectæ & profligatæ ſunt. Catzianerus cum ſuis turpiter profugit. Ex Chriſtianis præſertim Germanis, fu-

5507 *ga quidem turpitudinem deteſtantibus, & hoſtibus fortiter reſiſtentibus, ſed multitudine ſuperatis, aliquot millia occubuerunt, multi è ducibus capti, & Conſtantinopolim in triſtiſſimam ſeruitutem abducti ſunt. Sleidan. Drechsler.* 1537

Iohannes Bugenhagius Pomeranus, Eccleſias in Dania ad normam Auguſtanæ Confeſſionis reformauit.

Die 18. Decembr. Lutherus diſputare cœpit contra Antinomos, qui negabant Legem eſſe docendã.

FRIDERICVS III. Elector Palatinus Rheni nuptias primas celebrauit cum Maria Caſimiri Marchionis Brandeburgici filia, die 12. Iunij.

Nati ſunt:

I. Edvardvs VI. Angliæ Rex, Henrici VIII. ex Ioanna Semeria Anglicana filius γονιφόσμητος, 12. Octobris, Londini.

II. Iohannes III. Guſtaui filius, Suecorum & Gothorum Rex, Steckburgi apud Oſtrogothos, die 20. Decembris, hora 9. poſt meridiem.

III. Lvdovicvs, Philippi fil. Haſſiæ Landgrauius, die 27. Iunij.

IIII. Lvdovicvs, Wilhelmi Senioris fil. Comes Naſſouiæ, vir Mauortius, belliſq; in Belgico geſtis clarus, die 22. Ianuar. minutis 40. poſt primam pomerid. Dillenbergæ.

V. Iohannes Poſthius, Medicus & Poëta clariſſ. Electoris Palatini Archiater, die 15. Octobris, Germershemij.

VI. Philippvs Ioach. filius, Camerarius, IC. & inclytæ Norimb. Reipub. Conſiliarius, C.S.E. feriis ſecundis Pentecoſtes, Tubingæ.

VII. Henricvs Smetius, Med. Doctor & Profeſſor in Acad. Heydelberg. ordinarius, cuius iucundiſſima extant Poëmata, nobili familia natus eſt Aloſti in Flandria, die 29. Iunij.

VIII. Gregorivs Berſmanus vir & Poëta doctiſ-

5507 doctiſſimus, Rector illuſtris Gymnaſii Serueſtani, die 11. Martij, ſcrup. 34. poſt horam 5. matutinam, Annæbergæ in Miſnia.

SOPHIA, Friderici March. Brandebur. Onolzbac. filia, FRIDERICI II. Ducis Lignic. & Breg. coniunx, FRIDERICI III. & GEORGII II. Ducum Lig. & Breg. mater, die 16. Maij, ex hac vita deceßit.

5508 SCHOLA ARGENTINENSIS inſtituitur, autore potiſſimùm IACOBO Sturmio Senatore primario. Ea breui temporis ſpacio ſic effloruit diligentia & labore virorum doctorum: vt non ſolùm extremi Germani, ſed exteræ quoque nationes eò confluerent. Inſtituendæ iuuentutis rationem IOHANNES STVRMIVS Senatui primus oſtendit & edito libro accuratè explicauit.

SOLYMANVS Ægypti & Alcairi Beglerbegus, collecto iuſto exercitu, Portugalenſibus in India Orientali pro defenſione Regis Cambaia bellum illaturus, circa initium menſis Auguſti, ad primariam & regiam ARABIÆ Felicis vrbem ADENVM, ad littus Maris rubri, & ſitu & opere munitam peruenit, quam dolo & fraude, ciuibus oppreßis occupauit, & Rege ipſo ad malum prætoriæ nauis in ſublimi ſuſpenſo, in ſeruitutem redegit: DIVM verò 40. dierum interuallo fruſtrà obſedit & oppugnauit. Leonclau. in Pand. Turc.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS FRIDERICVS, Georgii filius, Marchio Brandeburgenſis, die 5. Aprilis, hora ſecunda poſt meridiem, Onolzbachij in Franconia.

II. BONAVENTVRA VVLCANIVS, Philologus & Polyhiſtor ſcriptis editis celebris, nunc temporis profeſſor Græcarum literarum in Academia Lugdunenſi Batauorum, die 10. menſis Iulij ſub meridiem, Brugis Flandrorum.

III. LAVRENTIVS Widemanus, Theologus & Poëta optimus, pridie Laurentii, die 9. Auguſti, Sagani.

IIII. FRANCISCVS Virlingus, vir opt. & Theologus ſincerè probus, Miniſter Eccleſiæ Vratiſlau. ad D. Mariam Magdal. die 2. Maij, Niſſæ Sileſiorum. 1538

Obierunt:

I. IOHANNES *Mezlerus I. V. D. & Senator in Repub. Vratislau. primarius, ſic amans ſcholæ, vt non rarò etiam lectiones in ea habere ſolitus fuerit die 2. Octob. Vratislauiæ.*

II. IOANNES *Carion Mathematicus, C. S. E. ætat. 39. Berlini in Marchia. Pantal.*

ZEBETHVM *Arabiæ Felicis oppidum in littore ſinus Arabici ſitum, à Turcis in reditu expeditionis Indicæ expugnatum. Leonclau.* 1539

Academia Hafnienſis in Dania, à Iohanne III. Rege Daniæ aperta & conſtituta.

MARTINVS Lutherus edidit librum de Conciliis & Eccleſia, quæ & vbi ſit.

Nati ſunt:

I. LVDOVICVS, Friderici III. Elect. filius, Elector Palat. Rheni, die 4. Iulii.

II. CHRISTOPHORVS Pezelius Theologus, C. S E. die 5 Martij, Plauiæ in Nariſcis.

III. PAVLVS Meliſſus Schedius, Francus, Germanus, Comes Palatinus & Eques, Poëta Laureatus, Ciuis Romanus, Melrichſtati, quæ eſt Alphipolis ad Stræona fluuium in Ducatu Franciæ Orientalis, die 20. Dec. ſeſquihorâ ante merid. ſub eleuatione poli 50 graduum.

IIII. SAMVEL Grynæus, Simon. fil. IC. Collegii Juriſc. in Acad. Baſil. anteceſſor ac pfeſſor & Reipubl. ibid. Syndicus, frequentiſſimis Doctorum in vtroque Iure promotionibus clarus, die 7. Iunij, intra h. 4. & 5. matutinam Baſileæ.

Obierunt:

I GEORGIVS *Dux Saxoniæ, 17. April. cui ſucceſſit in gubernatione Dux HENRICVS pater Mauritij & Augu-*

5509 *Auguſti, ac in Miſnia facta eſt tanta religionis mut. vt cùm Lipſiæ in feſto Paſchatis docuiſſent Catholici, in Pentecoſtes ibidem in ſuggeſtis ſtarent ac docerent Lutherus ætat. 56. & eius diſcipuli.*

In MARCHIA etiam BRANDEBVRGENSI hoc & ſuperiori anno inſtituta fuit religionis reformatio & prima viſitatio Eccleſiarum, mandato IOACHIMI II. Electoris, per Iacobum Stratnerũ, quem Georgius Marchio Onolzbacenſis Berlinum ad docendum Euangelium miſerat. Eodem annò Matthias Epiſcopus Brandeburgenſis primus adminiſtrauit Cœnam Domini ſub vtraque ſpecie Berlini in templo Cathedrali.

II. ISABELLA vxor Caroli V. extincta in partu, 1. Maij, æt. 40.

5510 De conuentu FRANCOFVRTENSI & HAGANOENSI: Item de colloquio VVORMATIENSI vide Sleidanum. 1540

ROBERTVS Barnus, Londini propter religionem Lutheranam combuſtus eſt, 30. Iulij. Sleid.

Magna fuit ſiccitas, & nata ſunt vina generoſiſſima, quorum vſu immodico multi extincti ſunt.

Hoc anno vagati ſunt qui incendia excitarunt, ex quibus multi comprehenſi fumo ſuffocabantur & lento igni torrebantur.

Nati ſunt:

I. CAROLVS Archidux Auſtriæ, FERDINANDI Imp. filius, 3. Iunij, hora ſeſquiquinta matutina, Viennæ.

II. IOANNES, Iohannis Vaiuodæ filius, 7. Iulij, Budæ.

III. ADOLPHVS, VVilhelmi ſenioris filius, Comes Naſſouiæ, die 15. Iulij, quadrante horæ ante tertiam matutinam, Dillenbergæ.

IIII. IOSEPHVS, Iulij Cæſ. filius, SCALIGER, vir ſummè admirabili tùm eruditione, tùm iudicio prædìtus, & magni illius de temporum emen-

5510 datione Operis autor, die 4. Auguſti, horis 14. poſt meridiem, Aginni Nitiobrigum. 1540

V. BARTHOLOMÆVS SCVLTETVS. Mathematicus celebris, C. S. E. die 13. Maij, 12. horis, 41. minutis poſt meridiem, Gorlicij.

VI. IOHANNES IACOBVS Grynæus, primarius Baſilienſium Theologus, C.S.E. Calend. Auguſti, Bernæ Auendicorum, patre Thoma, Simonis Grynæi (amiciſſimi Eraſmo Roterodamo & Philippo Mel.) ex fratre nepote.

VII. SIMON Stenius, Græcæ linguæ & hiſtoriarum in Academia Heydelbergenſi Profeſſor C.S. E. Lomaci in Miſnia.

Obierunt:

I. ERICVS Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, ætatis 70. relicto hærede ERICO Iuniore.

II. IOHANNES Vaivoda in Vngaria extinctus, cùm accepiſſet nuncium de nato ſibi filio, æt. 50.

III. GVILIELMVS Budæus Pariſienſis IC. vir in Græco Latinoq; ſermone cum veteribus Græcis Latinisq; conferendus, cuius inter alia ſcripta extant Commentarij ad Pandectas & liber de Aſſe, extinctus febri, die 4. Auguſti: alij 20. Auguſti: Beza in Iconibus habet 22. Auguſti, æt. 73 Lutetiæ.

IIII. FRANCISCVS Guicciardinus ſapiens hiſtoricus, Florentiæ.

V. HELIVS EOBANVS Heſſus Poëta, 4. (alij 5.) Octobris, ætatis 53. Marpurgi.

5511 ECCIVS & MELANCHTHON, aliiq; Theologi Wormatiæ per triduum menſe Ianuario colloquuntur de peccato Originis poſt Baptiſmum remanente, ſed colloquium illud interrumpitur mandato Cæſaris, & Ratiſbonam reiicitur. 1541

CONVENTVS RATISBONENSIS, in quo Eccius & Melanchthon continuauerunt colloquium de religione. Conſule acta ea de re edita.

BVDA vnà cum PESTO occupatur à SOLYMANO

5511 NO Imper. Turcico, qui 2. Septembris ing[r]eſſus ſummum templum, Deo ſuo gratias egit pro beneficio captæ vrbis.

CAROLVS Cæſar in AFRICAM expeditionem infelicem ſuſcepit, & 23. Octob. Algieram vrbem Africæ maritimam appulit: vbi cùm expoſuiſſet exercitum habentem vltra viginti duo millia peditum, equitum verò ſupra mille, tertiò die pòſt, fœda tempeſtate coorta, ſæuiſſimis ventorum flatibus naues aliquot ex colliſione fractæ, aut fluctibus ſubmerſæ ſunt. Cæſar hanc Dei iram animaduertens, ſumpta ſacra Chriſti Cœna, ſe cum Deo reconciliauit, idemque toti exercitui imperauit. Cùm verò loco accliui ac ſalebroſo, cum Mauris, Turcisque aſperrimè manus ſemel atque iterum cõſeruiſſet, non quieſcentibus ventorum iris, milites ad naues progredi iuſſit: Malo, inquit, vnum Chriſtianum ſeruare quàm mille Mauròs, Turcas, Pœnosq́ue occidere. Poſtquam igitur & contra hoſtes, & contra ventorum, maris, pluuiarumque ſæuitiam dimicauerat, & amiſſa exercitus, machinarum & commeatus bona parte, ingentia detrimenta acceperat, in Hiſpaniam menſe Nouembri ægrè reuerſus eſt.

Nati ſunt:

I. HENRICVS, VVilhelmi ſenioris filius, Comes Naſſouiæ, die 15. Octobris, hora 5 matutina, Dillenbergæ.

II. DANIEL Toſſanus Theologus & Profeſſor Heydelbergenſis, C.S.E. 15. Iulij, Mompelgardi.

III. IOHANNES Bauhinus Iunior, Medicus celeberrimus, & Illuſtriſſimi Principis Friderici Ducis VVirtembergici & Comitis Mompelgardenſis Archiater C.S.E.

IV. MENSO Alting prope Grõningam in Friſia, vir de Eccleſia Embdana optimè meritus, 9. Nouembris.

Obierunt:

I. HENRICVS Dux Saxoniæ, 19. Auguſt., cui in gubernatione ſucceſſerunt filij, MAVRITIVS & AVGVSTVS.

II. Io

5511 II. Iohannes Faber Leukirchenſis Algouius, Epiſcopus Viennenſis, die 21. Maij, æt. 63. Viennæ. 1541

III. Vrbanvs Rhegius, Cellæ Saxonum, 23. Maij.

IIII. Wolfgangvs Frabricius Capito, Theologus & Eccleſiaſtes Argentinenſis, correptus peſte, Argentinæ, ætat. 60.

V. Simon Grynæus Calen. Auguſti extinctus peſte Baſileæ: ætat. 48. *Fuit hic vir Latinè & Græcè excellenter doctus, in Philoſophia & Mathematicis diſciplinis diligenter verſatus, nullo ſupercilio, pudore penè immodico, & prouehendis liberalib. ſtudijs natus, magni illius Eraſmi Roterodami teſtimonio.*

VI. Philippvs Theophrastvs Paracelſus Hohenheimenſis, nouæ Medicorum Scholæ autor, 24. Septemb. ætat. 47. Salisburgi.

5512 *Expeditio in Vngariam hoc anno ad recuperandam* BVDAM, *anno ſuperiore à Turcis captam, Duce ſupremo* IOACHIMO II. *Elect. Brandeb. exercitu circiter* 62000. *equitum & peditum inſtructo ſuſcepta.* PESTVM *irrito conatu oppugnatum eſt, & plures milites contagione quàm armis ſublati periêre. In hac expeditione* MAVRITII *Saxoniæ Ducis virtus & animi magnitudo potiſſimùm enituit. Sleid.* 1542

Tumultus MISNICVS *ortus eſt, cùm propter VVurZenam oppidum arma ſumerent Iohan. Fridericus & Dux Mauritius, in ipſis ferijs Paſchalibus. Mauritius conſilia pacis, ſuadente ſocero Lantgrauio, libenter admiſit.*

Arx LYCAONIA (Wolffenbüttel) *dedita eſt Duci Saxon. Electori 12. Auguſti.*

Circa finem menſis Auguſti magna agmina locuſtarum in SILESIAM *inuolarunt, quæ vagata ſunt tanto numero, vt cœli conſpectum hominibus adimerent, & res terra natas depaſcerent.*

Nicolavs Ambsdorfius ordinatur Epiſcopus Naumburgenſis, repudiato Iulio Pflugk; Lutherus

rus eum de mandato Electoris Saxonici, in Epiſcopalem ſedem introduxit, 20. Ianuarij. Ea res motibus alijs occaſionem præbuit, præſertim bello Saxonico, vt nonnulli putant.

FRANCISCVS Rex Galliæ CAROLO Cæſari bellum denunciat. Sunt & in medio libelli editi, criminationum pleni, quibus potentiſſimi illi principes inter ſe decertarunt.

Nati ſunt:

I. IOHANNES FRIDERICVS, Philippi fil. Dux Pomeraniæ, 26. Nouembris.

II. IOHANNES GVILIELMVS Stuckius, nobil. Theologus Tigurinus, & ibidem diuinarum literarum profeſſor: cuius doctiſſima extant ſcripta, die 21. Maij (qui fuit dies Solis) circa merid. Tiguri.

III. WOLGFANGVS Amlingus, Theologus, Eccleſiarum Anhaldinæ ditionis inſpector & gubernator, & Serueſtanæ Eccleſiæ Paſtor, C. S. E. Munerſtadij oppido Franciæ Orientalis, ſub ditione Epiſcopi Wirzeburgici peruetuſto, 7. Martij, h. 4. ante meridiem.

IIII. SEBASTIANVS Gerſtmannus I. V. D. Academiæ Francofordianæ profeſſor Cæſ. & Brandeburgicus Conſiliarius, Boleſlauiæ Sileſiorum.

V. IOANNES NICOLAVS Stupanus Doctor Medic. & profeſſor Med. Theoricæ clariſſ. in inclyta Baſil. Acad. apud Rhætos ad S. Thomæ natus eſt.

VI. M. PETRVS Titus, Theolog. doctiſſimus, & autoris Indicis huius amicus intimus, die 21. Februarij hora 2. poſt meridiem, Freiſtadij Sileſiorũ.

VII. IOHANNES à Corenput Tribunus & architectus nobiliſſimus in Belgio, Bredæ 15. Aprilis.

Obierunt:

I. HIERONYMVS Aleander Mottenſis, Cardinalis Brunduſinus, vir doctiſſimus & plurimarum linguarum peritia clariſſimus, diuerſis legationibus pro ſummis Pon-

5512 *Pontificibus ad Principes Chriſtianos perfunctus, tabe extinctus, ætat. 62. Romæ. Schrad.* 1542

II. LEO *Iudæ, Eccleſiæ Tigurinæ Paſtor, Tiguri, die 19. Iun. ætatis 60. Huius opera Tigurinorum Bibliorum bona pars ex Ebraico in Latinum ſermonem translata eſt.*

III. PETRVS *Cholinus* κυτάγλωττ@- *Patricius Tugienſis, & bonarum literarum in Eccleſia Tigurina Profeſſor, qui libros quos vocant Apocryphos, ex Græco ſermone in Latinum ſumma fide tranſtulit, die 2. Decemb. Tiguri.*

IIII. GERARDVS *Nouiomagus Theolog. Marpurg. die 10 Ianuarij, Marpurgi.*

V. IOHANNES *Zvvickius Eccleſiæ Conſtantienſis Doctor.*

5513 HERMANNVS Archiepiſcopus Colonienſis molitur reformationem religionis, ad quam adhibet Bucerum & Melanchthonem: ſed Clerus illam mutationem non admiſit. 1543

PETRVS Lotichius Abbas Solitarienſis religionem Pontificiam mutat in Lutheranam, ſeque commendat patrocinio Comitis Hanouiæ.

TIGVRINA verſio Bibliorum Latinè edita opera Leonis Iudę, Pellicani, Biblianchi: Hãc Robertus Stephanus biennio poſt in ſua editione ad veterẽ adiecit, ſuppreſſa eorum, qui in illa laborarunt, mentione: & Hiſpani Theologi diu poſt recognitam denuo Lugduni excudendam curauerunt: inſigne certè documentum, quid vtilitatis ex aduerſariorum libris, ſemotis odijs & induta caritate, capi poſſit. Thuanus.

PHILIPPVS *Caroli V. filius à patre adhuc viuo* REX HISPANIÆ *deſignatur 17. Maij.*

CAROLVS *V. ex Hiſpania reuerſus geſſit bellũ Geldricũ. Oppidum Cliuiæ* DVRA *die Bartholomæi, obſidionis die 3. ab exercitu* CAROLI *expugnatur & direptum incenditur, trucidatis militibus præſidiarijs ac multis ciuibus. Gulielmus Geldriæ Dux Carolo ſupplex factus,*

Princi-

Digitized by Google

1543 *Principum quorundam interceſſione recipitur in gratiam: ſed Geldria ei eripitur: reliquum Ducatum Iuliacenſem, Cleuenſem & Bergenſem retinet certis conditionibus. Deinde Carolus translato in Galliam bello, menſe Octobri occupat oppidum* LANDERSI, *interfectis militibus Italicis & Gallicis.*

STRIGONIVM *à Turcis proditione cuiuſdam Salamanca captum eſt die* 11. *Auguſti*: ALBA *itidem* REGALIS, *vbi vetuſtorum Regum Vngariæ ſepulcra fuerant, expugnata*: QVINQVE ECCLESIÆ *euerſæ*: *&* VALPOVIA *vltra fl. Drauum ſita, aliaque inſignia Regni Vngariæ loca occupata ſunt.*

Tres LVDI ILLVSTRES in Miſnia aperti & inſtituti ſunt à MAVRICIO Duce Saxoniæ: apud Miſnam, Portam, & Mersburgum.

Hoc ipſo anno STETINI in POMERANIA fundatum eſt PÆDAGOGIVM, cuius primus Rector fuit Antonius VValtherus.

Nati ſunt:

I. IOHANNES CASIMIRVS Comes Palat. Rheni, FRIDERICI III. Electoris Palatini filius, 7. Martij.

II. CAROLVS Comes à Mansfeld, Petri Erneſti Adminiſtratoris Ducatus Lutzenburgici fil. Regis Hiſp. Conſiliarius, heros & bellator celebris.

IOHANNES GEORGIVS à VVerdenſtain, Canonicus Eccleſiarum Auguſtanæ & Aichſtetenſis, ſummus literarum & literatorum (ipſe quoque vir doctiſſimus & omnis antiquitatis peritiſſimus) amator, die 8. Ianuarij, in pago Eberspach, miliari vno ab vrbe Cauffbyrenſi.

IIII. HARTMANNVS Piſtoris IC. clariſſimus, & Illuſtriſs. Elect. Saxoniæ Conſiliarius digniſſimus, cuius erudititiſſimum & vtiliſſimum quæſtionum Iuridicarum extat opus, die 22. Ianuarij, veſperi ante horam decimam.

V. IOHANNES Iezlerus Theologus doctiſs.

cuius

5513 cuius inter alia potiſſimum de diuturnitate belli 1543
Euchariſtici & de fructu mortis Dominicæ extant ſcripta, die 25. Nouembris, ſub veſperam, Scaphuſij in Heluetia.

VI NATHAN Chytræus vir doctiſſimus, & Poëta elegantiſſimus, die 15. Martij, manè inter horam 5. & 6. Mencingæ.

Obierunt:

I. GEORGIVS Marchio Brandeburgenſis, FRIDERICI filius, Alberti Achillis nepos, Caſimiri frater & ſucceſſor, Onolsbachij, 27. Decembris, ætatis 59. Hic poſt Saxoniæ Electorem primus ſubſcripſit Auguſtanæ Confeſſioni.

II. CASPAR Contarenus Cardinal. Patricij Ordinis Venetus, Orator & hiſtoricus, nondum ſexagenarius.

III. IOHANNES Eccius, Theologiæ Doctor, & acutiſſimi vir ingenij, Ingolſtadij, 10. Februarij, ætatis 57.

IIII. ALBERTVS Pigius, qui contra Melanchthonem ſcripſit.

V. MATTHÆVS Aurogallus, Ebraicæ linguæ peritia clarus: die Martini, VViteberga.

VI. NICOLAVS Copernicus, Mathematicorum noſtro ſeculo Præceptor: ætatis 70.

VII. IOHANNES LVDOVICVS Viues Hiſpanus, vir longè eruditiſſimus, C. S. E. Brugis Flandrorum.

VIII. ANDREAS Caroloſtadius, 24. Decembris, Baſileæ. De huius viri obitu cum varia in vulgus ſparſa ſint, libet aſcribere, quæ ſanctus vir Iohannes Iacob. Grynæus, Eccleſiæ Baſilienſis Antiſtes ad Bartholomæum Pitiſcum aulæ Electoralis Palatinæ Concionatorem Anno 1601. 18. Martij ſcripſit. Sic autem ille: De Caroloſtadiano proceſſu, an ex Lutheri præiudicio boni ſit aliquid ſtatuendum, non eſt obſcurum. Illud ſignificare viſum eſt, poſtquam à Luthero, quem natu maior, & dignitate ſuperior doctorem crearat, è Saxonia pulſus eſſet,

5513 *eſſet, per annos decem, Eccleſia Petrina, (quæ apud nos inter quatuor à primariâ parœciâ ſecundas obtinet) fideliter præfuiſſe: Rectoris in Academiâ noſtrâ munere functum cum laude: εὐταξίας & diſciplinæ amantem fuiſſe: inculpatè vixiſſe: obdormiuiſſe piè, eo ipſo tempore quo D. Petrus Boquinus Baſileæ vixit. Monſtroſum mendacium de Diabolico ſpectro, quo ante obitum turbatus ſit, auctori Satanæ relinquimus. Qualis vir viſus ſit Caroloſtadius Oecolampadio, in huius dialogo videre eſt, &c.* 1543

IX. IOHANNES *Caſarius Medic. Doctor & Profeſſor in Acad. Colon. C.S.E. ætat. 83. Coloniæ. Henric. Pantal.*

5514 In conuentu SPIRENSI Ordines imperii auxilia Cæſari decernunt aduerſus Gallum, & Ferdinando aduerſus Turcam. 1544

Cæſar in Galliam bellum & arma importat, nulloq́; reſiſtente fermè Lutetiam vſque progreditur: Gallo pacem dat 24. Septembris.

ALBERTVS Dux Pruſſiæ Academiam REGIOMONTANAM inſtituit, quæ ritu ſolenni introducta eſt 17. Auguſti, primo Rectore Georgio Sabino.

LVTHERVS primam partem ſuorum Commentariorum in Geneſin, & menſe Septembri breuem vltimamq́; ſuam Confeſſionem de Cœna Domini edidit, vbi diſertè exponit, quid à dignis & indignis in Cœna ſumatur, tum per fidem, tum præter fidem. De quo ſcripto Tigurini Theologi ſub anni ſequentis initium ſuam ſententiam publicarunt: fuitque hic annus 20. à primo Tigurinorum cum Luthero certamine.

Nati ſunt:

I. FRANCISCVS II. Henrici II. filius primogenitus, Rex Galliæ, 19. Febr. Aquis Bellis.

II. BVGISLAVS Philippi fil. Dux Pomeraniæ, die 9. Auguſti.

III. IOHANNES Reymanus Senior IC. & Orator, olim Epiſcop. Vratiſ. poſtea verò Illuſtriſſimi

Digitized by Google

5514 Principis IOACHIMI FRIDERICI Ducis Lignic.& Breg.Cancellarius, die Catharinæ (25. Nouembris) inter hor. 17.& 18. Leobergæ Sileſiorum. 1544

IIII. SIMEON THEOPHILVS Matthiæ filius, Turnouius, Eccleſiarum Euangelicarum Confeſſionis Bohemicæ in Maiori Polonia Superattendens & Præpoſitus Oſtrorogenſis, nobili ſtēmate natus eſt, die 15. Septembris, hora 4. poſt occaſum Solis, Horoſcopante vltima facie Geminorum, Turnouiæ Bohemorum.

Obierunt:

I. *LVDOVICVS cognom. pacificus, Philippi fil. Elector Palatinus Rheni, die 15. Martij, ætat. 66. ſine liberis deceßit.*

II. *IOHANNES ANTONIVS Rubeus Patricius Alexandrinus, ſupremi Senatus Sabaud. Senator, Eques Comesq́; Cæſar. IC. opt. & Profeſſor Patau. C. S. E. die 17. Martij, æt. 55. m. 3. die 16. Patauij. Schrader.*

III. *VALERIVS Cordus Simeſuſius, Euricij Medici & Poëtæ fil. Medicus inſignis, & ſolertißimus herbarum his regionibus ignotarum indagator, cuius in Dioſcoridem eruditißima extant annotationes, febri extinctus Romæ, die 25. Septembris, hora noctis 5. æt. 29. Schrad.*

5515 *FRANCISCVS Rex Galliæ duce Iohanne Miniero Senatus Aquenſis præſide, VVALDENSES Chriſtianos in aliquot Galliæ Narbonenſis, prouinciaq́; vicis & oppidis, quòd reformatam potiùs quàm Pontificiam religionem amplecterentur, menſe Aprili bello petiit, & cum oppidorum ac vicorum vaſtatione, magnam eorundem multitudinem, nulla ſexus aut ætatis ratione habita, trucidari iußit.* 1545

HENRICVS Dux Brunſuicenſis collecto firmißimo equitatu, vt amiſſam ditionem ſuam recuperaret, PHILIPPO Lantgrauio Haßiæ cum exercitu confœderatorum Smalcaldenſium ei occurrenti, ſeſe dedidit 21. Octob. Eber.

LVTHE-

LVTHERVS abſoluit enarrationem Geneſeos 17. Nou. & hæc fuit poſtrema eius lectio publica in Academia. Idem menſe Decembri ſcripſit vltimũ librum ſuum aduerſus Brunſuicenſem captiuum. 1545.

IOHANNES GEORGIVS Marchio Brandeburg. cum SOPHIA filia Friderici II. Ducis Lignicenſis nuptias primas celebrauit: Item GEORGIVS Dux Lignic. & Bregen. coniugem duxit BARBARAM, Ioach. II. Marchionis Brandeb. Elect. filiam, Berlini, Dominica Eſto mihi.

VVOLFGANGVS Palatinus Rheni, Comes Bipontinus, matrimonio ſibi iunxit ANNAM Philippi Haſſiæ Lantgrauij filiam.

Nati ſunt:

I. CAROLVS, Philippi Regis Hiſpaniæ filius ex MARIA Iohannis Luſitaniæ Regis filia, die 8. Iul. horâ 11. min. 30. antemerid. in Valle Oletana.

II. Illuſtriſſ. ac laudatiſſ. Princeps ac Dn. Dn. CAROLVS Dux SILESIÆ OLSNENSIS & MVNSTERBERGENSIS, Comes Glacenſis, &c. Princeps ſapiens, pius & pacificus, & magnus Indicis huius Chronologici patronus, patre HENRICO, Duce Olſnenſi & Munſterbergenſi, matre verò MARGARETHA, Henrici Ducis Megapolenſis filia, felici ſydere natus eſt, die 15. Aprilis inter hor. 19. & 20.

III. IOHANNES Iunior, Dux Holſatiæ, hæres Noruegiæ, Chriſtiani III. Daniæ Regis filius die 25. Martij, Coldingæ.

IIII. ERNESTVS LVDOVICVS, Philippi fil. Dux Pomeraniæ, die 3. Nou. h. 3. antemerid. Wolgaſti.

OTTO à Grynrade nobilis Miſnicus, Conſiliarius Friderici IV. Elect. Palatini, 10. Sept. Delitſchii.

V. FRANCISCVS Iunius Theologus, linguæ Sanctæ cognitione & ſcriptis de re Theologica editis clarus, nobili genere natus eſt die 1. Maij, in vrbe Biturigum.

5515 VI. Nicolaus Reuſnerus IC. Comes Palatinus Cæſareus, Conſiliarius Ducum Saxoniæ, Orator, Philoſophus & Poëta præſtantiſſimus, & in Acad. Ihenenſi Profeſſor, C.S.E. die 2. Februarii, Leobergæ Sileſiorum. 1545

VII. Melchior Iunius Witebergenſis, Eloquentiæ in Acad. Argentinenſi profeſſor celebris, qui ſcriptis ſuis diſcentium ſtudia 'vt plurimùm promouit, die 27. Octob. Witebergæ.

VIII. Christophorus Winerus, vir doctiſſimus & Poëta optimus, C.S.E. die 20. Aprilis Megaloapnicij in Tyrigetis, ſub præfectura municipii Iſennacenſis.

Obierunt:

I. Albertus Cardinalis Archiepiſcopus Moguntinus Elector, 24. Septembris, ætatis 56. ſepultus Moguntiæ.

II. Georgius Spalatinus Theologus, 16. Ianuarij, ætatis 63. Aldenburgi.

5516 Concilium Tridentinum inchoatur, cuius prima ſeſſio in 7. Ianuar. incidit. 1546

Colloquium Ratiſbonæ inſtitutũ inter Theolog. Petrum Maluendam, & Georgium Maiorem atque Bucerum. Abruptum eſt menſe Martio. Lector conſulat Acta edita.

Fridericus II. Palatinus in ſua ditione religionem mutauit ad normam Cõfeſſionis Auguſtanę.

BELLUM SMALCALDICUM ſiue Saxonicum Primum.

Hoc anno cœpit bellum inter Carolum Imp. & Germaniæ Principes, fœderis Smalcaldici ſocios. Cæſar Saxonem & Lantgrauium 20. die Iulii publicè proſcripſit. Saxo & Lantgrauius eorumq́; ſocii Cæſari bellum denunciant 11. Auguſti. Quæ deinceps ad Ingolstadium geſta ſint, vſq; ad huius anni finem, lector petat ex Sleidano

dano & Ludouico ab Auila, qui huius belli hiſto- 1546
riam peculiari libro complexus eſt. Propter bellum ingruens dimiſſa ac diſſipata eſt Schola Witebergenſis 6. Nouembris.

MECHLINIA, pulueris tormentarij in porta quadam magna copia aſſeruati & fulmine tacti flammis & fragoribus tota fermè vnà cum ingenti incolarum ædium ruinis oppreſſorum numero, nocte ea qua anteceſſit diem 7. Auguſti, deſtructa, periit.

Nati ſunt;

I. Illuſtriſſimus Princeps IOACHIMVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. IOH. GEORGII Electoris Brandeb. filius primogenitus, olim Adminiſtrator Epiſcopatus Magdeburgenſis, nunc têporis ELECTOR BRANDEB. die 27. Ian. hora 5. pomeridiana, Berlini. Eius mater SOPHIA filia Friderici II. Ducis Lignicenſis, obiit die 9. poſt partum.

II. IOHANNES WOLFGANGVS FREYMONIVS ab Oberhauſen, vir nobiliſſimus & IC. clariſſimus, SACRÆ CÆS. MAIEST. Conſiliarius intimus, & Rom. Imperii PROCANCELLARIVS, cuius doctiſſima extant ſcripta, Dominica Inuocauit (die 14. Martij) circiter horam 6. matutinam, Ingolſtadij.

III. IANVS DOVSA, Nordouici Dominus, ſupremi HOLLANDIÆ Conſiſtorii Senator grauiſſimus, genere, ingenio & literis vir verè nobilis in profeſto Nicolai, die 5. Decembris, in Belgio.

IIII. NICOLAVS à ROTENBVRGK, Eques Sileſius, genere, animo, doctrina & virtute nobiliſſimus, & patronus meus obſeruandus, die 5. Febr. in Netka prope Croſnam. Hunc virum magnis Principibus alioqui commendatiſſimum, non eſt quòd noſtra prolixiùs commendet oratio.

V. TYCHO BRAHE, Eques Danus, Mathematicus nobiliſſimus, Aſtronomiæ ſolertiſſimus in

Digitized by Google

1516 ſtaurator & ſeculi noſtri Atlas, C. S. E. die 14. Decemb. h. 10. cum quinq; 6. ante meridiem, Knudſtorpii prope Lundum in Scania. 1546

VI. IACOBVS MONAVVS Vratiſlauienſis, vir apud multarum gentium homines eruditos magni & celeberrimi nominis, & nullorum odio dignus, niſi eorum, qui omnium odio ſunt digniſſimi, die 6. Decembris, Vratiſlauiæ. Huius Viri erga literatos verè benefici, beneficio & opera, operæ Indicis noſtri plurimùm ſunt auctæ & illuſtratæ.

VII. PETRVS Weſenbecius IC. & in inclyta Acad. Altorfiana Noricorum Iuris profeſſor primarius, eruditionis, pietatis & humanitatis laude clarus, die 5. Maij, circiter noctis horam 11. Antuerpiæ.

VIII. IOHANNES Piſcator, Scholæ Sigenenſis Naſſouiorum profeſſor Theologicus, cuius ſuper Nouum Teſtamentum methodici extant Commentarii, die 27. Martij, circa horam ſecundam pomeridianam, Argentinæ.

IX. IOHANNES Piſtorius Nidanus, Theologus, cuius plurima aduerſus Euangelicos ſcripta edita extant, die 4. Febr. Nidæ Haſſorum.

Obierunt:

I. *ERNESTVS, Henrici Iunioris fil. Dux Luneburgenſis, 11. Ianuar æt. 48.*

II. *MARTINVS LVTHERVS Theologiæ Doctor, obiit Islebiæ in patria, 18. Februarij, die Iouis manè hora 3. à morte Huſſi 131. die Concordia, ætatis 63 Vixit in Academia VVitebergenſi annos 38 De hoc viro, vt antè Lectori ſum pollicitus, in neutram partem quidquam dicturus ſum, ſed tamen id citra inuidiam credò me dicturum: Fuit omnino vir magnanimus, qui talia auſus eſt, quæ totus miratur orbis, & qui tot gentibus aduerſus ipſum conſpirantibus vnum ſe oppoſuit. Magnum item eſt, quòd quidam hoſtes etiam rediuiuum expetunt: quemadmodum & MELANCHTHONEM mor-*

5516 *mortuum pluris ferè fecerunt hoſtes, quàm quidam eius* 1546
diſcipuli. Poſtremam concionem VViteberga habuit, 17.
Ianuarij, Dominica II. poſt feſtum Epiphanias Domini Et
VViteberga profectus eſt Islebiam 23. Ianuarij, vt com-
poſitioni controuerſiæ Mansfeldenſium Comitum inter-
eſſet, &c. Vltimam ſuam concionem habuit Islebiæ 14.
Febr. quatriduo ante obitum. Corpus VVitebergæ ſepul-
tum eſt in templo arcis, die Cathedra Petri. 22. Februarij.
Huius mortem conſecuta ſunt duo, 1. bella Theologica,
2. bella ciuilia Euangelicorum inter ſe.

III. FRIDERICVS *Myconius Eccleſiæ Gothanæ Pa-*
ſtor, 7. Aprilis, cùm fuiſſet Luthero ſuperſtes 49. dies, id
quod precibus ſe à Deo impetraſſe, & ſcire ita futurum
Lutherus in Epiſtola conſolatoria ſcripſerat, Dominica
poſt Epiphania anni eiuſdem incboati.

HARIADENVS *Mitylenæus Barbaroſſa, vir rerum a-*
pud Turcas ſtrenuè geſtarum memoria clarus, obiit
Conſtantinopoli, die 4. Iulij, cùm Baſſa officium ſuſtinuiſ-
ſet an. 13. Leonclau.

Hiſtoriam de nece IOH. DIAZII Hiſpani, vide apud Sleid. initio lib. 17.

5517 Cùm Dux Saxoniæ MAVRITIVS ante ſuperio- 1547
ris anni finem oppida quædam Saxonis, Zuiccauiam, Schnebergam, & Aldenburgum occupaſſet, eaq; in fidẽ ſuam adegiſſet, Saxo iniuriam hanc vlturus, exercitum in Miſniam traducit, LIPSIAM obſidet, & oppugnare incipit 13. Ian. Sed oppidanis fortiſſimè ſeſe defendentibus re infecta diſcedit ſub eius menſis exitum, cùm crebris tormentorum globis velut grandine quadam, Lipſiam obruiſſet, laceraſſet ac deformaſſet.

Marchio ALBERTVS à Saxonicis capitur Rochlicij Cal. Martij.

CAROLVS Paſchatis feſto in vrbe Egra peracto, exercitũ ducit in Saxoniam. Interim SAXO Miſnã vrbem deditione ceperat 5. Apr. Cumq; 19. Apr. de Cæſaris aduentu cognouiſſet, exercitum vltra

Nn 4 Albin

Digitized by Google

5517 Albim tranſtulit, & Miſnæ pontem ſublicium incendit, ne Hiſpani tranſeuntes ipſum aſſequerentur. In itinere cùm Mulbergo relicto Vitebergam contenderet, Cæſarianis vadum in Albi flumine monſtratur, per quod equitatus tranſit: pedeſtres verò copiæ ponte ex nauigiis conſtructo tranſportantur. Cæſar in Saxonem incidit ad Syluam Lochanam, tribus trans Albim milliarib. ibiq; prælij fit initium, in quo ELECTOR pulſo equitatu & peditatu dum acriter pro ſalute ſua pugnat, & per ſiniſtram maxillam aduerſum vulnus accipit, capitur (ætatis 44.) die Dominico Miſericordię Domini, 24. April. Non verò vlli Hiſpanorum aut Huſſarorum ſe dedere voluit: ſed Germano homini, Tiloni à Trot. Ad Albanum adductus antequam Cæſari ſiſteretur, inter eundum oculis in cœlum ſublatis, & ex imo corde ductis ſuſpiriis voce miſerabili ſic Deum alloquitur; *Miſerere mei Domine, Nos ſumus iam hic.* Poſtea cùm in Cæſaris aſpectum veniſſet, *Clementiſſime Cæſar,* inquit, *me tibi captiuum ſtatuo, & ſupplex oro, vt Cæſ. V. Maieſtas me dignetur cuſtodia digna Principe.* Reſpondit Cæſar: *Tractaberis pro merito: ſcio quid me deceat.* Deinde Albano redditus, frequenti cuſtodia in caſtra ducitur. Captus cum eo fuit ERNESTVS Dux Brunſuicenſis, Dynaſta Grubenhagenſis, Philippi filius. Ante hunc conflictum diebus aliquot Solis aſpectus valdè triſtis fuit, quòd radios quaſi ſanguinolentos ſpargeret, & magni aliquid portẽdere iudicaretur. Cæſar nũciata primùm hac victoria dixiſſe fertur: *Domine Deus, quàm mirabiliter hæc gubernaſti.* 1547

CAROLVS Vitebergam obſedit 5. Maij, poſitis caſtris ſuis in pago Academiæ Vitebergenſis Biſtricia, vbi commoratus eſt vſq; ad 7. Iunij, diebus 34. Elector captiuus, vt vitam redimeret, Electoratu ſe abdicauit, 18. Maij.

LVCAS Cranach pictor celebris, & vrbis Witebergenſis

5517 genſis Senator, vocatus in caſtra Cæſaris, & iuſſus petere aliquid à Cæſare propter artem, tantùm interceſſit pro ſuo Principe captiuo. 1547

ERICVS Iunior Dux Brunſuic. & Luneburg. ad Draconis arcem ab Hamburgenſibus & Bremenſibus die 22. Maij, acerrimo prælio victus, ac in Viſurgim flumen compulſus, & tormentis omnibus, multiq́; ſuorum amiſſis, ipſe vix incolumis euaſit.

Die 23. Maij VITEBERGA, voluntate & iuſſu Ducis Iohannis Friderici Electoris captiui Carolo V. Cæſari ſe dedidit, eductoq; præſidio receptæ ſunt intra vrbem tres cohortes militum Cæſareanorum.

Die 25. Maij CAROLVS Imp. Vitebergam ingreſſus eſt cum paucis Comitibus, cumque eam perluſtraſſet, eodem die regreſſus eſt in caſtra.

Die 7. Iunij CAROLVS Imp. incenſis caſtris ex Biſtricia pago transfert exercitum verſus Salinas. Ciues verò Vitebergenſes Duci MAVRITIO, cui Electoratus dignitas & ditio à Cæſare tradita fuerat, homagium iuramento confirmant.

Die 19. Iunij PHILIPPVS Lantgrauius Haſſiæ Carolo Imp. ſupplex factus Halæ Saxonum, detinetur in cuſtodia præter opinionem.

Die 16. Octobris reſtituta eſt Academia WITEBERGENSIS, idq; publico programmate (vt vocant) ſignificatum eſt, quod extat.

Die 27. Aprilis Baſilica MISNÆ de cœlo tacta hora quinta pomeridiana, & turres tres, tectum, campana, organum, conſumpta incendio: cùm eodem die mane circa 7. eſſent acta gratia de capto Iohanne Friderico. Nullum aliud fulmen aut præceſſit antea, aut ſecutum eſt poſtea. Fabric.

HERMANNVS Archiepiſcopus Colonienſis Elector, 25. Ianuarij loco mouetur, iuſſu Pontificis & Caroli. Surrogatur ei ADOLPHVS Comes Schauuenburgenſis, quem coadiutorem Her-

5517 *VII.* CONRADVS *Peutingerus IC. Patricius Auguſtanus, Maximilianj I. & Caroli V. Impp. Conſiliarius, 28 Decembris, ætat. 82. completo.* 1547

VIII. FERDINANDVS *Corteſius, Nouæ Hiſpaniæ fundator, die 2. Decembris, ætatis 63. Caſtiliæ de Coſta.*

IX. BEATVS *Rhenanus Seleſtadienſis, qui bonos autores Commentarijs vtiliſſimis illuſtrauit, eoque de bonis literis benè meritus eſt, die 20. Maij, ætatis 62. menſ. 4. Argentinæ, dum rediret ex thermis Martijs.*

X. IOHANNES *Heſſus, Theologiæ Doctor & Paſtor Eccleſiæ Vratislauienſis, 6. Ianuarij, ætatis 60.*

XI. VVENCESLAVS *Link, Paſtor Eccleſiæ Noribergenſis, ſt. Martij.*

XII. FRANCISCVS *Vatablus, trium linguarum peritiſſimus, & regius Profeſſor linguæ Ebrææ in Academia Pariſienſi, 16. Martij.*

XIII. IACOBVS *Tuſſanus Gallus, publicus Græcæ linguæ in Acad. Pariſienſi Profeſſor, eodem cum Vatablo die obijt.*

XIIII. IOHANNES *Schonerus Mathematicus, C.S.E. 16. Ianuarij (alij poſtridie) ætat. 70. Norimbergæ.*

5518 *Dignitas* ELECTORIS SAXONICI *publico & ſolenni ritu collata eſt Duci Saxoniæ* MAVRITIO *à Carolo V. Imp. 24. Februar. die Matthiæ, cùm Carolus eo die inchoaret annum ætat. 49. Mauritius verò menſe ſequenti ætat. 28.* 1548

Liber INTERIM ſiue Formula religionis vſque ad Concilij finem ſeruanda, naſcitur Auguſtæ in Comitijs, & promulgatur 15. Maij. (A prima mutatione doctrinæ per Lutherum 31. à Confeſſione Auguſtana exhibita 18.) Eius ſententiam refutarunt ſcriptis publicis Philippus Melanchthon, & Doctores Eccleſiarum Saxoniæ inferioris ac maritimæ, multique alij.

Bellum ADIAPHORISTICVM inter Theologos natum

5518 natum ex deliberationibus, an & quomodo liber 1548
INTERIM recipiendus vel repudiandus ſit. Hoc fuit primum ſchiſma poſt Lutheri mortem inter Theologos Euangelicos exortum, Matthia Flacio eiuſque ſocijs litem mouentibus Melanchthoni & alijs, qui de Adiaphoris, id eſt, Ceremonijs ac ritibus externis ex præſcripto Interimiſticæ formulæ admittendis aut recipiendis, minùs acriter pugnauiſſe illis videbantur.

RELIGIO mutari cœpit in Anglia ſub EDVARDO VI. Rege: profligata antiqua religione. Abrogata eſt Miſſa: item inſtitutæ Eccleſiæ peregrinorum.

CONSTANTIA oppugnatur ab Hiſpanis 6. Auguſti, & Doctores Euangelici vrbe excedunt, quorum primarius fuit Ambroſius Blaurerus. Conſtantienſes tandem ſeſe dedunt Auſtriacæ domui.

Propter Imperatorium INTERIM multi Doctores ſolum verterũt: MVSCVLVS Duſanus relicta Auguſta Bernam venit: BRENTIVS Hala Sueuorum pulſus, Baſileæ aliquandiu ſubſtitit: OSIANDER Noriberga profectus in Boruſſiam.

FRANCISCVS Spiera Italus, abiurato Venetijs Lutheri dogmate, incidit in conſternationem horrendam, cuius deſcriptio extát. Sleid.

PETRVS PAVLVS Vergerius, dum confutationem Euangelicorum meditatur fit Euangelicus, fortaſſis permotus exemplo Spieræ, cuius tentationum ipſe Patauij ſpectator fuerat.

SOLYMANVS Turcarum Imp. expeditionem alteram aduerſus TECHMASEN, Regem Perſarum, inſtinctu Ercaſis Imirſa Siruanæ (olim Mediæ) ſupremo cum imperio Principis, qui amicitia fratris ſui Techmaſis diſceſſerat, & Solymano ſe contra eundem iunxerat, ſuſcepit; VVANVM Mediæ finitimum obſedit, & vnà cum arce expugnauit. ac regionem totam rapinis & ferro vaſtauit: quæ expeditio annum integrum & 9. menſes durauit. Leonclau. in Annal.

Aca-

Digitized by Google

5518 Academia IHENENSIS initium ſumpſit 25. Ianuarij. 1548

AGRIAM Vngariæ arcem fortiſſimam FERDINANDVS Rex Vngariæ, Caroli V. imperat. frater, ſui iuris fecit.

SEBASTIANVS Vogelſperger Capitaneus celebris, iuſſu Caroli V. Imp. die 7. Februarij Auguſtæ Vindel. capite truncatus eſt. Eber.

AVGVSTVS Elector Saxoniæ (ætat. 23.) nuptias Torgæ celebrat, cum ANNA CHRISTIANI III. Daniæ Regis filia, 14. Octob.

Eodem menſe IOANNA, HENRICI Albretani Nauarræ Regis & MARGARETHÆ Valeſiæ filia, & reliquiarum regni hæres vnica, ANTONIO Caroli filio, Borbonio, in matrimonium collocatur, ex qua poſtea HENRICVS IIII. Nauarrogalliæ Rex natus eſt.

Nati ſunt:

I. AMVRATES III. Selymi filius, Turcarum Imp. hoc anno natus eſt. Hieron. Henninges in opere Genealogico.

II. GVILIELMVS, Alberti filius, Dux Bauariæ, 29 Septembris.

III. DAVID Pareus, Theologus Heydelbergenſis, C.S.E. 30. Decembris, Francoſtenij Sileſiorum.

IIII. IOHANNES LVDOVICVS Hauenreuterus Medicus & Philoſophus ingenio & arte clariſſimus, C.S.E. die 21. Auguſti, Argentorati.

Obierunt:

I. SIGISMVNDVS Rex Poloniæ, 1. Aprilis ipſo die Paſchatis, ætatis 81. regni 42.

II. PHILIPPVS Ruperti fil. Othonis Henrici Elect. frater, Comes Palatinus Rheni, Princeps bellicoſus, qui VIENNAM à Turcis obſeſſam fortiter & ſtrenuè defenderat, die 4. Iulij, ætat. 44. ſine liberis deceſſit Heydelbergæ.

III. CA-

Digitized by Google

5518 III. CASPAR Cruciger Theologus, 16. Nouembris, ætatis 45. VViteberge. 1548

IIII. HIERONYMVS Fracaſtorius Veronenſis, Medicus & Philoſophus inſignis, Patauij.

V. IOHANNES Langus, Theologiæ Doctor, Erfurti.

VI. HERMANNVS Bonus, primarius Eccleſiæ Lubecenſis Superintendens, 12. Februarij, ætatis 44. Lubecæ.

VII. MATTHIAS Zellius Theologus Argentinenſis, cùm ibidem docuiſſet Euangelium an. 26. ætatis 71.

VIII. IOHANNES ANTONIVS Blancus, IC. Patauinus, cuius extant Criminalia die 8. Octobris, æt. 50. Patauij. Forſterus.

5519 PETRVS Martyr Oxoniæ in Anglia diſputat de Cœna Domini, Menſe Maio. 1549

MARTINVS Bucerus & PAVLVS Fagius Argentorato diſcedunt Cal. Aprilis, & in Angliam proficiſcuntur, vt ibi doctrinæ ſuæ ſementem faciant.

CONSENSIO mutua Doctorum Eccleſiæ TIGVRINÆ & GENEVENSIS in re Sacramentaria conſtituta menſe Auguſto.

MAGDEBVRGENSES proſcribuntur à Carolo V. Imp.

MATTHIAS Flacius Illyricus menſe Aprili Witteberga diſcedens ſe recepit Magdeburgum, vbi multa in VVitebergenſes ſcribere cœpit. Hæc fuit prima inclinatio aciei Euangelicæ, & ianua patefacta eſt malis multis, quorum hodie nondum finem cernimus.

PHILIPPVS Caroli V. filius, Rex Hiſpaniæ, ingreſſus eſt vrbem Brabantiæ, Bruxellam, 1. Aprilis, à Cæſare parente euocatus ex Hiſpanijs, in cuius fidem adiguntur ditiones Germaniæ inferioris.

FERDINANDVS Rex Vngariæ, duce ſupremo NICOLAO III. Comite à Salmis, ſumma in vtraque ſorte pra-

5519 præſtantia conſpicuo viro, Zabragium, Leuam, Zythnam & Muranum expugnauit. Leonclau. Backſchius. 1549

Nati ſunt:

I. BARNIMVS, Phil. fil. Dux Pomeraniæ, 15. Februarij.

II. DIONYSIVS Gothofredus IC. celeberrimus, & in inclyta Argentinenſium Acad. Profeſſor ordinarius, C.S.E. die 17. menſis Octob. hora 4. poſt meridiem, Pariſijs.

III. ABRAHAMVS Colbingerus, FRIDERICO IIII. Electori Palatino à Secretis, Philologus & Polyhiſtor, C.S.E. Auguſtæ Vindelicorum, die Iohanni Baptiſtæ ſacrato.

IIII. HENRICVS Strobandus, Burggrabius, Conſul & Scholarcha Torunienſis, literarũ & literatorum Mecœnas egregius, cuius etiam impenſis tres Tomi de literata inſtitutione editi ſunt, 14. Nouemb. hor. 4. matut. Torunij, Boruſſorum.

Obierunt:

I. *PAVLVS III. PP. 10. Nouembris, ætatis 82. ſucceſſit IVLIVS III. Sedit annis 5. menſe vno, diebus 16.*

II. *OTHO Dux Luneburg. in Harburg. die 11. Auguſti, ætat. 54.*

III. *FRANCISCVS Dux Luneburg. qui vnà cum auunculo IOHANNE Saxone & Othone ac Brueſto fratribus. Confeßioni fidei Auguſtanæ anno 1530. ſubſcripſerat, 23. Nouemb. æt. 29.*

IIII. *MARGARETA Valeſia, NAVARRÆORVM Regina, Franciſci I. Galliæ Regis ſoror, pietate heroina, virtute & literis laudatiſsima, 21. Decembris, in Gallia. Hæc eſt illa Regina, quæ Iacobum Fabrum Stapulenſem Gallum, Sorbonicum Theologum, noui teſtamenti vulgata verſionis emendationem & purioris religionis inſtaurationem fortiter aggreſſum, exſulem tutata eſt. De quo Fabro memorabilis hiſtoria apud Hubertum Thomã Leodium extat. Quadam die miſit ad eum Regina & ſe*

519 ſe velle cum eo prandere dixit, conuocatis aliquot do- 1549
ctis, quorum confabulationibus mirè oblectabatur. Inter prandendum autem cœpit Faber vehementer contriſtari, & ſubinde lacbrymari: Eorum cauſam dicere cum rogaretur, accuſareturque à Regina, quod pranſum apud ſe veniſſet, vt læta fieret, ipſe verò triſtaretur. Tandem, inquit, & qui poßem, ô Regina Sereniſſ. eſſe lætus, aut alios exhilarare, omnium, quos terra ſuſtinet, ſceleratißimus? Et quod tantum admiſiſſe potuiſti ſcelus, inquit illa, Iacobe, qui viſus es ſemper ab ineunte ætate ſanctißimè vixiſſe? Ego, inquit, ſum ætatis centum & vnius anni, purus ab omni contagione muliebri, & nihil recordor me admiſiſſe, quo graui conſcientia diſcedere ex hoc ſæculo reformidarem, niſi vnum quod expiari poſſe non confido. Cumque illa vrgeret ad aperiendum, vix præ lacbrymis tandem inquit: Quomodo ante ſummum Dei tribunal conſiſtere potero, qui ſanctum filij ſui Ieſu Chriſti Euangelium purè & ſincerè multos docui, qui doctrinam meam ſecuti ſunt, mille tormenta & mortem ipſam conſtanter pertulerunt: Ego verò malè conſtans Doctor effugi, & cum tantæ & tam prouectæ ætatis iam vixiſſem ſatis ſuperque, neque mortem vllam reformidare, imò percupijſſe debuiſſem, clanculum me ſubduxi, & Dei mei præceptum turpiter deſerui. Ad quæ cum Regina, vt erat eloquentißima & plena diuinorum ſermonum, multa diſſeruiſſet, & rationibus ac exemplis docuiſſet, multis bonis & ſanctis viris, qui cum Deo regnarent, idem obtigiſſe: neque deſperandum de Dei miſericordia & bonitate vnquam, & pleraque in hanc ſententiam, qui aßidebant, adderent: Confortatus tandem inquit: Ergò nihil reſtat, niſi vt hinc ad Deum migrem, ſi libet, condito meo teſtamento: neque vltra differendum ſentio, quia à Deo me vocari intelligo. Deinde intentis in Reginam oculis: Ego, inquit, te hæredem meam inſtituo: Concionatori tuo Magiſt. Gerardo libros omnes meos do, lego: Veſtes & quicquid inſuper habeo, paupe-

5519 ribus relinquo, cætera Deo commendo. Ad quæ ſubridens 1549
Regina, Iacobe, inquit, quid ad me de tua hæreditate redibit? Negotium, inquit, diſtribuendi bona inter pauperes. Eſto, inquit illa, iuro, hanc hæreditatem mihi gratiorem fore quàm ſi frater Francorum Rex me ſuam heredem nominâſſet. Lætior deinde viſus Iacobus ait: Opus habeo, ô Regina, aliquâ quiete: Eſtote læti interim & valete; Declinauitque in proximum lectum. Et cum putarent illum dormire, obdormierat in Domino, nullis ſignis malæ valetudinis editis, quod volentes ipſum excitare, vehementer admirati, iam tum exſpirâſſe. Hunc exitum habuiſſe ſanctum procul dubio virum recitabat Regina, quem honorificè tumulari fecit, & marmore, quod pro ſe exſcindi fecerat, contegi voluit.

V. MAXIMILIANVS Egmondanus Buræ Comes ex angina parato prius amicis conuiuio Bruxellis menſe Decembri.

VI. VITVS Theodorus, Paſtor Eccleſiæ Noribergenſis, 25. Martij.

VII. IACOBVS Ziglerus, qui terræ ſanctæ deſcriptionem edidit, in Bauaria.

5520 MAGDEBVRGÆ vrbis obſidio cœpit 4. Octob. quæ 1550
durauit anno vno, menſe vno. Hiſtoria petatur ex libellis editis.

Bellum OSIANDRICVM in Pruſſia ortum autore ANDREA Oſiandro, qui propter librum INTERIM Noriberga excedens, iſthuc venerat, & de iuſtificatione moto certamine aſſeuerabat, hominem iuſtum eſſe iuſtitia eſſentiali, quæ eſt ipſe Deus, &c. quod dogma multorum ſcriptis improbatum eſt. Vir ille fuit αὐτοδίδακτος, nulliuſque Academiæ diſcipulus.

AFRICAM vel APHRODISIVM Africæ vrbem Mauris Mabadian dictam, quam DRAGVTES Raiſus celebris pirata Turcicus anno præcedenti die 30. Ianuarij occupauerat, ANDREAS Doria, Caroli V. Imp. claſſis præfectus, coniunctis cum Ferdinando Gonzaga Prorege

Digitized by Google

rege Siciliæ cópiis, obſedit: plurimiſque barbarorum cæſis & captis, die 10. Septembr. expugnauit & funditus euertit. Leonclau. in Annalib. Turcicis.

IAPONIA, ampliſſima ORIENTIS Inſula, longè vltra Indiam & Sinarum regiones ſita (quam olim Zipangri appellarunt) hoc anno inuenta eſt: in qua poſtea Anno 1552. IESVITÆ plurimos ad religionem Chriſtianam adduxerunt: & inter alios etiam tres Reges, qui filios & cognatos ſuos ineunte Anno 1582. ad GREGORIVM XIII. Pontificem Rom. amandarunt, & anno 87. rurſus in Indiam reuerſi ſunt. Oſor. lib. 1.

AVGVSTINVS Berous Bononienſis, Iuris Pontificij (quod in patria dum vixit profeſſus eſt) noſtra ætate peritiſſimus, C S. E. hoc anno floruit.

WILHELMVS Princeps Auraicus & Comes Naſſouiæ, coniugem primam duxit ANNAM, Maximiliani Egmondani Comitis Burani filiam vnicam, 8. Iunij.

Nati ſunt:

I. CAROLVS IX. Henrici II. filius, Rex Galliarum die 27. Iunij.

II. Reuerendiſſ. Illuſtriſſ. ac laudatiſſ. Princeps ac Dn. Dn. IOACHIMVS FRIDERICVS, Dux SILESIÆ, LIGNIC. & BREGENSIS, ac Præpoſitus MAGDEBVRGENSIS, Princeps pius, ſapiens & literatus, & magnus Indicis huius Chronologici patronus, patre GEORGIO Duce Lignic. & Breg. matre verò BARBARA Marchioniſſa Brandeb. IOACHIMI II. Elect. Brandeb. filia, ipſo die Michaëlis, bono publico natus eſt.

III. CAROLVS, Guſtaui, Sueciæ Regis fil. Iohan. frater, regnorum Sueciæ & Gothiæ hæres, Dux Finlandiæ & Sudermaniæ, die 4. Octob.

IIII. IOHANNES, Wolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Bipontinus, pietatis & eruditionis laude clarus, die 18. Maij.

5520 V. FERDINANDVS, Alberti fil. Dux Bauariæ, 30. Ianuarij. 1550

VI. FABIANVS Burggrauius & Baro à DONA, Illuſtriſs. Elect. Palat. FRIDERICO IIII. à Conſilijs ſecretioribus, heros & bellator inſignis, feria ſecunda Pentecoſtes (die 26. Maij) in Boruſſia.

VII. MELCHIOR à Rechenberg, RVDOLPHO II. Imp. Auguſt. à Conſiliis, & hoc tempore Præfectus Comitatus Glacenſis, ſtirpe auita, prudentia laudata & virtute literata vir nobiliſſimus, die 8. Maij, in Groſſen Borauu, prope Freiſtadium Sileſiorum.

IX. ÆMILIVS Portus, Franciſci Porti Creten. filius, Græcæ linguæ in Acad. Heydelberg. Profeſſor, die 13. Auguſti, circa primam noctis horam, in Gallia.

Obierunt:

I. *NICOLAVS PERENOTVS Granuellanus Veſuntinus, CAROLI V. Imp. Conſiliarius intimus, die 28. Menſis Auguſti, Auguſtæ Vind. quo tempore Carolus ibi Comitia celebrabat. In cuius locum ſuffectus eſt ANTONIVS PERENOTVS Granuellanus filius, Epiſcopus Atrebatenſis.*

II. *NICOLAVS III. Salmæ & Neoburgi Comes, Nicolai II. Senioris filius, bellis aduerſus Turcas celebris, die 17. Auguſti, Agriæ.*

III. *ANDREAS Alciatus Mediolanenſis, Iuriſconſultus & Eques Caeſ. Ducaliſque Senator, ſolus inter Iuris interpretes doctiſſimus, & inter doctiſſimos Iuriſconſultiſſimus, qui LL. ſtudia antiquo decori reſtituit, die 12. Ianuarij, cùm vixiſſet an. 58. m. 8. d. 4. Papiæ in Italia. Forſter. Schrad.*

IIII. *EGVINARIVS Baro Leonenſis, ex Britannia Gallia, IC. clariſſimus, Doctor Iuris Ciuilis in ſchola Biturigum, & Iuriſprudentiæ veteris inſtaurator, die 22. Auguſti, ætat. 55. Biturigib. Forſter.*

V. PAV-

5520 *V. PAVLVS Fagius, de literis Ebraicis preclarè meritus, die 13. Nouembris, etat. 45. Londini in Anglia.* 1550

VI. IOHANNES Spangenbergius Northuſianus, Theologus, die 13. Iunij, Iſlebiæ.

5521 CONFESSIO Saxonicarum Eccleſiarum ſcripta à Philippo Melanchthone, vt offerretur Synodo TRIDENTINÆ, cui multorum Principum & vrbium Theologi ſubſcripſerunt. Dux quoque Wirtebergicus peculiarem Confeſſionem ſcribi iuſſit, quã per Brentium Concilio Tridentino exhibuit. 1551

BELLVM THEOLOGICVM, de neceſſitate bonorum operum ad ſalutem, cœpit: quam propoſitionem Georgius Maior defendẽdam ſuſceperat. Ambsdorfius ad contrariam delapſus partem ſcripſit, bona opera eſſe ad ſalutem noxia & pernicioſa. Quæ propoſitio exploſa eſt à quibuſdam Euangelicis, vt ſcandalorum & Epicureiſmi mater: eò quòd abuſus doctrinæ de bonis operibus noxius eſſet ſaluti hominum, non per ſe (vt Dialectici loquuntur) ſed per accidens. Vt ſi dicam: Vinum eſt noxium febricitanti; Ergo eſt malum.

BELLVM THEOLOGICVM à Franciſco Stancaro Mantuano motum, qui contendebat, Chriſtum eſſe Mediatorem tantùm ſecundum naturam humanam, de quo extant eruditæ Melanchthonis reſponſiones.

MAGDEBVRGÆ obſidio ſoluta eſt 7. Nouembris, cùm Mauritius occultè bellum coqueret contra Cæſarem.

Recruduit bellum inter Carolum V. & Regem Galliæ.

TRIPOLIS Africæ arx & oppidum ditionis Equitum Melitenſium, à DRAGVTE Raiſo occupatum 15. Auguſti. Leonclau.

CAZANVM regni Cazanenſis metropolis, à IOHANNE BASILIO magno Moſcorum Duce ſeptem annorum interuallo, bello acerrimo, vario tamen Marte

5520 V. FERDINANDVS, Alberti fil. Dux Bauariæ, 30. Ianuarij. 1550

VI. FABIANVS Burggrauius & Baro à DONA, Illuſtriſſ. Elect. Palat. FRIDERICO IIII. à Conſilijs ſecretioribus, heros & bellator inſignis, feria ſecunda Pentecoſtes (die 26. Maij) in Boruſſia.

VII. MELCHIOR à Rechenberg, RVDOLPHO II. Imp. Auguſt. à Conſiliis, & hoc tempore Præfectus Comitatus Glacenſis, ſtirpe auita, prudentia laudata & virtute literata vir nobiliſſimus, die 8. Maij, in Groſſen Borauu, prope Freiſtadium Sileſiorum.

IX. ÆMILIVS Portus, Franciſci Porti Cretenſ. filius, Græcæ linguæ in Acad. Heydelberg. Profeſſor, die 13. Auguſti, circa primam noctis horam, in Gallia.

Obierunt:

I. NICOLAVS PERENOTVS Granuellanus Veſuntinus, CAROLI V. Imp. Conſiliarius intimus, die 28. Menſis Auguſti, Auguſta Vind. quo tempore Carolus ibi Comitia celebrabat. In cuius locum ſuffectus eſt ANTONIVS PERENOTVS Granuellanus filius, Epiſcopus Atrebatenſis.

II. NICOLAVS III. Salma & Neoburgi Comes, Nicolai II. Senioris filius, bellis aduerſus Turcas celebris, die 17. Auguſti, Agriæ.

III. ANDREAS Alciatus Mediolanenſis, Iuriſconſultus & Eques Cæſ. Ducaliſque Senator, ſolus inter Iuris interpretes doctiſſimus, & inter doctiſſimos Iuriſconſultiſſimus, qui LL. ſtudia antiquo decori reſtituit, die 12. Ianuarij, cùm vixiſſet an. 58. m. 8. d. 4. Papiæ in Italia. Forſter. Schrad.

IIII. EGVINARIVS Baro Leonenſis, ex Britannia Galliæ, IC. clariſſimus, Doctor Iuris Ciuilis in ſchola Biturigum, & Iuriſprudentiæ veteris inſtaurator, die 22. Auguſti, ætat. 55. Biturigib. Forſter.

V. PAV-

5520 *V. PAVLVS Fagius, de literis Ebraicis preclarè meritus, die 13. Nouembris, ætat. 45. Londini in Anglia.*

VI. IOHANNES Spangenbergius Northuſianus, Theologus, die 13. Iunij, Islebiæ.

5521 CONFESSIO Saxonicarum Eccleſiarum ſcripta à Philippo Melanchthone, vt offerretur Synodo TRIDENTINÆ, cui multorum Principum & vrbium Theologi ſubſcripſerunt. Dux quoque Wirtebergicus peculiarem Confeſſionem ſcribi iuſſit, quá per Brentium Concilio Tridentino exhibuit.

BELLVM THEOLOGICVM, de neceſſitate bonorum operum ad ſalutem, cœpit: quam propoſitionem Georgius Maior defendẽdam ſuſceperat. Ambsdorfius ad contrariam delapſus partem ſcripſit, bona opera eſſe ad ſalutem noxia & pernicioſa. Quæ propoſitio exploſa eſt à quibuſdam Euangelicis, vt ſcandalorum & Epicureiſmi mater: eò quòd abuſus doctrinæ de bonis operibus noxius eſſet ſaluti hominum, non per ſe (vt Dialectici loquuntur) ſed per accidens. Vt ſi dicam: Vinum eſt noxium febricitanti; Ergo eſt malum.

BELLVM THEOLOGICVM à Franciſco Stancaro Mantuano motum, qui contendebat, Chriſtum eſſe Mediatorem tantùm ſecundum naturam humanam, de quo extant eruditæ Melanchthonis reſponſiones.

MAGDEBVRGÆ obſidio ſoluta eſt 7. Nouembris, cùm Mauritius occultè bellum coqueret contra Cæſarem.

Recruduit bellum inter Carolum V. & Regem Galliæ.

TRIPOLIS Africæ arx & oppidum ditionis Equitum Melitenſium, à DRAGVTE Raiſo occupatum 15. Auguſti. Leonclau.

CAZANVM regni Cazanenſis metropolis, à IOHANNE BASILIO magno Moſcorum Duce ſeptem annorum interuallo, bello acerrimo, vario tamen Marte

Digitized by Google

1551 *preſſa, tandem ab eodem tormentorum bellicorum vi, & obſtinato militum ſuorum impetu unà cum arce expugnatur: & magna Tatarorum Cazanenſium multitudine I. Baſilij Principis impulſu baptiſata, totum illud regnum eidem ſubigitur. Gaguin. Chron. Moſcou.*

Nati ſunt:

I. WENCESLAVS à Credlitz in Eicholtz, Ducatus Lignicenſis præfectus, 26. Iunii.

II. IOANNES Reupricht à Büdingen, Eques Francus, aulę Pal. Elect. Mareſchallus: genere, pietate, literis, virtute nobilis 11. Iunij.

III. DIONYSIVS Lebeus Batillius, præſes Regius apud Mediomatricos, Iuriſconſultus & Poëta doctiſſimus, cuius extat elegantiſſimus Emblematum liber, die 27. Nouemb. ex nobili familia, Tricaſſibus, Vrbe Campaniæ. Boiſſardus lib. 7. Iconum.

IIII. SEBASTIANVS Hoffman in Hennersdorff, genere, eruditione, ſapientia, autoritate, & rerum politicarum vſu vir verè nobilis, die 14. Octobris, 3. horis cum dimid. poſt merid. Gorlicij. *Huius optimi viri cum plurima eaq; inſignia in me meoſque ſemper extiterint beneficia: teſtimonio hoc publico idipſum declarare & grato animo prædicare volui.*

V. GEORGIVS Sohnius Theologus celebris, 31. Decembris, Marpurgi Haſſorum.

VI. IACOBVS Fabritius, Theologus Dantiſcanus, 27. Iulij, Dantiſci.

Obierunt:

I. *IOHANNES, Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, 4. Februarij, ætatis 46. completo, Serueſtæ.*

II. *MARTINVS Bucerus Theologus, 27. Februarij, ætatis 61. Cantabrigiæ in Anglia.*

III. *IOACHIMVS Vadianus Heluetius, Conſul Sangallenſis, Medicus, Poëta & Geographus celebris, qui ſcriptis ſuis doctiſſimis vtilem Reipublicæ literariæ ope-*

ram

5521 *ramnauauit, die 6. April. qui fuit dies Lunæ poſt Dominicam Quaſimodogeniti, intra horam 12. & 1. meridianam, ætat. 66. m. 4. d. 6. poſtquam conſulatum decies in patria geßiſſet.* 1551

IIII. IOHANNES BAPTISTA *Montanus Veronenſis, Philoſophus & Medicus ſui temporis ſummus, die 6. Maij, ætat 63. Veronæ.*

V. HIERONYMVS *Cagnolus Vercellenſis IC. Eques & Sabaudiæ Ducis Senator, in Iuris ciuilis ſcientia inter noſtræ ætatis Doctores eminentißimus, C. S. E. 1. Februarij, ætatis 59 Patauij.*

VI. M. ANTONIVS *Flaminius Poëta Italus Bononiæ.*

5522 *Bellum à* MAVRITIO *aduerſus* CAROLVM V. *geritur, propter religionem & ſocerum Lantgrauium, in quo Concilium Tridentinum diſſipatur, pax in religione conſtituitur, & captiuis Principibus libertas redditur.* 1552

MAVRITIVS *Elector Auguſtam triduo obſeſſam occupat 4. Aprilis. Poſtea Senatores à Carolo V. depoſitos in priſtinum locum dignitatis reſtituit, & tribubus reddidit ius ſuffragiorum. Oenipontem venit 23. Maij. Iohannes Fridericus poſt quinquennij captiuitatem dimittitur à Carolo V. 19. Maij. Lantgrauius verò 4. Septembris.*

TEMESVARVM arcem Vngariæ nobiliſſimam, ad fluuium Temes inter Lippam & Belgradum ad Tranſyluaniæ fines interiectam, SOLYMANVS Turc. Imp. per Achmetem Baſſam Vezirem ſuum numeroſis copijs adductis obſeſſam, poſt longam grauiſſimamque oppugnationem Menſe Iulio deditione cepit: Stephanum Loſonczium virum fortiſſimum arcis præfectum cum præſidiarijs per fidei violatæ ſcelus trucidauit: & paulò pòſt Lippam, Solimoſum, Chianadum, & alia quædam caſtella occupauit. Leoncl. Backſchius. Sambuc. in Appendice Decad. Bonfin.

1552 SECVNDA PAX IN RELIGIONE. 1552

In tranſactione PASSAVIENSI promittitur pax amplectentib. Confeſſionem Auguſtanam, 2. Auguſti, atque ita liber INTERIM exacto 4. annorum ſpacio expirauit. Atque hæc eſt ſecunda pax in religione, anno 20. à priori pace.

Zolnockum, Seczienum, Dregella & Giarmatum, aliaque circumiecta propugnacula, Regis Ferdinandi exercitu ad Palaſtum miſerè caſo, ab ALE Baſſa Budenſi Vngaris ineunte menſe Septembri adempta; Agria verò ab eodem & ACHMETE Romaniæ Beglerbego numeroſiſſimo exercitu vndique circumſeſſa, & magno impetu fruſtra oppugnata, Turcis, STEPHANI Dobonis, Præfecti, aliorumque procerum induſtria & vigilantia, ac præſidiariorum virtute & armis, acerrimis aliquot prælijs (Deo iuuante) magna clade affectis, & die 13. Octobris cum dedecore pulſis, feliciter & glorioſè defenſa eſt. Sambucus in Appendice Decad. Bonfinij. Leonclau. Backſchius.

NORIBERGA obſidetur ab Alberto Marchione 12. Maij.

Vrbs METENSIS auſpicijs Henrici II. Regis Galliarum ab Anna Mommorencio, regni Galliæ Coneſtabili, capta, eripitur Imperio, 10. April.

Hoc anno multa ſcripta prodierunt in cauſa Oſiandri, Stancari & Maioris. Cauſa etiam Sacramentaria ventilari cœpit.

Peſtis multis in locis graſſata eſt.

Nati ſunt;

I. *RVDOLPHVS II. Imp. Archidux Auſtriæ, MAXIMILIANI II. Imp. filius Viennæ 18. Iulij, primo quadrante ante 7. poſt meridiem: à nato Iulio Cæſ. 1650. id eſt, 33. annis Iubilæis: ab imperio RVDOLPHI I. Imp. (incluſo 1273.) anno 280. quater 70.*

II. HEN-

5522 *II. HENRICVS III. Valeſius, Henrici II filius, Dux Andegauenſis, poſtea Rex Galliæ, 19. Septembris, hora 5. poſt meridiem.*

III. FRIDERICVS IIII. Friderici III. filius, Dux Sileſiæ, Lignicenſis & Bregenſis, die 20. Aprilis.

IIII. CHRISTIANVS Diſtelmeyer, Lamperti Cancellarij Elect. Brandeb. filius, IC. poſt Patrem Iohan. Georgij Electoris Brandeburgici Cancellarius: Berlini, 23. Maij.

V. IVLIVS Pacius à Beriga, IC. clariſſimus, C.S.E. 9. Aprilis, circiter horam 8. matutinam, Vicentiæ.

VI. ANTONIVS Fayus Dunenſis, Theologus Geneuenſis die 16. Ianuarij, in Gallia.

VII. LAVRENTIVS Scholtzius Vratislauienſis, Philoſophiæ & Medicinæ Doctor eximius, die 20. Septembris, intra 10. & 11. pomeridianam, Vratislauiæ.

VIII. IOANNES Salmuth Theologiæ Licentiatus & Eccleſiæ Ambergenſis paſtor naſcitur Lipſiæ 29. Iulij, quadrante poſt 3. matutinam.

Obierunt;

I. HERMANNVS Comes Widenſis, Archiepiſcopus Colonienſis, 15. Auguſti, ætat. 80. Biuerni ditionis ſuæ oppido.

II. HENRICVS Dux Megapolitanus, 6. Februarij, ætatis 73. Suerini.

III. FRIDERICVS Archiepiſcopus Magdeburg. Marchio Brandeburgenſis, 3. Octob. æt. 22.

IIII. GEORGIVS Dux Megapolitanus, Francofurtum ad Mœnum obſidens, globo tormentario ictus 13. Iulij, ætat. 23.

V. ERNESTVS OBERNBVRGERVS intimus Conſiliarius Caroli V. ex lapſu, Villaci.

VI. PAVLVS Iouius Nouocomenſis, Epiſcopus Nucerinus, hiſtoriarum ſcriptor celeberrimus, 11. Decemb. ætat. 68. m. 7 d. 23. Florentiæ.

VII. FRIDERICVS Nauſea Theolog. C.S.E.

VIII. IOHANNES Cochlæus, qui plurima ſcri-

Digitized by Google

1552 ## SECVNDA PAX IN RELIGIONE. 1552

In tranſactione PASSAVIENSI promittitur pax amplectentib. Confeſſionem Auguſtanam, 2. Auguſti, atque ita liber INTERIM exacto 4. annorum ſpacio expirauit. Atque hæc eſt ſecunda pax in religione, anno 20. à priori pace.

Zolnockum, Seczienum, Dregella & Giarmatum, aliaque circumiecta propugnacula, Regis Ferdinandi exercitu ad Palaſtum miſerè caſo, ab ALE *Baſſa Budenſi Vngaris ineunte menſe Septembri adempta; Agria verò ab eodem &* ACHMETE *Romaniæ Beglerbego numeroſiſſimo exercitu vndique circumſeſſa, & magno impetu fruſtra oppugnata, Turcis,* STEPHANI *Dobonis, Præfecti, aliorumque procerum induſtria & vigilantia, ac præſidiariorum virtute & armis, acerrimis aliquot prælijs (Deo iuuante) magna clade affectis, & die 13. Octobris cum dedecore pulſis, feliciter & glorioſè defenſa eſt. Sambucus in Appendice Decad. Bonfinij. Leonclau. Backſchius.*

NORIBERGA *obſidetur ab Alberto Marchione 12. Maij.*

Vrbs METENSIS *auſpicijs Henrici II. Regis Galliarum ab Anna Mommorencio, regni Galliæ Coneſtabili, capta, eripitur Imperio, 10. April.*

Hoc anno multa ſcripta prodierunt in cauſa Oſiandri, Stancari & Maioris. Cauſa etiam Sacramentaria ventilari cœpit.

Peſtis multis in locis graſſata eſt.

Nati ſunt;

I. RVDOLPHVS II. *Imp. Archidux Auſtriæ,* MAXIMILIANI II. *Imp. filius Viennæ 18. Iulij, primo quadrante ante 7. poſt meridiem: à nato Iulio Caſ. 1650. id eſt, 33. annis Iubilæis: ab imperio* RVDOLPHI I. *Imp. (incluſo 1273.) anno 280. quater 70.*

II. HEN-

5522 *II. HENRICVS III. Valeſius, Henrici II filius, Dux Andegauenſis, poſtea Rex Galliæ, 19. Septembris, hora 5. poſt meridiem.*

III. FRIDERICVS IIII. Friderici III. filius, Dux Sileſiæ, Lignicenſis & Bregenſis, die 20. Aprilis.

IIII. CHRISTIANVS Diſtelmeyer, Lamperti Cancellarij Elect. Brandeb. filius, IC. poſt Patrem Iohan. Georgij Electoris Brandeburgici Cancellarius: Berlini, 23. Maij.

V. IVLIVS Pacius à Beriga, IC. clariſſimus, C.S.E. 9. Aprilis, circiter horam 8. matutinam, Vicentiæ.

VI. ANTONIVS Fayus Dunenſis, Theologus Geneuenſis die 16. Ianuarij, in Gallia.

VII. LAVRENTIVS Scholtzius Vratiſlauienſis, Philoſophiæ & Medicinæ Doctor eximius, die 20. Septembris, intra 10. & 11. pomeridianam, Vratiſlauiæ.

VIII. IOANNES Salmuth Theologiæ Licentiatus & Eccleſiæ Ambergenſis paſtor naſcitur Lipſiæ 29. Iulij, quadrante poſt 3. matutinam.

Obierunt;

I. HERMANNVS Comes Widenſis, Archiepiſcopus Colonienſis, 15. Auguſti, ætat. 80. Biuerni ditionis ſuæ oppido.

II. HENRICVS Dux Megapolitanus, 6. Februarij, ætatis 73. Suerini.

III. FRIDERICVS Archiepiſcopus Magdeburg. Marchio Brandeburgenſis, 3. Octob. æt. 22.

IIII. GEORGIVS Dux Megapolitanus, Francofurtum ad Mœnum obſidens, globo tormentario ictus 13. Iulij, ætat. 23.

V. ERNESTVS OBERNBVRGERVS intimus Conſiliarius Caroli V. ex lapſu, Villaci.

VI. PAVLVS Iouius Nouocomenſis, Epiſcopus Nucerinus, hiſtoriarum ſcriptor celeberrimus, 11. Decemb. ætat. 68. m. 7. d. 23. Florentiæ.

VII. FRIDERICVS Nauſea Theolog. C.S.E.

VIII. IOHANNES Cochlæus, qui plurima ſcri-

Digitized by Google

5522 pſit contra Lutherum, 10.Ian.æt.73. Vratiſlauiæ. 1552

IX. Ambrosivs Catharinus, Lutheri Antagoniſta.

X. Sebastianvs Munſterus Ingelheimenſis, Theologus & Coſmographus præſtantiſſimus, & Ebraicæ linguæ in Acad.Baſil. Profeſſor, ex peſte, die 23. Maij, ætatis 63. Baſileæ.

XI. Bernhardvs Ziglerus Theologus nobilis & Ebraicæ linguæ peritiſſimus, 2. Ianuarij, ætatis 56. climacterico, Lipſiæ.

XII. Osvaldvs Myconius Lucernas, Theologus Baſilienſis, die 15. Octobris, ætat. 64. Succeſſit Simon Sulcerus Lutheranus.

XIII. Andreas Oſiander, 17. Octob. æt. 54. Regiomonti.

XIIII. Caspar Hedio Theologus & Chronographus 17. Octobris, cùm Eccleſiam Argentinēſem gubernaſſet & docuiſſet an 23. Huic in docēdi munere ſucceſſit Hieronymvs Zanchius Italus, Theologiæ profeſſor in Gymnaſio Argētinēſi.

XV. Iodocvs Willichus Philoſophus & Medicus præſtantiſſimus, 12. Nouembris, ætat. 51. Libuſii ad Viadrum prope Francofurtum.

XVI. Franciscvs Dryander Hiſpanus, 21. Decembris, Argentinæ.

XVII. Iohannes Marcellus, Profeſſor artium in Academia Witebergenſi, die natali Domini inchoante annum 1552.

XVIII. Petrvs Apianus Beneuizius Leiſnicenſis, Aſtronomus & Coſmographus celeberrimus, C.S E. 21. Aprilis, Ingolſtadij nephritide extinctus, magno rei literariæ diſpendio.

XIX. Lazarvs Bonamicus Baſſanenſis, Philologus doctiſſimus, 11. Februarij, ætat. 73. cùm in Academia Patauina magna cum admiratione docuiſſet an. 21.

XX. Iohannes Sichardus I.C. & Profeſſor in Acad.

5522 Acad. Tubingenſi, die 9. Septembris, Tubingæ. Forſterus.

XXI. LILIVS Gregorius Giraldus, Ferrariæ, ætatis 74. podagricus & chiragricus.

XXII. FERDINANDVS Nonius Salmanticę, Complutenſis editionis librorum ſocius, cœlebs & abſtemius, octogenario maior: cuius tumulo ipſius iuſſu hæc inſcripta verba: Maximum vitæ bonum MORS. Thuanus.

XXIII. OTTO Werdmüller Theologus & Philoſophus 25. Martij.

5523 MAVRITIVS Elect. Sax. & ALBERTVS Marchio Brandeb. in mutua odia incenſi belligerantur. Die 9. Iulij pugnatum eſt in Saxonia, non procul ab vrbe Brunſuiga, ad pagum Peina, in qua pugna etſi victor fuit Mauritius, tamen præter Electorem ipſum occubuerunt Carolus Victor & Philippus Magnus, Duces Brunſuicenſes, & Fridericus Princeps Luneburgenſis, multique Comites. MAVRITIVS Elector accepto vulnere obijt 11. Iulij, ætat. 32. menſ. 3. d. 21. In gubernatione ſucceſſit AVGVSTVS Elector.

Eſtque hic annus à bello ciuili Iulij & Pompeij 1600. à tertio bello Punico 1700. à capta Conſtantinopoli 100.

Die 9. Ianuarij exorto ſæuiſſimo vento, à ſtatua lapidea Ducis Mauritij in arce Berlinenſi, violentia turbinis caput deiectum eſt, illæſis Imperatoris & reliquorum Electorum ſtatuis. Sexto deinde menſe poſt, Mauritius Dux interijt. Paulò ante mortem Mauritij tentorium, in quo cibum capere ſolebat, & alterum apparatus culinæ, turbine diuulſum fuit, illabefactis cæteris vniuerſis.

EDVARDVS VI. Rex Angliæ, 6. Iulij, ætat. 16. regni 7. non abſque veneni ſuſpicione obijt. MARIA ſalutatur Regina Angliæ à populo 19. Iulij, per quā reducta eſt in Angliam vetus religio, & mota atrox perſecutio in Euangelicos.

Habi-

Habita eſt etiam Londini diſputatio de religione inter Catholicos & Euangelicos 18. Octob. quæ in ſuperiorem perſecutionem exiit. Eccleſia peregrinorum ex Anglia fugiens venit in Daniam, & inde in Germaniam. 1553

MVSTAPHA filius maior Solymani Imp. Turcici, cùm fractis Perſarum opibus ad patrem rediiſſet, magno exercitus fauore & clamore exceptus eſt, qua re offenſus pater filium ſtrangulatum in cubiculo, mox in exercitus conſpectum proijci, & per præconem hoc proclamari iubet: Vnus eſt Deus in cœlo, vnum etiam Solymanum in terris Imperatorem eſſe oportet: *quo audito exercitus attonitus conticuit. Iunior natu biduo pòſt veneno ſublatus eſt, quòd de fratris interitu ingemuiſſet. Tertius metu patris ad Regem Perſarum confugerat, is ſtatim per legatos reuocatus, ſecuri percuſſus eſt. Reſtabat Selymus, cui pater minas intentabat, niſi ſolus reſtaret. Alij ad præced. 1552.*

De obſidione & deditione PLASSENBVRGI, *totoque bello vide Sleidanum.*

Michael Seruetus Arago Hiſpanus, qui Arrij dogmata ab inferis reuocauit, crematur Geneuæ in Sabaudia, 27. Octobris.

Fridericvs Staphylus ad Pontificios defecit.

Sigismvndvs Auguſtus Rex Poloniæ nuptias celebrauit cum Catharina, filia Ferdinandi Imp. 5. Iulij.

Nati ſunt:

I. *HENRICVS III. Borbonius, Antonij Borbonij Regis Nauarræ filius, nunc temporis Rex* NAVARROGALLIÆ, *in ampliſſima & munitiſſima Bearniæ regionis arce Pauu, die 13. Iulij. Alij 12. Decembris.*

II. *ERNESTVS Archidux Auſtriæ, Maximil. Imp. filius, 15. Iunij, primo quadrante poſt 2. pomeridianam, Viennæ*

III. *ALBERTVS FRIDERICVS Dux Pruſſiæ, Alberti filius, 29. April.*

IV. HIE-

Digitized by Google

5523 *IV. HIERONYMVS Arconatus, vir doctiſſ. & Poeta excellentiſſ. D. Rudolpho II. Rom. Imperatori à Secretis Bellicis aula, die 27. menſis Aprilis, Leoberga Sileſiorum.*

V. IACOBVS Auguſtus Thuanus, Hiſtoricus Gallicus menſe Octobri.

Obierunt præterea:

I. GEORGIVS, Erneſti fil. Princeps Anhaltinus, cuius ſcripta Theologica extant, & qui Eccleſiam ſuam Merſburgi ipſe docuit, 17. Octobris, cùm inchoaſſet annum ætatis 47. Deſſauiæ. Hunc mirifici laudibus extollunt Melanchthon & Camerarius ob inſignem pietatem & mentis bonitatem.

II. IOHANNES ERNESTVS Dux Saxoniæ, Iohannis Friderici Elect. frater, 19. Februarij.

III. IOHANNES BAPTISTA Egnatius, C.S.E Venetiis, 2. Iulij, ætat. 80.

IIII. IACOBVS Sturmius prætor Argentinenſis, Nobilitatis Germanicæ ornamentum, cuius honorificam mentionem facit Sleidanus in libri ſui præfatione, 30. Octob. æt. 63. Argentinæ.

V. IOHANNES Æpinus Theolog. & Paſtor Eccleſiæ Hamburgenſis, 13. Maij, ætat. 54.

VI. ERASMVS Reinholdus Salfeldenſis, Mathematicus excellens, & tabularum Prutenicarum autor, 19. Febr. tabe extinctus in patria, mane hora 1. ætat. 42.

VII. HIERONYMVS Fracaſtorius Medicus, apoplexiâ ſeptuagenario maior.

VIII. LVDOVICVS Fachſius IC. Lipſenſis, C.S.E. 6. Aprilis.

IX. IOHANNES Riuius Attendorienſis, 1. Ianuarij.

X. LVCAS Cranach Senior, pictor excellens, & vir ſapiens, 16. Octobris, æt. 81. Vinariæ.

5524 Cardinalis POLVS miſſus à Pontifice Rom. in Angliа excitat atrocem perſecutionẽ Euangelicorũ.

IOAN-

IOANNA Graia, Henrici Ducis Suffolciæ filia, annorum 17. adoleſcentula, Latinis & Græcis literis egregiè exculta, ob non repudiatos Angliæ regni honores, vnà cum marito Gilberto Dudleio, Iohan. Ducis Northumbr. ſuperioris anni men. Auguſto decollati, filio, die 12. Febr. & Henricus Ioannæ pater, die 21. eiuſdem menſis, iuſſu MARIÆ Reginæ Angliæ, Londini capite truncati ſunt. 1554

Baſſa Budenſis Capos, Vhinarum, & Babotzam arces Vngariæ circa autumnum occupauit. Leonc.

ASTRAGANVM regni Aſtracanenſis vrbem opulentiſſimam, in qua celebre eſt emporium, ad oſtia fluuij Volgæ, vbi in mare Caſpium exoneratur, ſitam IOHANNES Baſilius Moſcorum Princeps bello petitam, hoc anno poteſtati ſuæ ſubiecit, & regnum illud Tattarorum Aſtracanenſium totum occupauit. Gaguin. Chron. Moſcou.

PHILIPPVS Hiſpaniæ Rex Caroli V. filius ingreſſus vrbem Angliæ Vintoniam, MARIAM filiam Henrici VIII. Regis in vxorem ducit die Iacobi, & regno Angliæ potitur: Sororque Reginæ ELISABETHA in cuſtodiam datur.

Nati ſunt:

I. ERNESTVS, Alberti filius, Dux Bauariæ, Archiepiſcopus Colonienſis, Epiſcopus Leod. Hildeſ. & Friſing. 17. Decembris.

II. CAROLVS Franciſci fil. Henrici frater, Dux Maynia, vir Mauortius, bellis in Gallia contra Henricum IIII. Nauarrogalliæ Regem geſtis notiſſimus, die 24. Maij.

III. GEORGIVS à Dyhern, Eques Sileſius genere, eruditione, autoritate & virtutum optimarum laude vir nobiliſſimus, & Autoris Indicis huius amicus præcipuus, die 11. Aprilis, in Sileſia.

IV. IACOBVS Bongarſius literis & legationibus obitis clarus in Gallia, 16. Nouembr.

V. IACOBVS Chriſtmannus, Profeſſor Philoſophicus in Acad. Heydelbergenſi, plurimarum linguarum co-

Digitized by Google

5524 *cognitione inſtructiſſimus*, C.S.E. *menſe Nouembri, Ioanniſberga.* 1554

Obierunt:

I. IOHANNES FRIDERICVS Elector Saxoniæ, 3. Martij, ætat. 51. Hic cùm captiuus eſſet, & ei (an 1548.) offerretur reſtitutio dignitatis amiſſæ, ſi aſſentiretur doctrinæ Interimiſticæ, ſpreta conditione, ſuam religionem abiicere noluit. Ob hanc conſtantiſſimam recuſationem inter ſuos CONSTANTIS nomen ac laudem meruit.

II. SIBYLLA, Coniunx Iohannis Friderici Electoris, 21. Febru. diebus 11. ante mortem mariti.

III. IOHANNES Ferus, aliàs Wild / Franciſcanus & Concionator Eccleſiæ Metropolitanæ Moguntinenſis, die Natiuitatis Mariæ, 8. Septembris. Fuit vir doctiſſimus, eiuſque ſcripta non ſolùm apud Catholicos, ſed etiam apud Euangelicos quoſdam in ſummo habentur precio.

IIII. AMBROSIVS Moibanus Theologiæ Doctor, & Paſtor Eccleſiæ Vratiſlauienſis, 16. Ianuarij.

V. HIERONYMVS Schurff, Iuriſconſul. celeberrimus, 6. Iunij, ætatis 74. Francofurti ad Viadrum.

VI. SIGISMVNDVS Gelenius Boëmus, Baſileæ, ætatis 57. Hic vir egregia ingenij ſui documenta dedit, vertendis in linguam Latinam Scriptoribus Græcis, Ioſepho, Iuſtino Martyre, Dionyſio Halicarnaſſenſi, Philone & Appiano Alexandrino. De hoc Eraſ. lib. 27. Epiſt. 39. ita: Gelenius pro ſua doctrina non vulgari, proque morum ſinceritate, dignus eſt lautiore fortuna, diuitias vix auſim illi optare. Henr. Pantal. refert ad annum ſequentem.

VII. PAVLVS Speratus à Rutilis, Theolog. celebris, Pomezanienſis in Boruſſia Epiſcopus, 17. Septemb. ætat. 70.

VIII. XYSTVS Betuleius, Scholæ Auguſtanæ Rector, vir in vtraque lingua doctiſſimus, 19. Iunij,

ætat

5524 ætat. 53. m. 3. die 26. cùm Gymnaſio præfuiſſet an. 1554
16. Auguſtæ Vindelicorum.
IX. Simo Portius Neapolitanus.
X. Angelus Caninius Anglarenſis, Andreæ Dudithij præceptor.
5525 Conuentus AVGVSTANVS initio anni incoatus 1555
durauit vſque ad Septemb. in quo tandem decretum factum eſt, ne vlli Principi, Comiti, aut Ciuitati Imperiali bellum inferretur, propter doctrinam religionis. Eſtque hic annus 35. ab anno 1521. quo primum edictum à Carolo V. editum fuit contra doctrinam Lutheri, menſe Maio.

SOLYMANVS Turcarum Imp. Zigetum per Alim Baſſam trium menſium ſpacio, Chriſtianis vim hoſtilem, magna cum Turcarum ſtrage, intrepidè repellentibus, fruſtrà oppugnauit, & obſidionem ſoluit, ſub finem menſis Iulij. Leonclau. Backſchius.

IOHANNES Maſſo Gallus Andegauenſis, primus Eccleſię reformatę Pariſienſis paſtor creatur. Huic eidem Andegauenſes & Trecenſes conſtabilitum apud ſe Chriſti regnum debent. Interfectus eſt in hortulo ſuo obambulans 1572. menſe Septemb. ætatis 39.

In ANGLIA his duobus annis propter religionem ſupra 800. hominum capita interierunt variis ſuppliciorum generibus. Sunt qui referunt, defuiſſe carceres tot hominum capaces, & templa captiuis incluſis fuiſſe pro carceribus. Exuſti ſunt multi Theologi, inter quos præcipuè fuerunt: NICOLAVS Ridleus Epiſcopus Londinenſis: & HVGO Latimerus, octuagenarius, Epiſcopus Wolceſtrēſis 16. Octobris: IOHANNES Hopperus Epiſcopus Gloceſtrenſis, 14. Februarij: & ROBERTVS Ferrorus S. Dauidis apud Vuallos Epiſcopus, 26. Februarij, Cormardis Diœceſis ſuæ ciuitate. Item MARTINVS Bucerus & PAVLVS Fagius ante quadriennium mortui effodiuntur, & com-

Digitized by Google

5525 comburuntur, 16. Febr. his euentib. alii alios annos aſſignant. 1555

NICOLAVS Durantius Eques Melitenſis, cognomento Villagagno, eam, AMERICÆ partem, quæ BRASILIA dicitur, adiit, & menſe Nouemb. obtinuit. Barbari regionis huius incolæ, qui Tonoupinambaultii appellantur, cognitionis & cultus veri Dei prorſus ſunt expertes: carnibus humanis & præſertim hoſtium & captiuorum ſuorum frequenter veſcuntur; & corpore præditi ſunt robuſto, ſano, longæuo, & propter Solis vehementiam nigreſcente. Nudi præterea omnes promiſcuè incedunt, nec vllas corporis partes tegunt. Capillos ad ſinciput abradunt: frontalia ex plumis contexta capiti imponunt, labia & genas perforant, oſſa præaccuta aut virides lapillos iis inſerunt: deniq; corpus compluribus pigmentis & coloribus variegant, &c. Ioh. Lerius in Hiſt. Nouig. in Braſil.

SLEIDANI hiſtoria, quæ hoc anno terminatur, prodiit in lucem.

IOHANNES FRIDERICVS II. Dux Saxoniæ, nuptias primas celebrauit Vinariæ, die 26. Maii, cum AGNETE, Philippi Haſſiæ Landgrauii filia, Mauritii Elect. Sax. relicta vidua. quæ ſexto coniugii menſe, nempe 4. Nouemb. obiit.

Nati ſunt.

I. FRANCISCVS Andegauenſis, Dux Alenconius. Henrici II. Regis Gall. filius (primum Hercules Andegau. appellatus) die 18. Martii.

II. OTHO HENRICVS, Othonis fil. Dux Brunſuic. & Luneburg. die 16. Iunii.

III. MELCHIOR à REDERN, Liber Baro in Friedland, Reichenberg & Seydenberg, rebus in Moſcouia, Polonia, Vngaria, fortiter geſtis clarus, die Trium Regum, in aula Cæſarea Vratislauia Sileſiorum.

IV. CASPARVS à Metzrad in Doberſchitz, S. Cæſ.

5525 *Maieſt. Conſiliarius, & ſuperioris Luſatiæ præfectus prouincialis, eruditus, pius & ſapiens, die 19. Septemb. hora 5. matutina, in prædio Baudiſſin prope Budiſſinam.* 1555

V. NICOLAVS *Rhedigerus in Striſa & Sponsberg, Nicolai Fil: Nicolai nepos, vir ingenio, literis, pietate & virtute vera nobiliſſimus, die 14. Iulii, Auguſta Vindelicorum.*

VI. HERMANNVS *Vulteius I C. celeber. Haſſiæ Principum Conſiliarius, & Academiæ Marpurgenſis antecessor primarius, C.S.E. die 16. Decemb. mane infra 7. & 8. horam, VVetteris oppido Haſſorum.*

VII. IOANNES *Gœddæus I C. doctiſſimus, & Profeſſor Acad. Marpurg. C.S.E. die 8. Decembris, Suerta oppido VVeſphaliæ.*

VIII. ELIAS, *Nicolai I C. frater, Reuſnerus, Medicinæ Licentiatus, Hiſtoriarum & Poeſeos in Academia Ihenenſi Profeſſor, cuius inſigne opus Genealogicũ extat, die 8. Septemb. Leoberga Sileſiorum.*

IX. HENRICVS *Meibomius, Hiſtoricus Academiæ Iuliæ, 4. decemb. Lemgouiæ.*

Obierunt.

I. IVLIVS III. P P. 23. Martii Succeſſit MARCELLVS II. qui mox obiit, Huic ſucceſſit PAVLVS IV. creatus P P. 23. Iulii, Sedit an. 4. menſ. 2. dies 27.

II. HENRICVS Labretanus Nauarræ Rex, Podii in agro Bearnenſi, relicta filia vnica Ioanna.

III. ELISABETHA mater Ioachimi II. Electoris Brandeburgici 10. Iunii, ætat. 72. Berlini.

IV. VVOLFGANGVS Lazius, rerum Romanarum & Germanicarum ſcriptor ſceleberr. & totius antiquitatis indagator fideliſſimus, Viennæ Auſtriæ, anno ætat. 50.

V. RVARDVS Tapper, Theologus & Inquiſitor hæreticæ prauitatis, Louanii, ætatis 80.

VI. IV-

Digitized by Google

5525 VI. IVSTVS Ionas Senior, Theologus, C.S.E. 9. 1555
Octob. poſt Lutherum 10. ætat. 63.

VII. GEORGIVS Agricola, excellens Philoſophus & Med. cuius eruditiſſima de rebus metallicis extant ſcripta, 21. Nouemb. ætat 61. Chemnitii.

VIII. OLYMPIA Fuluia Morata, Fuluii Morati Ferrarienſis Philoſophi filia, Andreæ Grunthleri Medici Suinfordienſis coniunx, Græcarum & Latinarum literarum cognitione egregiè exulta, cuius extant Carminum & Epiſtolarum libelli, die 26. Octob. ætatis 28. Heidelbergæ

IV. GEMMA Friſius, Louanii ex calculo, ætatis 47. 8. Kalend. Iunias.

X. EDVARDVS Vottonus Medicus clarus, C.S. E. Londini, 3. Non. Octob.

XI. ISIDORVS Clarius Profeſſor Benedictinus, doctus & pius, ætatis 60 febre, Fulginii, 5. Kalen. Iunii.

VII. M. ANTONIVS Maioragius, Ciceronis & Ariſtotelis illuſtrator, Mediolani, pridie Non. April.

XIII. ORONTIVS Fineus Mathematicus, Lutetiæ, pridie Non Octob. ætatis 60.

XIV. PETRVS Gillius Albienſis, Romæ.

5526 CAROLVS V. cum imperaſſet annis 36 (ſcilicet à 1556
coronatione) valedicens Germaniæ die 15. Septembris nauigat in Hiſpaniam, commendata gubernatione Imperii FERDINANDO fratri. In Hiſpania in monaſterio D. Iuſti ſe continuit, Deo vacaturus.

TVGII Heluetiorum S. Bibliorum exemplaria publicè cõbuſta ſunt ex S.C. opera carnificis Lucernani.

OTHO HENRICVS Palatinus elector, & CAROLVS Marchio Badenſis, Confeſſionem Auguſtanam in ſuis ditionibus propagari curarunt, vetere religione profligata.

5526 *Controuerſia ſuper Cœna Domini BREMAE inter Albertum Hardenbergium & Iacobum Probſtum orta Philippo Melanchthoni & cæteris Theologis à Senatu Bremenſi diiudicanda proponitur. VVitebergenſes ambigue reſpondent. Hinc malum non curatum, ſed exulceratum fuit.* 1556

Cometa apparuit ſub initum Martii.

Nati ſunt.

I. *OTHO HENRICVS, VVolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni, Sultzbacenſis 21. Iulii, Amberga.*

II. *IOANNES Mylnerus à Mylhauſen, Sac. Caſ. & Reg. Maieſt. Conſiliarius, & ſupremus in regno Bohemia Secretarius, eruditione, ſapientia, & politicarum rerum vſu vir verè magnus & nobilis, Dominica Inuocauit, die 23. Febr. mane circa diluculum, Praga.*

III. *HEINRICVS Porſius I C. Sac. Caſ. Maieſt. à Secretis in Conſilio Camera aulica, Vir & Poeta doctiſſ. die 23. Auguſti, Fridebergæ Veterauiorum.*

IV. DAVID HÆSCHELIVS Auguſtanus, C. S.E. 14. April.

Obierunt:

I. ADOLPHVS Comes Schauuenburgenſis, Archiepiſcopus & Elector Colonienſis, die 20. Septemb.

II. IOANNES Comes Iſenburgius, Archiepiſcopus & Elector Treuirenſis, menſe Februario.

III. FRIDERICVS II. Philippi filius Elector Palatinus Rheni, qui in Palatinatu religionem mutauit, 26. Februarii, ætatis 74. Alzeæ, nullis poſt ſe relictis liberis. Succeſſit OTHO HENRICVS Ruperti filius.

IV. FRIDERICVS, Chriſtani III. Regis Daniæ frater, Coadiutor Bremenſis, Epiſcopus Hildeſhemenſis & Schleſuuicenſis, die 27. Octobris.

V. HERMANNVS LVDOVICVS, Friderici III. Electoris Palatini filius, qui cum præceptore

ſuo Ni-

Digitized by Google

ſuo Nicolao Iudice, Hieronymo Rechlingero, Patricio Auguſtano, Ioanne Bellouæo, & ipſomet nauta in traiectu Auarici Biturigum (cum in illa Academia bonis literis operam nauaret) inuerſa nauicula eſt ſubmerſus, Cal. Iul. an ætat. 15. poſt horam 6. veſpertinam. 1556

VI. Thomas Craumerus Archiepiſcopus Cantuarienſis, exuſtus Londini in Anglia, ætat. 68. die 21. Martii Balæus. Beza in Iconibus.

VII. Ioannes Forſterus Theologus, autor Lexici Ebraici, 8. Decemb. VVitebergæ.

VIII. Ioannes Schleidanus morbo Epidemio, 13 Octob. ætat. 50. Argentinæ.

IX. Conradvs Pellicanus Rubeaquenſis, Græcarum literarũ in ſchola Tigurina profeſſor per 30. an. feriis Paſchatis, Tiguri, ætat. 78. cui ſucceſſit Petrus Martyr. Beza in Iconib. ad annũ præcedẽtem refert: Chriſtoph. Vrſtiſius vero in Epitome hiſtoriæ Baſilienſis ad annum 1558.

X. Valentinvs Friedlandt Trozendorfius, apoplexia extinctus 26. April. Dominica Iubilate, cum in enarratione Euangelii verſaretur, ætat. 67. Hic cum natus eſſet in pago Trozẽdorff prope Gorlicium, quodammodò inter pecora didicit literas. Ipſe narrauerat, ſe cortice betularum pro papyro vſum eſſe. Cumq; matre in Scholam Gorlicenſem deduceretur, matrem edidiſſe hãc fatalem vocem: Rogo te, fili, maneas in ſchola: Manſi igitur, inquit, & hæreo nunc in ea ſenex multos annos, obediens mandato matris. Audiuit Melanchthonem iuuenem, & ab eo didicit Dialecticam, atque ex eo ſemper imitator Melanchthonis. Huius viri poſtrema vox fuit: Virga tua & baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt. Hic deſiit in lectione & vox, & paulò poſt vita eius. Gubernauit ſcholã Goltbergenſem amplius 30. annos, fuit ſeuerus cuſtos diſciplinæ. Confluxit

5526 ad eū adoleſcenſcētia ex Sileſia, Polonia, Pānonia, Morauia, multiſq; aliis locis, ac rari fuerunt docti homines in Sileſia, qui nō ipſo Præceptore vſi eſſent. Trozēdorfio defuncto, in gubernatione ſcholaſtica MARTINVS Taburnus Glogouienſis Sileſius, ſucceſſit, & Rectoris munere functus eſt. 1556

XI. FRANCISCVS Xauerius Cantaber, Ignatii Laiolæ ſocius, qui in penitiſſimas Iaponiorum terras Verbi Dei lumen, primus intuliſſe dicitur, in ipſo Sinarum aditu diſceſſit.

XII. IGNATIVS Laiola, nobilis Hiſpanus, Princeps & autor Societatis Ieſu, die 31. Iulii, ætat 65. ab inſtituta Societate an. 21.

XIII. MARIANVS Socinus Iunior I C. clariſſi. qui multa in Iure edidit ſcripta, die 19. Auguſt. ætat. 74. m. 4. d. 25. Bononiæ. Schraderus.

XIV. HVGO Babelus Hyppolitanus, Philoſophus, & linguarum olim in Collegio trilingui Buslidiano Louanii Profeſſor, Cal. Septemb. ætat. 92. m. 3. d. 5. Louanii. Boiſſardus in Iconibus.

XV. DAVID Georgius periit Baſileæ, 23. Auguſt. qui ſe immortalem eſſe mentitus fuerat, ſpē moribundus fecit, reuicturum poſt triennium.

5527 *VVORMATIAE inchoatum eſt colloquium inter Theologos menſe Septembri de cōtrouerſiis Eccleſiaſticis, fuitque Præſes IVLIVS Pflug Epiſcopus Naumburgenſis, cui additi erant aſſeſſores partim Pontificii, partim amplexi Confeßionem Auguſtanam. Collocutores erant Pontificii MICHAEL Epiſcopus Merſpurgenſis, DELPHIVS Suffraganeus Argētinenſis, CANISIVS, STAPHYLVS, & duo Theologi Louanienſes. Reſponſuri de confeßione Auguſtana illis oppoſiti fuerūt: PHILIPPVS Melanchthon, ERHARVS Snepfius lector Ihenenſis, IOANNES Brentius Stutgardianus, IACOBVS Rungius Paſtor Gripſualdenſis, GEORGIVS Cargius Paſtor Onolsbacenſis, & IOANNES Piſtorius Nidanus. Notarii ex Euangelicis fuerunt: PAVLVS Eberus & IA-* 1557

Digitized by Google

COBVS Andreæ Paſtor Göppingenſis. Eſtq́, initio eruditè diſputatum de norma iudicii in Eccleſia. Conſtituebant Catholici normam perpetuū conſenſum: Euangelici iudicii normām affirmarunt eſſe prophetica & Apoſtolica ſcripta & Symbola. Dixerunt etiā Scriptorum Eccleſiæ veterum teſtimonia de dogmatib. ſe adiungere, ſed diſcernendos eſſe ſcriptores, alios magis, alios minus puros eſſe. Qua autem occaſione colloquium abruptum ſit, diſcatur ex aliis ſcriptis. 1557.

PAVLVS IV. Papa, publico edicto prohibet lectionem Adagiorum Eraſmi.

SELYMVS & BAIAZETES, filii SOLYMANI Turcarū Imp. patre ſuperſtite, ad Amaſiam de legitimà in imperio paterno ſucceſſione, prælio inter ſe dimicarūt. Baiazetes à Selymo fratre victus ex Caramania vnà cū 4. filiis & reliquis exercitus ad Techmaſen Regē Perſarum profugit, apud quem paulò poſt cum filiis ſuis, rogatu Solymani, neruo adhibito ſuffocatus eſt. Leonclauius.

Bellum inter Reges GALLIÆ & HISPANIÆ geſtum: in quo PHILIPPVS Rex Hiſpaniarū Gallos ad S. Quintinū in ipſis regni ſui auſpiciis ducum ſuorū virtute memorabili prælio ſuperauit, & victoriam inſignem, ac nobilitate cæſorum & captorum illuſtrem, adeptus eſt die 10. Auguſti.

Grauiſſima perſecutio Lutetiæ excitata aduerſus Euangelicos, expugnato vico Iacobæo, 4. Septemb.

Nati ſunt.

I. *MATTHIAS Archidux Auſtriæ, filius Maximiliani II. Imp. 24. Febr. in ipſo ferè puncto mediæ noctis Ebertus habet 23. à nato Matthia Coruino 114. Viennæ.*

II. *FRIDERICVS VVolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni, die 10. Auguſti.*

III. *FRIDERICVS Dux VVirtembergicus, Comes Mompelgardenſis, 2. Iulii, Hochburgi.*

IV. *IOANNES FRIDERICVS, Ducis Ottonis in Harburg filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, die 23. Febr.*

5527 V. GEORGIVS Michael Lingelsheimius, Conſiliarius Palat. Elect. vir literatiſſimus. Argentinæ 9. Decembris. 1557

Obierunt.

I. IOANNES III. Emanuelis filius, Rex Portugalliæ, ætat. 51. regni ſui 36. Rex declaratus eſt nepos eius Sebaſtianus, cum eſſet trium annorum.

II. ALBERTVS Marchio Brandeb. Caſimiri filius, exul, in oppido Marchionum Badenſium, quod dicitur porta Hercinia, 8. Ianuar. poſt Mauritium Electorem Sax. an. 3. m. 6. ætat. 35.

III. IOANNES II. Ioannis I. filius, Palatinus Rheni, Comes Simerius & Spanh. princeps literatorũ patronus, Imperiali Cameræ an. aliquot ſumma cum laude Iudex præfuit. die 18. Maii. ætat. 71.

IV. GREGORIVS Pontanus Iuriſconſultus, 20 Feb, cum vixiſſet vltra 70. annos, Ihenæ.

V. VITVS Amerbachius VVemdingenſis. Philoſophus, C.S.E. primum Lutheri & Melanchthonis auditor, poſtea Pontificius & Profeſſor Ingolſtadii, ætat. 70.

5528 FERDINANDI CÆS. IMPERIUM. 1558

CAROLVS V. Imp. Francofurti ad Mœnum per Legatos reſignauit imperium in manus Electorum 24. Febr. ita translatum eſt in FERDINANDVM, qui creatus eſt Imperator 18. Martii.

HENRICVS II. Rex Galliæ conſilio Petri Strozæ, & virtute ac felicitate Franciſci Ducis Guiſii Legati ſui, CALETVM Picardiæ Vrbem & portum celeberrimum ac munitiſſimum, die 8. Ianuarii expugnauit & recuperauit.

MOSCOVITÆ Liuoniã ingreſſi occuparunt Neruã & Derbatum. Hoc fuit initum irruptionũ Moſcouitarum in Liuoniam; quæ demum poſt annos 22. triſti ſeruitute Moſcouitica & liberata Regi Poloniæ reſtituta eſt.

Digitized by Google

Nicolaum Villagagnio crudeliter ſævit in Gallos Orthodoxos, qui ipſum in Braſiliam ſequuti fuerant.

DIETENNOVIUM ad Moſam, 3. miliarib. ab urbe Metenſi diſtans, à Gallis deditione captum 22. Iunii: in qua obſidione PETRVS Strozza Gallicus Dux, globo traiectus occubuit.

FRANCISCVS Henrici II. Galliæ Regis filius primogenitus, vix adoleſcentiæ annos ingreſſus, cōiugio ſibi iunxit MARIAM Scoticam, Iacobi V. Scotorum Regis relictam filiam, die 24. Aprilis, Lutetiæ.

GEORGIVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. nuptias celebravit Cuſtrini cum ELISABETHA filia Ioannis Marchionis Brandeb. 26. Decemb.

IOANNES FRIDERICVS II. Ioh. Friderici I. filius, Dux Sax. coniugem ſecundam duxit ELISABETHAM, filiam Friderici III. Elect. Palatini ad Rhenum, die 12. Iunii, Vinariæ.

Nati ſunt:

I. *MAXIMILIANVS Archidux Auſtriæ, Maximiliani II. Imp. filius, 12. Octobr. ipſo die Maximiliani, intra horam noctis 9. & 10. Neoſtadii in Auſtria.*

II. *IACOBVS Lectius IC. Scholæ & Reipub. Genevenſis lumen ac decus, Senatoria domo natus die Lunæ, 7. Novemb. Genevæ Allobrogum.*

III. *Quirinus Reuterus Theologus Heidelbergenſis, 27. Septemb. Mosbaci.*

Obierunt;

I. CAROLVS V. moritur in Hiſpania, die Matthæi, in Cœnobio D. Iuſti, 21. Septemb. ætat. 59. à nato Maximiliano avo ſuo ann. 100. à morte Iulii Cæſaris 1609. Conſtantini Magni 1021. Caroli Magni 744. Alexandri Magni 1880. à nato Rudolpho Habſpurgio 340. à morte Maximiliani 1. avi ſui 40.

ZENOCARVS de poſtremo anno vitæ eius hæ-

528 commemorat: In Eremo Iuſti CAROLVS, ita ſe continebat, vt diuinis cogitationibus in ſolitudine optimè vacaret: magna continentia vitæ, magna morum temperantia, magna cibi viniq; abſtinentia: duodecim tantum homines intra domeſticos parietes habebat: equum vnum, ad colloquium admittebat ferè nullos. Ipſe non aliter ſe quam Carolum appellabat, non Imperatorem. Dicebat ſe inutilem mundo, inutilem Deo eſſe in hac vita: itaq; rogare & optare ſe, vt in vita æterna Dei laudibus inſeruire poſſet. Sæpe pro concordia Eccleſiæ Deum rogabat: In manus tuas Domine, inquit, tradidi Eccleſiam tuam. Sæpe errores ſuos publicè ingemiſcens lamentabatur: ac ex tot annis, quos vixiſſet, nunquam vnum diem DEO (prout decebat) ſeruiſſe. Crucifixi Chriſti demum imaginem per multos dies vlnis, oculis, oreq; complexus: ſeptimo poſt translationem Imperii menſe, præſente Archiepiſcopo Toletano, omnibus ſacris chariſmatibus & Sacramentis Eccleſiæ imbutus, maximam lacrimarum vim effundens, expirauit, ac ad cælites (vnde illam ſui veniſſe dicebant) animam remiſit, menſe Septemb. hoc eſt, imperii ſui anno 40. ac quadrageſimi anni die, poſtquam ſuſcepit imperium, quadrageſimo. vitæ autem ſuæ 58. Antequam autem expiraret poſt ſacram vnctionem, etſi antea corpus Domini acceperat, iterum illud guſtare voluit, inquiens: In me manes, Ego in te maneam. Idem Zenocarus hæc eius apophtegmata recitat: 1558

I. Quemadmodum Saturnus, qui ex ſeptem Planetis altiſsimum inſedit culmen, tardiſsimè circumducitur: Ita Monarchas Auſtriacos. qui ſumma apud mortalium genus functione vtuntur, quam minimè præcipites eſſe oportet. II. Vt Sol non alius eſt inopi alius locupleti, ſed omnibus æquus & communis: ita Reges perſonam ſpectare haud debent, ſed rem: Iuſtitiaq; & beneuolentia eorum omnibus ciuibus ſuis patere debet. III. Sicut Solis defectio magnorum motuum plerunq; argumentum trahit: ita Regum errores etiam mediocres, magnam rebus humanis perturbationem afferunt. IV. Et vt idem Sol ce-

ram

Digitized by Google

5528 *ram liqueſacit, & lutum indurat: ita eadem Regis liberalitas alios reddit meliores, alios ingratiores & nequiores. V. Quemadmodum Luna, quo propior eſt Soli, hoc minus habet luminis, minusq; irradiatur: ita quidam quo propius ſunt ad latus Regum, minus irradiantur, minusq; diteſcunt & inaurantur. VI. Et vt Luna præcipuè mouet inferiora, non quod efficacior, ſed quod vicinior: ita multum habet momenti ad motus belli paciſq; ſedandos vicinitas Regis. VII. Ac veluti quædam fulmina æs ac ferrum liqueſaciunt, ne cera quidem conſuſa: ita diuina vis ac regia poteſtas in obſiſtentes ſæuit, mollibus parcit & cedentibus.* 1558

II. Eleonora Regina Galliæ, Caroli V. ſoror, die 1. Februarii, in Hiſpania, ante fratrem.

III. Maria Regina Vngariæ, Caroli V. ſoror, die 18. Octobr. in Hiſpania, poſt fratrem. Em. Moteranus.

IV. Maria Regina Angliæ, 17. Nouemb. & poſt illam horis 16. Reginaldus Polus Cardinalis, ætat. 59. Mariæ ſucceſſit Elisabetha, filia Henrici VIII. Virgo 25. annorum, literis politioribus exculta, & exoticarum aliquot linguarum apprimè docta, quæ 26. Nouembris, ſapienter & feliciter regnare cœpit.

V. Antonius Comes Schauuenburgenſis Archiepiſcopus & Elector Colonienſis, die 18. Iunii.

VI. Georgius Comes VVirtembergenſis & Mompelgardenſis, Biponti 19. Iunii.

VII. Ivlivs Cæsar Scaliger, Eques Auratus, Criticus Grammaticus acerrimus, Poeta excellens, Philoſophus eruditiſſimus, & alter in medicina Aeſculapius, cuius nomen ſcripta ab eodem edita ad omnem poſteritatem immortale reddiderunt, 21. Octobr. æt. 74. m. 6. d. 26. Aginni Nitiobrigum. Huic viro non Aginni modo ciuitas, ſed Aquitania penè ipſa (piis ipſius domo tan-

5548 tanquam hoſpitio vtentibus) veræ pietatis inſtaurationem magna ex parte debent. Beza in Iconibus. 1558

VIII. AVGVSTINVS Cacalla Hiſpanus, Theologus & Caroli V. Concionator aulicus, ab Inquiſitione Hiſpanica propter veritatis agnitionem damnatus, & combuſtus eſt die 21. Maii, Valledoleti in Hiſpania.

IX. IOANNES Bugenhagius Pomeranus, Paſtor Eccleſiæ Witebergenſis, 20. Aprilis, ætat. 73. gubernauit Eccleſiam VVitebergenſem an. 36. Succeſſit Paulus Eberus.

X. IOANNES Fernelius Ambianus, Medicus excellens, C.S.E. 26. Aprilis, ætat. 52. Lutetiæ Pariſiorum.

XI. IVSTVS Menius Theologus, 2. Auguſti, Lipſiæ.

XII. IACOBVS Micyllus, Græcæ Linguæ in Acad. Heidelberg. Profeſſor, C.S.E. 28. Ianuarii, ætat. 55. Heidelbergæ.

XIII. ERARDVS Snepfius Hailbrunnenſis, Acad. Ihenenſis Profeſſor, die 1. Nouemb. ætat. 63. Ihenæ.

XIV. IANVS Cornarius, Med. & Philoſophus, qui ſcriptis ſuis optimè de ſtudio Medico eſt promeritus, die 16. Martii, an. ætat. 58. Ihenæ.

XV. ANDREAS Aurifaber Vratiſlauienſis, Medicus Ducum Boruſſiæ, die 12. Decemb. æt. 46. Regiomonti Boruſſorum.

XVI. IOANNES Ferrarius Montanus I.C. cuius in feuda eruditi extant Commentarii, 25. Iunii, Marpurgi.

XVII. IOACHIMVS Mollerus Senior, Senator Hamburgenſis, & nomine Reipub. Præfectus arcis Ritzebuttel, doctorum virorum, dum vixit, amantiſſimus, & Religionis promotor apud ſuos ſin-

5528 ſingularis, die 7. Octobr. ætat. 58. in arce Ritze- 1558
büttel.

XVIII. ANDREAS Tiraquellus Iuriſconſultus, Lutetiæ, ſub exitum anni. Hic vir ſingulis annis ſingulos libros & liberos Reipub. dedit. Thuanus.

5529 *CONVENTU Ordinum Imperii fuit Auguſtæ, in quo ſancita eſt pax religionis, & factæ ſunt exequiæ CAROLO V. Legatus Electoris Palatini, nomine ſui Principis aſtitit Miſſæ, noluit tamen figere oſculum in patinam ſacram, oblatam à Cardinali Auguſtano, qui Miſſam celebrabat. Cardinalis iratus, magna voce dixit: Si non vis benedictionem, habeas tibi maledictionem in æternum. Reliqui Legati Sociorum Auguſtanæ Confeſſionis non ſunt ingreſſi templum.* 1559

ELISABETHA Angliæ Regina, Pontificia religione abolita, religionem reformatam in totum regnum introducit, & exulibus ob eandem omnibus liberam ad ſuos redeundi facultatem præbet.

Prodiit Paradoxon, quod bona opera ſint pernicioſa ad ſalutem.

IOHANNES Coxus Scotus, cum domi hæreſeos damnatus in Angliam ſe recepiſſet, & mortuo Eduardo Genævam fugiſſet, hoc anno in patriam reverſus Euangelium annunciarit.

DIETMARSI victi dedunt ſe Friderico II. Regi Daniæ, 30. Iunii. Eſtq; annus 55. à morte Henrici Sudphanienſis, quem ipſi occiderunt.

DAVID Georgius hæreſiarcha effoſſus crematur Baſileæ, 13. Maii.

PHILIPPUS II. Rex Hiſpaniarum nuptias celebrauit cum ELISABETHA, filia Henrici II. Regis Galliæ 5. Iulii.

CAROLUS Dux Lotharingiæ coniugem duxit CLAUDIAM Valeſiam, Henrici II. Regis Galliæ filiam, 22. Ianuarii, Pariſiis.

Nati

Digitized by Google

1559 Nati ſunt: 1559

I. *ALBERTVS Archidux Auſtriæ, MAXIMIL. II. filius, 13. Nouemb. inter 9. & 10. antemeridianam, Neoſtadii Auſtriæ.*

II. *ANDREAS Leſzinsky de Leſzno, Palatinus Breſtenſis & Cuiauienſis, vir illuſtris, literarum & literatorum patronus, fautor & promotor egregius, in vigilia D. Andreæ, ſiue 29. Nouemb. hora 9. min. 54. poſt meridiem, Aſtronomico more: Seu iuxta maius horologium Polon. hora 6. min. 5. noctis ſequentis d. 29. Nouemb. in Polonia.*

III. ISAACVS Caſaubonus Græcæ & Latinæ linguæ felix propagator, 8. Febr.

IV. *IOANNES GEORGIVS Godelmanus IC. & Conſiliarius Elect. Sax. qui de Lamiis eruditè ſcripſit, die 12. Martii, Tubingæ in agro VVirtembergico. Cruſius.*

V. *ARNOLDVS de Reyger IC. C. S. E. die 17. Ianuarii, in Belgico.*

VI. *HVLDERICVS Schoberus, Poeta elegans, cuius eruditi & iucundi editi extant Poematum libelli, 4. Nouembris, Lubenæ Sileſiorum.*

Obierunt:

I. PAVLVS IV. PP. 18. Auguſti, ætat. 84. ſucceſſit PIVS IV. qui ſedit an. 3. m. 11. d. 14.

II. CHRISTIANVS Rex Daniæ, 1. Ianuarii, ætat. 56.

III. CHRISTIERNVS Rex Daniæ, qui expulſus regno decem annos exul vagatus fuerat, & poſtea an. 27. in cuſtodia habitus, 25. Ian. æt. 78. dieb. 24. poſt obitum Chriſtiani Regis.

IV. HENRICVS II. Rex Galliæ in nuptiis filiæ à Mongomerio ad haſtiludium prouocato vulneratus, obiit 10. Iulii, an. ætat. 41. regni 13. ſucceſſit FRANCISCVS II. æt. 16.

V. OTHO HENRICVS, Elector Palatinus Rheni, 12. Febr. æt. 56. Heidelbergæ ſine liberis. Vnde dignitatem & ornamenta Elect. Palat. ad Rhenũ Frideric. III. hæreditaria ſucceſſione adeptus eſt.

VI.

5529 VI, FRANCISCVS OTHO Dux Luneburgenſis, Ioachimi II. Elect. Brandeb. gener, nondum completo 3. menſe poſt nuptias Berlini celebratas: 29. Aprilis, æt. 29. 1559

VII. LAVRENTIVS Priolus Dux Venetorum, 17. Auguſti.

VIII. HERCVLES Ateſtinus Ferrariæ Dux, æt. 51. 5. Non. Octob.

IX. IOANNES Gropperus Cardinalis, C.S.E. 13. Martii, æt. 58. d. 18. Romæ. Schrad.

X. ALOYSIVS Lippomanus Venetus, Epiſcopus Metonæ & Veronæ,

XI. IOACHIMVS Perionius.

XII. IOANNES Baptiſta Folengius, ætat. 60. Mantuæ.

XIII. ANNAS Burgius Gallus IC. & ſupremæ Curiæ Pariſienſis Conſiliarius, propter religionem Lutetiæ primum ſtrangulatus, & poſtea crematus eſt, 21. Decemb. æt. 37. Beza in Iconibus.

XIV. FRANCISCVS Duarenus IC. clariſſimus, qui præterquam quod eloquentia, dicendique genere ſuaui & facili omnes ſui temporis IC. ſuperauit, docendi ratione maximè anteceſſit. Primus enim methodicam docendi rationem non obſeruatam iterum reuocauit & reſtituit, C.S.E. Biturigibus Auaricum, ætat. 50. Forſterus in hiſt. Iuris C. Rom.

XV. GEORGIVS Rekrod, bellator ſtrenuus, & felix, die 28. Nouemb. Herleshuſii arce ſua prope Iſenacum.

XVI. IACOBVS Milichius Medicinæ Doctor, 10. Nouemb. ætat. 59. VVitebergæ, apoplexia tactus.

XVII. ERASMVS Sarcerius Theologus, C.S.E. 28. Nouemb. æt. 59.,

XVIII. LVCAS Cauricus Geophonenſis, Epiſcopus Ciuitatenſis, diuinationib. Aſtrologicis celebris,

1559 bria, 6. Martii, cum vixiſſet ann. 82. menſ. 11. d. 22. Romæ Schrad. in monum. Italiæ. Boiſſardus in Iconibus refert ad annum præcedentem. 1559

XIX. ROBERTVS Stephanus, Henrici Stephani V. CL. pater, Pariſienſis, Typographus Regius, 27. Septemb. æt. 56. Beza in Iconibus.

XX. CASPAR Bruſchius Egranus, Poeta Laur. vir doctiſ. & antiquitatis eruendæ ſtudioſiſſimus, C. S. E. interiit traiectus ſclopo, inſidiis quorundam in Silua Schlingenbacenſi inter Rotenburgum & VVinshemium, æt. 41. Cruſius.

Hoc anno in Hiſpania de Satana & morte glorioſiſſimè triumpharunt: AVGVSTINVS CACALLA, *quem in Germania Carolus V. Concionatorem habuerat.* IOHANNES *Ægidius poſt mortem crematus.* VARQVIAS *in ipſo Inquiſitorum certamine mortuus.* CONSTANTINVS PONTIVS, *trium linguarum egregiè peritus, Confeſſor Caroli V.*

Hoc eodem anno in vrbe Valdoliſdi, menſe Maio, Chriſti nomine, cremati: FRANCISCVS BIVERVS, *doctoris Cacallæ frater, antea ſacrificus.* ANTONIVS PERESIVS, *itidem antea ſacrificus Valentiæ.* CHRISTOPHORVS DELGAMPIVS, *Zamorencis.* CHRISTOPHORVS PADILLA, *Zamorencis.* ANTONIVS HESVELLVS, *Torencis.* LEONORÆ BIVERÆ, *pientiſſimæ mulieris, Caçallæ & Franciſci Biuerorum matris, cadauer.* CONSTANTIA & LEONORA *Biuera, earundem ſorores.* CATHARINA ROMANA: ISABELLA à STRADA: IOHANNA VELASQVA, *Pedrozenſes.* CATHARINA ORTEGNA, *Valdolidenſis.*

Siuilia hoc ipſo anno 14. die Septemb. cremati: IOHANNES PONTIVS, *ex nobiliſſima Comitum Bailenſium familia.* IOANNES CONSALVVS, *Siuilienſis Concionator.* FERDINANDVS SANTIVANVS, *Ludimagiſter.* MORZILIVS: *S. Iſidori Monachus.*

Digitized by Google

nachus. IVLIANVS FERDINANDVS. CHRISTOPHORVS LOSADAS, *Medicus.* CHRISTOPHOR. AVELLANVS, *S. Iſidori Monachus.* ISABELLA VAENIA, *cuius domus, quæ piis omnibus patuit, funditus fuit euerſa.* MARIA VIRICZA. CORNELIA, MARIA BOHORTHIA. FRANCISCA CHAVEZA: *feminæ nobiles.* 1559

PIVS IV. creatur Pontifex: coronatus die Epiphaniorum. In ſolenni nummorum iactu in turba necati ſunt 18. homines: ſupra 40. luxati & eliſi. 1560

FILECKVM Vngariæ ſuperioris arx munitiſſima à Turcis occupatur.

MARTINVS Bucerus & PAVLVS Fagius, qui ante quadriennium combuſti & in cineres redacti erant, publicis laudibus ornati, & honori ſuo reſtituti ſunt in Anglia, 30. Iulii.

HEIDELBERGÆ, IOANNES Stöſſelius, IOANNIS FRIDERICI Saxoniæ Ducis Theologus, permiſſu Electoris Palatini publicè proponit Theſes de orali manducatione corporis Chriſti, de quibus fuit diſputatum. Stöſſelius ſententiam ſuam ſequentibus annis mutaſſe dicitur.

In SCOTIA hoc anno miré tumultuatum eſt, dum Papiſmum deſerunt. Surius.

CLASSIS Hiſpanorum, cui Dux Medinæ Çeli Siciliæ Præfectus, cum Iohanne Andrea Doria, præerat, prope Inſulam Africæ Meningen ad Syrtes obiectam (quam hodie Zerbi vocant) à Piali Baſſa profligata & diſſipata eſt menſe Auguſto, Chriſtianorum à Turcis cæſi & capti perierunt 18000. triremes 27. & naues onerariæ 14. amiſſæ ſunt. Leunclauius.

REX MAVRITANIÆ in Vrbe Feſa cum magna multitudine hominum abiecto Mahometiſmo Chriſtianæ fidei profeſſionem amplexus & baptizatus eſt die 1 Iulii.

LVDOVICVS Elector Palatinus Rheni coniugem duxit Eliſabetham, Philippi Haſſiæ Landgrauii filiam, 8. Iulii, Marpurgi.

5530 IOACHIMVS ERNESTVS Princeps Anhaltinus cum AGNETE VVolfgangi Comitis Barbienſis filia nuptias celebrauit. 1560

IVLIVS Dux Brunſuic. & Luneburg. matrimonium iniit cum HEDWIGE Marchioniſſa Brandeb. Ioachimi II. Elect. filia, die 25. Febr. Berlini.

Nati ſunt:

I. *CHRISTIANVS Dux Saxoniæ Elector, Auguſti Electoris Sax. filius, Princeps omnibus animi, corporis & fortunæ bonis ornatiſsimus, die 28. Octobr. hora 4. ante merid. Dreſdæ.*

II. *CAROLVS, VVolfgangi filius, Comes Palat. Rheni, Birckenfeldenſis, 4. Septemb.*

III. *ERNESTVS FRIDERICVS, Caroli filius, Marchio Badenſis & Hochbergenſis, Princeps Pius & pacificus, die 17. Octobr. Mulbergæ.*

IV. *VVILHELMVS LVDOVICVS, Iohannis filius. Comes Naſſouiæ, Gubernator Friſiæ, die 13. Martii.*

V. VOLRADVS à Pleſſen Eques Megapolenſis, Electoralis Palatinatus Conſil. literis, virtute & multis legationib. clarus, 29. Iunii.

VI. *CASPARVS Bauhinus Med. D. Rei Anatom. & Herbariæ in Acad. Baſilienſi Profeſſor hoc tempore clariſs. & diligentiſs. ac Illuſtriſ. Ducis VVirtenbergici Medicus, cuius in Anatomicis & Botanicis eruditiſsima extant ſcripta, die 17. Ian. hora 7. veſpertina, Baſileæ.*

VII. *IANVS Gruterus, Philologus & Hiſtoricus, & Bibliothecarius Archipalatinus, 4. Decemb. Antuerpiæ.*

VIII. *CONRADVS Rittershuſius I. C. Philologus, Profeſſor Altorfinus, Brunſuici 24. Septemb.*

Obierunt:

I. FRANCISCVS II. Rex Galliæ, 5. Decemb. ex apoſtemate cerebri: à morte aui ſui Franciſci I. an. 14. æt. 17. regni an. 1. m. 4.

II. GOSTAVVS Sueciæ Rex ſapiens, fortis ac felix. die S. Michaelis. æt. 70. cum regnum Sueciæ in priſtinã libertatem vindicaſſet, & legib. iudiciis, præ-

præſidiis & armis munitum, an. 38. ſapienter & fœliciter rexiſſet. Huic ſucceſſit filius Ericus. 1560

III. MARIA Regina Scotiæ, dum à Galliæ Rege contra non ita dudum de religione concitatos motus ſuppetias opperitur.

IV. PHILIPPVS Dux Pomeraniæ, Princeps pietatis, iuſtitiæ & pacis amantiſſ. 14. Febr. hora 8. matutina, æt. 45.

V. ANDREAS DORIA Genuenſis, peritia rei naualis omnibus ſuæ ætatis ducibus antecellens, rebus maximis bello ac pace geſtis, & libertate firma patriæ ante annos 32. reſtituta, menſe Nouembri, æt. 93.

VI. FRANCISCVS Oliuarius, Henr. II. & Franciſci II. Galliæ Regum Cancellarius, mœrore animi extinctus, Menſe Martio. Ei ſucceſſit Michael Hoſpitalius.

VII. IOANNES à Laſco Polonus, C. S. E. 8. Ian. æt. 61.

VIII. FRANCISCVS Burchardus Vinarienſis, Cancellarius Ducum Saxoniæ, 15. Ianuar. æt. 56. dieb. 64. ante obitum Philippi Melanchthonis Præceptoris & amici ſui.

IX. PHILIPPVS MELANCHTHON cum die 7. Aprilis ſub noctem Dominica Palmarum febri correptus fuiſſet, eaq; tandem vires in eo languentes extingueret, die Veneris poſt Paſcha VVitebergæ moritur, 19. Aprilis, paulò ante horam 7. veſpertinam, cum vixiſſet an 63. d. 63. Eſtq; annus hic ab eius in Academiam VVitebergenſem aduentu 42. à Confeſſione Auguſtana, quam ille ſcripſit 30. à morte Lutheri 14. Natalis Lutheri & Philippi diſtant ann. 14. Vtriuſque etiam obitus totidem annis diſtat. Et ſicut ab initio diſputationum Lutheri contra Scholaſticos vſq; ad obitum eius interceſſerunt an. 30. ita ab anno 1530. (quo Philippus ſcripſit Auguſtanam Confeſſionem) ad obitum Philippi, ſunt anni 30.

5530 Hiſtoriam vitæ eius ad poſteritatem tranſmiſit IOACHIMVS Camerarius peculiari libro, in quo eum deſcribit vt virum afflictum, qui tamen bonis ſtudiis multum profuerit. Habeo autorem virum nobilem, qui affirmauit, ſapientem Imp. FERDINANDVM, audita morte Melanchthonis, dixiſſe: *Huius viri conſilia ſemper fuerunt moderata.* ERASMVS ei præter inſignem eruditionem & raram eloquentiam tribuit gratiam quandam fatalem, quam genio ſuo debeat potius, quam ingenio, & cum eſſet omnib. candidis gratiſſimus, ne apud hoſtes quidem haberet quenquam, cui eſſet admodum exoſus. Ipſe quidem Melanchthon ſæpe repetere ſolitus eſt querelam auium: *Agnoſcimus in noſtris vulneribus noſtras pennas.* Et alius quidam de eo iocatus dixit: *Muſa Melanchth. genuit diſcipulos, & filii deuorarunt matrem.* Fuit etiam qui hoc protulit: *Philippus Melanth. donec vixit fuit in purgatorio: poſt mortem dicitur eſſe in inferno: in vita autem venturi ſeculi erit cum Deo in æterna beatitudine.* 156

X. GEORGIVS Sabinus, Poeta clariſſimus, & Melanchthonis gener, 1. Decemb. æt. 53. menſ. 7. d. 10. Francofurti ad Viadrum.

XI. PETRVS Lotichius Secundus, Poeta celeberrimus, Medicus & Profeſſor in Academia Heidelbergenſi, extinctus febri acuta Calendis Nouemb. æt. 32. Heidelbergæ.

XII. ALEXANDER Monſignanus I C. ac legum interpres clariſſ. die 14. Septemb. ætat. 58. m. 4. d. 4. Forolinii Schrad.

XIII. NICOLAVS Gerbelius Phorcenſis I C. & Profeſſor Argentinenſis, eruditionis laude clarus, C. S. E. die 20. Ianuarii, Argentinæ.

XIV. LEONHARTVS Stöckel. 49. die poſt Philippi obitum, & ſicut Philippus obiit die Veneris poſt Paſcha: ita Leonhartus die Veneris poſt pentecoſten, 7. Iunii.

XV. Petrvs Palladius Ripenſis, Theologus Danicus celebris, & Hafnienſis Acad. Profeſſor, C. S. E. 3. Ianuarii, æt. 57. Hafniæ. 1560

XVI. Iacobvs Bordingus Antuerpianus, Medicus Regum Daniæ, nec non Academiarum Roſtochianæ & Hafnienſis Profeſſor, die 5. Septem. æt. 50. Hafniæ.

XVII. Ioannes Dryander Veteranus, Medicus & Mathematicus, 13. Cal. Ian. Marpurgi.

31 *Carolvs IX. puer XI. annorum, Rex Galliæ coronatur Remis, 18. Maii.* 1561

Conventvs Principum celebratus eſt Neoburgi ad Salam, vbi reſponderunt Principes Pontifici Romano, inuitanti eos ad Concilium: Decreta item de quibuſdam controuerſiis facta & confirmata ſunt.

Philippvs Rex Hiſpaniæ nouam Dvaci Arteſiæ vrbe Academiam iiſdem cum Louanienſi Academia legibus inſtituit, die 7. Octobris.

Colloquium Possiacvm in Gallia de religione 9. Septemb. inſtitutum, inter Cardinalem Lotharingiæ & inter Theodorum Bezam, finitum eſt 25. Nouembris.

Seditio Lutetiæ orta 26. Decembr. Euangelicis in templo S. Medardi congregatur.

Albertvs Hardenbergius Theologiæ Doctor à Principibus & ſtatibus Circuli inferioris Saxoniæ, Brunſuigæ congregatis, quibus Epiſcopus Bremenſis cauſam Alberti diiudicandam commiſerat, propter Zuinglianiſmum ab officio motus Embdam concedit: vbi aliquot annos poſt moritur.

Conſules & Senatores nonnulli, multiq; ciues Bremenſes Luterani panico terrore perculſi ex vrbe fugiunt. Daniel à Buren Alberti fautor, Conſul nouum Senatum creat.

Hoc ipſo anno Livonia graui ac diuturno bello multiq; cladibus à Moſcouitis afflicta, vaſtata, & magna ex par-

1531 *te in poteſtatem eorundem redacta cum propter plurima-* 1561
rum ciuitatum, arcium & propugnaculorum amiſſionē, bonorum direptionem, & quotidianas incurſiones virib. opibusq; propriis ſtatum ſuum defendere, ſeq; à ſeruitute & crudelitate hoſtili diutius tueri non poſſet: publico & vnanimi ordinum conſenſu clientela & poteſtati Sigismundi Regis Poloniæ ſe ſubiecit, & eiusdem ditionib. adiuncta eſt menſe Nouembri: atq; ita ordo militum Teutonicorū in Liuonia, cū floruiſſet annos 357. abrogat⁹ deſiit.

ALBERTVS à Laſco IACOBVM Heraclidem Samı Deſpotam in Moldauiam introducit, Alexandrum eius loci Principem crudelem vnà cum numeroſo exercitu exigua manu 18. Nouemb. fundit & profligat, & Iacobum Deſpotam in regnum ampliſs. & locupletiſs. vſq; ad vltimos ſuos terminos victrici fortitudine adeptum, reponit. Backſchius Leonclau.

VVILHELMVS Princeps Auraicus ſecundas nuptias celebrauit cum ANNA, Mauritii Elect. Sax. relicta filia vnica, Lipſiæ, die 25. Auguſti.

VVILHELMVS Dux Brunſuic. & Luneburgenſis matrimonium iniit cū Dorothea, Chriſtiani III. Daniæ Regis filia, nuptiis 12. Octobr. peractis.

SOPHIA filia Ioachimi II. Elect. Brand. nupſit VVilhelmo Vrſino de Roſis, Gubernatori domus Roſenbergicæ, die 14. Decembris.

Nati ſunt;

I. *VVENCESLAVS Archidux Auſtriæ, MAXIMILIANI II. Imp. filius, 9. Martii, Neoſtadii Auſtriæ, primo quadrante poſt horam 10. antemeridianam.*

II. *CAROLVS EMANVEL, Emanuelis Philiberti filius, Dux Sabaudiæ.*

III. *ABRAHAMVS Burggrauius à Dona, L. Baro in VVartenb. &c. & Brelyn, &c. Sac. Cæſ. Maieſt. à Conſiliis, & Marchionatus Luſatiæ ſuperioris Præſes, tum cum ſapientia & eruditionis laude, tum bellica virtutis decore, inſignis, 11. Decemb. h. 7. veſpert. in Sileſia.*

IV. *HIPPOLYTVS à Collibus IC. Elect. Palat. à Conſiliis,*

&

& Dicaſterii Heidelberg. Preſes, C. S. E, die 20. Febr. in Helvetia. 1561

V. AMANDVS Polanus à Polánsdorff, S. Th. Doctor & Profeſſor in Acad Baſilienſi, D. Ioannis Iacobi Grynæi gener, C. S. E. die 16. Dec. Oppauia Sileſiorum.

VI. BARTHOLOMÆVS Pitiſcus Grunebergenſis Sileſius, Theologus & Friderici IV. Elect. Palat. ad Rhenum in aula Heidelbergenſi Concionator, in agro Grunebergico Schlauna, die Bartholomæi.

VII. GEORGIVS REMVS IC. Philologus, Reip. Noricæ Conſiliarius, Auguſtæ Vindelicorũ, pridie non. Ian.

Obierunt:

I. IOACHIMVS, Erneſti fil. Princeps Anhaltinus, 6. Dec. ætat. 52. Deſſauiæ.

II. CAROLVS, Iohannis filius, Princeps Anhaltinus, 4. Martii, ætat. 27.

III. CATHARINA, Mauritii & Auguſti Electorum Saxoniæ mater, 6. Iunii, æt. 84. Torgæ.

IV. IOANNES Comes Tarnouius, Caſtellanus Craconienſis, ſummus exercituum regni Poloniæ Dux, literis & armis clariſſimus, 16. Maii, æt. 73. in curia ſua Viecoionenſi.

V. MICHAEL Sidonius Epiſc. Merſeburgẽſis, æt. 55.

VI. GABRIEL Mudæus Brechtanus IC. exquiſitæ doctrinæ, acriſq; iudicii, primarius olim Louanienſis Profeſſor, C. S. E. in Gallia. Forſterus.

VII. CONRADVS Lycoſthenes Rubeacenſis (cuius inſignem eruditionem & induſtriam lucubrationes teſtantur) apoplexia tactus, 25. Martii, æt. 42. m. 7. d. 7. Baſileæ.

VIII. CASPAR Schwenckfeldius, nobilis Sileſius, 10. Decemb. æt. 71. in Sueuia. Eius Symbolum fuit: Nil Chriſto triſte recepto.

IX. PETRVS Viretus Sabaudus, Lauſannenſis primum, & deinde Lugdunẽſis Eccleſiæ in Gallia Paſtor, in ſaltib. Pyrenæis, æt. 60. Beza in Iconibus.

X. MELIOR Volmari⁹ Rotuillẽſis German⁹, Caluini

Digitized by Google

5534 & Bezæ Præceptor, æt. 54. Vide. Beza in Iconibus. 1561

5532 *MAXIMILIANVS renunciatur Rex Romanus 24. Nouemb. Francofurti, coronatur 30. Nouemb. Corona regni BOHEMIÆ impoſita eſt ei Pragæ 20. Septemb.* 1562

ANTONIVS Borbonius Rex Nauarræus ad Pontificios à reformatis defectionem facit: & primus exercitum Regis contra fratrem LVDOVICVM Borbon. Principem Condæum, & alios reformatæ religionis ipſi adhærentes educit. Verum dum Rotomagum vrbem obſeſſam grauiter oppugnat, globo tormentario ictus occumbit, die 17. Nouemb. ætat. 45.

Primum bellum GALLICVM ob religionem geſtum.

FRANCISCVS Dux Guiſius, Claudii Lotharingiæ & Guiſiæ Ducis filius, à parte Pontificiorum, LVDOVICVS verò Borbonius Princeps Condæus, Caroli filius, Antonii Borbonii Regis Nauarræi frater, Dux reformatorum, & CASPAR Colignius Amiralius, die 19. Decemb. prælio ad Druidum Vrbem in Normandia dimicantes æquo ferè Marte conflixerunt: in quo vtrinque circiter nouem millia cæſi: Conestabilis primum à Condæanis captus, & Mareſcalcus Samandranus occiſus eſt, & tandem ipſe quoq; Condæus equo collapſo in Guiſianorum poteſtatem peruenit.

Nati ſunt:

I. *FRIDERICVS VVILHELMVS Dux Saxoniæ, Iohannis VVilhelmi Ducis Sax. filius, Electoratus Sax. Tutor & Adminiſtrator, die 25. Aprilis paulò ante horam 11. antemeridianam, Vinariæ.*

II. *IOANNES VVILHELMVS Dux Iuliacenſis, VVilhelmi filius, die 28. Maii.*

III. *NICOLAVS à Burghaus Conſiliarius Cæſareus, Francoſtenii Sileſiorum, die 12. Nouemb.*

IV. *IOANNES à Noſtitz & Nots in Streitte, Illuſtriſſimi Friderici Ducis Breg. & Lignicenſis Cõſiliarius, & Ducatus VVolauienſis ac ditionis Hernſtadianæ, &c. Præfectus*

Præ-

Prouincialis, ingenio, & literis ac virtute nobilis. Dominica Lætare, quæ erat dies 8. Martii, mane inter h. 5. & 6. 1562

Obierunt.

I. PETRVS Martyr Vermilius Florentinus, Argentinæ primùm, poſtea in ſchola Tigurina ſacrarum literarum Profeſſor, C.S.E. 13. Nouemb. ætat. 63. Tiguri.

II. SIMON Piſtoris I C. & Conſiliarius Elect. Saxoniæ, qui nobiles illos duos Iureconſultos MODESTINVM & HARTMANNVM Piſtor. inter alios filios ſuos ſuperſtites reliquit, die 3. Decem. ætat. 73. in pago ſuo Seuſelitz.

III. IOANNES Homilius inſignis Mathematicus & Philoſophus, ob eruditionem & virtutem carus CAROLO V. Imperat. gener Ioachimi Camerarii, 3. Iulii, ætat. 44. Lipſiæ.

IV. BASSIANVS Landus Placentinus, Medicus & Philoſophus excellentiſſ. & in ſchola Patauina pub. Theoricæ profeſſor clariſſ. à ſicario quodam ſeptem vulneribus clam die 24. Octob. impetitus, cum totius Academiæ Patauinæ dolore, die 31. Octobris expirauit. Zuingerus in Theat. vitæ humanæ.

V. GABRIEL Fallopius Mutinenſis, Medicus Patauinus, 9. Octob. ætat. 39. Patauii.

VI. BONIFACIVS Amerbachius I C. excellens, & in Acad. Baſilienſi per annos complures Profeſſor, qui Reipub. Chriſtianæ cum docendo, tum de iure reſpondendo plurimum profuit, die 24. Aprilis, ætat. 67. Baſiliæ. Chriſtoph. Vrſtiſius in Epitome hiſtor. Baſilienſis.

VII. IOANNES Stigelius Gothanus, Poeta excellens, die 11. Febr. æt. 47. Ihenæ. Ante Gothæ excidium an. 5.

VIII. IACOBVS Hollerius Medicus Gallus, Lutetiæ.

5535 Finitum eſt CONCILIVM TRIDENTINVM die 1563

5533 *4. Decemb. à prima ſeſſione ad vltimam ſunt anni 18. Panuinius ſcripſit dura'ſſe omnino an. 5. Duos ſub Paulo III. vnum ſub Iulio III. biennium ſub Pio IV.* 1563

Diē natali Virginis Mariæ 8. Septemb. MAXIMILIANO II. Imp. imponitur corona regni Vngariæ, Poſonii.

IOANNES BASILIVS Moſcouitarum Princeps POLOTIAM Vrbem & Ducatum Lithuaniæ occupauit, 15. Febr.

FRANCISCVS Dux Guiſius, Henrici pater, copiarum Gallicarum doctor, dum Aurelias obſidet, à nobili quodam Iohánne Poltrotio Meræo, patriæ Engoliſmenſi, tribus ſclopeti glandibus à tergo traiectus 18. Feb. paucis poſt dibus 24. Feb. inter magnos cruciatus expirauit. De autore cõprehenſo ſupplicium ſumptũ eſt Pariſiis 18. Martii, quatuor equis corpus eius diſtrahentibus ac diſcerpentibus.

Bellum inter FRIDERICVM Daniæ, & ERICVM XIV. Sueciæ Reges, inchoatum, quod an. 8. durauit.

IACOBVS HERACLIDES, natione Græcus, Deſpota Sami, qui Valachiam ante biennium, pulſo Alexandro auxiliis Alberti à Laſco occupârat, à ſuis Valachis dolo circumuentus 5. Nouembris, trucidatur: & ſequenti anno ALEXANDER Tyrannus iterum in Valachiam Turcicis auxiliis reſtituitur. Backſchius.

LVDOVICVS Haſſiæ Landgrauius nuptias primas celebrauit cum HEDVIGE, Chriſtophori Ducis VVittembergici filia, die 11. Martii.

GEORGIO IOANNI Comiti Palat. Rheni Veldentiano, Anna Maria, Goſtaui Suecorum Regis filia, elocata eſt.

Nati ſunt:

I. *HENRICVS, Caroli filius, Dux Lotharingiæ, Marchio Pontimuſanus, die 8. Nouembris, circa meridiem, Nanceii.*

II. O-

II. *IOHANNES ALBERTVS, Conradi filius, Comes Solmenſis, magnus aulæ Electoralis Palatin. Magiſter, 5. Martii.* 1563

III. PHILIPPVS, Baro VVinnebergicus, Dominus Beilſteine, Burggrauius Alzeanus.

IV. SCIPIO Gentilis I C. prope Aſculum C.S.E.

Obierunt.

I. VVOLFGANGVS Muſculus Duſanus, Theologus Bernenſis, C.S.E.30. Aug. pauló poſt horã 10. antemeridianam, æt.66. Bernæ Heluetiorum.

II. HENRICVS Glareanus, Poeta Laureatus, C.S.E.28. Martii, ætat.75. Friburgi Briſgoiæ.

III SEBASTIANVS Caſtalio Allobrox, Græcarum literarum in Acad. Baſilienſi Profeſſor celebris, 29. Decemb. ætat.48. Baſileæ.

IV. HIERONYMVS Frobenius, Typographus Baſilienſis, edendis eleganter & emendate optimis autoribus bene de repub. literaria meritus, 13. Martii, ætat.62.

V. AVGVSTINVS Mainardus, qui primus Clauennæ apud Rhetos collegit Eccleſiam, & aduerſus turbatores annos 21. defendit, C.S.E. Iulii, ætat.81. H. Zanchius præfat. Miſcel.

5534 *SYNAXIS ſacra in vtraq; ſpecie etiam Laicis ſecundum Chriſti inſtitutionem conceſſa ab Imp. FERDINANDO, die 18. Iunii Viennæ per Vrbanum Epiſcopum Gurcenſem in templo S. Stephani publicatur & adminiſtratur.* 1564

MICHAEL Lopezius Legaſpe auſpiciis Philippi II. Regis Hiſpaniæ nouas Inſulas vltra 40. verſus Septentionem reperit, eaſque ſubactas de nomine Regis ſui Philippinas appellauit.

GALLI Duce Renato Laudonniero claſſis Præfecto, in FLORIDAM Americæ prouinciam nauigationem ſecundam die 22. Aprilis ſuſceperunt.

OTHO Truchſeſius Cardinalis & Epiſcopus Augu-

gu-

5534 guſtanus DILLINGÆ in Sueuia Academiam 1564
magnis ſumtibus hoc anno erexit.

Colloquium MAVLBRVNNÆ inter Theologos Archipalatinos & VVirtembergicos de Vbiquitate & Cœna Domini habitum menſe Aprili, præſentibus Principibus FRIDERICO Electore Palatino & CHRISTOPHORO Duce VVirtembergenſi: exiit in nouas Theologorum digladiationes.

MARIA Scotiæ regina, Franciſci II. Gallorum Regis vidua, HENRICO Stuardo Anglo nupſit 29. Iulii.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS GOSTAVVS, Gregorii Iubenatis filius, Comes Palatinus Rheni Veldentianus.

II. HENRICVS IVLIVS, Iulii filius primogenitus, Dux Brunſuicenſis & Luneburg. Epiſcopus Halberſtadenſis, heros Græcis Latiniſque literis excultus, 15. Octobris hora 5. matutina, in arce Heſſen. Buntingus in Chronolog.

III. ERNESTVS, VVilhelmi filius primogenitus, Dux Brunſ. & Luneburg. die 31. Decemb.

IV. VVILHELMVS, Ducis Othonis filius, Dux Brunſuicenſ. & Luneburg. 14. Martii.

Obierunt:

I. FERDINANDVS Cæſar, Princeps mitis, affabilis, temperans & pacificus; tabe catarrhali conſumtus obiit paulo ante ſeptimam veſpertinam, Viennæ, die Iacobi Maioris, 25. Iulii. Vixit an. 61. menſ. 4. d. 14. hor. 20. Imperauit an. fere 7.

II. FRIDERICVS Staphylus Theologus Pontificiis, 5. Martii, ætat. 51. Ingolſtadii.

III. IOANNES Caluinus Theologus & Paſtor Eccleſiæ Geneuenſis, C.S.E. die 27. Maii, æt. 54. m. 10. d. 17. ex phthiſi, vigiliis & ieiuniis immodicis contracta, cum Eccleſiam Geneuenſem inſtituiſ-

cum

cum difficultatibus ſtabilitam gubernaſſet an.23. Beza in Iconib. 1564

IV. THEODORVS Bibliander, variarum linguarum cognitione clariſſimus, C.S.E.26. Nouemb. peſte extinctus, Tiguri.

V. ANDREAS GERARDVS Hyperius Flander, Theologus grauiſſimus, & ſacrarum in Acad. Marpurgenſi Profeſſor celeberrimus, 1. Febr. ætat.53. profeſſionis 22. Marpurgi.

VI. IOANNES à Burcken LL. Doctor. Francofurti ad Oderam, 24. Nouemb. ætat.49.

VII. ANDREAS Veſalius Bruxellenſis, Medicus Cæſareus, C.S.E. in inſula Zazyntho, in loco ſolitario miſerabiliter vitam finiit, è Cypro reuerſus, & Patauium à Senatu Veneto vocatus, die 15. Octob. ætat.50.

VIII. MARTINVS Borrhæus Stutgard. Theologiæ apud Baſil. Profeſſor eximius, plurimiſque in omni literarum genere lucubrationibus celebris, peſte ſublatus, die 11. Octobris, ætat.65. Baſileæ.

IX. MELCHIOR Fendius D. & Profeſſor in Acad. VViteberg. die 8. Nouemb. ætat.78.

X. PETRVS FRANCISCVS Iambularius, Hiſtoricus Hetruſcus, Florentiæ.

XI. GVILIELMVS Morelius Typographus Regius, Lutetiæ 11. Kal. Mart.

XII. NICOLAVS Epiſcopius Sebuſianus, I. Frobenii gener, Typographus Baſilienſis clariſſ. ex cuius officina multa præclara volumina ſacra, profana, Græca & Latina prodierunt, ex atrophia, die 7. Martii, ætat.63. Baſileæ.

5535 *GALLI, Caroli IX. Regis ſui auſpiciis, Iohanne Ribaldo Legato regio Duce, in* FLOPRIDAM *bis à ſe antea, ſed fruſtra tentatam, ſeptem nauium claſſe inſtructi, nauigationem tertiam ſuſceperunt, & ad littora illius appulerunt die 14. Auguſti. Verum cum ibidem vix vſque* 1565

ad

1565 *ad diem 22. Septemb. hæſiſſent, loci nimirum commoditatem, terræ fertilitatem, & incolarum barbarorũ mores, ritus, religionem, aliaq; cogniturí, & poſtea oram illam vt vacuam, & nullis adhuc Hiſpanorum Coloniis inſeſſam occupaturi, ab Hiſpana claſſe communicato cũ barbaris loci iſtius conſilio, fœdiſſimè caeduntur: paucis fuga elapſis & in Galliam reuerſis. Vrban. Calueto in deſcript. exped. Florid.* 1565

MELITAM Inſulam Turcæ Menſe Iunio obſidere cœperunt. Verum cum eandem 4. menſium ſpacio acerrimè quidem, ſed irrito exitu oppugnaſſent: amiſſis 23000. militum diſceſſerunt. Ex Melitenſibus 240. equites, 3000. milites, & bello inutilis turbæ capita 1700. cæſa perierunt. Leonclauius.

Die. 7 Iulii commiſſum eſt atrox prælium inter FRIDERICVM *Daniæ &* ERICVM XIV. *Sueciæ Reges, in quo circiter 7000. militum vtrinq; deſiderata, & prætoria nauis Danica (quæ mille & centum militibus claſſiariis, 12. maioribus tormentis, ingentiq; apparatu bellico inſtructa erat) cum biduum à ſex Suecicis vndique cincta ſeſe acerrimè defendiſſet, tandem claſſiariis cæſis vel vulneratis, vnà cum Amiralio Ottone Rud à Suecis capta eſt: quanquam & Suecorum naues aliquot perierint.*

Illuſtre Gymnaſiũ NEVHVSIANVM propè Wormatiam, à Friderico III. cognomento Pio, Electore Palatino, Deo & Muſis conſecratum eſt, primo Rectore LEVINO Claue Iuliacenſi. &c.

Auguſta SCHOLA Monaſterii GORLICENSIS in Luſatia ſuperiori, aperta eſt, primo Rectore PETRO Vincentio Vratislauienſi, qui hoc anno, 9. Iulii introductus eſt. Poſt Vincentium gubernarunt Scholam IOACHIMVS Maiſterus, LAVRENTIVS Ludouicus, & MARTINVS Mylius, ſpectatæ eruditionis & ſapientiæ viri.

Laza-

Digitized by Google

5535 LAZARVS SVVENDIVS Nobilis Sueus, conſilio, vigilantia, fortitudine, celebritate & diſciplina militari inclytus, arces & dominia ampliſſima, videlicet, Tockaium, Zackmarum, Zerencium, Erdeudam, Kuuaram, Bathor, Vuibaniam, & Sendereuiam, aliaque inſignia loca, proſpero victoriæ curſu expugnauit, & Maximiliano II. Imp. Rom. ſubiecit. 1564

ALEXANDER Farneſius, Octauii filius, Parmæ & Placentiæ Dux nuptias Bruxellis celebrauit cum MARIA, filia Eduardi Principis Luſitaniæ, menſe Nouembri.

Nati ſunt:

I. IACOBVS VI. Henricici Stuardi Scotiæ Regis filius, die 19. Iunii, paulò poſt horam 9. æquinoctialem, in arce Edimburgenſi. G. Buchananus in ſua Scotia.

II. EDVARDVS FORTVNATVS, Chriſtophori filius, Marchio Badenſis, in Anglia.

III. HIERONYMVS Treutlerus I C. Conſiliarius Cæſareus, Vir doctiſſim. cuius diſputationes ad ius Ciuile Iuſtinianeum Pandectis comprehenſum, eruditiſſima methodo conſcriptæ extant, quique conſignationibus ſuis hiſtoricis liberaliter nobiſcum communicatis (quod gratitudo fateri nos iubet) ſecundam Indicis huius editionem plurimum adiuuit, die 14. Februarii, Suidnicii Sileſiorum.

IV. MAQVARDVS Freherus I C. Conſiliarius Frid. IV. Elect. Palatini, & primarius iuris Profeſſor in Academ. Heidelbergenſi, C. S. E. die 26. Iulii, Auguſtæ Vindelicorum.

Obierunt,

I. PIVS IV. PP. 9. Decemb. ætat. 67. Succeſſit PIVS V. qui ſedit an. 6.

II. IOANNES FRIDERICVS III. Dux Saxoniæ, Iohannis Friderici I. filius, 31. Octob. Ihenæ, ætat. 28. Huius Principis mortẽ conſecutum eſt bellũ Gothanum.

5535 chanium, quod ipſo ſuperſtite haud dubiè fuiſſet 1565
impeditum.

III. IOANNES Caroli filius, Dux Sileſiæ Olſ-
necenſis & Monſterbergenſis, die 28. Februar. æ-
tat. 56.

IV. NICOLAVS Radziuilus Dux Olicæ & Ni-
ſchuiſii, Palatinus Vilnenſis, ingenio, virtute &
autoritate excellens, primus religionis & doctri-
næ reformatæ in Lithuania inſtaurator &
propagator, quique Biblia, ex Ebraicis & Græ-
cis fontibus in linguam Polonicam magnis ſum-
tibus verſa, primus Sarmatis dedit, 28. Maii.

V. IOACHIMVS de Noua Domo, Eques aurei
velleris, Regni Bohemiæ Cancellarius, Viennæ
rupto pontis iugo cum curru & Equis in Danu-
bio periit, 12. Decemb.

VI. IOANNES Vngnad L. Baro in Sonnegk, in
VVirtembergia exul, qui Biblia ſacra in linguam
Turcicam & Croaticam curauit verti.

VII. IOANNES Ranzouius, Eques auratus Hol-
ſatus, militari laude & virtute celebris, Henrici
Ranzouii Eq. & Proregis Cymbrici, literatorum
nobiliſſimi, & nobilium literatiſſimi parens, 12.
Decemb. ætat. 73. menſ. 1.

VIII. GEORIVS SIGISMVNDVS Seldius Au-
guſtanus, Iuriſconſultus peritiſſimus, Conſilia-
rius & Procencellarius trium Imperatorum, CA-
ROLI V. FERDINANDI & MAXIMILIA-
NI II. cum die 26. Maii Viennâ à Cæſare, qui in
venatione erat, euocatus eſſet, & veſperi do-
mum properaret, incitatis curſu equis è curru
deſiliens, lapſu tam grauiter læſus eſt, vt eadem
hora expirarit.

IX. ALEXANDER Aleſius Scotus, Theologiæ
profeſſor in Academia Lipſica, 17. Martii, ætat.
75. Lipſiæ.

X. PETRVS PAVLVS Vergerius, olim Epiſco-
pus

Digitized by Google

pus Iuſtinopolitanus in Iſtria, Ventorum ditione, qui miſerabilis exempli Franciſci Spiræ ſpectator fuit, Euangelicæ veritatis amore in exilio mortuus. 4. Octob. Tubingæ. 1565

XI. HIERONYMVS Baumgartnerus, Patricius Norimbergenſis, & Reipub. eiuſdem in Comitiis & præcipuis Rom. Imperii conuentibus Legatus, ſapientia, eruditione, & autoritate. Vir præſtantiſſimus, & pater patriæ fideliſſ. ætat. 67. Norimbergæ. Vide Tom. 6. Intimat. Phil. Mel. Item, Vitam Phil. à Camerario deſcriptam.

XII. GVILIELMVS Farellus, Neocomenſis Eccleſiæ Doctor, die 13. Septemb. ætat. 70. Superuixit Caluino Præceptori & amico ſuo annum vnum, menſes 3. & d. 14. Beza in Iconib.

XIII. IOANNES Langius Leobergenſis Sileſius, Medicus & V. Electorum Palatinorum Archiater, C.S.E. Heidelbergæ, die 21. Iunii, ann. ætat. 80.

XIV. MODESTINVS Piſtoris, Simonis filius, nobilis IC. & Electoris Saxoniæ Conſiliarius, C.S.E. die 15. Septemb. ætat. 49.

XV. ADRIANVS Turnebus Gallus, linguæ Græcæ regius in Acad. Pariſienſi Profeſſor, & Philologus doctiſſimus, C.S.E. 12. Iunii, ætat. 53. Lutetiæ.

XVI, IOANNES Matheſius, Paſtor Eccleſiæ in Valle Ioachimica, 7. Octob. die Dominico, quo docuerat Eccleſiam de beata ſpe futuræ vitæ, ætat. 61. cum præfuiſſet Eccleſiæ an. 34.

XVII. CONRADVS Geſnerus Tigurinus, Medicus & Polyhiſtor doctiſſimus, & omnis animantium ac plantarum hiſtoriæ perſcrutator diligentiſſimus, peſte extinctus. 13. Decemb. Tiguri, ætat. 49. vt habet Beza in Iconib.

XVIII. FRANCISCVS Faber, Notarius Reipub Via-

Digitized by Google

5535 pub. Vratislauienſis, Vir doctus & Poeta bonus, 19. Septembris. 1565

5536 *Prima Comitia* MAXIMIL. II. *Imp. Auguſtæ celebrauit, in quibus ad bellum Turcicum gerendum ab Ordinibus Imperii auxilia vel ſumtus decreti ſunt. Hoc itaq. anno ſuſcepta eſt expeditio in Vngariam.* 1566

In his Comitiis FRIDERICVS III. *Pius Elector Palatinus, inter infeſtos proceres veritati teſtimonium perhibuit, Duce* IOANNE CASIMIRO *Filio Codicem Biblicum in Senatum portante. Nemo Principum auſus fuit cum Friderico* συμφιλολογεῖν *de controuerſia cœna, de qua accuſabatur.*

CHIVS Ægæi maris Inſula à Chriſtianis, partim Italis, partim Græcis inhabitata, ſub iugum Turcicum miſſa eſt à PIALI Baſſa, ipſis feriis Paſchalibus, nempe 14. 15. 16. Aprilis. Leonclauius.

Viri nobiles in Belgico amplius 400. die 6. Aprilis ſupplicarunt MARGARETHÆ Auſtriacæ Caroli V. filiæ, Belgicarum prouinciarum gubernatrici, ne Hiſpanicam inquiſitionem inuehi permitteret, ſed libertatem in religione concederet.

AVGVSTVS Elector Saxoniæ vſitata ceremonia accepit Feuda ab imperatore MAXIMILIANO Auguſtæ, 23. Aprilis.

ECCIVS Salmæ & Neoburgi Comes, Veſprimium celeritate memorabili 29. Iunii expugnauit, & Tattam ac Geſtes Vngaricæ arces, cæſis præſidiariis, menſe Iulio à Turcis feliciter recuperauit.

Zabaticam, Pelſozium, Gombazzecum, Craſnahurcam & Gadigen, Vngariæ caſtella, SVVENDIVS occupauit. Leonclauius.

Antuerpiæ è templis ſtatua eiecta ſunt die 20. Auguſti, id^[?] *etiam in aliis locis factum eſt.*

GYVLA arx in Tranſyluaniæ finibus munitiſſima, ſce-

ſcelerata LADISLAI Kerezinii Præfecti proditione PERTAVO Baſſæ Veziri poſt 2. menſium obſidionem dedita & capta eſt 2. Septemb. Milites præſidiarii perfidè & crudeliter trucidati: Kerezinus verò paulò poſt atrociſſimo à Turcis ſupplicio affectus, pœnas proditionis perſoluit. 1566

SOLYMANVS Turc. Imp. ZIGETVM die 6. Auguſti obſidere cœpit: quod licet acerrimè defenderetur à NICOLAO Comite Serinio, heroe fortiſſimo, præſidii præfecto: tandem tamen die 7. Sept. decima quarta oppugnatione expugnatum eſt, ipſo Comite Serinio in ponte arcis cum inſigni nobilium Vngarorum, ſtrenuorumq; militum numero à Turcis interempto. Hoſtes triginta ſuorum millia deſiderarunt. Comiti Serinio caput à Turcis amputatũ, miſſum eſt ad Maximilianum II. Imp. ad cuius patrem Ferdinandũ ante an. 30. idem Comes Serinenſis attulerat ſerico inuolutũ caput Catzianeri à ſe obtruncati.

VVILHELMVS Haſſiæ Landgrauius matrimonium iniit cum SABINA, Chriſtophori Ducis VVirtembergici filia, die 11. Febr.

Nati ſunt:

I. *SIGISMVNDVS III. Iohannis Regis Suecorum filius, Rex Suecia & Polonia, 20. Iunii.*

II. *ISABELLA CLARA EVGENIA, Philippi II. Hiſpaniarum & Indiarum Regis filia, Alberti Archiducis Auſtria coniunx, nata die Clara.*

III. *CHRISTIANVS, VVilhelmi filius, Dux Brunſuicenſ. & Luneburg. die 18. Nouembris.*

IV. *ABRAHAMVS Scultetus Sileſius, Theolog. & Senator Eccleſi. Archipalatinus, C.S.E. die Barthol. Grunebergæ.*

Obierunt,

I. SOLYMANVS II. Turcarum Rex duodecimus & QVARTVS Imp. Orientis, obiit in caſtris ad Zigetum in Vngaria, die 4. Septemb. ætat. 76. cũ imperaſſet an. 46. Huic die 23. Septemb. ſucceſſit

1536 filius SELIMVS II. Turcarum Rex decimus tertius, & QVINTVS Imp. Orientis, ætat. 42. 1566

II. VVOLFGANGVS, VVoldemari filius, Princeps Anhaltinus, 23. Martii, ætat. 74.

III. SIGISMVNDVS Archiepiſcopus Magdeburgenſis & Marchio Brandeb. Halæ Saxonum, 12 Septemb. ætat. 28. Epiſcopatus ſui an 14.

IV. MATTHIAS Cittardus, Concionator aulicus Maximiliani II. Imp. Vir doctrina & eloquentia præſtantiſſimus, die 19. Octob. Eberus.

V. CAROLVS Molinæus Pariſienſ. Franciæ & Germaniæ Iureconſultus clariſſimus, menſe Decembri, Lutetiæ. Forſterus.

VI. IOANNES Agricola Islebius, Theologus, G. S.E. 22. Septemb. ætat. 74. Berlini.

VII. ADAMVS Curæus Freyſtadienſis, Ioachimi Frater, Paſtor Eccleſiæ Vratislauienſis, 27. Octobris, ætat. 40.

VIII. IOANNES Funccius, qui de publicis ſtudiis propter ſupputationes Chronologicas præclariſſimè eſt meritus, cum aliis duob. Conſiliariis Illuſtriſ. Alberti Ducis Boruſſiæ, March. Brandeburb. Horſtio & Schnellio accuſatus ab Ordinibus Boruſſiæ capite truncatur Regiomonti, die 28. Octob. ætat. 40. Hic ante necem pronunciaſſe dicitur hoc diſtichon.

Diſce meo exemplo mandato munere fungi,
Et fuge ceu peſtem τὴν πολυπραγμοσύνην.

IX. LEONHARDVS Fuchſius, Medicus & Profeſſor Tubingenſis, qui ſcriptis ſuis eruditis medicinam illuſtrauit, 10. Maii, intra 7. & 8. horam antemerid. ætat. 65. Tubingæ.

X. ARNOLDVS Burenius, Profeſſor artis Oratoriæ in Academia Roſtochiana, 16. Auguſti, ætat. 81.

XI. IOANNES Draconites Caroloſtadius, Theogus πολύγλωττος, 18. Aprilis, VViteb.

XII.

Digitized by Google

5536 XII. MARCVS HIERONYMVS Vida, Poeta ſacer, Epiſcopus Albæ Pompeiæ ad Tanarum ad 35. annos, Albæ in Eccleſia ſua ſepultus. 15

XIII. GVILIELMVS RONDELETIVS Montiſpeſſulanus Medicus excellens.

XIV. IOANNES VALENTINVS Gentilis Neapolitanus, qui impugnauit S. Trinitatem, & contumelioſa ſcripta in filium Dei edidit, Bernæ capite truncatur, 5. Eid. Septemb.

5537 *LAZARVS Suuendius medio menſe Ianuario Zaduarum in finibus Tranſyluaniæ, & ſequenti Februario Munkaczium in Vngaria ſuperiori, arces munitiſſimas, deditione cepit.* 1567

ANTVERPIÆ die 15. Martii, LVTERANI Pontificiis ſe contra CALVINIANOS coniunxerũt, accerſitis ex Germania Flaccio Illyrico, Spãgenbergio, Hamelmanno, & aliis aliquot Confeſſionis Auguſtanæ Theologis: vt nimirum eam Religionis formam, quam Proteſtantes Germani amplecterentur, in Belgicum introducerent, & contra Caluinianos defenderent. Verùm exacto 7. menſium ſpacio Regis declaratione allata, & militum copiis à gubernatrice conductis, exercitium religionis in Belgico abolitum, & Concinonatores omnes dimiſſi ſunt. Chron. Belg.

Vrbs GOTHA & arx contigua GRIMMENSTEIN per deditionem Commiſſariis Imperii & Electori AVGVSTO, vnà cum Duce Saxoniæ IOANNE FRIDERICO tradita eſt 13. April. die Dominico, qui dicitur Miſericordia Domini.

Die 18. Aprilis ſupplicium ſumtum eſt de VVILHELMO Grumbachio, D. CHRISTIANO Pontano & aliis. Anno à capto Iohanne Frider. 20. à Smalcaldica Synodo 30. à capta Roma 40. à prima mutatione religionis 50.

Secundum bellum GALLICVM ob religionem

5537 geſtum: quod durauit à menſe Octobri vſque ad Martium anni ſequentis 68. 1567

LVDOVICVS Condæus reformatarum in Gallia Eccleſiarum Dux præcipuus, dum Luteciam Pariſiorum obſidet, ANNAM Mommorencium Galliæ Coneſtabilem ex vrbe erumpentem prope Sandionyſium cum ſuis profligauit. Ipſe Coneſtabilis ſenex octogenarius à Stuardo Scoto globo tormentario traiectus occubuit die 2. Nouemb. Vnde exercitus imperium ad HENRICVM Valeſium Ducem Andegauenſem, Caroli Regis fratrem, delatum eſt. Commentarii rerum Gallicarum.

GOVRGVESIVS Capitaneus ac Nobilis Burdegalenſis, iniuriæ atq; ignominiæ, genti ſuæ ab Hiſpanis illatæ, vlciſcendæ cupiditate impulſus, quartam nauigationem in FLORIDAM inſtituit.

FERDINANDVS Aluares de Toleto, Dux Albæ, Gubernator Belgici à Philippo II. Hiſpaniæ Rege conſtitutus, cum exercitu venit in Belgicum.

Nati ſunt:

I. *IOANNES GEORGIVS, Ioachimi Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, pius & literatus, die 9. Maii, hora 10. antemerid. Hatzkeroda.*

II. *MAVRITIVS, VVilhelmi Principis Auraïci filius, Comes Naſſoniæ, gloria militari per orbem terrarum clarus, 14. Nouemb. Dillenbergæ.*

III. *CAROLVS, Caroli filius, Cardinalis Lotharingiæ, Epiſcopus Metenſis & electus Argentinenſis, die 1. Iulii, hora 7. matutina, Nancei.*

IV. *MAHVMETES III. Amuratis III. Turc. Imp. fil. hoc anno Conſtantinopoli. Hieronymus Henninges in opere Genealogico. Alii ad an. 64. referunt.*

Obierunt:

I. HENRICVS STVARDVS Rex Scotiæ, Iacobi VI. pater, fraude & latrocinio Mariæ Reginæ vxoris interfectus.

II. PHILIPPVS Haſſiæ Landgrauius, Princeps magnanimus, & bellicæ rei peritiſſimus, 31. Mart. die 2.

die 2. Paſchatis, ætat. 63. an. à captiuitate vel cuſtodia 20. à liberatione 15. gubernationis ſuæ circiter 50. à morte Philippi Macedonis, cum quo Philippus Melanchthon illum conferre & comparare, & ſubinde quoq; in Epiſtolis ſuis, ita eum appellare ſolitus eſt, 1901. 1567

III. ERNESTVS, Philippi filius, Dux Brunſuicenſis & Grubenhagenſis, Princeps bellicoſus, die 4. Aprilis, ætat. 55.

IV. FRANCISCVS Robortellus Vtinenſis, Rhetor & Hiſtoricus inſignis, 18. Martii, ætat. 51. Patauii.

V. IOANNES Oldendorpius Hamburgenſis, I C. acris iudicii, & in praxi dexteritatis ſingularis, 3. Iunii, Marpurgi.

VI. IVSTVS Ionas Iuriſconſultus capite truncatus Hafniæ, 28. Iunii, ætatis 42. Ante mortem fertur recitaſſe hoc verſiculos:

Quid iuuat innumeros ſcire atque euoluere caſus,
Si facienda fugis, ſi fugienda facis?

VII. MICHAEL Stifelius Eslingenſis, cuius exactiſſimi libri Archimetrici extant, poſtquam in diuerſis Saxoniæ & Boruſſiæ locis Eccleſias docuiſſet, die 19. Aprilis, ætatis 18. Ihenæ in Thuringia.

VIII. IOANNES Morenbergius, Senator Reipub. Vratislauienſis, Eccleſiarum & Scholarum patronus, diſciplinæ cuſtos, 9. Febr. ætat. 65.

5538 *GALLI Duce Billao, VVilhelmo Principi Auraico militaturi, à Comite Lodronio & Sancio de Auila Hiſpanis prope Dalenum vrbem in agro Iuliacenſi, die 25. April. profligati ſunt. Chron. Belg. Eman. Metera.* 1568

LVDOVICVS Comes Naſſouius, Auraici frater, Hiſpanorum copias in Friſia inter Heilægerlæum & VVinshotum, prope Groningam prælio deficit, cæſo ipſorum Duce IOANNE Comite Arenbergio, Friſiæ Gu-

5538 bernatore, in quo ADOLPHVS Comes Naſſo- 1568
uius fortiter pro defenſione fratris ſui VVilhel-
mi Principis Auraici pugnans occubuit, 23. Maii.
Chron. Belg.

Hoc ipſo anno, die 16. Februar. PHILIPPVS VVILHELMVS Princeps Auraicus, VVilhelmi filius, ex Academia Louanienſi per Ferdinandum Ducem Albanum abductus, & in Hiſpaniam miſſus eſt, anno ætatis ſuæ 15.

FERDINANDI Ducis Albani mãdato GYSEEBRTVS & THEODORVS Barones Battenburgii fratres, vnà cum 16. Nobilibus, cõiurationis nomine damnati, die 1. Iunii, LAMORALVS verò Comes EGMONDANVS Flãdriæ & Arteſiæ Gubernator, victoriis aliquot de Gallo partis celebris, æt. 46. & PHILIPPVS Mommorencius Comes HORNANVS, Belgici maris Præfectus, ætat. 50. Ordinum Conſiliarii, & Equites aurei velleris. die 5. Iunii, Bruxellis capite truncati ſunt.

LVDOVICVS Comes Naſſouius, parta de Comite Arenbergio victoria, Groningam obſedit. Verùm cum Ducem Albanum valido cum exercitu aduentare intelligeret: obſidionẽ ſine mora ſoluens prope Embolam ſe recepit: vbi militibus emerita ſtipẽdia depoſcentibus, & pugnam ignauo metu detrectantibus, ab Albani copiis ad Gẽmingam, die 21. Iulii peditatus ipſius cæſus: ipſe verò Naſſouius cum Iuſto Comite Schauuenburgico, & maxima equitatus parte elapſus eſt. Chron. Belg.

MAXIMILIANVS II. Imp. Nobilitati Auſtriacæ doctrinã Confeſſionis Auguſtanæ conceſſit, 18. Iun.

lloquium ALDENBVRGENSE inter Theologos Miſnicos & Thuringicos incoatur 21. Octob. finitur 9. Martii, an. ſeq. Vide acta edita. Diſputatum eſt de iuſtificatione, &c. FLACIVS contendit peccatum eſſe ſubſtantiam, & non accidens. Hoc certamine moto demũ Flacius flacceſſere, & fratrib. ſuis ſordere cœpit, ac idẽ paſſus eſt à ſuis.

quod

5538 *quod Melanchthon ab ipſo, eſtq; hic an. 20. ex quo Flacius Philippum Melanthonem oppugnare cœpit.* 1568.

VVILHELMVS Princeps Auraicus in Belgico infeliciter pugnauit cum Duce Albano, menſibus Octobri & Nouembri.

PAX octennalis inter MAXIMILIANVM II. & SELYMVM Turcarum Imp. & TRANSYLVANVM conſtituta.

Nati ſunt:

I. *CHRISTIANVS, Ioachimi Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, & bello & literis celebris, die 11. Maii, 50. min. poſt 3. pomeridianam, Bernburgi. Eberus.*

II. *PHILIPPVS SIGISMVNDVS, Iulii filius, Dux Brunſuicenſ. & Luneburgenſis, nunc temporis Epiſcopus Verdenſis & Oſnabrugenſis, Calendis Iulii, paulò ante horam 11. antemeridianam, in arce Heſſen.*

III. *AVGVSTVS, VVilhelmi filius Dux Brunſuicen. & Luneburgenſis, die 18. Nouembris.*

Obierunt:

I. CAROLVS Princeps Hiſpaniæ, Philippi II. Regis Hiſpaniæ filius, hauſto veneno à patre ipſi propinato, ætat. 22. die 24. Iulii, in Hiſpania. Thuanus.

II. ALBERTVS I. Dux Boruſſiæ, 20. Martii, æt. 78. adminiſtrationis Boruſſiæ an. 58.

III. CHRISTOPHORVS Dux VVirtembergicus, antiqua virtute & fide germanica præſtans, 28. Decembris, æt. 54. gubernationis ſuæ an. 19.

IV. HENRICVS Iunior, Dux Brunſuicenſis, 11. Iunii, æt. 79. Quam religionem approbarit moriturus, pete ex aliis. Succeſſit filius IVLIVS, ſub quo religio antiqua mutata eſt.

V. ELISABETHA Valeſia, Caroli Galliarum Regis ſoror, Philippi Regis Hiſpaniæ coniunx, 17. Decembris.

VI. EVSTACHIVS à Schliben, vir nobilis ac doctus, & eloquentiæ laude celebris, 22. Martii.

5538 VII. IOANNES Schneidenuinus Stolbergenſis, 1568
Iuriſconſultus, vir optimus & doctiſſimus, C.S.E. 4. Decembris, ætat. 51. apoplexia extinctus, Zerneſtæ.

VIII. GVILIELMVS Gratarolus Bergomenſis Italus, Medicus inſignis, cuius plurima, eaq; erudita extant ſcripta, die 16. April. ætat. 52. Baſileæ.

IX. IOHANNES Aurifaber Vratislauienſis, Theologus & Paſtor Eccleſiæ Vratislauienſis ad D. Eliſabetham, religionis ſtudio & totius Philoſophiæ, imprimis verò Matheſeos ac linguarum præcipuarum cognitione clarus, 19. Octob. æt. 51. m. 7. d. 17: Vratislauiæ.

X. IOANNES Oporinus, celebris, doctus & elegans Typographus Baſilienſis, die 6. Iulii, æt. 60.

XI. ONVFRIVS Panuinius Veronenſis, Eremita Auguſtinianus, antiquitatis indagator ſolertiſſimus, C.S.E. Panormi in Sicilia, 18. Kal. April. ætat. 39. inchoato.

5539 *Tertium bellum GALLICVM (quod biennium durauit)* 1569
ob religionem geſtum: in quo LVDOVICVS BORBONIVS, Princeps Condæus, heros fortiſſimus, patriæque propugnator acerrimus, ad Irnacum (prope Engoliſmam) fortiter pugnans, & vulnerato equo concidens, primum à nobili Saniano captus, deinde contra fidem datam à Monteſquio, Henrici Valeſii Ducis Andegauenſis excubitorum Præfecto, Sclopeti glande traiectus, occubuit 13. Martii, circa æquinoctium vernum: relictis poſt ſe quatuor filiis, Henrico Borb. Principe Condæo, Franciſco Borb. Principe Contiaco, CAROLO Principe Condæo, & Carolo Sueſſonum Comite. Commentarii rerũ Gallicarũ.

SELYMVS Turcarum Imp. expeditionem aduerſus TATAROS ASTRACANENSES, Magno Moſcouiæ Duci ſubiectos, ſuſcepit menſe Martio, & cum magno Turcarum exercitu, plurimarum nauium claſſem terra mariq; emiſit: qui adiun-

5539 iunctis ſibi TATARIS Præcopenſibus, longo & periculoſo itinere 5. Septembris ſub ASTRACANVM Vrbem peruenit: quam cum ad diem 15. infeliciter oppugnaſſent, multis ſuorum millibus amiſſis, & claſſe in Tanai fluuio, ad mortem Perewloka diſſipata & fugata, hoſtis quoq; imminentis metu, fame ac peſte, ad extremas anguſtias redacti, die 21. Septemb. ingenti cum dedecore & damno cedere, & obſidionem ſoluere coacti ſunt. Alexander Gaguinus. Chron. Moſcouiæ.

Die 3. Octob. commiſſa eſt memorabilis pugna CASPARIS Coligni, Galliæ Amiralis, cum HENRICO Valeſio Duce Andegauenſi, Gallici exercitus Imperatore ad Moncuturum. Ex reformatorum tam Gallorum quam Germanorum numero ceſi quinq; millia peditum & centum equites: Ex Pontificiorum verò parte plurimi equitum & nobiliorum quidem, inter quos PHILIBERTVS Marchio Badenſis, Rhingrauius & Claremontius Comites, & aliquot Equitis ordinis deſiderati ſunt. Comment. rerum Gallicarum.

MAVRITANI in regno GRANATÆ, qui iugum Hiſpanicum excutere conabantur, à magno Caſtiliæ Commendatore, & IOANNE Principe Auſtriaco deuicti & ſuperati ſunt.

FRIDERICVS III. Elector Palatinus Rheni nuptias ſecundas celebrauit cum illuſtri Domina Amelia, Comitiſſa Morſenſi & Nuenaria, Henrici Baronis Brederodis vidua, die 25. Aprilis.

HENRICVS Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis in Tannenberg, coniugem duxit VRSVLAM, Franciſci Senioris, Ducis Saxoniæ Laoburgenſis, filiam.

Obierunt:

I. VVOLFGANGVS Comes Palatinus Rheni, cum ingenté eqtatũ duxiſſet in Galliã, febri peſtilẽtiali correptꝰ, die 11. Iunii, Neſſunii in Gallia, æt. 42. m. 8. d. 16. relictis ex Anna Principe Haſſiaca quinq; filiis

5539 filiis, Philippo Ludouico, Iohanne, Ottone Henrico, Friderico & Carolo, Comitibus Palatinis Rheni. 1569

II. PAVLVS Eberus Kittingenſis, Eccleſiæ VVitebergenſis Paſtor, C.S.E. 10. Decemb. æt. 59.

III. VICTORINVS Strigelius, vir in docendo felix, & dexteritatis ac perſpicuitatis Melanchthonianæ ſolers imitator, C.S.E. 25. Iunii, æt. 45. Heidelbergæ.

IV. CÆLIVS SECVNDVS Curio, Italus, Philoſophus doctiſſimus, C.S.E. 24. Nouemb. ætat. 67. Baſileæ: cum ibidem Philoſophiæ & eloquentiæ ſtudia propemodum an. 23. profeſſus eſſet.

V. DANIEL Barbarus. Nobilis Venetus, Vitruuii illuſtrator, Eidib. April. æt. 40.

VI. IOANNES Lonicerus Orteranus, Philologus, Marpurgi, æt. 70. 13. Kal. Octobr.

VII. ANDREAS Iociſcus Grunebergenſis Sileſius, vir doctiſſimus, & Ethices in Academia Argentinenſi Profeſſor, dum in patriam tenderet, colicis doloribus extinctus, in pago Langēbrug tribus Heidelberga miliaribus diſtante, die 13. Auguſti.

VIII. THEOBALDVS Thammerus Argentoratenſis, Apoſtata, Friburgi Briſgoiæ, 23. Maii.

5540 *MAXIMILIANVS II. Imp. Comitia SPIRÆ menſe Iunio celebrauit: de quibus conſule alios.* 1570

Nouæ pacis conditiones initæ & publicatæ ſunt in GALLIA, menſe Auguſto, quæ poſt biennium, interueniente connubio Regis Nauarræi cum Margaretha Regis ſorore, in perpetuam firmamque pacem tranſituræ credebantur.

NICOSIA, Cypri metropolis, à Turcis, Duce MVSTAPHA Baſſa, acerrimè 7. hebdomadarum interuallo oppugnata, tandem die 10. Septemb. in in hoſtium poteſtatem redacta & miſerè direpta fuit, cæſis præſidiariis, extincta nobilitate, reli-

quis

Digitized by Google

5540 quis verò in ſeruitutem abductis: poſtquam Veneti annis 100. Cyprum poſſediſſent. Leonclauius. 1570

FERRARIÆ terræ motu concuſſa, Menſe Nouembri.

In Friſia, Hollandia, Seelandia, Flandria & aliis Belgici locis perierunt maris inundationibus plurimæ vrbes, pagi, homines, &c. menſe Nouemb.

Dux ALBANVS in Belgico proclamari iubet, ſerò admodum, Condonationem (vulgò Pardonam vocant) omnibus diuerſæ religionis hominibus, modo ad Catholicæ Eccleſiæ gremium redeant & confugiant. Chron. Belg.

Stetini facta eſt PAX inter Reges Daniæ & Sueciæ, menſe Decembri.

Huius anni æſtate orta eſt ex maligno frugum prouentu ingens annona caritas, quæ durauit biennio. Multis in locis homines fame extincti ſunt, cum victitaſſent rebus, quæ non ſunt eſui.

Hoc anno prodiit CHRONOLOGIA Georgii Nigrini Batteburgenſis, cuius ſupputatio cum noſtra in annis Mundi & Chriſti planè conſentit. Eadem vſus eſt Henricus Pontaleon in libello Chronologico à ſe edito.

MAXIMILIANVS II. Imp. duas filias nuptum dedit duobus potentiſſimis Regibus: PHILIPPO Regi Hiſpaniarum, ANNAM, menſe Auguſto: CAROLO verò IX. Regi Galliarum, Eliſabetham, menſe Octobri.

IOACHIMVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. Adminiſtrator Primatus Magdeburgenſis, poſtea Elector Brandeburgicus, nuptias celebrauit Cuſtrini, cum Catharina, filia Marchionis Iohannis Brandeb. patrui, 8. Ian.

IOANNES CASIMIRVS, Comes Palatinus Rheni, Coniugem duxit ELISABETHAM, filiam Auguſti Electoris Saxoniæ, Heidelbergæ, 4. Iunii.

Nati

Digitized by Google

1540 Nati ſunt: 1570

I. *CHRISTOPHORVS, Ducis Ottonis in Harburg filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, die 21. Auguſti.*

II. *IOANNES, Ioh. VVilhelmi filius, Dux Saxoniæ, 22. Maii.*

Obierunt:

I. IOANNES Waiuuoda Tranſyluaniæ, die 14. Martii, æt. 30. in Vngaria: cui ſucceſſit STEPHANVS Bathoreus, electus à Tranſyluanis Palatinus Tranſyluaniæ.

II. FRIDERICVS III. Dux Lignicenſis, Princeps eloquens, & varia linguarum cognitione præſtans, 15. Decemb. æt. 51. Lignicii.

III. BERNHARDVS, Iohannis filius, Princeps Anhaltinus, 1. Martii, æt. 30.

IV. GEORGIVS Thurius Vngarus, vir magnanimus & incomparabilis nationis ſuæ bellator, inſidiis Turcicis prope Caniſiam, cui præerat, circumuentus, fortiſſimè pro patria dimicando cæſus occubuit. Matth. Scaricæus in vita Stephani Szegedini.

V. HIERONYMVS Torniellus IC. maximus, quē ad intimam iuris vtriuſq; ſapientiam enucleandam, ac totius ſanctitatis & iuſtitiæ exemplum natum pepererat, die 23. Sept. ætat. 70. Ticini. Schraderus.

VI. IOHANNES Brentius Theologus, & Ducum Wirtembergicorum Conſiliarius, cuius plurima ſcripta Theologica extant, ex fluxu (vt putatur) epatico, die 11. Septembr. æt. 71. m. 2. d. 3. miniſterii anno 50. Stutgardiæ.

VII. VITVS Ortel Winshemius, Medicinæ Doctor, & Linguæ Græcæ Profeſſor in Academia Witebergenſi, ætat. 69. 3. Ianuarii, anno 10. poſt Melanchthonem.

1541 *MOSCOVIAM, regiam Moſcorum Vrbem,* TARTARI 1571
Præcopenſes cum arce exuſſerunt menſe Maio, ipſo die Aſcen-

Digitized by Google

5541 *Aſcenſionis Chriſti, vbi ingens populi multitudo flammis fumoq; ſuffocata, mancipia & ſpolia plurima à Tataris abducta, & tota vicina regio longè lateq; ferro & igne deuaſtata eſt. Alex. Gaguinus. Chron. Moſcou.* 1571

FAMAVGVSTA, olim Salamis dicta, Cypri vrbs nobiliſsima, anno præcedenti menſe Auguſto obſideri cœpta, cum per annum integrum obſeſſa, fortiter vim hoſtilem ſuſtinuiſſet, tandem in extrema rerum omnium penuria Turcis certis conditionibus deditionem fecit, die 5. Auguſti. MARCVS ANTONIVS BRAGADINVS Vrbis Præfectus, iuſſu Muſtapha Baſſa, per ſummum ſcelus violata fide viuus excoriatus, reliqui verò dediticii omnes crudeliſsimè trucidati ſunt. Turcarum durante obſidione vltra 80000. cæſi periere. Leonclau.

Eodem anno, percuſſo inter PIVM V. Pontificem Rom. PHILIPPVM II. Regem Hiſpaniarum, & SENATVM VENETVM fœdere, claſſis inſtructiſſima (cuius Dux ſupremus IOANNES Auſtriacus, Caroli V. filius, Regis Hiſpaniæ frater, deſignatus fuerat) contra Turcas emiſſa eſt: quæ prælio ad ſinum Corinthiacum (qui hodie Golpho de Lepanto dicitur) die 7. Octobris commiſſo, claſſem Turcicam feliciter profligauit, & victoriam multis ſeculis inauditam obtinuit. Turcarum cæſi ad 25000. capti 4000. Chriſtianorum captiuorum liberati 14000. Inter præcipuos ALIS Baſſa cæſus occubuit. PERTAVVS verò Baſſa nauigio fugiens ad terram euaſit: & præterea claſſis hoſtilis vniuerſa cum tormentis aliiſque ſpoliis ampliſſimis in Chriſtianorum poteſtatem peruenit: triginta tantum circiter triremibus & nauigiis exceptis, quibus VLVZALIS mari aufugit, Leonclau. Sanſou. & alii. Eſt annus à belli Peloponneſiaci principio 2000. à Monarchia Alexandri Magni 1900. à victoria Actiaca, & Monar-

5541 Monarchia Auguſti 1600. ab excidio Hieroſolymorum ſub Tito 1500. 1571

IOACHIMVS ERNESTVS, Princeps Anhaltinus, nuptias ſecundas celebrauit cum ELEONORA, Chriſtoph. Ducis Wirtemberg. filia, die 8. Ianuarii, Stutgardiæ.

CAROLVS Archidux Auſtriæ coniugem duxit Mariam, Alberti Bauariæ Ducis filiam, nuptiis Viennæ menſe Septembri celebratis.

Nati ſunt:

I. *BERNHARDVS, Ioachimi Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, 25. Septemb. h. 1. matutina, Deſſauiæ.*

II. *IVLIVS ERNESTVS, Henrici Ducis Luneburg. in Tannenberg filius, Dux Brunſ. & Luneburg. 10. Martii.*

Obierunt:

I. IOACHIMVS II. Elector Brandeb. Princeps ſapiens, eloquens & munificus, extinctus ſubitò in arce Côpnik, 3. Ianuarii, æt. *66*. à morte patris 36. Electoratus ſui an. 35. hebdomad. 25.

II. IOHANNES Marchio Brandeb. oculus & conſilium Germaniæ dictus, Cuſtrini manè paulò ante horam 6. die 13. Ianuarii, ætat. 58. d. 10. poſt fratrem: gubernationis ann. 36. Vtrique horum Principum ſucceſſit IOHANNES GEORGIVS Elector Brandeburgenſis.

III. DOROTHEA Regina Daniæ, vidua Regis Chriſtiani.

IV. MELCHIOR Kling. Iuriſconſultus celeber. C. S. E. 19. Febr. in Salinis Saxonicis.

V. GEORGIVS Fabricius Chemnicenſis, ingenii monumentis apud exteros quoq; clariſſ. 13. Iulii, Miſnæ, cum vixiſſet an. 55. m. 2. d. 21. (alii ann. 56. m. 2. d. 19.) Rexit Scholam illuſtrem Miſnæ ann. *26*. fideli & felici inſtitutione. Viuus de ſe ipſo.

Fa-

Digitized by Google

5541 *Fabricium ſtuduit bene depictiſſe mereri:* 1571

Sed quicquid potuit, gloria, Chriſte, tua eſt.

Σοὶ χάριν οἶδα θεῷ [illegible] ἐδίδαξας

Ἐν [illegible] θανάτῳ [illegible].

VI. CLAVDIVS Enſpencæus, Sorbonæ Pariſienſis Theologus celeberrimus, qui cum Theodoro Beza in colloquio Poſſiaco de religione diſputauit, C.S.E. 5. Octobr. ætat. 60. Lutetiæ.

VII. IOACHIMVS Morlinus Theologus, & Epiſcopus Sambienſis in Boruſſia, 13. Iulii, æt. 57. cum fruſtra reclamantibus Medicis ſectionem in calculo veſicæ attentaſſet ſenex.

VIII. IOANNES Iuellus Epiſcopus Sariſburienſis in Anglia, C. S. E. die 23. Septemb. ætat. 50.

IX. HENRICVS Theodoricus, Superintendens Eccleſiarum Ducatus Lignicenſis, 6. Decembr. ætat. 59. cui in Eccleſiarum gubernatione ſucceſſit Leonhartus Crantzhemius, Theolog. & Chronologicis ſcriptis clarus ac celebris.

5542 *VVILHELMVS Princeps Auraicus HOLLANDIAM & SEELANDIAM, Belgici prouincias, recepérat, & contra Hiſpanos defendit.* 1572

BENEDICTVS ARIAS Montanus Hiſpalenſis, vir longè doctiſſimus, & multarum linguarum cognitione inſtructiſſimus, feliciter vltimam manum impoſuit magno & preclaro operi S. Bibliorum Antuerpienſium quadrilinguium, cum in iſto labore conſumpſiſſet quadriennium, à die 15. Maii (quo in Belgium ex Hiſpania venerat anno 1568.) vſque ad vltimum Martii huius anni.

IOHANNA Albretana, Antonii Borbonii Regis Nauarræi relicta vidua, dum filio HENRICO Borbonio nuptias adornat, pleuritide ex-

1541 Monarchia Augu... ...

..., Lutetiæ Pariſiorum, die 8. Iunii, ætat. 1572

CASPAR COLIGNIVS Caſtellonius, Galliæ Admiralius, & multi alii reformatæ religionis viri nobiles, LVTETIAM Pariſiorum ad nuptias HENRICI Borbonii Regis Nauarræi, & Margaretæ Valeſiæ ſororis Regis Galliæ inuitati, die Bartholomæi (24. Auguſti) crudeliſſimè trucidantur. Similes lanienæ Tholoſæi Rotomagi, Diepæ, Meauſiæ, Burgeſiæ, Aureliæ & Lugduni fuerunt, vt intra paucos dies multa hominum millia iugularentur. Eſtque à Veſperis Siculis annus 190. Hunc annum hæc verba indicant, collectis numerorum literis: *LVtetIa Mater ſVos natos DeVoraVIt.* Commentarii rerum Gallicarum.

RVDOLPHVS primogenitus Max. II. Imp. coronatur Rex Vngariæ 25. Septemb.

Menſe Nouembri conſpeximus STELLAM illam NOVAM in ſidere Caſsiopea, de qua multi multa ſcripſerunt. Hæc ſtella cum immota diutius anno conſtitiſſet, ſub initium anni 74. prorſus euanuit.

FRIDERICVS II. Rex Daniæ & Noruegiæ nuptias celebrauit cum Sophia, Vlrici Ducis Megapolitani filia, die 20. Auguſti.

Nati ſunt:

I. *SIGISMVNDVS BATHOREVS, Stephani Regis Poloniæ ex fratre Chriſtophoro nepos, Tranſyluaniæ Princeps, in Tranſyluania circa hunc annum natus eſt ab initio regni Turcici 272. à nato Georgio Caſtrioto Scanderbego Epirotarum Principe, & Turcarum propulſatore fortiſsimo 168.*

II. *IOHANNES SIGISMVNDVS, primogenitus Ioachimi Friderici Marchionis Brandeb. & Adminiſtrat. Magdeb. 8. Nouemb. Halæ Saxonum.*

III. *FRANCISCVS, Ducis Henrici in Tannenberg filius,*

Digitized by Google

lius, Dux Brunſuicenſ. & Luneburg. & Canonicus Argentinenſis, 6. Iunii. 1572

. OTHO, *Ducis Othonis filius, Dux Brunſ. & Luneburg. die 20. Martii.*

Obierunt præterea:

I. PIVS V. Rom. Pontifex, Calend. Maii: cui ſucceſſit Gregorius XIII.

II. SIGISMVNDVS AVGVSTVS Rex Poloniæ, filius Sigiſmundi I. ſine hærede maſculo, 7 Iulii, æt. 52. regni poſt patrem 25. Kniſſinii in Lithuania. Eſtq; hic annus 608. à principio Chriſtianiſmi in Polonia.

III. IOHANNES Coraſius Iureconſultus & Profeſſor publicus Tholoſæ, Conſiliar. & Cancellarius Nauarræus, cùm poſt nuptias Pariſienſes cruentas domum ad officium rediens, ſuos cædi percepiſſet, in intimum conclaue ſeſe abdidit: vbi cum ſupplici corde ad Deum vota faceret, eique animam ſuam piè commendaret, foribus effractis repertus, & à ſicariis immiſſis trucidatus eſt.

IV. IVLIVS Oradinus I C. præſtans, Peruſii ac Patauii interpres eximius, multis ad ſummos Pontifices & Principes legationibus perfunctus, die 6. Auguſti, æt. 70. Romæ. Schuader in monument. lect.

V. AVGVSTINVS Marloratus Lotharingus, Rotomagenſis Eccleſiæ Paſtor, cuius extant Eccleſiaſticæ in Geneſin, Pſalmos, Eſaiam & Nouum Teſtamentum expoſitiones, ſtrangulatus iuſſu Annæ Mommorencii Coneſtab. & Guiſii, 30. Octobr. æt. 56. Beza in Iconibus.

VI. STEPHANVS Szegedinus Vngarus, Theologus doctiſſimus, C. S. E. poſtquam Euangelium inter varias ærumnas in Vngaria Budæ & Peſtinii docuiſſet, 2. Maii, anno ætat. 67. Keuini in Vngaria.

Digitized by Google

VII. IOHANNES Wolphius, Theologus in Eccleſia & Schola Tigurina celebris, C.S.E. die 17. Nouembris, æt. 50. Tiguri. 1572

VIII. IOHANNES Goropius, admirabiliſſimus ſeculi noſtri ſcriptor, & Becceſelanarum autor, die 28. Iunii, ætat. 61. ſepultus Traiecti ad Moſam.

IX. ÆGIDIVS Tſchudus Glareanenſis, eruditione ſtudioque hiſtorico & Geographico vir praeſtantiſſimus, die 29. Febr. æt. 67.

X. CHRISTOPHORVS Laſius Theologus, C.S.E. 25. Auguſti, Senftenbergæ, cum vixiſſet ann. 68. d. 50.

XI. IOHANNES Cnoxus Scotus, Theologus, die 24. Decemb. ætat. 57. cum in Eccleſia Edimburgenſi in Scotia Euangelium docuiſſet an. 13.

XII. PETRVS Ramus, Profeſſor Regius in Academia Pariſienſi, C.S.E. ſicaria manu interfectus Lutetiæ in Collegio Præleo, die 26. Auguſti, ætat. 57. Nouiſſima Rami audita. Tibi ſoli peccaui: Iudicia tua veritas & iuſtitia. Miſerere mei, & interfectoribus ignoſce neſcientibus quid faciant. Theophilus Banoſius. Qui necem procurauit Ramo Carpentarii filius anno 97. ſupplicio affectus eſt, quod reus eſſet proditionum Hiſpanicarum.

XIII. DIONYSIVS Lambinus Monſtrolienſis Gallus, Philoſophus & Philologus, ſub finem menſis Auguſti, paulò poſt cædem Rami, Lutetiæ Pariſiorum.

XIV. IOHANNES Roſa, Philoſophus excellens, & Profeſſor Acad. Ihenenſis, 20. Decembr. an. ætat. 40. Ihenæ.

XV. IOHANNES Geneſius Sepulueda, Salmanticæ, C.S.E. æt. 72.

XVI

XVI. NICOLAVS Grachius Gallus, C. S. E. Rupellæ. 1572

XVII. IOHANNES Argenterius Italus, C. S. E. 3. eid. Maias, ætat. 58: Augustæ Taurinorum.

XVIII. OCTAVIANVS Ferrarius Mediolanensis, Philoſophus Ticinenſis, ætat. 63.

XIX. HIPPOLYTVS Salvianus Medicus, opere de piſcibus clarus, Romæ, Eid. April. ætat. 58.

XX. DONATVS Ianotius Italus, Commentario de Rep. Veneta clarus, Venetiis.

Circa anni huius initium HENRICVS Valeſius, Dux Andegauenſis, Caroli IX. Galliarum Regis frater, RVPELLAS Vrbem in Sanctonia ad littus maris Aquitanici munitiſſimam, obſidione cingere, & grauiter oppugnare cœpit: in qua CLAVDIVS Dux Aumalius, Henrici Guiſii frater, ex Euangelio (propugnaculo vrbis ſic dicto) tormenti maioris globo emiſſo ictus, contra Euangelicos pugnans occubuit die 3. Martii. Durauit hæc obſidio vſq; ad 16. Iunii: quo ipſo die Henricus Valeſius, Dux Andegauenſis in caſtris à Legatis Polonorum Rex POLONIÆ electus eſt. Hac occaſione permotus pacem cum Rupellanis iniit, eamq; 10. Iulii publicauit. Comment. rerum Gallicarum. 1573

HARLEMVM Vrbs Hollandiæ munitiſſima, 8. menſes contra Hiſpanos fortiter defenſa, die 13. Iulii iiſdem deditur. Chron. Belgici.

ALBERTVS FRIDERICVS Dux Boruſſiæ (ætat. 21.) cum Maria Eleonora, filia VVilhelmi Ducis Iuliacenſis, nuptias celebrauit.

Nati ſunt;

I. *MAVRICIVS, Guilielmi filius, Haſſiæ Landgrauius, Princeps pietate, ingenio & literis clariſſimus, 24. Maii. Caſſellis.*

II. *IOACHIMVS CAROLVS, Iulii filius, Dux*

 Bran-

[illegible]43 *Brunſuicenſis & Luneburgenſis, ac Præpoſitus Argentinenſis, 29. April. h. 9. veſpertina.* 15 7

III. IOHANNES, *Othonis filius, Dux Brunſuicenſ. & Luneburg. die 19. Iulii.*

IV. GEORGIVS FRIDERICVS, Marchio Badenſis, 10. Ian.

Obierunt:

I. HEDVIGIS, filia Sigiſmundi I. Regis Poloniæ, Ioachimi II. Electoris Brandeburg. vidua, 7. Febr. in arce Ruppinenſi, æt. circiter 60.

II. IOHANNES WILHELMVS Dux Saxoniæ, Iohannis Friderici I. filius, æt. 43, die 2. Martii.

III. BARNIMVS Pomeraniæ Dux, prope Stetinum in arce Aderburg. ætat. 72. à morte Philippi Ducis Pomeraniæ 14. cum ditioni ſuæ præfuiſſet an. prope 50. Quidam huc vſq; ſupputant à gubernatione Barnimi primi annos 350. quemadmodum etiam ab eiuſdem Barnimi prioris initio ad huius Barnimi principium (anno 1523.) annos 300.

IV. FRIDERICVS à Wirsberg, Epiſcopus Herbipolenſis & Dux Franciæ, conditor Gymnaſii Herbipolenſis, Menſe Nouembri. Succeſſit ei in Epiſcopatu Iulius Echterus à Meſpelbrun, die 1. Decemb.

V. MICHAEL Hoſpitalius Cancellarius Regis Franciæ, æt. 70. 3. Eid. Mart.

VI. ANDREAS Maſius, vir doctrina & plurimarum linguarum cognitione clariſſimus, & immortali laude digniſſ. qui in adornandis Bibliis Antuerpienſibus, vna cum Benedicto Aria Montano vtilem & præclaram nauauit operam, & in enarratione libri Ioſuæ ſui nominis memoriam poſteritati ſempiternam conſecrauit: Zeueneræ, die 7. Aprilis.

VII. IOHANNES Mercerus linguarum Orientalium peritiſſimus, Vticæ in patria.

VIII.

5543 VIII. FRANCISCVS Balduinus IC. celebris, C. S. E. 11. Nouemb. æt. 53. Lutetiæ. 1573

IX. IOHANNES Pfeffinger Theologiæ Doctor, & Lipſenſis Eccleſiæ Paſtor, Calen. Ianuar. ætat. 78. (alii 80.)

X. ABDIAS GODESCALCVS Prætorius, Witebergæ, 9. Ian. æt. 49.

XI. IOACHIMVS Curæus, Medicus & Philoſophus clariſſimus, C. S. E. Glogouiæ, 21. Ian. cum vixiſſet an. 40. m. 3.

XII. HIERONYMVS Wellerus, Theologus, C. S. E. apoplexia extinctus Fribergæ in patria, 20. Martii, ætat. 74.

XIII. IOHANNES Baptiſta Cynthius, qui Patauii vixit, & ſcriptis aliquot vernacula lingua claruit, Ferrariæ, æt. 69.

XIV. FRANCISCVS Fabritius Marcoduranus, qui Ciceronis vitam deſcripſit, Düſſeldorpii.

5544 *HENRICVS Andegauenſis Poloniæ Rex coronatur Cracouiæ Dominica Eſto mihi, 21. Febr. Attigit fines Poloniæ 24. Ianuarii circa meridiem, eodemque die ingreſſus eſt oppidum Meſeritz. Cracouiam venit 18. Febr. Hic cum menſibus tribus, diebus 26 regnaſſet, 18. Iunii intempeſta nocte, comitatus paucis domeſticis Gallis, equorum incitatiſſimo curſu Cracouia euaſit in Franciam, vbi Rex deſignatus CAROLO fratri mortuo ſucceſſit.* 1574

MIDDELBVRGVM Seelandiæ Vrbs celeberrima à VVILHELMO Principe Auraico deditione capta, die 23. Febr. Chron. Belg.

CHRISTOPHORVS Comes Palatinus Rheni, Friderici III. Elect. filius, LVDOVICVS & HENRICVS Comites Naſſouii, VVilhelmi fratres, nouas auxiliares copias Auraico & Belgis, qui defecerant, adducentes, in campo Monacenſi, non procul Neomago à SANCIO de Auila & MONDRAGONIO Hiſpanorum Ducibus, ex improuiſo oppreſſi, & hoſtium

1544 multitudine ſuperati, fortiſſimè dimicantes cæſi, & copiæ eorundem profligatæ ſunt, 14. Aprilis. Chriſtophorus Comes Palat. periit anno æt. 23. m.10.d.1. 1574

LVDOVICVS REQVESENIVS Dux de Ceſa, Ducis Albanj in Belgicis gubernatione ſucceſſor, LVGDVNVM Bataviæ Vrbem Harlemo vicinam, munitionibus circumquaq; exſtructis, & commeatus intromittendi facultate adempta, graviſſima obſidione cinxit: & ad extremas anguſtias redactam, fame fermè expugnavit. Verum VVILHELMVS Princeps Auraicus, perfoſſis Moſæ & Iſellæ fluminum molibus, & agro inundato, claſſe ducentorum navium per novum quaſi æquor remis & velis proſperoque vento acta, Hiſpanos vi tormentorum è munitionibus ſuis expulit, cecidit & fugavit: atq; ita urbem, aditu patefacto, & commeatu introducto, die 3. Octobr. obſidione mirabiliter liberavit. Chron. Belg.

Regnum TVNETANVM in Africa à Turcis, SINANE Baſſa Duce, circa menſem Septembrem captum, & GOLETA, cæſis cum Præfecto Petro Carrera omnibus præſidiariis Hiſpanis, ſolo æquata: & Hiſpani ſpacio 36. dierum Africa eiecti ſunt. Leonclau.

PHILIPPVS LVDOVICVS, VVolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Neoburgicus, nuptias celebravit cum ANNA Duciſſa Iuliacenſi, VVilhelmi filia.

Nati ſunt:

I. *FRIDERICVS IV. Ludovici Electoris Palatini filius, Friderici III. nepos, Elector Palatinus Rheni, ex Eliſabetha, Philippi Haſſiæ Landgravii filia, VVilhelmi ſorore, 5. Martii, ipſo die Friderici, Ambergæ ſuperioris Palatinatus metropoli.*

II. *FRIDERICVS, VVilhelmi filius Dux Brunſvicenſ. & Luneburgenſis, die 27. Auguſti.*

III. *ADAMVS VVENCESLAVS, VVenceslai Adami filius, Dux Sileſiæ Theſchinenſis, die 13. Dec.*

Obie-

Obierunt:

I. SELYMVS II. Turcarum Rex decimustertius, & QVINTVS Imp. Orientis, obiit 30. Nouem. (aliis 13. Decemb.) an. ætat. 50. regni 9. Huic ſub initium anni ſequẽtis ſucceſſit AMVRATHES III. Turcarum Rex decimus quartus, & ſextus Imp. Orientis, ætat. 27. qui regnum pro more gentis, quinque fratrum cæde auſpicatus eſt. Ab initio imperii Amuratis I. 216. Solymani II. anni 54.

II. CAROLVS IX. Rex Galliarum, 30. Maii, ipſo die Pentecoſtes, an. ætat. 24. Regni 14. nondum exacto.

III. CATHARINA, filia Henrici Iunioris Ducis Brunſuicenſis, & coniunx Illuſtriſſ. Principis Iohannis Marchionis Brandeb. Dominica Vocem Iucund. 16. Maii, ætat. circiter 58.

IV. COSMVS Florentiæ & Senenſium Dux, 11. Kal. Maias, ætat. 55. imperii, 38.

V. HENRICVS ROBERTVS Martianus, Bullionii Dux & Sedani Princeps, anno ætat. 45. 4. Nonas Decemb.

VI. IOANNES Firleus Palatinus Cracouienſis, Archimarſchallus regni Poloniæ, die 28. April. qui, cum Henricus Andegauenſis coronandus inſtinctu Legati Papæ iureiurãdo pacem religioſis conceſſam ſancire nollet, tanta conſtantia reſtitit, vt arrepta corona, quæ tunc Regi præferebatur, templo excedere voluerit, niſi à pleriſque pacis & concordiæ nomen inclamatum fuiſſet.

VII. IOANNES Comes Hoienſis, Epiſcopus Padebornenſis, Oſnaburgenſis & Monaſterienſis: ex vitæ intemperie, ætat. 44.

VIII. ECCIVS Comes Salmæ & Neoburgi, Nicolai III. filius, arcis Iaurinenſis Præfectus, bellator fortis ac ſtrenuus, 27. Iulii, Iaurini.

Digitized by Google

5344 IX. GABRIEL Comes Mongomerius, qui Henricum II. Galliarum Regem in ludicro certamine imprudens lethali vulnere læſerat, Lutetiæ in publica platea ſecuri percutitur, crimine perduellionis ei affiҫto. Hoc inſigni exemplo omnes diſcant: ſolo caſu, non tantum conſilio nocentes effici, quicunque vel imprudentes perniciem Principibus attulerint. Thuanus. 1574

X. CAROLVS Cardinalis Lotharingus, biduo ante Natalem Chriſti fatis concedit, ætat. 49. Lutetiæ. In ſummo Catholicorum & Hugonotorum odio obiit, non ſine ſuſpicione veneni ex facis per noctem prælatæ peſtifero odore cerebro corrupto. Thuanus.

XI. GEORGIVS Maior Theologiæ Doctor, C. S.E.V. Vitebergæ, 28. Nouebr. ætat. 73.

XII. IOACHIMVS Camerarius Papebergenſis, de bonis literis præclariſſimè meritus, cuius ſolidam & multiplicem eruditionem ſcripta eius commendant, 17. April. cum vixiſſet an. 74. d. 5. ſepultus Lipſiæ 19. April. quo ante annos 14. intimus amicus eius Philippus Melanchthon diſceſſerat.

XIII. BENEDICTVS Aretius Bernenſis, Theologus, ſcriptis de re Theologica libris methodicis celeberrimus, die 22. Arpilis, Bernæ Heluetiorum.

XIV. IOHANNES Garnerius Andegauenſis Gallus, Profeſſor Theologicus in Acad. Marpurgenſi, obiit 6. Ianuarii.

XV. VLRICVS Mordiſius I C. Mauritii & Augusti Electorum Saxoniæ Cancellarius, 6. Iunii, ætat. 55. Dreſdæ.

XVI. IOHANNES Guinterius Andernacus, Medicus clariſſ. 4. Octobr. Argentinæ, octogenario maior.

XVII. CYPRIANVS Leouicius, Ottonis Henrici

5544 Com. Palat. ad Rhenum Mathematicus nulli ſuperiorum ſecundus, C. S. E. die Vrbani, Lauingæ. 1574

XVIII. MARTINVS Heluigius Niſſenus, qui per annos complures magna cum eruditionis, fidei & dexteritatis laude in Schola Vratislanienſi pubem literariam docuit, 26. Ianuar. ætat. 58. Vratislauiæ.

XIX. PAVLVS Manutius Romæ, quo ante aliquot an. Venetiis erat euocatus, vt ſacrorũ librorum editioni præeſſet, attenuato aſſiduis ſtudiis corpore, cum diu præ macie in lecto decubuiſſet 8. idus April. ad Mineruæ ſepultus.

XX. HIERONYMVS Amaltheus, Italus Philoſophus, Medicus & Poeta, 15. Kal. Octob. ætat. 67.

XXI. IOHANNES Baptiſta Amaltheus, Heronymi frater, Secretarius Cardinalium Tridentinæ Synodi, ætat. 47. Romæ.

XXII. ENIMVNDVS Bonefidius, Cuiacii γνήσιον παίδευμα, ætat. 38. Geneuæ.

XXIII. GEORGIVS Vaſarius, pictor & architectus Coſmi Ducis Florentini excellens, anno climacterico.

XXIV. IOACHIMVS VVESTPHALVS Theologus Hamburg. 17. Ian.

5545 *LVGDVNI Batauorum ſub initium anni huius ACADEMIA Ordinum Batauiæ munificentia & ſumptu aperta & priuilegiis ornata eſt: quam primò quidem Viri clariſſimi HVGO Donellus IC. & IVSTVS Lipſius Philologus, poſtea magnum ille IOSEPHVS Scaliger Hiſtoricus, & FRANCISCVS Iunius Theologus, ſcriptis ſuis claram reddiderunt. Chron. Belg.* 1575

Schola ALTORFIANA à Senatu NORIMBERGENSI aperta eſt 29. Iunii, primo Rectore Valentino Erythræo, qui paulò poſt obiit.

HEN-

HENRICVS Turrius Turenæ regulus, poſtea Bulliſonii Dux, ad Proteſtantium partes deficit. Thuanus. 1575

RVDOLPHVS Archidux Auſtriæ coronatur Rex BOHEMIAE, 22. Septemb. Pragæ in ſummo templo. Idem conſentientibus totis Principum eligitur in Regem ROMANVM 27. Octob. & coronatur 1. Nouemb. Ratiſbonæ, agens annum ætat. 24.

HENRICVS Valeſius Remis ſolenni pompa in Regem GALLIAE coronatur & vngitur, 15. Februarii: & paulò poſt die 5. Martii matrimonio ſibi iungit CLAVDIAM Ludouicam, Nicolai Comitis Vademontii Lotharingici filiam.

VVILHELMVS Princeps Auraicus tertiam vxorem ducit CAROLAM Borbonium, Ludouici Ducis Mompenſerii ex regio ſanguine oriundi filiam, Bricis nuptiis celebratis, die 12. Iunii.

Nati ſunt.

I. IOANNES AVGVSTVS, Georgii Iohannis filius, Comes Palatinus Rheni Veldentinus, 26. Nouembris.

II. IOHANNES ADOLPHVS, Adolphi filius, Dux Holſatiæ, Archiepiſcopus Bremenſis & Lubecenſis, circa finem menſis Februarii.

III. AVGVSTVS, Ioachimi Ernesti filius, Princeps Anhaltinus, pius & literatus, 14. Iulii.

Obierunt.

I. SABINA, filia Georgii Marchionis Brandenb. coniunx Iohannis Georgii Electoris Brandenb. 2. Nouembr. h. 12. meridiana, Coloniæ ad Sheuum.

II. CAROLVS FRIDERICVS, VVilhelmi filius, Iuliæ & Cliuiæ Dux, 23. Februarii, ætat. 20. Romæ.

III. HENRICVS Roanus Leonii in Armorica Princeps, in Blaini arce, menſe Iunio, arthriticus.

IV.

5545 IV. HENRICVS Bullingerus, Theologus Tigurinus, C.S.E. 17. Septembr. ætat. circiter 76. cum Tiguri docuiſſet an. 43. 1575

V. IOANNES Hallerus, Eccleſiaſtes Bernenſis.

VI. GVARVS VVeigandus Guarinus, Medicinæ Doctor, Vir laudatiſſimus, & amicorum meorum ornamentum eximium, 27. Nouembr. ætat. 60. Quidam obſeruarunt, hunc annum multis Mathematicis fuiſſe fatalem, VVOLFGANGO Schulero 2. Iunii VViteberg. FRANCISCO Maurolyco Siraculano: VALENTINIANO Thauæ Lipſiæ: & PETRO Nonnio Salacienſi Hiſpano.

VII. ANTONIVS Gioſſus I.C. celebris, cum vtrumque ius Piſis ſpacio 30. annorum ſubtiliter interpretatus eſſet, illudq; ſcriptis ſuis acuminis & elegantiæ plenis illuſtraſſet, die 27. Decembr. ætat. 55. m. 10. d. 3. Piſis. Schrad.

VIII. GEORGIVS Cracouius I.C. & quondam Auguſti Elector Saxoniæ Conſiliarius, in carcere Lipſenſi, 17. Martii.

IX. VVOLFGANGVS Iuſtus Senior, artium & Medicinæ Doctor, & Profeſſor Phyſices in Academia Francofordiana, C.S.E. die Martis poſt Dominicam Trinitat. ætat. 54. Francofurti.

X. IVSTVS Vulteius VVetteranus Haſſus, Rector Pedagogii, & ſanctæ linguæ in Academia Marpurgenſi Profeſſor, 31. Martii.

XI. ANDREAS VVinglerus, Ludimagiſter Scholæ Vratislauienſis ſolertiſſimus, die 27. Iunii, ætat. 77. Vratislauiæ.

XII. MATTHIAS Flacius Illyricus, Theologus, C.S.E. morbo epidemio aut peſte, die 11. Martii, ætat. 56. Francofurti ad Mænum.

VIII. FRANCISCVS Maurolycus Siraculanus, Meſſanæ Abbas, Mathematicus.

XIV. FRIDERICVS Commandinus nobili familia

5545 milia Vrbini in Vmbria natus, Mathematicus, 1575
ætat.66.

XV. HADRIANVS Iunius Hornanus, Medicinæ, linguæ vtriuſque, & antiquitatis cognitione clarus, Mildeburgi in Mattiacis, 16. Kalend. Quintil.

XVI. GVILIELMVS Canterus Vltraiectinus, C.S.E. anno ætat. 33. nondum expleto, 5. Kalend. Iunias.

5546 *STEPHANVS Batboreus Tranſſyluania Palatinus, Cracouia coronatur Rex POLONIAE, Calend. Maj.* 1576

MOSCOVITICA Legatio audita eſt ab Imp. Maximil. II. circa 18. Iulii, Ratisbonæ.

RVDOLPHI II. IMPERIVM.

Academia IVLIA Helmenſtadii. 15. Octob. (qui natalis fuit Rectoris primi Ducis Henrici Iulii) introducta eſt.

ANTVERPIA capta & direpta ab Hiſpanis, 4. Nouemb.

Nati ſunt:

I. *RVDOLPHVS, Ioachimi Erneſti fil. Princeps Anhaltinus, 28. Octob. h. 8. pomerid. Hatzkeroda.*

II. *AVGVSTVS, Franciſci filius, Dux Saxoniæ Lauenbergenſis, die 17. Febr.*

Obierunt:

I. MAXIMILIANVS II. Imp. poſtremum ſuum conuentum celebrauit Ratisbonæ, in quo inter præclaros conatus piè & beatè obiit (die Maximiliani, vt quidam obſeruarunt) 12. Octob. quo RVDOLPHO I. ante annos 496. dextra præciſa fuerat: circa decimam antemeridianam, anno ætat. 49. menſe 2. d. 12. cum præſente filio RVDOLPHO decreta conuentus in Palatio Senatorio publicarentur, & nomina Principum, qui Subſcripſerant, recitarentur. Reliquit MAXIMIL. ſuæ ſapientiæ, pietatis & virtutis memoriam honeſtam, & optimo Imperatore digniſſimam,

Digitized by Google

 1576

mam, qua de re legant Studioſi D. IOHANNIS Cratonis Archiatri Cæſarei Orationem, laudes Maximiliani ſapienter & doctè recitantē: in qua oratione multum eſt canæ ſcientiæ, arcanæ ſapientiæ, ſenilis prudentiæ, & eruditæ eloquentiæ: adeo vt oratio recitans laudes Imperatoris, nō taceat laudes Oratoris. Hac quoq; parte poſt mortem felix fuit Imperator: quod Cratonem, in quo multū eſſet ſenilis ſapientiæ & canæ ſciētiæ, conſecutus eſt Encomiaſten.

II. TECHMAS Magnus Rex Perſarū, poſtquā an. 50. regnaſſet, & cū Imperatorib. ſtirpis Ottomanicæ, magna bella, ſed diſſimili euentu, geſſiſſet, obiit (vt refert Iohannes Thomas Minadous) 11. Maii, relictis aliquot filiis. Alii ad an. præcedētē 75. referūt. Hūc paulò poſt ſecuti sūt duo filii, HAIDAR Miriſes tertiogenit⁹, & ISMAEL maior ſecūdogenitus: quorū ille à Sultanis ꝗbuſdā ſiue Procerib. regni, qui eum oderant, regni die 15. hic verò ſexto regni menſe, nempe die 24. Nouemb. veneno ſororis PERIÆ CONCONÆ opera propinato ſublatus periit. Huic MAHVMETES Hodabēdes, Techmaſis filius primogenitus, ſucceſſit.

III. FRIDERICVS III. Palat. Rheni Elector, Princeps pi⁹, ſapiens & pacificus, 26. Octob. æt. 61. Cui ſucceſſit filius LVDOVICVS Elector Palatin. Rheni.

IV. IOHANNES ALBERTVS, Dux Megapolitanus, die 12. Febr. ætat. 49.

V. LVDOVICVS REQVSENIVS Dux de Cæſa, Magnus Caſtiliæ Commendator, & Belgici gubernator &c. die 5. Martii, Bruxellis. Huic ſucceſſit IOHANNES Auſtriacus, Caroli V. Imp. filius ex Hiſpania à Philippo fratre cum imperio in Belgicum miſſus.

VI. GEORGIVS à Czedlix de Schonauu, Eques Sileſius, Georgii Rudolphi pater, cum exiguo vitæ ſpatio maximam partem orbis peragraſſet,

1546 graſſat, die 4. Febr. ætat. 31. Glogouiæ Sileſiorum. 1576

VII. IOACHIMVS Hopperus Friſius, I.C. excellens, C.S.E. die 15. Decemb. Madriti in Hiſpania. Forſterus.

VIII. IOSIAS Simlerus, Theologus Tigurinus, C.S.E. 2. Iulii, æt. 49. Thuanus habet an. 45.

IX. GVILIELMVS Xylander Auguſt. Philologus doctiſ. Strabonis, Cedreni, Plutarchi, Dionis aliorumq; autorum verſionibus celeberrimus, die 10. Feb. an. ætat. 46. Hedilbergæ.

X. HENRICVS Salmuth, cognomento Beringer, Theologus & Paſtor Eccleſiæ Lipſenſis, 20. Maii ætat. 55. incoato.

XI. GEORGIVS IOACHIMVS Rheticus, Mathematicus & Medicus celebris, catarrho ſuffocatur Caſſoviæ, 4. Decembr. ætat. 60. m. 9. die 16.

XII. IACOBVS Thomingius I.C. Collegii Iuridici in Acad. Lipſenſi quondam Præſes Ordinarius, & præcipuum eiuſdem ornamentum, cuius eruditæ extant deciſiones, die 15. Auguſt. Lipſiæ.

XIII. CONRADVS Heresbachius I.C. rei ruſticæ Scriptor Eidib. Octob. ætat. 67.

XIV. HIERONYMVS Cardanus Mediolanenſis, Aſtrologus, anno ætatis 75. quo prædixerat an. & die, videlicet 9. Kal. Octob. defecit, ob id, ne falleret, mortem ſuam inedia acceleraſſe creditus: Romæ mortuus, Mediolani ſepultus.

XV. SIMON Muſæus Theologus, 11. Iulii, Manſfeldiæ.

XVI. IOANNES Stöſſelius Theologus Miſnicus, conflictatus prius horribilib. tentationibus, eo quod contra conſcientiam Torgenſibus articulis ſubſcripſiſſet, iis ſuperatis beatè mortuus eſt, die 26. Martii.

XVII.

Digitized by Google

XVII. PETRVS Paganus VVanfridianus, Poeta Laureatus, 29. Maii, VVanfridæ in patria. 1576

Sub initium huius anni MAHVMETES *Hodabendes Rex Perſarum bellum aduerſus* AMVRATEM III *Turcarum Imp. ſibi ab anteceſſoribus relictum, perſequi cœpit: idque vt felicius perficeret, cum Magno Tartarorũ* CHAMO CHITAINO *&* GEORGIANIS *fœdus iniit, eoſq́; ſibi belli contra Turcas ſocios adiunxit.* 1577

MATTHIAS Archidux Auſtriæ, nocte ea quæ anteceſſit diem 3. Octob. Vienna egreſſus iter ſuſcepit in Belgicum, vocatus eò ad ſuſcipiendam ſummam rerum adminiſtrationem ſibi vnanimi Ordinum conſenſu miſſi literis oblatam: & Antuerpiam venit 12. Nouembr. cui præſtito iuramento, VVilhelmus Princeps Auraicus Legatus deſignatur: Iohannes verò Auſtriacus die 7. Decemb. hoſtis patriæ vna cum aſſeclis ſuis publico ſcripto declaratur, Chron. Belg.

Cometes ſtupenda & inſolita magnitudinis viſus eſt 11. Nouembris, quem alii menſe ſuperiore flagraſſe ſcripſerunt.

STEPHANVS Rex Poloniæ Vrbem DANTISCVM obſidione cinxit, & aliquandiu acriter oppugnauit: tandem Dantiſcanis fortiter patriam defendentibus, commiſſis præliis aliquot, interceſſione Legatorum Elect. Saxoniæ & Brandeburgici, aliorumq́; Principum pax eſt compoſita. Interea autem IOHAN. BASILIVS Moſcouitarum Princeps, VVendam, VVolmariam, Kockenhuſium, & omnia trans Dunam Liuoniæ oppida & arces occupauit.

MARTINVS FORBISSERVS Anglus nauigationem inſtituens in regiones Occidentis & Septentrionis 26. Maii, ſuperatis multis difficultatibus nauigationis, reperit auri tantam copiam menſe Auguſto, vt eo repleuerit ducenta dolia ſeu tonnas, quibus nauem & duo aphracta onerauit: in Angliam reuerſus eſt 17. Septembr.

5547 *Homines eius loci ab omni ciuili cultu alieni, crudis ferarum & piſcium carnibus veſcuntur: veſtiuntur pellibus ferarum venatione captarum: herbas etiam crudas beſtiarum in morem deuorant. Tentoria eorum pellibus balenarũ teguntur: perpetua propemodum ibi niues & frigus aſperrimum. Canibus, qui lupos noſtros ſpecie referunt, ſub iugum miſſis, vtuntur ad res neceſſarias ſuper glaciem aduehendas. Arma illis ſunt, arcus, ſagitta & funda. Valde delectantur rebus ſplendentibus & tinnientibus. Qualem religionem colant, quam Dei cognitionem habeant, ignoratur. Nulla ibi ligna: cerui multi, & ſicut regio ſterilis eſt: ita homines ſtupidi, bardi, & ſine omni ingenio. Terram non colunt, contenti rebus quas ſponte producit: Venatione viuunt: potus illis eſt ſanguis ferrarum calidus, aut aqua glaciei. Nulli iſtic fluuii, nulla ſcaturigines: quod violentia frigoris terram ita concludat, vt aquarum ſcaturigo erumpere nequeat. Nauigantibus perueniendum eſt iſthuc non ſolum per ventorum aſperrimos ac impetuoſos turbines, & fremitus maris terrificos, ſed etiam per Inſulas plurimas, & montes glacie concretos, planèque horrendos viſu.* 1577

IOHANNES GEORGIVS, Elector Brandeburg. matrimonio ſibi iunxit tertiam Vxorem ELISABETHAM, Ioachimi Erneſti Principis Anhaltini filiam, 16. Octob.

IOHANNES FRIDERICVS, Philippi filius, Dux Pomeraniæ, nuptias celebrauit cum ERDMVDE, filia Iohann. Georgii Elect. Brandeburg. 17. Februar.

IOACHIMVS FRIDERICVS, Dux Lignicenſis & Bregenſis, coniugem duxit ANNAM MARIAM, filiam Ioachimi Erneſti Principis Anhaltini, 19. Maii, Bregæ.

ERNESTVS LVDOVICVS, Dux Pomeraniæ,

nuptias

nuptias celebrauit cũ SOPHIA HEDVVIGE, 1577.
filiâ Iulii Ducis Brunſuicenſis, VVolgaſti, 20. Octobris.

Nati ſunt:

I. CHRISTIANVS IV. *Daniæ Rex modernus, Friderici II. filius, die 12. Aprilis, hora 4. poſt meridiem, Fridrichsburgi.*

II. IOHANNES GEORGIVS, *filius Ioachimi Friderici Marchionis Brandeb. & Adminiſtratoris Magd. 26. Decemb. circa 9. veſpertinam.* R. Reineccius.

III. MAGNVS, *VVilhelmi filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburg. die 30. Auguſti.*

Obierunt:

I. CAROLVS Marchio Badenſis, 23. Martii, ætat. 48.

II. SEBASTIANVS, Sehertlinus, Eques auratus Germanus, multis militiæ laboribus exantlatis dux clariſſimus, Imperatoris Caroli V. partes, poſt bello Germanico Principum, & deinde Henrici II. Regis Galliæ ſecutus, tandem Cæſari reconciliatus, quietè & in honore viuens, die 18. Nouemb. ætat. 82. Auguſtæ Vindelicorum.

III. FRANCISCVS Folius Vigeanus Pictonum regulus, Rupellæ.

IV. NICOLAVS Lotharingus Valdemontius 10. Kal. Febr.

V. B. Monlucius militari gloria inſignis, in agro Aginnenſi.

VI. VIGLIVS Zuichemus Friſius, IC. præſtantiſſimus. C.S.E. die 8. Maii, ætat. 70. Bruxellis in Brabantia, Forſterus.

VII. DIDACVS Couarruuias Toletanus IC. Epiſcopus Segouienſis: Mantuæ Carpentorum, 5. Kal. Octob. ætat. 65.

VIII. ANTONIVS Contius Gallus, noua iuris

5547 ciuilis & Pontificii editione clarus, Biturigib. 17 Kal. Octob. ætatis 60. 1577

IX. PETRVS Daneſius Pariſienſis, Vir doctiſſimus, ſed qui nihil ferè ſcripſit, octogenario maior.

X. IOHANNES Gorreus Pariſienſis, Nicandri interpres, ætat. 72.

XI. REMIGIVS Bellaqua, Medicus & Poeta per Galliam celebris, ætatis 50. Non. Mart. Lutetiæ.

XII. HANNIBAL Cruceius Mediolanenſis, Achillis Tatii interpres, Mediolani.

XIII. PETRVS Nonius Luſitanus, Medicus, Arithmeticus, Opticus, ætat. 80.

XIV. IOHANNES Barroſius Oliſſibonenſis, Indicæ hiſtoriæ Scriptor, Oliſſibonæ, ætat. 70.

XV. LVDOVICVS ANDREAS Reſendius Luſitanus, Poeta, Orator, & Theologus.

XVI. ADAMVS Bodenſtenius, Philippi Theophraſti Paracelſi vt prim⁹ ſic fidus interpres, haud paulò magiſtro annoſior, ætatis hebdomade ſeptima, Baſileæ 31. Martii.

XVII. ABRAHAMVS Vlricus, Eccleſiæ Serneſtanæ Paſtor, peſte extinctus Sernestæ, 6. Octob.

XVIII. BENEDICTVS Thalmannus Francus, Theologus, C.S.E. in exilio, Heidelbergæ.

5548 *IOHANNES Auſtriacus Ordinum Belgici copias ad Niuellam profligauit, 30. Ianuar. & curſum victoriæ vrgens, paulò poſt Louanium, Arſchotum, Sichenum, Dieſtum, Tienam, Niuellam, & Philippi villam, aliaq; Barbantiæ oppida & arces occupauit, & poteſtati Regis Hiſpaniarum ſubiecit.* 1578

AMSTERODAMVM nobiliſſimum Hollandiæ emporium, importatione commeatuum terra marique prohibita, VVILHELMO Principi Auraico facta tranſactione die 8. Febr. ſeſe dedidit, & vires ſuas cum aliis Belgis ad communem

patriæ

patriæ defenſionem continuit: AMERSFORTVM verò in ditione Vltraiectina poteſtati Ordinum Confœderatorum die 20. Martii ſe ſubmiſit. *Chron. Belg.* 1578

Illuſtris Schola NEAPOLITANA Nemetum ab Illuſtriſſimo Principe IOHANNE CASIMIRO Comite Palatino Rheni, munificentia ſingulari & ſumtu magno, condita & aperta eſt die 20. Martii: euocatis eò inter alios in omni facultatum genere præſtantes Viros, ZACHARIA Vrſino Sileſio, & HIERONYMO Zanchio Italo, Theologis: quorũ cum voce, tum ſcriptis Schola illa potiſſimum inclaruit, &c.

Aeſtate & autumno anni huius bellum inter PERSAS & MVSTAFAM Baſſam, ſummum exercitus Turcici Imperatorẽ (qui in Cypro quoq, anno ſuperiori belli dux fuerat) hoc euentu geſtum: vt Perſæ quidem TIPHLISIVM Georgianorum Vrbem, & SIRVANVM Mediæ totius Metropolim amitterent: Turcæ verò multa ſuorum millia diuerſis præliis caſa deſiderarẽt. Leonclau. in annal. Turc. & Ha. Porſius in narratione de bello Perſico.

PORTVGALENSES à copiis ABDELMELECI Regis FESANI in Africa propè Alcazer die 4. Auguſti cæſi ſunt. In quo conflictu non tantum ad 15. millia hominum occubuerunt: verum etiã ipſe Rex Portugalliæ SEBASTIANVS, IOANNIS III. Portugalliæ Regis nepos, Emanuelis abnepos, 24. an. iuuenis vnà cum tota fermè nobilitate periit: & ANTONIVS Luſitanus, LVDOVICI filius, in prælio captus, ſed à Mauro quodam liberatus ex hoſtium manibus, Tingim deductus eſt. In hoſtili exercitu Maurorũ duo Reges, ABDELMELECVS nimirũ apoplexia extinctus (an. regni 3.) & MVLEIVS, mahametus ex fratre Muleio Abdalla nepos, ac hoſtis ipſius, in fuga cœnoſis Lariſſæ aquis ſubmerſus, perierunt. Re-

5548 gnum Feſanum MVLEIVS HAMETVS Abdelmeleci frater obtinuit: qui pugna peracta in caſtris Rex declaratus & electus. 1578

MVSTAPHAS Baſſa Budenſis mandato Imp. Turc. ſtrangulatur 27. Septem. Eodem BASSA quoque Alexandrinus interemptus eſt.

HENRICVS IVLIVS Dux Brunſuicenſis gubernationi Epiſcopatus HALBERSTATENSIS inauguratur, 8. Decẽ.

OSMANES Baſſa TEMIRCARPIM, id eſt, portam ferream, ſiue DERBNTVM, arcem ad mare Caſpium Moſcouiam verſus munitiſſimam, SCHEMHALI Principe iſtius loci ſocero ſuo interfecto, circa hiemem occupauit, & Turcarum poteſtati ſubiectam in Beglerbegatus formam redegit. *Leondau. in Annal. Turc.*

IOHANNES POTCOVA Valachus, ductor Coſaccorum, Vir magnanimus, & admirabili corporis robore prædıtus, propterea quod ſpecie quadã militiæ libertate & domicio regni Poloniæ abuſus fuerat, pacemq; publicã perturbarat, iuſſu STEPHANI Regis Poloniæ præſente ac inſpectante Zauſio Turcico, capite truncatur, Leopoli in Ruſſia: *Reinhold. Heydenſtein. in lib. de bello Moſcouitio.*

Nati ſunt:

I. *PHILIPPVS Infans Hiſpaniæ, Philippi II. Regis Hiſpaniarum filius, die 27. Aprilis.*

II. *FERDINANDVS, Caroli filius, Archidux Auſtriæ, die 9. Iulii, manè circiter horam tertiam.*

III. *VLRICVS hæres Norvegiæ, Frederici II. Daniæ Regis filius, Dux Sleſuic. & Holſatiæ. 30. Decemb.*

IV. *IVLIVS AVGVSTVS, Iulii filius, Dux Brunſuic. & Luneburg. die 9. Febr. h. 10. poſt meridiem.*

V. *IOHANNES ERNESTVS, Ioach. Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, 1. Maii, h. 2. antemerid.*

VI. *VVOLGANGVS VVILHELMVS, Philippi*

Ludouici

Digitized by Google

5548 *filius, Comes Palatinus Rheni, die 26. Octobr. Neoburgi ad Danubium.* 1578

VII. FRIDERICVS, Othonis filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburg. die 6. Septemb.

Obierunt:

I. FERDINANDVS, Philippi II. Regis Hiſpaniarum filius.

II. VVENCESLAVS Auſtriacus, Rodolphi Cæſaris frater, ætat. 17. in Hiſpania.

III. SEBASTIANVS Venerius Venetiarum Dux, victoria ad Echinadas parta illuſtris, octogenario maior.

IV. VVENCESLAVS ADAMVS Dux Sileſiæ Teſchinenſis, 4. Nouemb. ætat. 55

V. ELISABETHA, Marchionis Georgii Friderici in Onolsbach cõiunx, Iohannis Marchionis Brandeb. filia, in Poloniæ propè Vuarſouiam, 8. Mart. ſepulta Regiomonti 23. Martii.

VI. IOHANNES Auſtriacus, Caroli V. filius, Princeps bellicoſus; & inſigni illa ac memorabili victoria prælio nauali in Ægeo mari ad Echinadas de Turcis parta nobilitatus, peſte extinctus in expeditione contra Ordines Belgici 2. Octob. hora 2. poſt meridiem, ætat. 32. in caſtris propè Namurcum.

VII. CHRISTOPHORVS Madrutius Portuēſis Epiſcopus, ætat. 66. Romæ ſepultus.

VIII CHRISTOPHORVS à Carleuitz, Eques auratus, ſapientia, eruditione & dignitate clariſſimus, vereq; Germanicæ nobilitatis ornamentum, die 8. Ianuarii, ætat. 71.

IX. LAVRENTIVS Surius Lubecenſis, profeſſione Carthuſanus, C.S.E. Coloniæ in cella ſua expirauit, 10. Kal. Iunias.

X. GERARDVS Falenburgius Nouiomago in Sicambris natus, Nonni Panopolitæ illuſtrator, Steinfurti 8. eid. Septemb. ætat. 40.

Digitized by Google

5548 XI. ANTONIVS Mizaldus Boius, C.S.E. Lutetiæ. 1578

XII. PETRVS Leſeotus Mathematicus Gallus, menſe octobri, anno climacterico.

XIII. ALEXANDER Picolomineus, C.S.E. 4. eidus Mart. ætat. 70.

XIV. CORNELIVS VALERIVS celebris profeſſ. Louanii.

5549 *TRAIECTVM ad Moſam (vulgò Maſtrich) ab ALEXANDRO Farneſio, Octauii filio, Principe Parmẽſi, Iohannis Auſtriaci in Belgico ſucceſſore expugnatur, & ab Hiſpanis magna & miſeranda hominum omnis ſexus & ætatis ſtrage edita, occupatur 29. Iunii. Chron. Belg.* 1579

POLOTIA à STEPHANO Bathoreo Rege Poloniæ die 11. Aug. obſidione cincta, decimo nono die poſt, hoc eſt, 30. Auguſt. hoſte ſe fortiſſimè defendente, capitur, & regno Poloniæ reſtituitur, cum in annos 17. Moſcus eam tenuiſſet. Paulò poſt Suſſa quoque, Socola, Coziana, Nieſcerda, & Craſna arces vna hac expeditione à Polonis occupatæ ſunt.

OSMANES Baſſa ex arce Temircapina in fines Siruani vel Mediæ crebro excurrens, & vaſtationib. ac prædis agendis magnũ hoſti damnum inferens, tandem ſub æſtatis initium cum Tatarorũ copiis auxiliarib. à Perſis in MEDIA ad internecionem cæſus, & nobili clade affectus eſt: ipſo quidẽ OSMANE Baſſa cũ pauciſſimis ſuorũ fuga elapſo: altero vero MAHVMETIS Cherei Tatarorũ Præcopenſiũ Regis fratre ADLEI trucidato, altero HALI viuo ab hoſtib. capto. *Leonclau. in Annal. Turc.*

ORDINES Arteſiæ, Hannoniæ & Inſularum mutatione religionis in Flandria & Brabantia, qua pacificationem GANDAVENSEM violari querebantur, offenſi, acceptis conditionibus à Duce Parmenſi oblatis, ab Ordinib. generalibus Principi Auraico adhærentibus, & eorundem fœde-

dem fœde-

1549 *fœdere ſe disiungunt, & Regi Hiſpaniarum reconciliantur, Montibus Hannoniæ publicatis concordiæ articulis, 13. Septemb.* 1579

Hoc ipſo anno CAROLVS Archidux Auſtriæ Carolopolim vel Caroloſtadium in Croatia ad confluentem fluuiorum Mereſuitzæ & Colapis, loco & natura & opere munitiſſimo, ad reprimendas Turcarum irruptiones, ædificauit, & præſidio impoſito muniuit.

GEORGIVS FRIDERICVS Marchio Brandeb. in Onoltzbach nuptias celebrauit, Dreſdæ cum Sophia, VVilhelmi Ducis Luneburgenſis filia, 3. Maii.

CAROLVS, Goſtaui Regis Sueciæ filius, Dux Finlandiæ, nuptias celebrauit cum Anna Maria, Ludouici Electoris Palatini filia, Friderici IV. Electoris ſorore, 4. Maii, Heidelbergæ.

IOHANNES, VVolfgangi filius, Princeps Palatinus Rheni & Bipont. coniugem duxit Magdalenam, VVilhelmi Ducis Iuliac. & Cleuenſis filiam.

Nati ſunt:

I. *LVDOVICVS, Ioach. Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, 17. Iunii, h. 2. matutina, Deſſauiæ.*

II. *AVGVSTVS, Henrici filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburg die 10. Aprilis.*

Obierunt:

I. ALBERTVS Dux Bauariæ, 24. Octobr. æta. 52. Monaci.

II. STANISLAVS Hoſius Polonus, Cardinalis & VVarmienſis Epiſcopus, eruditionis & eloquentiæ laude celebris, C.S.E. die 5. Auguſti, ætat. 78. Romæ. *Schraderus in monument. Italiæ.*

III. DIEGHAS Payua Andradius, Luſitanus Portugallenſis.

IV. IOHANNES Stadius Leomnoutheſius Belga, Mathemat. primum in Louanienſi, poſtea verò in Pariſienſi Academia Profeſſor, ab editis tabulis

5549 ac Ephemeridib. Aſtrologicis celeberrimus, die 31. Octobr. æt. 53. Lutetiæ Pariſiorum. 1579

V. MARTINVS Thaburnus, qui ad excellentem doctrinam & linguarum ſolidam cognitionem adiunxerat eximium pietatis ſtudium, virtutem & fidem, Illuſtris Gymnaſii Goltbergenſis Rector, & Trozendorfii Collega ac ſucceſſor, 15. April. æt. 55.

VI. IOACHIMVS Picus Theologus, Glogouiæ, in cuius vicinia Euangelium docuerat, 23. Dec. ætat. 50.

VII. IOHANNES Hartungus Francus Philologus, C.S.E. die 16. Iunii, æt. 75. Friburgi Briſgoiæ.

VIII. ERASMVS Oſwaldus Schreccefuchſius Mathematicus, C.S.E. æt. 68. Friburgi Briſgoiæ.

IX. LVDOVICVS Regius Conſtantienſis, qui Platonem & Ariſtotelem Gallicè loqui docuit, cum iam ſenex aliena quadra viuere coactus eſſet, qui neminem tota vita ſuperiorem ferre potuerat.

X. IOHANNES Baptiſta Hadrianus Florentinus, qui Guicciardini hiſtoriam accurata diligentia eſt perſequutus, & ex quo plura, quam ex quouis alio ſe ſumſiſſe profitetur Thuanus, ætat. 68.

5550 *IVBILÆVS MVNDI III. Moſis 61. prædicationis Chriſti 31. Eſtq; à primo Iubilæo Pontificio annus 280. à Confeßione Auguſtana 50.* 1580

Hoc anno publicatus eſt liber titulo Concordiæ, multorum Principum nomine editus, & 8000. ſubſcriptorum ſuffragiis comprobatus: cuius tamen editio non nihil certaminum inter Theologos commouit; quorum aliqui doctrinam illius libri non approbarunt. Ab exhibita Confeſſione Auguſtana 50. morte M. Lutheri 34. morte Phil. Mel. 20.

VVILHELMVS Princeps Auraicus à Rege Hiſpaniæ publicis literis proſcribitur 25. Martii: quas oppoſita Apologia prolixa Auraicus refutauit. Chron. Belg.

Circa

Digitized by Google

5550 Circa initium Aprilis terræmotus ingens concuſſit Angliam, Flandriam & Hollandiam. 1580

SINANES Vezires Baſſa ad bellum contra Perſas perſequendum ab AMVRATHE Turcarum Imperatore loco Muſtaphæ Baſſa menſe Aprili magnis copiis miſſus, hoc anno bina clade, vna quidem à Georgianis, dum regiones illorum hoſtiliter inuaderet, altera à Perſis prope Tiphliſium adfectus, & multis ſuorum cæſis repulſus, ſub medium menſem Iulium anni ſequentis 81. &c. nulla re memorabili geſta, Conſtantinopolim ex Perſia reuerſus eſt. *Leonclau. in Annal. & Pand. Turc. & Henricus Porſius in narratione de bello Perſico.*

ORDINES BELGICÆ prouinciæ, de FRANCISCO Duce Alenconio, fratre Regis Galliæ, ad Belgici gubernationem vocando, deliberationem menſe Iulio inſtituerunt. *Chron. Belgici.*

IRLANDIAM ſeu Hiberniam Inſulam, Angliæ regno ſubiectam, Hiſpani & Itali quidam cum Deſmonia Comite & aliis Pontificiis Irlandis conſpirantes, ſeptem nauium claſſe inuadunt: & arces ac præſidia aliquot occupant. Verum Regina, miſſo in eam Inſulam iuſto exercitu, rurſus eos profligat ac delet: & Hiſpanis omnibus, vt ex Anglia diſcedant, edicit. D. Chytræus in Chron. Saxon.

STEPHANVS Rex Poloniæ Veliſam & Vſuiatam, menſe Auguſto: Vielicolucam vrbem amplam & emporium celeberrimum die 5. Septemb. Neuelam & Zaualotiam menſe Octobr. expugnauit, totamq; eam ditionem Moſcouitis ademptam ſubegit.

FRANCISCVS DRACVS nobilis Anglus, cum anno 1577. die 17. Nouembr. quinque nauium claſſe ex Anglia ſoluiſſet, & totum terrarum orbem bienni & decem menſium ſpacio, non ſine magno labore & periculo circumnauigaſſet, vnica ſaltem naue prætoria, quam Pelicanum

appel-

Digitized by Google

appellarunt (cæteris partim flammis, partim fluctibus correptis) Londini ſaluus die 21. Septemb. (alij 3. Nouembr.) appulit; & prædam opulentiſſimam 24. tonnis auri æſtimatam ſecum reportauit: & pro laboris exantlati ac nauigationis feliciter peractæ remuneratione Equitis aurati honore & dignitate à Regina Angliæ donatus eſt. *Chroni. Belgici.*

COMETA *fulſit, primum conſpectus in Boruſſia 6. Octobr. ſub Ecliptica circa caudam Ceti. Norimbergæ viſus 8. Octobr. Gerlicii 10 eiuſdem menſis die. Euanuit circa 12. Ianuarii anni ſequentis.*

Hoc ipſo anno incidit quoque lues Epidemia, quæ totam fermè Europam eſt peruagata, & paulatim progreſſa, menſe Iunio Siciliam: Iulio Romam & vicina Italiæ loca: Auguſto Venetias & Conſtantinopolim: Septembri Germaniam & Vngariam: Octobri littoris Balthici vrbes: Nouembri & Decembri Daniam, Sueciam, & Liuoniam infeſtauit.

Nati ſunt:

I. AVGVSTVS Marchio Brandeb. Ioachimi Frid. March. Brandeb. & Adminiſtrat. Magdeburgici filius, 17. Febr.

II. PHILIPPVS, Franciſci filius, Dux Saxoniæ Lauburgenſis, die 26. Auguſti.

Obierunt:

I. HENRICVS Rex Portugalliæ vltimus, antea Cardinalis, Sebaſtiani in Africa biennio ante cæſi patruus, die 31. Ianuarii, in ipſo puncto Eclipſeos Lunaris, anno regni ſecundo: cui ſucceſſit Philippus II. Rex Hiſpaniarum.

II. ANNA MARIA, Maximil. II. Imp. filia, Philippi II. Regis Hiſpaniæ coniunx, 25. Octobris.

III. EMANVEL PHILIBERTVS, Dux Sabaudiæ, 2. Auguſti, Turini.

IV. IOHANNES Dux Holſatiæ, Friderici I. Daniæ Regis filius, 2. Octobr. Hadersleuiæ.

V. NI-

5550 V. NICOLAVS IV. Nicolai III. filius, Salmæ & 1580
Neoburgi Comes, eruditione ſingulari & linguarum aliquot præcipuarum cognitione perpolitus, trium Imppp. Auggg. Senator bellicus, & arcis Canyſianæ Præfectus, 26. Nouembr. æt. 43. Canyſiæ.

VI. ABRAHAMVS à Grunberg Senior, Commendator in Logauu, vir nobiliſſimus & ſapientiſſimus, die 16. Martii, inter horam 9. & 7. veſpertinam.

VII. IOHANNES Moronus Mediolanenſis, Epiſcopus Hoſtienſis, Synodi Tridentini olim Præſes, Romæ, ætat. 71.

VIII. EMANVEL Tremellius, gente Iudæus, natione Italus, linguæ ſanctæ in Anglia tempore Eduardi Regis Angliæ, & poſtea in Academia Heidelbergenſi ſub Friderico III. Profeſſor, merito ſuo Hebræorum ætatis noſtræ doctiſſimus, Sedani in Gallia.

IX. HIERONYMVS Wolfius Oetingenſis, Philologus, Commentariis in plurimos Græcos & Latinos autores editis clarus, 8. Octobr. Auguſtæ Vindelicorum: poſtquam cælebs vixiſſet annos 64. dies 15. h. 19. & Gymnaſio Annæo ac Bibliothecæ præfuiſſet an. 23.

X. BENEVENVTVS Straccha IC. celeberrimus, qui monumentis ſuis Ius Ciuile locupletauit, ætat. 69. Anconæ in Italia.

XI. LAVRENTIVS Kirchouius IC. & Roſtochienſis Acad. Profeſſor, C.S.E. die 15. Octobr. Roſtochii.

XII. HIERONYMVS Surita Hiſtoricus Hiſpanus, Cæſarauguſtæ in patria, ætatis 67. 3. Non. Nouēb.

XIII. ALVARVS Gomecius Eulaliæ ſexto à Toleto lapide natus, auctor vitæ Ximenii Cardinalis, & curator editionis Bibliorum Complutenſium, æt. 66. 15. Kal. Octobr.

XIV.

5550 XIV. HIERONYMVS Oſorius Luſitanus, Hiſtoricus floridi ſtili. 1580

Mortuus quoque eſt hoc anno (*vt refert Leonclauius*) d. 6. Auguſti MVSTAPHAS Baſſa, non ſine ſuſpicione ſumti, metu ſupplicii, veneni. Dignus omnino qui ſibimet tandem fieret carnifex, ob exercitam, capta Famaguſta, in Bragadinum & alios perfidiam ac belluinam prorſus immanitatem.

5551 *PHILIPPVS Rex Hiſpaniæ initio menſis Martii, regnum PORTVGALLIÆ occupat, & coronam accipit ſolenni pompa Vlyſsibonæ, die 16. Aprilis, & claſſem armatam mittit contra ANTONIVM Luſitanum, LVDOVICI Principis Portugalliæ filium, qui regno eiectus, inſulas Azores occupauerat.* 1581

STEPHANVS Rex Poloniæ PLESCOVIAM, vrbem Ruſſiæ ampliſſimam, & variarum gentium commerciis florentiſſimam, menſe Iunio cingit obſidione: ſed re infecta tandem rurſus diſcedit.

Ex Schola ALTORFIANA Senatus Norimbergenſis beneficio Imp. Rudolphi II. ACADEMIAM conſtituit, quæ ſolenniter introducta eſt die Petri & Pauli, qui dies antea ſcholæ natalis fuit.

BREDA Vrbs Brabantiæ, Principis Auraici hæreditaria, Antuerpiæ vicina, die 28. Iunii, vnà cum arce in Ducis Parmenſis & Hiſpanorum poteſtatem peruenit. *Chron. Belg.*

CAMERACVM à FRANCISCO Alenconio die 18. Auguſti occupatum: eiuſque gubernator IOHANNES Monlucius Dominus de Balygni conſtitutus.

IOHANNES III. Rex Sueciæ NARVAM Liuoniæ portum celeberrimum & munitiſſimum, & NARVAM Ruſſicam fluuio à priore diremptam, duce PONTO de la Gardia 6. Septembr. expugnauit, & Iamagrodum ac Coporiam Ruſſiæ arces ac prouincias eodem menſe recuperauit,

Digitized by Google

5551 uit, multaque alia Ruſſiæ & Liuoniæ loca occupauit. 1581

MATTHIAS Archidux Auſtriæ intellectis Belgarum in Principem Alenconium ſtudiis, & calamitates futuras in Belgico quaſi prauidens gubernatione ſe abdicauit, & die 29. Octobr. Antuerpia diſceßit.

ORDINES BELGICI generales ex prouinciis confœderatis, Brabantia, Flandria, Geldria, Vltraiecto, Tranſiſulana, Friſia, Hollandia & Seelandia, in Haga Comitis collecti, PHILIPPO Hiſpaniarum Regi omnem obedientiam & ſubiectionem renunciant: Franciſcum Alenconium Ducem Andegauenſem gubernatorem & Dominum Belgici eligunt: & facti huius cauſas ſcripto edito publicè exponunt.

PAX in Gallia inter Henricum III. Galliæ Regem, & reformatæ religionis defenſores publicè confirmata & denunciata eſt.

TORNACVM, regionis Torneſiorum (olim Neruiorum) metropolim, Dux Parmenſis, die 30. Nouemb. deditione cœpit, & præſidio firmiſſimo muniuit. *Chron. Belg.*

CHRISTOPHORVS Dux Megapolitanus nuptias celebrat Stockholmiæ in Suecia, cum Eliſabetha, filia Goſtaui Regis Sueciæ, ſorore Iohannis III. Regis, domumq; eam ducens VViſmariam rediit, die 18. Iulii.

ANNA MARIA, Ioh. Georgii Electoris Brandeb. filia, nupſit BARNIMO, Duci Pomeraniæ, circa feſtum Michaelis.

FRIDERICVS Comes VVirtenbergicus & Mompelgartenſis nuptias celebrauit cum SYBILLA, Ioachimi Erneſti Principis Anhaltini filia, die 22. Maii, Stutgardiæ.

CHRISTIANVS, Iohannis Georgii Elect. Brandeb. filius, Marchio Brandeburgenſis, naſcitur die 30. Ianuarii, inter horam 4. & 5. pomeridianam, Coloniæ ad Sueuum.

Obie-

555 Obierunt: 1581

I. IACOBVS Archiepiſcopus Treuirenſis, Elector, die 3. Iunii.

II. FRANCISCVS I. Senior, Dux Saxoniæ, Angriuariæ & Weſtphaliæ, 19. Martii, ætat. 80. Buxtehudæ.

III. CHRISTOPHORVS Princeps Tranſyluaniæ, Stephani Regis Poloniæ frater, Sigiſmundi pater, in Tranſyluania.

IV. CATHARINA ex Ducum Megapolitanorum familia, vidua FRIDERICI III. Ducis Sileſiæ, Lignicenſis & Bregenſis, Lignicii 17. Nouembr.

V. SABINA, VVilhelmi Haſſiæ Landgrauii coniunx, Mauritii mater, die 7. Auguſti, hora 1. matutina.

VI. HVBERTVS Languetus Burgundus, vir clariſſimus, & toto orbe Chriſtiano inprimis notus: in quo (vt vir nobiliſſimus Philippus Mornæus Pleſſæus in præfatione libri ſui de veritate religionis Chriſtianæ inter alias de eo laudes refert) cum pietate doctrina, cum conſcientia ſcientia, cum natura ars, cum diſciplina denique rerum vſus, certauit, &c. die 30. Septembr. inter horam 3. & 4. poſt noctis medium, Antuerpiæ.

VII. IOHANNES Fichardus, Patricius & Syndicus Francofurtanus, IC. clariſſimus, C. S. E. Francofurti ad Mœnum, an. æt. 70.

VIII. IOHANNES BAPTISTA Hainzelius, Patricius, Senator, & demum Conſul inclytæ Reipub. Auguſtanæ, die 25. Octobris, hora 10. cum dimidia meridiana, Auguſtæ Vindelicorum.

IX. FRANCISCVS Portus Cretenſis, Græcæ linguæ in Academia Geneuenſi Profeſſor clariſſimus, die 5. Iunii, hora 9. matutina, ætat. 70. Geneuæ Allobrogum.

X. M.

X. M. PETRVS Vincentius Vratislauienſis, vir doctiſſ. olim Auguſtæ Gorlicenſium Scholæ, poſtea verò Scholæ Vratislauienſis Eliſabethanæ Rector feliciſſimus, poſt noctis eius medium, quæ antecesſit Calend. Octobris, anno ætatis 63. cum Scholis in annum 36. magna cum laude & fructu inſeruiſſet. 1581

XI. ANDREAS Zochius I.V.D. Conſiliarius quondam Iohannis Marchionis Brandeburgici, & Profeſſor in Academia Francofurtana, die 19. Februarii, ætat. 62.

XII. IOHANNES Marbachius, Theologus, & Argentinenſis Eccleſiæ Paſtor per annos 36. die 17. Martii, æt. 66. Argentinæ.

XIII. IOHANNES Gigas Northuſanus Theologus, C.S.E. die 12. Iulii, cum vixiſſet annos 67. m. 5. Suidnicii Sileſiorum.

XIV. ANDREAS Muſculus Theologus, C.S.E. die Michaelis, manè inter horam 7. & 8. æt. 67. Francofurti ad Viadrum.

XV. IACOBVS Billius Prunæus, Sanmichaeliani cœnobii in Eremo antiſtes, veterum Patrum aliquot interpres, arthritidis doloribus confectus, 5. Non. Septébr. Lutetiæ, vix annum 47 ingreſſus.

XVI. GVILIELMVS Poſtellus in Neuſtria natus, propter delirium de feminei ſexus reparatione ſalutari nondum conſummata in monaſterium Sanmartinianũ Lutetiæ relegatus, obiit centenario proximus, quarto poſt Billium die. *Thuanus.*

XVII. ANDREAS Papius Gandenſis, Muſicus & Poeta bonus, Læuini Torrentii ſororis fil. Leodici dum in præterfluente nocte ſilenti corpus exercet, meando remeando tandem fatiscens iuuenis defecit.

XVIII. PETRVS Ciaconius Toleti in Carpetanis natus, Romæ, 7 Kal. Nouemb. ætat. 56.

Vu XIX.

Digitized by Google

5551 XIX. IOHANNES Baptiſta Camotius Aſulanus, C.S.E. 13. Kal. April. æt. 66. Romæ, 158[1]

XX. HVBERTVS Folieta Genuenſis, Hiſtoricus Italus, anno climacterico, Romæ.

XXI. LVCAS Pætus IC. Romæ, 8. eid. Octobr. ætatis 69.

XXII. FRANCISCVS Venerius, patritius Venetus, C.S.E.

5552 *FRANCISCVS Alenconius Dux Andegauenſis, Galliæ Regis frater, in Belgicum aduenit ex Anglia, & Antuerpiam ingreditur, die 19. Febr. ac magno cum triumpho, & omnium Ordinum lætitia excipitur, & publicè declaratur DVX BRABANTIÆ & Marchio Romani Imperii: iuratur in eius verba, reiicitur Rex Hiſpaniæ, & reiiciuntur eius inſignia, inq; eorum locum Gallica collocantur.* Chron. Belg. 1582

PAX inter STEPHANVM Regem Poloniæ, & IOHANNEM BASILIVM Magnum Ducem Moſcouiæ, interceſſione & opera Antonii Poſſeuini Legati Pontificii, celebris Ieſuitæ, die 15. Ian. ad Zapolciam, excluſis Suecis, confecta eſt: qua vniuerſam Liuoniam Moſcus Polono ceſſit, Velicolucam verò, & alias aliquot arces recepit.

WILHELMVS Princeps Auraicus à Ioanne Iauregio Cantabro die 18. Martii, globo ſclopeti per vtramque maxillam traiectus eſt. Sed euaſit vitæ periculum, cum vulnus non eſſet lethale, & valetudine reſtituta die 2. Maii primum in publicum rediit. Sicarius verò cæſus, ac in eo tumultu vicies aut tricies transfoſſus eſt. *Chron. Belg.*

Schola HAILBRVNNENSIS in Franconia à Georgio Friderico March. Brandeb. 5. Aprilis, die ſuo natali aperta & fundata eſt.

AVDENARDVM Flandriæ ciuitatem menſe Aprili, & LYRAM oppidum totius Belgici muniſſimum, Princeps Parmenſis ſub initium Auguſti occupauit.

Dio

Digitized by Google

5552 *Die 12. Maii ingens Cometa conſpectus eſt, verſus meridiem caudam tendens, radiis quaſi criſtis ſurſum eleuatis, ſed poſt dies 15. euanuit.* 1582

COMITIA IMPERII prima Auguſtæ Vindelicorum celebiat RVDOLPHVS II. Imperator, eoq; aduenit die 27. Iunii, & honorificentiſſimè à Romani Imperii Electorib. exceptus eſt.

Eodem tempore, durantibus adhuc comitiis, miſit Pontifex Roman. GREGORIVS XIII. Calendarii correcti exemplaria Auguſtam: receptaq; eſt emendatio ab iis Imperii Statibus tantùm, qui Pontifici addicti ſunt. Iuſſit autem Papa in menſe Octobri à 4. vſque ad 14. Octobr. præteriri dies 10. ita vt quartus menſis dies haberetur pro decimo quarto die: vt æquinoctiorum ac ſolſtitiorum dies reducerentur ad antiquas illas metas, quas in Concilio Niceno determinarunt SS. Patres.

Celeberrimum MAHVMETIS Amuratis III. Turc. Imp. filii 15. circiter annorum adoleſcentis, circumciſionis feſtum die 28. Maii ex veterum Muſulmanorum conſuetudine inſtitutum, inaudita ſeculo noſtro pompa magnificentia, ceremoniarum ſolennitate & ſpectaculorum varietate 40. dierum interuallo peractum eſt, præſentib. Cœnſtantinopoli maximorum propè totius Orbis Principum Legatis, vtpote RVDOLPHI II. Rom. Imp. Henrici III Regis Galliarum, STEPHANI Regis Poloniæ, Reipub. VENETÆ, MAHVMETIS Hodabendis Regis Perſarum, Regum Africanorum MAROCI & FESÆ, TATARORVM Chami, SIGISMVNDI Principis Tranſſyluaniæ, Regulorum MOLDAVIÆ, & VVALACHIÆ, & aliorum, &c. Leonclau. in Ann. Turc.

PHILIPPVS Rex Hiſpaniæ pugna nauali congreſſus cum ANTONIO Luſitano, obſidente Inſulam S. Michaelis, eum profligauit cum Gallis auxiliaribus: ſed non ſine magna ſuorum clade victoriam obtinuit, die 26. Iulii.

Eodem

5552 Eodem die GRVNBERGA, Ducatus Glogouienſis in Sileſia ciuitas, tota incendio periit. 1582

IANICVLA Walachiæ Regulus, ob iniurias, quas vicinæ nobilitati intulerat, in Stephani Regis Poloniæ gratiam à Turcarum Imp. Principatu ſpoliatus, dum in Vngariam per Pokuciam regni Poloniæ prouinciam profugere conatur, à Nicolao Iaslouecio Sniatynienſi Præfecto iuſſu Regis Poloniæ capitur, & menſe Auguſto Leopoli in Ruſſia capite plectitur. *Reinbold. Heydenſtein in lib. de bello Moſcouitico.*

PERSÆ copiis Georgianorum adiuti florentiſsimum Amuratis Imp. Turcici exercitum, cuius ductor fuit Oſmenes Baſſa, obſeßu Tiphliſi incolis auxilio miſſum, propè Vrbem prædictam, fortiter pugnando profligant, & victoria vnà cum præda ampliſsima potiuntur. Leonclau. in Annal. Turc. Henricus Porſius in narratione de bello Perſico.

CHRISTIANVS Dux Saxoniæ, Auguſti Electoris filius, nuptias Dreſdæ celebrauit cum Sophia, Iohannis Georgii Electoris Brandeb. filia, 29. Aprilis.

IOHANNES GEORGIVS, Georgii filius, Dux Sileſiæ, Lignicenſis & Bregenſis, matrimonio ſibi Bregæ iunxit Annam, filiam Chriſtophori Ducis VVirtenbergenſis, die 10. Septemb.

FRANCISCVS Dux Saxoniæ Lauburgenſis nuptias ſecundas celebrauit, cum Maria, Iulii Ducis Brunſuicenſis filia, die 11. Nouembris.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS, VVilhelmi filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, 17. *Febr.*

II. ALBERTVS FRIDERICVS, Marchio Brand. Ioachimi Friderici Adminiſtratoris Magdeburgici filius, 29. Aprilis.

III. AVGVSTVS, Philippi Ludouici filius, Comes Palatinus Rheni. 2. Octobris.

IV. IOHANNES FRIDERICVS, Dux VVirtembergicus, Mompelgarti, 5. Maii. 1582

Obierunt:

I. DANIEL Brendelius, Archiepiſcopus Moguntinus & Elector, die 22. Martii.

II. IACOBVS Princeps Hiſpaniæ, Philippi II. Regis Hiſpaniæ filius, natus ex Anna Auſtriaca, Maximil. II. Imp. filia, 21. Nouemb. an. æt. 9.

III. ELISABETHA, Philippi Haſſiæ Landgrauii filia, Ludouici Elect. Palatini vxor, Friderici IV. Elect. Palat. mater, die 14. Martii, æt. 43. Heidelbergæ.

IV. CAROLA Mompenſeria, Ludouici Ducis Mompenſeum in Gallia filia, VVILHELMI Principis Auraici coniux tertia, pleuritide extincta 5. Martii, Antuerpiæ.

V. FERDINANDVS ALVARES de Toleto, Dux ALBÆ, qui in præcipuis bellis CAROLI V. & PHILIPPI filii legatus fuerat, & res maximas aſtu & armis geſſerat, die 12. Decembr. ann. æt. 92. (alii 79.) Vlyſſibonæ in Portugallia. *Chron. Belgici.*

Hoc eodem anno illuſtriſſima Comitum Hoienſium gens, quæ vltra 400. annos ad Viſurgim floruerat, exſtincta eſt, Othone vltimo ex ſeptem fratribus Iodoci II. filiis mortuo.

VI. CHRISTOPHORVS Thuanus Parlamenti Pariſienſis Præſes, Kal. Nouembribus, ætatis anno 74. exacto.

VII. GEORGIVS Buchananus Scotus, Poeta excellens, verſione Pſalmorum Dauidis vario carminis genere feliciſſimè expreſſa, & deſcriptione hiſtoriæ rerum Scoticarum clarus, die 28. Sept. ætat. 76. Edimburgi in Scotia.

VIII. PETRVS Boquinus Theologus, cum Lauſannæ manè & à prandio καθηχησικῶς concionatus eſſet, veſperi alterius concioni interfuiſſet, in

5552 cœna hilaris fuiſſet, & ea finita deambulando ſe exhilaraſſet, domum regreſſus, dum familiarem quendam conſolaretur ęgrotantem, ἐσχάτως ἔχειν cœpit, & cum dixiſſet, *Domine ſuſcipe Spiritũ meum*, & ad ſeruum accurrentem: *Ora*, placidè expirauit. Hic verò mortem non vidit. 1582

IX. IOHANNES Bauhinus Ambianus, Medicus & Chirurgiæ Doctor in Vrbe Baſilea clariſ. & feliciſſimus, 23. Ianuarii, ætat. 71. poſtquam Medicinam & Chirurgiam primò quidem in Gallia, deinde in Anglia & Belgico aliquot annis, tandem verò Baſileæ 40. annorum ſpacio feliciter exercuiſſet.

X. IACOBVS Pelletarius Cænomanus, Medicus, Poeta, Mathematicus, menſe Auguſto, Lutetiæ.

XI. LAVRENTIVS Iobertus Medicus, Rondeletii diſcipulus, 4. Kal. Octobr. ætatis anno 53.

XII. LVCAS Loſſius, qui annos amplius 50. fideliter & feliciter in ſchola Luneburgenſi pubem literariam erudierat, an. ætat. 76. die 8. Iulii, Luneburgæ.

5553 *FRANCISCVS ALENCONIVS Dux Brabantiæ perfidè & fraudulenter ANTVERPIAM 7. Ianuarii (qua Belgis tum temporis Stilo nouo vtentibus 17. fuit) ex inopinato opprimere, & regno Gallorum ſubiicere conatus eſt. Verum ciues re animaduerſa, Gallis ad forum vſq; plenis ſignis penetrantibus, & obuios quosq; interficientibus, ſe fortiter opponunt, eosq; repellunt, & in fugam conuertent. Ex partibus Gallorum caſi plures 1500. exceptis vulneratis, & poſtea ex vulneribus mortuis: capti circiter 2000. inter quos multi Comites, Barones & Nobiles reperti fuerunt. Ex ciuib. fortiſsimè pro ſalute patria dimicantib. circiter 80. interfecti ſunt. Chron. Belg.* 1583

Die 14. & 16. Ian. St. V. habitum eſt Quedlinburgi in Saxonia colloquium de Vbiquitate inter Theologos Brunſuicenſes, & Theologos Electorum. Collocutores fuere D. Timotheus Kirchnerus, & D. Tilemannus Heshuſius.

Prin-

Digitized by Google

Princeps P A R M E N S I S *in Belgico duo Brabantiæ oppida, Eyndhouiam, 23. Aprilis, & Dieſtam, 28. Maii, Dunkerkam Flandriæ Vrbem munitiſsimam & maritimam, die 16. Iulii, poſt Alenconii diſceſſum, Item Neoportum, Vuernam & Dixmudam cœpit, Hyperas obſedit. & Zutphaniam 23. Septemb. St. n. ſingulari Ioh. Baptiſtæ Taxii, militiæ Parmenſis tribuni, aſtu & celeritate occupauit.* Chron. Belg. 1583

P H I L I P P V S *Rex Hiſpaniæ Inſulam S. Michaelis, Terceram, Pico, Fayal, Gratioſam, Flores, Cueruo & reliquas Inſulas* A Z O R E S *vulgò nuncupatas, quas hactenus* A N T O N I V S *Luſitanus occupauerat, recuperat, atq; ita Regnum Portugalliæ vniuerſum in ſuam redegit poteſtatem, circa finem menſis Iulii, St. n.*

Alexander Princeps Parmenſis impreſſione menſe Octobri facta in Wasiam, Flandriæ prouinciam, Scaldi finitimam, arcem Rupelmondã Antuerpiæ vicinam, oppidaq; Hulſtum & Axellam, permiſſa colonis incolumitate, nomine Philippi Regis Hiſpaniæ, ſub finem menſis eiuſdem, & Aloſtum; quoq;, Flandriæ Vrbem, circa initiũ Decembr. deditione cœpit. *Chron. Belg.*

Osmanes Baſſa Somachiam ad Siruani fines & alia loca Perſis ademta occupauit. *Minadoi in hiſtor. de bello Perſico.*

Mahvmetes Cherei Tatarorum Præcopenſium Chamus deſertus à ſuis, & potiſſimum proditus à Præfecto Curiæ ſuæ, à Turcis, iuſſu Amuratis Turcarum Imp. vnà cum duobus filiis eliſo gutture ſtrangulatus eſt, circa menſem Iulium: in cuius locum decreto Amuratis Islan ſuffectus eſt *Leonclau. in Annal. Turc.*

G E B H A R D V S T R V C H S E S I V S *Archiepiſcopus Colonienſis & Elector, liberum religionis exercitiũ ſubditis permittit, & matrimonio ſibi copulat Hagnen, filiã Iohannis Georgii Comitis Mansfeldenſis, Bonnæ, 4. Febr. St. N. Propterea à Gregorio XIII. PP. excõmunicatur &*

5553 *deponitur: & à Collegio eligitur Ernestus, Alberti filius,* 1583
Bauariæ Dux, qui armata manu Diœceſin recuperat.

LVDOVICVS Palatinus Rheni Elector nuptias ſecundas celebrâuit Heidelbergæ cum ANNA, Ezardi Orientalis Friſiæ Comitis filia, nepte Goſtaui Regis Suecorum ex filia Catharina, nata annos 16. die 2. Iulii, St. N.

VVILHELMVS Princeps Auraicus quartam vxorem duxit LVDOVICAM, Caſparis Coligníí Galliæ quondam Amiralii, Lutetiæ Pariſiorum anno 72. cæſi, filiam, Comitis Telignii eodem fato extincti viduam, nuptiis in Seelandia celebratis, die 12. Aprilis.

FRIDERICO VVILHELMO Saxoniæ Duci SOPHIA Chriſtophori Ducis VVirtenbergici filia à Ludouico fratre Vimariam adducta & in matrimonium tradita eſt. Nuptiæ celebratæ 5. Maii, Stilo V.

STEPHANVS Rex Poloniæ fratris ſui Chriſtophori filiam GRISELIDEM BATHOREAM in matrimonium dedit Dn. IOHANNI ZAMOYSCIO, ſummo regni Poloniæ Cancellario, menſe Maio.

Nati ſunt:

I. *CHRISTIANVS Dux Saxoniæ, Chriſtiani Electoris filius primogenitus, & patris nomen referens, 23. Septem. Stilo V. hora 4. matutina, Dreſdæ.*

II. *IOACHIMVS ERNESTVS, Ioh. Georgii Electoris filius, Marchio Brandeb. die 10. Iunii, St. V. manè inter h. 9 & 10. Coloniæ ad Suevum.*

III. *MAXIMILIANVS, Caroli filius, Archidux Auſtriæ, die 17. Nouemb. St. N. hora 9. m. 7. poſt merid. Gratii in Stiria.*

IV. *IOHANNES, Friderici II. Daniæ Regis filius, Dux Sleſuigæ & Holſatiæ, 26. Iulii, St. V. Haderslebii.*

V. *LVDOVICVS, Caroli filius, Dux Finlandiæ & Sudermaniæ, 8. Aprilis.*

VI.

VI. IOACHIMVS & ERNESTVS *gemelli, March. Brandeb. Ioachimi Friderici March. Brandeb. filii, 13. April. St. V.* 1583

VII. IOHANNES, *VVilhelmi filius, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis, Medinga, 23. Iunii, St. N.*

Obierunt.

I. LVDOVICVS Palatinus Rheni Elector, 12. Octobr. St. V. ætat. 44. Heidelbergæ.

II. MAGNVS Dux Schleſuicenſis & Holſatiæ, frater Friderici II. Regis Daniæ in ditione ſua Curonenſi obiit die 18. Martii, St. V. ætat. 43.

III. GEORGIVS ERNESTVS Princeps & Comes Hennebergicus, die 24. Decemb. St. V. anno ætat. 72. m. 7. in pago Henneberg, & ſepultus Schleuſingæ. Hic fuit vltimus Comitum HENNEBERGENSIVM, cum quo & familia illa deſiit, feudo Thuringis & Haſſis aperto.

IV. PHILIPPVS, Philippi filius, Landgrauius Haſſiæ, in arce Rheinfels, 20. Nouemb. St. V.

V. CATHARINA, Sigiſmundi Poloniæ Regis filia, coniunx Iohannis III. Regis Suecorum, 17. Septemb. St. V. relicto vnico filio SIGISMVNDO Rege Sueciæ electo.

VI. LAZARVS SVVENDIVS Baro Altæ Landisbergæ, qui nomini ſuo bellorum contra Turcas geſtorum gloria & laude, fortitudine, celeritate & ſolertia ſingulari memoriam immortalẽ ad omnem poſteritatem comparauit, extinctus catarrho ſuffocatiuo die 27. Maii, æt. 61. Moriens cauit, ne cũ ceremoniis & pompa, ſed ſimpliciter Chriſtiano & Euangelico more ſepeliretur.

VII. NICOLAVS Ciſnerus I C. & Iudicialis Cameræ Spirenſis Aſſeſſor, C. S. E. die 14. Martii, anno ætat. 53. m. 21. d. 6. Heidelbergæ. *Nicol. Reuſnerus in Iconibus.*

VIII. HVBERTVS Golzius Venlonianus, Herbipol. Ciuis Romanus & hiſtoric⁹ celeberrimus,

1584 SADIT Tatarorum Praecopenſiū Chamus MAHVMETIS Cherei, à Turcis an. praecedenti ſtrangulati filius, Amuratis Turc. Imp. iuſſu patruum ſuum ISLANEM regno expulit, qui etiam paulò poſt anno nimirum 1587. legatos in Polonia in noui Regis electione habuit, regnumque per illos ambiit. 1584

PHILIPPVS, Philippi II. Regis Hiſpaniarum filius vnicus, ritu Pontificio creatur generalis Princeps Hiſpaniarum, die 12. Nouembris. St.N.

HEIDELBERGAE mandato IOHANNIS CASIMIRI Adminiſtratoris Elect. Palatinatus, IOHANNES IACOBVS Grynaeus de Eucharistia publicè diſputat cum Theologis Lutheranis; menſe Aprili.

Lutheranis Profeſſoribus dimiſſis ſubſtituuntur IOHANNES IACOBVS Grynaeus, GEORGIVS Sohnius & FRANCISCVS Iunius.

Nati ſunt:

I. IOHANNES, Iohannis filius, Comes Palatinus Rheni Dipont. nunc temporis Tutor & Adminiſtrator Electoratus Palatinatus, die 26. Martii.

II. HENRICVS FRIDERICVS, VVilhelmi Arauſici Principis filius, 28. Febr.

III. FRANCISCVS IVLIVS, Franciſci filius, Dux Saxoniae Lauenburgenſis, 19. Septembr.

Obierunt:

I. IOHANNES BASILIVS, Magnus Dux Moſcouiae & Ruſſorum Imperator, qui totos 25. annos grauiſſimè & crudeliſſimè Liuoniam afflixerat & vaſtarat, die 28. (alii 26.) Martii, St.N. cum vixiſſet annos 56. m. 7. Huic vnanimi procerum vulgique conſenſu electus, 28. Iunii, ſucceſſit filius THEODORVS, aet. 22.

II. ERICVS Dux Brunſuicenſis, Erici filius, qui magnam vitae partem extra patriam in Belgio, Italia

talia & Hiſpania conſumpſerat, anno ætatis 1584
56. die 7. Nouembris, St. N. Papiæ in Italia.

III. FRANCISCVS Andegauenſis, Dux Alenconius, frater Henrici III. Regis Galliæ, die 10. Iunii, St. N. 31. Maii. St. V. circa meridiem, in caſtello S. Theodori in Gallia, non ſine ſuſpicione veneni, cum vixiſſet annos 30. menſes duos, dies 23. Obiit magna conſtantia, quippe præmeditata diu morte, & ſumma pietatis ſignificatione, cum omnem ſpem in crucis merito & effuſione ſanguinis Ieſu Chriſti collocare ſe identidem repeteret. *Thuanus.*

IV. VVILHELMVS Princeps Auraicus & Comes Naſſouius, Belgici gubernator, Heros ac bellator fortiſſimus, Delphis tribus globis venenatis, per ſicarium Balthaſarem Gerhartum Burgundum traiectus; die 10. Iulii, St. N. ſecunda hora poſt meridiem, cum vixiſſet annos 51. m. 2. d. 25. In huius locum ab Ordinibus Belgici confœderatis gubernator Hollandiæ, Seelandiæ, Friſiæ & Vltraiecti, & ſupremus Amiralius, conſtitutus eſt filius MAVRITIVS, qui paterni nomen & animum referens, annorum tum temporis 19. adoleſcens, eique legatus adiunctus, PHILIPPVS Comes ab Holenlohe, menſe Auguſto. *Chron. Belg.*

V. HVLDRICVS Fuggerus, Raimundi filius, Kirchbergæ & VVeiſshorni Dominus, qui in PAVLI III. Roman. Pontificis cubiculo Veritatis lumen ex familia primus & ſolus hactenus agnouit, & exul vixit apud FRIDERICVM III. Electorem Palatinum, Bibliothecam ſuam propter Manuſcripta magni æſtimandam FRIDERICO IV. Electori Palatino

5554 rino legauit, 18. Kalend. Iulii, ætatis 58. Heidelbergæ. 1584

VI. PAVLLVS Foxius Archiepiſcopus Toloſanus, Romæ inter ſacra repentino morbo correptus, ætat. 56.

VII. VIDVS Faber Pibracius Senatus Pariſienſis Præſes, 6. Kalen. Iun. mœrore animi exſtinctus, Lutetiæ.

VIII. CAROLVS Borromæus Cardinalis, qui raro exemplo ſacris illis diuitiis renuntians, Eccleſiam Mediolanenſem docuit, ætatis 46.

IX. IOHANNES FRANCISCVS Commendonus Venetus, Cardinalis, 6. Kal. Ianuar. ætat. 62. Patauii.

X. SIGEFRIDVS Rybiſchius, aliquot Imperatorum Conſiliarius, ſapientia, eloquentia, autoritate, doctrina & virtute nobiliſſimus, die 17. Aug. St. N. ætá. 55. Vratiſlauiæ.

XI. CAROLVS Sigonius Mutinenſis, Orator & Hiſtoricus excellentiſſ. C. S. E. Bononiæ in Italia.

XII. IOHANNES Sambucus D. MAXIMILIANI II. & RVDOLPHI II. Augg. Imp. Conſiliarius & Hiſtoſtoricus. C. S. E. apoplexia exſtinctus Viennæ Auſtriæ, 17. Iunii, St. N. hora ~. antemeridiana, an. æt. 53.

XIII. ABRAHAMVS Bucholzerus, Theologus & Chronologus, & Indicis huius autor, poſtquam in Veritate Chronologica & certa annorũ ſupputatione inueſtiganda, & inueſtgãda totos an. 17. labores im̃enſos exantlaſſet, & paulò ante obitum primam Operis maioris partem in lucẽ edidiſſet, atq; ita ſcriptis ſuis cœptis κολοφῶνα impoſuiſſet, morte quidem immatura, ſed felici & beata, vitã ſuam in his terris clauſit, die 14. Iunii, St. N. æt. 54. m. 8. d. 7. Freuſtadii Sileſiorum.

XIV. CASPARVS Hoffmannus Leobergenſis

Sileſius

5554 Medicus doctiſſimus ac peritiſſimus, & Electoris Brandeburgici Archiatrus, Coloniæ ad Sueuum, die 1. Auguſti, St. V. ætat. 55. 1584

XV. MARTINVS Henricus Saganenſis Sileſius, Theologus & Profeſſor Acad. Vitebergenſis, 18. Octobr. St. V. VVitebergæ.

XVI. GENTIANVS Heruetus Oliueti pago iuxta Aurelianum natus anno 1499, Claudii Albaſpinei in Gallia, & Arturi Poli in Anglia Præceptor, poſtea Profeſſor Burdegalenſis, tandem Collegii Remenſis ſodalis, cuius ſtudio multa è Partibus Græcis in Latinum tranſlata ſunt.

FRANCISCVS Turrianus, Hiſpanus, Ieſuita, cum docuiſſet Ingolſtadii & Romæ, paulò minor octogenario, 11. Kal. Decem. Romæ.

XVIII. THEODORVS Peltanus Theologus & Profeſſor Ingolſtadianus.

XIX. IANVS GVILIELMVS Lubecenſis ad omnia ſumma natus, Auarici Biturigum, ætatis 29.

5555 *Sub initium huius anni RIGAE in Liuonia turbulenti motus ob Calendarii mutationem excitati, & reſtituto veteri Calendario, rurſus aliquantum ſedati ſunt.* 1585

In IAPONIA ampliſſima Orientis Inſula, longè vltra Indiam & Sinarum regiones (ad Grad. long. 180. latit. 35.) & in 60. Principatus diſtributa, FRANCISCVS Bungi & PROTASIVS Arimanorum Reges, & BARTHOLOMÆVS Omuranorum Princeps, ad religionem Chriſtianam ſuperioribus annis per Ieſuitas adducti ineunte an. 1582. Legatos ad Rom. Pontificem amandarunt: qui eo anno Malacam & Goam: altero circumnauigata Africa in Luſitaniam, ineſite hoc anno Romam appulerunt, vbi 23. Martii St. N. GREGORIO XIII. Pōtifici paulò ante ipſi⁹ obitum literas reddiderunt: & orationē quæ ex

ſtat, à

5555 tat, à Caſpare Conſaluo Luſitano nomine eorum pronunciatam, habuerunt: Die verò 17. Auguſti iterum in Indiam ſeſe contulerunt. 1585

BRVXELLAE & MECHLINIA Brabantiæ Vrbes fame tandem domitæ, prior quidem 13. Martii, poſterior verò 19 Iulii, St.N. Duci Parmenſi certis conditionibus ſe dedunt, & à Rege Hiſpaniæ in gratiam recipiuntur.

NOVESIVM (vulgò Nuſſia) Collegii Eccleſiæ Colonienſis oppidum ad Rhenum, die 25. Aprilis, St.N. aſtu & induſtria ADOLPHI Comitis Morſenſis, Gebhardo Archiepiſcopo exuli fauentis, occupatum, direptum, ac diutius anno defenſum eſt.

NEOMAGVM Geldriæ Metropolis & DRVSOBVRRVM (vulgò Duisburg) eiectis Ordinum præſidiis, ad Philippi Regis Hiſpaniæ obedientiam redierunt, menſe Martio.

Illuſtriſſ. Princeps ac Dominus, D. IOACHIMVS ERNSTVS Anhaltinus, hoc anno abſoluit illuſtre Gymnaſium SERVSTANVM, in cuius inauguratione habita eſt Oratio à Cl. Viro Dn. GREGORIO Berſanno, primo Gymnaſii illius Rectore, die 21. Iunii, St.V.

HERBORNENSE Gymnaſium ab Inclyto & Generoſo D.D. IOHANNE Comite Naſſouio munificentia ſingulari, ſumtuq; non exiguò aperitur: Profeſſoribus omnium facultatum ſtipendia conſtituuntur: & poſt decennium, maioris commoditatis docentium & diſcentium cauſſa, SIGENAM Schola transfertur.

HENRICVS III. Rex Galliæ NOVVM init FOEDVS cũ CAROLO Cardinale Borbonio, & HENRICO Guiſio, cæteriſq; Principib. confœderatis, cõtra HENRICVM Nauarræ regem & Hugenottos, omnibuſq; reformatarũ Eccleſiarum miniſtris mandat, vt intra menſis ſpatium regno excedant. Cæteris regni Galliæ ſubditis deliberandi tempus

5555 *tempus permittit vſque ad Ianuarium, intra quod (iuxta edictum die 18. Iulij promulgatum) vel ad Pontificiam religionem redeant, vel Gallia excedant. Cauſa huius confœderationis in Apologia edita extant: vnde illas Lector petere poterit.* 1585

ANTVERPIA Brabantiæ Vrbs, Belgici ac Europæ totius Emporium ſplendidiſſimum, poſtquàm ALEXANDER Farneſius Dux Parmenſis, Regis Hiſpaniarum Legatus, totum ferè annũ Scaldis fluuii nauigationem ipſi intercluſerat: tandem fame & vulgi pacem flagitantis tumultibus coacta, ad Regis Hiſpaniarum obedientiam rediit, ac Duci Parmenſi, die 17. Auguſti, St. N. mediocribus conditionibus ſeſe dedidit.

ELISABETHA *Angliæ Regina in tutelam ac defenſionem ſuam* HOLLANDOS *ac* SEELANDOS *recipit, iiſdem circiter decem millia Anglorum auxilio mittit, & vrbes maritimas regno ſuo oportunas præſidiis munit.*

FRANCISCVS DRACVS Eques Anglus, rei naualis peritiſſimus, claſſe viginti quinque nauium (qua 2300. milites præcipuè claſſiarii continebãtur) cõparata, iuſſu & auſpiciis ELISABETHÆ Reginæ Angliæ in INDIAM Occidentalem, ad intercipiendam nimirum ditiſſimam Hiſpanorum claſſem ex Peruanis Inſulis aduenientem, vireſq; illorum diſtrahẽdas, expeditionem ſuſcepit, & Plinutho Angliæ portu ſoluit die 12. Septemb. St. V.

SIXTVS V. Pontifex publico Senatus Cardinalium decreto HENRICVM Regem Nauarræ & HENRICVM Principem Condæum, tanquam hæreticos excommunicat, & inhabiles ad ſucceſſionem Coronæ Gallicæ declarat: ac omnia eorum regna, ditiones & bona ſubditis, à iuramento obedientiæ abſolutis, prædæ exponit, & Galliæ Regi ac cæteris confœderatis executionem mandat, die 21. Septemb. Cui illi rurſus ſcriptum oppoſuerunt.

Digitized by Google

1555 tat, à Caſpare Conſaluo Luſitano nomi... s 1583

rum pronunciatam, habuerunt: Die ver... e-
guſti iterum in Indiam ſeſe contulerū... ir,

BRVXELLAE & MECHLINIA Br... e-
fame tandem domita, prior quidem 13... io
rior verò 19 Iulij, St.N. Duci Parme... aa-
nibus ſe dedunt, & à Rege Hiſpa... ſi, &
piuntur. ... etiam

NOVESIVM (vulgò Nuſſ... ...uembris,
Colonienſis oppidum ad ...
lis, St.N. aſtu & induſtri... ...ſlauia Metropo-
Morſenſis, Gebhardo ... Bohemia. Idem ac-
nentis, occupatum, d... Miſnia & Saxonia
defenſum eſt.

NEOMAGVM Geldri... ...nni huius, OSMA-
RVM (vulgò Duisb... ...PERSIS prope TAV-
diis, ad Philippi ... ...imo toto triduo trinoctio-
redierunt, menſe ... ...ixerunt, cuius hic finis fuit:

Illuſtriſſ. Princeps ... ...arum millibus (etſi non ſine
ERNSTVS A... ...n clade) cæſis, MAHVMETES
ſtre Gymnaſi... ...danus, & Baſſa Trapezuntinus,
auguratione ... ...ilitum veteranorum Turcicorum
GREGOR ... ...ubuerint, & Tauriſium ex faucibus
Rectore, d... ...eptum fuerit. *Leonclau. in Annal. Turc.*
...hiſt. de bello Perſico.

HERBORN... MAHVMETES Hodabendes Ma-
neroſo D... ...Rex legatos & dona precioſiſſima mi-
nificent... ...PHILIPPVM Regem Hiſpaniæ, amici-
tur: Pro... ...us contra Turcas ab eo poſtulans. I-
conſti... AMVRATES Turc. Imperator.
mod... ...à Turcis æſtate huius anni aduerſus MARO-
GE... ...NITAS & DRVSOS, populos bellicæ rei ſtudiis
HEN... ...ſos, ad montem Libanum, non procul ab vrbe Syriæ
c... ...Tripoli (qui ſe profitentur eſſe reliquias illo-
...rum Occidentalium Chriſtianorum, quos anno 1096.
GOTFRIDVS Bilionæus Lotharingiæ Princeps, in
terram ſanctam ad eam recuperandam eduxit, & ho-
rum

Digitized by Google

1585

... â, tam Hieroſolymis, quam reliquâ Pa-
... otitus fuit) habitantes, geſtum eſt.
... populos SELYMVS ſub
... atus fuiſſet, Turcis li-
... ntibus, tandem vn-
... IME Baſſa, Ægypti
... ſunt, annis 489. elapſis,
... venerant. Leonclain An-

... ois ad ſeptentriones obuerſi
... ione ANGLORVM à Ri-
... nuile Equeſtris ordinis viro eò
... eductorum, hoc anno ſumtibus
... ERI Ralegh Equitis Angli, &c.
... e ELISABETHÆ Reginæ Angliæ
... detecta eſt. *Aer huius loci ſanus eſt ac tem-*
... oli verò ea vbertas, vt arbores, fructus, frumen-
... mina, herbas & radices varij generis producat,
... luarum ac fluminum amanitate, & animalium
... adrupedum, auium & piſcium copia & varietate a-
... undet. Vita barbara huius gentis tantum conſiſtit in
venatione ceruorum & vrſorum, quorum ibi magna eſt copia, & in piſcium captura. Piſcibus crati ligneæ impoſitis, & ita ad ignem aſſatis, & carne cum fructibus in vaſe figulino aqua repleto, ſimul elixa pro cibo, aqua verò pro potu vtuntur: & adeo ſobriè ac temperanter viuunt, ne aliquam repletione nimia naturæ vim inferãt: & inde morbum ſibi attrahant. Ac quamuis inſtrumentis ferreis, aut aliis noſtris ſimilibus deſtituuntur: tamen rationem norunt: qua Cymbas, arcus, ſagittas, & id genus alia ad vſum neceſſaria ſibi comparare poſſunt. Veſtes illis ſunt chlamydes è ceruinis pellibus paratæ: quibus medium corpus inuoluunt: reliquis partibus nudi, magnitudine inter ſe differentes, ſicuti & in aliis regionibus. Opibus acquirendis nuſquam inhiant: ſed ſua ſorte contenti amicè ſimul viuunt, ex illis, quæ munificus Deus illis elargitur.

5555 *Religionem quod attinet: Deos multos credunt, diuerſorum tamen generum, & ordinum: vnum ſolum primarium & magnum Deum, qui ab æterno fuerit: quique (vt ipſi aſſerunt) mundum conditurus initiò creauerit alios Deos primarij ordinis: vt eſſent tanquam media & inſtrumenta ipſi ſubſeruientia, cum ad creationem, tum ad gubernationem; deinde Solem, Lunam & ſtellas, tanquam Semideos & inſtrumenta alterius ordinis præcipua. Aquas primum omnium factas, & ex iis creaturas omnes viſibiles ac inuiſibiles conditas dicunt. Exiſtimant quoq; mulierem primùm fuiſſe creatam: quæ ex vnius ex Diis congreſſu conceperit & liberos genuerit: vnde ſe originem ducere perhibent. Quot verò ſecula inde præterierint, ignorant. Cumque omnes Deos naturam humanam habere putent: imaginibus humanæ formæ illos exprimunt: & ex ligno fabricatos variis coloribus exornant.* 1585

Hæc idola lingua ſua KEVVASOVVOR *appellata pro Diis habent: & illis proprias ædes ſiue templa dicant, in quibus fiunt precationes, cantus, & per multos dies oblationes. Animam à corpore ſolutam, ſtatim transferri credunt ſecundum opera quæ fecit, vel ad Deorum ſedes, ad perpetuam felicitatem, vel ad ingentem foſſam, (quam in extremis mundi finibus verſus Occidentem ſitam eſſe cenſent) ad perpetuum ignem. Principes & Sacerdotes huius regionis à plebeis ſummo habentur in honore: & fures quoq;, mœchi, & alij ſcelerati, vel mulcta, vel morte, aut verberibus pro delicti magnitudine, debita ſeueritate puniuntur. Ex Anglia in hanc prouinciam iter tam facile eſt, vt ter in anno quocunq; tempore abſolui poſſit.* Qui plura hiſce de rebus cognoſcere volent: ii conſulant Narrationem totam de commodis & ritibus incolarum Virginiæ, à Thoma Harioto Anglo deſcriptam, & Francofurti ad Mœnum editam.

IOHANNES III. Rex Sueuiæ, GVNILLAM, præcipuæ nobilitatis virginem, pietate & ingenio præ-

Digitized by Google

5555 præſtantem, Iohannis Bielkij filiam, Menſe Februario coniugem duxit. 1585

Carolvs Emanvel Dux Sabaudiæ nuptias celebrauit cum Catharina, Philippi Regis Hiſpaniæ filia, Saragoſæ in Hiſpania, 10. Martij, St.N.

Lvdovicvs, Dux Wirtenbergicus, die 10. Martij, St.V. coniugio ſibi iunxit Vrsvlam, Georgij Iohannis Comitis Palatini Lucelſtenij filiam, Stutgardiæ.

Iohannes Wilhelmvs, Wilhelmi Senioris Ducis Iuliacenſis filius vnicus, relicta Monaſterienſis Diœceſis adminiſtratione, Iacobam, Philiberti Marchionis Badenſis filiam, in Ducis Bauariæ Gynæceo educatam, coniugem duxit, Duſſeldorpij, die 6. Iunij, St.N.

Henricvs Ivlivs Dux Brunſuicenſis, Iulij filius, Halberſtadenſis Epiſcopus, cum Dorothea, Auguſti Electoris Saxoniæ filia, nuptias in arce Guelphorum celebrauit, die 26. Septembris, St.V.

Carolvs Dux Olſnenſis & Munſterbergenſis in Sileſia, nuptias celebrauit cum Elisabetha Magdalena, Georgij Ducis Sileſiæ Lignicenſ. & Bregenſis filia, Bregæ, 30. Septembris, St.N.

Ernestvs Fridericvs, Caroli filius, Marchio Badenſis & Hochbergenſis, matrimonium iniit cum Anna, Ezardi Comitis Friſiæ Orientalis filia, Ludouici Electoris Palatini vidua, 21. Nouemb. St.V.

Iohannes Georgivs, Chriſtiani Electoris filius, aui materni nomine inſignitus, naſcitur 5. Martij, St.V. hora 10. veſpertina, Dreſdæ.

Obierunt:

I. Gregorivs XIII. Pontifex Romanus, die 10. Aprilis St. N. anno ætatis 80. cum ſediſſet

5555 an.12.m.10.d.27. In eius locum creatus SIXTVS V, antea Felix de Monte alto dictus, natione Calaber, 24. Aprilis. 1585

II. HENRICVS Archiepiſcopus Bremenſis, Oſnabrugenſis & Padebornenſis, Dux Saxoniæ Leoburgenſis, Franciſci Senioris filius, die 20. Aprilis, St. V. anno ætat. 35. In eius locum à Collegio Bremenſi electus eſt IOHANNES ADOLPHVS, Adolphi filius, Dux Holſatiæ.

III. ANNA, Chriſtiani III. Regis Daniæ filia, coniunx Auguſti Electoris Saxoniæ, 1. Octobr. St. V. an. ætat. 53.

IIII. MARTINVS Gerſtman LL. Doctor, patria Boleslauienſis, ex vetuſta & honeſtiſſima ciuium eius oppidi in Sileſia familia oriundus, vir doctiſſimus & ſapientiſſimus, EPISCOPVS VRATISLAVIENSIS, die 22. Martij, St. N. ætatis 58. Niſſæ: Cum Epiſcopatui præfuiſſet an. 13. In locum Epiſcopi huius defuncti à Collegio Vratislauienſi ſurrogatus eſt Dn. ANDREAS Ierinus, natione Sueuus, Canonicus & Decanus Vratislauienſis, & Theologiæ Doctor, 1. Iulij, St. N.

V. IOHANNES Crato à Craffcheim, Med. D. & trium Impp. FERDINANDI I. MAXIMILIANI II. & RVDOLPHI II. Conſiliarius & Archiatrus per annos 26. die 24. Octobr. St. N. an. ætat. 67. Vratislauiæ.

VI. CHRISTOPHORVS Herdeſſianus IC. magni nominis, & Reipub. Norimbergenſis Cōſiliarius, C. S. E. 21. Dec. St. V. æt. 62. Norimbergæ.

VII. IOHANNES Bodinus Andegauenſis (olim Franciſci Ducis Alençonii Cancellarius) cuius eruditiſſima extant ſcripta, die 10. Martij, St. N. æt. 68. Laoduni Veromanduorum.

VIII. MARCVS ANTONIVS Muretus Gallus, IC. Orator & Philologus, C. S. E. menſe Iunio, ætat.

5555 ætat. 60. Romæ, cum ibidem publicè docuiſſet 1585
annos 21.

IX. Ludovicus Lauaterus, Theologus Tigurinus & Hiſtoricus, C. S. E. 15. Iulij, St. V. Tiguri.

X. Andreas Freyhubius Sprottanus Sileſius, Theologus olim Lipſenſis, Serueſtæ.

XI. Bartholomæus Schönborn Witeberg. Medicus & Philoſophus inſignis, Serueſtæ, 24. Iunij, St. V. anno ætat. 56.

XII. Fridericus Widebramus, Theologus, C. S. E. die 2. Maij, St. V. æt. 53. Heidelbergæ.

XIII. Wolfgangus Meurerus Aldenburg. Medic. & Profeſſor in Acad. Lipſenſi celebris, C. S. E. 6. Februarii, St. V. ætat. 72. Lipſiæ.

XIIII. Ambroſius Lobwaſſer IC. & Ducis Boruſſiæ Conſiliarius, Odis Pſalmodicis Vernaculis clarus, 27. Nouemb. St. N. æt. 71. Regiomonti Boruſſorum.

XV. Simon Sulcerus, Theologus Baſilienſis, & Eccleſiæ ibidem per annos 33. Paſtor, C. S. E. die 22. Iunij, St. V. ætat. 77. Succeſſit ei in miniſterio Iohannes Iacobus Grynæus.

XVI. Petrus Ronſardus Vindomienſis, Gallorum Poëtarum Princeps, obiit maximo eruditorum in Gallia dolore, 27. Decembr. St. N. ætatis 61. completo, Lutetiæ. *Boiſſard lib. 2. Iconum.*

XVII. M. Iohannes Schöſſerus Æmilianus Senior, Poëta Laureatus & Profeſſor Acad. Francofurtanæ ad Viadrum, die 3 Iunij, St. V.

5556 *Robertus Dudlæus Lyceſtriæ Comes, Hollandiæ, Seelandiæ & prouinciarum vnitarum gubernator generalis, nomine Reginæ Angliæ publico edicto conſtituitur Calen. Febr. St. V.* Chron. Belg. 1586

Menſe Martio Mompelgarti conſenſu Friderici Principis Wirtebergici inſtitutum eſt colloquium inter Theodorum Bezam, Eccleſiæ Geneuenſis Doctorem, & Iacobum Andreæ

5556 Theolog. Doct. & Acad. Tubingenſis Cancellarium, in quo de quinque potiſſimum religionis capitibus controuerſis diſputatum, ſed rurſus infecta pace diſceſſum eſt. 1586

CONSENSVS *mutuus ſiue concordia in Religionis Chriſtianæ capitibus inter Eccleſias Maioris & Minoris* POLONIÆ, *Rußiæ, Lithuaniæ, Samogitiæ, quæ iuxta Confeßionem Auguſtanam, fratrum Bohemorum, & Helueticam, aliquo modo inter ſe diſſentire videbantur, facta in Synodo, & typis in publicum edita eſt.*

FRANCISCVS Dracus, Anglicæ claſſis præfectus, à Regina Angliæ, anno præterito ad Hiſpaniæ litora & Americam verſus miſſus, capto menſe Nouembri PROMONTORIO VIRIDI, totam S. Dominici Inſulam HISPANIOLAM ineunte Ianuario, & paulò poſt CARTHAGENAM in terra Firma (Hiſpanis ope incolarum, quibus datis donis libertatem promiſerat, caſis) occupauit: naues in portu plurimas pecunia & mercimoniis onuſtas intercepit; oppida ac reliqua Inſulæ caſtra & propugnacula diripuit, & tormenta bellica 242. auexit. Poſtquam verò in toto illo noui Orbis pelago aliquot menſium ſpacio liberè vagatus eſſet: & ſub finem menſis Maii Arcem S. AVGVSTINI in terra Florida cepiſſet, die 6. Auguſti, St. V. viginti tribus nauibus prædam ingentem continentibus in Angliam reuerſus eſt. *Chron. Belg.*

CONSTANTINOPOLI nebula quædam obſcura menſe Iunio exorta fuit: qua deſinente locuſtis pluit, quæ folia arborum, fructus & gramina vndique abſumpſerunt. *Leonclauius in Annalib. Turc.*

GRAVAM *(die 7. Iunij,)* & VENLONAM *(die 28. eiuſdem menſis) oppida Geldriæ munitiſsima, Dux Parmenſis occupauit.* Chron. Belg.

NOVESII *obſidio ab* ERNESTO *Archiepiſcopo Colonien-*

5556 *lonienſi cœpta, ſed ob annonæ inopiam, alijsque de cauſis relicta eſt, quod tandem die 26. Iulij à Duce Parmenſi & Hiſpanis rurſum oppugnatum, captum, & pleriſque militibus ac ciuibus trucidatis, eorumque præfecto Hermanno Friderico Clodio ex feneſtra ſuſpenſo, direptum, incendiiſque deformatum eſt.* Chro. Belg. 1586

FRIDERICVS Rex Daniæ, CHRISTIANVS Elector Saxoniæ, & ſocer illius IOHANNES GEORGIVS Elector Brandeburg. & huius filius IOACHIMVS FRIDERICVS Adminiſtrator Archiepiſcopatus Magdeburg.

IOHANNES CASIMIRVS Adminiſtrator Elect. Palatinatus, Legati HENRICI Regis Nauarræ, ELISABETHÆ Reginæ Angliæ, IACOBI Regis Scotiæ, aliique Duces SAXONIÆ & POMERANIÆ &c. die 18. Iulij, St. V. Lunæburgi conuenerunt. Quo conuentu finito, IACOBO Segurio Pardeliano, Regis Nauarræi Legato, poteſtas conſcribendi milites data eſt.

Peſtis hoc ipſo anno graſſata eſt in Turcia, Vngaria & Auſtria.

Circa initium Septembris St. V. conſpiratio Nobilium aliquot Anglorum inſtinctu MARIÆ Scoticæ aduerſus Reginam Angliæ ELISABETHAM facta, detecta & literis Reginæ Scotiæ prolatis, confirmata eſt. Nobiles coniurati quatuordecim die 20. & 21. Septemb. ſupplicio proditoribus debito, in ſuburbio Londinenſi affecti, & quadrifariam diſſecti ſunt. Regina verò Scotiæ turris Londinenſis carceri impoſita eſt, in quam Principes viri, vltimo ſupplicio afficiendi, coniijci ſolent.

DRVSOBVRGVM vel Duisburgum in Comitatu Zutphaniæ à ROBERTO Dudlæo Comite Lyceſtrio, die 12. Septembr. St. N deditione captum. Chron. Belg.

ITALIA hoc anno magna fame preſſa eſt. Idem accidit Vngariæ, Flandriæ, Brabantiæ, Lotharingiæ & Sueuiæ.

Digitized by Google

5556 VII. Adolphus, Chriſtiani III. Daniæ Regis fra- 1586
ter, Friderici I. Daniæ Regis filius, Dux Sleſuigæ & Holſatiæ, Princeps fortis & magnanimus, Cal. Octob. St. V. ætat. 61. Gottorpiæ.

VIII. Octavius Farneſius, Parmæ & Placentiæ Dux, Alexandri pater, menſe Septembri, in Italia.

IX. Margaretha Auſtriaca, Caroli V. filia, Octauij Farneſij coniunx, Alexandri Ducis Parmenſis, Belgici gubernatoris mater, menſe Febr.

X. Galeacius Caracciolus Vici Marchio in Italia, purioris religionis aſſertor acerrimus & conſtantiſs. piè defunctus anno ætat. 69. menſ. 4. Geneuæ Allobrogum.

XI. Iohannes Guntherus Comes à Schvvartzburg, de quatuor Sacri Romani Imperij Comitum ordine, heros generoſus ac magnanimus, 28. Octobr. St. V. ætat. 54. Arnſtadij.

XII. Philippus Sydnæus, Eques Anglicus, Nobilitatis literatæ in regno illo flos & decus præcipuum, gubernator Vliſſingenſis, militari prudentia & virtute excellens, globo tormentario ad Zutphaniam, die 22. Septemb. ictus, ex vulnere illo obijt Arnhemij 25. Septemb. St. N.

XIII. Antonius Auguſtinus IC. & Epiſcopus Tarraconenſis, 31. Martij, St. N. ætat. 69.

XIIII. Petrus Victorius Florentinus Italus, vir nobilis, cuius ſingularis & excellens eruditio doctis omnibus nota eſt, ob vetuſtos autores Græcos & Latinos aut Commentariis illuſtratos, aut alioquin ſuæ integritati reſtitutos, die 8. Decemb. St. N. ætat. 86. m. 5. d. 6. Florentiæ.

XV. Rudolphus Gualtherus, Paſtor & Antiſtes Eccleſię Tigurinæ, lucubrationib. in omni genere doctrinæ propemodum innumeris, & Homiliis in libros ferè omnes Propheticos & Apoſtolicos Euangelicoſque editis celeberrimus, die 25. Nouembr. St. V. an. ætat. 67. Tiguri.

XVI. Io-

5556 XVI. IOHANNES Brandmyllerus Theologus Baſilienſis, 7. Martij. 1586

XVII. MARTINVS Chemnitius, Theologus Brunſuicenſis, C.S.E. die 8. Aprilis, St. N. noctis hora 12. an. æt. 64. miniſterij 33.

XVIII. THEODORICVS Snepfius, Theolog. & Profeſſor in Acad. Tubingenſi, die 9. Nouem. St. V. media hora 4. ætat. 61. Tubingæ. M. Cruſius in Annal. Suen.

XIX. MATTHÆVS Weſenbecius Antuerpianus, IC. nobiliſſimus, Commentariis Iuris methodicis & reſponſis, alijſq; egregijs Operibus de vera Iuriſprudentia præclarè meritus, VVitebergæ, die 5. Iunij. St. V. an. ætat. 55.

XX. MICHAEL Teubetus I. V. D. Electoris Saxon. Conſiliarius, & Profeſſor Acad. VVitebergenſis, 16 Septemb. St. V.

XXI. REMBERTVS Dodonæus, Medicus Cæſareus, C.S.E.

XXII. IOHANNES IACOBVS VVeckerus Baſilienſis, Medicus celebris, cuius extat Antidotarium, die 4. Maij, St. V. Colmariæ.

XXIII. LVCAS Cranach, Lucæ pictoris filius, pictor excellentiſſimus & Conſul VVitebergenſis, 14. Ian. St. V. Witebergæ.

5557 *IOHANNES, Comes Palatinus Rheni, Bipontinus, Eccleſias ſui Ducatus à reliquijs fermenti Papatus reformat.* 1587

MARIA Scotiæ Regina in arce Northamptoniæ Foteringhamo, die 8. Februarij, St. V. ſecuri percuſſa eſt: an. æt. 44. à nece mariti 20. Hiſtoria ſupplicij huius & cauſæ, ex ſcriptis editis petantur.

GELDRIAM Vrbem, proditione Paytonis Scoti gubernatoris ibidem, CLAVDIVS Berlaymontius Hautepeni Dominus, nomine Ducis Parmēſis circa initium Iulij occupauit, & poteſtati Regis Hiſpaniarum ſubiecit. Chron. Belg.

Regni POLONIÆ proceres, die Petri & Pauli, St. N.

WAR-

5557 *VVARSOVIÆ conuenêre ad Regis noui electionem. Misêre eò præcipui Monarchæ Orbis legatos, Pontifex Romanus, Imp. Romanus, Rex Hiſpaniæ, Rex Suecorum, Moſcouitarum Dux magnus, Imperator Turcarum, Rex Tatarorum & alij.* 1587

Die 22. Auguſti St. N. Proceres POLONORVM poſt diuturnam deliberationem in partes diſceſſerunt, quorum alij Regem deſignarunt SIGISMVNDVM filium Iohannis III. Regis Suecorum, Sigiſmundi I. Regis Poloniæ ex filia, Sigiſmundi verò II. Regis Poloniæ ex ſorore nepotē. Altera pars Regē elegerunt MAXIMILIANVM Archiducem Auſtriæ, Rudolphi II. Imperatoris fratrem.

TVRCÆ magna ſtrage à Chriſtianis ſupra Catzerolacum, ad vnum à Canyſia miliare, profligati ſunt, menſe Auguſto, cæſo Bego Mohatzienſe, Copanenſi vero & Quinqueccleſienſi Begis, alijſque vltra 1300. captis.

In GERMANIA hoc anno exercitus quinque millibus equitum, & viginti millibus peditum conſtans, auſpiciis HENRICI Nauarræ Regis collectus eſt, qui tandem die 12. Aug. St. V. ROBERTO GVILIELMO, Duce Bullionæo, Nauarræi legato, & FABIANO Burggrauio & Barone à Dhona, Iohannis Caſimiri Comitis Palatini Rheni Tribuno, Ducib. iter ingreſſus, viam ſibi per Lotharingiam, vi aperuit, & inter Sequanā ac Ligerim contendens in Galliam penetrauit, licet Rex ab vna, & Guiſiani ab altera parte ſequerētur, & commeatū interclud erent. NAVARRÆVS obuiam illis iturus, vt excipiat, ſuiſque coniungat, ſubſequentem Galliæ Amiralium Ducem IOIEVSIVM, Regis Henrici III. Sororium, die 10. Octobr. fortiter reprimit ad oppidum Curtraciū, adeò, vt Iojeuſius ipſe cum fratre & duodecim ſuorum millibus, plurimiſq; præcipuorum nobilium, occubuerit. Interea HENRICVS Guiſius, exercitu ſuo Germanis obuiam procedit ad Moſellam,

Digitized by Google

5557 ſellam, eorumq; copias in oppido ANEAV, die 14. Nouembr. inuadit, cædit & in fugam compellit. 1587

FRANCISCVS Dracus Eques Anglus magno nauium grandiorum numero inſtructus ex Anglia ſoluit menſe April.; & Hiſpanorum claſſem, quæ paulò poſt aduerſus Anglos & Belgas emittenda erat, ante portum Caleti vrbis Andaluſiæ (vulgò Caliz Malis) in freto Herculeo ex improuiſo adortus, circiter 36. naues commeatu, machinis bellicis, & aliis mercibus onuſtas, partim diripuit, partim ſecum abduxit, plurimaſque alias adhuc vacuas flammis exuſſit, & victoria ac præda inſigni potitus eſt.

Die 4. & 5. Decembr. in finibus Croatiæ ad VVIHITZIVM quaſi nubes quædam anatum & anſerum aliquot ſæpè myriadum aduolauit, ſeque in ſtagnum proximũ demiſit, vbi noctu ſtrepitus ingens pugnantium inter ſe volucrum in tota vicinia, ſeq; mutuis conficientium vulneribus auditus fuit. Vnde poſtridie egreſſi milites, ciues & agricolæ, eius loci maximam anatum & anſerum copiam repererunt. Tandem è prato quodam latiſſimo ſublatis ſuperſtites alis, auolarunt, Quam pugnam paulò poſt bina Turcarum clades ſubſecutæ ſunt. Leonclau. in Pand. Turc.

SIGISMVNDVS III. Sueciæ Rex, ſolenni more ac modo corona regni Poloniæ inſignitus eſt Cracouiæ, die 27. Dec. St. N. in feſto S. Iohannis Euangeliſtæ.

Circa idem tempus Cracouiam oppugnauit MAXIMILIANVS Arhidux Auſtriæ, Rex deſignatus: ſed re infecta, multiſq; amiſſis, tandem ſoluit obſidionem, & exercitum ad Sileſiæ fines reduxit.

MARTINVS Schenck à Neydecken, Eques VVeſtphalus, egregio & planè admirãdo ſtratagemate BONNAM, munitiſſimũ ad Rhenũ oppidũ, portu de noctu per inſtrumenta tria pyrobola clanculũ iiſdẽ admota & ſuccenſa, magno cũ fragore effractis & diſiectis, atq; ita milite immiſſo, & præſidiarijs excubias agẽtib. & reliqs interfectis, die 23. Dec.

occu-

5557 *occupauit, & firmo præſidio, rebuſque ad defenſionem neceſſarijs muniuit, & propugnaculum ex oppoſito oppidi in terra Montenſi firmiſſimum excitauit. Defenſio huius facti ab ipſo Schenckio edita eſt, 2. Ian. St. V.* 1587

MVLHVSIVM Heluetiæ vrbs à maioribus Heluetiorum pagis deuicta imperio eorundem ſubijcitur.

WILHELMVS LVDOVICVS Comes Naſſouius, Iohannis filius, Friſiæ gubernator, coniugem duxit ANNAM, Wilhelmi Auraici Principis filiam, Mauritij Comitis Naſſouij ſororem germanam, 2. Nouemb. St. V.

IOHANNES FRIDERICVS, Philippi Ludouici filius, Comes Palatinus Rheni, naſcitur 23. Aug. St. V.

Obierunt:

I. GOTTHARDVS Curlandiæ & Semigalliæ Dux, in Liuonia, 17. Maij, St. V.

II. FRIDERICVS Dux Holſatiæ, Adolphi filius, viginti annorum adoleſcens, 15. Iunij, St. V.

GVILIELMVS Gonzaga, Mantuæ & Montisferrati Dux, 4. Aug. St. N.

FRANCISCVS Medices, Magnus Hetruriæ Dux, 9. Octobr. St. N. Et quinque poſt eum horis, Blanca Veneta, ipſius coniunx.

V. ANTONIVS Perenottus, Nicolai filius, Cardinalis Granuellanus, Epiſcopus Atrebatenſis, die S. Matthæi, æt. 70. in Hiſpania.

VI. SIGISMVNDVS Vieheuſer, vir omni eruditionis genere præſtans, & multis naturæ donis excellens, Imperat. Majeſtatis Procancellarius, 13. April. ætat. 56. Pragæ Bohemorum.

VII. ANDREAS Gail I.C. olim Cameræ Imperialis Aſſeſſor, deinde Cæſ. Maieſt. Cõſiliarius, ac poſtea Electoris Archiepiſcopi Colonienſis Cancellarius, ſcriptis editis celeberrimus, die 11. Decembr. St. N. Coloniæ Agrippinæ in patria ſua, ætat. circiter 62. Forſterus.

VIII. Ni-

5557 VIII. NICOLAVS Rhedigerus Senior, genere, ani- 1587
mo, ſapientia, autoritate & virtute vir nobiliſſimus, Præfectus Senatus Vratiſlauienſis digniſſimus, Mecœnas ſtudioſorum, & inprimis patronus liberaliſſimus, cuius beneficia in autorem Indicis huius Chronologici dum vixit, largiter collata apud poſteros ipſius nulla vnquam deletura eſt obliuio, die 28. Iunij, St. N. Vratiſlauiæ.

IX. MICHAEL Beutherus, Polyhiſtor & Neſtor alter, necnon IC. & Hiſtoricus eximius, C.S.E. 8. Nouembr. St. V. ætat. 65. Argentinæ.

X. IOACHIMVS Meiſterus Gorlicenſis Luſatius, Poëta, Orator & Philoſophus præſtantiſſimus, & Scholarum multarum Rector per annos plurimos feliciſſimus, Bremæ in Weſtphalia, die Scholaſticæ, 10. Febr. St. N. cum vixiſſet annos 11. à morte Virgilij 1604.

XI. MATTHIAS Colerus Aldenburg. IC. clariſſ. collegij Iuridici in Academia Salana Ordinarius, & Profeſſor primarius, C. S. E. die 22. April. St. V. ætat. 57. profeſſionis 29. Ihenæ.

XII. LEONHARDVS Badehornus IC. à trium Electorum, Mauritij, Auguſti & Chriſtiani Conſiliarius, Cal. Iulij, St. V. ætat. 77. Lipſiæ.

XIII. HENRICVS Huſanus IC. & Poëta præſtantiſſimus, & multorum Principum Conſiliarius, ætat. 54. die 9. Decembr. St. V. Luneburgi.

XIIII. CASPAR Oleuianus Treuir, Theologus, C.S.E. 15. Martij, St. V. æt. 51. Herbornæ.

XV. M. MATTHÆVS Hoſtus, Græcæ linguæ in Acad. Francofurtana Profeſſor per annos 53. C. S. E. die 29. Aprilis St. V. h. 11. antemerid. ætat. 79. Francofurti ad Viadrum.

XVI. PAVLVS Witychius Vratiſlauienſis, Mathematicus excellentiſſimus, die 9. Ianuarij, St. N. Viennæ.

XVII. IOHANNES Wigandus, Pomeſanien-

5557 ſis in Boruſſia Epiſcopus, C.S.E. die 20 Oct. St. V. 1587

XVIII. Timotheus Kirchnerus Theologus, qui Helmeſtatenſis Academiæ fundamenta prima docendo iecit, Vinariæ 17. Sept. St. V.

XIX. Iacobus Schegkius Med. D. & Philoſophus, C.S.E. 9. Maij St. V. æt. 75. Tubingæ: cum ibidem docuiſſet an. 44.

5558 *Die 24. Ian. St N. Dominica tertia poſt Epiphania circa me-* 1588
ridiem, commiſſum eſt prælium inter POLONOS, *Duce* IOHANNE *Zamoiſcio, regni Poloniæ Cancellario & ſummo exercituum regni Imperatore, &* MAXIMILIANI *Archiducis Auſtriæ copias ad* BITSCHINAM *oppidũ Ducum Bregenſium. Poloni numero vicêre: multiſq; noſtrorum caſis, ipſum Archiducẽ deditionem facere coëgerunt: quẽ oppido egreſſum Cancellarius in Poloniam 25. Ian. ſub exortum diei abduxit. Milites qui è pugna in oppidum profugerant, interceſſione Maxim. Archiducis ſalui & incolumes, ſed armis & pecuniis exuti, à Cancellario Zamoiſcio dimiſſi ſunt, die 26. Ian. Bitſchina direpta & exuſta eſt, ciues crudeliter tractati, multi trucidati, plurimique in triſtiſſimam ſeruitutem abducti.*

Henricus III. Galliæ Rex, inſidias ſibi ab Henrico Duce Guiſiæ ſtructas metuens: Lutetia vnà cũ Regina matre in oppidũ Carnutum exceſſit, Guiſius Theſauros & armamentariũ Regis & arcem Baſtillam occupauit: ſed paulò poſt interceſſione Caroli Borbonii & reliquorum confœderatorum Regi reconciliatus eſt.

Claſſis Philippi II. Regis Hiſpaniarũ, totum fermè triennium apparata, nauium militarium grandiũ 150. militib. veteranis ex Hiſpania, Italia, & aliunde collectis 20000. nautis 10000. tormẽtis 2650. pyrio puluere, globis & annona ad ſex menſes inſtructiſſima, die 28. mẽſis Maij ex portu Vlyſſibonenſi ſoluit, & Angliam petiit. Verũ ab Anglis Carolo Hovvardo Thalaſſiarcho Anglico, & Francisco Draco Inferiore Amiralio Ducib.

die

5558 die 1.2.3.4. & ſequentib. vſq; ad 8. Aug. St. N. creberrimis incurſionibus & conflictib. labefactata, pugnâ nauali vincitur & profligatur: exercitu Hiſpanorū numeroſiſſimo fuſo & fugato, triremib. multis captis, diſſipatis aut merſis, plurimis belli ducib. captis, & prꝺa ingenti in Reginæ poteſtatē redacta. Diſtat hæc pugna à pugna Actiaca annis 1617. 1588

THOMAS CANDISCHIVS Eques Anglus, poſtquam duab. nauib. totius orbis terrarum ambitū feliciter circumnauigaſſet, & per fretū Magellanicum in Oceanum Auſtralem traieciſſet, apud promontoriū Capitis Bonæ ſpei in 20. naues Hiſpanicas incidit, quas cū partim diſſipaſſet & diripuiſſet, partim incēſas ſubmerſiſſet, ampliſſimā nactus prædā, vna dūtaxat naui comitatus, die 18. Feb (alij 15. Sep.) in patria portū Plymuthū, vnde prius an. 1586. die 21. Iul. exierat, cū omnium admiratione reuerſus eſt. Chr. Bel.

BONNA ſexto obſidionis menſe CAROLO Duci Chimæo ſeſe dedidit: & duces qui vrbem fortiſſimè defenderant, & milites omnes complicatis vexillis, cum armis & bonis quæ geſtare poſſent, dimiſſi ſunt, 28. Sept. St. N.

BERGA ad Somum fruſtrà à Principe Parmenſi obſeſſa menſe Septembri.

Copiæ CHRISTIANORVM cum TVRCIS in Vngaria ſuperiori propè SIXVM oppidū, ſex à Caſſouia milliarib. diſtās, die 8. Oct. St. N. feliciſſimè dimicarūt.

HENRICI III. Galliarum Regis iuſſu Bleſis in Comitiis regni HENRICVS Princeps Guiſius, Franciſci filius, eò quod non tantū regnum turbaret, illudq; occupare conaretur, verum ēt in Regis vitā manifeſtò conſpiraret, die 23 Dec. St. N. pugionib. cōfoſſus & ſequēti die 24. Dec. LVDOVICVS Cardinalis Guiſius, Henrici frater, ſtrangulatus eſt. Horum cadauera poſtea igne cremata, cineres in aërē Ligerimq; diſperſi, & HENRICVS Guiſius Dux Ianuillaus, Hērici filius, Dux Nemurius, aliquot Epiſcopi & multi nobiles factionis Guiſianæ, capti & in cuſtodiā dati ſunt.

Hoc ipſo menſe Decembri CAROLVS EMANVEL

Digitized by Google

5558 Dux Sabaudiæ Marchionatum Saluzziarum partim vi, partim deditione occupauit, eumq; Henrico Galliæ Regi eripuit. 1588

VLRICVS Dux Megapolitanus nuptias celebrauit cũ ANNA, Erneſti Ludouici Ducis Pomeraniæ ſorore.

IOHANNES GEORGIVS Princeps Anhaltinus coniugem duxit DOROTHEAM Comitiſſam Mansfeldicam, 22. Febr. St. V. Haderslebiæ.

IOHANNES Holſatiæ Princeps HAGNEN HEDWIGEN Anhaltinam, Electoris Auguſti viduam, matrimonio ſibi iunxit Sunderburgi, 14. Febr. St. V.

Nati ſunt:

I. *FRIDERICVS, Ioh. Georgij Elect. filius, Marchio Brandeb. die 22. Martij, St. V. inter noctis horam* 11. *&* 12. *Coloniæ ad Sueuum.*

II. *HENRICVS Borbonius Iunior, Henrici filius poſthumus, Ludouici nepos, Princeps Condæus, menſe Nouembri, in Gallia.*

III. *GVILIELMVS CHRISTIANVS, Ioachimi Friderici Adminiſtratoris Epiſcopatus Magdeburgenſis filius, Marchio Brandeburgicus.*

Obierunt:

I. FRIDERICVS II. Rex Daniæ, in regia Seelandiæ arce Anderſouia, die 4. Aprilis, St. V. an. æt. 54. anno regni 30. ineunte.

II. ROBERTVS GVILIELMVS, Dux Bullionæus, Henrici Roberti filius, Eſdainæ Dominus, ex nobiliſſima Ducum Cliuenſium & Comitũ de Marca familia oriundus, cũ ex infelici contra Guiſios expeditione pro Rege Nauarræo ſuſcepta, Geneuam reuerſus fuiſſet, ibidem in primo ætatis flore obiit Calend. Ianuariis.

IIII. HENRICVS BORBONIVS, Ludouici filius, Princeps Condæus, Henrici Borbonii Regis Nauarræi patruelis, qui varia iactatus fortuna, ſolum patriæ aliquandiu vertit, & tandem veneno impiè & nefariè per domeſticũ ſuum è medio ſublatus eſt.

IIII.

IIII. HENRICVS Dux Sileſiæ Lignicenſis & Bregenſis, Cracouię, die 3. Mar. St. N. Dominica Eſto mihi.

V. PHILIPPVS Marchio Badenſis, Menſe Maio, Badenæ.

VI. ROBERTVS Dudlæus Anglus, Iohannis Dudlæi Ducis Northumbriæ filius, Lyceſtriæ Comes, Aureæ Periſcelidis & S. Michaëlis Eques auratus, Academiæ Oxonienſis Cancellarius, vir ætate grauis, conſilio prudens, & militari virtute clarus, 14. Sept. St. N. 4. Sept. St. V. ætat. 55. in Comitatu Oxonienſi.

VII. LAMBERTVS Diſtelmayer IC. clariſſimus, duorum Electorũ Ioachimi II. & Iohannis Georgii March. Brandeb. Conſiliarius & Cancellarius per annos 37. die 12. Octob. St. V. hora 11. pomeridiana, anno æt. 66. m. 7. d. 22. Berlini.

VIII. IOACHIMVS Mynſingerus à Frundeck, IC. excellentiſſ. & Iulij Ducis Brunſuicenſis Cancellarius, C.S.E. 3. Maij, St. V. æt. 78. Alslebiæ.

IX. PETRVS Monauius, Patritius Vratislauienſis, Aulæ Imperatoris RVDOLPHI II. Auguſti Medicus elegantiſſimus, Philoſophus, & Philologus πολύγλωττος, die 12. Maij, St. N. æt. 37. Pragæ.

X. THEODORVS Zuuingerus Baſilienſis, Philoſophus, Medicus & Polyhiſtor eximius, & nunquam intermorituris in omni literarũ genere lucubrationib. celebertimus, paulò poſt editũ ingens illud humanæ vitæ Theatrũ, ex febre Epidemia, die 10. Martij, St. V. an. æt. 54. m. 7. d. 8. Baſileæ.

XI. PETRVS Beutrichius Mompelgartenſis, IC. & militiæ Dux peritiſſimus, die 12. Febr. æt. 42. Heidelbergæ.

XII. IOSEPHVS Maſcardus Sarzanenſis IC. cuius extat opus de probationibus, in Italia. Forſterus.

XIII. IOACHIMVS Mollerus I.V.D. Conſiliarius Ducum Brunſuicenſ. & Luneburg. menſe Auguſto, æt. 67. Bardouuicii.

Digitized by Google

5558 XIIII. EBERHARDVS Mollerus, Conſul Reipub. Hamburgenſis, die 1. Feb. poſt horam 4. pomerid. ætat. 61. Hamburgi. 1588

XV. CHRISTOPHORVS Stymmelius, Theologus & Poëta, C.S.E. 19. Feb St. V. æt. 63. Stetini.

XVI. TILEMANNVS Heſshuſius, Theologus & Profeſſor in Acad. Iulia, C S. E. mēſe Septembri, æt. 61. Huic ſucceſſit Daniel Hoffmañus, S. Theol. Doct.

XVII. M. CHRISTIANVS Vrſtiſius Mathematicus, Baſileæ, 30. Martij.

5559 *Menſe Ianuario anni huius ineuntis cœpta eſt pacis tractatio inter Imp. Romani & regni Poloniæ Commiſſarios ad Bythomæ oppidum, in finibus Poloniæ & Sileſiæ, vbi in primis de liberatione Archiducis* MAXIMILIANI *actum eſt, conſcriptæq; conditiones certa die 9. Mar. St. N.* 1589

CONSTANTINOPOLI Menſe Martio, Legionarii ex Perſia reuerſi, adiunctis ſibi Genizaris, ob non ſolutū iuſto tempore iuſti valoris ſtipendium periculoſiſſimam ſeditionē & tumultū excitarunt: ita vt non ſolū Beglerbegum Græciæ & Quæſtorē regni, Imperatori Turcico, diris & minis extortos & poteſtati ſuæ permiſſos, crudeliter diſſecuerint: verum ēt vico Iudæorum ignē ſubmouerint, qui tempeſtatis vi excitatus, tanta ſumpſit incremēta, vt in potiore vrbis parte vltra 12. domorū millia, vnà cū magna tabernarum & officinarū copia abſorpſerit, & precioſiſſimæ merces, à militibus ſpoliis & rapinis inhiantibus deprædatæ perierint. Leoncl. in Pandect. Turc.

HENRICVS III. Galliæ Rex CAROLVM Ducem Maynium & AVMALIVM, publicis literis rebelles, ac læſæ Maieſtatis reos declarauit & pſcripſit: cū HENRICO Rege Nauarræo menſe Aprili inducias & fœdus fecit: eumq; legatū copiis ſuis cū ſummo Imperio pfecit: ipſiuſq; ope & conſilio vrbes & oppida multa occupauit, in rebellionis autores animaduertit: & confœderatorum exercitus diuerſis in locis profligauit. ELI-

Digitized by Google

ELISABETHA *Angliæ Regina Antonium Luſitanũ exulem,* 1589
in Portugalliæ regnũ reductura, inſtructiſſimã 140. nauiũ claſſem, quindecim millib. militum repletam, IOHANNE NORICIO *&* FRANCISCO DRACO *Eqq. Anglis Ducib. Hiſpaniam & Portugalliam verſus die 27. Ap. emiſit: quæ ad portum Coronæ in Gallicia die 4 Maij appellens, ſuburbium ibidẽ occupauit, & naues aliquot Hiſpanicas omni genere commeatus aliiſq; rebus instructas cepit. Vnde Angli ſub finem Maij digreſſi,* VLYSSIBONAM *petierunt: & milite in terrã expoſito Caſcalim oppidum Vlyſſibonæ vicinum, & quoddam eiuſdem ſuburbium expugnarunt. Verùm cum non tam Hiſpanorum præſidiariorum crebris eruptionib. quam luis peſtiferæ ſæuitia, & aliorum incõmodorum cauſa, numerus Anglorũ in dies diminueretur, & aliquot militũ millia breui temporis interuallo extinguerentur: reliqui (triduo in caſtris ad Vlyſſibonam exacto) in naues reiecti, circa finem Iunij diſceſſerunt, & captis in Tagi oſtio 60. Hanſeaticarũ ciuitatum nauib. frumẽto onuſtis, & oppido Byſcaiæ Viga in reditu intercepto, direpto & incenſo, in Angliam menſe Iulio reuerſi ſunt.*

TATARI Coſaccorum impreſſionibus ac iniuriis irritati, magnis agminibus in PODOLIAM & vicinas Poloniæ prouincias irruunt: ferro & flammis fœdiſſimè graſſantur: & multa hominum captiuorum millia abducunt, circa menſem Iulium. Verum cùm præda & captiuis ad Boriſthenem redeuntes, à Coſaccis, Niſſouiis impetiti, acri prælio funduntur ac profligantur: & plurimis, ac in his fratre CHAMI, cæſis captiui liberantur.

MAXIMILIANVS Archidux Auſtriæ à POLONIS propoſitis certis conditionibus, liber tandem dimiſſus, ad Sileſiæ fines à copiis equitum Cæſareanorum excipitur, die 28. Iulii. St.N.

HENRICVS III. *Rex Galliæ à* IACOBO CLEMENTE *Senenſi, Monacho ordinis Prædicatorum, literas confictas ſibi offerẽte, cultello oblongo & acuto in ventre inferiori*

5552 *vulneratur, die 1. Auguſti, St.N. & ex eo vulnere die 2. Auguſti; hora 7. matutina, ætatis 37. anno regni 15. moritur: cum paulò antè Principes Regni præcipuos ad concordiam & conſtantiam adhortatus fuiſſet: & heredem ac ſucceſſorem Coronæ legitimum* HENRICVM *Nauarræum Regem, ſororium ſuum deſignaſſet. Monachus Regicida multis à ſatellitibus regiis vulneribus confoſſus trucidatur. Sixtus V. Pontifex Romanus exhibitis 2. Septembr. læticiis publicis parricidium Henrici Regis laudauit, tanquam ſingulari* DEI *prouidentia factum, Iacobita in numerum Diuorum relato. Mariana Ieſuita dicit, eundem parricidam ingens ſibi nomen feciſſe, cæſo illo Rege.* 1589.

HENRICVS III. Rex Nauarræ vna omnium voce HENRICVS IIII. GALLIÆ & NAVARRÆ Rex proclamatur. Vnde die 3. Auguſti iuramentum fidelitatis præſtat: & ſanctè teſtatur, ſe Autonomiam conceſſurũ: vitam ſuam & omnia in diſcrimẽ pro regno & ſubditis poſiturum. Quo facto, Principes & proceres regni, vnà cum nobilitate & omni exercitus turba, ſimiliter fidem ei atque obedientiam vt ſuo Regi ac Domino ſacramento promittunt, & indignam Domini ſui necem vindicaturos iureiurando confirmant.

CAROLVS EMANVEL *Dux Sabaudiæ* GENEVAM *menſe Auguſto obſidione cinxit: verùm Geneuenſes amicos & confœderatos ſuos inuocantes, tam fortiſſimè ei reſtiterunt: vt parùm abfuerit, quin omni prouincia Foſsinghana exueretur.*

MARTINVS Schenckius à Neydecken Eques auratus Anglicus, bellator ſui tẽporis audacia, prudentia, fortitudine & virtute militari clariſſimus, NEOMAGVM Geldriæ metropolim noctu inuadẽs, ciuium virtute repellitur: cumq; ſe in nauiculã in Wahali fl. armatus cũ ſociis fugientib. coniiceret, ea nimium onerata ſubmerſus in fl. periit. Poſtridie cadauer à piſcatorib. inuentum, & in vrbẽ reuectum,

Digitized by Google

ueƈtum, in quatuor partes diſſeƈtum eſt: ſed non ita multo poſt reb. mutatis, & Neomago virtute Mauritij Naſſouij occupato, inter alias deditionis conditiones & hæc fuit, vt Schenckio honeſtæ exequiæ fierent, quod & factum. 1589

Gymnaſium publicum ab ARNOLDO Comite Benthemio & Teckleburgico, ex ſingulari bonarum literarum amore, Schuttorfij apertum; quod poſtea propter maiorem loci commoditatem Steinfurtum translatum eſt.

MAVRITANI ſeditione contra Turcas mota, loca quædam Africæ, quæ Imperatori Turcico antea paruerant, circa initium autumni occuparunt.

Sub finem huius anni, vel ſequentis initium, PAX inter Turcas & Perſas conſtituta eſt.

IACOBVS VI. Rex Scotorum, ANNAM Chriſtiani IIII. Danorum Regis ſororem, Friderici II. filiam, vxorem duxit, nuptijs in arce Noruegiæ Aggershuſiana 23. Nouemb. St. V. celebratis.

GEORGIVS Haſſiæ Landgrauius, cum ELEONORA Chriſtophori Ducis Wirtenbergici filia, Ioachimi Erneſti Principis Anhaltina vidua, nuptias ſecundas celebrauit.

CATHARINA, Caroli Lotharingiæ Ducis filia, FERDINANDO Magno Hetruriæ Duci nupſit, circa initium Maij.

LVDOVICO, Alberti filio, Comiti Naſſouio Saræpontano, ANNA MARIA, Wilhelmi Haſſiæ Landgrauij filia, nuptui elocata eſt.

AVGVSTVS Dux Saxoniæ, Chriſtiani Electoris Sax. filius naſcitur die 7. Septemb. St. V. inter 6. & 7. horam veſpertinam Dreſdæ.

Obierunt:

I. IVLIVS Dux Brunſuicenſ. & Luneburg. fundator Academiæ Iuliæ Helmeſtatenſis, die 3. Maij St. V. inter horam 6. & 7. veſpertinam, an. ætat. 60. m. 10. d. 8. gubernationis 21.

5560 HENRICVS IIII. Galliæ & Nauarræ Rex inſignem victoriam de CAROLO Duce Maynio & confœderatis in prælio ad Druidum vrbẽ prope pagum Iurij, die 14. Martij. St. N. reportauit, in quo PHILIPPVS Lamorali filius, Comes Egmondanus, Belgicorum auxiliorum, à Rege Hiſpaniæ ſubſidio confœderatis miſſorum, dux cæſus, equites profligati & diſſipati, & Heluetij ac cęteræ pedeſtres copiæ omnes in Regis poteſtatem traditis vexillis & armis venerunt. Hac victoria parta Nauarræus exercitum ad vrbem LVTETIAM ſub finem Aprilis deduxit: quam cum totos quinque menſes vſque ad initium Septembr. vndique obſeſſam grauiter adflixiſſet: & cõmeatus importatione intercluſa, ad famem extremam (ita vt tredecim millia hominum trimeſtri ſpacio fame necati interierint) adegiſſet: tandem obſidionem ſoluere cogitur, ALEXANDRO Farneſio Duce Parmenſi cum ſelectis Hiſpanorum, Italorum & Belgarum militibus veteranis circiter 15000. ab Hiſpaniarũ Rege in Galliam miſſo. 1590

Terræmotus ingens & horribilis Viennã Auſtriæ, & multa Morauiæ ac Bohemiæ loca grauiter cõcuſſit, d. 15. Sep. St. N

MAVRITIVS Princeps Auraicus, Hollandiæ & Seelandiæ gubernator, Duce Parmenſi cum exercitu ſuo in Gallia belligerante, collectis copijs, omnes penè arces & propugnacula ad Moſam & Rhenum extructa, menſe Octobri facili negotio recuperauit.

FRANCISCVS LADIGERIVS regius in Delphinatu contra Carolum Emanuelem Sabaudiæ Ducem præfectus, GRATIANOPOLIM vrbem ope Lauallet; collegæ ſui ſub finem menſis Nouembris dèditione captam occupauit: VIENNAM a[illegible] Rh[illegible]danum Galliæ Regi adiunxit, & Berray [illegible] obſidione Sabaudi liberauit.

[illegible]rum, in Suecia, Saxonia, Dania, Marchia & mul-

5560 *& multis alijs in locis magnus hoc ipſo anno Magorum & Sagarum numerus tam plebeij quàm ſuperioris ordinis & ſortis hominum igne exuſtus eſt.* 1590

ANNA, Iacobi VI. Scotiæ Regis coniunx, in magno Procerum conuentu Regina Scotiæ coronatur Lethæ 17. Maij, St. V. & biduo poſt Edinburgũ ingreſſa, ſummo omniũ Ordinũ applauſu excipitur.

HENRICVS IVLIVS Dux Brunſuicenſis cum ELISABETHA Chriſtiani IIII. Daniæ Regis ſorore nuptias celebrat Croneburgi ipſo die Paſchatis, St. V.

CAROLVS, Caroli filius poſthumus, Archidux Auſtriæ, Epiſcopus Vratislauienſis, naſcitur die 7. Auguſti, St. N. hora 3. m. 45. poſt meridiem.

Obierunt:

I. SIXTVS V. Pontifex Romanus, die 27. Auguſti, St. N. poſtquam ſediſſet an. 5. menſ. 4. d. 3. & vixiſſet an. 70.

II. VRBANVS VII. in Sixti V. locum 15. Septembr. electus, obijt die 27. Septemb. St. N. Pontificatus ſui die 13. anno ætat. 70. (alij 72.) cui die 5. Decembr. St. N. ſubſtituitur NICOLAVS Sfondrata, Cardinalis Cremonenſis, ætat. 55. qui GREGORIVS XIIII. appellari voluit.

III. CAROLVS Archidux Auſtriæ, Ferdinandi Imperatoris filius, Maximiliani II. Imperatoris frater, 10. Iulij, St. N. æt. 50. Huic ſucceſſit FERDINANDVS filius natu maximus, ætat. 14.

IIII. IACOBVS Marchio Badenſis, Caroli filius, cum à Iohanne Piſtorio Apoſtata ſeductus Proſelytus Pontificiorum factus eſſet, Miniſtris Euangelij è territorio Hochburgenſi ſubmotis, ſacrificos vocaſſet, ventris profluuio exſtinctus, obijt 7. Auguſti, St. N. an. ætat. 28.

V. PHILIPPVS, Adolphi filius, Dux Holſatiæ, die 18. Octobr. St. V. ætatis 21.

VI. ELISABETHA Saxonica, Auguſti Electoris filia

Digitized by Google

5560 filia, Iohannis Caſimiri Comitis Palatini Vxor, 2. April. St. V. Heidelbergæ. 1590

VII. HEDVVIGIS Wirtembergica, Ludouici Haſſiæ Landgrauij coniunx, die 4. Martij, poſt hor. 2. matut. ætat. 43. Marpurgi.

VIII. IACOBVS Cuiacius Tholoſanus, Iureconſultorum Coryphæus, C. S. E. 3. Octobr. St. N. Biturigibus Auaricum.

IX. BARNABAS Briſſonius IC. magni nominis, excellentis ingenij, ſolidæque eruditionis laude (quam ſcripta ipſius edita teſtantur) clariſſimus, Conſiliarius regius & Præſes Senatus Pariſienſis, tempore obſidionis LVTETIANÆ per furores plebis, aut quorundam potius, qui in plebis fece vltimi Lutetiam Regi ſuo rebellantem tum regebant, indigniſſimè ſtrangulatus in carcere, ac poſtea publicè ſuſpenſus eſt. Vrbe verò tandem Anno 1594. HENRICO IIII. Nauarrogalliæ Regi reddita: Senatui vehementer facinus hocce diſplicuit: adeo, vt eodem patibulo, eadem hora, carnifex ipſe, apparitor & à confeſſionibus Preſbyter, quod Briſſonio è viuis tollendo operam ſuam locaſſent, ſuſpenſi iuſſu Senatus fuerint.

X. FRANCISCVS Hotomannus, magna & excellenti Iuris peritia & variis ſcriptis, ſolidaque eruditione celeberrimus, C. S. E, 12. Febr. St. V. ætat. 65. m. 6. d. 20. Baſileæ.

XI. NICOLAVS à Noſtitz, Eques Luſatius, S. Cæſ. Maieſt. in Camera Regni Bohemiæ Conſiliarius, eruditæ doctrinæ, virtutis, pietatis ac prudétiæ laude domi foriſq; celebris, die 24. Maij, Pragæ.

XII. CAROLVS Dancæus, Regum Galliæ legatus apud Chriſtianum III. & Fridericum II. Reges Daniæ.

XIII. ADRIANVS Albinus IC. Iohannis Georgii Elect. Brand. Cōſiliarius intimus, & Nouæ Marchiæ Cancellarius, die 4. Iul. St. V. æt. 77. Cuſtrini.

XIV. AN-

5560 XIV. ANDREAS Paul, IC. duorum potentiſſimorum Saxoniæ Ducum, Auguſti & Chriſtiani Electorum &c. Conſiliarius intimus, die 4. Maij, St. V. ӕt. 47. Caſſellis in Haſſia, quam cum Chriſtiano Electore Saxoniæ Domino ſuo ingreſſus erat. 1590

XV. HIERONYMVS Zanchius Italus, ſacrarum literarum, Argentinæ, in Acad. Heidelbergenſi, & in Schola Neapolitana Nemetum Profeſſor, multis in re Theologica ſcriptis libris optimè de Eccleſia Chriſtiana meritus, die 19. Nouembr. St. V. mane hora 6. ætat. 75. Heidelbergæ.

XVI. FORTVNATVS Crellius, Philoſophus Heidelbergẽſis, C.S.E. Calend. Nou. St. V. Heidelbergæ.

XVII. IACOBVS Theodorus Tabernæmontanus, Medicus excellentiſs. C.S.E. menſe Septembri Heidelbergæ.

XVIII. GEORGIVS Tilenus, I. V.D. & Poëta eximius, Caroli Ducis Olſnenſis & Monſterbergenſis Conſiliarius, nocte ſequente diem 4. Martij, St. N. Vratislauiæ.

XIX. HIERONYMVS Mencelius Suidnicenſis Sileſius, placidiſſimi ingenij Theologus, C. S.E. 15 Febr. St. V. Islebiæ, an. ætat. 73. completo, poſtquam Eccleſias Comitatus Mansfeldenſis annos 30. piè & fideliter gubernaſſet.

XX. IOHANNES Auenarius Theologus, C.S.E. 5. Decembr. St. V. Citij ad Eliſtrum.

XXI. IACOBVS Andreæ Schmidelinus, Theologus, ob operã in cõnſcribendo libro Cõcordiæ præſtitã vbiq; notiſſimus, die 7. Feb. St. V. h. 9. ante merid. æt. 61. d. 13. miniſterij 43. Tubingæ. Cruſ. in An. Sue.

XXII. NICODEMVS Friſchlinus Balingenſis Wirtenbergicus, Philoſophus, Medicus & Poëta Cæſareus, dum ex captiuitate arcis Hohen Auracenſis in Ducatu Wirtẽbergico effugere conatur, rupto funiculo in aliã atq; aliã Petram ſubiectam præcipitãs, partib corporis miſer[illegible]iter cõfractis, inter-

5560 filia, Iohannis Caſimiri Comitis P ... ante diem 1590
April. St. V. Heidelbergæ.
... us.
VII. Hedvvigis Wirtembe ... *...ato habita ſunt* 1591
ſiæ Landgrauij coniunx, di ... *tranſactione Polo-*
matut. ætat. 43. Marpurgi ... *Anglia, cum Tur-*
VIII. Iacobvs Cuiac ... *, & fœdera antiqua*
ſultorum Coryphæus ... *, quæ Coſacci Niſonij*
Biturigibus Auaric ... *& Tyra oſtia campus*
IX. Barnabas Bri ... *rapinis & cædibus iiſdem*
cellentis ingenij ... *& priſtinam auream Vn-*
(quam ſcripta i ... *...narum & Ouinarum penſio-*
Conſiliarius re
tempore obſ ... ribus Sancæo & Guitrio cum
plebis, aut ... baudiæ menſe Martio feliciter
vltimi Lu ... , & aliquot arces recuperarunt.
gebant, ... extrema ad Reualiam & Naruam
poſtea ... inter Moſcos & Suecos continuatur.
Anno ... *...lie & in aliis Liuoniæ locis acerrimè*
Regi ... *...a hominum millia abſumit.*
diſp ... Rex Sueciæ nouo collecto exercitu
car ... bellum aduerſus Moscos inſtaurat, & cum
by ... Tataris belli ſocietatem init, qui meridianâ
ſu ... Moſcouiæ orâ paſſim vaſtatâ, ferè vſque ad ipſam
X. ... vrbem Moſcouiam penetrarunt, & pugnam acer-
rimam aliquot dies durantem cum Moſcis com-
miſerunt. Cuius exitus hic fuit: vt duobus Tata-
rorum Principibus captis, reliquus exercitus o-
mnis diſſiparetur.

Mauritivs Princeps Auraicus, prouinciarum in
Belgico vnitarũ Dux ſupremus, Zvtphaniam
fortitudine & ſtratagemate memorabili, hoſte for-
titer etiam reſiſtente, occupauit die 29. Maij,
St. N. & Daventriam 10. Iunij, St. N. recu-
perauit: ac paulò poſt non tantùm in Friſia quoq;
ciuitates & municiones quaſdam Ordinib. ſubegit:
ſed etiam ſeptem turmas equitum Italorum Duci
Parmenſi (qui Knodſenburgum è regione Neo-
magi

…obſeſſum ſtrenuè oppugnabat) ſeruien- 1591
…ſclopetariorum & equitum manu cir-
…ulij, St. N. cæcidit & profligauit:
…enburgum obſidione liberauit.
…s Comes Mansfeldius, Petri Er-
…pſa obſidione globo ſclopeti ab e-
…omitis Solmenſis militibus, traiectus
…ter captiuos verò, quorum ducenti
…antur, Petrus Franciſcus Nizellius, Par-
…præfectus, Alphonſus Daualus Marchio
…A, Diomedes Carafa, & Decius Manfredus
…nes &c. reperti fuerunt. Chron. Belg.

…*s hoc anno maxima Lutetiam Pariſiorum, Italiam & præcipuè Romam Vrbem grauiter adflixit.*

…ex Nauarræus Vrbem CARNVTVM 6. April. & NOVIODVNVM in Picardia 8. Auguſt. St. V. occupauit.

CHRISTIANVS *Princeps Anhaltinus florentiſſimum exercitum 8000. equitum, & 15000. peditum Germanorum, in Palatinatu, Saxonia, Thuringia, Miſnia & ditionibus Brandeburgicis collectum, duxit in Gallias: ad ferendam* HENRICO IIII. *Galliæ & Nauarræ Regi contra Hiſpanum & reliquos confœderatos opem (quam ille annos iam aliquot apud Germaniæ Principes per Legatos ſuos anxiè implorauerat) qui duobus infra Moguntiam miliaribus, ſub initium Auguſti Rhenum traijciens, & inde per Lotharingiam, nemine admodum reſiſtente, ad Galliæ fines penetrans 13. Septembris St. V. demum à Rege, qui Sedanum ad Moſam vſque proceſſerat, excipitur, & copijs eiuſdem coniungitur.*

Circa idem tempus MAVRITIVS *Princeps Auraicus in VVaſiam Flandriæ prouinciam, impreſſione facta,* HVLSTVM *oppidum probè munitum, die 24. Septemb. St. N. deditione occupauit: & collocatis in eo præſidijs firmiſſimis, reliquas copias ad* NEOMAGVM *Geldriæ metropolim reduxit, illamque pauciſſimorum*

1561 *dierum interuallo Ordinum auſpicijs ad deditionem* 1591
compulit 21.Octobr.St.N. & Martini Schenckij membra diſſecta colligi, templo primario inferri, atque in ſepulchro Ducum Geldriæ ſolenni pompa condi curauit. Vrbis huius gubernator à Mauritio Principe Auraico PHILIPPVS Comes Naſſouius, Iohannis filius, conſtitutus eſt. Chron.Belg.

HENRICVS Rex Nauarræ Germanos, Anglos & Gallos coniungens, ROTOMAGVM Normandiæ Metropolim arctiſſima obſidione, die 30. Septembr. cingere cœpit: quam tamen ſeptem menſium interuallo fruſtra obſeſſam, anno ſequenti rurſus deſeruit.

CAROLI EMANVELIS Sabaudiæ Ducis exercitus circiter decem millium recens collectus, LADIGERII & LAVALLETI regiorum in Prouincia ac Delphinatu Præfectorum virtute ac felicitate, duobus à Gratianopoli miliaribus menſe Septembri fuſus, fugatus, & præda ampliſſima capta eſt.

ABAS Miriſes Rex Perſarum VSBEGVM Chamum Tartaricum & Bahera vel Bactra Dominum hoc ipſo anno repreßit: & caſo cum exercitu filio ipſius, per quem bellum toto iam quadriennio contra Perſas geſſerat, CHORASANEM Prouinciam, proximis his ſibi per vim ereptam annis, recuperauit. Leonclau.in hiſtoria Muſelmana.

LVDOVICVS Haſſiæ Landgrauius, coniugem ſecundam duxit MARIAM Comitiſſam Manſfeldicam, die 5.Iulij. Marpurgi.

FRIDERICVS WILHELMVS Dux Saxoniæ, Adminiſtrator Electoratus Sax. nuptias ſecundas celebrauit, cum ANNA MARIA, Philippi Ludouici Comitis Palatini ad Rhenum, Neoburgici, filia, die 29. Auguſti, St.V.

Nati ſunt:

I. GEORGIVS ALBERTVS, Iohannis Georgij Electoris

5561 *rus filius, Marchio Brandeburg. die 20. Nouembr. St. V. h. 6 matutina, Colonia ad Sueuum.* 1591

II. FRIDERICVS VDALRICVS, *Henrici Iulij filius, Dux Brunſuicenſis & Laneburgenſis.*

III. IOHANNES CHRISTIANVS, *Ioachimi Friderici filius, Dux Lignicenſis & Bregenſis, die 28. Augusti (St. N.) hora 8. minut. 30. poſt meridiem, Bregæ.*

Obierunt:

I. GREGORIVS XIIII. Pontifex Rom. 15. Octobr. St. N. Pontificatus ſui, m. 10. d. 10. cui ſucceſſit INNOCENTIVS IX. qui cum & ipſe ſediſſet menſes 2. obijt 29. Decembr. ætat. 71. m. 4.

II. CHRISTIANVS Elector Saxoniæ, Princeps pius, ſapiens & heroicus, die 25. Septembr. St. V. circa horam 7. matutinam, Dreſdæ, an. ætat. 31. gubernationis an. 6.

III. HENRICVS WENCESLAVS, Caroli filius, Dux Sileſiæ Olſnenſis & Monſterbergenſis, præclaræ indolis & virtutis Princeps, in ipſo ætatis vere, die 10. Octob. St. N. ætat. 16. d. 16. Romæ.

IIII. IOHANNES Orientalis Friſiæ Comes, Embdæ, 29. Septemb.

V. FRANCISCVS Lanouius (vel de la Noue) Eques Gallus nobiliſſimus, à ſtrenuitate, fortitudine ac bellandi peritia (quod res ipſius in Belgico & Gallia geſtæ teſtantur) laudatiſſimus, & Regis Galliarum Conſiliarius ſapientiſſimus, ad oppidum Lauallium in Britannia Armorica ſiue inferiore, ſclopeti globulo per frontem tranſuerberatus, occubuit.

VI. FABIANVS à Schönaich, Eques auratus Sileſius, & Sacri Romani Imperij in rebus bellicis Conſiliarius, bellica virtute ac laude celebris, 23. Septembr. St. N. an. ætat. 83. Bethaniæ ad Oderam.

VII. ANTONIVS Sadeel, Baro Chandæus, Theologus, C.S.E. febri hectica extinctus, die 23. Febr. St. V. circa meridiem, ætat. 57. poſtquam in mune-

5561 re Eccleſiaſtico tam docendo quàm ſcribendo 1591
conſumpſiſſet an.36. Geneuæ.

VIII. ADOLPHVS Metkerchus Brugenſis, Eques, & Flandriæ Concilij præſes, Ordinumque Belgici Legatus, omnium virtutum & ſcientiarum genere vir clariſſimus, 6. Octobr. St. V. ætat. 63. m. 6.

IX. DANIEL Rogerius Anglus, vir magni nominis, & Sereniſs. Reginæ Angliæ Orator ac Legatus, 9. Febr. St. V. ætat. 50.

X. WOLFGANGVS Hallerus, Caroli V. Ferdinandi & Maximiliani II. Imppp. nec non Friderici III. Ludouici & Ioannis Caſimiri Comitum Palatinorum Rheni Conſiliarius, die 2. Septembr. St. V. Ambergæ.

XI. HVGO Donellus Gallus, IC. clariſſimus, & Academiæ Altorfianæ Profeſſor, C. S. E. die 4. Maij, St. V. an. ætat. 68. Altorfij.

XII. ESROMVS Rudingerus Papebergenſis, excellens Philoſophus & Theologus, & quondam in Academia Witebergenſi Profeſſor, C. S. E. 2. Decembr. St. V. ætat. 68. Norimbergæ.

XIII. IOANNES Pincierus Wetteranus, Theologus ſcriptis εὐχαριστικοῖς clarus, die 21. Ian. St. V. ætat. 70. Francobergæ.

XIIII. M. IOHANNES Poſſelius, Græcæ linguæ & Sapientiæ in Acad. Roſtochiana Profeſſor, C. S. E. die 15. Auguſti, St. V. Roſtochij.

XV. SIMON Pauli, Theologus Roſtochienſis, C. S. E. circa menſem Auguſtum, Roſtochij.

XVI. IACOBVS Händel Carniolanus, Muſicus ſuauiſſimus, die 4. Iulij, St. N. ætat. 41. Pragæ.

5562 *HIPPOLYTVS Aldobrandinus Patricius Florentinus, Pontifex Romanus renunciatur, aſſumpto Clementis VIII. nomine, 30. Ian. St. N.* 1592

ANNA Caroli Archiducis Auſtriæ filia, die 26. Maij, St. N.

Digitized by Google

5562 St.N. Cracouiam ingreſſa, pompa ac ſolennitate regali à Rege excipitur. Inde die 31. Maij, SIGISMVNDVS III. Sueciæ & Poloniæ Rex eandem matrimonio ſibi copulat, nuptiis ſolenniter Cracouiæ celebratis. 1592

IOHANNE Comite à Manderſcheidt Epiſcopo Argentinenſi defuncto, IOHANNES GEORGIVS, Ioachimi Friderici Adminiſtratoris Primatus & Archiepiſcop. Magdeburg. filius, à Canonicis religionem reformatam amplectentibus, & ab ipſa vrbe Epiſcopus Argentinenſis eligitur 20. Maij, St. V. Verum Canonici religionis Pontificiæ alium 30. Maij deſignant Epiſcopum, nempe CAROLVM, Caroli Ducis Lotharingici filium, Cardinalem & Epiſcopum Metenſem: vnde bellum exoritur.

BELLI INTER RVDOLPHVM II. ROM. ET AMVratem Turc. Impp. initium.

TVRCÆ menſe Iunio ex BOSNA magnis copijs progreßi, VVIHITZIVM ſitus amœnitate, ſoli fertilitate & incolarum opulentia celeberrimum Croatiæ oppidum, vnà cum arce muniti ßima, ex inſperato aliquandiu obſeſſum & oppugnatum, die 19. Iunij, St. N. deditione occuparunt, & trucidatis duob. hominum millibus, cæteris in captiuitatem ipſa morte triſtiorẽ deductis, vniuerſum loci illius territorium ſibi ſubiecerunt. Hæc inopinata Turcarum Boſnenſium in Croatiam impreßio, initium fuit ruptarum & violatarum induciarum, quarum prorogatio Anno 1584. inter vtrumque Imperatorem Romanum & Turcicum ad an. 8. inſtituta fuerat, & cauſſa, cur funeſtißimum bellum exarſerit, & ſequentibus annis à Chriſtianis omni virium contentione contra Turcas geſtum & continuatum fuerit.

MAVRITIVS Comes Naſſouius, STEINVVIGAM oppidum in finibus Tranſiſulanæ & Friſiæ

5564 munitiſſimum, aliquandiu grauiſſimè oppugnatum, & tandem cuniculis ſuffoſſum ac fame domitũ, die 4. Iulij, St.N. occupauit: Die verò 12. Septembr. St.N. COVERDAM oppidum Drentiæ regionis caput, ad arcendam vim externã ita munitum, vt nulla ratione capi poſſe videretur, expugnauit, & poteſtati Ordinum reſtituit. 1592

REFORMATIO ſeu viſitatio Academiarum WITEBERGENSIS & LIPSENSIS, Eccleſiarumque in Saxonia & Miſnia, certis articulis, de Perſona Chriſti, de Baptiſmo, de Cœna Domini, & de Prædeſtinatione, menſe Iulio; mandato FRIDERICI WILHELMI Ducis & Adminiſtratoris Electoratus Saxoniæ inſtituta, & prior ſtatus religionis mutatus eſt.

Die 20. Decembr. St.N. viſa ſunt hora 7. veſpertina paraſelina circa Lunam naturalem, varij coloris radios in orbem de ſe ſpargentes, vnà cum alba cruce per paraſelinas extenſa.

CAROLVS Dux Sueciæ & Finlandiæ coniugem ſecundam duxit CHRISTINAM Holſatiæ Duciſſam, de 27. Auguſti, nuptiis Nicopiæ in Suecia celebratis.

HENRICVS Vice Comes Turainius, Mommorentij vltimi regni Galliæ Coneſtabilis ſororis filius, Galliæ Mareſcalcus, matrimonio ſibi iunxit CAROLAM Duciſſam Bullionæam, Roberti Wilhelmi Ducis Bullionæi ſororem Eſdainæ, Iameſii ac reliqui Ducatus à fratrum interitu hæredem vnicam Sedani in Gallia.

Nati ſunt:

I. *SIGISMVNDVS, Iohannis Georgij Electoris Brandeburgici filius, Marchio Brandeburg. die 20. Nouembr. St.V. hora 3. matut. Colonia ad Sueuum.*

II. *HENRICVS VVENCESLAVS, Caroli filius, Dux Sileſiæ Olſ. & Monſterberg. die 7. Octobr. paulò ante h. 2 pomeridianam, St.N.*

Obie-

5562 Obierunt: 1592

I. IOHANNES III. Rex Sueciæ, Goſtaui filius, Sigiſmundi Sueciæ & Poloniæ Regis pater, præclaris de Moſcorum Duce partis victoriis, & prouinciis Carelia, Ingria, Wolzouia & Eſthonia Liuoniæ regno adiectis clarus, 17. Nouembr. St. V. ætatis 55.

II. IOHANNES CASIMIRVS Comes Palatinus Rheni & Electoralis Palatinatus Tutor & Adminiſtrator, Dux ſapiens, magnanimus & bellicoſus, die 6. Ianuarij, St. V. an. ætat. 49. Heidelbergæ.

III. GVILIELMVS Haſſiæ Landgrauius, Princeps ſapientiæ, iuſtitiæ, eruditionis & inprimis ſtudiorum Mathematicorum laude clariſſimus, die 25. Auguſti, St. V. cum vixiſſet an. 60. m. 2. d. 1. h. ferè 13. gubernationis ſuæ ſalutaris & pacificæ an. 25. completo, Caſſellis.

IIII. GVILIELMVS Dux Cleuenſis & Iuliacenſis, die 6. Ianuarij, St. N. cum ampliſſimas ſuas ad vtramque Rheni ripam prouincias gubernaſſet an. 53. & vixiſſet annos 75. Duſſeldorpij, relicto filio vnico Iohanne Wilhelmo & aliquot filiabus.

V. ERNESTVS LVDOVICVS, Philippi filius, Dux Pomeraniæ, 17. Iuhij, St. V. an. ætat. 47.

VI. IOHANNES GEORGIVS, GEORGII filius, Dux Sileſiæ Lignicenſis & Bregenſis, 6. Iulij, St. N. an. ætat. 40.

VII. GEORGIVS IOHANNES, Ruperti filius, Princeps Palatinus Rheni Veldentianus, menſe Februario.

VIII. GVILIELMVS, Erneſti filius, Dux Brunſuicenſ. & Luneburgenſis, 20. Aug. St. V. ætat. 57. Cellæ Saxonum.

IX. CHRISTOPHORVS, Alberti filius, Dux Megapolitanus, 4. Martij, St. V. ætat. 56.

X. IOHANNES, Iohannis Alberti filius, Dux Megapolitanus, 22. Martij, St. V. ætat. 34.

XI. STANISLAVS Comes à Gorka, Palatinus

1562 Poſnanienſis, Regni Poloniæ Senator grauiſſimus, literarum ac literatorū (literatus ipſe) Mecœnas egregius, ex Comitijs Warſauienſibus diſcedens, in Blonia oppido 4. mill. Warſauia diſtante, 29. Octobr. St. N. 1593

XII. ALEXANDER Farneſius, Parmæ & Placentiæ Dux, poſtquam à morte D. Iohannis Auſtriaci, belli Belgici molem annis 14. ſuſtinuiſſet: & res magnas in Gallia, Brabantia, Flandria, Friſia, Geldria, & in Archiepiſcopatu Colonienſi geſſiſſet: & iam tertiam in Galliam ad reprimendos Regis Nauarræi conatus expeditionem ſuſcepturus eſſet, 2. Decembr. St. N. hora 2. poſt meridiem, ætat. circa 46. Atrebati in Cœnobio Vedaſtino.

XIII. ELISABETHA, Caroli IX. Regis Galliæ vidua, Maximil. II. Imp. filia, Rudolphi II. Imp. ſoror, die 22. Ianuarij, St N. Viennæ Auſtriæ.

XIIII. WILHELMVS Vrſinus Roſebergius, Princeps & generis claritate, & ſapientia celebris, S. Cæſ. Maieſt. Conſiliarius intimus, regni Bohemiæ columen & ſupremus Burggrauius, die 31. Auguſti, St. N. Pragæ.

XV. IOHANNES Comes à Manderſcheidt, Epiſcopus Argentinenſis, die 22. April. St. V. anno Epiſcopatus 25. m. 3. Tabernæ Alſatiæ.

XVII. CVNRADVS Comes Solmenſis Braunfelſius. 27. Decemb. æt. 52.

XVII. AVGERIVS Giſlenius Buſbequius, Belga, D. FERDINANDI Rom. Imp. ad SOLYMANNVM Turc. Imp. Legatus & Orator ordinarius, à prædonib. in ipſo limine patriæ hoc anno occiſus eſt.

XVIII. CHRISTOPHORVS Ehemius IC. Friderici III. & Ioh. Caſimiri Elect. Palat. ad Rhenum Cancellarius, die 1. Iunij, St. V. ætat. 64. Heidelbergæ.

XIX. IOHANNES RVDOLPHVS Stumpſius, Tigurinæ Eccleſiæ Epiſcopus, ætat. 61.

XX. N r-

Digitized by Google

5562 XX. Nicolavs Selneccervs, Theologus Lipſenſis, cuius plurima de rebus Theologicis extant ſcripta, 24. Maij, St. V: ætat. 60. Lipſiæ.

XXI. Matthias Bergius Brunſuicenſis, vir doctiſſ. die 22. Aug. St. V. Altorfii.

XXII. Samvel Heilandus, Ethicus, Tubingæ æt. 58. poſtridie Pentecoſtes.

5563 *Bellum inter Ioannem Georgivm Marchionem Brandeburgicum, & Carolum Cardinalem Lotharingũ, diſcordib. Canonicorum Argentinenſium ſuffragiis electos Epiſcopos, in 9. vſque menſem geſtum, à Commiſſariis Imperatoris Rom die 17. Febr. St. V. tandem ſedatum, & arma vtrimque depoſita ſunt.*

Tvrcæ ad Sissekivm in Croatia, vincuntur à Cæſareanis, die 22. Iunij, St. N. Siſſekium Turcis eripitur quidem, ſed paulò poſt in eorum poteſtatem redit.

Palmam Ciuitatem & arcem munitiſſimam in Foro Iulij, tribus minus miliarib. ab Aquileia diſtantem, Veneti hoc anno condere cœperunt.

Menſe Iunio, lues peſtifera in Anglia graſſari cœpit: & mẽſib. ſequentib. in multam vſque hiemem durauit: adeoque vehementer graſſata eſt: vt multa hominũ millia ſuſtulerit.

Mavritivs Princeps Auraicus, cum ſub finem menſis Martij Gertrvdebergam vrbem in Brabantiæ & Hollandiæ finibus, & natura loci, & cæteris rebus omnibus ad ſuſtinendam obſidionem neceſſariis, firmiter munitam, obſidere cœpiſſet: tandem 25. Iunij, St. N. vi & fame ad deditionem coactam occupauit.

Henricvs Borbonius IIII. Galliæ & Nauarræ Rex, cum per annos 23. Catholicos acerrimè perſecutus fuiſſet: & plurima aduerſus eoſdem bella geſſiſſet: religionem reformatam, quam hactenus coluerat, deſeruit, & Pontificiæ ſectæ iterum adiunxit, audito Miſſæ ſacrificio in Vrbe Sandionyſiana, 25. Iulij, St. N.

5563 *Die 3. Auguſti, St.N. Cometa apparuit, caudam oblongam à Septentrione meridiem verſus conuertens: qui poſtquam aliquot Septimanarum ſpacio ſe conſpiciendum præbuiſſet, rurſum euanuit.* 1593

NARVA Liuoniæ vrbs celebris & emporium nobile, pulueris ſulfurei in armamentario ſuccenſi flammis menſe Auguſto miſerè deformatum eſt: muri, valla & munitiones ruptæ ac diſturbatę, ædificia euerſa, & vltra 70. homines interfecti.

SIGISMVNDVS III. Sueciæ & Poloniæ Rex ad capiendam vnà cum Regina vxore regni Sueciæ coronam, ſub finem Auguſti Cracouiâ diſcedens, in Sueciam iter ſuſcepit.

SINANES Baſſa Vezires, ducto ex Thracia milite, ſub finem Septembr. Vngariam ferro & igne depopulare cœpit. VESPRIMIVM, cui Ferdinandus de Samaria & Georgius Andreas Baro ab Hoffkirchen præerant, arctiſſimè obſeſſum, die 6. Octobr. St.N. expugnauit: & PALOTTAM circa 10. Octobr. deditione cepit, captis præfectis, reliquis præſidiariis omnibus contra fidem datam crudeliter trucidatis.

TVRCÆ ad Albam Regalem cæſi, die 3. Nouembr. St.N.

CHRISTOPHORVS à Teuffenbach, Baro Mayrhofiæ, ZABATICAM, FILECKVM, DEVINVM, SECZIENVM, HAYNIACZKVM, BLAVENSTEINAM, HOLLOKVM, SAMOZKVM, DREGELLAM, PALANKAM, BESEKVM, BVIAKVM & LEVVAM, arces, diuerſis annorum ſuperiorum interuallis, Turcarum imperio ſubiectas, & vltra 30. annos ab iiſdem retentas, trium hebdomadarum ſpacio, vnâ hac expeditione recuperauit: & DEO bene aſpirante, multa Chriſtianorum millia ex ſeruitutis triſtiſſimæ, & tyrannidis immaniſſimæ iugo, multis hoſtium interfectis, & octingentis pagis tributariis ſub-
actis,

5563 actis, liberauit, & præda inſigni ac opima potitus eſt.

Die natali Chriſti, tempeſtas procelloſa iuxta Texellam Seelandiæ Inſulam exorta, ex ducentis Hollandicis & Hanſeaticis nauibus frumento onuſtis, & in Hiſpaniam ac Italiam ſoluturis, vltra 40. naues grandiores, malis & antennis vi ventorum confractis, rudentibus ruptis, & clauis diſlectis, vnà cum nautarum ingenti numero euerſas & fluctibus coopertas ſubmerſit.

FRIDERICO IIII. Electori & Comiti Palatino ad Rhenum, LVDOVICA IVLIANA, Wilhelmi Auraici Principis filia, ex Carola Mompenſeria ſuſcepta, ſub finem menſis Maij, à Philippo Marnixio Aldegundio Dillenbergam in matrimonium adducta eſt: nuptiis ibidem, die 12. Iunij, St. V. (quo ipſo die ante annos 18. Carola Mompenſeria, mater ſponſæ, VVilhelmo Auraico patri nupſerat) ſolenniter celebratis.

MAVRITIVS Haſſiæ Landgrauius, VVilhelmi filius, HAGNEN, Iohannis Georgii Comitis Solmenſis Labacenſis filiam, matrimonio ſibi iunxit, ſacro nuptiali Caſſellis peracto 12. Septemb. St. V. die verò 22. Septembr. quæ incidit in diem Mauritii, St. N.

IOANNES Dux Saxoniæ & Vinariæ, nuptias celebrauit cum MARGARETHA, Ioachimi Erneſti Principis Anhaltini filia, 8. Ianuarii, St. V. Altenburgi in Miſnia.

CAROLVS FRIDERICVS, Caroli filius, Dux Oſnenſis & Monſterbergenſis naſcitur 18. *Octob. St. N.*

Obierunt:

I. LVDOVICVS, Dux VVirtenbergicus, Chriſtophori filius, Stutgardiæ, die 8. Auguſti; St. V. ætat. 40. cum Ducatum VVirtenbergenſem annos 25. gubernaſſet.

II. BARTHOLDVS à Mandeslo, Nobilis Electoris Brandeburgici Conſiliarius, literarũ ac literatorũ

Mecœ-

5563 Mecœnas ac fautor optimus, 9. Martij, St. V. Cuſtrini. 1593

III. IOHANNES Leonclauius Amelburnus, nobilis Angriuarius Weſtphalus, Xenophontis & Zoſimi Comitis, aliorumque Græcorum autorum Verſione, & Annalium Turcicorum ac hiſtoriæ Muſulmanę Turcarum elucubratione celebris, menſe Iunio, Viennæ Auſtriæ.

IIII. IOHANNES Schröterus Medicus & Philoſophus nobilis, & primarius in Acad. Ihenēſi Profeſſor, die 31. Martij, St. V. ætat. circiter 80. Ihenæ ad Salam.

V. PAVLVS Lutherus, D. Martini Lutheri filius, Medicinæ Doctor, & Auguſti Electoris Saxoniæ archiatrus, 8. Martij, St. V. Lipſiæ.

VI. MARTINVS Mirus Theologus, 24. Auguſti, St. V. ætat. 61.

VII. IOHANNES Lauterbachius, Poëta nobilis & coronatus, qui per multos annos optimarum artium ſtudia in Schola Hailbrunnenſi feliciter rexit, 11. Octobr. St. V.

VIII. ORLANDVS de Laſſo, Muſicorum ſeculi noſtri Princeps, die 13. Iunij, St. N. ætat. 73. Monaci in Bauaria.

5564 *ERNESTVS Archidux Auſtriæ, ad ſuſcipiendam ampliſsimæ Prouinciæ Belgicæ gubernationem, ſibi à PHILIPPO II. Hiſpaniarum Rege oblatam, die 30. Ianuarij, St. N. Bruxellas venit, ibique magna pompa ac ſolennitate exceptus eſt.* Chron. Belg. 1594

HENRICVS IIII. Galliæ & Nauarræ Rex, ætat. 41. in oppido CARNVTVM plenario ritu à ſuis coronatus eſt, die 27. Febr. St. N.

Eodem menſe LVGDVNVM, Galliæ Narbonenſis vrbs florentiſſima, obedientiæ & poteſtati Henrici IIII. Nauarrogalliæ Regis ſe ſubiecit: cui & AVRELIA, BITVRIGES, MELODVNVM, LAVDVNVM, AMBIANVM, CAMERA-

5564 MERACVM, Normandia tota & aliæ regiones ſubinde acceſſerunt. 1594

SIGISMVNDVS III. Rex Poloniæ, Suecorum Rex ſolenni pompa coronatur in regia vrbe Vpſalia, Cal. Martij, St. N. 19. Febr. St. V.

NOVIGRADVM in Vngaria ſuperiori à MATTHIA Arbiduce Auſtriæ, 10. Martij, St. N. expugnatur, & Turcis dimiſſis occupatur.

HENRICVS Galliæ & Nauarræ Rex, LVTETIAM Pariſiorum ſelectiſſimo comitatu ingreſſus, hoſtibus Hiſpanis, eorumque ducibus ſeſe dedentibus, & liberè cum impedimentis ſuis dimiſſis, & pace ac tranquillitate inter ciues reſtituta, abſque omni ſeditione & cæde, die 24. Martij, St. N. occupauit.

Eodem menſe Martio BRESENZA, SECZINVM & SEGESTVM arces Vngariæ inferioris, non procul Canyſia diſtantes à Comite Serinio & Franciſco Nadaſtio expugnatæ & euerſæ ſunt.

COVERDÆ obſidio à Franciſco Verdugone ſoluitur, Mauritio Naſſouio aduentante, Menſe Maio.

RVDOLPHVS II. Rom. Imperator Comitia celebraturus, Ratisbonam venit 18. Maij, St. N. vbi ad bellum contra TVRCAS perſequendum àb Imperij Romani Ordinibus auxilia & ſumtus decreti, & ERNESTO Arbiepiſcopo & Electori Colonienſi, FRIDERICO IIII. Electori Palatino ad Rhenum, & quibuſdam Pomeraniæ Ducibus, feuda, ceremonia & more vſitato ab Imp. Rom. collata ſunt.

ERNESTVS Archidux Auſtriæ, prouinciarum Belgicarum Gubernator, miſſis ad Ordines Confœderatos Belgici, 6. Martij literis, illos relicto bello, ad pacem amplectendam & ad obedientiã Regi Hiſpaniarum præſtandã hortatur. Verum Ordines miſſo 27. Maij reſponſo prolixo, & rationib.

ac

Digitized by Google

5564 ac cauſis plurimis adductis, pacem omnem reſpuunt, ſeque patriæ & libertatis defendendæ gratia bellum contra Hiſpanos perſecuturos confirmant. 1594

HOLLANDI nouum iter in Indiam Orientalem per Septentrionem quærunt, ſed hac vice non inueniunt.

SIGISMVNDVS Bathoreus, Tranſyluaniæ Regulus, deficit à Turcis, & ſe Cæſari RVDOLPHO aſſociat.

GRONINGA Friſiæ Occidentalis vrbs, die 22. Iulij, St. N. in Mauritij Comitis Naſſouij; TATTA, IAVRINVM, PAPA, Vngariæ propugnacula, in Turcarum poteſtatem hoc ipſo anno venerunt.

IOHANNES Chaſtelius Pariſienſis, Collegij Claremontani Ieſuitarum ibidem alumnus, natus annos 19. HENricum IIII. Galliæ & Nauarræ Regem interfecturus, dum cultro gulam Regis petit, aberrante ictu, per maxillam in illius dentes impegit, vnumque eliſit, die 27. Decembr. St. N. inter horam 6. & 7. veſpertinam. Sicarius ilicò comprehenſus, voluntatem interficiendi Regis apertè confeſſus eſt: deque eo ſupplicium (iuxta ſententiam à Senatu Curiæ ſupremæ Pariſienſis latam) die 29. Decembr. St. N. ſumptum, & IESVITÆ Claremontani, & cæteri in toto regno intra triduum ex Collegijs ſuis exire, & poſt quindecim dies toto Galliæ regno excedere iuſſi ſunt.

IOHANNES SIGISMVNDVS Marchio Brandeburgicus, Ioachimi Friderici March. Brand. & Adminiſtr. Epiſcopatus Magdeb. filius, coniugem duxit ANNAM, Alberti Friderici Marchionis Brandeb. & Ducis Boruſſiæ filiam, nuptijs in magna Principum & procerum frequentia feliciter & tranquillè peractis, 20. Octobr. St. V. Regiomonti Boruſſorum.

Nati ſunt:

I. HENRICVS FRIDERICVS, Iacobi VI. Scotorum

5564 rum Regis filius, ex Anna, Chriſtiani IIII. Daniæ 1594
Regis ſorore, primogenitus, & regni hæres, nomen ab vtroque auo in Baptiſmo ſortitus, die 19. Februarij, St.N.

II. Otho, Mauritij Haſſiæ Landgrauij filius primogenitus, ipſa natali Chriſti nocte h.1. Caſſellis.

Obierunt:

I. Carola Duciſſa Bullionæa, Eſdainæ Domina, Henrici Ducis Bullionæi & Vice Comitis Turainij vxor ſine hæredibus, Sedani in Gallia.

II. Iacobvs Curtius à Senftenauu, S.Cæſ. Maieſt. Conſiliarius intimus, & Romani Imperij Procancellarius, omnium ſtudiorum, inprimis verò Mathematicorum amator, Menſe Maio, cum ſe ad iter Comitiorum Ratisbonenſium præpararet.

III. Martinvs Forbiſſerus, Eques Anglus, rei naualis peritia clariſſimus, claſſis Anglicanæ contra Hiſpanos in Britanniam Armoricam emiſſæ Amiralius, in oppugnatione propugnaculi Breſtenſis fortiter pugnando cæſus occubuit.

IIII. Gerardvs Mercator Rupelmondanus Flander, Guilielmi patris, & Iohannis Guilielmi filii, Iuliacenſium & Cliuenſium Ducum, Coſmographus exercitatiſſimus, Mathematicorum ſui temporis facile princeps, qui globis artificioſis, radio dimenſis, cœlum ac terram interius & exterius, qua licuit demonſtrauit, & editione Chronologiæ vtiliſſimam rei literariæ operam præſtitit, die 2. Decembr. horis 11. ante meridiem, ætat. 82. m.8.h.5. Duisburgi Cliuorum.

V. Lavrentivs Ludouicus Leobergenſis Sileſius, vir clariſſ. & doctiſſimus, die Veneris poſt Paſcha, 15. April. St.N. hora 4. poſt meridiem, ætat. 57.m.7.d.28. quo ipſo die ante an. 34. Philippus Melanchthon Præceptor ipſius obierat: poſtquã auguſtam Gorlicenſium Scholam magna cum dexteritatis, fidei & felicitatis laude docuiſſet & guber-

5564 gubernaſſet an. 30. Ex huius viri ludo tanquam ex equo Troiano (quod idem Ludouicus de Trozendorfio, Præceptore quondam ſuo, frequenter referre ſolebat) plurimi prodierunt viri docti: quorum opera & conſilio fideli ac felici, Eccleſiæ, Aulæ Principum, Reſpublica & Scholæ multæ hodie feliciter vtuntur. 1594

VI. IOHANNES Borcholten IC. clariſs. & in Acad. Iulia Anteceſſor, C. S. E. menſe Nouembri, ætat. 57. Helmeſtadii. Huic ſucceſſit VALENTINVS Forſterus IC. præſtantiſſimus.

VII. CHRISTOPHORVS Cornerus, Theologiæ Doctor & Profeſſor in Acad. Francofurtana, & generalis Marchiæ totius Superintendens; C. S. E. Francofurti ad Oderam, 17. April. St. V. ætat. 76. poſtquam in Academiis docuiſſet an. 54. Succeſſit ei in munere CHRISTOPHORVS Pelargus Suidnicenſis Sileſius.

5565 *Circa huius initium AARON Moldauiæ, & MICHAEL Valachiæ Tranſalpinæ Reguli, SIGISMVNDI Baborei Principis Tranſyluaniæ (qui & ipſe paulò ante à Turcis defecerat) ſuaſu & conatu, à partibus & ſocietate Turcarum receſſerunt, & Turcis, Iudæis ac Græcis omnibus in ditione ſua degentibus, promiſcuè cæſis & fœdere literis vtrimque miſſis icto, Tranſyluanorum protectioni ſe ſubmiſerunt, & iiſdem coniuncti, Turcis bellum inferre cœperunt.* 1595

Menſe Ianuario pax perpetua inter duo ampliſſima regna, SVECORVM & MOSCORVM, poſt triginta fermè annorum bella, breuibus induciis ſubinde interpolata, ſingulari Dei beneficio, per Legatos SIGISMVNDI Regis Sueciæ & Poloniæ, THEODORI Magni Ducis Moſcouiæ, & RVDOLPHI II. Imp. Rom. ſancita eſt.

In Gallia HENRICVS IIII. Nauarrogalliæ Rex bellum aduerſus HISPANOS terra mariq; apertum denũtiari, & in finib. omnium prouinciarũ ad tubæ ſonitũ exclamari

Digitized by Google

1565 *ri iuſſit exeunte Ianuario. Idem edictum nomine* PHILIPPI II. *Regis Hiſpaniarum contra* GALLOS *Bruxellis ſub initium menſis Martii promulgatum eſt.* 1595

CRACOVIÆ, die 6. Febr. St.N. incoata ſunt Comitia regni Poloniæ, in quibus Imperatoris Romani, Ordinum Vngariæ, Principis Tranſſyluaniæ, & Michaëlis Valachiæ Tranſalpinæ Principis Legati in ſolenni Procerum & Senatorum regni conſeſſu à Sigiſmundo Rege Poloniæ copias auxiliares contra Turcas petierunt. Verum nihil in his Comitiis certi conſtitutum: quin potius ea, quæ implicata hæsêre, ad nouas deliberationes reiecta ſunt.

RVDOLPHVS II. Imp. Rom. cum SIGISMVNDO Bathoreo Chriſtophori filio, Tranſſyluaniæ Principe, & adiunctis ipſi MOLDAVIS & VALACHIS, ſocietatem & fœdus aduerſus Turcas certis conditionibus iniit hoc ipſo menſe Februario.

CAROLVS Comes Mansfeldiæ, Petri Erneſti filius, Pragæ ab Imp. Rom. conſuetis ceremoniis Equitis Aurati dignitate, & titulo Principis Rom. Imperii, die 28. Aprilis, St. N. inſignitus, & Vicarius Archiducis MATTHIÆ (ſupremi exercitus Cæſarei aduerſus Turcas Imperatoris) creatus eſt.

AARON Moldauiæ Princeps & Vaiuoda, ob proditionis ſuſpicionem, literis interceptis aliisq́; indiciis confirmatã, iuſſu Sigiſmundi Tranſſyluaniæ Principis captus, & Albã Iuliam, die 24. Maij, adductus, eique STEPHANVS *Roſuuanus Tranſſyluanus in Moldauia dominatu ſubſtitutus eſt.*

FERDINANDVS Comes ab Hardeck Iaurinenſium Præfectus, ob arcem illam SINANI Baſſæ Veziri, neglecta & violata iuriſiurandi religione, deditam, manu dextra ferro prius amputata, capite truncatur Viennæ Auſtriæ, vna cum Nicolao Berlinio Lotharingo, ædili & excu-

Aaa biarum

Digitized by Google

5565 biarum Iaurinenſium præfecto, 15. Iunij, St. N. 1595

Hanum & Caſtilletum, Picardiæ oppida non ignobilia, PETRVS Comes Fontanus Hiſpanus menſe Iunio expugnauit & occupauit.

CAROLVS Princeps & Comes Mansfeldiæ, exercitus Cæſarei præfectus, STRIGONIVM arcem Vngariæ ad Danubium munitiſſimam exercitu viginti millibus militum inſtructo, ipſis Calendis Iulij, St.N. obſidere cœpit.

BABOTZCA 5. Sigetho miliaribus diſtans, à Cæſareanis militibus capta & expugnata eſt, 30. Iulij, St.N.

GALLI Dorlentio in confinibus Picardiæ ab Hiſpanis obſeſſo ſuccurrere cupientes, ab Hiſpanis Duce PETRO Comite Fontano 24. Iulij St. N. prælio victi & ſuperati ſunt: in quo ipſe VILLERIVS Rotomag. præfectus, Galliæ Amiralius, vnà cum aliis quibuſdam proceribus, plurimiſque nobilibus caſus occubuit. Vnde oppidum ipſum arte & naturâ loci munitiſſimum vnà cum arce, die 31. Iulij, St. N vi expugnatum, incolis & præſidiariis Gallis vltra 1500. Tribunis, Centurionibus, aliiſque militum præfectis 40. ibidem partim cæſis partim vulneratis & captis, in Hiſpanorum poteſtatem peruenit.

MAHVMETES Græciæ Beglerbegus, SINANIS Vezitis Baſſæ filius, ad Strigonium à Carolo Mansfeldio profligatur.

Vere & æſtate anni huius in Hollandia, Geldria, tractu Rhenano, Auſtria, Bohemia, Saxonia, Miſnia, Luſatia, Sileſia, aliiſque Germaniæ locis, ſtupenda & inſolita extitit aquarum inundatio: quæ non tantum vicos pagoſque plurimos deſtruxit: verùm etiam homines & magnam pecorum multitudinem abſorpſit & ſuffocauit.

Ampliſſima THEODORI Magni Moſcorum & Ruſſorum Ducis Legatio, die 16. Auguſti, St. N. Pragam aduenit: & die 30. eiuſdem menſis à RVDOLPHO II. Imperat. primum audita eſt, ei-

Digitized by Google

5565 demq; loco auxilii contra Turcas precioſiſſimum theſaurum obtulit, & fœdus ac perpetuam amicitiam Principis ſui nomine expetiuit. 1595

FRANCISCVS Dracus & IOHANNES Hauukius, Equites Anglici, ſub initium Auguſti in AMERICAM ſiue INDIAM OCCIDENTALEM, nauigant, HAVANAM, ampliſſimum CVBÆ Inſulę, auri & cupri fodinis abũdantis, Emporium, expugnaturi. Sed vtroq; Duce dyſenteriâ exſtincto, nihil memorabile geſtum eſt.

In VALACHIA Tranſalpina, die 23. Auguſti St. N. SINANEM Baſſam Vezirem profligant Tranſſyluani.

HENRICVS IIII. *Nauarrogalliæ Rex abſolutionem à fulmine excommunicationis, an.* 1593. *per Ludouicum Gonzagam Niuerniæ Ducem petitam, tandem miſſis Romam legatis ſuis, à* CLEMENTE *VIII. Pontifice Romano, die* 17. *Septemb. St. N. obtinuit, & in gremium Romanæ Eccleſiæ receptus eſt. Ad cuius rei memoriam poſtmodum anno* 1596. 3. *Maij Romæ Columna marmorea ad ædem S. Antonii erecta eſt.*

STRIGONIVM deditione occupatur à Matthia Archiduce Auſtriæ Calend. Sept. St. N.

PHILIPPVS & ERNESTVS CASIMIRVS, Iohannis filii, Comitis Naſſouii fratres, & ERNESTVS Comes Solmenſis, in Sylua Dinslacenſi, non procul à Lippa fluuio ab Hiſpanis die 2. Sept. St. N. oppreſſi; cum animosè confligendo hoſtium ſuorum multitudini exigua equitum manu fortiter reſtitiſſent, tandem cæſi & capti ſunt. Inter quos PHILIPPVS Naſſouius equitum ductor & præfectus generalis, Neomagenſium gubernator, & ERNESTVS Solmenſis, Comites, lethaliter vulnerati, paulò poſt Rhinobergæ obierunt. ERNESTVS verò Philippi frater, λύτρῳ perſoluto, ad ſuos dimiſſus eſt.

VIZZEGRADVM (*Germanicè Plindenburg*)

5565 ſupra Budam arx (quæ olim theca Coronæ regni Vngariæ habita eſt) in altiſſima rupe ſita, & foſſâ 12. pedum ſaxis inciſâ, cincta, probéque munita, à copiis Cæſareanis, die 21. Septembr. St. N. expugnata: & PETRINIA quoque caſtellum Croatiæ ad fluu. Colapim non ignobile, vnà cum HRASTOVIZIA die 24. menſis eiuſdem St. N. in Chriſtianorum poteſtatem conceſſit. 1595

CAMERACVM *Vrbs in finibus Picardiæ Hannoniam verſus celeberrima, poſt grauiſſimam duorum menſium obſidionem, vnà cum caſtello ſitu & opere inexpugnabili, à Balygnio præfecto Gallico, poſtquam annos 14. eam tenuiſſet,* PETRO *Comiti Fontano Hiſpano, die 9. Octob. deditum, & præſidiarij Galli & ac Heluetij cum armis, vexillis & impedimentis ſuis, incolumes dimiſſi ſunt.*

MOLDAVIA à POLONIS occupatur.

MAXIMILIANVS Archidux Auſtriæ, Caſtellum S. Nicolaí, Saruuaſcham, Bekeſcham, Erdeckum & Czongradum, arces infra Solnockum verſus Gyulam ſitas, occupat.

VALACHIA Tranſalpina à Tranſſyluano recuperatur.

GENOA *ſuperioris Vngariæ propugnaculum, non procul à Gyula, à Tranſſyluanis & Varadienſium copiis, die 23. Octobr. St. N. deditione captum. Vnde & paulò poſt Vilagozuar, Panckota, Feltot, VVarſocz, Beczkerek, Siry, Lagk, Eperyes, Arad, Solymos & Totuuaradya arces in eorundem poteſtatem peruenerunt.*

STEPHANVS *Roſuuanus Moldauiæ Vaiuoda, dum regionis iſtius dominatum, quo non multò ante à Polonis expulſus fuerat, recuperare conatur, à* HIEREMIA *Mogila Moldauorum Principe & Coſaccis, menſe Decembri, multitudine ſuperatus, cum ſuis copiis cæſus, ipſe verò captus & viuus palo adfixus eſt.*

CHRISTIANVS Princeps Anhaltinus coniugem duxit illuſtrem & generoſam Comitiſſam ANNAM, Arnoldi Comitis Benthemii & Teck-

lebur-

5565 leburgici filiam, nuptiis 3. Iulij, St. V. Lorbaci in Electorali Palatinatu celebratis.

IOHANNES GEORGIVS Princeps Anhaltinus matrimonium iniuit, cum Iohannis Caſimiri Comitis Palatini ad Rhenum relicta filia vnica DOROTHEA, ſacro nuptiali in Electorali aula Heidelbergenſi feliciter peracto, 31. Aug. St. V.

SIGISMVNDVS Tranſſyluaniæ & Valachiæ Princeps, cum MARIA CHRISTINA (alii Chriſtierna) Caroli Archiducis Auſtriæ filia, die 5. menſis Martii, St. N. ſibi Grætii in Stiria præſente Legato ſuo Stephano Botſckay legitimè deſponſata, nuptias celebrauit in Metropoli Tranſſyluaniæ Alba Iulia, die 6. Auguſti, St. N.

HENRICVS Dux Bullionæus, & Vice Comes Turainius, nuptias ſecundas cum ELISABETHA Flandrica, Wilhelmi Principis Auraici filia, ex Carola Mompenſeria progenita, circa hiemem, Sedani in Gallia celebrauit.

MAXIMILIANVS, Guilielmi filius, Dux Bauariæ, nuptias celebrauit in Lotharingia cum ELISABETHA, Caroli Ducis Lotharingici filia, menſe Februario.

PHILIPPVS Comes ab Hohenlohe, Baro in Langenberg, poſtquam per annos 23. Ordinibus Belgici confœderatis militârat, & variâ ſæpenumerò cum hoſtibus fortunâ decertârat, MARIAM Wilhelmi Naſſouiæ Principis Auraici filiam, ex Anna Egmondana natam, vxorem duxit, nuptiis die 7. Febr. in arce Burena celebratis.

GEORGIVS EBERHARDVS Comes Solmenſis, Ordinum Belgici Hulſtenſis in Waſia Flandriæ prouincia gubernator, coniugio ſibi iunxit SABINAM Comitiſſam Egmondanam, Lamorali Comitis Egmondani relictam filiam, ex Sabina Palatina prognatam, nuptiis Delphis in Hollandia menſe Martio ſolenniter peractis.

5565 Nati ſunt: 1595

I. *VLADISLAVS, Sigiſmundi III. Suecorum & Polon. Regis filius, 9. Iulij, St. N. Cracouiæ.*

II. GEORGIVS RVDOLPHVS, Ioachimi Friderici filius, Dux Sileſiæ Lignicenſis & Bregenſis, die 22. Ianuarij, St. N. veſperi hora 7. Bregæ.

III. GEORGIVS VVILHELMVS. Iohannis Sigiſmundi Marchionis Brandeb. filius 3 Nouemb. St. V. intra horam 3. & 4. pomeridianam, Coloniæ ad Sueuum.

Obierunt:

I. AMVRATHES III. Turcarum Rex decimus quartus & SEXTVS Imp. Orientis, paroxyſmis Epilepticis (vel vt alii volunt nephritide) extinctus 18. Ianuarij, St. N. ætat. 47. regni 21. à morte Amuratis II. 144. aui ſui Solymanni, 29. Huic ſucceſſit MAHVMETES III. filius natu maximus, æt. 31. qui regni auſpicia pro more gentis 18. fratrum cæde conſecrauit, & iugulatos cum patre ſepeliuit.

II. FERDINANDVS Archidux Auſtriæ Senior, Ferdinandi Imp. filius, Maximil. II. & Caroli frater, 24. Ianuarii, St. N. æt. 66. Oeniponte.

III. ERNESTVS Archidux Auſtriæ, Rudolphi II. Imp. Rom. frater, Princeps benignus, clemens & pacificus, gubernator prouinciarum Belgicarum recens ab Hiſpaniæ Rege conſtitutus, noctu die 20. Februar. St. N. ætat. 42. Bruxellis. Huic vſque ad ALBERTI Archiducis Auſtriæ aduentum ſucceſſit PETRVS de Guſman Comes Fontanus Hiſpanus.

IIII. IOHANNES FRIDERICVS II. Dux Saxoniæ captiuus, die 9. Martii, inter h. 7. & 8. veſpertinam, Stiræ oppido Auſtriæ, ætat. 66. m. 5. ea ipſa die in cœleſtem patriam ab exilio ex captiuitate in æternam libertatem euocatus, qua in eam ante annos 28. integros fuerat ex patria & libertate abductus.

V. BAR-

1565 V. Barbara, filia Ioachimi II. Elector. Brandeburgici, Ioh. Georgii Electoris ſoror, Georgij Ducis Lignicenſis & Bregenſis vidua, die 2. Ianuarij, æt. 68.

VI. Eliſabetha Magdalena, Ioachimi II. Elect. Brand. filia, Ioh. Georgii Elect. Brandeburg. ſoror, Franciſci Ottonis Ducis Luneburgenſis vidua, die 22. Auguſt. St. V. hora 12. meridiana, ætat. 56. m. 9. d. 14. viduitatis anno 36. Coloniæ ad Sueuum.

VII. Carolvs Princeps & Comes Mansfeldius, prudentiæ, fortitudinis & peritiæ militaris laude celebris, Regis Hiſpaniæ in Belgico Thalaſſiarchus, & exercitus Cæſarei contra Turcas Dux & Imperator, in ipſo rerum in Vngaria exigui temporis ſpatio præclarè geſtarum limine dyſenteria extinctus Comaræ, die 14. Aug. St. N. intra 8. & 9. horam veſpertinas, ætat. 52. Fuit enim natus anno 1543. quo ipſo Strigonivm, conſilio ipſius & ductu hoc anno recuperatum, à Turcis expugnatum & occupatum fuerat.

VIII. Antonivs Luſitanus, Ludouici filius, Emanuelis Portugalliæ Regis nepos, menſe Septembri, æt. 65. Lutetiæ Pariſiorũ. Reliquit duos filios, Carolum Emanuelem & Chriſtophorum.

IX. Ivlivs Comes Salmæ & Neoburgi ad Oenũ, Maximil. II. & Rvdolpho II. Impp. Augg. ab Imperialis aulæ conſiliis, heros inclytus & generoſus, qui Martem cum Muſis feliciter iunxit, die 12. Iul. St. N. æt. 63 Gœdingæ.

X. Iohannes Septimivs, L. Baro de Lichtenſtain & Nicolſpurg, heros optimis & literis & linguis excultus, quiq; difficillimis multorum annorum peregrinationibus magnam Europæ Aſiæque partem peragrauit, belli & pacis artibus inclytus, die 10. Nouembr. St. N. ætat. 37. Viennæ Auſtriæ.

5565 XI. DITERICVS Baro à Zerotin, Dn. in Hermanſtadt & Czernikouitz, Sacræ Cæſ. Maieſt. à Conſiliis, & Luſatiæ ſuperioris Præſes, Calendis Ianuariis intra h. 11. & 12. pomerid. Budiſſinæ. 1595

XII. LEVINVS Torrentius Epiſcopus Antuerpianus, vir in omnibus linguis & artibus longè doctiſſimus, die 26. Aprilis, St. N. Bruxellis.

XIII. GVILIELMVS Witackerus Anglus, cum docuiſſet Theologiam τῷ λόγῳ καὶ τῷ τρόπῳ, Cantabrigiæ, 4. Decemb. æt. 47.

XIIII. REINERVS Reineccius Steinhemius, Profeſſor hiſtoriarum in inclyta Acad. Iulia celeberrimus, C. S. E. die 14. April. St. V. hora 4. matut. Helmeſtadii.

XV. HENRICVS Pantaleon Baſilienſis, Medicus, Philoſophus & Hiſtoricus, poſtquam in Acad. Baſilienſi docuiſſet an. 40. die 3. Martii, St. V. ætat. 72. m. 8. d. 22.

XVI. MARTINVS Schillingus, Patritius Vratiſlauienſis, Vir optimus & doctiſſimus, die 12. Iunij, St. N. Vratiſlauiæ.

XVII. M. MAVRITIVS Hellingus, Superintendens & Paſtor Eccleſiæ Norimbergenſis, ætat. 74. Norimbergæ.

XVIII. MICHAEL Neander Sorauienſis Sileſius, Vir doctiſſ. & Scholæ Ilfeldenſis ad annos 45. Rector feliciſſimus, C.S.E. die 26. Aprilis, St. V. æt. 70. Ilfeldæ.

XIX. IACOBVS RVNGIVS Theologus Pomeraniæ, 11. Ian. æt 76.

5566 *Sub finem menſis Ianuarij, ACHMETES Baſſa Temeſvarienſis, cum ſuo comitatu à Tranſſyluanis caſus, occubuit.* 1596

Principes ANHALTINI, HANOVICVS item & ISENBVRGICVS Comites, Eccleſias ditionum ſuarum à reliquiis fermenti Papiſtici repurgant, idola deſtruunt: & ritus Eccleſiaſticos Palatinis Eccleſiis conformant. AL-

Digitized by Google

5566 ALBERTVS, Archidux Auſtriæ, & Vice Rex Portugalliæ, gubernator prouinciarum Belgicarum à PHILIPPO II. Rege Hiſpaniarum conſtitutus, vnà cum PHILIPPO WILHELMO, Wilhelmi filio, Principe Auraico & Comite Burano, Bruxellas, die 11. Febr. St.N. intra horam 3. & 4. ingreſſus, & magnificè exceptus eſt.

MASSILIA Vrbs in finibus Prouinciæ maritima, ſplendida & populoſa, quæ hactenus Regi Hiſpaniarum paruerat, ab HENRICO Guiſio Duce Ianuillæo, Henrici filio, die 27. Febr. St.N. deditione capta, & expulſis Hiſpanis obedientiæ HENRICI Nauarrogalliæ Regis ſubiecta eſt.

CLISSA arx Dalmatiæ, & ſitu & opere munitiſſima, à Zenganis & Croatinis militibus (quos Vſkochos vocant) ſtratagemate militari Turcis erepta, & occupata eſt, die 7. April. St.N. quam poſtea, die 31. Maij, St.N. Turcæ cæſis Zenganorum & Croatorum copiis, proditione cuiuſdam Dalmatæ recuperarunt.

ALBERTVS Archidux Auſtriæ & Belgici gubernator, CALETVM vrbem maritimam & portum celeberrimum in Gallia Belgica die 17. Aprilis occupat.

FERA Vrbs Galliæ in Veromanduis fortiſſima, 7. menſium obſidione preſſa, tandem die 16. Maij, St. N. ab HENRICO Nauarrogalliæ Rege ad deditionem certis conditionibus coacta, ciuibus vita donata & præſidiarij Hiſpani dimiſſi ſunt, die 22. Maij, St. N.

ARDA oppidum ſitu & opere munitiſſimum, & Caleti vicinum, ab ALBERTO Archiduce Auſtriæ deditione die 23. Maij, occupatum eſt.

Claſſis ELISABETHÆ Reginæ Angliæ, ROBERTO Eſſexiæ Comite & CAROLO Houuardo ſupremo Amiralio ducibus, die 28. Iunij, St. N CALETVM Andaluſiæ expugnat, diripit, incendit.

5566 VACIAM arcem infra Nou gradum non procul à ripis Danubij, copiæ Cæſareanæ, Turcis expulſis, vnà cum arce, die 22. Iulij, St. N. expugnarunt & occuparunt. 1596

HVLSTVM oppidum in Flandriæ prouincia Waſia foſſis & propugnaculis egregiè firmatum, poſt grauem & cruentam aliquot ſeptimanarum oppugnationem, & plurimorum præfectorum ac militum ab vtraque parte internecionem, ALBERTVS Archidux Auſtriæ Belgici gubernator, die 18. Auguſti, St. N. deditione cepit.

CHRISTIANVS IIII. Rex Daniæ, Friderici II. filius, in magna Principum & procerum frequentia, die 29. Aug. St. V. ſolenni pompa Hafniæ inauguratus, & regni corona inſignitus eſt.

AGRIA arx & propugnaculum Vngariæ ſuperioris fortiſſimum, & Epiſcopali ſede nobilitatum, MAHVMETI III. Turcarum Imperatori die 12. Octobr. St. N. deditum eſt.

Die 26. Oct. St. N. MAXIMILIANVS Auſtriacus cum MAHVMETE III. ad Agriam dimicauit, & penè victor victus eſt.

Hoc ipſo anno tertiùm completur Cyclus magnus annorum 532. videlicet à nato Chriſto. Sicuti enim à condito mundo, ad natum Moſen decurrerunt anni 1596. ita viciſsim à nato Chriſto ad hunc annum decurrerunt anni 1596.

IOHANNES ADOLPHVS Dux Holſatiæ, & Archiepiſcopus Bremenſis coniugem duxit AVGVSTAM, Friderici II. filiam, Chriſtiani IIII. Regis Daniæ ſororem, die 30. Auguſti, St. V. Hafniæ in arce regia.

PHILIPPVS LVDOVICVS, Hanouiæ Comes, matrimonio ſibi iunxit CATHARINAM Belgicam, Wilhelmi Principis Auraici, & Comitis Naſſouij filiam, nuptiis menſe Octobri Dillenbergæ celebratis.

Nati

Digitized by Google

5566 Nati ſunt. 1596

I. *FRIDERICVS V. Friderici IIII. Electoris Palatini ad Rhenum filius primogenitus, die 16. Auguſti, St. V. hora 8. veſpertina, Amberga.*

II. *IOHANNES CASIMIRVS, Iohannis Georgij filius, Princeps Anhaltinus, die 7. Decembris, St. V. Deſſauia.*

Obierunt:

I. Anna Iagellonia, Sigiſmundi I. Regis Poloniæ filia, Sigiſmundi Auguſti ſoror, Stephani Bathorei relicta vidua, Regina Poloniæ.

II. Georgius Haſſiæ Landgrauius, Philippi filius, Guilielmi & Ludouici Haſſiæ Landgrauiorũ frater, die 6. Feb. St. V. intra h. 2. & 3. antelucanam, æt. 49. Darmſtadij: relictis poſt ſe 4. filiis, Ludouico, Philippo, Friderico & Henrico: ex quib. Ludouicus primogenitus paternas ditiones gubernat.

III. Fridericus IIII. Friderici III. filius, Dux Sileſiæ Lignicenſis & Bregenſis, die 6. Aprilis, St. N. ætat. 44. nulla ex tribus Vxoribus maſcula ſobole relicta. Vnde Ducatus Lignicensis ad Ioachimum Fridericum Ducem Lignicenſem & Bregenſem defuncti patruelem, iure hæreditario deuolutus eſt.

IIII. Vlricus Dux Megapolitanus, anno ætatis 63. menſe Maio.

V. Philippus Dux Brunſuicenſis in Grubenhagen, Philippi filius, vltimus inter ſex fratres, ſine liberis, die 3. Aprilis, St. V. deceſſit. Huius ditionem Henricus Iulius Dux Brunſuicenſis ſingulari celeritate ſolus occupauit.

VI. Ernestus & Avgustus, Iohannis filij, Duces Holſatiæ fratres, in prælio Agrienſi à Turcis cæſi occubuerunt, Menſe Octobri.

VII. Bernhardus. Ioachimi Erneſti filius, Princeps Anhaltinus, copiarum equeſtrium è Saxonia ſuperiori aduerſus Mahumetem III. Tur-

5566 Turcarum Imp. ductor, ex pugna ad pagũ Kereſteſch prope Agriam, non ſine præclara bellicæ virtutis laude & decore, in patriam rediturus, febri ardenti extinctus Tirnauiæ Pannoniæ oppido, die 4. Dec. poſt horam 7. veſpertinam, St. N. ætat. 25. m. 2. d. 2. 1596

VIII. Andreas Ierinus Epiſcopus Vratiſlauienſis, Princeps pacificus, doctus & ſapiens, die 4. Nouembr. St. N. Vratiſlauiæ, Epiſcopatus ſui an. 11.

IX. Adamus de Noua domo, Sacræ Cæſ. Maieſt. Conſiliarius, & ſupremus regni Bohemiæ Burggrauius, die 24. St. N. Pragæ.

X. Franciscus Dracus, Eques auratus, & Angliæ Amiralius, poſtquam conſilio, celeritate & armis res magnas mari geſſerat, in tertia expeditione maritima Americana, verſus Indiam Occidentalẽ ſuſcepta, Oceanico profluuio ventris correptus, obijt die 28. Ianuarij manè in portu maritimo, qui vocatur Porto bello, ætat circiter 46.

XI. Iohannes Philippus Baro Altoſaxius, in ipſa merenda à fratris filio, Hulticho Georgio, huius patre ſpectante, nefariè impetitus & lethalibus vulneribus confectus octauo poſt die 12. Aprilis obijt. Hic Cainus an. 1601. eodem menſe Viennæ ob varias cædes ἀμετανοήτως iuſſu Cæſaris ita decollatus eſt, vt humerum vna cum capite vno ictu carnifex præſcinderet.

XII. Christophorus Dragonius, Nobilis Hiſpanus, arcis Antuerpianæ Præfectus, & veteranus militum Dux, bellis in Belgico geſtis clarus, die 4. Ianuarij, St. N. æt. 89. Antuerpiæ.

XIII. Septimius Florens Chriſtianus Henrici IV. Nauarro-Galliæ Regis præceptor, ætatis 59.

XIV. Lambertus Danæus Theologus Gallus, cuius plurima erudita extant ſcripta Theologica, circa

5566 circa initium anni, Ortheſij, oppido ad montes Pyræneos ſito. 1596
XV. IACOBVS Kimedoncius Belga, Theologus & Profeſſor Acad. Heidelbergenſis, peſte extinctus die 26. Nouemb. St. V. Heidelbergæ.
XVI. HIERONYMVS Panſchmannus I.C. CL. Aulæ Saxonicæ Septemviralis Senator, idemque in Iudicio ſupremæ Cameræ ſupra 13. an. integros adſeſſor, præclaro illo Quæſtionum Iuridicarum opere poſthumo, monimento ingenij ſempiterno poſt ſe relicto, deceſſit an. ætat. 55.
XVII. IANVS Douza, Iani filius, iuuenis ſummo ingenio, excellente doctrina, & amabili morum ſuauitate, fatis conceſſit Lugduni Batauorum die 21. Decembr. ætatis anno 24. cum domum rediiſſet ex peregrinatione cum præſtantiſſimo Philippo Mornæo fil. & Petro Perillæo, per aliquot regna & regiones obita.
XVIII. SIGEFRIDVS Saccus, S. Theolog. D. & Metropolitanæ Eccleſiæ Magdeburg. Paſtor, cuius didactica quædam in Theologicis extant ſcripta, apoplexia extinctus, die 2. Septembr. hora 5. veſpertina, St. V. ætat. 70. Magdeburgi.
XIX. LAMBERTVS LVDOLPHVS Helmius Pythopæus Dauentrienſis, Oratoriæ & Poëticæ facultatis in Acad. Heidelberg. per annos 33. Profeſſor, die 29. Ianuarij, ſub horam noctis 12. St. V. ætat. 60. Heidelbergæ.
XX. FRIDERICVS Sylburgius Haſſus, vir eruditiſſimus, & de bonis literis bene meritus, febri ardenti correptus, die 16. Februarij, St. V. Heidelbergæ.
XXI. PETRVS Ximenius Luſitanus, vir in omni facultatum genere doctiſſimus, ætat. circiter 70. Coloniæ Agrippinæ.
XXII. SINANES Baſſa Vezires, natione Epirota, qui regnum Tunetanum Anno 1574. Hiſpanis, eripuit,

5566 eripuit, & hoc etiam poſtremo bello Turcico ſummus exercitus Turcarum contra Chriſtianos Imperator fuit, apoplexia tactus (vt quidam referunt) Beligradi, ineunte Menſe Maio, ætat. 84. In huius locum, IBRAHIMES Baſſa, Amuratis III. defuncti gener, à MAHVMETE III. Imp. Turc. ſuffectus, & paulò pòſt, propter timaria, ſiue poſſeſſiones militares nimis licenter diſtributas, loco motus, eidemque MAHOMETES Baſſa ſubſtitutus eſt. 1596

XXIIII. LEONHARDVS Thurnheuſer Aſtrologus in Germania celebris, Coloniæ, 8. Sept.

5567 *MAVRITIVS Princeps Auraicus, exercitus vnitarum Belgici prouinciarum ſummus Imperator, lectiſſimas quatuor veteranorum Germanorum & Hiſpanorum peditum legiones, & quinque equitum turmas, ſub ductu Comitis Varraſii, Domini de Balanzon, die 24. Ianuarij, St. N. ſub ipſum crepuſculi tempus prope Turnhutum in Campinia ad Syluam Thyllenſem oppreſſit, fugauit atque diſſipauit: & cæſis cum Comite Varraſio, copiarum duce ſupremo, circiter bis mille militibus, ducentis (inter quos multi Tribuni militares & Centuriones reperti fuerunt) captis, vexillis peditum circiter 38. hoſtibus ereptis, victoriam cum præda non contemnenda conſecutus eſt: ipſamq; arcem Turnhutanam die ſequenti deditam occupauit.* 1597

SIGISMVNDVS Princeps Tranſſyluaniæ dignitatem ordinis aurei velleris ſibi à RVDOLPHO II. Rom. Imp. beneficio PHILIPPI II. Regis Hiſpaniarum conſuetis ceremoniis collatam, Pragæ die 6. Martij, St. N. accepit.

AMBIANVM metropolis Picardiæ non tam ſitus opportunitate, quàm propugnaculorum firmitate munitiſſima & ampliſſima, ab Hernantello Portocarrera Hiſpano, Dorlentij gubernatore & Duce Aumalio, mirabili planè ſtratagemate militari, die 11. Martij, St. N. ex inſperato occupata eſt.

TATTA

5567 TATTA & PAPA in Vngaria à Cæſareanis recuperantur. 1597

MAVRITIVS Princeps Auraicus Bergam ad Rhenum vel Rhenobergam, Mœrſiam, Alpenum, Grollam Bredefortum, Enſchedam, Oldenſelam, Oetmarſum, Goëram & Lingam Ordinum poteſtati ſubiicit.

AMBIANVM Picardiæ metropolis, HENRICO Nauarrogalliæ Regi die 25. Septembr. St. N. certis conditionibus dedita.

In Comitiis Imperij RATISBONÆ celebratis non niſi de bello Turcico continuando agitur.

Peſtilentis luis contagia hoc anno in Palatinatu, Haſſia, Thuringia & Saxonia inferiori Lubecæ, Hamburgi, Brunſuigæ, Magdeburgi, Erfordiæ, & paſſim alibi atrociter graſſata ſunt, multaque hominum millia è medio ſuſtulerunt.

CHRISTIANVS IIII. Rex Daniæ, matrimonio ſibi iũxit ANNAM CATHARINAM Marchioniſſam Brandeburgicam, Ioachimi Friderici Adminiſtratoris Archiepiſcopatus Magdeburg. & March. Brandeb. filiam, nuptijs Haderslebiæ, die 27. Nouemb. celebratis.

CAROLVS EMANVEL Princeps Portugalliæ, Antonij Portugalliæ Regis filius, coniugem duxit ÆMYLIAM Naſſouiam, Wilhelmi Principis Auraici filiam, ex Anna Saxonica prognatam, in Belgio.

Nati ſunt:

I. IOHANNES, Iohannis Georgij Elect. Brandeb. filius, Marchio Brãdeburgicus, die 13. Iul St. V. Coloniæ ad Sueu.

II. IOHANNES PHILIPPVS Dux Saxoniæ, Friderici VVilhelmi Adminiſtratoris Electoratus Saxon. filius, die 25. Ianuarij, St. V. hora 6. matutina, Torgæ.

Obierunt:

I. ALPHONSVS Dux Ferrariæ, Marchio Eſtẽſis, die 26. Oct. St. N. Ferrariæ ſine liberis. Ducatũ Ferrarienſẽ CÆSAR Eſtenſis, defuncti Ducis frater patruelis,

&ab

5567 & ab eodem hæres ac ſucceſſor teſtamento inſti- 1597
tutus obtinuit: Verum cum anno ſequenti à CLEMENTE VIII. Pontifice Romano feudi Domino fulmine excommunicationis percuteretur, armiſq; hoſtiliter peteretur, eundem Pontifici Romano facta tranſactione occupandum conceſſit.

II. FRIDERICVS, Wolfgãgi filius, Comes Palatinus Rheni, Fridericoburgi ad Vohenſtrauſſum, die 17. Decembr. ætat. 40. m. 4. d. 11. abſque hærede maſculo.

III. WILHELMVS Tertzka, Baro Bohemus, heros ac bellator fortis, qui poſtquam in bellis Vngaricis ad Strigonium, ad Hatuuanum, & tandem in obſidione Agriæ ſtrenuè rem geſſiſſet, arceque à præſidiariis dedita, à Turcis ibidem cum reliquis præfectis captus fuiſſet, mœrore animi extinctus obijt Beligradi in Turcica captiuitate, circa menſem Aprilem.

IIII. IOHANNES à Bernſtain, Baro Bohemus, virtute ac prudentia militari inclytus, in ipſa obſidione arcis Iaurinenſis in ſuburbio ibidem occaſionem inſtituendi ſtratagematis captaturus, die 30. Septemb. St. N. hora 7. matutinâ globo tormentario maiori ictus occubuit.

V. IOACHIMVS à Beuſt in Planitz IC. generis nobilitate, & rerum vſu clariſſimus, & quatuor Elect. Saxoniæ Conſiliarius, C. S. E. die 4. Febr. St. V. ætat. 75. fermè completo, Planitzij prope vrbem Cygnæam.

VI. IOHANNES Reymannus I.V.D. olim Epiſcoporum Vratiſlauienſium, poſtea verò Ioachimi Friderici Ducis Lignicenſ. & Bregenſ. Cancellarius, conſilio & eloquentia præſtans, die 21. Oct. St. N. circa h. 5. matutinam, æt. 53. in patria ſua Leobergæ Sileſiorũ. Ei ſucceſſit in munere Cãcellariat⁹ ANDREAS Heugel à Polokuuitz I.V.D.

VII. CA-

5567 VII. CAROLVS Barth. I. V. D. Iohannis Georgii Elect. Brandeb. Conſiliarius, & Nouæ Marchiæ Cancellarius, die 6. Febr. St. V. noctis hora 2. æt. circa 50. Cuſtrini. 1597

VIII. IOHANNES Poſthius Germersheimenſis Palatinus, Medicus & Poeta clariſſ. & in omni genere literaturæ vir excultiſſimus, quondam Epiſcopi VVirtzburgenſis, ſed proximis ante mortẽ annis Friderici IV. Elect. Palat. Archiater, C. S. E. Mosbaci 24. Iunii St. V. ætat. 60. ſepultus Heidelbergæ in templo Petrino.

IX. CASPAR Cruciger, Theologus doctiſſimus, C. S. E. die 16. Aprilis, St. V. ætatis 72. Caſſellis in Haſſia.

X. IODOCVS Nahumius Süntzheimenſis Palatinus, Theologus, quondam Scholæ Herbornenſis profeſſor, & Eccleſiæ ibidem Paſtor, C. S. E. Hanoniæ.

XI. MARTINVS Kinnerus à Scherffenſtain, Vir doctiſſimus, Muſicus & Poeta egregiè præſtans, qui de nulla re magis ſolitus fuit gloriari in vita ſua, quam quod fuiſſet per annos multos & auditor, & familiaris Philippi Melanchthonis, die 24. Aprilis, St. N.

XII. Hoc anno mortui ſunt in Italia ALDVS, Paulli F. Aldi Magni nepos, Manutius, ſub finem mẽſis Octobris Romæ: & in Galliis PETRVS Pithæus: qui duo crediti ſunt inter homines doctos priuatos poſſediſſe Bibliothecas præſtantiſſimas, & copia bonorum librorum, ac præſertim veterum ſcriptorum ampliſſimas.

XIII. SVFFRIDVS Petri Leonardenſis Friſius I C. & hiſtoricus, C. S. E. hoc etiam anno obiiſſe ſcribitur Coloniæ Agripp. æt. circa 57. vel 58.

XIV. HIERONYMVS Commelinus Gallus, Typographus erudítiſſimus, die 27. Nouemb. St. V. Heidelbergæ.

5568 *Bellum inter CLEMENTEM VIII. Pontificem Romanum, & CÆSAREM Eſtenſem propter Ducatum Ferrarienſem anno præcedenti exortum, amica tranſactione die 31. Ianuar. St. N. componitur. Pontifex Romanus Ferrariam obtinet: Cæſar verò Eſtenſis Regium Lepidi, Mutinam & alias vrbes retinet: & à RVDOLPHO II. Imp. Romani Imperii Princeps & Dux Regii, Mutinæ & Carpi creatur.* 1598

IAVRINVM Vngariæ propugnaculum auſpiciis ADOLPHI Baronis Schvvartzenbergii, adminiculo Petarræ recuperatur, 29. Martii, St. N.

SIGISMVNDVS Tranſyluaniæ Princeps, mutato vitæ inſtituto, RVDOLPHO II. Rom. Imp. regionem ſuam TRANSYLVANIAM occupandam, poſſidendam & contra Turcas defendendam Albæ Iuliæ in conuentu Ordinum Tranſyl. præſentibus Imp. Legatis, die 4. Aprilis, St. N. tradit. Ducatus Sileſiæ Oppolienſem & Ratiborienſem ex pacto occupat, cũ annua quinquaginta millium ioachimicorum penſione: ſed facti pœnitentia ductus poſt menſes duos per Poloniam Claudiopolim redit. Tranſyluanorum exemplum ſecutus MICHAEL Valachiæ Tranſalpinæ Vaiuoda, vna cum ſuis ſubditis menſe Iunio Legatis Imp. ſimiliter homagium præſtitit.

PAX PVBLICA inter PHILIPPVM II. Hiſpaniæ, HERICVM IV. Nauarrogalliæ Reges, adiuncto vicino CAROLO EMANVELE Sabaudiæ Duce, die 2. Maii ſancita Veruini; & poſtea menſe Iunio Lutetiæ Pariſiorum & in aliis Galliæ locis, in Hiſpania, Belgio & Sabaudia magna ſolennitate & incredibili penè omnium lætitia promulgata eſt: in quam tamen Regina ANGLIÆ & vnitæ BELGICI Prouinciæ non conſenſerunt.

PAX RELIGIONIS inter PONTIFICIOS & REFORMATOS in Gallia, permiſſu HENRICI IV. Nauarrogalliæ Regis eodem menſe Iunio ſancita & publicata.

AQVIS

Digitized by Google

1568 AQVISGRANENSES à Rudolpho Imp. Rom. decreto publicè edito menſe Iulio proſcribuntur. 1598

PACE inter Hiſpanos & Gallos ſancita & cõfirmata, HENRICVS Rex Galliæ, Caletum, Ardam, Dorlentium, Caſtilletum, Capellam, Monthulinum & Blauetum, Britanniæ Armoricæ arcem munitiſſimam, ab Hiſpanis, vigore tranſactionis recipit.

Cæſareani in Vngaria inferiori arces aliquot occupant, menſe Auguſto.

SIGETVM arx Vngariæ munitiſſima, fortitudine ac cæde Nicolai Comitis Serinii notiſſima, incendio die 6. Aug. St. N. circa meridiem diuerſis in locis repente exorto, vna cum tribus oppidis tota fere conflagrat.

SIGISMVNDVS III. Rex Sueciæ & Poloniæ infelici ſucceſſu in Sueciam nauigat.

HISPANI, Duce FRANCISCO de Mendoza, Admirante Arragoinæ, menſe Semptembri, magnis copiis in Ducatum Iuliacenſem irruperunt, ac inde in terram Cliuenſem Comitatum Marchiæ, & Epiſcopatum Monaſterienſem progreſſi, vltra & cis Rhenum plurima oppida & arces partim vi partim deditione, menſib. Octobri, Nouembri & Decembri occuparunt.

Menſe huius anni Octobri Turcæ BVDAM contra Chriſtianos, Chriſtiani VARADINVM in finibus ſuperioris Vngariæ propugnaculum, cõtra Turcas defenderunt.

ROMAE tanta tamq; inſolita die 23. Decemb. St. N. extitit fluuii Tyberis eluuio & inundatio: vt pleraſq; ædes in ipſius Vrbis meditullio ſitas ad medietatem vſq; eluerit; & fundamẽta illarũ ita cõuulſerit: vt nulla ferè Vrbis aliàs ampliſſima pars reperta fuerit: quã tignis ac tibicinib. fulſulcire & ſuſtẽtari nõ oportuerit: multis adhibitã collapſis, reliquis caſum & ruinã in horas minitantibus. In hac eluione, præter magnã pecorũ in cãpu hinc inde ſuffocatorũ

1568 *multitudinem, mille & quingenti circiter homines perierunt. Damnum verò Vrbi illatum multis aureorum miriadibus æſtimatur.* 1598

Terræmotus Thuringiam, Saxoniam & Miſniam die 26. Decemb. St. N. grauiter concuſſit.

ALBERTVS Archidux Auſtriæ & MARGARITA Caroli Archiducis Auſtriæ filia, PHILIPPI III. Regis Hiſpaniarum ſponſa, die 13. Nouembr. St. N. Ferrariam ingreſſi, incredibili pompa ac ſolennitate nomine CLEMENTIS VIII. Pontificis Romani excepti ſunt. Die 15. Nouem. nuptiale ſacrũ inſtitutũ: vbi poſt pactorum dotaliũ in ſummo tẽplo publicationem & prælectionem, præſentib. aliquot Principibus, multis Comitibus, Baronibus, Cardinalium collegio, magno Epiſcoporum numero, & exterorum quoq; quorundam Principum ac procerum legatis, ipſe PONTIFEX ROM. primò ALBERTVM Archiducem Auſtriæ & Belgici gubernatorem nomine ac mandato PHILIPPI III. Regis Hiſpaniæ cum MARGARITA noua Regina; Ducisſam verò de SESSA, nomine ac mandato ISABELLÆ CLARÆ EVGENIÆ Principis Hiſp. Philippi Regis III. Hiſp. ſororis, cum ALBERTO Archiduce Auſtriæ, ſumma ceremoniarũ feſtiuitate coniunxit & copulauit: pompa nuptiali tridui ſpacio plurimorum ſpectaculorum varietate ſplendidiſſimè & magnificentiſſimè peracta & celebrata.

LVDOVICVS, Georgii filius Haſſiæ Landgrauius, nuptias cum MAGDALENA Marchioniſſa Brandeburgica, Ioh. Georgii Elect. Brand. relicta filia Darmſtadii celebrauit.

Obierunt:

I. PHILIPPVS II. Rex Hiſpaniæ & Indiarum, die 13. Septembr. St. N. paulò ante horam 6. matut. ætat. 71. in monaſterio Eſcuriali, vulgò Diui Laurentii. Huic ſucceſſit PHILIPPVS III. filius vnicus

1568 cus, Rex Hiſpaniæ, cui pater viuus adhuc regium diadema imponi curauerat. 1598

II. Anna Regina Poloniæ, Sigiſmundi III. Sueciæ & Poloniæ Regis coniunx, Caroli Archiducis Auſtriæ filia, die 10. Febr. St. N. VVarſauiæ.

III. Theodorvs Magnus Dux Moſcouiæ & Ruſſorum Imperator, ſub initium Ianuarii ætat. 36. imperii an. 14. Cumque ſobolem nullam reliquiſſet, de nouo Principe, cui regni gubernacula deferrentur, diu diſceptatum, & tandem Borisivs Phedorovvitzivs Godvnovv, cujus ſororẽ germanã Theodorus Princeps defunctus in matrimonio habuerat, electus, & per Patriarcham regno inauguratus eſt.

IV. Iohan. Georgivs Marchio & Elector Brandeburgicus, die 8. Ianuarii, St. V. inter 7. & 8. horas antemeridianas, extinctus catarrho ſuffocatiuo, ætat. 72. m. 4. Coloniæ ad Sueuum. Huic in Electoratu ſucceſſit filius Ioachimvs Fridericvs Adminiſtrator Archiepiſcopatus Magdeburgenſis.

V. Richardvs, Iohannis filius, Comes Palatinus Rheni Simmerenſis, die 13. Ianuarii, St. V. noctu inter horam 12. & 1. ætat. 76. abſq; liberis obiit. Vnde Ducatum Simmerensem Fridericvs IV. Elector Palat. Rheni iure hæreditario conſecutus eſt.

VI. Henricvs, Erneſti filius, Dux Brunſuic. & Luneburg. Tannenbergæ ad Albim aulæ ſedem habens, die 17. Januar. St. V. Tannenbergæ.

VII. Philippvs Dux Bauariæ, Comes Palatinus Rheni, Cardinalis & Epiſcopus Ratisbonenſis, menſe Maio.

VIII. Neydhardvs Epiſcopus Bambergenſis, die 13. Decembr. St. N. Herbipolis.

IX. VVlricvs à Dhaun, Comes in Falckenſtein & Oberſtain, crudeliter ab Hiſpanis interfectus,

Digitized by Google

1568 ac mortuus crematus eſt, die 10. Octobris. 1598

X. Christophorus à Teuffenbach, Baro Mayrhofiæ Auſtriacus, militiæ per Hungariam ſuperiorem dux & præfectus, occupato inprimis Fillecko, victoriaque pugnæ Hatuanenſis celebris, menſe Octobri, Prægæ.

XI. Philippus Martrixius, Dominus S. Aldegundæ, Leudæ, 15. Decemb.

XII. Benedictus Arias Montanus Hiſpalenſis, Vir magnus & doctiſſimus, in patria ſua, die 6. Iulii St. N. ætat. anno, 70. Autor Editionis Bibliorum quadrilinguium Antuerpienſium.

XIII. Abrahamus Ortelius Antuerpianus, Coſmographus excellentiſſimus, Antuerpiæ die 29. Iunii, St. N. æt. 71. cũ ſæpe in morbo ſuo vocẽ iſtã vſurpaſſet: *Nihil ſe in hac vita relinquere, quo non poſſit & velit carere.* Vſus eſt annis vitæ ſuæ poſtremis loco Symboli aut Emblematis pictura orbis ſeu globi terreſtis, cum addita inſcriptione: *Contemno & orno: Mente, Manu.*

XIV. Ioachimus, Ioachimi filius, Camerarius, Medicus inclytæ Norimbergenſiũ Reip. & aliquot Principum Archiater, Philoſophus & Polyhiſtor doctiſſimus, cuius per omnem vitam fuit hoc ſtudium ſummam; vt prodeſſet omnibus, noceret nemini, &c. die 12. Octob. æt. 64. Norimbergæ.

XV. Iacobus Schollius, vtriuſq; Medicinæ Doctor, verè πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων, Illuſtriſſimæ aulæ Roſenbergicæ Archiator, peſte extinctus, die 3. Septemb. St. N. Cromauiæ.

XVI. Nathan Chytræus, olim Profeſſor Acad. Roſtochianæ, poſtea Scholæ Bremenſis Rector, C. S. E. die 27. Febr. æt. 55. Bremæ.

XVII. Thomas Hubner⁹, Ioachim. Frid. Elect. Brãdeb. Conſiliarius, Vir integerrim⁹, peſte extinct⁹ Spandouiæ in Marchia, die 28. Sept. St. V. hora 5. poſt meridiẽ, æt. 65. relicto magno ſui deſiderio amicis

1568 amicis omnib. quos habuit in locis plurimis plu- 1598
rimos. Fuit in eo præter excellentem in omni pe-
nè ſcibili (vt olim dictum eſt) doctrinã, & eximiã
eloquentiam, ſumma & pietas in Deum, & vitæ
integritas, ac amabilis morum probitas.

XVIII. LEONHARDUS Krätzheimius, Theologus & Chronolog. optimus, Lignicẽſis & Fraunſtadianæ Eccleſiæ in Polonia Paſtor, C.S.E. die 12. Decem. St.N. æt. 66. m. 2. d. 26. Fraunſtadii.

XIX. PETRUS Calaminus Sileſius, Theolog. & Profeſſor primum VVitebergæ, poſtea in Acad. Heidelbergẽſi, die 25. Nouẽb. St. V. Heidelb. æt. 42.

XX. LAURENTIUS Circlerus Sileſ.⁹, Illuſtriũ Scholarũ Goldbergẽſis in patria ſua, & Bregẽſis Rector: pluriũ illuſtris nominis diſcipulorũ, & præſertim Baronũ in Bohemia ac Morauia doctor & ductor poſt multorũ annorũ varias peregrinationes deceſſit Spiræ Nemetum die 28. Iulii, St. V. an. æt. 64, poſtquã exẽplo magiſtri & Præceptoris ſui Trozẽdorfii in multum vſq; ſenectam cœlebs vixiſſet.

XXI. M. HULDERICUS Schober⁹ Lubenẽſis Sileſius Poeta & Gymnaſii Thorunienſis in Boruſſia Rector, die 2. Octo. St. N. inter 7. & 8. horas antemeridianas, æt. 39. Thoronii Boruſſorum.

XXII. HENRICUS, Roberti fil. Stephanus, Pariſienſis, de re literaria cum ſcriptis proprio Marte elaboratis, tum typis elegantiſſimis excuſis, optimè meritus, circa menſem Februarium vel Martium. Lugduni in Gallia Narbonenſi. &c.

1569 ERNESTUS Fridericus Marchio Badenſis, publico ſcripto cãs exponit, cur formulæ cõcordiæ patrũ Bergenſium nec ſubſcripſerit nec ſubſcriptui⁹ ſit. 1599

VESALIÆ religio Põtificia reſtituitur, quæ poſt abitum MENDOZÆ rurſum exterminatur.

ALBERTUS & Iſabella Auſtriaci, Louanii inaugurantur die Catharinæ ſacro.

PHILIPPUS Auraicus patrio principatui inauguratur.

BATAVI reperiunt inſulas Sans.

5569 GERMANI, Comite Lippienſi Duce, infeliciter obſident Reſam. 1599

MICHAEL Walachus cum magna militum manu Tranſſyluaniã ingreſſus, eam Cæſari vendicat.

Bellis ciuilibus in Gallia extinctis, Dux Mercurius in Hungariam proficiſcitur, vt arma, quib. aduerſus Principem infeliciter erat vſus, in Turcã conuerteret.

CREQVIVS, Ladigeri gener, D. PHILIPPINVM, Ducis Sabaudiæ fratrẽ nothum, monomachia ſeu duello, vt vocant, enecat. 2. die Iunii.

SABAVDIÆ dux Regem Galliæ inuiſit, vt cum eo de Marchionatu Saluſſiæ tractaret, re tñ infecta domũ reuers⁹ eſt, exaſperato ẽt magis Regis animo.

HENRICVS Dux Ioyenſius, Galliæ Mareſcallus, matre inſtigante denuò Cappucinorum Conuentum ingreditur, 8. die Martii.

Edictum pacificationis, quo rex religionis libertatem conceſſit, hoc anno per totam Galliam, cõmiſſariis ad id deputatis, publicatum fuit.

ROBERTVS Bellarminus, contra ordinis ſui decreta & votum initiationis, fit Cardinalis.

NVPTIAS celebrarunt:

PHILIPPVS III. Hiſpaniæ Rex, cum Margareta Auſtriæ.

ALBERTVS Archidux Auſtriæ, Valentiæ in Hiſpania, cum infanta D. Iſabella Clara Eugenia: cum qua 7. Iunii Barcellona ſoluit, in Flandriam tendens: quo cum perueniſſet, ſplendidiſſimè fuit exceptus Bruxellis. 5. Septemb.

HENRICVS, Caroli Lotharingæ Ducis primogenitus, cum Catharina Borbonia, vnica Galliarum Regis ſorore. m. Februar.

IOHANNES VVILHELMVS Dux Iuliacenſis, cum Antonia Lotharingica. 20. Iunii. Düſeldorpii.

Matrimoniũ, quod procurãte Catharina Medicea & eius filio Carolo IX. Rege Galliæ, inter Henricũ

5569 IV. tunc Nauarræ nunc autem Galliæ Regem, & 1599
Margaretham Valeſiam, Caroli IX. ſororem, cõ-
tractum fuerat, Clemens VIII. Papa nullum eſſe
declarat; tum propter conſanguinitatem : tum
quod nullus vnquam fuiſſet partium conſenſus.

CHRISTIANVS, Chriſtiani Principis Anhaltini
filius, florentiſſimæ ſpei Princeps, naſcitur 4. Au-
guſt. Ambergæ.

Obierunt:

I. IOHANNES à Schônberg, Elector & Archie-
piſcopus Treuirenſis. Kal. Maii.

II. PETRVS de PINACO, Archiepiſcopus & Co-
mes Lugdunenſis. æt. 59. die 9. Ian.

III. ANDREAS BATTORI Cardinalis, cum inui-
to Cæſare Tranſyluaniæ dominatum arripuiſſet,
à VValacho victus, & in fuga à ruſticis occiſus.
14. Decemb.

IV. SAMVEL GRYNÆVS, Simonis filius, aſthma-
te & hydrope exſtinctus Baſileæ, æt. 60. ſepultus
6. die in ſepulchro patris ſui, 58. anno poſt. Hoc
Promotore Doctores & Licentiati Iurium crea-
ti fuerunt circiter 360.

V. ROBERTVS ROLLOCVS, celebris Scoto-
rum Theologus, C.S.E. Edimburgi.

VI. PETRVS BINSFELDIVS Treuir, ſuffraganeus,
Theologiæ Scholaſticæ Doctor, C.S.E. Auguſtæ
Treuirorum.

VII. GEORGIVS Iani F. Douſa, itinere Conſtanti-
nopolitano celebris: peſte, in expeditione Bata-
uorum ad Canarias, exſtinctus.

VIII. FRANCISCVS Schoricmannus, Eccleſia-
ſtes, finitis ſacris in ipſo templo à iuuene quo-
dam nefarie interfectus, Dauentriæ 22. Decemb.

5570 CLEMENS VIII. Papa, Romæ Iubilæum celebrat, 1600
quo ineunte quantumvis grauiter podagra la-
boraret, ipſe tamen portas templi D. Petro ſacri
aureo malleolo reſerat.

1570 Ad Iubilæum profecti ſunt homines infiniti cuiuſuis ſtatus & conditionis, inter alios Dux de Bar, habitu tamen ignoto, vt à Papa abſolutionem impetraret, quod vxorem alterius religionis duxiſſet, quam ob cauſam Lotharingiæ Epiſcopi ipſum à communione altaris arcebant. 1600

FONTENOBLII in Gallia præſente Rege colloquium inſtituitur inter Pleſſæum & Epiſcopum de Eureux. 4. Maii.

MAVRICIVS Comes Naſſouiæ, inter Oſtendam & Neoportum commiſſo prælio, de Hiſpanis victoriam reportat. 2. Iulii. St. N.

Menſe Aprili fœmina Lutetiæ combuſta eſt, quæ Regem veneno tollere moliebatur.

MERCVRIVS Dux ſecūda vice in Hungariā ꝓficiſcit, eiq; ab Imperator tot⁹ exercitus cōmittitur.

Rex Galliæ cum videret Sabaudum pactis non ſtare, 11. Auguſti bellum ei indicit, & in Gallia proclamari iubet: & intra 3. menſium ſpacium totā fere Sabaudiam occupat, præcipuis arcibus deditione partim, partim vi captis.

CONFLANS 28. Aug. deditione capit. Charbōnieres 10. Sept. Mōtmeillianū, arx munitiſſima, 16. Nou.

Papa de pace inter Regē & Sabaudū admodū laborat, eamq; ob cauſam Cardinalem Aldobrandinum ad Regem mittit.

MARIA Medicæa, Henrico IV. Galliæ Regi deſponſata, 3. Nouemb. Maſſiliam appellit: cū qua Rex 11. Decemb. Lugduni nuptias celebrat.

Turcæ CANISCHAM obſidione cingūt. Dux Mercurius obſeſſis ſuppetias ferre conatur, ſed re infecta recedere cogitur, vnde deditio Caniſchæ ſequitur.

MICHAEL VValachus Sigiſmundum Bathorium & Ieremiam Moldauiæ Regulum profligat, ſed ꝓpter crudelitatem à ſuis paulo poſt deſertus, & à Georgio Baſta oppreſſus, Pragam proficiſcitur, coram Imperatore ad obiecta ſibi crimina reſponſurus.

MAV-

Digitized by Google

5570 MAVRICIVS Naſſouius 6. Maii Caſtellum Sanct-andreanum deditione capit, ędificiisq; variis ornat: & ſic omnium ſuperioris biennii victoriarum fructum Hiſpanis extorquet. 1600

Nati ſunt:

FRIDERICVS MAVRICIVS, Ioh. Georgii Principis Anhaltini filius, 18. Febr. Deſſauiæ.

MAVRICIVS, Mauritii Haſſiæ Landgrauii filius, 14. Iulii. Caſſellis.

Obierunt:

I. ANDREAS Auſtriac. Cardinalis, Epiſc. Cõſtātiēſis, Ferdinãdi Archiducis Auſtriæ fil. m. Nou. Romę.

II. CARDINALIS Caietanus. C.S.E.

III. CARDINALIS PRINC. Patriarcha Venetus.

IV. CARDINALIS RADERICVS, m. Ianuario.

V. CARDINALIS ARRAGONIÆ, Febr.

VI. PAVLVS ALBERTVS, Conſtantienſis, Epiſcopus Vratislauienſis, non ſine ſuſpicione veneni. 6. Maii. Niſſæ Sileſiorum.

VII. CAROLVS, VVolfgangi filius, Comes Palatin. Rheni, Dux Bauariæ. 6. Decemb. Birckenfeldæ.

VIII. IOH. FRIDERICVS, Dux Pomeraniæ. 9. Febr.

IX. EDVARDVS FORTVNATVS, Chriſtophori filius, Marchio Badenſis, 8. Iunii, intra hor. 12. & 1. noctu, ex lapſu miſerrimo. Caſtellonii.

X. IOACHIMVS, Comes imperii veteris proſapiæ Ortenburgicus, qui à ditionib. ſuis exſulis inſtar 26. annos, libertatis à maiorib. acceptæ & orthodoxæ religionis ſtudio, vitans Bauari indignationem, abfuit, cõfectus ærumnis & ſenio, 19. Mart. Norinbergæ, cum vixiſſet annos paulo min' 70.

XI. ADOLPHVS, Baro Schwartzeburgicus, Iaurini recuperator, in tumultu militari ad Pappam ictus glande: nocte Cal. Aug. præcedente.

XII. VVALPVRGIS, Comitiſſa Mörſēſis, primũ Philippi Momorencii Comitis Hornani, deinde Adol. Nuenarii Comitis vx. m. Maii. Hęc Mauritio Naſſouio Comitatũ Mörſēſē: Georg. Eberh. Sol-

mensi

5570 menſi Comitatum Hornanū: Arnoldo Benthemenſi Comiti dynaſtiam Bedburenſem, teſtamento legauit. 1600
XIII. Melchior à Redern, Liber Baro, heros ac bellator celebris, in Vngaria, die 20. Sept. St. N. Brodæ Teutonicæ, oppido Morauiæ & Bohemiæ contermino, æt. 45.
XIV. Philippus ſenior, Baro VVinneburgicus, Conſiliarius Friderici IV. Electoris Palat. & Burggrauius Alzeanus, 9. Sept. Alzeæ. æt. 62.
XV. Carolus Vthenhouius, cum veſpere languidiuſculus cubitum ſe recepiſſet, nec multò pòſt meliuſculè ſe habere dixiſſet, manè hor. 4. corpore cōpoſito, ore & oculis clauſis in Domino dormiens inuentus eſt in ſuo lectulo, 31. Auguſt. Coloniæ.
XVI. Fulvius Vrſinus, è clariſſimis Italorum vnus. Romæ.
XVII. Nicolaus Hemmingius, Daniæ clariſſimus Theologus. 23. Maii. ætat. 87.
XVIII. David Chytræus, Theologus & Hiſtoricus. 25. Iunii. æt. 70. Roſtochii.
XIX. Iacobus Heerbrandus, Theologus Tubingenſis, 22. Maii. Tubingæ.
XX. Iohan. Conradus Vlmerus, eccleſiæ Scaphuſianæ Antiſtes, 7. Aug. æt. 81. miniſterii 53.
XXI. Iohannes Maior, Doctor & Poeta, 16. Mart. Serueſtæ.
XXII. Georgius Liblerus, Phyſicus Tubingenſis, æt. 76.
5571 Hic annus verè fuit Mauortius. Nam, 1601
Montoius pro Rea Hiberniæ, Hiſpanos & Hibernos rebelles profligauit in Hibernia.
Mercurius Dux, cum copiis Cæſareanis Albam Regalem occupauit in Hungaria. 22. Sept.
Michael VValachus, & Georgius Baſta, Sigiſmundū Bathorium iterum Tranſyluaniæ dominatu exuerunt, menſe Auguſto.

MAV-

Digitized by Google

5571 MAVRICIVS Naſſouius Bercam & Mörſam per deditionem cepit: ſyluam Ducis verò irrito conatu obſedit. 1602

AVSTRIACI ArchiDuces: Albertus quidem Oſtendam, menſe Iulio, magna cũ exercitu: Ferdinandus V. Caniſiam in Hungaria obſederũt. Sed hic tandem re infecta poſt magnas moleſtias obſidionem ſoluit.

Rex Hiſpaniæ claſſem Duce DORIA emiſit aduerſus Turcas, quæ tamen re infecta domum rediit.

CAROLVS Auſtriacus, Marchio Burgauius, Ferdinandi Archiducis Auſtriæ filius, Andreæ Cardinalis Epiſcopi Cõſtãtiẽſis frater, matrimoniũ iniuit cum Sibylla, VVilhelmi Ducis Iuliacenſis & Cleuenſis filia, die nuptiali 4. Martii Duſſeldorpii peracto.

Colloquium Ratisbonenſe inter Euangelicos & Pontificios, præſentibus Duce Bauariæ & Palatino Neoburgico, inchoatum 28. Nouemb. Collocutores ex parte Euangelicorum D. Hunnius & D. Heilbrunner: ex parte Pontificiorum D. Hungerus & D. Gretſerus, Ieſuita.

CHRISTIANVS II. Dux Saxoniæ, completo anno ætatis decimo octauo, ſuſcipit gubernationem Electoratus, 9. Cal. Octob.

PAX inter Gallum & Sabaudum ſancitur: hoc Saluſſiæ Marchionatum retinente: illo Breſſam, totumque tractum Geneuam vſq; obtinente.

Hoc anno inſignis quidam impoſtor: qui ſeſe Sebaſtianum Portugalliæ Regem cum eſſe dicebat, qui anno 1578. à copiis Abdelmeleci Regis Feſſani in Aphrica die 4. Aug. fuſus fuerat: ad triremes condemnatus eſt. Tanto autem artificio Sebaſtianum fingebat, vt multi Portugallenſes eum ipſum eſſe crederent.

Ingens fuit terræ motus, qui multa loca concuſſit, præſertim in Heluetia. 8. Sept. St. V.

Digitized by Google

5571 Nati ſunt: 1601

I. Lvdovicvs XIII. Galliæ Rex 27. Septem. St.N.Fontenoblii.

II. Anna Maria Mavritia, Infans Hiſpaniæ. 22. Septemb.

III. Mavritivs Christianvs Friderici IV. Electoris Palatini fil. 8. Sept. Heidelbergæ.

Obierunt:

I. VVolfgangvs à Dalburg, Archiepiſcopus & Elector Moguntinus. Ei ſucceſſit Iohannes Adamus à Bicken. 26. April.

II. Gebhardvs Truchſeſius, electus & confirmatus Archiepiſcopus Colonienſis & Elector, Decanus Cathedralis eccleſiæ Argentinenſis, Argentinæ. 21. Maii. æt. 54.

III. Lvdovicvs Philippvs, Georgii Iohannis filius, Comes Palatinus Rheni Veldentianus, in haſtiludio vulneratus. 14. Octob. ætat. 24. Heidelbergæ.

IV. Franciscvs, Dux Brunſuicenſis & Luneburgenſis in Tannenberg, Canonicus Coloniēſis & Argentinenſis, Raſtadio Argentinam iter facturus, de ponte Renchæ torrentis, qui tum ſolito increuerat altior, in ſubiectam voraginem cum equo præcipitatus in aquis periit: ipſa natiuitatis Chriſti vigilia. æt. 29.

V. Iohannes Ernestvs, Ioachimi Erneſti Principis Anhaltini filius, trium millium copiarum pedeſtrium ad bellum contra Turcas conductarum præfectus ac ductor, febri maligna correptus. 12. Decemb. ætat. 23. Viennæ, Auſtriæ metropoli.

VI. Henricvs, Georgii Filius, Haſſiæ Landgrauius, die 9. Ian. Darmſtadii.

VII. Essexiæ Comiti, fato mundi circumuento, 7. Martii, Reginæ iuſſu, carnifex ſecuri tribus ictibus caput amputat.

VIII.

5571 VIII. Michael VValachus, cum de coniuratione noua ſuſpectus, vocatus ad Georgium Baſtam venire renueret, à VValone quodam confoſſus & capite truncatus, periit 18. Aug. 1601

IX. Lvdovica, Henrici III. Regis Galliæ vidua. m. Ianuario.

X. Aldobrandinvs Cardinalis, Clementis VIII. nepos, in obſidione Caniſchæ. Cadauer Romam delatum eſt.

XI. Richardvs, Liber Baro à Strein in Auſtria ſcriptor antiquitatum Romanarum.

XII. Ioh. VVilhelmvs, Liber Baro à Loſenſtein.

XIII. Tycho Brahæ, Eques danus, Aſtronomus Cæſareus. 24. Octob. Pragæ Bohemorum.

XIV. Iohannes, vltimus è nobili & vetuſta familia Hentſchuchshemia à nobili Hirſchhornio lethaliter vulneratus, Heidelbergæ, menſe Ianuario. ætat. 16.

XV. Nicolavs Crellius, I.V.D. & Cancellarius quondam Chriſtiani Electoris Saxon. capite truncatus die 9. Octob. Dreſdæ.

XVI. XVII. XVIII. Argentinæ Conradus Daſypodius Mathematicus, Philippvs Glaſerus, & Iohannes Loppecius, Iurisconſulti, fatis conceſſerunt.

Cum Lucernates, Vrii, Suicii, & Vnderwaldii, gaudium publicum, ob natam Philippo Regi Hiſpaniarum ſobolem, teſtari vellent, igne arte accenſo, primiq; Vrii duabus nauibus arcem ligneã impoſuiſſent, ignibus excitatis pridiæ aſcenſ. Chriſti, comœdia in tragœdiam verſa, arx illa ardere cœpit, inflammato ἀπροσδοκήτως puluere tormentario. Vriorum Stratocles Lyſſius, ſedens in ſublimi, & Regis perſonam referens, in ignem prolapſus ex alto, cruribus, brachio vtroque, capite ambuſtus, periit. Vnus ex tragœdis amiſſus: Salii læſi.

Oli-

5571 OLIVARIVS Nordanus Batauus, circumnauigato vniuerſo terrarum orbe intra triennium & duorum menſium ſpacium, hoc anno in portu Roterodamenſi, vnde egreſſus erat, appulit. 1601

5572 OSTENDA 7. Ian. fruſtra oppugnatur, multis Hiſpanis cæſis aut vulneratis. Inter cæſos reperta fuit Hiſpana iuuencula, quæ in primis ordinibus pugnans occubuit, aureo torque nudum corpus redimita. 1602

GRAVIA à Mauritio 19. Sept. deditione capitur.

ALBA REGALIS à Turcis: PESTA à Chriſtianis: recuperantur.

ENNO Comes Friſiæ Nordanos caſtigat. Embdaniſque nauigationem omnem intercludere conatur. Sed hi ab Hollandis adiuti, omni fere ditione Comitem exuunt.

MOSES Zecklorum Dux, Bathorio fauens, à Baſta profligatur. Sigiſmundus Bathorius ad Baſtam venit, ſeq; totum Cæſaris poteſtati permittit.

Renouatur fœdus inter Regem Galliæ & Heluetios, ad cuius confirmationem Rex ad Heluetios Mareſcallum Bironium mittit, & viciſſim Heluetii ad Regem 42. legatos.

Proceres quidam Galliæ, in Regem, Reginam, & Delphinum coniurant, ſed ab vno coniuratorũ detegitur Regi tota coniuratio, vnde ſequitur captiuitas Mareſcalli Bironii & Comitis Auerniæ, 15. Iunii, quorum ille vlt. Iulii Lutetiæ decollatur: hic verò 2. Octob. ex carcere dimittitur, nõ propter innocentiam, ſed Regis clementiam.

GENEVA diuinitus ſeruata, cum Sabaudus per Albignium 2000. noctu ad vrbem adduxiſſet, & ſcalis admotis circiter 200. introduxiſſet, qui à ciuibus expergefactis partim interfecti, partim in foſſas vrbis deturbati, partim etiam viui capti, quorum 13. fuere, qui ſequenti 12. Decem. pati-

Digitized by Google

patibulo intra mœnia erecto fuerunt ſuſpenſi. 1602

LVDOVICVS PHILIPPVS, Friderici IV. Elector. Palatini filius naſcitur 23. Nouemb. Heidelbergæ.

Obierunt:

I. FRIDERICVS WILHELMVS, Dux Saxoniæ, Adminiſtrator & Tutor Electoratus, die 7. Iulii, æt. 40. Vinariæ.

IOACHIMVS FRIDERICVS, Dux Sileſiæ Lignicenſis & Bregenſis, Archiepiſcopatus Magdeburgenſ. Præpoſitus, 25. Mart. æt. 52. Bregæ.

III. ABDVL ZAMAT, Legatus Regis Sumatræ apud Illuſtriſſ. Principem Mauritium Naſſonium. 9. Aug. Mittelburgi. æt. 71.

IV. PHILIPPVS EMANVEL, Dux Mercurii, ex Hungaria in Galliam tendens, Noribergæ febre ardenti exſtinctus. 8. Febr.

V. CAROLVS GONTALDVS, Dux Bironius, Mareſcallus Galliæ, Ord. Franciæ Eques auratus, & Gubernator Burgundiæ, ob perfidiæ & conſpirationis crimen iuſſu Henrici IV. Galliæ Regis decollatus, 31. Iulii. Lutetiæ Pariſiorum. Vir in vita: fœmina in morte.

VI. AMELIA, Friderici III. Electoris Palatini vidua, 10. Aprilis.

VII. MAXIMVS MARGVNIVS, Epiſcopus Cytherenſis, qui aliquot opuſcula Nyſſeni de græco in latinum tranſtulit, multa etiam ipſe ſcripſit lingua græca. Venetiis.

VIII. IOACHIMVS à Berg, Herndorfii & Cladæ Dominus. Eques Sileſiæ, trium Imppp. Ferdinandi, Maximiliani, & Rudolphi Conſiliarius, multorum ſtudioſorum beneficus & munificus patronus. 5. Martii. St. N. ætat. 76. Herndorfii Sileſiorum.

5572 IX. LAZARVS SORANTZIVS, Patritius Venetus, ſcriptis politicis celebris, in patria. 1601

X. HIERONYMVS BAVMGARTNERVS, Duumvir Norinbergenſ. Academiæ Altorphianæ Ἰεροφίων 18. Decemb.

XI. CASPAR PEVCERVS, Budiſſinus Luſatius, Medic. D. & Conſiliarius Principum Anhaltinorum, Melanchthonis gener, die 25. Sept. ætat. 78. Deſſauiæ. 16. anno à liberatione è cuſtodia ſiue carcere decennali, cui propter conſtantem ὀρθοδοξίας de Perſona Chriſti & Cœna Domini profeſſionem, iuſſu Saxoniæ Electoris Auguſti, fuerat incluſus.

XII. DANIEL TOSSANVS, cum 22. Decemb. Theologicam profeſſionem reſignaſſet, cum teſtificatione εὐσυνειδησίας de orthodoxę doctrinæ profeſſione, die Epiphaniæ Cygnea concione explicuiſſet illud: *Surge illuminare. Eſa.* 60. (& ſuperiore anno liberos ſuos Ambergæ ſalutaſſet, nec multò poſt nuptiis Doctoris Pauli filii, interfuiſſet) per triduum catarrho & febri laborans, 10. Ianuar. mane, inter preces ad Deum & pia cum bonis colloquia dixit: *Iam ſentio afflatum diſceſſus & reſolutionis meæ*: & hora tertia veſpertina, cum ſignum ad concionem daretur, ſpiritum Chriſto ſeruatori tradidit. Sepultus Heidelbergæ in templo S. Petri, 13. Ianuar. Vixit annos 60. menſes 5. dies 26.

XIII. FRANCISCVS IVNIVS Gallus. Theologiæ in Batauorum Academia Profeſſor primarius, 13. Octob. æt. 57.

XIV. LVCAS TRELCATIVS, S. Theol. D. & Eccleſiaſtes in vrbe Leidenſi. m. Aug.

XV. IOHANNES TAFFINIVS, Theolog. m. Maio.

XVI. WILHELMVS PERKINSIVS, Theologus Anglus, Cantabrigię, ſub finem anni. æt. 43. nondum completo.

Digitized by Google

5572 XVII. PAVLVS MELISSVS Schedius Francus. Ciuis Romanus, P.C. Conſiliarius & Bibliothecarius Electoris Palat. Heidelbergæ, 3. Febr. ætat. 63. 1602

XVIII. DAVID PEIFERVS, Cancellarius Saxonicus, poſtrid. Non. Februar.

XIX. IOANNES FERINARIVS, Hiſtoricus. Marpurgi. ætat. 67.

XX. MARTINVS RVLANDVS, Medicus. C.S. E. 3. Febr.

5573 VAPPINCII, in Delphinatu Galliæ, Synodus Reformatorum celebratur, m. Octobri, quæ Confeſſionem fidei eccleſiæ Gallicanæ repetit, eiq; inſerit aſſertionem hanc: *Romanum Epiſcopum eſſe ipſiſſimum Antichriſtum.* 1603

Aſiæ præfectus cum MAHVMETEM III. totum deliciis deditum videret, ex contemptu ipſius iugum excutit & rebellat, ac permultos in ſuas trahit partes: vnde Ianizari magnam Conſtantinopoli ſuſcitant ſeditionem, quæ ſedari non potuit niſi ſupplicio duorum Imperatoris Turcarum Cubiculariorum, in quos reiiciebatur culpa malæ adminiſtratæ reipublicæ.

MAHVMETES III. Coniugem in aquis ſuffocari, & filium ſtrangulari curat, eo quod coniunx imprudenter quæſiuiſſet: An non filius Mahumeti in imperio eſſet ſucceſſurus?

Equites Cruciferi, qui Maltam inſulam obtinent, arcem Lepanto dictam occupant, magna cum Turcarum ſtrage.

ELISABETHA, Angliæ Regina, paulo ante mortem, Iacobum VI. Scotiæ Regem, ſucceſſorem ſuum deſignat, & regni procerib. hac de re eã interpellantib. declarat, Angliæ coronam iure hæreditario ad Iacobum VI. Scotiæ Regẽ pertinere. Hæc Reginæ declaratio effecit, vt poſt eiꝰ mortem regnum pacatum & tranquillum maneret:

1573 eo ipſo enim die quo exſpirauit Regina, omnes Angliæ proceres vnanimi conſenſu Iacobum VI. Angliæ Regem proclamant. 1603

Comitia Imperii m. Martio Ratisbonæ habita, Matthia Archiduce Auſtriæ præſidente.

IACOBVS VI. Scotiæ Rex, eius nominis in Anglia I. coronatur Londini 25. Iulii. Paulo poſt coronationem, magna detecta conſpiratio aduerſus Regem, qui aduerſus coniuratos partim iuſtitiam partim clementiam exercuit: alios enim ſupplicio affici curauit: alios ad carceres perpetuos condemnauit, quamuis omnes pluſquam rei mortis eſſent.

Veneti cum Rhœtis ſeu Griſonibus fœdus ſanciunt ad decennium: quod Regem Hiſpaniæ maxime offendit.

Hollandi & Seelandi de Hiſpanis in conflictu maritimo triumphant, Friderico Spinola claſſis Hiſpanicæ præfecto, & multis aliis interfectis.

Catholici in Anglia liberum religionis exercitium petunt: eoque non impetrato contra Regem conſpirant.

MAVRICIVS Haſſiæ Landgrauius nuptias ſecundas celebrat cum Iuliana, Iohannis iunioris Comitis Naſſouiæ filia, 21. Maii. Dillenbergæ.

Obierunt:

I. ELISABETHA, Regina Angliæ & Hiberniæ: 24. Mart. anno regiminis 45. æt. 70.

II. MARIA, Caroli V. Imperatoris Rom. filia, Philippi II. Regis Hiſpaniarum ſoror, Maximiliani II. Imper. Rom. coniunx, Rudolphi II. Imp. Rom. mater in Hiſpania. m. Martio.

III. MAHVMETES III. Turcarum Rex XV. & VII. Imperator Orientis. Conſtantinopoli 21. Decemb. St. N. Succeſſit filius eius ACHMETES puer 9. annor.

5573 IV. Ioh. Adamus à Bicken, Archiepiſcop. Moguntinus & Elector, 31. Decemb. Huic ſucceſſit Iohannes Saicardus à Cronberg. 1603

V. Georgius Fridericus, Marchio Brandenburgicus Onolsbacenſis. 6. April. æt. 64. Onolsbaci. Præfuit regimini an. 47.

VI. Christophorus Radzivil, Dux Birzarum, Palatinus Vilnenſis, heros inclytus. 20. Nouemb. æt. 56. Vilnæ.

VII. Iacobus Monavius, patritius Vratislauienſis, Conſiliarius Ioachimi Friderici. Ducis LigioBregenſis, die 6. Octob. æt. 56. Vratislauiæ, Sileſiorum metropoli.

VIII. Petrus Wesembecius, ICtus. Coburgi, m. Septemb.

IX. Andreas Cæsalpinus, Archiater Clementis VIII. Papæ, celebris Peripateticus. Romæ.

X. Hermannus Wittekindus, Radenſis VVeſtphalus, auditor Melanchthonis, Profeſſor Mathematum in Academia Heidelbergenſi, die 7. Febr. æt. 81. Heidelbergæ.

XI. Ægidius Hunnius, VVinendanus VVirtembergicus, Theol. D. & Profeſſor in Acad. VVittebergenſi, calculi doloribus exſtinctus, die 4. Apr. ætat. 53. VVittebergæ.

5574 Simon Comes Lippienſis repurgationem eccleſiarum ditionis ſuæ à reliquiis fermenti Papiſtici molitur. 1604

Rex Angliæ Ieſuitas, ſimulque omnes pontificiæ religionis eccleſiaſticos, edicto pub. toto regno exire iubet.

Inſula Cassand: propugnaculum Isendick: vrbs Ardenburgum: & Schlusa in Flãdria, à Mauritio Naſſouio occupantur. 20. Auguſt. St. N.

Ostenda poſt obſidionem trium annorum, &

1574 ferme trium menſium, ab Ambroſio Spinola deditione capitur. 21. Septemb. St. N. 1604

Rex Hiſpaniæ & Rex Angliæ pacem, ad Commercii mutui libertatem ſpectantem, inter ſe faciunt.

PESTA in Hungaria à præſidiariis Chriſtianis militibus vano metu perculſis deſerta, in Turcarum poteſtatem redit.

Comes Aluerniæ in Gallia, in infidelitate & in Regem conſpiratione perſeuerans, iuſſu Regis capitur, & Lutetiam deducitur, vbi ad perpetuos carceres relegatur, & arci quam Baſtille vocant, prope armamentarium, includitur.

IOHANNES, Iohannis ſenioris filius, Comes Palatinus Rheni Bipontinus, nunc temporis Electoralis Palatinatus Adminiſtrator ac Tutor, matrimonio ſibi iunxit CATHARINAM, Henrici Ducis Rotomagenſis & Lugdunenſis filiam, nuptiis in Galliis celebratis, III. Auguſto.

Obierunt:

I. CATHARINA Duciſſa de Barri, Regis Galliæ ſoror, Nanceii, 13. Febr. St. N. ob cuius mortem tota aula regia in luctu erat, ſimulq; omnes Legati exterorum Principum qui aderant, inter quos Papæ nuncius, quid tali in caſu agendum primo dubitabat, exiſtimans, nequaquam lugendam hæreticam, ſedis Apoſtolicæ inimicam: tandem tamen & ipſe veſte lugubri coram Rege comparuit, quem in hæc verba eſt allocutus: *Sereniſſime Rex, quotquot me norunt mirabuntur quod ago, ſed maiores cauſas habeo luctus quam reliqui, quia illi omnes lugent iacturam corporis, Papa vero Dominus meus, & ego, interitum animæ.* Reſpondit Rex: *ſe non dubitare de ſororis ſuæ animæ ſalute.*

II. IOHANNES Senior, Wolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Bipontinus, 12. Aug. æt. 54. Germershemii: relictis tribus filiis, Iohanne, Friderico Caſimiro, Iohanne Caſimiro. 1604

III. OTTO HENRICVS, VVolfgangi filius, Comes Palatinus Rheni Sultzbacenſis, 19. Aug. abſque hærede maſculo, Sultzbaci. æt. 48.

IV. LVDOVICVS Senior, Haſſiæ Landgrauius, 9. Octob. æt. 67. Marpurgi.

V. ERNESTVS FRIDERICVS, Marchio Badenſis, 14, April. æt. 44. Durlaci.

VI. PETRVS Comes Mansfeldius, Regis Hiſpaniarum in Ducatu Lucenburgico Gubernator: 25. Maii. æt. 87. Lucenburgi.

VII. LVDOVICVS GVNTHERVS Naſſouius, Iohannis Senioris filius. Schluſæ. m. Octob.

VIII. CHRISTOPHORVS PEZELIVS, Theologus. C.S.E. Bremæ, æt. 65. die 25. Febr.

IX. THEOPHILVS MADERVS, Heluetius, Medicus & Philoſophus Academ. Heidelbergenſ. æt. 63. Heidelbergæ.

X. CYRIACVS SPANGEBERGER, Theologus & Chronologus. 10. Febr. Argentinæ. æt. 76.

XI. LVCAS Oſiander, Theologus aulæ VVirtembergicæ, poſtea Eslingenſium. 17. Sept.

XII. CHRISTOPHORVS Colerus Francus, Antiquarius. C.S.E. in Auſtria.

XIII. IANVS Duſa Senior. Leidæ.

XIV. NICOLAVS Varenbuler, ICtus, ætat. 85. 20. Aug. Tubingæ.

XV. ARNOLDVS Clapmarius, Bremenſis, Profeſſor Hiſtoricus Altorphi, qui plurima ad editionem elaborata habuit. Norinbergæ, m. Iunio.

XVI. HVBERTVS Giphanius, ICtus. Pragæ. 26. Iunii. ſeptuagenario maior.

Digitized by Google

5574 XVII. Melchior Iunius, Rector Acad. Argentinenſis. 26. Ian. æt. 59. 1604

5575 Stephanus Botzkaius Hungarus, Iohannis Iacobi Barbiani Belgioſæ Comitis tyrannide compulſus, à Cæſare deficit: patriæ libertatem religionis reſtituit: hoſtes feliciter vincit: aurea corona Vladislai olim Hungariæ Regis à Turcarum Sultano donatur. 1605

Brunsviga, aduerſus Henricum Iulium Ducem Brunſuicenſem, ex opinato eam 16. Octobr. inuadentem, fortiter à ciuibus defenſa.

Padibornam occupat Epiſcopus Theodoricus Fürſtenbergius: & Liborium Vichardum Conſulem poſt varios cruciatus viuum in quatuor partes diſſecari iubet.

Spinola Lingam & Oldenſelium: Comes Buſquoiùs VVachtendunçum & Cracouiam occupat.

Demetrius quidam, Theodori Moſcorum Ducis, vt præ ſe tulit, frater, inauguratur regno Moſcouico: Sponſam è Polonia petit: in ipſis gaudiis nuptialibus interficitur. Suskius 20. Maii nouus Dux eligitur.

Marpurgi in Haſſia 16. Aug. rituum quorundam aliarumque rerum in ſacris mutatio magnum excitauit tumultum, qui Principis Mauricii prouida cura ſtatim fuit ſopitus.

Theologi Electoralis Palatinatus Eccleſias Euangelicas in Germania edito ſcripto hortantur, vt fraternitatem mutuo alant, ſtantibus & manentibus locis controuerſis, quod pie fieri poſſe, multis demonſtrant.

Rex Galliarum Henricus IV. Ieſuitas ante decennium à ſe eiectos certis conditionibus reſtituit, pyramide, in eorum ignominiam ante erecta, Lutetiæ deiecta.

Con-

5575 Coniuratio THOMÆ PERCII, nobilis Angli, in necē Regis IACOBI I. Reginæ, liberorum, & Parlamenti, detegitur 15. Nouemb. 1605

Strigonium 24. Septemb. à Turcis recuperatur. SIGISMVNDVS III. Sueciæ & Poloniæ Rex nuptias ſecundas celebrauit cum CONSTANTIA CAROLI Archiducis Auſtriæ filia, die 11. Decem. Cracouiæ.

PHILIPPVS DOMINICVS VICTOR Philippi III. Hiſpaniarum Regis filius naſcitur; & 29. Maii Valladoleti à Cardinali Toletano ſalutari lauacro immergitur.

Obierunt.

I. CLEMENS VIII. Pontifex Romanus Kalend. Martii Romæ. Sedit an. 13. In huius locum electus eſt die 1. Aprilis. ALEXANDER Cardinalis Florentinus, Octauiani filius, ex familia Medicæa. Obiit, poſtquam ſediſſet dies 26. & aliquot horas, Appellatus eſt LEO XI. Succeſſit die 29. Maii Cardinalis Borgheſius ex familia Seneſium oriundus, anno ætatis 53. aſſumto PAVLO V. nomine.

II. LVDOVICVS à SAYN, Comes VVittgenſteinius 2. Iulii. ætat. 75.

III. THEODORICVS TRIVVLTIVS, Comes ex Inſubria, vir magnæ virtutis & experientiæ, in conflictu Milhemico ad Ruram. m. Octobri.

IV. IOHAN. LVDOVICVS Comes Naſſouius, vltimus in familia Idſtenia, 9. Iunii. ætatis anno 9.

V. IOHANNES ZAMOISCIVS, magnus Regni Poloniæ Cancellarius, 3. Iunii. St. N. apoplexia exſtinctus, dum inter occupationes meditabundus in ſellam Conſederat. Zamoiſciæ. ætatis 63. Reliquit filium vnicum THOMAM Zamoiſcium.

5575 VI. SEBASTIANVS HOFMANNVS in Hennerſdorff & Soravv, vir nobilis, & reipub. Gorlicenſis Conſul, morbo epidemio. 4. Maii St. N. ætat. 53. Gorlicii Luſatiorum. 1605

VII. THEODORVS BEZA, Vezelius nobilis, Theologus Geneuenſis, die 13. Octob. ætat. 87. Geneuæ Allobrogum.

5576 HVNGARI, Tranſyluani, VValachiæ & Moldauiæ Reguli, Stephanum Botzcaium principem agnoſcunt, & in eius verba iurant. 1609

VENETI, quod legem, quam anno 1337. 21. Maii in maiori Concilio tulerant, (*ne quis inconſultis Patribus, cuiuſcunq; ordinis exſiſtat, Venetiis noua monaſteria, Xenodochia, templa erigat, vel quæuis alia ſacella, quo hominibus pateat conuentus.*) anno 1603. 10. Ianuar. ad omnes prouincias & ciuitates ditionis ſuæ extendiſſent: hoc anno à Paulo V. Papa excommunicantur; qui cauſam ſuã aduerſus Pontificem publicis ſcriptis editis maſculè defendunt.

IACOBVS Rex magnæ Britanniæ Conformat eccleſias Scotiæ cum Anglicanis, præficiendo iis Epiſcopos: contra intentibus pleriſq; Scotorum Theologis, quorum alii cum Iohanne Forboſio in exſilium miſſi, alii aliter mulctati ſunt. Andreas Meluinus eruditiſſimus Scotorum in arce Londinenſi diu detentus fuit.

Pax inter Imperatores, RVDOLPHVM & Turcam, in annos 20. ſancitur, 14. Septemb. propè Gomorram in Hungaria.

AMBROSIVS Spinola Reinbercam, Grollam, Lochenum, occupat: MAVRITIVS Naſſouius Holdiam aduerſus Spinolæ impreſſiones fortiter & prudenter defendit.

SCHLVSA per inſidias tentatur, magno cum Hiſpanorum damno.

PHI-

PHILIPPVS Naſſouius, VVilhelmi Auranġiæ Principis, filius CONDÆI Principis ſororem vxorem ducit m. Nouem.

BRVNSVICÆ obſidio 17. Mart. ſoluitur, quam ſecuta eſt Principis in fugam actio.

Obierunt.

I. STEPHANVS BOCZKAY de Kiſmaria, Tranſſyluaniæ Princeps & Siculorum Comes, 31. Decembris Caſſouiæ in Vngaria ætatis, 51. In huius locum ſubſtitutus ab Ordinibus Princeps ac Gubernator SIGISMVNDVS Ragotius.

II. IOHAN. ſenior, Comes Naſſouius. 8. Oct. ætat. 71. Dillenbergæ.

III. PHILIPPVS Comes Hoëloënſis, Baro Langenbergenſis, celebris apud Ordines confœderatos Belgici bellator per annos 34. Iſſelſteinii, die 5. Martii.

IV. ARNOLDVS Benthemii Comes, 11. Ianuar. æt. 51. Teckleburgi.

V. ANDREOTTVS AVRIA, opulentiſſimus princeps Geneuæ.

VI. IVSTVS LIPSIVS Belga, Profeſſor & Hiſtoricus Regius. C.S.E. Louanii in Brabantia. æt. 59. April. St. N.

VII. LAVRENTIVS FINCKELHVSIVS, Lipſienſis, I.V.D. Reipub. Lubecenſis protoſyndicus, à ſcriba ſua, quem ille nonnihil acrius obiurgarat, ferro ictus, ſiniſtro latere & crure ſauciatus, 11. Martii, exſpirauit nocte ſequente. Lubecæ.

VIII. HENRICVS GARNETVS Ieſuita ætatis, 70. proditionum conſors in Anglia, 28. Martii ſupplicio affectus eſt, cum pro eo redimendo 30000. floreni ab Hiſpano Legato oblata eſſent. Londini.

IX. M. WOLFGANGVS AMLINGVS, Theologus

Anhalti-

5576 Anhaltinus, 18. Maii, ætatis 63. annum ingreſſus. Serueſtæ. 1606

X. LAVRENTIVS RHODOMANNVS. C.S.E. VVittebergæ 10. Ian.

XI. NICOLAVS TAVRELLVS, Philoſophus Altorphianus.

5577 Archidux ALBERTVS Ordinib. Belgii confœderatis inducias octo menſium offert, intra quos cum iis de pace ſit acturus, tanquam cum libera republica. 1607

DONAVVERDA Ciuitas Imperialis in Sueuia, à RVDOLPHO II. Imperatore Rom. proſcripta, à copiis MAXIMILIANI Bauariæ Ducis m. Decembri occupatur.

Academia GIESSENA in Haſſia à LVDOVICO Haſſiæ Landgrauio aperitur. 7. Octob.

ERNESTVS Naſſouius nuptias celebrat cum Ducis Brunſuicenſis filia.

Biblia ſacra in Italicam linguam eleganter verſa prodeunt, auctore IOHANNE DIODATO. Nati ſunt.

I. CAROLVS, Philippi III. Regis Hiſpaniarum filius. 14. Septemb.

II. N. SIGISMVNDI III. Poloniæ Regis filius ſecundogenitus. 26. decemb.

Obierunt:

I. CAROLVS, Caroli Lotharingiæ Ducis filius, Cardinaliis Metenſis & Epiſcopus Argentinenſis. 24. Nouembr. Ei in epiſcopatu ſucceſſit LEOPOLDVS Archidux Auſtriæ, Epiſcopus Paſſauienſis.

II. CATHARINA, Iohannis iunioris Comitis Palat. Rhen. Bipontini coniunx. 10. Maii Biponti.

III. VLRICVS DVNIVS, Comes Broechenſis, ad Tremoniam ab Hiſpanis interfectus, cum improuide itineri cum paucis ſe dediſſet.

IV. CÆSAR BARONIVS Cardinalis, Annalium Eccleſiaſticorum conditor. Romæ. vltim. Iunii. 1607

V. IOHAN. RAINOLDVS, clariſſimus Anglorũ Theologus. C.S.E. Oxoniæ.

VI. IOH. VVILHELMVS Stuckius, Theologus Heluetius. 3. Sept. ætat. 65. Tiguri.

VII. GEORGIVS MYLIVS Auguſtanus, Theologus VVittebergenſis. 28. Maii, ætatis 59. VVittebergæ.

VIII. OTHO CASMANNVS, C.S.E. exſtinctus peſte, Stadæ Saxonum. Cal. Auguſt. ætatis, 45.

IX. MARTINVS CRVSIVS, græcæ linguæ in Academ. Tubingenſi profeſſor. ætat. 81. Tubingæ. tempore verno.

X. IVSTVS REVBERVS ICtus, & Electoralis Palatinatus Cancellarius. C.S.E. Odernhemii in Palatinatu. 17. Iunii. æt. 65.

XI. ANDREAS PLANERVS, Medicus Tubingenſis. C.S.E.

XII. ERHARDVS CELLIVS, Profeſſor poeſeos & hiſtoriarum Tubingæ.

XIII. LVCAS TRELCATIVS, Profeſſor Theologus, Leidæ. 12. Sept. ætat. 34.

XIV. MATTHÆVS DRESSERVS, Profeſſor Lipſenſis. C.S.E. ſenex. Lipſiæ. 5. Octob.

XV. PAVLVS MERVLA, Hiſtoricus Leidenſis. Roſtochii. ætat. 49.

XVI. HIRONYMVS TREVTLERVS, Sileſius, ICtus. C.S E. Budiſſinę Luſatiorum.

578 Comitia Imperii Ratisbonæ: præſide FERDINANDO Archiduce Auſtriæ, cum pax religionis Confirmanda ante omnia peteretur: rebus infectis diſſoluta ſunt. 1608

MATTHIAS Archidux Auſtriæ, qui paulò ante Poſonii, cum ordinibus Hungariæ & vtriuſque Archi-

1578 Archiducatus Auſtriæ,pro tuenda Viennenſi pa- 1608
cificatione,fedus icerat,ſubita verſus Bohemiam ſuſcepta expeditione, cum exercitu 20000. equitum peditumque Znamum vſque in Morauiam progreditur, & deinde in ipſa Bohemia penè ad vrbem regiam caſtra ponit: Cæſar Hungaria & Auſtria ipſi ceſſit: regni Hungarici corona in aperto Campo ei tradita: tributus eidem titulus DESIGNATI Regis Bohemiæ,aſſenſu Ordinum,27.Iunii.

MATTHIAS Archidux Auſtriæ Poſonii Rex Hungariæ publicè declaratur,14.Nouemb. Coronatur ibidem 19.Nou.

In Belgio totus hic annus Conſultationibus ſuper induciis impenſus eſt.

In Gallia,menſe Nouembri,BARTHOLOMÆVS BVRGESIVS, quod ſe PAVLI V. Pontificis Roman. filium Conſtanter profiteretur, iuſſu Papæ Lutetiæ in crucem actus, deinde flammis fuit conſumptus.

In Heluetia MARTIN de BEVSSON Gallus,ciuis Baſilienſis, cum in itinere Lucernenſi liberius contra Mariæ inuocationem ad ſocios diſſeruiſſet, Zurzeæ ad Magiſtratum eo nomine delatus,ſtatimque capite truncatus eſt menſ. Octobris.

ERNESTVS,Chriſtiani filius,Princeps Anhaltinus naſcitur Amberbgæ tempore verno.

Obierunt:

I. IOACHIMVS FRIDERICVS, Elector Brandeburgicus,apoplexia exſtinctus,18. Iulii. St.V. ætat.63.

II. FRIDERICVS Dux VVirtembergicus:repentina morte.29.Ian.Stutgardiæ.

III. CAROLVS Dux Lotharingiæ.m.Maio.

IV. MARIA Bauara, Caroli Archiducis Auſtriæ vxor:in Carinthia.m.April.

V.

5578 V. MARIA ELEONORA, Alberti Friderici Ducis Boruſſiæ coniunx, Wilhelmi Ducis Iuliacenſis & Cleuenſis filia primogenita. 1608

VI. IACOBVS COVETVS Pariſienſis, acris iudicii Theologus. 19. Ian. Baſileæ.

VII. PANTALEON CANDIDVS, Auſtriacus, Theologus Bipontinus. C.S.E. ætat. 68. miniſterii 43. Biponti.

5579 Induciæ inter Hiſpanos & Ordines confœderatos in 12. annos factæ, & 14. Aprilis Antuerpiæ publica voce præconis & tum tu barum clangore promulgatæ ſunt. 1609

MATTHIAS Rex Hungariæ Auſtriacis religionis libertatem permittit. 21. Martii.

RODOLPHVS Imperator literas Maieſtaticas, quas ſic vocant, Bohemis 13. Iulii, Sileſiis, 26. Auguſti impertit: quibus de religionis libertate vtriuſque cauet.

Legati præcipuorum Germaniæ Principum & ſtatuum vnitorum quorũ caput erat illuſtriſſimus & ſapientiſſimus Princeps Chriſtianus Anhaldinus, Pragæ ad Imperatorem grauiter conquerentur de mala Reipub. adminiſtratione: rogant vt Imperator officii ſui rationem habeat: ni faciat, prædicunt euentura eſſe ea, quæ paulo poſt euenerunt.

TREMONIÆ Brandeburgicus & Neoburgicus Principes, auctore & ſuaſore MAVRITIO Haſſiæ Landgrauio, in amicam tractationem Conſenſerunt, vt coniunctis animis & virib. in defenſionem Iuliacenſium ditionum incumberent: poſtquam Düſſeldorpium intromiſſi, & à ciuib. honorifice excepti fuere.

Obierunt:

I. IOHAN. VVILHELMVS, VVilhelmi filius, Dux Iuliæ &c. abſq; hærede maſculo, 25. Martii, ætat. 47. Duſſeldorpii.

5579 II Stephanvs Iliesnaza, Palatinus Hungariæ, Comes Trenſchinienſis, patriæ libertatis vindex. 1609

III. Iosephvs Ivstvs Scaliger, Iulii Cæſaris filius, 12. Cal. Febr. hor. 4. matut. ætatis 68. Lugduni Batauorum: Cum vberioribus lacrymis deplorasſet nimiam viuacitatem ſuam, quod ad ea vſque tempora duraſſet, quibus in dubium vocaretur meritum & ſatisfactio Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti, quem ſe propediem viſurum eſſe confidebat, ſedentem ad dextram Patris Omnipotentis. *Baudius orat. funebri.*

IV. Carolvs Clvsivs Atrebas, Botanicus excellens, 4. Aprilis Lugduni Batauorum: Cum 84. annum ingreſſus eſſet, & cœlebs ſemper viſſet.

V. Iacobvs Arminivs, Theologus Leidenſis, ætatis 49. m. Octobris, Lugduni Batauorum.

VI. M. Antonivs Del Rio, ICtus Hiſpanus, Ieſuita, Conſiliarius Regius in Cancellaria Brabantiæ.

VII. Nicolavs Serarivs Ieſuita, Cal. Iulii Moguntiæ.

VIII. Osvvaldvs Crollivs, eximius Chymicus Medicus Imperat. Pragæ.

IX. Barthomævs Keckermannvs, Philoſophus Dantiſcanus: in patria. æt. 37.

X. Circa hunc aut præcedentem annum, in Gallia Iosephvs Qvercetanvs, Iohan. Riolanvs, Andreas Lavrentivs, clari Medici: in Italia verò Franciscvs Picolhominevs, mortui ſcribuntur.

5580 Vnio præcipuorum Principum & ſtatuum Euangelicorum Halæ Suenorum ſub initium anni firmatur. 1610

In eodem conuentu inclytus Hæros Christia-

nvs

5580 NVS Princeps Anhaltinus belli Iuliacenſis Imperator creatur. 1510

HERBIPOLI ex parte Pontificiorum ab Eccleſiaſticis & politicis perſonis quam plurimis cõuentus celebratur.

Finito conuentu Halenſi & Herbipolenſi paſſim exercitus conſcribitur in Germania & extra Germaniam, partim pro Brandenburgico & Neoburgico, partim pro Leopoldo Archiduce.

In Auſtria religionis exercitium quarto etiam ſeu plebeio ſtatui à Rege MATTHIA permittitur menſe Martio.

PRAGÆ conueniunt Electores, Moguntinus, Colonienſis, Saxo: Princeps item Brunſuicenſis, & Ludouicus ac Philippus Landgrauii; itemque Maximilianus & Ferdinandus Archiduces Auſtriæ: reconciliaturi MATTHIAM Regem Imperatori, & motus Iuliacenſes compoſituri.

Circa initium Maii CHRISTIANVS Princeps Anhaltinus, à Rege Galliæ ſecundum iam in Hollandiam adueniens, cum Duſſeldorpium inde profecturus eſſet, incredibili celeritate, vna cum Henrico Friderico Naſſouio, Leopoldi Archiducis copias ad Moſam oppreſſit: victorque à Marcoduranis primum, deinde à Principibus Duſſeldorpii honorifice exceptus.

Bellum Alſaticum ardet: in quo Dachſtenium, Motſiga & Moltzhemium occupantur à Principibus vnitis.

CHRISTIANVS II. Elector Saxoniæ certis conditionibus feudum Ducatus Iuliacenſis pro ſe & tota domo Saxonica accipit ab Imperatore 7. Iul. Pragæ.

IVLIACVM à CHRISTIANO Principe Anhal-

5580 tino & MAVRITIO Comite Naſſouio ſub finem Iulii St. N. obſeſſum, vltim. Auguſti deditionis conſilia init. Memorabilis fuit hæc obſidio, non ſolum Copiarum ſplendore, & actorum cuniculorum artificio: ſed & quod toto illius tempore obſidétes nulla vel cœli iniuria, vel morborum violentia, vel victus penuria, vel animorum (quamúis diuerſæ gentes, Galli, Angli, Scoti, Belgæ, Germani, ſub vno Imperatore CHRISTIANO Principe Anhaltino militarent) diſtractio afflixit: quodque ipſos Principes glorioſiſſimos, duo belli fulmina, CHRISTIANVM Anhaltinum & MAVRITIVM Naſſouium, nulla incendit æmulatio, neutro alterius gloriam in ſui imminutionem accipiente. 1610

REX magnæ Britanniæ, accepto de Galliæ Regis nefarie interfecti nuncio, Ieſuitas & ſacrificulos omnes ex Regno ſuo proſcribit.

LVDOVICVS, Henrici IV. Galliarum Regis filius, anno 9. ætat. Rex Galliæ declaratur, ſumma regni procuratione ad MARIAM Reginam viduam delata.

IOHANNES Comes Palatinus Rheni, Dux Bauariæ, mortuo FRIDERICO IV. Electore Palatino, vi teſtamenti à Frider. Electore conditi adminiſtrationem Electoratus Palatini adit: Neoburgico auream bullam fruſtra teſtamentariæ conſtitutioni opponente.

DVISBVRGI Cliuorum m. Septemb. Celebratur ſynodus eccleſiarum reformatarum in ducatu Iuliacenſi, Cliuenſi, Bergenſi.

LVTETIÆ 16. Nouembris Parlamentum damnat librum ROBERTI BELLARMINI de poteſtate ſummi Pontificis in temporalibus.

Hoc anno plurima à Pontificiis ſcripta in Gallis ſunt edita, quibus Ieſuitæ cædis regiæ rei peraguntur, digni-

5580 dignique declarantur, qui ad Garamantas ablegentur. 1610

Obierunt:

I. HENRICVS IV. Rex Galliæ & Nauarræ, à ſicario nefarie interfectus 14. Maii. St. N. Lutetiæ. ætatis 57.

II. FRIDERICVS IV. Comes Palatinus, Imperii Elector. 9. Septembr. St. V. Heidelbergæ. ætat. an. 36. menſ. 6.

III. EBERHARDVS, Epiſcopus Spirenſis: febri ardenti: Vdenhemii, ſub finem ſept. ſucceſſit Philippus Chriſtophorus à Sœtern.

IV. FRIDERICVS MVARITIVS Iohannis Georgii Principis Anhaldini generoſiſſimus filius, Lugduni in Gallia ſexto Kalend. Septembr. cum vixiſſet an. decem: men. ſex. dies duos.

OTHO Comes Solmenſis in Braunfels, aulæ Heidelbergenſis Mareſchallus. Occubuit in bello Alſatico. 23. Iunii. ætat. 39.

VI. PETRVS de GVSMAN, Comes Fontanus, Gubernator Mediolanenſis. 22. Iulii St. N. Mediolani ætat. 85.

VII. GVILIELMVS ARAGOSIVS Medicus. 13. Maii. æt. 97. Baſileæ.

VIII. AMANDVS POLANVS à Polansdorff, Sileſius, Theologus Baſilienſis. C.S.E. 18. Iulii. ætatis 49.

IX. IOHAN. PAPPVS, Theologus Argentinenſis. 13. Iulii, ætat. 61.

X. POLYCARPVS LEVSERVS, Theologus Saxonicus. 22, Febr. Dreſdæ. ætat. 58.

XI. THOMAS COCCIVS, Medicinæ D. & Ethices in Academia Baſilienſi profeſſor.

XII. IACOBVS ZVINGERVS, Phil. & Med. D. & græcæ linguæ in Acad. Baſilienſi Profeſſor. 10

XIII. HENRICVS IVSTVS, Eccleſiæ Petrinæ apud

Digitized by Google

5580 pud Baſilienſes paſtor, & ibid. Organi in Acade. 1610
Profeſſor.19.Octob.

XIV. LEONHARDVS CONSTANS, Eccleſiæ Gallicæ apud Baſilienſes Paſtor.8. Nouembr. ætat.71.

XV. IOH. GEORG. LEO Ph. & Med. D. & Phyſices in Acad. Baſilienſi Profeſſor.

XVI. PETRVS DENAISIVS IC. Cameræ Imperialis Spiræ Adſeſſor C.S.E. Heidelbergæ ætat. an.59.m.5.

5581 Exercitus in Epiſcopatu Paſſauienſi anno ſuperio- 1611
re in gratiam LEOPOLDI Auſtriaci (vt ferebatur) collectus, prid. Non. Febr. in ipſis Bacchanalibus, conniuente Cæſare, impreſſione ſubita & cruenta vrbem minorem Pragenſem, Duce Philippo Ramæo Belga occupat. Contra Ordines regni veterem vrbẽ firmo præſidio muniunt, vim hoſtilem acriter repellunt, tandemque Paſſauienſes minori Praga excedere cogunt, Cumque in his turbis omnia ipſis ſuſpecta eſſent, MATTHIAM Hungariæ Regem in auxilium aduocant, eundemq; declaratum Bohemiæ Regem, viuente adhuc & publicæ trãquillitatis cauſa aſſenſum præbente Auguſto Rege RVDOLPHO, ſolenni Coronatione inaugurant.3. Idus Maii,

Pacificatio domus Saxonicæ & Brandeburgicæ in cauſa ſucceſſionis Iuliacenſis Interboci facta, 18. Martii,

MATTHIAS Rex Hungariæ & Bohemiæ literas Maieſtaticas, Bohemis & Sileſiis ab Imperatore RVDOLPHO datas, confirmat,

Vi huius confirmationis Vratiſlauiæ 24. Oct. St.N. in conſilio Principium & ſtatuum Auguſtanæ cõfeſſionis ciuibus vrbis Niſſenſis (quæ Epiſcopi Sedes eſt) permiſſum, vt miniſtros Euangelicos vocent, & ſacro cultui in priuatis ædibus vacent,

vſque

Digitized by Google

5581 vſque dum templum in ſuburbio ædificetur: promiſſa etiam defenſio aduerſus Epiſcopum, ſi quid contra moliatur. 1611

SALMVRI in Gallia conuentus reformatarum eccleſiarum celebratur.

ROTEMBVRGI ad Tubarim Principes vniti congregantur, m. Auguſto. Mittit eo legatos ſuos Cæſar.

IOHANNES Com. Palatinus Rheni, Adminiſtrator Electoralis Palatinatus, confirmatur ab Imperatore in Poſſeſſorio, dum aliter vel lege vel tranſactione res componatur 30. Iulii. St. N. Pragæ.

NORINBERGÆ Electores Imperii m. Octobri de ſalute Imperii conſultant, miſſiſque Legatis Pragam, Cæſarem officii commonefaciunt.

VILNÆ in Lithuania, Ieſuita SCARGA claſſicum canente, 2. Iulii St. N. Pontificii cœtum Proteſtantium inuadunt, Croſnouicium Theologiæ Doctorem ex ædiciore templi loco præcipitem agunt, in quo præcipitio ille & crus fregit, & totum corpus miſere labefactauit. Rectorem Scholæ & alios verbi miniſtros ita tractant, vt ſemiuiui è cœtu efferrentur.

SIGISMVNDVS Rex Polon[illegible] Smolensko occupat: Vilnam ingreditur victor [illegible] 4. Iul. St[illegible]

Bellum Danicum & Suecicum [illegible] o Calmaria Dano prodita.

ANDREAS MELVINVS Scotus ad p[illegible]onem Ducis Bullionæi liberatur è cuſtodia Londinenſi, & fit Profeſſor Theologiæ Sedani.

AQVENSES, pertæſi perſequutionum Papiſticarum, menſe Iulio Ieſuitarum Collegium inuadunt: claues vrbis ad ſe recipiunt: eligunt ex ciuibus qui vices Magiſtratus tantiſper ſubeant, dum aliter Reipub. proſpiciatur.

COLONIÆ Reformati duriter tractantur; multi

5581 vrbe eliciuntur: pecunia plurimi mulctantur. 1611

SIGISMVNDVS Rex Poloniæ Ioh Sigiſmundo Electori Brandeburgico, & Ioh. Georgio, Erneſto, & Chriſtiano VVilhelmo fratribus, eorundemque poſteris maſculis ius feudi Ducatus Boruſſiæ ſolenniter confert: Electore ipſo ſuo nomine, fratrum vero ipſius nomine, Abrahamo Burggrauio & Barone à Dhona, iuramentum fidelitatis Regi præſtantib. VVarſauiæ 17. Nou.

PHILIPPVS MORNAVVS, Pleſſiaci Marliani Dominus egregium ædit librum, quem inſcripſit Myſterium iniquitatis, ſiue Papatus hiſtoriã: qui adeo pupugit Pontificios: vt à Sarbona hoc ipſo anno Pariſiis fuerit damnatus.

Menſe Decembri in Parlamento Pariſienſi peſſime habiti Ieſuitæ, ab vniuerſitatis Aduocato Martillerio, & Regio, Seruino: ignorantia, improbitas, impietas eorum patefacta, miracula exſibilata, probatum, eorum doctrina & hortatu & impulſu bella excitata, cæſos Reges. Cumque ſe recipi in corpus Vniuerſitatis peterent, ſe idem docturos quod Sorbona docet: Senatus cauſa ad conſilium reiecta, pronunciauit, intra præſcriptum tempus ſcripto ſubſignato declararent, quo hodie ofiterentur, ſe doctrinam Sorbo

...ſupra Papam eſſe.

...temporalib. poteſtatem nullam eſſe.

...cere ei Reges noſtros excommunicare.

...ſacramento ſubditos ſoluere.

Clericos crimen læſæ maieſtatis incurrere.

Quæ in confeſſione ad Rempub. ſpectantia cognoſcuntur, omnino deferenda eſſe.

Abſtinerent interim ab omni actu ſcholaritatis publice & priuatim.

Adfuit actioni Condæus, & Epiſcopi Belluacenſis & Laudanenſis, pares Regni.

Nati

Digitized by Google

5581 Nati ſunt : 1611

I. HENRICVS TVRRIVS, Dux Bullionæus, Vicecomes Turrenius N. 1555. m. Septembri.

II. PHILIPPVS Mornayus Pleſſiaci Marliani Dominus, vir celeberrimi nominis, N. 1549. 11. Nouembris.

III. IOHANNES CHRISTOPHORVS à GRVN, Eques Palatinus: Electoratus Palatini Cancellarius, N. 1556. 29. Septembris.

IV. DANIEL TILENVS Theologus Sedanenſis, N. Goldbergæ Sileſiorum 1563. 14. Februarii.

V. PETRVS MOLINÆVS Eccleſiæ Pariſienſis Miniſter, N. 1568. 8. Octobris.

Obierunt:

I. CAROLVS, Rex Sueciæ: ſub finem anni.

II. CHRISTIANVS II. Elector Saxoniæ, 23. Iunii. St. V. Dreſdæ.

III. HERMANNVS, Comes à Berge. Spadæ, menſe Iulio.

IV. PETRVS VVOKIVS VRSINVS, Roſenbergicæ domus Regens. 11. Nou. St. N. in Bohemia.

V. IACOBVS Lectius, Geneuæ, 25. Auguſti. æt. 53. dyſenteria.

VI. MARCVS BEVMLERVS, Theologus Tigurinus, peſte. 31. Iulii.

VII. VALENTINVS Schônerus, Theologus Marpurgenſis, peſte.

VIII. GREGORIVS Berſmannus, Poeta. Serueſtæ. 5. Octob. æt. 74.

IX. MARTINVS MYLIVS, Rector Gymnaſii Gorlicenſis. 27. Iulii. æt. 69.

X. NICOLAVS MENIVS, Theologus Marchicus, Küſtrini. m. Febr. ſeptuagenarius.

XI. FRANCISCVS VIRLINGVS, Theologus Vratislauienſis. æt. 73. die 20. Iunii.

RV-

5582 RVDOLPHVS II. Imperator moritur Pragæ 10. Iannari, S. V. ætatis anno 59. m. 5. d. 23. 1611

ERNESTVS Archiepiſcopus Colonienſis, Dux Bauariæ, obiit 7. Februarii, æt. 58.

HIPPOLYTVS à Collibus Electoratus Palatini Conſiliarius, moritur Heidelbergæ, 2. Februarii S. V. ætatis 51.

FINIS.

INDEX

INDEX RERVM ET NOMINVM MEMORABILIVM: QVORVM in hoc libro fit mentio.

A.

AARON naſcitur, 8. moritur, 10
Aaron Mold. Regulus deficit à Turcis, 736. capitur, 737
Abacuc floret, 24
Abas Miriſes fit Rex Perſarum. 721. vincit Tataros, 722
Abdelmelecus inter prœliandum apoplexia extinguitur, 697
Abdias Propheta claret, 22, 25
Abdias Godeſcalcus Prætorius naſc. 512. mor. 647
Abdon Iudex Iſrael, 11
Abedines vincitur ab Hunniade 401
Abenragel pater Hali, 209
Abeſſan Iudex Iſrael, 11
Abia Rex Iuda, 17
Abilius Epiſcop. Alexandr. 156
Abimelech Iudex Iſrael, 11
Abotritorum Rex fit Chriſtianus, 303
Abraham naſcitur, 4. vocatur ex Vr. 5. iubetur immolare filiũ, ibid. mor. 6.
Abrahamus Burggrauius à Dona naſc. 614
Abrah. à Grunberg mor. 668
Abrah. Sculterus Theol. naſc. 627
Abrah. Ienckvvitz naſc. 791
Abrah. Bucholcerus naſc. 527 mor. 686
Abrahamus Ortelius naſc. 522. mor. 790
Abrah. Colbingerus naſc. 576
Abrahamus Vlricus mor. 660
Abſolon occidit fratrẽ Ammon, 25. miſerè perit, ibid.
Academiæ Altorfianæ initium, 651. 670. Aurelianæ, 369. Baſilienſis, 426. Bononienſis, 234 Colonienſis, 379. Cracouienſis, 384. Dillingenſis, 650. Duacenſis, 652. Erphordienſis 380. Ferrarienſis, 378. Francofordianæ, 466. Grypsvvaldenſis, 422. Heidelbergenſis, 373. 379. Helmſtadienſis, 654. Ihenenſis, 574. Ingolſtadienſis, 433. Lipſenſis, 384. Louanienſis, 392. Lugdunenſis, 651. Marpurgenſis, 519. Pariſienſis, 296. 531. Piſanæ 372. Pragenſis, 375. Regiomontanæ, 561. Roſtochienſis, 389. Tubingenſis, 437. Viennenſis, 355. VVitebergenſis, 461. quæ diſſipatur, 565. reſtituitur, 569
Accurſius floret, 351. mor. 301
Acerræ incenſæ & direptæ, 66
Achab Rex Iſrael, 18. vincit Ben-

Digitized by Google

hadad,19. occupat vineã Naboth,ib. occiditur in prælio, ib. eius domus deletur, 20
Achas Rex Iuda 23
Achillas obtrũcat Pompeiũ,104
Achmetes Baſſa Hydruntum capit,439. Temeſvvarum & alia caſtella,683 fruſtra obſidet Agriam,ib. profligatur à Tranſſyluanis,782.790. à fratre occiſus, 473
Acholius baptizat Theodoſium Imp. 220
Actius floret, 71
Adæ ætas,1. mor. 2
Adagia Eraſmi primũ edita,479 prohibentur 590
Adalber. à Prutenis occiſus, 309
Adamus VVenceslaus Dux Teſchinenſ. naſc. 648
Adamꝰ de Noua domo mor. 748
Adamus Bodenſtenius mor. 660
Adamus Curæus mor. 618
Adelphi Terentii acta, 75
Adenum occupatur, 551
Adiaphoriſticum bellum, 572
Adlei Tatar. trucidatur, 694
Adolphus Comes de Naſſavv fit Imp. 363. occiditur & diuinitus vindicatur, 363
Adolphus Comes Naſſoniȩ naſc. 363. cadit in prælio, ib.
Adolphus Comes Holſatiæ fit monachus,358. ſe totum lacte perfundit, ib. mor. ib.
Adolphus Comes Schauuẽburg. fit Archiepiſc. Colon. 569.603. mor. 596
Adolphus Comes Morſenſis occupat Noueſiũ,607. mor. 614.
Adolphus Dux Holſatiæ naſc. 520. mor. 694
Adolphus Baro Schvvartzenbergius mirabiliter recuperat Iaurinum,790. alias multas arces, 789
Adolph. Clarẽbach exuritur,528
Adolphus Merkerchus mor. 724
Adolphus Occo naſc. 512
Adrianus fit Imp. 161. iubet parci Chriſtianis,162. vult Chriſto extruere templum, ibid. arcet Iudæos ab ingreſſu Hieroſolymæ,164. mor. 164.
Adrianus PP. muſcam deglutit. 337
Adrianus fit Cardinalis, 480. PP. 500. mor. 507
Adrianus Cardinalis euadit venenum,463. omnib. dignitatibus priuatur, 484
Adrianus Albinus naſc. 478. moritur, 718
Adrianus Turnebus mor. 625
Ædiles Curules primi Romæ creati, 47
Ægialeus primus Rex Sicyoniorum, 8
Ægidius de Fuſcaris mor. 362
Ægidius Tſchudus naſc. 465. mor. 644
Ægyptus capta ab Auguſto, 119. à Cambyſe, 31. à Selymo. 478
Ægypti plagæ decem, 9
Ægyptiorum regnum deſtructũ 49.119.
Ælius Lampridius floret, 189
Ælius Spartianus floret, 189
Æmilius Paulus vincit Perſeum, & triumphat,72. mor. 75.
Æmilius Portus naſc. 580
Æneas in Italiam venit, 12. occiditur in prælio, ibid.
Æneas Syluius Rex Latinorũ,12
Æneas Syluius naſc. 385. floret, 393. fit PP. Pius II. dictus, 424. mor. 429
Æqui amittunt,41. oppida. 54

Æm

Æra Antiochenorum, 103. annorũ Chriſti, 132. Chaldæorũ 54. Conciliorum, 289. Diocletiani, 187. Dionyſii, 56. Nabonaſſaris, 23. Perſarũ, 188. Synodica, 115. Turcica, 185
Æſopus interemptus à Delphis, 28.
Æthiopum exercitus fuſus, 18
Ætius magiſter militum, 240. memorabili ſtrage vincit Attiliam, 249. interficitur iniuſte 251.
Ætolorum bellum cũ Philippo. 66. cum Romanis, 69
Africa expugnata, 578
Agamemnon Rex Mycenarũ, 11
Agar fit coniunx Abrahæ, 5
Agathocles Rex Syracuſarum, 53 vincit Carthaginenſes, & cum iis facit pacem, 54
Ageſilaus dimicat cum Thebanis. 43
Aggæus Propheta, 32
Agnes Anhaltina nubit, 7 o. 740. Barbienſis, 650 Mansfeldica, 708. Saxonica, 593. Solmenſis, 770
Agon Capitolinus primus, 156
Agraria Caſſia lex. 34. Iulia. 96
Agria à Ferdinando occupata, 574. fruſtra obſidetur à Turcis, 684. occupatur, 746
Agrigentum captum à Carthaginenſib. 42. à Romanis, 59
Agrippa Sylui. Rex Latinorum, 20.
Agrippa ſacrificat Deo Iſraelis, 122. ornatur ab Auguſto tribunitia poteſtate, 123. è carcere ad regnum, 144. necat Iacobum, 146. ab Angelo percuſſus mor. 147
Agrippa iunior Rex Chalcidis, 148. fit Tetrarcha, 149
Agrippina nubit, 140. occiditur à filio Nerone, 150. eius vox impia, 161
Ahaſias, Rex Iſrael mor. 19
Aiſtulphus Rex Longobardorũ mor. 294
Alamundarus mirabili commento refutat Eutychianos, 165.
Alani inuadunt Gallias, 230
Alarichus inuadit Italiam, 228, facit pacem, 229. capit Romam, 231. mor. 232
Alba Augia cœnobium fundatur, 314
Alba Regalis amittitur, 559 fruſtra obſidetur, 769
Alba Syluius Rex Latinorũ, 16.
Albategnius floret, 300
Albericus Bergomenſis floret, 374.
Albertus I. Imp. 364. rebellant ei tres Archiepiſcopi, 365. occiditur, 387
Albertus II. Imp. ter vno anno coronatur, 395. mor. 397.
Albertus Archidux Auſtriæ naſcit, 642. Belgii gubernator, 745. Bruxellas ingreditur, 745 Caletum expugnat, 745. Ardam occupat, 745. Hulſtũ, 746. Ferrariæ magnifice excipitur, 791. nuptias celebrat, 788. moritur 606
Albertus Dux Saxoniæ mor. 460
Albertus Vrſus Comes Aſcaniæ. 327. potitur Marchia Brandeb. 331. mor. 340
Albertus Anhaltinus vlt. Elector Saxon mor. 391
Albertus, Achilles Germanicus, naſc. 387. bellum mouet Noribergenſib. 408. mor. 444

Digitized by Google

Albertus Marchio Brandebur. naſc.446. fit Archiepiſc. Mogunt. 478. Tezelium emittit, 480. 481. fit Cardinalis, 484. impetrat Proteſtantibus pacem 536.mor.564
Albertus Dux Bauariæ naſc. 524. mor.665.
Albertus Marchio Brandeb.naſc. 502.creatur primus Dux Pruſſiæ,516.mor.600.
Albertus Hartenberg, & Iacob Procoſtus ſuper artic.de C.D. diſſident,596.mor. Albertus Hartenberg, 611
Albertus Marchio Brandeb. capitur. 567. obſidet Noribergam 584.vincitur à Mauritio 587.mor. 640
Albertus Fridericus Marchio Brandeb.naſc. 676
Albertus Dux Pruſſiæ naſc. 446. fit Magiſter Ordinis 471
Albertus Fridericus Dux Pruſſiæ naſc.588.nuptias celebrat,645 mor. 633
Albertus Antiſtes Treuirenſis conſecrat pſules aliquot. 307.
Albertus Marchio Miſniæ capit filium, 361
Albertus à Laſco Iacobum Heraclidem in Moldauiam introducit, 614
Albertus Kyralius vincit Turcas 776. Lippam occupat 781
Albertus Liuonienſis Epiſcop. mor. 352
Albertus Crantzius mor. 483
Albertus Durerus naſc. 433. mor. 523
Albertus Magnus naſc. 344 Epiſcopatum propter ſtudia reſignat,357.mor.361.
Albertus Pigius mor. 560
Albinus clamores Ieſu Anani ſpernit 151
Alboinus autor regni Longobardici 179
Albumaſar Aſtronom. claret 299
Alcairum expugnatur 479
Alcairi Sultanus profligat Turcas, 443
Alcibiades autor rumpendi fœderis,41. in exilium eiicitur, 42.occiditur 42
Alcimus mor. 75
Aldenburgum occupatur, 667. abripiuntur inde duo Principes pueri, 417. habetur ibi colloquium 674
Aldus Manutius floret,412.mor. 804.
Alexander M. naſc. 48. intereſt pugnæ agens an.18.50.fit Rex. 50.delet Thebas,ibid.ter fundit copias Darii,51. eſt continens,ibid. capit Tyrum,ibid. ingreditur Hieroſolymam, ibid. potitur Monarchia,ibid. Aſiaticis delitiis corrumpitur 51.Niceam & Bucephalã condit,ibid. Babylone mor. 52. eius ſucceſſores faciunt fœdus, 53
Alexander Rex Maced 46. interficitur, 46
Alexander Seuerus Imper. fauet Chriſtianis 177.178.fugientes dignitates ornat dignitatibus 178.notariũ deportat,178. eſt comis, ibid. Vlpianum ſua purpura tegit, ibid. conuerſatur cum Athenæo,ibid.vna cũ matre occiditur 179
Alexander Rex Syriæ nuptias celebrat,77.occiditur 78
Alexander Rex Iudæorum naſc. 81.fit Rex.85.mor. 91

Digitized by Google

Alexander filius Ariſtobuli ſecu-ri percuſſus 10
Alexander Epiſc. Antioch. 199 intereſt Synodo Nicenæ, 201 mor. 202. precatur contra Arium, 205
Alexander PP. mor. 317
Alexander VI. PP. 449. Sauanorolam cremat, 496. celebrat octauum Iubilæum, 458. veneno, quod aliis parauerat, perit, 463
Alexander Farneſius nuptias celebrat, 623. occupat Traiectũ 693. Bredam 690. Tornacum, 701. Audenardum & Lyram, 703. alia multa, 707. 708. 711. 715. 730. ſoluit obſidionẽ Lutetianam, 750. mor. 728
Alexander Moldauia eiicitur, 650. reſtituitur, 660
Alexand. edit Grammaticã, 349
Alexander Hegius præceptor Eraſmi, 431
Alexand. Tartagnus floret, 426
Alexander de Imola mor. 438
Alexander Aleſius Scotus venit VVitebergam, 539. mor. 624
Alexand. Monſignanus mor. 612
Alexander Schuucis vertit confeſſ. Auguſt. 531
Alexandra, Regina Iudæorũ 92. mor. 94
Alexandria condita, 51. capta a Diocletiano, 189
Algieræ vrbs à Turcis occupata, 537
Alhigeræ initium, 185
Ali Baſſa aliquot caſtella Vngariæ occupat, 584. 590. fruſtra obſidet Agriam, 584. Zigethũ, 592. cœſus, 680
Alladius Rex Latinorum, 21
Allutius recipit ſponſam à Scipione 88
Aloſtum occupatur 708
Aloyſius Lippomanus mor. 607
Alpenum occupatur, 789
Alphonſus Imperium oblatum reſignat 357
Alphonſus Rex Arragoniæ naſc. 380. mor. 424. eius apophthegmata, ibid.
Alphonſus Albuquercius Ormuzum occupat 468. Malacam expugnat, 471
Alphonſus Dux Ferrariæ mor. 752
Alphonſus Daualus capitur, 751
Alphonſus Valdeſius vertit Confeſs. Aug. 530. mor. 558
Alphonſi Epocha incipit, 356
Alphonſinæ tabulæ, 357
Aly Begus Albaniæ capitur 784
Amalſuenta Theohadatum facit Regem, 176. ab eodem obtruncatur, ibid.
Amandus Polanus à Polansdorff naſc. 614
Amaſias Rex Iuda occiſus 21
Amaſis Cambyſen fallit 31
Ambianum agnoſcit Nauarræũ pro Rege 770. occupatur, 750
Ambroſius fit Epiſcop. 217. periculis obiicitur, 221. refutat Symmachũ, 221. arcet Theodoſiũ ab ingreſſu templi 222. laudat Theodoſium defunctum. 227. mor. ibid. eius dictũ ante mortem, ibid.
Ambroſius ſuppeditat Origeni ſumptus, 179
Ambroſius Calepinus floret, 456
Ambroſius Catharinus mor. 586
Ambroſius Lobvvaſſer mor. 696
Ambroſius Moibanus mor. 591
Amelia Morſenſis nubit, 676
America inuenta, 454. huius incolarum nares, 593

Digitized by Google

Amerſfortum Ordinibus Belg. ſe iungit 691
Amilcar captus & occiſus 54
Amilcar ſuſcipit bellum Africanum, 61. mittitur in Hiſpaniã, 62. mor. ibid.
Ammon Rex Iuda 24
Amon ſororem ſtuprat 14
Amram pater Moyſis 8
Amri Rex Iſrael mor. 18
Amſterodamum ſe dedit 660
Amulius Rex Latinorum 22
Amurates capit Seſton & Callipolin, 375. Philippolin & Hadrianopolin, ib. vincit Seruios ib. transfoditur 379
Amurates II. Turcarum Rex 391. occupat Theſſalonicam, 394. Synderouiam, 397. ſoceri filium oculis & pudendis priuat, ib. fruſtra obſidet Belgradum, 399. ad Varnam vincit Vladiſlaum, 404. mor. 409
Amurates III. naſcitur, 574. auſpicatur regnum à cæde fratrum, 679. ſtrangulat Chamum Tatarorum, 708. ambit amicitiam Hiſpani, 718. mor. 742
Amyntas Rex Macedonum, 29. 43. 45. mor. 46
Anabaptiſtæ trucidantur, 544. 546. eorum ſcripta publicantur 521
ἀναρχία quadriennis Romę 46
Anacreon Lyricus floret 28
Anaſtaſius Imp. ſtudioſe frequẽtat templum, 162. fallit fidem, 164. Flauianum pellit in exilium, 165. inſolenter reſpondet Hormiſdæ, ib. fulmine extinguitur 166
Anaſtaſius fit Imp. 290. fit Monachus ib.
Anatum & anſerum mirabilis pugna 736
Anaximander floret 28
Anchiſes mor. 12
Ancus Martius Rex Roman. 25. mor. 26
Andes patria Virgilii 93
Andragatius è naui ſe præcipitat 222
Andreas Rex Vngariæ, 313. fratrem facit regni conſortem, 313. ab eo victus occiditur 316
Andreas Auerſpergius ductor exercitus Cæſarei 768
Andreas Barczai vi expugnat Smylam 781
Andreas Doria occupat Moream, 540. Africam, 672. mor. 615
Andreas Alciatus naſc. 449. mor. 680
Andreas Aurifaber mor. 604
Andreas Bodenſtein Caroloſtadius Lutheri promotor, 472. diſputat cũ Eccio, 486. tumultuatur VVitebergæ, 494. à Luthero alienior, 500. notatur voce Alphabeti, 502. Rottenburgi latet, 514. mor. 561
Andreas Dudithius mor. 614
Andreas Ebertus petit conſilium à Luthero 541
Andreas Freyhubius mor. 729
Andreas Gail mor. 704
Andreas Gerardus Hyperius naſc. 471. mor. 621
Andreas Grunthlerus habet cõiugem doctam 639
Andreas Heugel fit Cancellarius 787
Andreas Ietinus fit Epiſc. Vratisl. 722. mor. 745
Andreas Iociſcus mor. 636

Andre-

Andreas de Iſernia occiditur 789
Andreas Leszcinsky de Leſzno naſc. 606
Andreas Maſius mor. 646
Andreas Muſculus mor. 673
Andreas Papius mor. 673
Andreas Oſiander naſc. 497. habet primam concionem Noribergæ, 501. proficiſcitur in Pruſſiam, 573. mouet Bellum Theologicum, 578. mor. 586
Andreas Paul mor. 719
Andreas Ptoles prædicit mutationem religionis 482
Andreas Reuſſius ſuccedit Fr. Fabro 730
Andreas Tiraquellus mor. 605
Andreas Veſalius naſc. 476. mor. 621
Andreas VVinckleru mor. 653
Andreas Zochius mor. 673
Andria Terentii acta 73
Andriſcus eſt Pſeudophilipp. 77
Angelorum Canticum 127
Angelus Politianus naſc. 416. floret, 442. mor. 493
Angelus de Aretio mor. 430
Anglia renunciat Pontifici, 541. mutat religionem, 573. multos facit Martyres 592
Angli Vlyſſiponem capiunt, 332. vincunt Gallos, 373. eorum aduentus in Britanniam, 244. nobilium aliquot coniuratio detecta 705
Anglicana claſſis profligat Hiſpanicam, 721. 725. 750. expeditionem ſuſcipit in Portugalliam, 710. in Americam 739
Anglicus ſudor graſſatur 527
Anhaltinus in ditione ſua ritus Eccleſiaſticos conformat Palatinis Eccleſiis 744
Anianus Epiſc. Alexand. 121
Anicius Illyricum & Dalmatiam debellat 73
Animalia manſueta acta in rabiem 87
Anna Ferdinandi I. Imp. cõiunx naſc. 462. deſponſatur, 476. nubit, 499. mor. 671
Anna Maria Auſtriaca nubit, 612. mor. 668 Palatina nubit, 618. Suecia nubit ib.
Anna Iagellonia Regina Poloniæ mor. 746
Anna Bolonia capite truncatur 547
Anna Regina Scotiæ coronatur 717
Anna Catharina Brandeburgica nubit 760
Anna Anhaltina nubit, 690. & mor. 701. Auraica, 712. Auſtriaca, 725. & mor. 753. Benthemia, 724. Brandeburgica, 671. 723. Burana. 579. Danica, 574. & mor. 697. Friſia. 708. 711. Haſſiaca, 563. Iuliacenſis, 691. Pomeranica, 671. Saxonica, 716. 638. VVirtembergica 705
Annæ Prophetiſſæ ſeculum 80
Annas Burgius exuritur 607
Annas Mommorencius vrbem Metenſem occupat, 585. globo tormentario traiicitur 630
Annatæ excogitantur 385
Annonæ ingens charitas 669. 705
Annibal naſc. 61. cum patre in Hiſpaniam abit, 62. fit Imperator, 63. vincit Vaccæos & Carpentanos, ibid. Saguntum capit, 63. funerat corpus obtruncati Coſ. 64. victus à Marcello Acerras incendit, 65. pro-

Digitized by Google

65. propè accedit ad vrbem Romam, 65. magnificè ſepelit Marcellum, 66. mœſtus diſcedit in Africam, 67. vincitur à Scipione, 68. veneno perit, 69.
Anni Seleucidarum 54
Annus Sabbatarius 10
Annus vnde rectè inchoandus, 374. emendatur à Iulio, 108. ab Auguſto 124
Annus, in quo Chriſtus natus, tria habet memorabilia 129
Anſgarius Archiepiſc. Hamburg. mor. 300
Anshelmus Epiſc. Cantuarien. claret, 320. mor. 325
Antalcidæ pax 44
Anthemius Imp. occiditur 255
Antiates à Camillo victi 45
Antigonus primus Rex Aſiæ, 53. 54. interficitur 55
Antigonus Gonates Rex Macedoniæ 77
Antigonus Rex Macedoniæ 62
Antigonus Parthos in Iudæam attrahit, 115. occiditur 117
Antinomi 550
Antiochia expugnata, 322. terræ motu concuſſa, 160. 254. 271. 272. 280
Antiochus Soter Rex Syriæ 57
Antiochus Theos Rex Syriæ, 59. mor. 60. & ſeq.
Antiochus Hierax 61
Antiochus M. 63. incipit bellum Syriacum, 64. vincitur à Scipione, 68. mor. 69
Antiochus Epiphanes, 71. vendit ſummum ſacerdotium, ibid. Hieroſolymæ ſplendidè excipitur, ibid. bis proficiſcitur in Ægyptum, 71. à Legato Rom. virga circumſcribitur, 72. mittit Gorgiam in Iudæam, 74. perit. 74
Antiochus Eupator occiditur. 74
Antiochus Sedetes cum Simone fœdus facit, 79. Hieroſolymã obſidet 80
Antiochus Gryphus 81
Antiochus Cyzicenus 83
Antipater vincit Athenienſes, 52. mor. ib.
Antipater à Pompeio ad Cæſarem deficit, 105. fit procurator Iudææ, 106. muros Hieroſolymæ inſtaurat, 108. veneno necatur 111
Antipater à patre necatur 134
Antoninus fit Imp. 165. fauet Chriſtianis, 167. mor. 168
Antoninus Philoſophus Imp. 168 miraculoſe impetrat pluuias, 169. mor. 171
Antoninus Caracalla occidit fratrem & Papinianum I. C. 176. occiditur ib.
Antoninus Archiepiſc. Florentinus mor. 425
Antoninus vincitur ab Auguſto, 111. 118. eius triumuiratus, 113. non audit legatos Iudæorum, 114. vacat amoribus Cleopatræ, 114. redit cum Auguſto in gratiam, 114. mittit Herodi auxiliares copias, 116. Regem Armeniæ catenis argenteis vincit, 117. bellum parat contra Auguſtum, ib. fit αὐτόχειρ, 118
Antonius Luſitanus captus, 681. vincitur, 674. mor. 743
Antonius Borbonius celebrat nuptias, 574. deficit ad Pontificios, 616. globo tormentario ictus occumbit ibid.
Antonius Chocheranus capitur, 773. liberatur 775

Anto-

Digitized by Google

Antonius Auguſtinus naſc. 482. mor. 700
Antonius Fayus naſc. 585. mor. 696
Antonius Gioſius mor. 653
Antonius Monachus naſc. 183. mor. 208
Antonius Muſa ſanat Auguſtum 120
Antonius Orator naſc. 79. moratur Athenis, 84. occiditur 88
Antonius de Padua floret 852
Anton. Perenottus mor. 704
Anton. Piccolomineus mor. 664
Anton. Poſſeuinus pacem facit inter Polonos & Moſcos 693
Antonius Sabellicus floret, 442. mor. 467
Antonius Sadeel naſc. 499. mor. 725
Anton. VValterus primus Rector Stetinenſis 559
Antonius Zenus inuenit partem noui orbis 379
Anton. Contius IC. mor. 660
Anton. Freyhus Theol. mor. 696
Anton. Miraldus mor. 664
Antuerpia capitur ab Hiſpanis, 654. 694. tentatur ab Alenconio, 706. ſe dedit Duci Parmēſi, 688. eiiciuntur ibi ſtatuæ e templis, 626. Pontificiis Lutherani ſe coniungunt 662
Aper occidit Numerianum, 186. interficitur 187
Aphrodiſium expugnatur 578
Apollinares ludi primū facti 65
Apollinaris Syrus floret 216
Apollonia virgo Martyr 183
Apollonius fit Martyr 172
Apologia non recipitur à Carolo 531
Appia via 53
Appii Claudii facinus 58
Appius Claudius diſſuadet pacem 57
Apollonius victus à Ionatha 78
Appuleius Saturn. occiditur 86
Apſimarus creatur Imp. 290. occiditur 291
Aquæ Sextiæ conditæ 82
Aquila interpres Bibliorum floret 162
Aquila dicata Rom. legionib. 84 in Iudæam illata 152
Aquilæ indicium victoriæ Cæſaris 109
Aquileia deleta 249
Aquillius bellū ſeruile cōficit 85
Aquiſgranēſes proſcribūtur 767
Arabum 200000. interfecti 290
Arad occupatur 754
Araricus Rex Gottorum 177
Arator fit Dictator, 39. fit Imp. 76
Aratus floret 57
Aratus Sicyonius claret 66
Argobaſtes ſtrangulat Valentinianum, 224. Eugenium facit Imp. ib. fit αὐτόχειρ 225
Arcæ Nohæ fabricatio 2
Arca fœderis capta, 12. introducitur in Ieruſalem, 14. in templum 16
Arcadius creatur Auguſtus, 220. 226. Chryſoſtomum eiicit 228 229. filium in cunis creat Auguſtum, 228. mor. 230
Arcadius Martyr 241
Archelaus Rex Iudææ 134
Archias poeta Romam venit 85
Archidamus Rex Lacedæmon. mor. 40
Archimedes intētus figuris Geometricis obtruncatur 65
Architas Tarentinus floret 44
Archontes creati Athenis 14
Arda occupatur 790
Aremulus Rex Latinorum 21

Arequippa Hiſpanorum colon. 536
Aretas obſidet Hieroſolymam 94
Argentoratū exhibet ſuam Confeſſ. 531. eius templum inchoatum, 311. turris, 361. Schola cōſtituta, 551. Miſſa ibi abrogatur, 528. eliguntur duo Epiſcopi 735
Argentum ſignatū quando cœpit eſſe in vſu 58
Argilla expugnata 432
Arginorum regnum 6
Argonautarum expeditio 11
Argyropolis Hiſpan. colon. 535
Argyropylus 434
Ariani corrumpunt Synodū Nicenam, 205. perſequuntur Orthodoxos. 218. cedere cogūtur Orthodoxis 210
Aribo conuocat Synodum 311
Aridæus Rex Macedonum, 52. ſepelit corpus Alexandri M. 52. occiditur 53
Ariminum vrbs condita à Romanis 58
Arion Muſicus floret 28
Ariſtides in exilium eiicitur, 35. reuocatur ibid.
Ariſtides religionem Chriſtianam defendit 162
Ariſtobulus Rex & Pontifex Iudæorum, 84. 94. parat bellum contra matrem, 93, primus ſibi imponit Diadema, 84. accerſit Pompeium in Iudæam, 94. Romā vinctus mittitur, 95. in triumpho ducitur, 96. Roma profugit ſed retrahitur, 98. veneno necatur 103
Ariſtobulus ſummus Sacerdos per ludum ſubmergitur 117
Ariſtogiton necat Hipparchum 33
Ariſtonicus in carcere ſtrangulatur 8
Ariſtophanes floret 4
Ariſtoteles naſc. 45. fit præceptor Alexandri M. 49. mor. 5
Arius cur hæreſin ſpargat, 199. eius interitus 205
Arminius Rex Germanorum, 134 mor. 136
Arnobius ſcribens contra Chriſtianos conuertitur 199
Arnoldus Burenius mor. 618
Arnoldus de Reyger naſc. 606
Arnoldus VVolffius Dreſdenſis liberat duces captiuos 785
Arnolphus Imp. Normannos delet, 301. mor. ib.
Arphaxat naſc. 2. mor. 6
Arrianus floret 181
Arſaces capit Demetrium 79
Arſacidarum familia tenet regnū Parthicum 62
Arſamenes Rex Perſarum 49
Arſchotum occupatur 680
Artabanus interficit Xerxen 37
Artabanus Rex Parthicus vincitur 179
Artaxata vrbs deditur Pompeio 95
Artaxer. Longiman. 37. facit pacem cum Græcis, 39. mor. 40
Artaxerxes Mnemon. 42. dat Græciæ pacem, 44. mor 47
Artaxerxes Ochus, 47. capit Ægyptum, &c. 49
Arthaſaſta eſt Gambyſes 31
Aſcalon recuperatur 342
Aſcanius Rex Latinorū 12. mor. ibid.
Aſcanius Pædianus claret 155
Aſculum captum 88
Aſdrubal duos Scipiones cædit, 65. perit cum exercitu 66

Aſdru-

Aſdrubalis vxor ſe cum duobus filiis cremat 77
Aſia cedit in poteſtatem Romanorum 69
Aſinius Pollio Coſ. 115
Aſpar vna cum filio occiditur 255
Aſſa Rex Iuda. 17. mor. 19. fundit Æthiopes ib.
Aſſuerus eſt Cambyſes 31
Aſſyria occupata à Solymanno 543
Aſſyriorum regnum ad Medos transfertur 21
Aſtracanum à Moſcis occupatur, 590. fruſtra à Selymo oppugnatur 658
Aſtyages captus à Cyro 28
Athalaricus Rex Italiæ moritur 176
Athalia interfecta 20
Athanaricus mor. 220
Athanaſius Epiſcop. Alexandr. 202. exulat, 206. redit, 207. mor. 218
Athanaſius inficit Heraclium errore Monotheletarum 287
Athenæ capta à Xerxe, 35. à Lyſandro, 42. ab Antipatro, 52. à Sylla 89. deſtructę à Mahomete 410
Athenienſes victi à Lacedæmoniis, 45. à Syracuſanis, 41. à Philippo, 50. ab Antipatro, 52. vincunt Spartanos, 40. 43
Athenienſium regnum 8
Atabaliba cæſus 519
Attalus Rex minoris Aſiæ, 61. mor. 68. Rom. populum inſtituit hęredem 80
Attalus creatur Imp. 231. ducitur in triumpho 233
Attalus Martyr. 169
Attila Romanos limites inuadit, 243. occidit fratrem, 244. vincitur ab Aetio, 249. eius inſolentia, 249. delet magnas aliquot vrbes, ibid. placatur à Leone PP. 250. mor. 251
Attilius arator fit Imperat. 76
Audenardum occupatur 674
Auenione translata ſedes Rom. 367
Auentinus Rex Latinorum 21
Auerroes floret 332
Augerius Gislenius Busbequius occiditur 728
Augusta occupata à Mauritio, 583. mouentur ibi turbæ propter Calendarium 702
Augusta Danica nubit 753
Augustana Comitia & Confeſſio, 530. 592. 631. 693. armata, 570. qui Theologi iis interfuerint 570
Augustinus naſc. 208. Mediolani eſt Profeſſor, 231. lectione Hortenſii incenditur ad veram Philoſophiam, 108. baptizatur, 222. fit Presbyter. 223. ſcribit libros de Ciuit. D. 232. mor. 236. eius curriculum deſcribitur 236
Augustinus Berous floret 579
Augustinus Marloratus ſtrangulatur 645
Augustini arx occupatur 704
Augustin. Cacalla Hiſp. Theol. combur. 604
Augustin. Mainardus mor. 619
Augustulus vult Imp. Occid. 256
Augustus Cæſar naſc. 95. fit Imp. 111. 112. vincit Antonium, 112. 118. Lepidum, 117. petit Conſulatum per armatos, 112. redit cum Antonio in gratiam, 114. nuptias celebrat, 116. fit Monarchia, 118.

capit

capit Ægyptum, 119. Herodi confirmat regnum, ibid. ampliat, 121. triduo triumphat, 120. claudit Ianum, 120. dicitur pater patriæ, ibid. accipit poteſtat. Tribunit. ib. ſanitati reſtituitur, ib. reſpuit currum & coronam auream, 122. vetat ſe Dominum appellari, ib. Agrippæ filios adoptat, ib. proficiſcitur in Galliã, ib. emendat annum, 124. Tiberium vocat Imp. ibid. Caium in forum deducit, ib. conſecrat Martis templum, 128. filiis Herodis diſtribuit hæreditatem, 134. Tiberium adoptat, & in Germaniam mittit, ibid. clamat, *Quintili, redde legiones*, 134. cõdit teſtamentum, 135. mor. ib. eius triumuiratus, 112. collatio cum Salomone 113

Auguſtus Dux Sax. Elect. naſ. 654 510. celebrat nuptias primas, 574. ſecundas, 698. ſuccedit fratri, 587. accipit feuda, 626. Gotham occupat, 642. Peucerum ex carcere emittit, 698. mor. 699

Auguſtus II. Dux Saxon. naſc. 672

Auguſt. Com. Palat. Rheni naſc. 676

Auguſtus Marchio Brand. naſc. 668

Auguſt. Dux Brunſ. & Lun. naſc. 635. 665

Auguſt. Dux Sax. Laoburg. naſc. 636

Auguſt. Princeps Anhalt. naſc. 652

Auguſt. Dux Holſat. occumbit 764

Auicenna naſc. 332

Auitus ex Imp. fit Epiſc. 270

Aurea bulla edita 375

Aurei velleris ordo incipit 389

Aureliana vrbs obſidetur, 242. Nauarræo ſe dedit 717

Aurelianus Imp. 185. ſeuerus diſciplinæ cuſtos, ibid. occiditur 186

Aurelius Verus Imp. 168. miraculoſe impetrat pluuias, 175. mor. 169

Aurum ſignatum vſurpari cœptũ 66

Auſonius Poeta fit Conſul 219

Auſtria fit Ducatus 335

Auſtriacos Monarchas non decet eſſe præcipites 609

Axella occupatur 698

Azo mor. 346

Azores Inſulæ occupatæ 697

B

BAaſa extirpat poſteritatem Ieroboam, 16. fit Rex ibid. mor. 18

Baboteza à Turcis occupatur, 590. à Chriſtianis 708

Babylas Martyr. 183

Babylon capta à Cyro, 30. à Dario, 33. à Solymanno 543

Babylonica captiuitas 26

Bacchides cum Ionatha pacem facit 76

Badenſis diſputatio 519

Baiazetes I. Turcarum Rex, 380. Lazarum Bulcum in fruſta concidit, ib. vincit Sigiſmundũ, ib. vincitur à Tamerlane 380. ſeipſum interimit 384

Baiazetes II. fratrem vincit 440 capit Methonẽ, 458. mor. 573

Baiazetes cum fratre de Imperio præliatur, 605. ſtrangulat 616

Balaam benedicit Iſraeli 9

Bal.

Digitized by Google

Balbinus Imp. 180. occidit, 181
Balduinus ſecundus Rex Hieroſolymorum, 323. mor. 216
Balduinus capit. Conſtantinopolin. 947. occiditur, ibid.
Baldus de Vbaldis floret, 372. mor. 390
Balthaſar Rex Babylonis, 29. interficitur, 30
Balthaſar Bathoræus ſtrangulatur. 701
Balthaſ. Gerhartus ſicarius, 693
Balthaſar Hubmaier crematur, 524.
Balthaſar Neander mor. 769
Baptiſmus inſtitutus, 136
Baptiſta Spagnolus naſc. 405. edit eclogas, 497. mor. 480
Barak & Debora, 10
Barbara Brandeburgica naſc. 522. nubit, 563. mor. 743
Barbaroſſa, *Vide* Hariadenus Mitylenæus.
Barchochebas dux ſeditioſor 163
Bardevvick ſolo æquatur 543
Barnabas Briſſonius ſtrangulatur 718. eius carnifex rurſus cũ ſociis ſuſpenditur 753
Barnimus Dux Pomeraniæ naſc. 576. mor. 646
Barnimus nuptias celebrat, 701
Bartholdus à Mandeſto mor. 732
Bartolemæus Alvianus capitur, 469.
Bartolemæus Cœpolla mor. 438
Bartolemæus Liuianus vincitur, 474.
Bartolemæus Latomus naſc. 443
Bartolemæus Omuranorum Princeps, 715
Bartolemæus Piriſcus naſc. 614
Bartolemæus de Pratis mor. 370
Bartolemæus Salicetus floret, 378. mor. 387
Bartolemæus Schonborn moritur, 696
Bartolemæus Scultet. naſc. 554
Bartolus I. C. naſc. 367
Baſileæ Miſſa abrogatur, 528. peſtis ſæuit 717
Baſilius floret. 216. mor. 220
Baſil. Imp. vincit Bulgaros, 309
Baſmath vxor Eſau 6
Baſſa Alexandr. ſtrangulat, 696
Baſſianus Landus Placentinus mor. 617
Bathor occupatur 660
Bavaricum bellum componitur 485.
Beatus Rhenanus mor. 972
Beczkerek occupatur. 789
Bela cum fratre regnat in Vngaria, 313. excutit fratrem, 316
Belgæ deprecantur Inquiſit. Hiſpan. 626. ſcinduntur, 694. renunciant Regi Hiſp. obedientiam, 710. renuunt pacẽ, 770. Supplicatio nobilium, 400. pro religionis libertate, 620
Belgradũ fruſtra obſidetur, 399. 419. occupatur, 495
Belliſarius capit Carthaginẽ 174 vincit Gilimerẽ, 175. occupat Siciliam, 176. recuperat Romam, ib. capit Vitigem, 107
Bellum Achaicum, 77. Adiaphoriſticum, 573. Africanum, 61. 106. Alexandrinum, 105. Allobrogicum, 81. Antiochenũ ſiue Ætolicum, 68. Aſiaticum, 81. Balearicum, 82. Bauaricũ, 465. Cantabricum, 120. Celtibericum, 76. Cimbricum ſiue Teutonicum, 83. ciuile inter Marium & Syllam, 88. 89. inter Iulium & Pompeium, 102. Corinthiacum, 43. Creticum, 93. Dithmarſicũ, 37. Etruſcum 33. Gal-

55. Gallicum, 44. 62. primum ob religionem, 599. ſecundum 630. tertium, 634. Geldricum, 559. Glogouienſe, 445. Gothicum, 176. Hiſpanienſe, 109. Hunnicum, 245. Huſſiticum, 388. Illyricum, 62. inter Franciæ & Hiſpaniæ reges, 599. inter Perſas & Turcos, 661. inter Brandeburg. Marchionem & Lotharingum, 729. in Gallia contra Hiſpanos promulgatur, 737. inter Carolum V. & R. Galliæ, 581. 626. inter Rodulphum II. Imp. & Amurathem, 725. inter Regem Daniæ & Sueciæ, 618. inter Moſcos & Suecos, 715. 720. inter Epiſcopos Argentoratenſes, 730. Iſtricum, 70. Iudaicum, 152. 163. Iugurthinum, 89. Lamiacum, 512. Liguſticum, 63. literarium, 470. Macedonicum primum, 68. ſecundum, 71. tertium, 77. Mauritii contra Carolum, 583. Meſſenium, 24. Mithridaticum, 88 Numantinum, 79 Olynthiacum, 49. Oſiandricum, 578. Parthicum, 99. Peloponneſiacum, 40. Peruſinū, 114. Philippenſe, 113. Piraticum, 33. Punicum primum, 59. ſecundum, 59. tertium, 78. ruſticum, 511. 513. Sacramentarium, 509. 515. Salentinum, 59. Samnaiticum, 58. Saxonicum, 557. 564. Sertorianum, 90. ſeruile, 80. 92. Siculū, 117. Smalcaldicum, 564. ſociale, 48. 87. Stancarianum, 581. Syriacum, 64. Tarentinū, 57. Theologicum, 581. Thracicum, 83. Troianum, 11. Venetum, 466. & ſeq.

Belus Rex Aſſyriorum 1
Bekeſcha occupatur 731
Benedictus Abbas condit monaſterium 171
Benedictus Aretius naſc. 650
Benedictus Arias abſoluit Biblia 624. mor. 641
Benedictus Thalmannus mor. 660
Beneuentum vrbs condita 58
Beneuenutus Straccha mor. 669
Benhadad Rex Syriæ vincitur 19
Bennonis oſſa exaltata 510
Berengarius reuocat ſententiam de C. D. 315
Berenice interfecta 59. 60
Berga obſidetur, 707. occupatur 756
Bergenſe monaſterium fundatū 305
Bergomum vrbs capitur 469
Berlinum incendio perit, 378. vnde dictum, 331. fundatur ibi monaſterium Franciſcanorū, 359. Monachus Paulum mendacii arguit, 517
Bernardinus Frangepanus 486
Bernenſis diſputatio 523
Bernhardus II. Anhaltinus fit Dux Saxoniæ, 341. impetrat rutum ſertaceum in inſignib. 342. mor. 349
Bernhardus Princeps Anhaltinus naſc. 640. mor. 638. 748
Bernhardus naſcitur, 321. fit Monachus, 325. eſt primus Abbas Cœnobii Clareuallenſis, ib. mor. 334
Bernhardus Feldkirchius Sacerdos vxoratus primus 494
Bernhardus Ziglerus naſc. 454 mor. 586
Bertramus floret 300
Berytus à Saladino recuperata, 343

342. capta à Sultano 362
Belekum occupatur 704
Beſſarabia recuperatur 442
Beſſus interficit Darium, 51. necatur 51
Bialogradum occupatur 705
Biblia Ebraica Complurenſia edita, 476. Germanica Lutheri, 542. 544. Ebraica Munſteri, 544. Tigurina, 558. quadrilinguia 680
Bibliorum Græca verſio nata 58
Bibliotheca Alexandrina conflagrat 105
Biblus à Saladino recuperata 342
Bilibaldus Pirckamer naſc. 432. mor. 537
Biſtricia pagus, vbi Carolus V. caſtra locauit 569
Bitſchina à Polonis diripitur 705
Biturigum vrbs ſe dedit Nauarræo 707
Blandina virgo conſtanter perfert cruciatus 169
Blaſcus hiſtoricus floret, 393. mor. 427
Blauenſteina occupatur 704
Bleda frater Attilæ, 243. occiditur 244
Blondus hiſtoricus floret, 393. mor. 427
Boas genuit Obed. 10
Bodonum exuritur 769
Boemia vaſtatur, 297. ſuſcipit Chriſtianiſmum, 301. recipit Calendarium, 691. eius inſignia 336
Boemi mittunt legatos ad Synodum Baſilienſem, 394. à Ferdinando mulctantur 570
Boetius eſt idea viri ſapientis, 167 loquitur de ſua adminiſtratione, 168. conqueritur de inimicis, 169. de Theodorici tyrannide, ib. capite truncatur, 169. & ſeq.
Bohuslaus ab Haſſenſtein mor. 471
Boleslaus occidit fratrem 305
Boleslaus ex Duce fit Rex, 305. fundit Vngaros, 316. interficit S. Stanislaum, 320. regno abdicatur, 320. mor. 321. impetrat ab Imp. pacem 336
Boleslaus Procerus primus Princeps Sileſiæ, 339. mor. 347
Boleslaus Marchio Morauiæ à Tataris cæſus 354
Bombardæ inuentæ 378
Bona opera ad ſalutem neceſſaria & pernicioſa, 651. 581
Bonauentura Doctor Seraphicus naſc. 350. religionem S. Franciſci ingreditur, 355. eligitur in generalem Ordinis Minorum, 357. mor. 360
Bonauentura Vulcanius naſc. 551
Bonauentura Roslerus mor. 749
Bonifacius Caſtinum vincit. 234 attrahit Vandalos in Africam ib. mor. 240
Bonifacius Germanis prędicat, 291. fundat tres Epiſcopatus 293
Bonifacius P P. obtinet primatū 283
Bonifacius VIII. inſtituit iubilæum, 364. ſe magnifice iactat. ib. mor. 365
Bonifacius Archiepiſc. Moguntinus 292
Bonifacius Amerbachius moritur 617
Bonna deditur, 682. 707. mirabiliter occupatur 707
Bononia deducta colonia 69
Boriſius Phedorovvitz fit Dux Moſcouiæ 732
Borſiuoius Dux Boemorum baptizatur 301

Be-

Digitized by Google

Boruſſia Ordini Teutonico donata 351
Boſnenſis Baſſa cadit in prælio 706
Boſnia in Turcæ poteſtatem venit 429
Botrus miræ magnitudinis 8
Boynius Croatus proditor 706 dat pœnas 701
Bragadinus viuus excoriatur 632 689
Brailonia expugnatur 746
Brandeburgum media hyeme expugnatur, 303. Eccleſia ibi conſtituitur 304
Braſilia inuenta, 464. occupatur, 592. incolarum mores 593
Breda occupatur 670. 715
Bredefortum occupatur 754
Bremenſes vincunt Ericum 569
Brennus Dux Gallorum moritur 77
Breſenza occupatur 707
Brigitta prædicit mutat relig. 482. mor. 376
Britanniæ regnum in duo diuiſum 244
Britannicus veneno ſublatus 150
Brixia capta à Gallis, 469. à Maximiliano ib.
Brugæ occupantur 691
Bruno autor Ordinis Carthuſienſium 321
Brunſuiga condita, 299. mutat religionem 523
Brutus occidit Cæſarem, 110. transfoditur 113
Bruxellæ ſe dedunt 685
Bucephala condita 51
Buckareſtum occupatur 734
Buda occupatur, 554. obſidetur 762
Bugislaus Dux Pomer. naſc. 562
Buiakum occupatur 704
Bulgari vincuntur 319
Bundſchuch 491
Bura & Helice deleta 45
Burchardus Epiſcop. Herbipolenſ. moritur 296
Burgundiones facti Chriſtiani 235
Byzantium inſtauratur 204

C

Cadmus inuentor literarum 10
Cæcilius Metellus de Iugurtha triumphat 83
Cælius Secundus Curio naſc. 461 mor. 636
Cæpio infeliciter dimicat, 84. ei abrogatur Imperium ib.
Cæſar naſcitur, 85. Vide Iulius Cæſar.
Cæſar Eſtenſis cum PP. de Ducatu Ferrarienſi dimicat, 790. 788. fit Princeps Imperii 787
Cæſarea dedicatur 123
Cæſarius Arelatenſis floret 288
Cæſaris Borgiæ ſymbolum 464
Cainan naſc. 1. mor. 2.
Caiphas à ſacerdotio remotus 144
Caius Cæſar non vult ſacrificare Deo Iſraelis 124
C. Flauius Scriba autor Faſtorum Rom. 54
C. Iulius Orator occiſus 88
C. Lutatius vincit Carthaginenſes 61
C. Martius Rutilus primus Dictator ex plebe 48
C. Seruilius Mela interficit Sp. Melium 39
Caleb naſc. 8
Calechuti Rex 457
Calendarium emendatur 675, recipitur, 682. mouet turbas 683

Ca-

Caletum expugnatur, 627. 709 786
Caligula Imp. naſc. 135. fit Imp. 144. Deum ſe facit, 145. interficitur ibid.
Calippi periodus 51
Calixtini 422
Callicratidas vincitur 42
Callipolis occupata 375
Cambyſes capit Ægyptum 31. mor. 32
Cameracũ occupatur 670. 740. Nauarræo ſe dedit 707
Cameræ imperialis iudiciũ Spiræ conſtitutum 453
Camillus capit Veios, 43. Faliſcos, 43. in exilium pellitur 44. vincit Volſcos, 45. moritur ibid.
Campſonis Sultani claſſis profligatur, 569. occumbit 478
Caniſius eſt inter Collocutores Wormat. 605
Cantuarienſis Archiepiſcopi fortuna 532
Capetus Rex Latinorum 17
Capetus Syluius Rex Latinorum 19
Capitolium Romæ dedicatum 33. captum & recuperatum, 37. ſaxo quadrato ſubſtructũ, 44. conflagrat, 89, 153. inſtauratur 93. 154
Capos Vhinarum capitur 590
Captiuitas Babylonica 26
Capua capta 65. 357
Capys Rex Latinorum 18
Caranus primus Rex Maced. 22
Cardinales, 31. ſimul creantur 480
Carinus Imper. in prælio perit 186
Carneades mor. 81
Carniola inuaditur à Turcis 672
Carnutum occupatur 681
Carola Mompenſeria mor. 677
Carola Borbonia nubit, 603. 705 mor. 676
Carola Bullionæa nubit, 667. mor. 735
Carolomanus fit Monachus 293
Carolopolis extructa 684
Caroloſtadius. Quære Andreas Caroloſtadius.
Carolus M. naſc. 293. fit Imp. 295. 296. Saxoniam bello petit, 295. capit Deſiderium. ib. Collegium Oſnaburg. & Epiſcopat. Halberſtad. inſtituit. ib. Bremenſem, 296. Monaſterienſem, ib. dat pacem Saxonibus. 295. bellum infert VVilſis Vandalis, 296. inſtituit Scholã Oſnaburg. 297. transfert Saxones in Franciam, 297 lectiones certas in ſingula feſta iubet ordinari, 297. populatur Bohemiam, ib. mor. ib.
Carolus Caluus Imp. 300
Carolus Craſſus Imp. 300. concedit Normannis partẽ Galliæ, ib. in ſumma paupertate mor. 301
Carolus IV. Imp. naſc. 369. fit Imp. 378. Romæ coronatur, 375. edit auream Bullam, ib. habitat Tangermundæ, 376. mor. ib.
Carolus V. naſc. 459. munera ſingularia accipit in Baptiſmo, 459. fit Imp. 489. coronatur Aquisgrani. 490. Bononię, 529. VVormatiæ celebrat prima comitia, 493. Auguſtæ, 529. eaque armata, 570. Lutherum proſcribit, 493. capit

Franciſcum Regem Galliæ, 516. eum ægrotantem inuiſit, ib. nuptias celebrat. 520. eius exercitus occupat Romam, 521. offertur ei monomachia, 524. facit pacem cum P P. 526. cum Rege Galliæ, ib. abrogat concionatores Auguſtæ, 570. Confeſſ. Aug. curas verti. 530. Apologiam non recipit, 531. Muleaſſem reſtituit. Tuneto & Goleta capta, 543. 544. ſuſcipit infelicem expeditionem in Africam, 555. pium eius dictum, ib. Duram & Landerſi expugnat, 558. Galliam bello petit & Regi dat pacem, 561. proſcribit Saxonem & Landgrauium, 564. Magdeburgenſes, 575. capit Saxonem, 568. obſedit VVitebergam & occupat, 568 & ſeq. Landgrauium detinet captiuum, 569. Saxoniæ Electoratum donat Mauritio, 572. valedicit Germaniæ 595. reſignat Imperium, 595. mor. 601. eius apophthegmata, 609. qualem ſe ante & ad mortem exhibuerit, 602. ei fiunt exequiæ 601

Carolus Marcellus inclareſcit, 291. delet 380000. Saracenorum, ib. mor. 292

Carolus Cunradinum & Fridericum decollat 358

Carolus Regis Hiſpaniæ filius naſc. 563. mor. 633

Carolus VIII. Rex Galliæ mutat Remp. Florentiæ, 452. regnum Neapolit. occupat, ib.

Carolus IX Rex Galliæ naſc. 579. coronatur, 613. nuptias celebrat. 600. mor. 649

Carolus Guſtaui Regis Sueciæ filius naſc. 579. nuptias celebrat 716

Carolus Archidux Auſtriæ naſc. 553 717. nuptias celebrat, 640

Caroloſtadium in Croatia ædificat, 665. mor. 717

Carolus Burgundus in prælio cæſus 456

Carolus Borbonius naſc. 446. ... expugnat. Romæ perit 521

Carolus Dux Mayniæ naſc. 590. vincitur 705

Carolus Comes Palat. Rheni naſc. 610. nuptias celebrat 698

Carolus Princeps Anhaltinus mor. 615

Carolus Dux Geldriæ naſc. 445

Carolus Fridericus Iuliæ & Cliuiæ Dux mor. 935

Carolus Dux Lotharingiæ nuptias celebrat 605

Carolus Cardinalis Lotharing. naſc. 630. fit Epiſcop. Argentinenſis, 705. mor. 649

Carolus Guſtaui regis fil. nuptias celebrat 665

Carolus Danceus moritur 718

Carolus Emanuel Portugalliæ Princeps vxorem ducit 751

Carolus Borromæus Cardinal. mor. 685

Carolus Emanuel Dux Sabaudiæ naſc. 614. nuptias celebrat, 693. occupat Marchion. Saluz, 708. fruſtra Geneuam obſidet, 712. fugatur cum exercitu 721

Carolus Victor Dux Brunſuic. in prælio occumbit 587

Carolus Dux Munſterberg. 427 mor. 585

Carolus Fridericus eius filius ib.

Carolus Dux Olſnenſis & Munſter-

Digitized by Google

ſterberg.naſc. 583. nuptias celebrat 693
Carolus Fridericus Dux Olſnen. & Munſterb.naſc. 731
Carolus Dux Chimæus occupat Bonnam 706
Carolus Comes à Mãsfeld naſc. 559. fit eques auratus & vicarius Matthiæ,737.obſidet Strigonium & cædit Turcas, 738. mor. 742
Carolus Marchio Badenſis capitur,426. amplectitur Confeſſ. Auguſt.602. naſc. 659
Carolus Houardus profligat claſſem Hiſpanicam, 705. 752
Carolus Barth mor. 751
Carolus Cluſius Atrebas naſc. 521
Carolus Molinæus mor. 628
Carolus Sigonius mor. 686. eius hiſtoria 187
Carolus Vtenhouius naſc. 547
Carpentani victi 63
Carthagena occupata 694
Carthagineſes capiunt Selinuntem & Himeram, 42. Meſſanam, 43. Africam, 62. faciunt fœdus & pacem cum Romanis, 49. 61. 68. vincunt Romanos,64. vincuntur ab Agathocle,54. à Romanis, 59. 60. 66. à Timoleonte, 49. expelluntur Hiſpania 67
Carthago deleta, 81. inſtaurata, 82. fit colonia Romanorum, 110. à Vandalis capta, 242. à Belliſario 169
Carthuſienſium Ordo inſtitutus 921. in perpetuum eſui carniũ renunciat 317
Carus Imp.fulmine abſumptus, 186
Caſealis oppidũ expugnatũ 700
Caſimirus transfert Epiſcop ſedem Vratiſlauiam, 313. moritur 315
Caſimirus Marchio Brandeb. naſc.440. mor. 523
Caſpar Colignius Amiralius Galliæ naſ. 482. confligit cum Guiſiis,661.cum Henrico Valeſio.635.trucidatur in nuptiis 642
Caſparus Bauhinus naſc. 610
Caſparus Bruſchius naſc. 486 traiicitur ſclopo 601
Caſpar Conſaluus habet orationem coram PP. 605
Caſpar Contarenus Cardinalis moritur 580
Caſpar Cruciger naſcitur,464. fit Doctor,538. moritur 555
Caſpar Cruciger iunior naſc. 528. mor. 813
Caſpar Hedio Cæſari offert Confeſſ. 531. mor. 583
Caſparus Hoffmannus naſcitur 528. mor. 686
Caſparus à Metzradt naſcitur. 593
Caſparus Oleuianus naſc. 538. mor. 705
Caſparus Peucerus naſc. 518. liberatur ex carcere 12. annoru 696
Caſparus Schvvenckfeldius ſcribit librum ad Epiſc. Vratiſl. 510. ſpargit ſuum dogma de C. D. 510. ſcribit contra Lutherum,522. edit confeſſ. de C. D. 523. mor. 615 pellitur è Sileſia 760
Caſſander inuadit Græciam, 53. fit Rex Maced. 53. Thebas inſtaurat,53. præficitur Europæ, ib. mor. 55
Caſſiodorus Romæ eſt Conſul. 165.

165. quis fuerit 166
Caſſius propter legem Agrariam necatus 35
Caſſius Coſ. à Tigutinis occiſus 83
Caſſius eiicit Parthos ex Syria, 101. occidit Cæſarem, 110. αὐτόχειρ 113
Caſtilletum expugnatur 708
Caſtinus vincitur 234
Catharina Henrici Brunſuic. fil. mor. 649
Catharina Polon. mor. 682
Catharina Auſtriaca nubit, 685. Auraica, 782. Brandeburgica, 611. à Boren. 506. 526. Hiſpanica, 670. Lotharingica, 612. Medicæa, 542. moritur 614
Catharina Regina Angliæ mor. 547. Suециæ 686
Catharina Mauritii & Auguſti Elect. mater mor. 615
Catharina Iohannis Marchion. Brand. coniunx mor. 641
Catharina Friderici III. Ducis Lignicenſ. coniunx mor. 672
Catilina odit Ciceronem, 94. eius coniuratio detecta 95
Cato Maior naſc. 62. habet ſermonem de Senectute, 76. moritur 77
Cato in pugna cadit 88
Cato victus à Cæſare fit αὐτόχειρ 95
Catullus naſc. 89. mor. 98
Catulus Orator occiſus 88
Cazanes Michaloglius ad internecionem cæſus 537
Cazanum à Moſcis expugnatur 581
Cecrops primus Rex Athenienſ. 8
Cenſores primi creati, 49. è plebe 47
Cenſorini liber Chronographis vtiliſſ. 181
Chabrias vincit Lacedæmonios 45
Chadumes Baſſa 451
Chæremon in cœlū ſublatus 183
Chaianum terret hiſtoria vt pacem faciat 181
Chalcis ſolo æquata 432
Chaldæi inuadunt Hieroſol. 26.
Chaldæi vates prædicunt Alexandro mortem, 51. Neroni Imperium & parricidium 150
Cherſoneſus Taurica occupatur 682
Chianadum occupatur, 583. 773
Childericus Rex Franciæ truditur in monaſterium 293
Chilianus Goldſtain naſc. 457
Chilium occupatur 705
Chius occupatur 626
Choraſanes occupatur 663
Choſroës Duces Phocæ Imp. vincit, 183. ſuperbe reſpondet legatis Heraclii, 184. à filio capitur, & ſagittis conficitur 186
Chriſtiani Antiochiæ primum ita nominantur, 144. pelluntur Roma, 148. expeditionem ſuſcipiunt in Palæſtinam, 322 in Syriam, 332. vincunt Saracenos, 322. amittunt regnum Hieroſolym. 342. recuperant Ptolemaidem, 343. turpiter domum redeunt, 345. fugientes ex Palæſtina in mari pereunt, 362. aliquot victorias obtinent in Vngaria, 673. 762 reſtituuntur eis templa & oratoria 197
Chriſtianorum diſciplina, 173. perſecutio prima, 151. ſecunda, 157.

157. tertia, 159. quarta, 168. quinta, 174. ſexta, 180. ſeptima, 182. octaua, 184. nona, 186 decima 190
Chriſtianus III. Rex Daniæ naſcitur, 462. fit Rex, 543. expugnat Coppenhagen, 547. mor. 606
Chriſtianus IV. Rex Daniæ naſc. 659. coronatur, 746. nuptias celebrat 751
Chriſtianus Dux Saxoniæ Elector. naſc. 610. nuptias celebrat, 676. mor. 723
Chriſtianus II. Dux Saxoniæ naſc. 680
Chriſtianus Marchio Brandeb. naſc. 671
Chriſtianus Princeps Anhaltinus naſc. 633. exercitum ducit in Gallias, 721. nuptias celebrat 740
Chriſtianus Dux Brunſ. & Luneb. naſc. 627
Chriſtianus Diſtelmeyer naſcitur 585
Chriſtianus Beyer publice recitat Confeſſ. Aug. 530
Chriſtianus Pontanus ſupplicio afficitur 613
Chriſtianus Vrſtiſius mor. 710
Chriſtiernus Rex Daniæ naſc. 440. regno pellitur, 507. mor. 606
Chriſtophorus Dux VVirteberg. mor. 633
Chriſtophorus Dux Brunſuic. & Luneb. naſc. 638
Chriſtophorus Comes Palat. Rh. in prælio cæſus 697
Chriſtophorus Dux Megapolit. nuptias celebrat, 671. mor. 727
Chriſtophorus Princeps Tranſſyluanus mor. 672
Chriſtophorus Comes Caſtalionenſis mor. 392
Chriſtophorus Columbus reperit nouas Inſulas, 448. mor. 466
Chriſtophorus Teuffenbachius occupat aliquot arces, 730. mor. 765
Chriſtophorus à Carlevvitz naſcitur, 467. mor. 663
Chriſtophorus à Schidlovvitz mor. 539
Chriſtophorus Dragonius, Nobilis Hiſpanus, mor. 748
Chriſtophorus Cornerus naſc. 486. mor. 736
Chriſtophorus Ehemius naſc. 525 mor. 728
Chriſtophor. Herdeſſianus naſcitur, 567. mor. 695
Criſtophorus Laſius naſc. 464. mor. 644
Chriſtophorus Longolius moritur 503
Chriſtophorus Manlius Gorlicius 550
Chriſtophorus Pelargus ſuccedit Cornero 733
Chriſtophorus Pezelius naſcitur 552
Chriſtophorus Plantinus moritur 715
Chriſtophorus Stymmelius naſ. 518. deſcribit hiſtoriam de puella Dæmoniaca, 547. moritur 710
Chriſtoph. VVinerus naſc. 564.
Chriſtoph. Madnitius epiſc. Portuenſ. mor. 663
Chriſtoph. Thuanus mor. 677
Chriſtus naſc. 127. circumciditur, 131. fugit in Ægyptum, 133. redit, 134. docet anno ætat. 134. baptizatur, 137. di-

digito monſtratur, 138. eligit diſcipulos, 138. 140. aquam in vinum conuertit, 138. eiicit caupones è templo, 140. cum Nicodemo colloquitur, 140. ſanat decumbentem, 38. annis 140. quinque panibus ſaturat turbas, ib. filium viduæ reſuſcitat, 140 Lazarum, 141. emittit diſcipulos, ibid. transfiguratur, ibid. mor. reſurgit, aſcendit, 142. eius præcipua opera in ſingulis anni quadrátibus 143
Chronographi qui legendi 244
Chronologi diffident, 161. conſentiunt 610
Chryſoſtomus. *Vide* Iohannes Chryſoſtomus.
Cicero naſc. 83. venit in forum, 87. Arati carmina vertit, ibid. ſtudet Iura & eſt miles, 88. primam agit cauſam pro Quintio, 90. pro Roſcio, ibid. pro Muræna, Rabirio, in Rullum & Catilinam, 95. pro Sylla & pro Archia, 96. pro Flacco, 97 in Piſonem, 99. pro Vatinio, Scauro, Plantio, 100. pro Milone, 101. pro Marcello, 108 pro Deiotaro & Ligario, 109. in Antonium, 109. 111. ſcribit de Inuentione, 89. epiſtolam, ad Q. fratrem, 97. libros de Oratore, 99. de Legibus, 101. Brutum & Oratorem ad Brutum, 108. cõſolationem, Hortenſium, 108. libros Academicos & de Finibus, 109. Tuſculanas quæſtiones, de Nat. Deor. de Diuinat. de Fato, Senectute, Amicitia, Off & Topica, 111. Athenis confert cum ſummis Oratorib. 91. conſulit Oraculum de honoribus ibid. deſpondet filiam Tulliam Piſoni, 95. detegit coniurationem Catilinæ, 95. fit Quæſtor, 91. Ædilis Curulis, 93. Prætor. 94. Conſul. 95. Imperator. 101. cum Clodio contendit, 96. abit in exilium, 97. redit, 98. Terentia dimiſſa ducit aliam, 108. armat Auguſtum contra Antonium, 111. ἀμνηστίαν conatur inducere, 111. proſcribitur ab Antonio & necatur, 112. & ſeq. eius Verrinæ actiones, 93. frater Q. Aſiam adminiſtrat, 96. ſimulacrum portendit ipſi mortem, 111. filius fit Conſul 119
Cimbri Romanum Coſ. trucidant, 83. victi ſeipſos occidunt 85
Cimon vincit Perſas, 36. mor. 38
Cinna occupat Romam. 88. lapidibus obruitur 89
Cinna monaſterium fundatum 341
Circumciſio inſtituta 5
Circumciſionis Turcicæ ſolenne feſtum 644
Ciues qui chariſſimi 424
Clades Caudina, 52. Craſſiana, 10. Lolliana, 122. Varnenſis 402
Claremontius Comes occumbit 618
Clareuallenſe cœnobium fundatum 137
Claudianus floret 226
Claudia Valeſia nubit, 601. Lotharingica 633
Claudius Imp. naſc. 123. fit Imp. 146. in Britanniam abit, 147. cõcedit Iudęis cuſtodiam ſtolæ.

læ, ibid. nuptias celebrat, 148. mor. 149. 185
Claudius Herminianus mor. penè Chriſtianus, 175
Claudius Dux Aumalius contra Euangelicos pugnans, ex Euangelio ictus globo, 648
Claudius Eſpencæus mor. 641
Clemens Epiſc. Rom. 167
Clemens Alexandr. diſcipulus Pantæni, 172. 173
Clemens IV. PP. iubet occidi Cunradinum, 358
Clemens V. PP. ſedem Roman. transfert in Galliam. 367. tollit Ordinem Templariorum, 368.
Clemens VI. Ludouicum Imp. execratur, 372
Clemens VII. fit PP. 507. pronũciat contra Henricum Regem Angliæ, 541. mor. 724 543
Clemens VIII. fit PP. [illegible]. abſoluit Nauarreum ab excommunicatione, 739. cum Cæſare Eſtenſi de Ducatu Ferrarienſi dimicat, 752. 756. copulat ſponſos, 747
Clementinæ editæ, 368
Cleombrotus Rex Lacedæm. occumbit, 46
Cleomenes Rex Laced. 46. moritur, 54
Cleopatra nubit, 77. traditur alteri, 78. Regnat in Ægypto, 101 morſu aſpidum ſe necat, 119.
Cletus Epiſcop. Rom. 156
Clichtouæus contra Lutherum, 516.
Climacteres domus Saxonicæ, 427.
Cliſſa arx occupatur & amittitur, 745
Clodius odit & accuſat Ciceronem 96. 97. occiditur, 101
Clodoueus Rex Francorũ, vincit Syagrium & Sueſſionẽ occupat, 161 baptizatur, vt vouerat, 164. mor. 165
Cneus Põpeii filius occiſus, 109
Cochlæus contra Lutherũ, 516. mor. 585
Codex Theodoſianus editus, 240. Iuſtiniani, 173
Codrus interfectus, 14
Cœlibatus Sacerdotum magnas dat turbas, 318
Collegiũ trilingue inſtitutũ 531.
Colloquium VVormatiæ habitum, 598
Colloquium Poſſiacum, 613
Colloquiũ Maulbrunnenſe, 620
Colloquiũ Aldenburgenſe, 632
Colloquium Montisbelgartenſe, 690
Colonia Agrip. vnde dicta, 148
Colonienſes contra Reuchlinũ, 470.
Coloſſi vrbs terræmotu concidit, 151
Columna Traiani 160
Comara fruſtra à Turcis obſidetur, 682
Cometa, 206. 316. 325. 348. 364. 596. 657. 667 730. 712.
Comitia & Cõfeſſio Auguſtana, 530. 675. qui Theologi interfuerint, 530 Polonica, 720
Comitia Craconiæ habita, 737
Commodus fit Imp. 172. ſtrangulatus, 173
Comœdia prima acta, 455
Compitalatii ludi. 28
Concilium Bagaienſe, 238. Carthaginenſe, tertium, quartũ, quintum, ibid. ſextum, 239. Claromontenſe. 321. Conſtan-

ſtantienſe, 387. Ferrarienſe, 396. Florentinum, ibid. Lateranenſe, 315 349. 479. Romanum, 220. Tridentinum, 565. 618. Viennenſe, 368
Concordiæ liber. publicatur 666
Concordia diſcors, 577
Confeſſio Heluetica, 531. Bohemica, 544. Saxonica, 581
Confutatio Confeſſ. Aug. prælegitur 531
Coniuratio contra Reginã Angliæ detegitur, 705
Conon vincit Lacedæmonios 43
Conuentus Imper. Auguſtæ, 605.
Conſtans Imp. 205. occiditur, 117. 207.
Conſtantia exhibet Confeſſionem, 531
Conuentus princip. Neoburgicus, 613
Concordia in religionis cauſa in Polonia inita 696
Cõuentus princip. aliquot Luneburgi, 697
Conſpiratio Anglicana detecta, 697.
Conſtantinopolis condita, 204. capta, 347. 411. ſeditio ibi inter Genizaros, 710. locuſtis pluit, 696
Conſtantinus M. naſc. 186. fit Imp. 194. Maximinianũ ſtrangulat, 194. videt crucem in cœlo, 196. vincit Maxentium, ibid. ſublatis ſex hoſtib. ſolus imperat, 199. Conſtantiũ filiũ declarat Cæſarem, 202. Criſpum filiũ interfici iubet, 203. triumphat Romæ, 203. templum Hieroſolymis extruit, ibid. clauis Chriſti ornat galeã & frenum, ib. moritur, 205
Conſtantinus Chlorus Imp. 189
Conſtantinus Iunior Imp. 206. occiditur, 206
Conſtantinus Copronymus Imper. 291. mor. 295
Cõſtantinus Pogonatus Imp. 281
Conſtantinus matrem remouet ab Imperio, 306. priuatur oculis à matre, ib. mor. ib.
Conſtantinus Paleologus in expugnatione occumbit, 411. 412
Conſtantinus Oſtrogius vincit Tataros, 478
Conſtantius Imper. 191. tuetur Chriſtianos, 192. theſauros mõſtrat exprobrantibus paupertatem, 193. explorat fidem aulicorum, ib. moritur, 194
Conſtantius Imp. 206. Orthodoxos in exilium pellit, 206 Athanaſium & alios exules reuocat, ibid fauet Arianis, 207. Gallum facit Cæſarem, ibid. Romæ triumphans deridetur 209. mor. 211. tria mala ante mortem deplorat ibid.
Conſules Romæ primum creati, 47. è plebe 47. 71. Calend. Ianuar. 76. honorarii, uo. creari deſierunt 178
Coporia occupatur 680. 685
Coppenhagen expugnatur, 547
Corchutes à fratre occiſus, 473
Corduba condita, 76
Corinthus exciſa 78. fit colonia Romanorum, 119. à Turcis capitur 424
Coriolanus in exilium eiicitur, 34. placatur, ibid.
Cornelius Senatui Rom. oſtẽdit capulum gladii 111
Cornelius Gallus αὐτόχειρ 120
Cornelius Tacitus eſt Coſ. ſuffectus, 157. hiſtoriam ſcribit, ib.
Cornelius Valer. mor. 664

Corona

Digitized by Google

Corona vrbs occupatur, 459. 540
Coruus pugnans Valerium adiuuat, 49
Coſacci occupant duas vrbes 705. opprimuntur 782
Coſmus Florent. & Senens. Dux mor. 649
Couerda occupatur, 736. obſidione liberatur, 733
Coziana occupatur, 664
Cracouiæ fiunt comitia, 715. Ecclesia ibi conſtituitur, 306
Craſna occupatur, 664
Craſnahurca occupatur, 630
Craſſus Orator naſc. 79. fit Coſ. 87. mor. ibid.
Craſſus bellum ſeruile conficit, 92. in Parthia eſt exactor, non Imperator, 99 ſpoliat templũ Hieroſolym. 101. cæditur cum vniuerſo exercitu, ibid.
Crema vrbs ſe dedit, 337. capta, 469.
Cremera expugnata, 312
Cremona exciſa, 153. capta, 469
Crenitę appellantur Philippi. 48
Cretenſes obſeſſi vrina ſitim reſtinguunt, 82
Criſpus iuſſu patris occiſus, 203
Croatia poſt 100. annos vlciſcitur Turcas, 451
Crœſus vlt. Lydorum Rex, 28. victus à Cyro, 29
Croia æſtu recuperata, 400. capta, 438
Croſna, 339
Cruces ſanguinolentæ in veſtib. apparent, 461
Cruciferi à Polonis victi, 386
Crux Chriſti ab Helena inuenta, 203.
Crux aurea viſa in dorſo Ioh. Friderici Elect. 463
Culiacana prouincia inuenta. 533.
Cumanus exilio mulctatus, 149
Cunradinus capite trũcatur, 358
Cunradus Imp. defert ſceptrum Henrico Saxoni, 301
Cunradus Saliquus coronatur, 311. Pannoniæ Regem aggreditur, ibid. mor. 312
Cunradus Ritterſhuſius IC. naſc. 610.
Cnnradus Comes Solmenſis mor. 728
Cunradus III. Imp. 330. inſtaurat vrbes Germanię, 330. decipitur à fœminis, ibid. in Syriam ſuſcipit expeditionem, 332. moritur, 333
Cunradus IV. Imper. Neapolin & Capuam occupat, 357. moritur, ibid.
Cnnradus Marchio Miſniæ fit Monachus 335
Cunradus VVettini Comes accipit prouinciã Miſnenſem, 328
Cunradus Dominus inferioris Sileſiæ 339
Cunradus à Lichtenavv fit Abbas Vrſpergenſis, 347
Cunradus Celtes naſc. 425. mor. 469.
Cunradus Geſnerus naſc. 478. mor. 625
Cunradus Heresbachius naſcitur, 454. mor. 656
Cunradus Kaufung furatur duos Principes, 417
Cunradus Lycoſthenes naſc. 477. mor. 615
Cunradus Pellicanus naſc. 438. mor. 597
Cunradus Peutingerus moritur, 572.
Curtius equo inſilit in ſpecũ, 47
Cuſpius Fadus mittitur in Iudæam, 147

Cuthna crumena Antichriſti, 391
Cyaxares eſt Darius Medus, 28
Cyclus magnus ſeptimus cõpletur, 60. 374. octauus, 189. decimus, 374. Dionyſii, 175. Methonis, 40. tertium à nato Chriſto, 749.
Cynus I. C. mor. 372
Cyprianus Tertullianum vocat Magiſtrum, 176. quo tempore vixerit, 177. capite truncatur, 184.
Cyprianus Leouitius mor. 651
Cyprus capta, 49
Cypſelus Corinthi Tyrannus, 25
Cyrillus Epiſcop. Alexandr. 232. eſt Synodi Nicenæ Rector. 240. mor. 244
Cyrus capit Aſtyagen, 28. Crœſum 29. Babylonem, 30. eſt primus Monarcha Perſarum, 30. mor. 31.
Cyrus iunior in bello perit, 43
Czongradum occupatur. 715

D.

DAlmatæ domantur, 123. faciunt pacem cum Rom. 134.
Damaſus fit PP. 217. Romæ cogit Concilium, 220
Dambrovvka coniunx Mieslai, 307.
Dani ad Chriſtum conuerſi, 298
Daniel abductus Babylonem, 26. Regi exponit ſomnium, 27. videt, 4. beſtias, 29. arietẽ, ib. coniicitur in lacum leonum. 30. prædicit, 70. hebdomadas, ibid. earum initium, 38. habet poſtremam viſionem, 31
Daniel Barbarus Venetus moritur 636
Daniel Brendel Archiepiſc. Mogunt. mor. 677
Daniel Engelhart naſc. 785
Daniel Printzius à Buchau naſc. 779
Daniel Rogerius mor. 714
Daniel Toſſanus naſc. 555
Dantes Aligerius naſc. 358. in exilio mor. 370
Dantiſcum obſidetur, 648
Dardania condita, 9
Darius Medus eſt Cyaxares, 28
Darius Hyſtaſpis Rex Perſarum, 32. confirmat templi extructionem, 32. capit Babylonem 33. à Miltiade profligatur, 34. mor. ib.
Darius Nothus Rex Perſarum, 40. mor. 42
Darius vlt. Rex Perſarum, 50. ter victus ab Alexandro, 51. occiſus à Beſſo, ibid.
Dauentria occupatur. 701
Dauid naſcit. 11. vngitur in Regem, 13. vincit. Goliath, ibid. capit Ieruſalem, 14 fit adulter & homicida, 14. moritur, 15
Dauid Chytræus naſc. 533
Dauid Comnenus à Turca cæſus, 416
Dauid Georgius effoſſus crematur, 605
Dauid Heſchelius naſc. 605
Dauid Pareus naſc. 574
Dauid Voitus mor. 750
Debora & Barac. 10
Decalogus promulgatur, 9
Decemuiri creati, 38
Decius Imp. 182. cum toto exercitu cæſus, 183
Decius pater ſe deuouet, 50. & filius, 50

Decius

Decius Manfredus Comes capitur, 701
Decretorum opus compoſitum, 333.
Delphius vnus ex Collocutoribus, VVorm. 615
Demetrius vincit Ptolemæum, 54. fit Rex Aſiæ, 55. amittit regnum Macedoniæ, 56
Demetrius Rex Macedonum, 61. mor. 62
Demetrius à fratre parricidii accuſatur, 70. necatur. 70
Demetrius Soter Rex Syriæ, 75. occumbit. 76
Demetrius Nicanor Syriæ rex, 78. capitur. 79
Demetrius Syriæ Rex, 81
Demetrius Græcus eſt charus Nicolao V. PP. 407
Demoſthenes naſcitur, 4 4. [illegible]ius Olynthiacæ, quando habitæ, 49. mor. 52
Dendermonda occupatur, 691
Derbatum occupatur, 607
Derbentum occupatur, 704
Derztor deſtruitur, 706
Deſiderius Rex Longobardorũ, 294. capitur. 295
Deucalionis diluuium, 8
Deuinum occupatur 704
Dianæ templum conflagrat, 48.
Dictator primus Romæ, 34. ex plebe, 48
Didacus Couuarruuias IC. mor. 659.
Diegas Paiua Andradius morit. 665.
Didacus Almagrus ſubigit, regiones Peruanas, 519
Didymus Alexandrinus floret, 216. cœcus dicit, 224
Dies extremi iudicii inepte prædictus, 540
Dieſtum occupatur, 668. 669
Detenhouium capitur, 661
Digeſta publicantur, 174
Dignitatibus homines dandi, nõ contra, 429
Diluuium Nohæ, 2. eſt typus Baptiſmi Chriſti, 139. Deucalionis. 8. Rhodium, 53. degenerat in bellum ruſticum 508
Dinæ ſtuprum, 7
Diocletianus Imp. Aprum confodit, 187. pedes præbet oſculandos, ibid. ſæuit Alexandriæ 189. triumphat, ibid. deponit Imperium, 195. non vult redire ad illud, 192. eius quærela, ibid. exprobrat Conſtantio paupertatem, 193. fit αὐτόχειρ, 198. confertur cum Pharaone, 199
Diodorus Ageſipolis Lacedæm. Rex mor. 45
Diodorus Siculus perluſtrat Ægyptum, 96
Diomedes Carafa capitur, 701
Dionis hiſtoria non eſt integra, 179.
Dionyſius inuadit tyrannidem Syracuſis, 42. Philoxenũ poetam in lapidicinas mittit, 44. ſpoliat templum Agyllenſe, 45. mor. 46
Dionyſius Siciliæ tyrannus, 46. pellitur, 49
Dionyſius Halicarnaſſ. Romæ ſtudet, 119. ſcribit hiſtoriã. 124
Dionyſius Exiguus Cyclos computat, 173
Dionyſius Gothofredus naſcitur, 576
Dionyſius Lambynus mor. 644
Dionyſius Lebeus Batillius naſc. 582.
Dionyſius Rikel mor. 433

Dioſco-

Cuthna crumena Antichriſti, 391
Cyaxares eſt Darius Medus, 28
Cyclus magnus ſeptimus cōple tur, 60. 374. octauus, 189, decimus, 374. Dionyſii, 175. Methonis, 40. tertium à nato Christo, 749.
Cynus I. C. mor. 371
Cyprianus Tertullianum voc Magiſtrum, 176. quo temp ri- vixerit, 177. capite trun 744
184. 605
Cyprianus Leouitius m ſtra
Cyprus capta, 551
Cypſelus Corinthi T 687
Cyrillus Epiſcop. A inſtituit eſt Synodi N orum, 345.
240. mor. 350
Cyrus capit A ſus Lesbi ſum 29. Ba 426
mus Mo Geminiano flo-
mor. 31. 448
Cyrus iu Piſis crematur 456
Czong naſc. 148. fit Imper.
ſe Dominum &
appellari iubet. 156. oc-
157
Labeo floret, 162
Calderinus floret, 434
Grammaticus floret,
Ianetius Italus, 645
Dorothea Regina Daniæ moritur, 636
Dorothea Brunſuicenſis nubit, Danica, 658. Mansfeldica 697. Palatina, 685. Saxonica 681
Draconis leges, 25
Dragutes Raiſus occupat Africam, 578. Tripolin, 581
Dregella occupatur, 584. recuperatur, 674
Druſi ſubiugati, 668
Daniel Brer deficit ab Ordi gunt. occupatur. 697
Daniel naſc. 116. vincit Rhætos,
Dani incidit in inſidias Ger noram, 123. in Germania
D moritur, 123
ruſus Tiberii filius veneno necatur, 136
Druſus à Tiberio necatur, 143
Dugloſſus mor. 440
Duisburgum occupatur, 615
Dumkerka occupatur, 697
Dura expugnatur, 558
Dux Parmenſis. *Quære* Alexander Farneſius.
Dynus Mugellanus mor. 366

E.

Eber naſc. 3. mor. 6
Eberhardus Dux VVittenberg. prædicat ſuos ſubditos, 457. fit Dux, 454. mor. ib.
Eberhardus Mollerus naſc. 512. mor. 710
Eboracenſis Epiſcopi fortuna, 532.
Eccius Salmenſis Comes occupat Veſprimium & alia loca, 626. mor. 649
Eccius contra Lutherum, 486. cum Luthero diſputat, 486. cum Caroloſtadio, ibid. cum Philippo colloquitur, 554. Quære *Ioannes Eccius*.
Eccleſiarum viſitatio ſub Ioſaphat, 16
Eclipſes vnde ſupputandæ, 133
Eclipſis Solis, 27. 40. 42. 48. 69. 111. 135. 147. 150. 157. 182. 207. 210. 233. 277. 293. 294. 387. Lunæ, 41. 48. 51. 84. 134. 155. 294.
Edita Ottonis I. Coniunx mor. 305.
Eduardus Rex Angliæ mor. 316

Eduar-

...liæ mor. 316
...Rex 571
...87
...o
...123
...pri-
186
168
...decollatur
...eonenſis I.C.
580
...aelit. 10
...udita 353
...ephanti lapſu oppreſ-
74
...rum Ordo inſtitutus,
...310
...onora Caroli V. ſoror nubit, 516. VVirtenbergica 602. 722
Elephanti quando primum in Italia viſi. 68
Eli ſummus Sacerdos, 12. Eli pater Mariæ naſc. 96
Elias naſc. 18. perdit igne legatos Ochoziæ, 19. viuus transfertur in cœlum, ibid. eius cum Ioh. Baptiſta collatio 137
Elias Reuſnerus naſ. 593
Eliaſib ſummus Sacerdos 39
Eliſabethæ ſeculum 92
Eliſabetha Regis Vngariæ filia mor. 352. fuit calamitoſiſſ. 353. relata inter Sanctos ib.
Eliſabetha Regina Vngariæ mor. 401
Eliſabetha Regina Daniæ mor. 517
Eliſabetha Regina Angliæ naſc. 540. incarceratur, 590. fit Regina, 603. mutat religionẽ, 605. Luſitaniam occupare tentat, 710. Caletum expugnat, 743. Hiſpanos profligat, 689. Hollandos & Seelandos in tutelam recipit, 689. emittit claſſem in Hiſpaniam 721
Eliſabetha Valeſia mor. 633
Eliſabetha mater Ioach. II. Elect. Brandeb. mor. 599
Eliſabetha Anhaltina nubit. 647 Auſtriaca, 652. & mor. 728. Brandeburgica, 647. & mor. 663. 743. Bregenſis, 681. Danica, 686 Flandrica, 685. Gallica, 728. Haſſiaca, 614. & mor. 677 Lotharingica, 685. Palatina, 607. Saxonica, 630. & mor. 718. Succica, 661. VVirtenbergica 676
Eliſæi ſeculum, 19. mor. 21. mortuus mortuum reſuſcitat ib.
Ella Rex Iſrael occiſus 18
Elon Iudex Iſraelit. 12
Emanuel Imp. farinæ gypſum immiſcet 332
Emanuelis Regis Portugalliæ claſſis inuenit nouã Inſulam 457
Emanuel Philibertus Dux Sabaudiæ mor. 668
Emanuel Chryſoloras Græcus exul, 382. mor. 387
Emanuel Tremellius mor. 669
Emericus Dranceanus 451
Emſerus contra Lutherum 516
Encœnia à Iuda Maccabæo celebrata 74
Enimundus Bonefidius mor. 651
Enoch naſc. 2. transfertur in cœlum ib.
Enos naſc. 1. mor. 2
Ennius naſc. 62. mor. 72
Enſcheda occupatur 810
Eobanus Heſſus naſc. 445. mor. 554

Digitized by Google

Epaminondas Dux Thebanorū 46. mor. 47
Eperyes occupatur 699
Epicharmus floret 28.34
Epicurus mor. 59
Epidemica lues 668
Epiphanius floret, 216. 224. eſt in Concilio Rom. 220. morit. 228
Epiſcopatus Aiſtetenſis fundatus, 293. Bambergenſis, 310. Bremenſis, 296. Friſingenſis, 293. Halberſtatenſis, 295 Herbipolenſis, 293. Magdeburgenſis, 307. Pomezanenſis, 353. Pragenſis, 372. Vltraiectinus 289
Epocha Alphonſi incipit 356
Eraſmus Roterodamus naſc. 431. edit adagia, 459. Enchiridion militis Chriſtiani, 461. μωρίας encomium, 467. Latinum N. Teſtamentum, 478. Hyperaſpiſten, 519. Apologiam de libro Colloquiorum, ib. librum de amabili Eccleſiæ concordia, & de præparat. ad mortem, 539. excuſat ſe apud Campegium, 487. inconſtans & varius eſt in religione, 496 502 non probat Lutheri aſperitatem erga Regem Angliæ, 500. ſcribit contra Huttenum, 506 contra Lutherum, 509. bellum mouet Ciceronianis, & iudicat de ſuo ſtylo, 524. abit Friburgum, 526. inuehitur in Euangelicos, ibid. recitat mirabilem hiſtoriam, 539 renouat certamen cum Luthero, 542. mor. 548. eius iudicium de Luthero, 485. 487. 488. 548. de Phil. M. 616. de facto Oecolampadii, 492. de Inquiſit. Hiſpanica 505
Eraſmus Braun ſeruat Comaram contra Turcas 711
Eraſmus Oſvvaldus Schreccefuchſius mor. 666
Eraſmus Reinholdus naſc. 511. mor. 559
Eraſmus Sarcerius mor. 607
Eratoſthenes naſc. 58
Ercaſes Imirſa attrahit Turcas in Perſiam 573
Erdekum occupatur 738
Erdeuda occupatur 606
Erdmudes Brandeburgica nubit 619
Eremita primus 184
Erfurtum muris cingitur, 317. comitia ibi celebrantur, 337. 363
Erhardus Schnepſius naſc. 454. eſt vnus ex Collocutoribus VVormat. 605. mor. 604
Ericus XIV. Rex Sueciæ ſuccedit patri, 615. bellum gerit cum Rege Daniæ 613. 616
Ericus Dux Brunſ. mor. 554 vincitur, 569. mor. 631. 684
Erneſtus Archidux Auſtriæ naſc. 588. Bruxellas ingreditur, 732. Ordines hortatur ad pacem, 734. mor. 742
Erneſtus Dux Bauariæ naſc. 590. fit Archiepiſc. Colonienſ. 688. occupat Bonnam, 691. feudum accipit 679
Ernoſtus Dux Sax. Elector naſc. 400. mor. 444
Erneſtus & Auguſtus Duces Holſatiæ à Turcis occiſi 747
Erneſtus & Albertus Duces Saxoniæ pueri rapiuntur, 417. partiuntur inter ſe prouincias 443
Erneſty Archiepiſc. Magdeburg. mor.

mor. 474
Erneſtus Dux Brunſuic. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 590. capitur, 568 mor. 624
Erneſtus Ludouicus Dux Pomeraniæ naſc. 563. celebrat nupt. 659. mor. 727
Erneſtus Dux Luneburg. mor. 566
Erneſtus Fridericus Marchio Badenſis naſc. 610. nuptias celebrat 693
Erneſtus Dux Brunſuic. naſc. 620. 689
Erneſtus Dux Holſatiæ occumbit 788
Erneſtus Caſimirus Comes Naſſouiæ capitur 722
Erneſtus Comes Solmenſis capitur & mor. ibid.
Erneſtus Obernburgerus mor. 585
Ertugules pater Othomanni, 358 mor. 363
Eſaias claret, 22. videt Dominum in gloria ib.
Eſau naſc. 6. ducit duas vxores ibid.
Eſdras autor Paralipomenon, 30 migrat ex Babylone in Iudæam 38
Eſromus Rudingerus naſc. 507. mor. 724
Eſſæorum ſecta orta 82
Eſther 28
Eſtotilandia inuenta 379
Etruſci à Camillo victi 45
Euagoras facit pacem cum Rege Perſico 44
Euander in Italiam venit 10
Euangeliſtæ vnde ordiantur 125
Euangelium nomen propugnaculi 628
Eubœa capta 432
Euclides floret 55
Eudoxia mor. 229
Eudoxia attrahit Genſericū, 252 ab eodem abducitur 344
Eudoxius conſecrat baſilicam S. Sophiæ 210
Eudoxus Cnidius floret 44
Eugenius impetrat templa 263
Eugenius III. PP. probat opus Decretorum Gratiani 333
Eugenius IV. PP. citatus non cōparet, 393. Pontificatu deiicitur, 397. mor. 406
Eugenius nominatur Imp. 224. capitur & occiditur 225
Euilmerodach Rex Babylonis 27
Eumenes occiſus 53
Eunuchus Terentii acta 75
Euphraſi9 in terræmotu perit 171
Euricius Cordus mor. 546
Euripides naſc. 35. mor. 42
Euſebius Pamphili mor. 206
Euſtachius à Schliben mor. 633
Euſtathius intereſt Synodo Nicenæ 201
Euſtathius Theſſalonicenſis Epiſcop. floret 338
Eutropius Eunuchus Coſ. 227
Eutyches hæreticus, 245. 248 damnatur ibid.
Eutychius Martyr 241
Ἐξαπλᾶ Origenis 179
Exarchatus Rauennæ inſtitutus 179
Expeditio in Palæſtinam, 322. in Syriam, 332. in Vngariam 556
Eyndhouia occupatur 687
Eyzingerus Comes talionis pœnam patitur 417
Ezechias Rex Iuda naſc. 23. mor. 24
Ezechiel prophetat, 26. videt templum typicum 27

Fabia

Epaminondas Dux Thebanorũ 46. mor. 47
Eperyes occupatur 699
Epicharmus floret 28.34
Epicurus mor. 59
Epidemica lues 668
Epiphanius floret, 216.224. eſt in Concilio Rom. 220. morit. 228
Epiſcopatus Aiſtetenſis fundatus, 293. Bambergenſis, 310. Bremenſis, 196. Friſingenſis, 293. Halberſtatenſis, 295 Herbipolenſis, 293. Magdeburgenſis, 307. Pomezanenſis, 353. Pragenſis, 372. Vltraiectinus 289
Epocha Alphonſi incipit 356
Eraſmus Roterodamus naſc. 431. edit adagia, 459. Enchiridion militis Chriſtiani, 461. μωρίας encomium, 467. Latinum N. Teſtamentum, 478. Hyperaſpiſten, 519. Apologiam de libro Colloquiorum, ib. librum de amabili Eccleſiæ concordia, & de præparat. ad mortem, 539. excuſat ſe apud Campegium, 487. inconſtans & varius eſt in religione, 496 502 non probat Lutheri aſperitatem erga Regem Angliæ, 500. ſcribit contra Huttenum, 506 contra Lutherum, 509. bellum mouet Ciceronianis, & iudicat de ſuo ſtylo, 524. abit Friburgum, 526. inuehitur in Euangelicos, ibid. recitat mirabilem hiſtoriam, 539 renouat certamen cum Luthero, 542. mor. 548. eius iudicium de Luthero, 485. 487. 488. 548. de Phil. M. 516. de facto Oecolampadii, 492. de Inquiſit. Hiſpanica 505
Eraſmus Braun ſeruat Comaram contra Turcas 718
Eraſmus Olvvaldus Schreccefuchſius mor. 666
Eraſmus Reinholdus naſc. 511. mor. 559
Eraſmus Sarcerius mor. 607
Eratoſthenes naſc. 58
Ercaſes Imirſa attrahit Turcas in Perſiam 573
Erdckum occupatur 733
Erdeuda occupatur 606
Erdmudes Brandeburgica nubit 619
Eremita primus 184
Erfurtum muris cingitur, 317. comitia ibi celebrantur, 337. 363
Erhardus Schnepfius naſc. 454. eſt vnus ex Collocutoribus VVormat. 605. mor. 604
Ericus XIV. Rex Sueciæ ſuccedit patri, 615. bellum gerit cum Rege Daniæ 613. 616
Ericus Dux Brunſ. mor. 554 vincitur, 569. mor. 631. 684
Erneſtus Archidux Auſtriæ naſc. 588. Bruxellas ingreditur, 732. Ordines hortatur ad pacem, 734. mor. 742
Erneſtus Dux Bauariæ naſc. 590. fit Archiepiſc. Colonienſ. 688. occupat Bonnam, 691. feudum accipit 679
Ernoſtus Dux Sax. Elector naſc. 406. mor. 444
Erneſtus & Auguſtus Duces Holſatiæ à Turcis occiſi 747
Erneſtus & Albertus Duces Saxoniæ pueri rapiuntur, 417. partiuntur inter ſe prouincias 443
Erneſtꝰ Archiepiſc. Magdeburg. mor.

mor. 474
Ernestus Dux Brunſuic. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 530. capitur, 568 mor. 624
Ernestus Ludouicus Dux Pomeraniæ naſc. 563. celebrat nupt. 659. mor. 727
Ernestus Dux Luneburg. mor. 566
Ernestus Fridericus Marchio Badenſis naſc. 610. nuptias celebrat 693
Ernestus Dux Brunſuic. naſc. 620. 689
Ernestus Dux Holſatiæ occumbit 788
Ernestus Caſimirus Comes Naſſouiæ capitur 722
Ernestus Comes Solmenſis capitur & mor. ibid.
Ernestus Obernburgerus mor. 585
Ertugules pater Othomanni, 358 mor. 363
Eſaias claret, 22. videt Dominum in gloria ib.
Eſau naſc. 6. ducit duas vxores ibid.
Eſdras autor Paralipomenon, 30 migrat ex Babylone in Iudæam 38
Eſromus Rudingerus naſc. 507. mor. 724
Eſſæorum ſecta orta 82
Esther 28
Eſtotilandia inuenta 379
Etruſci à Camillo victi 45
Euagoras facit pacem cum Rege Perſico 44
Euander in Italiam venit 10
Euangeliſtæ vnde ordiantur 125
Euangelium nomen propugnaculi 628
Eubœa capta 432
Euclides floret 55
Eudoxia mor. 229
Eudoxia attrahit Genſericũ, 252 ab eodem abducitur 344
Eudoxius conſecrat baſilicam S. Sophiæ 210
Eudoxus Cnidius floret 44
Eugenius impetrat templa 263
Eugenius III. PP. probat opus Decretorum Gratiani 333
Eugenius IV. PP. citatus non cōparet, 393. Pontificatu deiicitur, 397. mor. 406
Eugenius nominatur Imp. 224. capitur & occiditur 225
Euilmerodach Rex Babylonis 27
Eumenes occiſus 53
Eunuchus Terentii acta 75
Euphraſia in terræmotu perit 171
Euricius Cordus mor. 546
Euripides naſc. 35. mor. 42
Euſebius Pamphili mor. 206
Euſtachius à Schliben mor. 633
Euſtathius intereſt Synodo Nicenæ 201
Euſtathius Theſſalonicenſis Epiſcop. floret 338
Eutropius Eunuchus Coſ. 227
Eutyches hæreticus, 245. 248. damnatur ibid.
Eutychius Martyr 241
ἑξαπλᾶ Origenis 179
Exarchatus Rauennæ inſtitutus 179
Expeditio in Palæſtinam, 322. in Syriam, 332. in Vngariam 556
Eyndhouia occupatur 687
Eyzingerus Comes talionis pœnam patitur 417
Ezechias Rex Iuda naſc. 23. mor. 24
Ezechiel prophetat, 26. videt templum typicum 27

Fabia

F

FAbia gens internecione deleta 36
Fabianus PP. Martyr 183
Fabianus Burggrauius & Baro à Donavv naſc. 580. ducit exercitum in Galliam 690
Fabianus à Schonaich mor. 723
Fabius Cunctator temp. Rom. reſtituit 64
Fabius pater filio Coſ. de via cedit, 65. recuperat Tarentum, 66. mor. 68
Fabricius virtute vult vincere, non veneno 57
Fabula prima Romæ acta 62
Fachiat arx occupatur 719
Falcidia lex 116
Faliſcis bellum illatum 61
Famaguſta occupatur 639
Fames triennii, 18. in Iudæa, 120 ſub Claudio, 147. alia, 148. horrenda, 299. 369. 620. Lutetiæ & Romæ 697
Faſtorum Rom. initium 54
Fauſta detegit patris inſidias, 195. balneo incluſa necatur 204
Fauſtus magnus laqueus Diaboli 237
Febanus Rugiorum Rex victus 261
Fedeth Cherei Tartarici Chami frater 702
Felix præſes Iudææ 149
Felix IV. PP. 397. Pontificatum ſponte reſignat 408
Felix Platerus naſc. 547
Feltot occupatur 694
Fera occupatur 745
Ferdinandus Rex Hiſpaniæ, 311. mor. 317. 663
Ferdinandus auus Caroli V. naſc. 409. mor. 479
Ferdinandus Catholicus Granatam recuperat 447
Ferdinandus Imp. naſc. 463. deſponſatur ei Anna, 477. nuptias celebrat, 499. fit Rex Vngariæ, 518. Bohemiæ, 522. coronatur, ibid. Romanorum, 535. eius copiæ profligantur à Landgrauio, 542. à Turcis, 550 584. mulctat Boemos, 540. occupat Agriam, 574. alias aliquot vrbes, 575. creatur Imp. 607. eligitur in Roman. Imperatorem Francofurti, 600. eius iudicium de Ph. M. 616. concedit Synaxin ſub vtraq; ſpecie, 619. mor. 620. Schvvenckfeldium iubet è Sileſia pelli 781
Ferdinandus Archidux Auſtriæ naſc. 528. 662. mor. 742
Ferdinandus Nothus Rex Neapolis 424
Ferdinandus Dux Bauariæ naſc. 580
Ferdinandus Corteſius nouam Hiſpaniam ſubigit, 484. 491. capit vrbem Mexicum & Regem, 491. mor. 572
Ferdinandus Magellanus aperit fretum Magellanicum, 490. in prælio occumbit 499
Ferdinandus Daualus mor. 517.
Ferdinandus Gonzaga expugnat Africam 578
Ferdinandus Magnus Hetruriæ Dux nupt. celebrat 713
Ferdinandus de Samaria capitur 702
Ferdinandus Dux Albæ naſc. 446 fit gubernator Belgici, 630. multos magni nominis capite plectit, 605. profligat Ludouicum Naſſouiũ, ib. proclamat Pardonam, 637. mor. 677

Fer-

Ferdinandus Comes Hardeccius obſidet Albam regalem, 703. Iaurinum tradit Sinani Baſſę. 712. dextra & capite truncatur, 737
Ferhates Baſſa victus, 727
Ferhates Beglerbegus profligatur, 443
Ferraria terræmotu concuſſa, 657.
Feſtum exaltationis Crucis inſtitutum, 186. Corporis Chriſti, 358. viſitat. & concept. Mariæ, 400
Feſtus Iudææ præſes, 149. moritur, 150
Fidenates pugnant ardentibus facibus, 41
Fileckum occupatur, 609. 704
Filio non ignoſcendum, 429
Flaccus Auillius Ægypti præſes, 141.
Flaminius vincit Regem Macedonum, 68
Flandri Vlyſſiponem capiunt, 332.
Flauianus in Synodo occiſus, 246.
Flauianus in exilium pulſus, 165
Flauius Vopiſcus floret, 189
Florentinæ Reipubl. ſtatus mutatur, 452
Florentinta exuritur, 781
Florianus Imp. occiſus, 186
Florida terra reperitur, 472. 619. Gallis petitur, 619
Florus fax belli Iudaici, 152
Florus hiſtoricus floret, 158.
Fœdera facere bonum, ſed væ ei, qui ſeruat, 531
Fœdus Athenienſ. & Lacedæm. 38. Carthaginenſ. cum Rom. 49. ſucceſſorum Alexandri M. 53. Antiochi & Ætolorũ, 69. Iudæorum cum Rom. 75. 81. Antiochi & Simonis, 80. Helueticum, 369. 529. inter Polonos & Bohemos, 385. Smalcaldicum, 525. 531. inter Rudolphum II. Imp. & Tranſſyluanos, 546
Formula Concordię ſcripta, 546 662.
Fortunatus Crellius mor. 719
Franci ad Chriſtũ conuerſi, 163. eorum Reges, 283
Franciſcus I. Rex Galliæ naſc. 452. vincit Heluetios, 476. fit Rex, 477. Mediolanum recuperat, ibid. capitur, 516. dimittitur, ibid. fœdus facit contra Cæſarem, 518. Cæſari offert monomachiam. 524. Pariſiis inſtituit trilingue Collegium. 531. bellum denunciat Cæſari, 557. ſæuit in Chriſtianos VValdenſes, 562. mor. 571
Franciſcus II. naſc. 561. nuptias celebrat, 601. fit Rex, 602. mor. 610
Franciſcus Bungi Regi Arimanorum, 685
Franciſcus Alenconius naſc. 693. fit gubernator Belgici, 674. 670. 673. occupat Cameracum, 680. ingreditur Antuerpiam. 674. quam intercipere conatur, 678. mor. 684
Franciſcus Dux Guiſius Caletum expugnat, 607. cum Condæo & Amiralio confligit, 616. tribus ſclopeti glandibus traiicitur; 618. contra confœderatos dimicat, 616
Franciſcus I. Dux Saxon. Angriuar. & VVeſtphal. moritur, 672.
Franciſcus Dux Saxon. Laoburg.

Digitized by Google

nupt. celebrat, 623. ſecundas, 695.
Franciſcus Dux Luneb. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 530. mor. 578
Franciſcus Iulius Dux Sax. Laoburg. naſc. 684
Franciſcus Otto Dux Luneburg. mor. 606
Franciſc. Dux Brunſu. & Luneb. naſc. 612
Franciſcus Medices Dux Hetruriæ mor. 703
Franciſcus Dracus circumnauigat totũ orbem, 667. ſuſcipit expeditionẽ in Indiam Occidentalem, 676. in Portugalliam. 690. cum ingenti præda redit, 694 Hiſpanicam, claſſem profligat, 689. 702.
Franciſc. Dracus inſulam Hiſpaniolam Hiſpanis eripit, 696. eorũ claſſem diſſipat, 702. 705 in Americã nauigat, 738. mor. 748. 789
Franciſcus Comes Nadaſtius occupat Tattam. 790
Franciſcus Almeida profligat claſſem Campſonis, 469
Franciſcus Sfortia mor. 544
Franciſcut Ladigerius occupat Gratianopolin, 716. Viennam ibid. ſoluit obſidionem Berray. ibid.
Franciſcus Nadaſtius obſidet Albam Regalem, 705. occupat aliquot arces. 707
Franciſcus Verdugo deſerit obſidionem Couerdæ 708
Franciſcus Ordinem Minorum inſtituit, 348. mor. 351
Franciſcus Cheregatus legatus Pontificius, 498
Franciſcus Zabarella fit Cardinalis, 386. mor. 388
Franciſcus à Sickingen naſcitur, 440. mor. 528
Franciſcus Balduinus mor. 647
Franciſcus Burchardus naſcitur. 465 mor. 611
Franciſcus Curtius Papienſis floret. 535
Franciſcus Dryander mor. 586
Franciſcus Duarenus mor. 607
Franciſcus Faber moritur, 626. 647.
Franciſcus Guicciardinus moritur, 554
Franciſcus Hotomannus naſcitur, 521. mor. 518
Franciſcus Iunius naſc. 563. caret, 691
Franciſcus Lambertus moritur, 561.
Franciſcus Lanouius mor. 713
Franciſcus Maurolycus moritur, 653
Franciſcus Petrarcha naſc. 366 laurea ornatur, 372
Franciſcus Philelphus naſc. 381. floret, 393. mor. 440
Franciſcus Piccolomineus naſc. 477.
Franciſcus Pizarrus ſubigit regiones Peruanas, 519. multas ibi condit vrbes, 535
Franciſcus Portus Cretenſis naſcitur, 472. mor. 672
Franciſcus Robortellus moritur 631
Franciſcus Spiera deſperat 573
Franciſcus Stancarus errat de Chriſto 581
Franciſcus Vatablus profeſſor Ebr. linguæ, 532. mor. 572
Franciſcus Virlingus naſc. 552
Frãciſcus Xauerius Ignatii Loiolæ ſocius moritur 598
Franciſc. Oliuarius mor. 611

Fran-

Franciſco Foliuigeamus, pictor. mor. 659
Franciſc. Venetius mor. 674
Franciſc. Tunianus mor. 687
Franciſcus Ximenius edit Biblia Complutenſia. 476
Francofurti puella deuorat numiſmata, 547
Fratrum Bohemicorum Confeſſio exhibita, 544
Freculphus hiſtoricus floret, 298
Fretum Magellanicum apertum 490.
Fridericus Barbaroſſa eligitur Imper. 333. coronatur, 334. Terdonam ſolo æquat, ibid. ex Marchione Auſtriæ facit Ducem, 335. Regem Poloniæ cogit ad pacem, 336. ex Duce Boemorum facit Regem, ibidem, eſt fidelis & religioſus, ibid. Mediolanum capit, 336. 339. Gremam, 337. conſtitutionem facit pro ſcholaſticis. 337. exercet cum Adriano Pp. ſimultates, ibid. poſcit Sileſiã à Polonis, 339. Franciam donat Epiſc. VVurtzburg. 340. eſculatur Papæ pedes, 341. Lubecam obſidet, 342. iter Hieroſolym. ſuſcipit, 343. in amne perit, 344
Fridericus II. naſcitur, 344. fit Imp. 348. coronatur, 350. Fundenſem Comitatum donat Rom. Eccleſiæ, ib. à PP. excõmunicatur abſens 351. in gratiam recipitur 352. Ieruſalem, Nazaret, Ioppen, & alia recuperat 351. excommunicatur & Imperio priuatur 356. mor. ibid.
Fridericus III. naſc. 387. fit Imp. 398. Italiam ingreditur. 409. Romæ coronatur, 410. reddit Vngaris ſuum Regem. ibid. obſidetur Viennæ à ciuibus, 427. Regis Bohemiæ filios creat Principes Munſterbergenſes, ib. reſtituis Vngaris coronã, 429. religionis gratia abit Romam, 431. mor. 451.
Fridericus Pulcher Auſtriacus eligitur Imp. 369. vincitur & capitur, 370. mor. 372.
Fridericus Auſtriacus capite trũcatur, 359
Fridericus Holſatiæ Princeps creatur Rex Daniæ, 507. moritur, 543
Fridericus II. Rex Daniæ naſc. 542. Ditmarſos ſubiugat, 601. bellum gerit contra Suecos, 622. 623. nuptias celebrat, 642. mor. 596. 708.
Fridericus Palatinus capit tres Principes, 426. mor. 435
Fridericus II. Elector Palat. naſcit. 441. Turcicum ducem ad internecionem cædit, 537. mutat religionem, 564. moritur, 598
Fridericus III. Elector Palatin. naſc. 477. celebrat primas nuptias, 550. ſecundas, 635. fit Elector 603 eius confeſſio, 626. mor. 596 664
Fridericus IV. Elect. Palat. naſc. 648. nuptias celebrat, 731 accipit feudum ab Imp. 709
Fridericus V. naſc. 747
Fridericus Marchio Miſniæ fit Elector, 387. 391. mor. 392
Fridericus Elector Sax. conditor Acad. VViteberg. naſcit. 427. Imperium & munera Caroli recuſat, 489. mor. 517. eius dictum de fœderibus, 530

Digitized by Google

Fridericus Burggrauius Noriberg. fit Elector Brandenburg 387.388. mor. 399
Fridericus II. Elector Brandeb. mor. 433
Fridericus Dux Holſatiæ moritur, 701
Fridericus Comes Palat. Rheni Sultzbacenſis naſc. 599. mor. 752.
Fridericus VVilhelmus Dux Saxon. naſc. 616. nuptias celebrat, 676. 680. 722
Fridericus cum fratre non concordat in diuiſione regionũ, 406. reconciliatur cũ eo. 409. duo filii furto ipſi abripiuntur, 418. intermittit bellum contra Antiſtitẽ Magdeburgicum, ib. mor. 429.
Fridericus Marchio, Miſniæ à patre capitur, 361. mor. 370. hiſtoria de ipſius ad morſa gena, ibid.
Fridericus Dux Saxon. Laoburg. morit. 976. 699.
Fridericus Marchio Brandeb. & Epiſcop. Magdeburg. naſcit. 533. mor. 585
Fridericus Marchio Brandeb. mor. 542. naſc. 708
Fridericus VVilhelmus Dux Brunſuic. naſc. 648
Frider. Commendinus Mathem. mor. 653
Frider. à VVitsberg Epiſc. Herbipol. mor. 646
Fridericus I. Dux Lignic. & Breg. celebrat nuptias, 435. morit. 445.
Fridericus II.. naſc. 440. nuptias celebrat, 488. mor. 571
Fridericus III. naſc. 493. moritur, 638.
Fridericus IV. naſc. 585. moritur, 747.
Fridericus Dux VVirtenberg. naſc. 600. nupt. celebrat. 671. inſtituit colloquium Mompelgardi, 683
Fridericus Dux Brunſuic. & Luneb. naſc. 648. 665
Fridericus Vdalricus Dux Br. & & Lun. naſc. 725
Fridericus Miconius excommunicatur, 511. mor. 567
Fridericus nauſea mor. 585
Fridericus Staphylus naſc. 476 venit Vitebergam, 544. fit Apoſtata, 588. eſt vnus ex Collocutoribus VVormat. 605. mor. 610
Fridericus Sylburgius moritur, 749.
Fridericus VVidebramus naſc. 537. mor. 696.
Friſingenſis vrbs incendio perit, 337.
Fructus terræ Deo ſanctificati, 10.
Fulco Rex Hieroſol. mor. 332
Fuldenſe cœnobium fundatum, 293.
Fulgentius floret, 365
Fulmina æs & ferrum liquefaciunt, 601
Fuluia Antonii vxor mor. 114
Fuluius Moratus, 601
Fundenſis Comitatus donatur Rom. Eccleſiæ, 353

G

GAbinius vincit Regem Iudæorum, 97. denegatur ei ſupplicatio, 98. Regem Ægypti in regnum reſtituit, 99. Romam noctu intrat, ibid.

Gabriel Comes Mongomerius, mor. 650
Gabriel Biel mor. 454
Gabriel Fallopius mor. 617
Gabriel Mudęus mor. 614
Gadigen occupatur, 610
Gaguinus hiſtoricus floret. 436
Galba Imp. naſcitur, 125. capite truncatur, 153
Galeatius Capella naſc. 445
Galeatius Caraciclus Vicemarchio mor. 700
Galenus claret, 165
Galerius Maximianus fit Imper. 189. perſequitur Chriſtianos, 192. 194 mor. 195
Galga filius Chami Tatarici 732
Galicia noua, 533
Galli & Manlii Monomachia, 49 & Valerii, 49
Galli capiunt Romam, 44. Ditenhouium, 617. vincunt Romanos, 44. Iulium II. PP. & Hiſpanos, 472. in Floridam nauigant, 642. miſere ab Hiſpanis cæduntur, 621. 631. Roma expelluntur, 44. ex Græcia, 57. vincuntur à Romanis, 56. 63. ab Anglis 373. ab Heluetiis, 473. ab Hiſpanis, 738. 631. ad vnum omnes in Sicilia obtruncantur, 361. ſunt hoſtes Romanor. 612
Gallia quando vſurparit inſigne trium liliorum, 261
Gallica ſcabies ſæuit, 451
Gallienus Imp. occiſus, 185
Gallina Honorii, 232
Gallogræci vincuntur, 69
Gallus Imp. occiſus, 183. 208
S. Gallus cellam conſtruit, 287
Gandauum deditur, 681
Garizim mons, 81
Gaſto Comes Foiſſęus occumbit 473.
Gaudentius cum Ionio euertit templa idolorum, 217
Gaza expugnatur 478
Gebhardus Truchſeſius Archiepiſc. Colon. fit maritus, 689
Gedalia occiſus, 217
Gedeon Iudex in Iſrael, 10
Gelaſius PP. mor. 163.
Gelaſius II. Pontificatu deiicitur, 137. Imperatorem execratur, ibid.
Geldria occupatur, 701
Geldrii traiectum occupant, 522
Gelon Rex Siciliæ, 34
Gellius floret, 171
Gementes propter idola iubentur ſignari litera Thau. 26
Gemiſtus Blethō familiaris Beſſarioni 434
Gemma Friſius mor. 599
Gentianus Heruetus mor. 687
Geneua amplectitur religionem reformatam, 544. cum Tigurinis conſentit in religione, 576. fruſtra obſidetur, 701. feliciter gerit bellum contra Sabaudum, 720
Gennadius Presbyter floret, 164
Genoa occupatur, 740
Genſericus Vandalorū Rex, 235. pellit Orthodoxos, 241. capit Carthaginem, 242. Siciliā affligit, 243. mor. 259
Gentius Illyricorum Rex ducitur in triumpho, 78
Genuenſes Turcis naues concedunt, vt Boſphorū traiiciant, 403.
Georgiani 343. vincunt Sinanem Baſſam 660
Georgio arx occupatur, 704
Georgius Podiebrad. naſc. 390. edit documenta virtutis, 396. aſtu Pragam occupat, & fit guberna-

gubernator Bohemiæ, 399. 410. colloquitur cum paraſito 415. fit Rex, 423. Matthiam ad regnum Vngariæ promouet, ibid. liberat Fridericum Imp. obſeſſum à ciuib. 427 eius filii fiunt Principes Munſterberg. ib. mor. 433
Georgius Dux Saxoniæ naſ. 433. colloquitur cum Muntzero, 514. mor. 428. 552
Georgius Marchio Brand. naſc. 442. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 530. 560. mor. ib.
Georgius Frid. Marchio Brand. naſc. 551. nuptias celebrat, 601. 665
Georgius VVilhelmus Marchio Brand. naſc. 742
Georgius Albert. March. Brand. naſc. 723
Georgius Guſtauus Comes Palat. nuptias celebrat, 698. naſc. 620
Georgius Iohannes Comes Palat. mor. 727
Georgius Princeps Anhaltinus naſc. 467. mor. 585
Georgius Caſtriotus Scanderbegus naſc. 385. aſtu occupat Croiam patriam, 400. 401. mor. 431
Georgius Fronſpergius naſc. 455. fundit exercitum Italicum, 519. capit Romam, 521. mor. 525
Georgius Landgrauius Haſſiæ naſc. 570. nupt. celebrat 612. mor. 747
Georgius Dux Brunſ. & Luneb. naſc. 676
Georgius Dux Megapolitanus mor. 585
Georgius Erneſt9 Princeps Henneberg. naſc. 680. mor. 683
Georgius Rudolph9 Dux Lignic. & Breg. 355. naſc. 744
Georgius Dux Lign. & Breg. naſ. 511. nuptias celebrat, 563. mor. 699
Georgius Eberhardus Comes Solmenſis nupt. celebrat 7..
Georgius Comes Serinenſis obſidet Albam regalem, 703. occupat aliquot arces 70.
Georgius Comes VVurtembergicus mor. 605
Georgius Fridericus March. Badenſis naſc. 645
Georgi9 Andreas Baro ab Hoffkirchen capitur 703
Georgius Sigiſmundus Seldius IC naſc. 478 mor. 624
Georgius Thurius Vngarus prælians occumbit 638
Georgius à Dyhern naſc. 576
Georgius à Czedlitz mor. 655
Georgius Agricola naſc. 452. mor. 555
Georgius Buchananus naſc. 466 mor. 677
Georgius Cardius eſt vnus ex Collocutoribus VVormat. 605
Georgius Caſſander naſc. 477
Georgius Cedrenus Chronographus 314
Georgius Craconius IC. naſc. 518 mor. 633
Georgius Fabricius naſc. 479. mor. 640
Georgius Maior naſc. 462. colloquitur cum Maluenda, 564. bona opera ad ſalutem neceſſaria contendit, 581. mor. 650
Georgius Nigrinus publicat Chronologiam 617
Georgius Obrechtus naſc. 571
Georgius

Georgius Hottomannus Cõſul Gorlicenſ. mor. 708
Georgius Pezoldus mor. 773
Georgius Putbachius naſc. 392. mor. 427
Georgius Reek'od mor. 607
Georgius Michael Lingelſhemius naſc. 600
Georgius Pontanus IC. moritur 600
Georgius Remus IC. naſcitur 614
Georgius Vaſarius pictor mor. 651
Georgius Ioachimus Rheticus naſc. 476 mor. 655
Georgius Rorarius primus Ordinandus 515
Georgius Sabinus naſc. 468. primus Rector Regiomontanæ Academiæ, 563. mor. 612
Georgius Sohnius naſ. 582. mor. 615
Georgius Spalatinus naſc. 441. mor. 564
Georgius Tilenus mor. 719
Georgius Trapezuntius naſc. 380. in Italiam venit, 382. eſt carus Nicolao V. PP. 407. mor. 444
Georgius Vicelius naſ. 461. inuehitur in Lutherum 402. 535
Gerardus Falenburgius mor. 663
Gerardus Mercator naſc. 473. mor. 735
Gerardus Nouiomagus mor. 558
Germani vincuntur à Rom. 135. à Guiſio, 702. nolunt manere in Syria 345
Germanica ſitis 169
Germanicus triumphat, 135. mor. ibid.
Germanus Altiſſiodorenſis Epiſcop. 243
Gertrudeberga occupatur 671
Gertrudis mater S. Eliſabethæ decollatur 358
Geſtes occupatur 640, 783
Giarmatum occupatur 584
Gilbertus Dudlæus decollatur 590
Gildo ſpoliat Africam, 226. victus occumbit 227
Gilimer fit Rex Vandalorum, 173. in monte concluſus tria ſibi mitti petit 175
Glogouiæ Collegium Sacerdotum fundatum, 326. Ducatus quando ceperit, 263. bellum 445
Glycerius Imp. 256. depoſito Imperio fit Epiſcopus 256
Gneſnenſis Eccleſia conſtituta 306
Goa occupatur 470
Godefridus Bilionæus fit Rex Hieroſolym. 322. mor. 323. eius reliquiæ a Turcis ſubiugantur 628
Godefridus primus Epiſc. in Sileſia 307
Goera 810
Goletta occupatur, 543. ſolo æquatur 640
Gombazzecum occupatur 620
Gordianus Imp. 180. 181. occiditur 182
Gorlicium inſtauratur, 329. Schola ibi aperitur, 622. peſtis ſæuit, 707. eius primi rectores 622
Gotha occupatur 428. 629
Gothardus Curlandiæ Dux mor. 703
Gothi cædunt Romanos, 218. à Valente decipiuntur, ib. Rom. Imperio ſe dedunt, 220 irrum-

rumpunt in Italiam, 228, pacem turbant in Gallia, 241. Regem necant & alium eligunt 176
Gourguesius in Floridam nauigat 630
Græci petunt auxilium contrà Xerxem, 35. redditur illis libertas, 68. non conuenit cum PP. 397. eorum Monarchia 51
Græciæ pax nobilis 38
Grammatica edita ab Alexandro 349
Granata Mauris erepta 447
Grando inſolitæ magnitudinis 229
Gratianopolis occupatur 706
Gratianus Imp. naſc. 210. creatur Imp. 217. eſt orthodoxus, 219. præceptorem promouet ad Conſulatum, ibid. occiditur, 221
Gratianus Monachus autor Decretorum 313
Graua occupatur 704
Gregorius Nazianz. floret, 216. mor. 222
Gregorius Nyſſenus floret 216
Gregorius M. PP. 181. appellat ſe ſeruum ſeruorum, 187. contendit de Primatu, ib. ablegat doctores in Britanniam, ibid. ſcribit de ſanctorum imaginibus, 182. ad Phocam Imp. ſcribit, 183. mor. ib.
Gregorius II. à Leone deficit 291
Gregorius VII. PP. 317. prohibet Sacerdotum coniugia, 318. excommunicat Henricum IV. Imp. 319. mittit Rudolpho coronam ib.
Gregorius IX. Decretales publicat, 351. Fridericum Imp. excómunicat, ibid. recipit eum in gratiam non gratuitam, 352. Eliſabetham canonizat. ib.
Gregorius XI. ſedem Rom. ex Gallia Romam reducit. 366. 376
Gregorius XIII. naſc. 462. fit PP. 626. emendat Calendarium. 714. mor. 693
Gregorius XIV. mor. 723
Gregorius Deſpotæ filius oculis & pudendis priuatur 397
Gregorius Berſmannus naſc 550. in inauguratione Gymnaſii Seruestani habet orat. 705
Gregorius Haloander moritur 768
Gregorius Heimburg à PP. excommunicatur 426
Gregorius Pontanus mor. 600
Gregorius Tyfernas floret, 373. 435
Grimmenſtein occupatur 612
Griſelis Bathorea nubit 684
Grolla occupatur 783
Groninga occupatur 711
Gruneberga incendio perit 670
Guanacum Hiſpanorũ colonia 535
Guarus VVeigandus Medicus naſc. 479. mor. 652
Guelforum & Gibellinorum nomina 332. 354
Guelfus obſidetur in arce VVinſperg. 331
Guido Aretinus floret 312
Guilelmus Normanniæ Dux Regem Angliæ cædit 316
Guilielmus Grumbachius mor. 629
Guilielmus Princeps Auraicus cladem ſubit, 633. Holandiam & Seelandiam recuperat. 641. nuptias

Digitized by Google

nuptias celebrat, 651. 680. mor. 674. 685
Guilielmus Cauterius mor. 653
Guilielmus Poſtellus mor. 673
Guilielmus Ludouicus Comes Naſſouius vxorem ducit 703
Guilielmus Dux Brunſuicenſis mor. 727
Guilelmus VVaramus Epiſ. Cantaurienſ. mor. 538
Guilelmus Dux Geldriæ recipitur in gratiam 558
Guilelmus Coſta Princeps legationis Bohemicæ 394
Guilelmus Durandus autor Speculi Iuris 359
Guilelmus Neſenus in Albi perit 515
Guilelmus Occam excommunicatur 370
Guilermus mulierculas ex lupanaribus retrahit 351
Guilielmus Chriſtianus March. Brand naſc. 708
Guilielmus Landgrauius Haſſiæ naſc. 537. nuptias celebrat. 620 mor. 728
Guilielmus Dux Bauariæ naſc. 574
Guilielmus Dux Cleuenſis & Iuliacenſis mor. 728
Guilielmus Budæus mor. 554
Guilielmus Gonzaga mor. 705
Guilielmus Grataroluſ Medicus mor. 634
Guilielmus Farellus mor. 638
Guilielmus Rondeletius Medic. mor. 629
Guilielmus Veſinus Roſebergius mor. 728
Guilielmus VVittakeus Anglus mor. 744
Guilielmus Terzka Baro Bohemus mor. 752
Guiſius reconciliatur 706
Guilielmus Xylander naſc. 534 mor. 657.
Quære plura in *Wilhelmo*.
Guimundus refutat Berengariũ 315
Guiſii è medio tolluntur 706
Gundabundus templa Catholicis reſtituit 168
Gunilla Bielkia nubit 680
Gunſium terdecies oppugnatur 537
Guſtauus ab Erxen creatur Rex Succiæ, 511. mor. 610
Gyges in Lydia regnat 24
Gymnaſium Hieroſolymis conſtructum 71
Gyſbertus Baro Battenburgius decollatur 632
Gyula proditoriè traditur Turcis 627

H

Habdanck notat iactantiam Henrici V. Imp. 324
Hadrianopolis capta 371
Haidar Mirises veneno ſublatus 636
Haithonus floret 367
Hala Saxonum extructa 308
Hali naſc. 209
Hali Tatarici Regis frater capitur 684
Hamburgenſes vincunt Ericum Brunſuicenſem 569
Hananias pſeudopropheta mor. 26
Hanna prædicat Chriſtum 135
Hanno Dux Carthag. occiſus. 69
Hanouius Comes ritus Eccleſiaſticos in comitatu conformat Eccleſiis Palatinis 744
Hanum expugnatur 788

Digitized by Google

Haraldus Rex Angliæ occiſus 316
Hadrianus Iunius Medicus mor. 653
Hannibal Cruccius mor. 660
Hariadenus Mityleuæus Barbaroſſa occupat Algieram, 537. Coronam & alia loca, 540. Tunetum, 542. profligatur à Carolo V. 543. mor. 567
Harlemum occupatur 645
Harmoniæ temporum mirabiles 154. 531. 606
Haroldus Danorum Rex baptizatur cum ſuis 298
Hartmannus Piſtorius naſc. 559
Haralmas Chamus Tataricus infeliciter prœliatur cum fratre, 783. obſidet Varadinum 778
Hatuanum obſidetur, 708. expugnatur 790
Hauelbergenſis Eccleſia conſtituta 304
Haymo Epiſcop. Halberſt. mor. 299
Hayniaczkum occupatur 704
Hazanes Baſſa Boſnenſis obſidet Siſſekium, 727. victus perit in Colapi 711
Hazanes Baſſa Budenſis profligatur 713. 716
Heautontimorumenos acta 74
Hebdomadum Danielis initiū, 38. finis, 136. 141. & ſeq.
Hedvvigis coniunx Henrici Barbati, 347. mor. 355. eius poſteritas 355
Hedvvigis Brandeburgica nubit 615. Polonica, 545. & mor. 646 VVirtenbergica 718
Helena reperit crucem Chriſti, 203. Fauſtam includit balneo ardenti, 204. mor. ibid.
Heydelberga ad Caluinianiſmum tranſit, 684. & eius Academia ib.
Helena fundat VVitebergæ monaſterium Franciſcanorum, 353. mor. 30:
Helice & Bura deletæ 46
Helinandus floret 34:
Heliogabalus Imp. fuit turpiſ. 177. trucidatur ib.
Heluetii vincunt Gallos, 473. ab iiſdem vincuntur 476
Henningus Goden mor. 499
Henricopolis extructa 681
Henricus Auceps fit Imp. 486. cum Vngaris pacem facit, ibid. expugnat Brandeburgum media hyeme, ibid. Regem Abotritorum facit Chriſtianum, 303. fugat Vngaros, ibid. moritur 304
Henricus II. VVindos ſubiugat, 310. fundat Epiſcopat. Bamberg. ibid. vnà cum vxore coronatur, 311. trium templorum primos lapides ponit, ib. mor. 311
Henricus III. glorioſa victoria potitur, 313. mor. 319
Henricus IV. naſc. 313. fit Imp. 314. incipit ipſe arma tractare, 316. Polonis & Bohemis pacem imperat. 317. vincit Saxones, 319. Rudolphum Ducem Sueuiæ, ibid. excommunicatur à PP. 320. 324. ex Duce Bohemiæ facit Regem, 321. deiicitur Imp. 324. mor. ibid.
Henricus V. naſc. 321. patrem bello aggreditur, 323. capit Libuſium, 324. notatur à Po-

lono propter iactantiam, ib. accipit à PP. ius conferendi Epiſcopatus, 325. amittit hoc ius & excommunicatur, ibid 326. PP. ſede mouet, ib. reconciliatur, ib. à Saxonib. vincitur, 325. mor. 328

Henricus VI. naſc. 340. fit Imp. 344. obtinet Siciliam, 345 mor. ib.

Henricus VII. Imp 367. necatur veneno in Euchariſtia 368

Henricus I. Rex Franciæ, 311. mor. 316

Henricus II. Rex Galliæ naſc. 486. nuptias celebrat, 542. occupat vrbem Metenſem, 584. Caletum, 600. mor. 606 ei Franciſcus ſuccedit 606

Henricus III. Rex Galliæ naſc. 585. fit Dux exercitus, 633. obſidet Rupellas, 645. eligitur Rex Poloniæ, ib. profugit ex Polonia, 647. eligitur Rex Galliæ, 652. nuptias celebrat, 741. fœdus init contra Nauarræum, 688. cum Nauarræo, 710. fugiens inſidias Lutetia excedit, 705. tollit Guiſios, 706. interficitur à Monacho, 712

Henricus IV. Rex Nauarræ & Galliæ naſc. 588 nuptias cruentas celebrat 625 excommunicatur 689. victoriam de confœderatis reportat 716. conſcribit milites in Germania, 695. 700. Ioieuſium vincit, ib. Ducem Maynium, 705. declaratur Rex Galliæ, 712. 732. Lutetiam & Rotomagum fruſtra obſidet, 722. 730. occupat Carnutum & Nouiodunum, 720. 732. Feram, 753. Pontificiam religionem amplectitur 729. deficiunt ad eum præcipuæ vrbes 733. ingreditur Lutetiam ib. petitur à ſicario 722 bellum denuntiat Hiſpanis 725. abſoluitur ab excommunicatione 739. Ambianum recuperat 790

Henricus Rex Angliç Epiſcopos ſibi ſubiicit 340

Henricus VII. Rex Angliæ mor. 469

Henricus VIII naſc. 446. fit Rex 469. ſcribit proprio Marte librum contra Lutherum 495 non agnoſcit PP. caput Eccleſiæ 541. capite plectit Annam Boleniam 547. mor. 571

Hẽricus Stuardus ducit Mariam Reginam Scotiæ 630. mor. 638

Henricus Fridericus, Regis Scotiæ filius, naſc. 724. mor. 735

Henricus Rex Portugalliæ mor. 668

Henricus Borbonius excommunicatur, 697. mor. 708

Henricus Borbon. Iunior naſc. 708

Henricus ex Marchione fit Dux Auſtriæ 335

Henricus Lauretanus Nauarræ Rex mor. 594

Henricus Robertus Bullionii Dux mor. 649

Henricus Turrius Bullionii Dux ad proteſtantes deficit 652

Henricus Roanus Leonii Princeps mor. 652

Henricus Landgr. Haſſ. & Thuring. eligitur Imp. 356. ſagitta occiditur ib.

Henricus Dux Saxoniæ naſcitur 453. ſuccedit fratri, 552. mor. 555

Hen-

Henricus Comes Naſſouiæ naſ. 555. cæſus in prælio 610
Henricus Guiſius profligat Germanos, 652. inſidias ſtruit Regi, 706. confoditur, 707. Dux Ianuillæus Maſſiliam occupat 710
Henricus Dux Lotharingiæ naſ. 618 619
Henricus Dux Suffolciæ decollatur 590
Henricus Dux Bullionæus nuptias celebrat 710
Henricus Leo Henetorum Ducē domat, 338. Bardovvick ſolo æquat, 343. mor. 344
Henricus Barbatus Dominus totius Sileſiæ, 353. Cœnobium Naumburgenſe inſtituit, 350. mor. 353
Henricus II. Pius ad Lignitium à Tataris cæſus 354
Henricus IV. Dux Vratisl. erigit Collegium S. Crucis 362
Henricus Dux Lignicenſis mor. 709
Henricus VVĕceslaus Dux Munſterberg. 428. 726 mor. 723
Henricus Dux Brunſ. & Lunæb. nupt. celebrat. 635. mor. 772
Henricus Dux Brunſ. naſç. 445. dedit ſe Landgrauio, 562. mor. 633
Henricus Iulius Dux Brunſuic. naſc. 620. fit Epiſc. Halberſt. 662. nuptias celebrat, 693. 717
Henricus Dux Luneb. naſc. 540
Henricus Frid. Princeps Auraicus naſc. 684
Henricus Vicecomes Turainius nuptias celebrat 726
Henricus Cardinalis, vulgò Oſtienſis, floret 352
Henricus Archiepiſc. Bremenſis mor. 654
Henricus VValpot primus Magiſter Ord. Teutonici 342
Henricus Dux Megapolit. mor. 585
Henricus Cornel. Agrippa naſc. 444. mor. 543
Henricus Bullinger naſ. 460. ſuccedit Zvvinglio, 535. moritur 653
Henricus Glareanus naſc. 445. mor. 619
Henricus Huſanus mor. 705
Henricus Meibomius naſc. 594
Henricus Mollerus naſ. 533. mor. 715
Henricus Monachus Bruxellis comburitur 505
Henricus Pantaleon. naſ. 503. cōſentit in Chronologia cum Bucholcero, 620. mor. 744
Henricus Porſius naſc. 596
Henricus Ranzouius naſc. 520
Henricus Ketelius Coſ Saganē. naſc. 518
Henricus Salmuth naſ. 503. mor. 656
Henricus Smetius naſc. 550
Henricus Stephanus mor. 765
Henricus Strobandus naſc. 576
Henricus Sudphanienſis fit Martyr 509. 611
Henricus Theodotus mor. 641
Heraclidarum reditus 10
Heraclius fit Imp. 284. Phocam trucidat, ib. mouet in Perſas, 284. triumphat, 265. Ebræos omnes Hieroſolyma pellit, 287. fit Monothelcta, 288. mor. ib. quid illi ſoli cōrigerit 290
Heraclius Iuſtinianus Imp. 289
Heraclonas cum matre in exiliū pellitur 288

Herbor-

Herbornenſe Gymnaſium aperitur, 688. transfertur Sigenam 706
Hercules Cacum interficit 11
Hercules Alexandri M. filius interficitur 54
Hercules Aceſtinus mor. 607
Herczy Cherei Chamus Tataricus in Moldauiam irruit, 712. fratrem profligat 752
Herdonius occupat Capitolium 37
Hermannus Archiepiſcop. Colon. naſc. 437. molitur reformationem religionis, 558. loco mouetur, 569. mor. 585
Hermannus S. Eliſabethæ maritus veneno mor. 353
Hermannus de Saltza Ord. Teuton. Magiſter, 350. 354. moritur 354
Hermannus Bonnus mor. 575
Hermannus Contractus moritur 314
Hermannus Ludouic. Comes Palat. mor. 596
Hermannus Fridericus Clodius ſuſpenditur 694
Hermannus Vulteius naſc. 594
Hermolaus Barbarus naſc. 415. 452. floret, 415. mor. 453
Hernantellus Portocarera occupat Ambianum 754
Herodes Agrippa. *Vide* Agrippa.
Herodes Antipas Tetrarcha Iudææ, 134. in exilium pellitur 145
Herodes Aſcalonita naſc. 92. fit Tetrarcha Iudææ, 114. Rex Iudæorum, 115. 117. recuperat Galilæam, ibid. Hieroſolymā, 116. ab Antonio ad Auguſtum deficit, 119. excipit eum ſplendide, 119. interficit coniugem, 120. pueros Bethlehemiticos 133. filium Antipatrum, 134. renouat templum, 12. moritur 133
Herodes Rex Chalcidis impetrat Ius eligendorum Pontificum, 147. mor. 148
Herodotus ſcribit hiſtoriam, 41. eius hiſtoria incipit, 24. Definit 36
Heſiodi ſeculum 22
Hezyra Terentii acta 74
Hibernia occupatur, 667. vaſtatur 598
Hieremias Mogila fit Dominus Moldauiæ, 703. Steph. Roſvvanum capit & palo affigit 704
Hierichuntis muri corruunt 10
Hieron. Rex Siciliæ mor. 37. Tyrannus Syracuſarum 56
Hieronymus contexit catalogū Virorum illuſtrium, 224. mor. 233
Hieronymus Alexander Cardinal. naſc. 439. mor. 557
Hieronymus Arconatus naſcitur 589
Hieronymus Baūgartnerus naſcitur, 456. mor. 523
Hieronymus Cagnolus mor. 583
Hieronymus Cardanus naſc. 461 obiit 656
Hieronymus Commelinus mor. 753
Hieronymus Fracaſtorius moritur 575. 589
Hieronymus Frobenius, 56. moritur 89
Hieronymus Mencelius moritur 719
Hieronymus Mercurinus Cattinaria mor. 534
Hieronymus à Noſtitz mor. 750

Hiero-

Hieronym. Panſchmannus moritur 749
Hieronymus Pragenſis Huſſi ſocius 387. crematur 388
Hieronymus Sauonarola naſc. 411. crematur 456
Hieronymus Schurff naſc. 440. mor. 591
Hieronymus Torniellus moritur 638
Hieronymus Treutlerus naſcitur, 923 eius epinicion 768
Hieronymus Veronenſ. Dux Venet. cum filio occumbit 437
Hieronymus Vida floret 531
Hieronymus VVellerus naſcitur 451. mor. 647
Hieronymus VVolffius naſc. 479 mor. 669
Hieronymus Zanchius claret, 681. mor. 719
Hieronymus Amaltheus Italus mor. 651
Hieronym. Surita Hiſtoric. mor. 669
Hieronym. Oſorius mor. 669
Hieropol terræmotu corruit 151
Hieroſol. capta à Parthis, 115. ab Herode, 116. à Tito, 154. à Perſis, 184. à Chriſtianis, 322. 352. à Saracenis 322. 342
Hilarion reprimit mare intumeſcens 217
Hilarius in exilium pellitur. 208 libros ſuos tradit Imp. 210. mor. 217
Hildebertus Archiep. Mog. coronat Othonem M. Imp. 304
Hildegradis mor. 342. prædicit mutat. religionis 482
Hildericus Vandalorum Rex necatur 173
Hildebrandus P P. interdicit Sacerdotib. coniugio 318
Hinckmarus Rhemorum Archiepiſc. floret, 299. mor. 300
Hipparchus occiſus 31
Hippias Athenarũ Tyrannus 31
Hippocrates floret 34
Hippolytus Aldobrandinus fit PP. 714
Hippolytus à Collibus naſcitur 614
Hippolytus de Marſiliis floret 511. mor. 515
Hippolytus Saluianus obiit 645
Hirtius belli Gall. hiſtor. continuat 101
Hirtius & Panſa duo Coſſ. interfecti 111
Hiſpani Africa eiecti, 630. profligant copias Naſſonior. 702. eorum claſſis profligatur, 609. 705. 706. 747. Gallos omnes in Florida cædunt. 635. irruũt in Ducatum Cleuenſem 782
Hiſpania recepta 110
Hiſpania noua ſub Hiſpanos redacta 484
Hiſpaniola occupata 684
Hiſtoria mirabilis de cõflagrat. oppidi Schiltach, 539. de puella deuorãte numiſmata 547
Hollandi patiuntur naufragiũ, 705. nouum tentant inter in Indiam Orientalem 734
Hollandia occupata 654
Hollokum occupatur 704
Homerus floret, 18. mor. 20
Honorarii Conſules 116
Honorius Imp. naſc. 221. Auguſtus appellatur, 224. nuptias celebrat 227. triumphat, 229. 233. occidit Stiliconem, 231. pacem negat Alaricho, 231. dolet non propter Romam, ſed gallinam captam, 232. mor. 234

Digitized by Google

Honorius P P. confirmat Ordinem Templariorum 328
Horatius naſc. 94. mor. 124
Horatius Romanus eſt charus Nicolao V. PP. 407
Hormiſdæ reſponſum 210
Hornanus Comes decollatur 635
Horologium ex aqua factũ 75
Horſtius decollatur 631
Hortenſius naſc. 83. cepit dicere in foro, 87. mor. 102
Hraſtouitzia occupatur 702
Hubertus Golzius naſcitur, 520. mor. 682
Hubertus Folieta hiſtoric. mor. 678
Hubertus Languetus mor. 672
Hugenottis Gallia interdicitur 676
Hugo Capetus fit Rex Francorum 308
Hugo de S. Victore mor. 330
Hugo Barcinonenſis Card. floret 352
Hugo de Bon compagno naſc. 462
Hugo Babelus mor. 598
Hugo Donellus, 692. mor. 714
Hugo Latimerus fit Martyr 592
Huldericus Comes VVirtenberg. capitur, 426. Vide *Vlricus*.
Huldericus Zaſius naſcitur, 426 mor. 546
Huldericus Zvvinglius naſc. 442 primam concionem Euangelicam habet, 486. Vide Zvvinglius.
Huldericus Schoberus naſc. 606 mor. 782
Hulſtũ occupatur, 698. 702. 763
Hunerichus Rex Vandalorũ eſt mitior patre, 259. ſimulat ſe religioſum, ib. mor. 260
Hunni vincũtur, 235. irrumpunt in Rom. Imp. fines. 241. Thracias & Illyricũ populātur 244
Hunniades. *Vide* Ioannes Hunniades.
Huſſitæ multa loca vaſtant, 388 Miſnenſes vincunt, 392. irrumpunt in Sileſiam ib.
Hydru(n)tum capitur 439
Hyperæ obſeſſæ, 677. occupatæ 682
Hyrcanus ſpoliat ſepulchrum Dauidis, 81 fœdus cum Rom. renouat, ib. Samariã ſolo æquat, 82. fit ſummus Sacerdos, 92. 95. fugit ad Regem Arabũ, 94. impetrat edictum ab Antonio, 114. amittit aures & nares, 115. occiditur 119

I

IAcob naſc. 6 videt ſcalam, 6. nuptias celebrat, 7. luctatur ib. migrat in Ægyptum, ib. mor. ib.
Iacoba Badenſis nubit 681
Iacobitæ 343
Iacobus Maior Martyr 146
Iacobus Minor Martyr 150
Iacobus VI. Rex Scotiæ naſc. 623. nuptias celebrat 712
Iacob. Princeps Hiſpaniæ mor. 686. naſc. 677
Iacobus Archiepiſc. Treuirenſis mor. 672
Iacobus Marchio Badẽſis callet multas linguas, 496. moritur 717
Iacobus Heraclides in Moldauiam introducitur, 618. trucidatur ib.
Iacobus Aluarottus mor. 415
Iacobus Bergomenſis floret 455

Ia-

Iacobus Bongarſius naſcitur 590

Iacobus Bordingus medic. mor. 615

Iacobus Billius mor. 675

Iacobus Ceporinus mor. 57

Iacobus Chriſtmannus naſcitur 590

Iacobus Clemens Monachus interficit Regem Galliæ 701

Iacobus Cuiacius mor. 718

Iacobus Curtius à Senfftenaw mor. 735

Iacobus Emſius in prælio occūbit 471

Iacobus Hollerius mor. 618

Iacobus Handel mor. 724

Iacobus Heerbrandus naſcitur 495

Iacobus Hogoſtratus duos Monachos cremat, 505. mor. 523

Iacobus Kimedoncius mor. 749

Iacobus Lectius naſc. 601

Iacobus Meyerus 361

Iacobus Micyllus naſc. 56. mor. 607

Iacobus Miſnenſis Huſſi ſocius 386

Iacobus Monauus naſc. 566

Iacobus Mylichius naſcitur, 463 mor. 604

Iacobus Rauanus floret 367

Iacobus Rungius naſc. 522. eſt vnus ex Collocutorib. VVormat. 605. mor. 744

Iacobus Sadoletus mor. 571

Iacobus Scheckius mor. 706

Iacobus Schollius mor. 762

Iacobus Andreæ Theologus naſcitur, 525. eſt Notarius in Colloq. VVorm. 605. colloquitur cum Beza, 693. mor. 719

Iacobus Segurius milites cōſcribit, 695. mor. 614

Iacobus Stratnerus mutat religionem in Marchia 555

Iacobus Sturmius autor Scholæ Argentorat. 551 mor. 589

Iacobus Theodorus mor. 719

Iacobus Thomingius moritur 696

Iacobus Heraclides mor. 61

Iacobus Pellecarius medic. mor. 678

Iacobus Tuſanus profeſſor Græcarum literar. 532. mor. 572

Iacobus de Voragine floret 361

Iacobus Zabarella mor. 614

Iacobus Ziglerus mor 578

Iacubes Zelebi filius interficitur 379

Iacupes Aga cædit Chriſtianos 451

Iagello Vladislaus confirmat Acad. Cracouienſem 383

Iair Iudex in Iſrael 11

Iamagrodum occupatur 670

Ianicula decollatur 614

Ianizari tumultuantur 685

Ianua Hyrcanus poſtremus Dux ex ſtirpe Dauidis, 73. ſeipſum interficit 703

Ianus clauſus tertio, 120. quarto, ib. quinto 107

Ianus Cornarius naſc. 460. mor. 604

Ianus Douſa naſc. 565. moritur 49

Ianus Iacobus Boiſſardus naſcitur 514

Ianus Gruterus naſc. 610

Iaphet naſc. 1

Iaponia inuenta. 579. ad Chriſtum conuertitur, 687. mittit legatos ad P P. 685

Iared naſc. 1. mor. 1

Iaroslaus Niſſam donat Epiſcopatui Vratiſl. 345

Iaſon emit ſummum ſacerdotium

uium 71
Iaſon Pherenſis interficitur 476
Iaſon IC. floret 456
Iaſon Maynus mor. 490
Iaurinum occupatur, 702. fruſtra obſidetur, 773. miraculoſe recuperatur, 752. & ſeq.
Ibrahimes Baſſa ſubiugat Maronitas & Druſos 682
Ibrahimes Baſſa ſuccedit Sinani 746
Idacius Clarus Lemicæ Epiſc. floret 261
Idola eiecta ex Iuda 18
Idolum Iouis Olympi Hieroſolymis collocatum 73
Iechonias tranſmigrat in Babylonem, 26. exaltatur 27
Iehu Rex Iſrael. 20. delet domum Achab, ib. mor. ib.
Iephte Iudex in Iſrael 11
Ieremias cepit prophetare, 25. eius liber comburitur, ib. incarceratur, 26. liberatur 27
Ieroboam Rex Iſrael, 17. 21. excogitat nouum cultum, 17. mor. 17. 21
Ieruſalem capta, 14. 116. 184. tria ibi templa, 121. deſolatur 25
Ieſabel de feneſtra præcipitatur 20
Ieſua Sacerdos 30
Ieſuitarum initium, 544. conuertunt Iaponenſes, 579. iubentur tota Gallia excedere 703
Ieſus Chriſtus concipitur, 125. naſc. 127
Ieſus Anani clamat Væ Væ 151
Ieſus Syrach floret, 62. quando librum ſuum ſcripſerit 66
Ignatius fit Epiſc. Antioch. 159. beſtiis obiicitur 159
Ignatius Loiola autor Ieſuitarũ, 544. mor. 598
Ignis Veſtæ extinctus 67
Ildobaldus fit Rex Gothorum 277
Ilium captum 89
Illyrici vincuntur 48
Illyricum debellatur 73
Imperium Germanicum metuit Huſſitas 392. 394
Imperium, ſedes Rom. & regnum Galliæ vacant 369
Incendiarii vagantur 553
Indictionum initium 124
Indulgentiæ taxantur à Luthero 480. 481
Infanticidium Herodis 135
Innocentius III. excommunicat Philippum Imp. 345. Othonem Imp. 348. præcipit ſeruari libros Decretalium, 347. mor. 349
Innocentius IV. Cardinalib. dat rubrum pileum, 355. excommunicat Fridericum Imp. 355. mor. 349
Innocentius VIII. mor. 449
Innocentius IX. mor. 721
Inſtitutiones Iuris editæ 174
Inſula noua exorta, 147. reperta 447. 457. 603
Interim promulgatur 572
Inundationes 46. 738. 637
Ioachas Rex Iſrael, 20. mor. 21
Ioachas Rex Iuda 25
Ioachim Abbas Calaber floret, 334. eius prædictio 345 482
Ioachimicos 65. 62. accepit Virg. pro paucis verſib. 111
Ioachimus I. March. Elect. naſc. 441. mor. 545
Ioachimus II. Elector Brand. naſc. 465. nuptias celebrat, 511. expeditionem ſuſcipit in

Iacobus Bongarſius naſcitur 590
Iacobus Bordingus medic. mor. 615
Iacobus Billius mor. 675
Iacobus Ceporinus mor. 57
Iacobus Chriſtmannus naſcitur 590
Iacobus Clemens Monachus interficit Regem Galliæ 701
Iacobus Cuiacius mor. 718
Iacobus Curtius à Senfftenave mor. 71
Iacobus Emſius in prælio oc bit
Iacobus Hollerius mor.
Iacobus Handel mor.
Iacobus Heerbrandus 495
Iacobus Hogoſtratus nachos cremat, 5
Iacobus K meidonc
Iacobus Lectius
Iacobus Meyerus 533
Iacobus Micyll in Da 607 624
Iacobus Miſn naſc. 520 386 naſc. 505. mor.
Iacobus Mo
Iacobus M ionius moritur mor.
Iacobus Camerarius naſci 542. deſcribit vitam 656. mor. 428. 690.
Iaco Curæus naſcitur 537. 647
Hopperus 656
Meiſterus naſc. 537. ibit Rudolphum Imp. fit Rector Scholæ Gorl. mor. 705
Mollerus naſc. 460. mor. 604. 709
Morlinus naſc. 476.
gionem in M
Iacobus Stur Argento
Iacobus T
Iacobus 696
Iaco
Ia
citur 461
586
22
Moretana Regis Nauar.
dua mor. 64
anna Graia cum marito de collatur 552
Iohanna Nauarræa nubit, 574. mor. 64
Iohannes Bapt. conceptus, 125 natus, 126. prædicare incipit 136. è carcere diſcipulos ad Chriſtum mittit, 140. decollatur ib.
Iohannes Apoſtulus relegatur 157 redit, ib. ſcribit Euange 138. 158. mor. ibid.
Iohannes Hyrcanus Dux & Pontifex, 82. mor. 89
Iohannes Chryſoſt. fit Epiſcop. Conſtant. 227. pellitur in exilium, 228. 229. mor. 230 ſepelitur 242
Iohannes PP. eſt legatus in mala cauſa, 269. fame mor. ib.
Iohannes XXII. PP. confirmat Clementinas 369
Iohannes Epiſc. Conſt. affectat titulum Oecumenici 29
Iohannes VIII. Imp. intereſt Cōcilio

Digitized by Google

396
...50.

...h.
469
606
...Com. Pal.
...pt. celebrat,
...lam Neapolit.
727
...Palat. Papatum ab-
701
...s Com. Pal. Rh. Bipont.
...c. 579. 684. nupt. celebrat
65
...hannes Fridericus Com. Pal.
Rh. naſc. 703
Iohannes Dux Saxon. Elect. naſc. 432. ſubſcribit Confeſs. Aug. 530. diſcedit Auguſta, 531. mor. 538
Iohannes Fridericus Elector Saxon. naſc. 462. auream in dorſo habet crucem, ibid. nuptias celebrat, 522. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 530. intereſt promotioni Doctorum, 538. arma ſumit contra Mauritium, 556. occupat arcem Lycaoniã, ib.

Miſnam, 567. bellum denunciat Cæſari, 564. Lipſiam obſidet, 567. capitur, 568. abdicat ſe Electoratu, 569. dimittitur, ...mor. 591. meruit nomen ...is ibid.
...icus II. naſc. 528.
...capitur, 602
742
...us III. mor.

...elmus Dux Sax.
...mon 646
...Erneſtus Dux Saxon.
... 589
...nnes Dux Sax naſc. 638. nuptias celebrat 731
Iohannes Georgius Dux Saxon. naſc. 693
Iohannes Caſimirus Dux Saxon. nupt. celebrat 698
Ioh. Philip. Baro ab Hohenſaxen occiſus 748
Iohannes III. Rex Portugaliæ mor. 600
Iohan. Frid. Dux Wurtemberg. naſ. 677
Iohannes Rex Daniæ naſcitur 680
Iohan. Philip. Dux Saxon. naſc. 751
Iohan. Elector Brand. naſc. 418. mor. 457
Iohan. March Br. excluditur ab Electoratu 400
Iohan IV. Elect. Br. ſuccedit patri, 444. mor 457
Iohan. Georgius Elect. Brand. naſc. 417. nuptias celebrat, 563 570 658. fit Elector, 604. mor. 749
Iohan. March. Brand. naſc 474. 751. mor. 640
Iohannes Sigiſmundus March

in Vngariam, 556. moritur 640
Ioachimus Fridericus Marchio Brand. Adminiſtr. Magdeb. naſc. 565. nupt. celebrat, 637. fit Elector 783
Ioachimus Erneſtus Marchio Brand. naſc. 680. 681
Ioachimus Princeps Anhalt. naſ. 469. mor. 615
Ioachimus Erneſtus Princeps Anhaltinus naſc. 547. nuptias celebrat, 610. 640. abſoluit Gymnaſium, 635. mor. 699
Ioachimus Fridericus Dux Lign. & Breg. 355. naſc. 579. nuptias celebrat, 658. Ducatu Ligni cenſi iure hæreditario potitur 743
Ioachimus Carolus Dux Brunſ. naſc. 645
Ioachimus Com. de Ortenburg naſc. 533
Ioachim. de Noua Domo in Danubio perit 624
Ioachimus à Berge naſc. 520
Ioachimus à Beuſt naſc. 505. mor. 752
Ioachimus Perionius moritur 607
Ioachimus Camerarius naſcitur, 460. 542. deſcribit vitam Ph. M. 656. mor. 428. 690. 650
Ioachimus Curæus naſcitur 537. mor. 647
Ioachimus Hopperus 656
Ioachimus Meiſterus naſc. 537. deſcribit Rudolphum Imp. 360. fit Rector Scholæ Gorl. 606. mor. 705
Ioachimus Mollerus naſc. 460. 499. mor. 604. 709
Ioachimus Morlinus naſc. 476. mor. 641
Ioachimus Mynſingerus naſc. 476. mor. 709
Ioachimus Picus mor 666
Ioachimus Spechtius mor. 773
Ioachimus Vadianus naſc. 442 mor. 581
Ioachimus Weſtphalus mor. 651
Ioas naſc. 20. fit Rex, ibid. inſtaurat templum, ibid. occiditur 21
Ioas Rex Iſrael 21
Ioatham Rex Iuda, 22 mor. 23
Iochebet mater Moſis 8
Iodocus Willichius naſcitur 461. mor. 586
Ioel Prophetat 22
Ioanna Albretana Regis Nauarræ vidua mor. 641
Iohanna Graia cum marito decollatur 590
Iohanna Nauarræa nubit, 574. mor. 641
Iohannes Bapt. conceptus, 125. natus, 126. prædicare incipit. 136. è carcere diſcipulos ad Chriſtum mittit, 140. decollatur ib.
Iohannes Apoſtolus relegatur. 157 redit, ib. ſcribit Euangeliũ 138. 158. mor. ibid.
Iohannes Hyrcanus Dux & Pontifex, 82. mor. 89
Iohannes Chryſoſt. fit Epiſcop. Conſtant. 227. pellitur in exilium, 228. 229. mor. 230 ſepelitur 242
Iohannes PP. eſt legatus in mala cauſa, 269. fame mor. ib.
Iohannes XXII. PP. confirmat Clementinas 369
Iohannes Epiſc. Conſt. affectat titulum Oecumenici 28
Iohannes VIII. Imp. intereſt Cõcilio

Digitized by Google

cilio Florentino 396
Iohannes Medices fit PP. 450. vincitur 519
Iohannes Rex Arragoniæ 424
Iohannes Rex Bohemiæ occumbit 373
Iohannes III. Rex Sueciæ naſc. 550. occupat aliquot vrbes, 670. nuptias celebrat, 693. cum Tataris in ſocietatem, 700. mor. 727
Iohannes de Zapolia Waivvoda Tranſyluaniç naſc. 446. eligitur Rex Vngariæ, 518. mor. 554
Iohannes Waivvoda naſc. 446
Iohannes Waivvoda filius naſc. 553. mor. 638
Iohannes I. Princeps Palat. Rh. mor. 469
Iohannes II. mor. 606
Iohannes Caſimirus Com. Pal. Rh. naſc. 559. nupt. celebrat, 681 aperit Scholam Neapolit. 661. mor, 727
Iohan. Com. Palat. Papatum abrogat 701
Iohannes Com. Pal. Rh. Bipont. naſc. 579. 684. nupt. celebrat 665
Iohannes Fridericus Com. Pal. Rh. naſc. 703
Iohannes Dux Saxon. Elect. naſc. 432. ſubſcribit Confeſs. Aug. 530. diſcedit Auguſta, 531. mor. 538
Iohannes Fridericus Elector Saxon. naſc. 462. auream in dorſo habet crucem, ibid. nuptias celebrat, 522. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 530. intereſt promotioni Doctorum, 538. arma ſumit contra Mauritium, 556. occupat arcem Lycaoniã, ib. Miſnam, 567. bellum denunciat Cæſari, 564. Lipſiam obſidet, 567. capitur, 568. abdicat ſe Electoratu, 569. dimittitur, 583. mor. 591. meruit nomen Conſtantis. ibid.
Iohannes Fridericus II. naſc. 528. nupt. celebrat, 595. capitur, 602 mor. 742
Iohannes Fridericus III. mor. 623
Iohannes Wilhelmus Dux Sax. naſc. 538 mon 646
Iohannes Erneſtus Dux Saxon. mor. 589
Iohannes Dux Sax naſc. 638. nuptias celebrat 731
Iohannes Georgius Dux Saxon. naſc. 693
Iohannes Caſimirus Dux Saxon. nupt. celebrat 698
Ioh. Philip. Baro ab Hohenſaxen occiſus 748
Iohannes III. Rex Portugaliæ mor. 600
Iohan. Frid. Dux Wurtemberg. naſ. 677
Iohannes Rex Daniæ naſcitur 680
Iohan. Philip. Dux Saxon. naſc. 751
Iohan. Elector Brand. naſc. 418. mor. 457
Iohan. March Br. excluditur ab Electoratu 400
Iohan. IV. Elect. Br. ſuccedit patri, 444. mor 457
Iohan. Georgius Elect. Brand. naſc. 417. nuptias celebrat, 563 570 658. fit Elector, 604. mor. 749
Iohan. March. Brand. naſc. 474. 751. mor. 640
Iohannes Sigiſmundus March

Digitized by Google

Br. naſc. 642. nuptias celebrat 734.
Iohannes Georgius March. Br. naſc. 659. 751. fit Epiſc. Argent. 725
Iohannes Auſtriacus naſc. 570. vincit Mauritanos, 608. ingentem claſſem Turcarum, 612. copias Belgicas, 680. fit gubernator Belgici, 606. hoſtis patriæ proclamatur, 697. mor. 663
Iohannes Baſilius M. Dux Moſcouię naſc. 524. expugnat Cazanum, 582. Aſtracanum, 590. Poloſiam, 602. multa Liuoniæ oppida, 698. mor. 684
Iohannes Dux Britanniæ ruina muri conteritur 366
Iohannes Dux Holſatiæ mor. 668. naſc. 563. nuptias celebrat 708
Iohannes Comes Iſenbergicus Elect. Treuirenſis mor. 596
Iohannes Adolphus Dux Holſatiæ naſc. 652. fit Archiepiſcop. Bremenſis, 691. nupt. celebrat 646
Iohannes Dux Sleſuigæ & Holſat. naſc. 649
Iohannes Wilhelmus Dux Iuliacenſ. naſc. 616. nupt. celebrat 693
Iohannes Dux Northumbriæ decollatur 590
Iohannes Albertus Dux Megapolit. naſc. 517. mor. 695
Iohannes Dux Megapolit. mor. 727
Iohannes Chriſtianus Dux Lign. & Breg. 355. naſc. 723
Iohannes Georgius Dux Lignic. nupt. celebrat, 676. mor. 727
Iohannes Dux Glogouiæ Ducatu pellitur 443
Iohannes Princeps Anhalt. mor. 582
Ioannes Georgius Princeps Anhalt. naſc. 610. nupt. celebrat 741. 708
Iohannes Erneſtus Princeps Anhalt. naſc. 662
Iohannes Caſimirus Princeps Anhalt. naſc. 747
Iohannes Frid. Dux Brunſuic. & Luneb. naſc. 559. 600
Iohannes Dux Br. & L. naſc. 646. 681
Iohannes Dux Olſnenſ. & Monſterberg. mor. 614
Iohannes Fridericus Dux Pomeraniæ naſc. 551. nupt. celebrat 609
Iohannes Auguſtus Com. Palat. naſc. 652
Iohannes Comes Hoienſis obiit 649
Iohannes Comes Naſſoniæ naſ. 545. aperit Gymnaſium Hebornenſe 625
Ioh. Gunth. Comes Schvvartzburg. mor. 700
Iohannes Comes Arenbergius occumbit 605
Iohannes Orientalis Friſiæ Comes mor. 714
Iohannes Comes Iſenburg. obiit 596
Iohan. Comes à Manderſcheid mor. 705
Iohan. Picus Comes Mirandulæ naſc. 428. floret, 442. mor. 452. eius proces, ib. defendit Sauonarolam 455
Iohan. Comes Tarnouius Moldauum vincit, 535. mor. 615
Iohannes Hunniades inſignis bellator, 397. Turcarũ 20000. cædit,

Digitized by Google

cædit, 399. rurſum 30000. 401. congreditur cum Baſſa Romaniæ, ibid. Amuratem adigit ad pacem, 402. fugit, 403. fit Prorex Vngariæ, 406. 410. vincitur, 407. populatur agros in Auſtria, 410. depellit Mahometem ab obſidione, 419. non meminit Capiſtrani, ib. mor. 420
Iohannes Caſtriotus pater Scanderbegi 400
Iohannes Ziſca Huſſitarum Dux 388. fuit in bellis feliciſſ. ibid. ſtratagema eius, 489. condit Thabor, ib. amittit etiam alterum oculū, 390. fugat Imp. 491. iubet ſibi cutem detrahi, ib. mor. ibid.
Iohannes Capiſtranus concionatur, 409. in obſid. Belgrad. eſt ſtrenuus, 419. non facit Hunniadis mentionem, ibid. mor. 420
Iohannes Septimius L. Baro de Lichtenſtein mor. 743
Iohannes Catzianerus turpiter fugit, 540. caput ipſi amputatur 600
Ioh. Iacobus Comes à Thurn capitur 753
Iohannes Wchynsko capitur 743
Ioh. à Bernſtain occupat Tattam, 476. globo tormenti ictus occumbit 752
Iohan. Minierus ſæuit in Waldenſes 562
Ioh. Monlucius fit gubernator Cameracenſ. 670
Iohannes Noricius Dux Claſſis Anglicanæ 700
Iohan. Poncius inuenit terram Floridam 472
Iohannes Potcoua decollatur 662
Iohannes Ribaldus in Floridam nauigat 605
Iohannes Baptiſta Taxius aliquot oppida occupat 697
Iohannes Zamoyſcius nupt. celebrat, 680 Maximilianū capit, 704. Tataros ex Moldauia eiicit 703
Ioh. Monachus Caſſianus claret 240.
Iohannes Damaſcenus floret 291
Iohan. Kimedoncius Theolog. mor. 749
Iohan. Valentinus Gentilis Neapolitan. mor. 629
Iohannes Iuellus Epiſcop. mor. 641
Ioh. Baptiſta Hadrianus Florent. mor. 666
Iohan. Baptiſta Cametius mor. 674
Iohan. Tritthemius, 298. naſc. 427. fit Abbas Spanheimenſis 441
Iohannes Teutonicus floret 359
Iohannes Duns Scotus mor. 367
Iohannes Wicleff ſcribit contra ſeculi ſui opiniones, 376. mor. 379
Iohannes Huſs eius diſcipulus, 376. fit concionator Pragæ, 384. Rector Academiæ, 419. venit Conſtantiam, 387. crematur. ib.
Iohannes Taulerus moritur 377.
Iohannes Rochezana legatus Bohemorum 395
Iohannes de Rupe ſciſſa Cardinal. mor. ibid.

Iohannes Lauterbachius moritur 732
Ioannes à Leiden fit Rex Anabaptiſtarum, 542. candentibus forcipibus necatur, 546
Iohannes Leonclauius moritur, 732.
Iohannes Lichtenbergius deſcribit inſignẽ coniunct. 441. prędicit mutat. relig. 525
Iohannes Lutherus, 441
Iohannes Maior naſc. 540
Iohannes Manardus floret, 497 morit. 549
Iohannes Marbachius naſc. 504. mor. 673
Iohannes Marcellus mor. 634
Iohannes Matheſius naſc. 464. mor. 625
Iohannes Mehlius naſc. 752
Iohannes Mentel primus Typographus Argentinæ, 404
Iohannes Metzlerus mor. 552
Iohannes Monachus crematur, 500.
Ioannes Mylnerus à Mylhauſen naſc. 596
Iohannes Lonicerus Marpurg. mor. 636
Iohannes Mercerius mor. 646
Iohan. Moronus mor. 669
Iohan. Maldonatus Ieſuita moritur, 682
Iohannes Baptiſta Montanus mor. 583
Iohannes Morenbergius moritur, 631
Iohannes Morlin. naſc. 476
Iohannes Næuius naſcitur, 408. mor. 754
Iohannes Nauclerus primus Rector Acad. Tubin. 406. floret. 487.
Iohannes Oecolampadius naſcitur 441. fit Monachus 506. edit primum ſcriptũ de C. D. 515. diſputat cũ Eccio, 505. reſpondet Luthero, 509. ſcribit Antiſyngramma, 501. mor. 536
Iohannes Oldendorpius moritur, 631
Iohan. Oporinus Typographus naſ. 467. mor. 634
Iohannes Pfeffinger naſcit. 452. mor. 647
Iohannes Pincierus mor. 705
Iohannes Piſcator naſc. 604
Ioannes Piſtorius Nidanus naſcitur, 462. eſt vnus ex Collocutoribus VVorm. 682
Iohannes Franciſcus Poggius mor. 390
Iohannes Politianus Henricum VII. in Euchariſtia veneno necat, 396
Iohannes Poltrotius Merçus occidit Guiſium, 602
Ioannes Iouianus Pontanus floret, 467. mor. 467
Iohannes Poſſelius mor. 714
Iohannes Poſthius naſc. 550. moritur, 813
Iohannes Rudolphus Stumpfius mor. 728
Iohan. Ranzouius mor. 608
Iohannes Regiomontanus naſc. 395. mor. 438
Iohannes Reymannus naſcit. 561 mor. 752
Ioannes Rhamba ſenior Typographus mor. 663
Ioannes Franciſcus de Ripa floret, 488
Iohan. Riuius mor. 589
Iohannes Roſa naſc. 538. morit. 644.
Iohannes Antonius Rubeus moritur, 641

Digitized by Google

Iohan. Salmuth. naſc. 585
Iohannes Sambucus naſcitur, 535. mor. 686
Iohannes Schenitz ſtrangulatur 582.
Iohannes Schneidevvinus mor. 634.
Iohannes Schonerus naſc. 457. mor. 600
Iohannes Schoſſerus ſenior moritur 696
Iohannes Schröterus mor. 732
Iohan. Sichardus mor. 586
Iohannes Sleidanus naſcit. 466. mor. 593. eius hiſtoria, quando edita, 593
Ioh. Spangenberg mor. 608
Ioh. Stadius mor. 666
Iohannes Staupitz ægre fert Tezelii impudentiam, 53. moritur. 508
Iohannes Stigelius naſcit. 477. mor. 617
Iohannes Stofflerus mor. 536
Iohannes Guilielmus Stuckius naſc. 557
Iohannes Stöſſelius Heidelbergæ diſputat, 609. mor. 657
Iohannes Nicolaus Stupanus naſc. 557
Iohannes Sturmius naſc. 467. inſtituendæ iuuentutis rationẽ oſtendit, 509. mor. 614
Ioh. de Temporibus mor. 309
Iohannes Tezelius præco indulgentiarum, mor. 490
Iohannes Tortellinus Aretinus charus eſt Nicolao V. PP. 404
Ioh. Velcurio mor. 543
Ioh. Virdungus naſc. 428
Ioh. Iacobus VVeckerus, 709
Iohan. VVeſſelus natus eſt, 446. damnatur ab Inquiſitoribus, 439. mor. 436
Iohan. VVigandus mor. 705
Iohannes VVolffius naſcit. 503. morit. 644
Iohannes Xiphilinus, 103. floret, 317.
Iohannes Zonaras, 304
Iohannitarum Ordo cepit, 370
Ioiada ſummus ſacerdos, 20
Ioiakim Rex Iuda, 25. abducitur in Babylonem, ibid.
Ioiakim ſcribit hiſtoriam Iudith 30. 31
Ioiakim filius ſummi ſacer. 33
Ioiakim pater Mariæ naſcitur, 101.
Ioievſius Galliæ Amiralius profligatur, 700
Ionas Propheta. 21
Ionathas, 76. donatur ſummo ſacerdotio, 69. intereſt nuptiis Alexandri Regis Syriæ, 81. vincit Apollonium, 82. renouat fœdus cum Rom. & Spartanis 78. interficitur. 79
Ioppe expugnatur, 305. recuperatur, 303
Ioram Rex Iſrael, 9. 20. perit, 20.
Ioram Rex Iuda, 19. occidit fratres, 20. mor. ib.
Ioſaphat Rex Iuda, 19. 20. moritur, 19
Ioſeph naſc. 7. eius res geſtæ, ib. mor. 8
Ioſeph monetur ab Angelo, 127. 133.
Ioſephus naſcitur, 145. Veſpaſiano prædicit Imperium, 103. eius teſtimonium de Chriſto, 112
Ioſephus Patriarcha Byzant. eſt in Concilio Florent. 481. moritur, 398
Ioſephus Scaliger, naſcitur, 553. claret, 602

Ioſephus Maſcardus mor. 709
Ioſias Rex Iuda, 24. 25. occumbit. ibid.
Ioſias Simlerus naſc. 533. morit. 696.
Ioſippus interficitur, 16
Ioſua naſc. 8. introducit Iſraelitas in Canaan, 10. mor. 11
Iotham Rex Iudæ mor. 22. 23
Iouinianus Imper. Chriſtianus, 214. mor. ibid.
Iouius celebrat Rodulphum Agricolam, 403
170 — Irenæus ſcribit contra Hæreticos, 123 ſcripto defendit Eccleſias Aſianas, 126
Irene cum filio ſuſcipit Imperiũ. 300. à filio capitur, 301. priuat filium oculis, 296. morit. exul. 297
Irlandia occupatur, 697
Irnerius Lucerna Iuris floret, 307. mor. 344
Iſaac naſc. 5. nuptias celebrat, 6. promittitur ei Chriſtus, ibid. mor. 7
Iſabella nubit Carolo V. 526. in partu extinguitur, 553
Iſabella Hiſpanica nubit, 801
Iſidorus Epiſc. Hiſpalenſis floret 287. obiit. 595
Iſlanes Chamus Tataricus regno expellitur, 702
Iſmael naſc. 5. mor. 6
Iſmael Rex Perſarum vincitur, 508. mor. 521. 606
Iſmael Baſſa obſidet Varadinum 750.
Iſocrates naſcitur, 40. moritur, 50.
Iſraelitæ exeunt ex Ægypto, 9. tranſeunt Iordanem, 10. petunt Regem ſibi dari, 18. deficiunt à Deo, 17
Iſraelitici regni finis, 19
Iſtri vincuntur 63
Iſenburgicus Comes ritus Eccleſiaſticos in ſuo Comitatu conformat Palatinis Eccleſiis, 744
Italia primum videt elephantos, 69
Iuanogrodum occupatur, 705
Iubentius Celſus floret, 115
Iubilæi celebratio inſtituta, 306. tranſlata in annum, 48, 366. tertio facta, 666. pereunt homines, 190. calcatione, 405. contracta ad 25. annum. 404. octauo habita. 490
Iudaicarum rerum initium, 5
Iudæa capta, 500
Iudæi abducti in Babel, 21. redeunt, 30. 31. ſabbato pugnant. 72. faciunt fœdus cum Rom. 79. excutiunt iugum gentiũ, 75. eorum nomen deſinit, 104. cum Chriſtianis Roma pellũtur, 108. à Propheta Ægyptio concitantur, 109. deficiunt à Rom, 163. multa eorum millia occiſa, 103. in Marchia cremantur. 502
Iudaici regni finis, 104
Iudas Maccabæus vincit hoſtes, 74. Nicanorem, 75. occumbit, ibid.
Iudas prodit Chriſtum 101
Iudicium Spiræ inſtitutum, 405
Iudicii extremi dies inepte prædictus, 507
Iudith vxor Eſau, 6
Iudith hiſtoria, 31
Iugurtha capitur, 84
Iulia Pompeii vxor in partu extinguitur, 99

Iulia

Digitized by Google

Iulia relegatur 101
Iulianus fit Imp. 200. 211. arcet Chriſtianos à ſtudiis, 209. promittit Iudæis reſtitutionem, 212. occiditur, 212. eius mores 200
Iulianus Pomerius ſcribit contra Iudæos 303
Iulius Comes Saluiæ moritur 743
Iulianus Cardinalis militat cõtra Bohemos, 408. 409. rumpit pacem cum Turcis factã, 402. occiditur 405
Iulius Cæſar naſc. 85. fit ſummus Põtifex, 96. Coſ. 97. Dictator, 103. 105. 106. 108. 109. Imp. 105. fert legem Agrariam, 97. Clodium fouet, ibid. Rhenum traiicit, 99 100. ſubigit Britannos, ib. populos, 102. vincit Pompeium, 103. Scipionẽ, Catonem & Iubam, 106. Cleopatræ regnum concedit, 105. triumphat, 106. 109. Carthaginem & Corinthum colonias facit, 110. condit teſtamentum, ib. poſtremam obtinet victoriam, 109. ouat, ib. interficitur, 110. quoties dimicarit ib.
Iulius Silanus Coſ. à Teutonib. vincitur 83
Iulius II. naſc. 406. fit PP. 464. vincitur ad Rauennam, 472.
Iulius III. fit PP. 577. mor. 594
Iulius Dux Brunſuic. naſc. 514. nuptias celebrat. 618 ſuccedit patri, 633. extruit nouam vrbem, 683. mor. 713
Iulius Erneſtus Dux Brunſ. & Lun. naſc. 640
Iulius Auguſtus Dux Br. & L. naſc. 662
Iulius Comes Salmæ mor. 743
Iulius Pflug ſcribit ad Eraſmum, 535. remouetur ab Epiſcop. 557. eſt præſes Colloquii VVormat. 598
Iulius Echterus Epiſcop. electus Herbipolens. 646
Iulius Cæſar Scaliger naſc. 442 mor. 603
Iulius Africanus floret 177
Iulius Capitolinus claret 189
Iulius Frontinus aquę ductibus præficitur 157
Iulius Oradinus mor. 643
Iulius Pacius à Beriga naſcitur 585
Iunilius Epiſcopus claret 243
Iuo decreta PP. in vnum volumen colligit 323
Iuſtinianus M. Imp. 172. leges Rom. in certos libros redigit, ib. edit Codicem & Digeſta, 173. Inſtitutiones, 174. nouũ Codicem, 176. Conſtitut. nouellas, 176. Gothos debellat, ibid. Narſeten præficit Italiæ, 178. mor. ib.
Iuſtinianus Imp. relegatur, 289. reſtituitur, ib. occiditur ib.
Iuſtinus Philoſophus Chriſtianos defendit, 165. fit Martyr. 169
Iuſtinus Imp. 166. prohibetur Arianos extinguere, 169. mor. 171
Iuſtus Iunior Imp. 179
Iuſtinus hiſtoricus claret 165
Iuſto Barſabę venenum non nocet 162
Iuſtus Comes Schavvenburg fuga elabitur 632
Iuſtus Ionas naſc. 451. promouet tres Doctores, 538. mor. 594

Digitized by Google

iunior naſc. 518. capite plectitur, 631
Iuſtus Lipſius naſc. 570. claret, 651.
Iuſtus Menius naſc. 457. morit., 604.
Iuſtus Vulteius mor. 653
Iuuencus Hiſpanus claret, 204

K.

Kexholma occupatur 715
Knipperdollingus candentibus forcipibus necatur, 546.
Knodſenburgum obſidione liberatur, 720. 721
Kochenhuſium oppugnatur. 657
Krautvvaldus ſpargit ſuum dogma de C.D. 519
Kuuara occupatur, 623
Kylia occupat, 705
Κυρήνι☉ Coſ. qui cenſum egit nato Chriſto, 123

L.

Labdſardach Rex, 29
Lacedæmonii vincũt Athenienſes, 38. 42. fœdus cum iis faciunt 38. pacem, 41. violant, ibid. vincuntur à Conone, 42. à Chabria, 45. à Thebanis, 47. 48.
Lactantius Firmianus floret. 200
Ladislaus Rex Vngariæ, 39. moritur. 321
Ladislaus Poſthumus, 397. 398. infans vngitur in Regem, ib. 405. dimittitur à Friderico Imp. 410. Vlrico Comiti Ciliç curia, regia interdicit, 414. reuocat eum, 416. coronatur Rex Bohemiæ, 414. nunquam Huſſitarum intrauit templa, ib. Vratislauiam venit, ibid prædicat virtutes Hunniadis 421. mor. 422
Ladislaus Hunniades obtruncat Comitem Ciliæ, 420. decollatur, 421
Ladislaus Kereczinius proditorie dedit Gyulam Turcis, 616. 617. dat pœnas proditionis, ibidem.
Lælii ſermo de amicitia, 81
Lagidarum regnum, 52
Lagk occupatur, 740
Lambertus Schaffnaburg. 310
Lambertus Danæus mor. 748
Lambertus Ludolphus Helmius Pithopæus naſcitur, 545. moritur, 749
Lamech naſc. 2. mor. ib.
Lamoralus Comes Egmondanus decollatur, 632
Lampertus Diſtelmeyer naſcitur 503. mor. 709
Lancellottus Decius mor. 477
Landerſi expugnatur, 558
Landgrauiorum Haſſiæ ſtirps, 353.
Lanfrancus refutat Berengariũ, 315. mor. 322
Laniena horrendæ in Gallia, 642.
Laodice Antiochi coniunx, 59
Laodicea terræmotu corruit, 151 occupatur, 342
Laonicus Chalcondiles, 426. 427.
Lateranenſe Concilium, 315 349.
Latini vincuntur, 34. 347
Latinus Rex, 11. 12. occumbit, 11
Laurentius Riolus Dux Venetus mor. 606
Laurentius Surius mor. 663

Lauren-

Laurẽtius Iobertus medic. mor. 678
Laudunum agnoſcit Nauarræũ pro Rege 732
Lauinium conditum 11
Laurentius fit Martyr 183
Laurentius Campegius fit Cardinalis 480
Laurentius Cirklerus mor. 759
Laurentius Kirchouius moritur 669
Laurentius Ludouicus naſc. 548. fit Rector Scholæ Gorl. 622. mor. 735
Laurentius Medices precatur & mor. 449. eius filii 490
Laurentius Scholtzius naſcitur 585
Laurentius Valla floret, 393. eſt carus Nicolao V. P P. 407. mor. 430
Laurentius VVidemannus naſc. 551. mor. 706
Lazarus reſuſcitatur 141
Lazarus Bulcus in fruſta conciditur 379
Lazarus Svvendius naſc. 503. aliquot arces in Vngaria occupat, 623. 626. 629. moritur, 629 682
Lazarus Bonamicus mor. 586
Lazarus Spenglerus mor. 538
Lazarus Soranzius mor. 770
Legati Gallici & Anglici ſunt in conuentu Smalcald. 544
Legatio Moſcouitica Pragam venit 789
Legatus Elect. Palatini non vult oſculari patinam ſacram 601
Legio Thebana decimata & cõciſa 189
Legis liber reperitur 25
Lehnin monaſterium fundatur 341
Leo Imp. 254. mor. 256
Leo Iunior Imp. 256. mor. ib.
Leo Conon Iſaurus Imp. 291 εἰκονομαχεῖ. ib. mor. 292
Leo filius Copronymi Imp. 295. mor. ib.
Leo M. PP. 242. Attilam exorat. 250. 251. mor. 254
Leo IX. P P. inſignẽ accipit cladem, 314. damnat Berengariũ, 315. 316
Leo X. naſc. 435. fit PP. 475. ſimul 31. Cardinales creat, 480. Lutherum excommunicat, 442. 494. mor. 499
Leo XI. fit P.P. 777.
Leo Iudæ mor. 558
Leodium capitur, & 600. infantes ſubmerguntur 431
Leonhartus Aretinus floret 393. mor. 402
Leonhardus Badehornus mor. 705
Leonhartus Cæſar Martyr 523
Leonhartus Fuchſius naſc. 461. mor. 628
Leonhartus Köppen, 9. Moniales abducit 506
Leonhartus Krantzheim naſc. 537. ſuccedit Henr. Theod. 604. mor. 762
Leonhartus Stöckel mor. 612
Leonhartus Turnheuſer mor. 750
Leonicus Thomeus Venetus mor. 541
Leonides fit Martyr 174
Leontius Imp. 389
Leopoldus Marchio Auſtriæ, pater pauperũm, 322. moritur 329
Leopoldus Dux Auſtriæ occumbit 378
Leopoldus Archidux Auſtriæ naſc.

Digitized by Google

naſc. 699
Lepidus eſt triumuir, 112. vincitur 117
Lesbos occupatur 426
Letum mons verſus in Letum 74
Leua expugnatur 576.704
Leui mor. 8
Leuinus Lemnius naſc. 465
Leuinus Torrentius Epiſc. Antuerp. mor. 744
Leuitæ coniunx 10
Lex Caſſia Agraria, 84. Falcidia, 116. Salica 234
Liber Sapientiæ ſcriptus à Philone 145
Liberius P P. relegatur 208
Liburnia hodie Croatia 451
Libuſium capitur 324
Licinius appellatur Aug. 195. perſequitur Chriſtianos, 199. 200. iugulatur ib.
Licinius Senator de ſaxo deiicitur 84
Liga ruſticorum 461.462
Lignicium 289
Liguria Comata Romanis ſubditur 123
Lilius Gregorius Gyraldus naſc. 439
Lima Hiſpanorum colonia 536
Lindauium exhibet Confeſſ. 532
Linga occupatur 790
Linus Epiſc. Rom. 153
Lipara capitur 60
Lippa occupatur, 583. 701. obſidetur 752
Lipſia obſidetur, 567. dicatur ibi Collegium Paulinum 354
Lipſica diſputatio 486
Lipſenſis Academia eſt coloniç Pragenſis 385
Litaniæ inſtitutæ à Mamerto 254
Literarum ſtudia reflorefcunt, 382. earum præſtantia 430
Literarum politiorum captiuitatis barbaricæ finis 431
Lithuani fiunt Chriſtiani 379
Litigatores ſunt anes 419
Littorius liberat obſidione Narbonenſ. 241. capitur 241
Liuia nubit Auguſto, 116. parit tertio menſe poſt nuptias, ib. mor. 138
Liuius naſc. 97
Liuonia ad Chriſtum conuertitur, 342. bello petitur, 607. ſubiicit ſe Regi Poloniæ 614
Locus primus lubricus apud Reges 419
Locuſtæ veniunt, 435. 556 704
Lodronius profligat Gallos 604
Lolliana clades 121
Longinus Exarchus 180
Longobardi conſtituunt regnũ in Italia, 180. finis 295
Lotharingia vnde dicta 299
Lotharingi capiunt Vlyſſi ponem 331
Lotharius Imp. vincitur, 299. mor. ib.
Lotharius Saxonum Dux vincit Henricum V. Imp. 325. fit Imp. 328. Miſniam concedit VVettini Comiti, ib. præliatur cum Duce Bohemiæ, ibid. coronatur, ib. mor. 329
Louanium occupatur 680
Lubeca inſtauratur, 330. obſidetur 342
Lubingreſch 327
Lucanus naſc. 146. interficitur 151
Lucas Cranach intercedit pro captiuo Principe, 568. mor. 589. 701
Lucas Pætus IC. mor. 674

Lu-

Lucas Gauricus mor. 608
Lucas Loſſius mor. 678
Lucian. Samoſatenſis claret 163
L. Lucullus vincit Mithridatem, 91. Pontum Rom. legionib. pa tefacit, 93. Romá reuocatur, ibid. Pompeio non perſuadet 96
L. Florus claret 158
L. Aurelius Verus Imp. mor. 169
L. Quinctius Cincinnatus ara tor fit Dictator 96
Lucretia ſtupratur 31
Lucretius floret 85
Ludi Apollinares, 60. Compita litii, 28. Megalenſes, 66. quin quennales, 120. ſeculares, 122. 147. 157. equeſtres priuilegiis confirmantur 505
Ludi tres in Miſnia aperti 559
Ludolphus Saxo Carthuſ. Argentinenſ. floret 372
Ludolphus Schraderus mor. 715
Ludouica Amiralii filia nubit, 678. Iuliana 705
Ludouicus Pius Imp. 298. mor. ibid.
Ludouicus II. Imp. 299
Ludouicus III. 300. mor. ibid.
Ludouicus IV. 301. mor. ib.
Ludouicus V. 369. Marchiam Brandeburg. tradit filio, 370. 374. vincit Fridericum Imp. 370. excommunicatur, 372. 373. mor. 374
Ludouicus Romanus naſc. 371. mor. 376
Ludouicus Rex Galliæ corona tur, 351. mor. 359
Ludouicus XI. Rex Galliæ, 430. mor. 441
Ludouicus XII. Mediolanum occupat, 458. vincit Venetos, 469. PP. & Hiſpanos, 472 mor. 477
Ludouicus Rex Vngariæ naſcitur, 466. deſponſatur ei ſoror Caroli V. 477. nuptias celebrat, 499. occumbit 518
Ludouicus Elector. Palat. Rheni naſc 438. Proteſtantib. impetrat pacem, 537. mor. 609
Ludouicus El. Pal. Rh. naſc. 552. nuptias celebrat, 609. 680. ſuccedit patri, 606. mor. 681
Ludouicus Palat. Rh. Bipontinus mor. 541
Ludouicus Comes Naſſouiæ naſc. 550. vincit Hiſpanos, 631 vincitur ab Albano, 632. ab Hiſpanis 640
Ludouic. Regius Conſtantienſ. mor. 666
Ludouicus Dux Finlandiæ naſc. 680
Ludouicus maritus S. Eliſabethiæ mor. 351
Ludouicus Landgr. Haſſiæ naſc. 550. nuptias celebrat, 618. 722 783
Ludouicus Princeps Anhaltinus naſc. 665
Ludouicus Dux VVirtenberg. nuptias celebr. 693 mor. 731
Ludouicus Condęus Galliç Coneſtabilem profligat, 603 capitur, 631. ſclopeti glande traiicitur, 634. Luteriam obſidet 630
Ludouicus Dux Mompenſerius 643
Ludouicus Requeſenius obſidet Lugdunum, 604. mor. 655
Ludouicus Guiſius Cardinalis ſtrangulatur 706
Ludouic. Andreas mor. 660
Ludouicus Berquinus crematur 529

Lu-

Ludouicus Bologninus moritur 468
Ludouicus Fachſius naſc. 455. mor. 589
Ludouicus Gozadinus moritur 549
Ludouicus Grempius à Freudenſtain naſc. 469
Ludouicus Lauaterus moritur 696
Ludouicus Pontanus de Roma mor. 398
Ludouicus Viues ridicula narrat de Pomp. Læto, 434. mor. 560
Lues Gallica ſæuit, 451. Epidemica 648
Lugdunum obſidetur, 640. Nauarræum agnoſcit Regem 707
Luna Soli propior minus habet luminis, 609. mouet inferiora præcipue ib.
Luneburgum extructum, 343. fit ibi conuentus 705
Luſatia recipit Calendarium 701
Luſciniæ Nouembri menſe canunt 447
Luſtrum primum factum, 28. poſtremum 155
Lutetia mater deuorat natos, 245. obſidetur, 705. recipit Nauarræum, 707. eſt ibi ſeditio 618
Lutherani Pontificiis ſe coniungunt 629
Lutherus naſc. 428. 441. mor. 428 Vide *Martinus Luther.*
Luxuria peregrina inuecta Romam 67
Lycaonia arx occupatur 556
Lydorum regni finis 30
Lyra occupatur 703
Lyranus corrigit Poſtillas Bibliorum 372
Lyſander capit Athenas, 40. occumbit 40
Lyſias vincitur 71
Lyſimachus Thraciæ præficitur, 50. Pyrrhum excutit, 51. occiditur ib.

M

MAcarius intereſt Synodo Nicenæ 201
Macedonia fit prouincia 80
Macedonum regnum incipit, 20. deſinit 70
Macrinus Imp. occiditur 177
Maſtrich expugnatur 703
Magdalena Saxonica mor. 543. Iuliacenſis nubit, 625. Brandeburgica nubit 756
Magdeburga priuilegia accipit, 305. Eccleſia ibi cõſtituta, 304 templum cathedrale, 348. proſcribitur, 575. 578. obſidione liberatur 581
Magellanicum fretum apertum 490
Magi Chriſtum adorant, 132. Coloniam translati, 338. 339
Magi multi exuſti 706
Magnentius arripit Imperium, 207. fit αὐτόχειρ. ib.
Magnus Dux Sleſuic. & Holſat. naſc. 660. mor. 681
Magnus Dux Brunſuic. & Luneb. naſc. 659
Mahadian expugnatur 578
Mahalaleel naſc. 1. mor. 2
Mahomet naſc. 280. fit Dux Arabum, 285. mor. 287
Mahumetes I. fratrem ſtrangulat, 387. mor. 391
Mahumetes II. naſc. 393. fratrem ſtrangulat, 410. Athenas ſolo æquat, ibid. Chalcidem, 432. Con-

Conſtantinopolin expugnat, 411. occupat Synopen & Trapezuntem, 426 Lesbum, ibid. Croiam & Scodram, 458. reiicitur ab obſid. Belgrad. 419. infeliciter prçliatur cũ Vſun caſane, 421. Rẹgẽ Boſniæ cute exuit, 429. 430. vincit Vſuncaſanem, 434. mor. 440
Mahumetes III. naſc. 630. circumciditur, 675. regnum auſpicatur à cæde fratrum, 796. occupat Agriam 742. vincit Chriſtianos 743
Mahumetes Hodabendes Rex Perſarum. 657. bellum parat contra Turcas, 657. amittit duas vrbes, 658. ambit amicitiã Hiſpaniæ Regis, 609. 708. mor. 699. 717
Mahumetes Cherei ſtrangulatur 679
Mahumetes Beglerbegus profligatur 708. 709
Mahumetes Baſſa ſuccedit Ibrahimi, 750. ſimulat pacem, 747 obſidet Varadinum 755
Maioranus Imp. bello petit Gẽſericũm, 254. occiditur ibidem.
Malaca expugnatur 471
Malachias prophetat 56
Malichus necat Antipatrũ, 112 occiditur ibid.
Mamaluci vincuntur, 478. eorũ regnum finitur 480
Mamertus inſtit. Litanias 254
Mammæa diſcit relig. Chriſtianam, 178. cum filio occiditur 179
Manahem Rex Iſrael 20
Manaſſe Rex Iuda 21
Manilius in gratiam Pompeii fert legem 96
Manilius Poeta floret 110
Manlii cum Gallo monomachia 46. filium occidit, 49. recuſat Conſulatum, 68. infeliciter pugnat cum Cimbris 69
Manna ceſſat 10
Maphæus Vegius floret 393
Marbechus Venetorum copias ad internecionem cadit 437
Marcellus Ioui opima ſpolia refert, 60. vincit ad Nolam. 61. capit Syracuſas, 63 in prælio occumbit 68
Marcellus condit Cordubam 78
Marcellus, de quo Virg. moritur 121
Marcellus II. PP. mor. 594
Marchia Brandeburg. conſtituta, 302. deuoluitur ad Imperium, 370. traditur Ludouico Rom. 374. mutat religionem, 553. Miſnenſis conſtituta 303
Marchionatus Auſtriæ conſtitutus ibidem.
Marcianus fit Imp. 247. eius dictum, ib. mor. 254
M. Valerii & Galli monomachia 49
M. Curius rapinas coquens aurum ſpernit 51
M. Manlius de ſaxo Tarpeio præcipitatur 48
M. Attilius Regulus redit Carthaginem 60
Marcus Euangeliſta docet in Ægypto 147
Marcus Muſurus fit Cardinalis, 480. mor. 482
Marcus Antonius Muretus naſcitur, 521. mor. 695
Mardocempadus Rex Aſſyriæ 23

Ludouicus Bologninus moritur 468
Ludouicus Fachſius naſc. 455. mor. 589
Ludouicus Gozadinus moritur 549
Ludouicus Grempius à Freudenſtain naſc. 469
Ludouicus Lauaterus moritur 696
Ludouicus Pontanus de Roma mor. 398
Ludouicus Viues ridicula narrat de Pomp. Læto, 434. mo… 560
Lues Gallica ſæuit. 451. E… mica
Lugdunum obſidetur, 64 … uarræum agnoſcit 707
Luna Soli propior mi… luminis, 609. mor … ra præcipue
Luneburgum extru… ibi conuentus
Luſatia recipit … 701
Luſciniæ Nou… nunt
Luſtrum pri… ſtremum
Lutetia … 245. o … Naua … tio
Luthe… gr…
Lut…
L…

…ca,
…ulia…
…ca, 607.
…omerani…
…, 547. Scoti…
…carceratur, 705
… 603
…iæ Regina Caroli 603
…otię Regina ſecuri pertio 701
…burgum vrbs Pruſſię congr… 361
…orum Ordo 343
…nus Scotus naſc. 312. fit Monachus, 314. mor. 322
…anus Socinus mor. 598
…ius capit Iugurtham, 76. triumphat, ib. Aquilam dicat Rom. legionib. ib. vincit Teu-

Lyranus corrigit P… bliorum
Lyſander capit A… cumbit
Lyſias vinci…
Lyſimach… 50. P… dit…

M

…it, 1…
…onenſ. 212
…uinio ab Imp. 226
…s V. PP. 388. moritur …3
Martinus Borrhaus mor. 621
Martinus Bucerus naſc. 446. deſerit Monachatum, 495 edit Arbogaſtum, 523. quædam retractat de C.D. 546. colloquitur cũ Maluenda, 564. in Angliam proficiſcitur, 575. mor. 582. effoditur & crematur, 591 593. honori ſuo reſtituitur 609
Martinus Chemnitius moritur 701
Martinus Crometus mor. 614
Martinus Cruſius naſc. 521
Martinus Dorpius mor. 517
Martinus Forbiſſerus ingentem auri copiam refert ex nouis Inſulis, 657. occumbit, 735.
Martinus Gerſtman Epiſc. Vratiſl. mor. 694
Martinus Heluigius naſc. 479. mor. 602

Digitized by Google

…s mor. 686
…or. 743.
… ib.
…
…
…
…
…
…
…
…
…
…. mor.
…, ib. duo
…ecuta, ibid.
…nio proroga-
ibidem.
…us mor. 732
…ylius Rector Scho-
…l. 606.704
…nus Polichius primus Re-
ctor VViteberg 461. moritur
475
…
…27.
….544.
… Eccle-
…tem in Ge-
… Confeſſ. de
…der Louanien-
…bienſib. 491. Hen-
… Angliæ, 506. VVor-
… de ſua cauſa 493. in eu-
…am traditur, ibidem. ex
…thmo redit, 500. confligit
cum fanaticis, ib. cū Eraſmo,
508.509.542. cum Caroloſta-
dio paciſcitur, 509. nondum
improbat ſanctorū inuocat.
501. Cantico ornat duos Mar-
tyres, 505. deponit cucullum,
508. deplorat Neſenum in Al-
bi ſubmerſum, 513. ſcribit cō-
tra articulos Ruſticorum, 514.
515. cōtra cœleſtes Prophetas
515. contra Antinomos, 579.
de abroganda Miſſa, 516. vlti-
mum ſuum librum, 563. ordi-
nationem inſtaurat, 515. ducit
vxorem, 516. defendit τὸ ῥητὸν,
521. concordiam conſtituit
cum Heluetiis, 527. cum Bu-
…546. eſt in Pathmo, 531.
…arrare Geneſin, 544
…expoſtulat cum
…ius conſiliū
Martinus Schenck aſtu occupat
Bonnam, 703. in fluuio perit
712. reſtituitur ſuo honori,
702. neomagum obſidet 712
Martinus Schillingus moritur
738
Martinus Thaburnus naſc. 512.
ſuccedit Trozendorfio, 604.
mor. 660
Maſiniſa mor. 80
Maſſilia occupatur 745
Matathias pater Maccabæorum
74. mor. 75
Mathan auus Mariæ naſc. 86
Mathematici aliquot vno anno
mortui 634
Mathuſalem naſc. 2. mor. ib.
Matricienſib. legatis feſtiue re-
ſpondetur 424
Matrimonium felix quomodo
ibidem.
Matthæus Euangelium ſcribit
primus 145
Matthæus Aurogallus mor. 560

Mardonius interficitur 31
M. Anton. Maiorragius mor. 595
M. Anton. vida poeta moritur 629
Margaretha filia Maximil. I. Imp. mor. 534
Margaretha Auſtriaca nubit, 763 mor. 700
Margaretha Valeſia mor. 576. nubit 645
Margaretha Anhaltina nubit 706
Maria naſc. 122. deſponſatur, 125. concipit & parit Chriſtum, 126. 127. eius Canticum 126. ſiſtit filium in templo, 132 mor. 147
Maria Regina Angliæ veterem relig. reducit, 587. nubit, 590. mor. 603
Maria Auſtriaca nubit, 705. Auraica, ibidem Bauarica, 643. Brandeburgica, 550. Brunſuicenſis, 705. Burgundica, 437. & mor. 440. 441. Iuliacenſis, 648. Luſitanica, 607. Mansfeldica, 703. Pomeranica, 661. Saxonica, 547. Scotica, 611. 620. incarceratur, 705 decollatur 603
Maria Vngariæ Regina Caroli V. ſoror 603
Maria Scotię Regina ſecuri percuſſa 701
Mariæburgum vrbs Pruſſię condita 361
Marianorum Ordo 343
Marianus Scotus naſc. 312. fit Monachus, 314. mor. 322
Marianus Socinus mor. 598
Marius capit Iugurtham, 76. triumphat, ib. Aquilam dicat Rom. legionib. ib. vincit Teutones, 75. 86. interficit duos 85. bello petit Syllam, 88. occupat Romam. 89. mor. ib.
Marbonitæ ſubiugantur 708
Marpurgenſe Colloquium 529
Marquardus Freherus naſc. 613
Marſilius Ficinus floret, 442. defendit Sauonarolam 456
Marſilius Patauinus ſcribit contra PP. 376
Marſilius de Ingenheim primus Rector Heidelbergenſis 379
Martialis floret 156
Martis templum Romę dedicatur 40
Martini arx occupatur 702
Martinus militiam deſerit, 208 209. fit Epiſc. Turonenſ. 218. excipitur conuiuio ab Imp. 211. mor. 226
Martinus V. PP. 388. moritur 393
Martinus Borrhaus mor. 621
Martinus Bucerus naſc. 446. deſerit Monachatum, 495 edit Arbogaſtum, 523. quædam retractat de C.D. 546. colloquitur cũ Maluenda, 564. in Angliam proficiſcitur, 575. mor. 582. effoditur & crematur, 591 593. honori ſuo reſtituitur 609
Martinus Chemnitius moritur 701
Martinus Cromerus mor. 614
Martinus Cruſius naſc. 521
Martinus Dorpius mor. 517
Martinus Forbiſſerus ingentem auri copiam refert ex nouis Inſulis, 657. occumbit, 735.
Martinus Gerſtman Epiſc. Vratisl. mor. 694
Martinus Heluigius naſc. 479. mor. 602

Mar-

Martinus Henricus mor. 686
Martinus Kinnerus mor. 743. eius gloriatio ib.
Martinus Lutherus naſc. 428. 441. Erfurtum ſe confert, 461. fulmine terretur & fit Monachus, 465. primam Miſſam cantat, 467. venit Vitebergã, 468. eſt Romæ, 470. fit Doctor 472. diſputat de L. Arbitrio, 478. contra Indulgentias, 480. Auguſtæ dicit cauſſam, 483. prouocat ad Papam & Concilium, ib. 491. diſputat cum Eccio, 486. excommunicatur, 491. 494. edit aliquot ſcripta, 491. Nouum Teſtamentum, 501. Pentateuchum, 504. Pſalterium, 511. Germanicas cantiones, 515. 518. Confeſſ. maiorem de C. D. 523. Catechesin vtramque, 527. Germanica Biblia, 541. 544. librum de Conciliis & Eccleſia, 552. primã partem in Geneſin & breuem Confeſſ. de C. D. 561. reſpõdet Louanienſib. & Colonienſib. 491. Henrico Regi Angliæ, 506. VVormatiæ de ſua cauſa 493. in cuſtodiam traditur, ibidem. ex Pathmo redit, 500. confligit cum fanaticis, ib. cũ Eraſmo, 508. 509. 541. cum Caroloſtadio paciſcitur, 509. nondum improbat ſanctorũ inuocat. 501. Cantico ornat duos Martyres, 505. deponit cucullum, 508. deplorat Neſenum in Albi ſubmerſum, 513. ſcribit cõtra articulos Ruſticorum, 514. 515. cõtra cœleſtes Prophetas 515. contra Antinomos, 579. de abroganda Miſſa, 516. vltimum ſuum librum, 563. ordinationem inſtaurat, 515. ducit vxorem, 516. defendit τὸ ῥητὸν, 521. concordiam conſtituit cum Heluetiis, 527. cum Bucero, 546. eſt in Pathmo, 531. incipit enarrare Geneſin, 544 abſoluit, 563. expoſtulat cum Moguntino. 545. eius conſiliũ de puella obſeſſa, 547. mor. 566. iudicium de ipſo, ib. duo eius mortem conſecuta, ibid. impetrat Myconio prorogationem vitæ ibidem.
Martinus Mirus mor. 732
Martinus Mylius Rector Scholæ Gorl. 606. 704
Martinus Polichius primus Rector VViteberg 461. moritur 475
Martinus Schenck aſtu occupat Bonnam, 703. in fluuio perit 712. reſtituitur ſuo honori, 702. neomagum obſidet 712
Martinus Schillingus moritur 738
Martinus Thaburnus naſc. 512. ſuccedit Troȥendorfio, 604. mor. 660
Maſiniſſa mor. 80
Maſſilia occupatur 745
Matathias pater Maccabęorum 74. mor. 75
Mathan auus Mariæ naſc. 86
Mathematici aliquot vno anno mortui 634
Mathuſalem naſc. 2. mor. ib.
Matricienſib. legatis feſtiue reſpondetur 424
Matrimonium felix quomodo ibidem.
Matthæus Euangelium ſcribit primus 145
Matthæus Aurogallus mor. 560

Digitized by Google

Matthæus Dreſſerus naſc. 548
Matthæus Hoſtus naſc. 469. moritur 705
Matthæus VVeſenbecius naſcitur, 535. mor. 701
Matthias Hunniadis filius incarceratur, 421. è carcere ad regnum, 422. coronatur, 428. occupat Viennam, 441. obſidet Glogouiā, 445. mor. 446
Matthias Archidux Auſtriæ naſcitur, 599. fit gubernator Belgici, 657. reſignat, 671. occupat Nouiogradum, 707 Strigonium obſidet, 708. capit, 701. Budam obſidet 752
Matthias Epiſc. Brandeb. adminiſtrat C. D. in vtraque 553
Matthias Bergius mor. 729
Matthias Citardus mor. 628
Matthias Colerus mor. 705
Matthias Flacius Illyricus naſcitur, 493. litem mouet Philippo, 573. Magdeburgi ſcribit contra VViteberg. 575. vult peccatum eſſe ſubſtantiam, 625. fratribus ſuis ſordet, 626. mor. 653
Matthias Mechouius floret, 466
Matthias Zellius mor. 575
Maturus Martyr. 169
Mauri ex Granata eiiciuntur 448
Mauritani vincuntur, 635. rebellant Turcis, 702. loca quędā Africæ occupant 712
Mauritaniæ regnum Romanis tributarium, 106 Rex fit Chriſtianus 609
Mauritius Imp. 280. interficitur 282
Mauritius Dux legionis Thebanæ Martyr 189
Mauritius Elector Saxon. naſcitur, 499. in Vngaria militat, 566. tumultuatur contra Electorem, ibid. eripit ei aliquot oppida, 567. dono accipit Electoratum Saxon. 569. 572. bellum parat contra Imp. 583. occupat Auguſtam, ibid. occumbit, 587. prodigia ante eius mortem ib.
Mauritius Comes Naſſoniæ ſuccedit patri, 650. occupat Bredam, 755. propugnacula ad Moſam & Rhenum, 731. Zutphaniam, Dauentriam, & multa alia, 720. Hulſtum & Neomagum, 721. Steinuigam & Couerdam, 726. Gertrudebergam, 729. Groningam, 734. Turnhutam, 752. Bergam, 758. plura alia, 716. profligat copias Ducis Parmenſis, 750. Comitis Varraſii, 754 Rheinbergam occupat, 751. Couerdam obſidione liberat 708
Mauritius Haſſiæ Landgr. naſcitur, 645. nuptias celebrat 731
Mauritius Hellingus moritur 744
Maxentius Imp. ſimulat ſe Chriſtianū, 194. occumbit, 195. 196
Maximianus Herculeus Imp. 189. legionem Thebanā decimat, ibid. triumphat, 190. abdicat ſe Imperio, 192. ſtrangulatur ibid. 195
Maximilianus I. Imperat. naſcitur, 425. mirabile & ridiculum quid de eius pueritia, ibidem 427. nuptias celebrat, 437. eligitur Rex Roman. 443. capitur, 445. fit Imperat,

451

452. instituit Cameræ iudicium, 453. 454. [urbes] aliquot Italicas occupat, 469. Venetos cum ſpectatoribus cædit, 474. Mediolanum obſidet, 478 poſtrema comitia celebrat, 483. mor. 489
Maximilianus II. Imperat. naſcitur, 522. fit Rex Roman. & Bohem. 616. coronatur in [Re]gem Vngariæ, 618. prima comitia celebrat, 626. concedit vſum Confeſſ. Auguſt. 632. facit pacem cum Selymo, 633 comitia Spiræ celebrat, 636. duas filias elocat. 637. moritur 654
Maximilianus Archidux Auſtriæ naſc. 601. eligitur Rex Poloniæ, 710. obſidet Craconiam, 703. capitur, 704. agitur de eius liberatione, 782. dimittitur, 710. aliquot arces in Vngaria occupat, 740 Hatuanum expugnat, 742. cum Turcarum Imp. dimicat, 746 Papam occupat. 747. Iaurinum fruſtra obſidet, 749. fit gubernator Tranſyluaniæ 749
Maximilianus Archidux Auſtriç naſc. 601. 680
Maximilianus Dux Bauariæ nuptias celebrat 741
Maximinus Imp. Alexandrum cum matre occidit, 179. vna cum filio iugulatur 180
Maximinus Imp. 194. moritur 197
Maximus Imperat. 180. occidit 181
Maximus fit Imp. 221. victor ingreditur Treuiros, ibid. occumbit ib.
Maximus Ætium occidit, 252. imperium inuadit, 252. Eudoxiam vi comprimit, ib. interficitur ibid. 253
Maximus Turonenſis Epiſcopus floret 340
Maximus Planudes floret 376
Mechlinia vi pulueris tormentarii perit, 565. ſe dedit 695
Mecœnas mor. 124
Mediolanum deletur, 249. 250. capitur, 336. 339. 458. 477. obſidetur 478
Megalenſes ludi inſtituti 69
Megaloburgenſes Domini fiunt Duces, 374. eorum origo 338
Mehemetes Baſſa Caramaniæ capitur, 703. Baſſa Iaurinenſis confoditur 746
Meinardus conuertit Liuonos ad Chriſtum 342
Melchior à Redern naſc. 593 eius virtus in pugna Siſſeckiana, 710. in defenſione Varadini, 783. Melchior Volmarius mor. 615
Melchior à Rechẽberg naſc. 580
Melchior Angerus naſc. 578
Melchior Fendius mor. 621
Melchior Iunius naſc. 564. ſuccedit Sturmio 744
Melchior Kling. mor. 640
Melita inſula obſidetur 622
Melodanum Nauarræum pro Rege agnoſcit 707
Meminga exhibet Confeſſ. 531
Memphis expugnatur 479
Menander mor. 31
Menelaus emit ſummum ſacerdotium, 70. occiditur 75
Menſingus contra Lutherum 516
Mephiboſeth naſc. 12

Merouęus Francorum Rex 246
Mersburgenſis Scholæ aperta 559
Meſites Baſſa ab obſidione Rhodi depellitur 439
Meſopotamia occupatur 543
Meſue Medicus floret 338
Metellus vincit Pſeudophilippum, 79. Macedoniam facit prouinciã, 78. Cretenſes premit obſidione, 81. moritur ibid.
Metenſis vrbs occupatur 584
Methodius baptizat Ducem Bohemorum 301
Methone capitur 49. 458
Methonis cyclus editus 42
Mexico occupatur 491
Michæ hiſtoria 30
Michael Archangelus mor. 265
Michael Valachiæ Regulus à Turcis deficit, 715. Turcas & Tataros cædit, 764 768. Imperatoris legatis præſtat homagium, 752. multas vrbes vaſtat 781
Michael Beutherus naſc. 503. mor. 705
Michael Lopezius Legaſpe nouas reperit Inſulas 619
Michael Neander mor. 744
Michael Pſellus floret 314
Michael Seruetus crematur. 588
Michael Sidonius concionatur de Miſſa, 570. mor. 615
Michael Stifelius mor. 611
Michael Teuberus mor. 709
Micheas claret 191
Middelburgum capitur 647
Mieslaus Polonor. Dux baptizatur, 306. erigit duas Eccleſias, ib. mor. 309
Mieslaus Dominus Sileſiæ 339
Milites, qui Phocam elegerant, conſumpti 284
Milo occidit Clodium 101
Miltiades profligat exercitum Darii 38
Michael Hoſpitalius moritur 646
Mindarus Dux Spartanus occumbit 40
Miriam & Mariæ Cantica conferuntur 126
Miſna condita, 303. Eccleſia ibi conſtituta, 304. Schola, 559. occupata 567. de cœlo tacta 569
Miſnenſes ab Huſſitis victi 392
Miſnia mutat religionem, 552. 553
Miſnicus tumultus 556
Miſſa reformatur VVitebergæ, 504. abrogatur, 511. Argentorati & Baſileæ, 527. 528. in Anglia, 573. vernacula lingua celebratur 515
Mithridates interficitur 58
Mithridates omnes Romanos necat, 90. ex Ponto profugit, 91. vincitur, 93. veneno hauſto mor. 96
Mitylenæ expugnatæ 91. 426
Modeſtinus Piſtoris naſc. 478. mor. 625
Mœſia occupatur 753
Moguntinorum decretum de Maria 460. 461
Moldauia deficit à Turcis, 706. occupatur 740
Mompelgartenſe colloquium 703
Monachus expoſtulat cum Deo 383. veneno necat Imp. in hoſtia ſacra, 368. Paulum mendacii arguẽs extinguitur 517

Mo-

Digitized by Google

Monachi deſerunt monaſteria, 501. duo cremantur 505
Monachum conditur 368
Monarchia prima, 3. ſecunda, 30. tertia, 50. quarta 119
Monarchæ quinq; complent, 198 annos, 149. quatuor tantùm annum aliquot menſes 153
Monaſterium expugnatur, 543. & 544
Mondragonius profligat Auraici copias 642
Mongomerius lethaliter vulnerat Regem Galliæ 602
Moniales fiunt matresfamilias 506
Monica mor. 222
Monotheletharũ error, 287. damnatur ibid.
Mons Letus, apud quem Coſ. ſublatus eſt Leto 70
Monſterbergenſium Principum origo 427
Monteſquius traiicit globo Ludouicum Borbonium 607
Morauia recipit Calendarium 691
Morea occupatur 540
Moſaica hiſtoria Herodoto antiquior 31
Moſci vincuntur. 475. irrumpunt in Liuoniam, 610. cum Suecis pacem faciunt, 725. eorum legatio Pragam venit 654
Moſcouia vrbs exuſta 639
Moſes naſ. 7. occidit Ægyptium, 8. voatur à Deo, ibid. prælegit Deuteronomium, 19. mor. ibid. eſt typus Chriſti, 137. comparat Romanos aquilæ 152
Moteczumas Rex noui orbis 491
Moſes Pflacher Theolog. mor. 715
Muleaſſes regno eiicitur, 542. reſtituitur 543
Muleius Mahametus in aquis perit 661
Muleius Hametus regno Feſano potitur 662
Muleius Xequus fit Chriſtianus 704
Mulhuſium domatur 703
Mummius capit Corinthũ, 80. triumphat 81
Muncaczium occupatur 602
Muranum expugnatur 604
Muſa Zelebis necat fratrem, 386 ſtrangulatur 387
Muſtapha à patre ſtrangulatur 588
Muſtapha Baſſa occupat Nicoſiam, 642. perfidioſe agit cum Famaguſtanis, 642. 669. vincitur, 661. mor. 669
Muſtapha Baſſa Budenſis ſtrangulatur 662

N

NAbonaſſaris ara 24
Nabonidus eſt Balthaſar 28
Naboth interficitur 18
Nadab Rex Iſrael occiditur 10
Næuius dat fabulas 61
Nahas Rex Ammonitarum 12
Nahor naſc. 3. mor. 4
Nahum Propheta floret 21
Naleuaiço Dux Coſaccorum capitur 751
Nanſeium vrbs Lotharingiæ 436
Narbonenſe oppidum obſidetur 241
Narſes Totilam & Teiam vincit, 278. feſtinè reſpondet Sophiæ 279

Nauarra occupatur, 680. 715. puluere ſulfureo deformatur 730
Nathan Chytræus naſc. 579. mor. 754
Nauis Narragoniæ 455
Naumburgenſe cœnobium fundatur, 350. transfertur Saganū 363
Nazareth recuperatur 352
Neapolis capitur, 357. Hiſpanorum coloni 535
Neapolitanum regnum occupatur 452
Nebucadnezar Rex Aſſyr. 21. Iudæam capit, ib. mor. 24
Nehemias inſtaurat Ieruſalem, 40. redit Babylonem ib.
Neoburgenſis conuentus 617
Neomagum deficit ab Ordinib. 688. occupatur 682
Neoportus occupatur 707
Neratius Priſcus floret 162
Nero Imp. naſc. 145. adoptatur à Claudio, 148. nuptias celebrat, 149. fit Imp. ib. necat Britannicum, 150. matrem ſuam, ibid. coniugem ſuam, 151. 152. Senecam & Lucanum, 151. incendit Romam, ibid. perſequitur Chriſtianos, ibid. fit αὐτόχειρ 163
Nerua Imp. 157. adoptat Traianum, ib. mor. ib.
Nerua occupatur 607
Neuhuſianum Gymnaſium prope Wormatium erectum 622
Neapolitana Nemetum Schola inſtituta 645
Neſtorius Epiſc. Conſtantinop. 235. eius dogma damnat, 240. 247. 248
Neuela occupatur 697
Neydhardus Epiſcop. Bamberg. mor. 761
Nicanor interficitur 74
Nicaſius fit Martyr 251
Nicaſius IC. eſt cœcus, & tamen fit Doctor 4[illegible]
Nicea conditur, 54. Synodus ei ib. 200. 201
Nicephorus Gregoras floret 392
Nicodemus colloquitur cum Chriſto 139
Nicodemus Friſchlinus miſerè perit 719
Nicolai caſtellum occupatur 733
Nicolaus V. PP. fautor ſtudiorū, 406. multos curat verti autores, 408. mor. 419
Nicolaus Epiſc. Myræ floret 206
Nicolaus II. Salmæ Comes ſaxo percuſſus mor. 534
Nicolaus III. aliquot caſtella in Vngaria oppugnat, 576. mor. 580
Nicolaus IV. mor. 669
Nicolaus Com. Serinius à Turcis trucidatur 640
Nicolaus Comes Vademontius 643
Nicolaus Siculus de Tudeſchis Archiepiſc. profitetur ius 391
Nicolaus Cuſan. floret, 393. fit Cardinalis. 408. prædicit religionis mutationem, 482. mor. 430
Nicolaus Ridlæus Epiſc. Londinenſis fit Martyr 592
Nicolaus Miecacius Abbas Siſſeckum tutatur contra Turc. 707
Nicolaus Iaſlouecius capit Valachiæ Regulum 681
Nicolaus Palfius occupat Tatā 762
Nicolaus Iurizius tutatur Gunſium 536

Nicolaus

Nicolaus Durantius Braſiliam adit & obtinet 593
Nicolaus Perenottus Granuellanus mor. 580
Nicolaus Perottus carus Nicolao V. PP. 407. floret 432
Nicolaus Radzeuilus mor. 624
Nicolaus à Burghaus naſc. 616
Nicolaus de Creutzenach mor, 447
Nicolaus à Noſtitz mor. 718
Nicolaus à Rotenburg naſc. 565
Nicolaus Rhedigerus naſc. 594. mor. 705
Nicolaus Ambſdorffius naſ. 441. fit Epiſc. Naumburg. 576. eius paradoxon 581
Nicolaus Berlinius decollatur 748
Nicolaus Ciſnerus naſ. 528. mor. 682
Nicolaus Copernicus naſc. 435. mor. 568
Nicolaus Epiſcopius mor. 621
Nicolaus Eremita Heluetïcus floret 442
Nicolaus Gerbelius mor. 612
Nicolaus Hemmingius naſc. 475
Nicolaus Leonicerus mor. 513
Nicolaus Lyranus Biblia Scholiis illuſtrat 370
Nicolaus Grachius Gallus mor. 645
Nicolaus Lotharingus moritur 659
Nicolaus Reuſnerus naſc. 564
Nicolaus Selneccerus naſc. 538. mor. 729
Nicolaus Storck homo fanaticus 500
Nicolaus Taurellus naſc. 571
Nicolaus Vigelius naſ. 528
Nicomedes Bithyniæ Rex mor. 90
Nicomediæ ciuis edicta Imp. diſcerpit 191
Nicopolis vaſtatur, 747. exuritur 762
Nicoſia occupatur 636
Nieſcerda occupatur 664
Nigloſſor Rex Babylonis 28
Nimrodi regnum 3
Ninus Rex Aſſyriorum 4
Niſſa vrbs Epiſcopatui Vratisl. donatur 345
Niuella occupatur 689
Noha naſc. 2, arcam ingreditur, ib. mor. 4
Nomina ſunt fatalia 257
Noriberga inſtauratur, 330. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 530. obſidetur 584
Noribergenſes mittunt Wenceslao Imp. aliquot plauſtra vini. 407. bellum gerunt cum Achille Germanico 408
Noribergenſis conuentus, 500. eius decretum 504. 508
Norma iudicii in Eccleſia 605
Normannia vnde dicta, 300. Nauarræum agnoſcit Regem 707
Nouellæ editæ 244. 276
Noueſium occupatur 687. 697
Nouigradum occupatur 733
Nouiodunum occupatur 691
Nouigradum occupatur 707
Nugnas Acugnanus Dium expugnat 549
Numa Rex Rom. 20. mor. ib.
Numantia exciſa 80
Numantini vincũt 30000. Rom. 81
Numerianus Imp. occiditur 286
Numidia fit prouincia 168
Nuptiæ in Cana, 13. Pariſienſes 605

Digitized by Google

O.

Obed auus Dauidis 10
Obotriti ſubacti 338
Ochozias Rex Iſrael moritur 18
Ochozias Rex Iuda occiditur 19
Octauia Claudii filia nubit 149
Octauianus Com. Mansfeld globo ſclopeti necatur 701
Octauius Farneſius Dux Parmenſis mor. 700
Odettus Foixius Lottrech' mor. 525
Odoacer occupat Romam, 257. conſulit S. Seuerianum, 259. Rugios transfert in Italiam, 261. ter vincitur ibid. obſidetur, 262. ſe dedit & obtruncatur 262
Odofredus Beneuentanus mor. 358
Oetmarſum occupatur 752
Ogyges Rex 6
Oldenſele occupatur 753
Olybrius mor. 256
Onuphrius Panuinius mor. 634
Octauianus Ferrarius 645
Olympia Fuluia Morata mor. 595
Olympiades incipiunt 22
Olympias interficitur 50
Onias interficitur 95
Onias emit ſummum Sacerdotium, 70. eius templum 76
Opardys Baſſa fugatur 747
Oppia Virgo Veſtalis damnatur 35
Ophoniel II. Iudex Iſrael 10
Oratores tres occiſi 90
Orchanes occupat Pruſam, 371. fit Imp. ib. mor. 375
Orchauuichotum exuritur 743
Ordinatio Miniſtrorum inſtaurata 515
Ordines Arteſiæ, Hannoniæ & Inſularum Hiſpano reconciliati 664
Oreſtes filium ſuum puerum facit Imperat. 256. trucidatur 257
Origenes naſc. 172. 179. Mammæam docet relig. Chriſtianã 178. componit ἑξαπλᾶ, 179. fit Presbyter 179. mor. 183
Orlandus de Laſſo naſ. 537. mor. 732
Ormuzum Luſitaniæ Regi ſubijcitur 468
Orantius Fineus mor. 595
Oroſius Diocletianũ cõfert cum Pharaone 199
Orthodoxorum perſecutio 260
Oſeas vlt. Rex Iſrael 23
Oſius intereſt Synodo Nicenæ 202
Oſmanes Baſſa occupat Temircapiam, 682. Somachiam, 680. ad internecionẽ cæditur, 664. vincitur à Perſis, 664. 679 ſubiugat Tataros, 683. occumbit 739. Derbentum 661
Ordines Belgici de vocando Duce Alenconio deliberant, 667. Hiſpano renuntiant 671
Oſnabrugenſe Collegium inſtitutum, 235. Schola 293
Oſvvaldus Myconius naſc. 445. mor. 586
Otho Imp. naſc. 140. fit αὐτόχειρ 154
Otho M. Imp. multas condit Eccleſias, 304. coronatio eius deſcribitur, ib. inſtaurat monaſteria, 302. Romæ coronatur. ib. fundat Archiepiſc. Magdeburg. 302. mor. 308

Otho

Digitized by Google

Otho II. naſc. 306. fit Imper. 308. mor. ibid.

Otho III. Imp. 308. Ducem Polonor. facit Regem. 309. mor. 310.

Otho IV. coronatur, 348. deiicitur ab Imperio, 349. vincitur, 349. deſertus ab omnib. moritur, 350

Otho Henricus Elector Palat. naſc. 462. amplectitur Confeſſ. Auguſt. 595. fit Elector, 591. mor. 606

Otho Henricus Comes Pal. Rh. naſc. 596

Otho Dux Morauiæ occumbit, 329.

Otho cum telo mor. 367

Otho Dux Brunſu. naſc. 524. 542

Otho Henricus Dux Brunſuic. & Lun. naſc. 593

Otho Dux Luneburg. naſc. 578

Otho Palatinus occidit Imp. 348 occiditur. ibid.

Otho Landgr. Haſſ. naſc. 735

Otho Truchſeſſius nouam Academiam inſtituit, 620

Otho Epiſc. Friſingenſis, 372. mor. 377

Otho Epiſc. Bamberg. conuertit Pomeranos, 327. mor. 331

Otho Rud. Amiral, capitur, 606

Otho Brunfelſius defendit Huttenum, 506. mor. 543

Othomannus naſc. 358. fit Rex Turcarum, 365. mor. 371

Othoniel Iudex Iſrael, 10

Ottocarus Rex Bohemiæ occiditur, 360

Ouidius naſc. 113. morit. 135. eſt Poetarum Cicero. 524

P.

PAcorus occupat Palæſtinam. 118. interficitur, 103

Pædagogium Stetinenſe fundatur, 559

Palanka occupatur, 704

Palladius primus Scotor. Epiſc. 339.

Palma enaſcitur in loco prælii, 106.

Palma ciuitas conditur, 729

Palotta occupatur, 662. 791

Pamphilus Martyr. 194

Panætius floret, 80

Panckota occupatur, 704

Pandectæ publicantur, 474

Panormum capitur, 60

Pannonii ſubiugantur, 123. faciunt pacem cum Rom. 133

Panſa & Hirtius Coſſ. interfecti, 108.

Pantænus Alexandriæ Scholam inſtituit, 172

Papa excommunicat Papã, 337

Papa occupatur, 702. 753

Paphnutius intereſt Synodo Nicenæ, 208

Papias Epiſc. Hierapol. flor. 154

Papinianus occiditur, 160

Papyrius Curſor Samnites cædit 55. à Teutonib. fuſus, 81

Paraſelinæ, 726

Pardona proclamatur, 660

Parmenio capit Potydæam, 48

Parthi ex Syria eiiciuntur, 101. irruunt in Syriam, 118. in Iudæam attrahuntur, ibid. occupant Hieroſolym. ibid. vincuntur, 108

Parthici regni init, 60. finis, 162.

Paſcha ſub Ezechia, 20. ſub Ioſia, 21. primum in ſecundo templo, 33

Paſcha verum miraculo inueſtigatum, 233

Paſcha ſine Alleluia 526

de Pa-

de Paſchate controuerſia 166
Paſchalis II. PP. excommunicat Imp. 323. coronat Imp. 324. cõcedit ei ius conferendi Epiſcopatus, 325. rurſum ei id eripit ibid.
Paſchaſius Martyr 241
Paſſauienſis tranſactio 601
Patauium occupatur 501
Pathmus Lutheri 530
Paula mulier nobilis mor. 229
Paulillus puer non poteſt deterreri à fide 241
Paulinus intereſt Concilio Rom. 218. eſt familiaris Sulpicio Seuero 226
Parmenſis loca aliquot Brabantię occupat, 679. Flandrię, 682. Bruxellas & Mechliniam recipit, 687. Granam & Venolã occupat 696
Paulus vlt. Coſ. veteris Romę 276
Paulus videt Petrum, 134. ſcribit ad Theſſalon. 138. ad Corinth. 139. ad Rom. ib. Hieroſolymis ligatur, 140. Romã mittitur, & naufragium patitur, 140. eſt in libera cuſtodia, ib. liberatur, ib. à Nerone occidit 153.
Paulus II. PP. 430. mor. 433
Paulus III. naſc. 471. fit PP. 543. approbat Ieſuit. 545. mor. 576
Paulus IV. fit PP. 699. mor. 606
Paulus primus Eremita, 168. mor. 209
Paulus Epiſcop. Burgenſis floret 392
Paulus Æmilius mor. 529
Paulus de Caſtro mor. 395
Paulus Diaconus ordinat lectiones feſtorum 298
Paulus Eberus naſc. 470. eſt notarius in Colloquio Wormat. 590. ſuccedit Pomerano, 650. mor. 656
Paulus Eremita 184
Paulus Fabricius mor. 711
Paulus Fagius naſc. 464. in Angliam proficiſcitur, 575. mor. 581. effoditur & crematur, 582. honori ſuo reſtituitur 607
Paulus Iouius mor. 586
Paulus Kiniſius Temeſvvarienſis vincit Turcas 459
Paulus Manutius naſc. 473. mor. 601
Paulus Meliſſus Schedius naſc. 552
Paulus Nyari capitur, 753. liberatur 75[illegible]
Paulus Sperat. naſc. 412. mor. 59[illegible]
Paulus Foxius mor. 68[illegible]
Paulus Lutherus Medicus mor. 732
Paulus Witychius mor. 70[illegible]
Pauſanias perit fame 3[illegible]
Pauſanias floret 17[illegible]
Pax nobilis Gręcię, 38. inter Athenienſ. & Lacedęmon. 4[illegible] Antalcidę, 44. inter Carthag. & Rom. 61. cum Parthis, 1[illegible] Genſerico & Vandalis, 24[illegible] inter Polonos & Cruciferos, 448. Carolum Imp. & Regem Gall. 526. Carolum & Proteſtantes, 533. 584. 587. 581. Imp. & Turcas, 584. in Gallia, 63[illegible] 671. inter Regem Danię, & Suecię, 637. Polonos & Moſcos, 674. Turcas & Perſas, 712. Polonos, Turcas & Tartaros, 760. Moſcos & Suecos, 736. inter Regem Gallię & & Hiſpanię, 754. 755. inter Pontificios & Reformatos in Gallia 755

Paulus V. fi PP. 777

Digitized by Google

Peka Rex Iſrael, 22. occiditur, 20.
Pekaia Rex Iſrael, 21
Pelep naſc. 3. mor. 4
Pelicanus nauis, 667
Pella hoſpitium Eccleſiæ, 143
Pelopidas Dux Thebanorum, 41. occumbit, 42
Pelſozium occupatur, 610
Perdiccas, 47. Macedonum, 36, 48. occumbit, 40. iugulatur, 53
Perevvloka mons 608
Periaconcana duos fratres veneno necat, 816
Pericles mor. 40
Perpenna vincit Ariſtonicum. 81
Perſæ vincuntur, 31, 32. attrahunt Turcas in Aſiam, 305. expugnant Hieroſolymam, 704. vincunt Turcas, 707. eorum Monarchia, 30. vincunt Sinanem Baſſam, 666. Oſmanem Baſſam, 895
Perſecutio Chriſtianorũ prima, 152. ſecunda, 154. tertia, 156. quarta, 168. quinta, 167. ſexta, 180. ſeptima, 183. octaua, 187. nona, 186. decima, 185. Lutetiana. 599
Perſeus accuſat fratrem, 70. eſt vltim. Rex Maced. 70. belligeratur cum Rom. 71. vincitur, 72. mon 72
Perſius naſc. 133. mor. 153
Perrauus Baſſa capit Gyulam. 610. fugit, 623
Pertinax ex Profeſſore fit Imp. 173. occiditur. ibid.
Peruanæ regiones inuentæ, 475. ſubactæ, 518
Peruſia incenſa, 114
Peſtis ſæuit Romæ, 29. in Attica, 40. Polonia & Silesia, 369. 697. Liuonia, 880. Anglia, 492. Turcia, Vngaria & Auſtria, 635. Gerlicii, 667. vno anno in plurib. locis, 690
Peſtũ occupatur, 554. oppugnatur, 553
Petilius Coſ. vult capere Letum, ſed Letum ipſum capit, 70
Petrinia obſidetur, 701. occupatur, 712. obſidione liberatur, 754.
Petrus ſanat claudum, 143. Antiochiæ habet cathedrã, 144. liberatur ex carcere, 146. Romam venit, ibid. celebrat decennalia mortis Chriſti, ibid. occiditur, 153
Petrus Alexandriæ Epiſc. Martyr. 195
Petrus Albuſſonius Turcas à Rhodi obſid. depellit, 469
Petrus de Guſman Comes Fontanus expugnat duas vrbes, 708. cædit Gallos, ibid. Cameracum occupat, 712. fit gubernator Belgici. 718
Petrus Moldauiæ Princeps vincitur, 558
Petrus Abelardus floret, 339
Petrus de Aliaco fit Cardinalis, 388. mor. 398
Petrus Apianus mor, 584
Petrus Bembus naſc. 432. moritur, 572
Petrus Bleſenſis floret, 338
Petrus Beutrichius mor. 709
Petrus Calaminus mor. 783
Petrus Caniſius naſc. 508
Petrus Carrera cæſus, 610
Petrus Cholinus mor. 558
Petrus Ciaconius mor. 673
Petrus Comeſtor floret, 338
Petrus Crinitus floret, 455
Petrus Daneſius Profeſſor Græcæ lin-

cæ linguæ, 538 mor. 660
Petrus Dresdenſis ſub vtraque communicandum ſentit, 386
Petrus Galatinus Minorita, 509
Petrus Gualterius Chabotius, naſc. 501
Petrus Leſcotus Mathemat. moritur, 664
Petrus Boquinus Theol. 677
Petrus Gillius mor. 595
Petrus Franciſcus Iambularius mor. 621
Petrus Lombardus fit Epiſc Pariſienſ. 338. mor. 339
Petrus Lotichius ſecundus naſc. 552. mor. 612
Petrus Maluenda Collocutor. 564.
Petrus Martyr Vermilius naſc. 460. diſputat de C.D. 575. moritur. 617
Petrus Monauius mor. 709
Petrus Moſellanus mor. 508
Petrus Franciſcus Niuellius capitur, 701
Petrus Nonnius mor. 680
Petrus Paganus Poeta mor. 657
Petrus Palladius mor. 612
Petrus Paulus Pariſius Conſentinus floret, 489
Petrus Paulus Vergerius morit. 625.
Petrus Pithæus mor. 753
Petrus Ramus naſc. 477. trucidatur, 644
Petrus Ronſardus naſc. 508. moritur 696
Petrus Stroza globo traiicitur, 601.
Petrus Titus naſcit. 557
Petrus Paulus Vergerius fit Euangelicus, 574
Petrus Victorius naſcitur, 457. moritur, 700
Petrus Vincentius primus Rector Scholæ Gorlic. 608. moritur, 673
Petrus de Vineis floret, 343
Petrus Viretus mor. 615
Petrus VVeſenbecius naſc. 5..
Petrus Ximonius mor. 749
Pfefferkorn candentibus forcipibus diſcrepitur, 470
Phalaris Tyrannus, 28. 29
Pharamundas primus Rex Francorum, 233. 234. mor. 235
Pharao & Diocletianus conferuntur, 199
Phariſæorum initium, 80. euehuntur, 91
Pharnaces Ponti Rex vincitur, 106.
Phaſelus Tetrarcha Iudææ, 114.
ἀυτόχειρ, 114
Philibertus Marchio Badenſis occumbit 618
Philippi villa occupatur, 680
Philippicus fit Imper. 290. gratificatur Monacho, 291. excæcatur, ibid.
Philippi vrbs, 47
Philippinæ Inſulæ inuentæ, 556
Philoppopolis occupatur, 375
Philippus Apoſtolus Martyr, 149.
Philippus Presbyter floret, 243.
Philippus Macedo naſcit. 45. fit Rex 47. triplex felicitatis accipit nuntium, 48. Methonam expugnat, 48. vincit Phocenſes, ibid. Athenienſ. & Thebanos, ib. interficitur, ib.
Philippus Rex Maced. vincitur, 69. mor. 70
Philippus Rex Syriæ, 86
Philippus Tetrarcha Iudææ, 134. mor. 143

Digitized by Google

Philippus Arabs Imp. occiditur, 182.
Philippus fit Imp. 345. PP. ei aduerſatur, 346. bellū facit Thuringis, 347. occiditur, 347
Philippus VVilladmus ex Louania in Hiſpaniā mittitur, 632
Philippus Rex Hiſpaniæ naſcit. 438. mor. 466
Philippus Rex Hiſp. naſc. 522. fit Rex, 558. Bruxellas ingreditur, 576. nuptias celebrat. 605. 610. 640. vincit Gallos, 616. Antonium Luſitanum, 679. nouam conſtituit Acad. Duaci, 613. fit Rex Portugall. 670. occupat Inſulas Azores. 679. amittit claſſem contra Anglos, 705. morit. 762
Philippus Infans Hiſp. naſc. 662. fit generalis Princeps Hiſpan. 604. nuptias abſens celebrat, 752. ſuccedit patri ibid.
Philipp. Rex Franciæ vincit Imp. 249 petit tolli Ordinē Templariorum 368
Philipp. Dux Burgund. inſtituit Ord. aurei velleris, 387
Philippus Elector Pal. Rh. naſc. 408. mor. 468
Philippus Comes Palat. naſcit. 463. defendit Viennam, 527. 575. mor. 575
Philip. Ludou. Com. Pal. Rh. naſ. 570. nupt. celebrat. 648
Philippus Emanuel Dux Sabaudiæ naſc. 699
Philip. Landgrau. Haſſiæ naſc. 465. conſtituit Acad. Marpur. 519. ſubſcribit Confeſſ. Aug. 528. reſtituit Ducem VVitteberg, 537. profligat copias Ferdinandi, ibid. capit Henricū Brunſuic. 562. bellum denunciat Cæſari, 564. capitur, 569. dimittitur, 583. mor. 631
Philippus & Erneſtus Comites Naſſouii, & Erneſtus Comes Solmenſis ab Hiſpanis capti 739.
Philippus Baro VVinebergicus naſcit. 619
Philippus Comes Naſſou. fit gubernator Neomagi, 722. capitur & mor. 722
Philip. Ep. Ratisb. mor. 757
Philippus Landgrau. Haſſ. filius mor. 682
Philippus Dux Saxon. Laoburg. naſc. 688
Philip. Dux Holſatiæ mor. 717
Philippus Magnus Dux Brunſu. occumbit. 387
Philip. Sigiſmundus Dux Brunſuic. & Lun. naſc. 616
Philippus Dux Brunſ. mor. 747
Philippus Dux Pomeran. naſcit. 477. nuptias celebrat, 545. moritur, 611
Philipp. Ludouicus Comes Hanouiæ nuptias celebrat, 746
Philippus Marchio Badenſis mor. 708
Philippus Comes Hernanus decollatur, 632
Philippus Comes Egmondanus occumbit, 715
Philip. Comes ab Hohenloe fit legatus, 683. nupt. celebr. 745
Philippus Beroaldus floret, 450. mor. 472
Philip. Callimachus mor. 454
Philip. Camerarius naſc. 550
Philippus Cominæus mor. 469
Philippus Decius mor. 545
Philipp. Melanchthon naſc. 455. Heidelbergam venit, 469. Tubingā. 470. VVitebergā, 484. fit Ma-

...æ linguæ; 538 mor. 660
Petrus Dresdenſis ſub vtraque ... communicandum ſentit,
Petrus Galatinus Minorit...
Petrus Gualterius Chal... naſc. ...
Petrus Leſeutus Mathe... ...on- ...ollo-ritur.
Petrus Boquinus T... ...hoſti- ...566. re-
Petrus Gillius mo... ...573. eſt
Petrus Franciſc... ...rib. VVor-mor. ... de eo iudi-
Petrus Lomb... ...ondi Imper. & riſienſ. 338 ... ibid.
Petrus Lor... ...ophraſtus Para- 552. m... 556
Petrus ... ...ydæus moritur, 564.
Petru... ...fulminibus proſter- 46 ... 13
...gatus Iudæorum, 145
...libri Sapientiæ, ibid.
...men necatur, 70
...loſophia ſecularis defœdat Theologiam, 338
Philoxenus in lapidicinas ducitur, 41
Phlegon Chronograph. floret. 162.
Phocas occidit Mauritium Imper. 283. trucidatur, 284
Phocenſes Bœotiis bellũ inferũt 43. diripiũt templũ Delphicũ 46. vincuntur. 49
Phocion necatur, 53
Phocylides floret, 28. 29
Phœnicia capitur 48
Phormio Terentij acta, 536
Pialis Baſſa profligat claſſem Hiſpanorum, 599. Chium occupat, 612
Picardi, 423
Picentes vincuntur, 57
Pictori manus exarnit. 255
Pe... ...am Iudæam mittitur, 156. ...omam citatur, 144. αὐτοχειρ. 145.
Pindarus naſc. 30. mor. 40
Pipinus fit Rex Franciæ, 293. Rauennam donat S. Petro, 254. mor. ibid.
Piræum Athenis extructum, 36
Piſiſtratidæ Athenis pulſi, 31
Piſiſtratus pellitur Athenis, 28. redit, 29. regnat, 28
Piſo αὐτοχειρ. 156
Pius II. PP. 429. Gregor. Heymburg excommunicat 42... moritur 42...
Pius IV. fit PP. 609. in eius coronat. multi homines pereunt, 609. mor. 62...
Pius V PP. mor. 643. 62...
Placentiæ ad eſum humanarum carnium ventum. 278
Placentinus floret. 344
Plagæ Ægypti, ...
Plaſſenburgum obſidetur. 6...
Platina familiaris Beſſarioni, 43... mor. 44...
Plato naſc. 40. mor. 4...
Plaua exuritur, 3...
Plautus mor. 6...
Pleſcouia obſidetur, 6...
Pleuuinta exuritur, 7...
Plindenburg occupatur 7...
Plinius naſc. 136. ſcribit ſuum librum, 156. mor. ibid.
Plinius ſecundus floret. 159. queritur Traianum de Chriſtianis 160
Plutarchus floret, 16...
Poggius familiaris Beſſarioni 435.
Pokucaia occupatur, 5...
Poloni vincunt Cruciferos, 38... faciunt cum iis pacem, 4... duos Reges ſimul eligũt, 7... nih...

Digitized by Google

...iliis contra
...Molda-
...orū mos
...lii, 307
...num ſuſci-
306
... multi ambiūt,
... Eccleſiarum con-
703
... cupatur, 664.644
...rd. author perſecut. in
...12,607.mor. 620
...bius floret, 78
...ycarpus Romam venit, 169.
fit Martyr. 169
Polycrates defendit Aſianas Eccleſias, 173
Polycrates Samiorum Tyrannus floret, 30
Polydorus frater Iaſonis 41
Polydorus Virgil. edit librum de prodigiis, 519
Pomerania ad Chriſtum conuerſa, 327
Pompeius M. naſc. 84. capit Aſculum, 89. triumphat, ibid. 92. 95. 98, appellatur Magnus, 90. fit Coſ. 94. 101. vincit Tigranem, 95. Mithridatem, 96. Syriam, 99. conficit bellum piraticū, 94. ingreditur in ſanctū ſanctorum, 97. conſpirat cum Craſſo & Cæſare, 98. Roma profugit, 104. vincitur, 101. obtruncatur, 102
Pompo ad Lignicium cæſus, 355.
Pomponius Atticus naſc. 83. moritur, 118
Pomponius Lætus floret, 433
Pontificum Rom. primatus, 283. nomina mutant, 299
Pontus de la Gardia occupat v-
tramque Naruam 690. naufragio perit, 699
Popilius Antiochum circumſcribit virga, 73
Popilius interficit Ciceronem, 110.
Porſena Rex, 31
Portenſis Schola aperta, 559
Portenta ante prælium Mundenſe, 109. ante mortem Ciceronis. 111
Portugallenſes cæſi, 693
Poſſiacum Colloquium, 618
Poſthumius Dictator vincit Latinos, 30
Poſthenus Martyr. 169
Potidæa capta, 48
Prædicatorum Ordo inſtitutus 335.
Præneſtini vincuntur, 41
Prætor primus Romæ creatur, 44. duo creantur, 60
Pragenſes rebellant Sigiſmundo 390
Priamus Rex Troiæ 10
Pribislaus Henetorum Dux fit Chriſtianus, 346
de Primatu controuerſia, 281
Rom. Epiſc. obtinet illum, 283
Primislaus Dux Sprottauienſis, 363.
Priſcianus claret, 272
Priſcillianus ſupplicio afficitur, 221
Priſcus conſpirat contra Phocā generum ſuum. 283
Probus Martyr, 241
Probus Imper. 116. occiditur, ibid.
Procas Rex Latinorum, 21
Proclus floret, 157
Promontorium viride occupatur, 704
Propertius floret, 107

Digitized by Google

Proſper Aquitanicus floret, 244
Portaſius Rex Arimanorum, 647
Proteſtantes, vbi ſic dicti. 526. conuentũ agunt Smalcaldiæ ibid. exhibent Confeſſ. Aug. 528. fœdus faciunt, 529. pacem impetrant, 533
Prudentius naſc. 267. refutat Symmachum, 269. edit libros Cathemericῶn, 321
Pruſa occupatur, 372
Pruſſia ab Imperio auellitur, 431.
Pſalmodia Mediolani inſtituta, 237.
Pſeudophilippus, 78
Ptolemæus Alexander Rex Ægypti mor. 89
Ptolemæus Alorites interficitur, 46
Ptolemæus Auletes, 90. à Rom. opem petit, 97. mor. 101
Ptolemæus Ceraunus fit Rex, 56
Ptolemæus Epiphanes, 65
Ptolemæus Euergetes, 61. 78. vincit Seleucum, 60 pellitur. 81.
Ptolemæus Lagi, 52. vincitur, 51. mor. 56
Ptolemæus Lathyrus 30000. Iudæorum interficit. 82. regno expellitur, 55. rurſum regnat, 88.
Ptolemæus Philadelphus 56. cũ Rom. facit pacem, 58. moritur. 61
Ptolemæus Philometor 70. regno ſpoliatur, 72. rapit Cleopatram, 79. mor. 78
Ptolomæus Philopator, 63. incipit bellum Syriacum, 61
Ptolemæus Lucenſis floret, 361
Ptolemæus Mathematicus floret, 165
Ptolemais occupatur, 342. 343. 363.
Pugna anatum & anſerum in Croatia. 705
Pugna ad Abydum, 41. Actiaca, 1.8. ad Ægates, 61. ad Ægoſpotamos, 42. ad Albam regalem, 703. Alexandri M. ſucceſſorũ vltima, 46. Allienſis, 44. Antiſſiodorenſis, 199. ad Arbela, 51. ad Arginuſas, 40. Arthemiſium, 31 ad Aſculum, 56. Bouinienſis, 379. ad Cannas, 61. Catalaunica, 248. ad Cheronæam, 50. ad Claſtidium, 63. ad Cluſium, 55. ad Cnidum, 43. ad Coroneam, ibid. Creſſiaca, 372. inter Maximilian. & Polonos, 706. ad Cynoſcephalas. 69. ad Cyzicum, 40. Dorienſis, 91. ad Eurymedontem, 36. ad Franckenhuſium, 513. ad Granicum, 50. ad Hatuanum, 718. ad Heracleam, 56. ad Iſſum, 50. ad Ithonem, 21. ad Kereſteſch, 747. ad Lacum Regillum, 34 Thraſimenum, 64 Vadimonis, 56. Leuctrica, 46. ad Magneſiam, 68. ad Mantineam, 47. Marathonia, 34. ad Mundam, 109. ad Mutinam, 108. ad Mycalen, 35. ad Naxum, 45. Pharſalica, 101. ad Pidnam, 70. ad Platæas, 35. ad Rauennam, 472. inter Reges Dan. & Suec. 626. Regem Hiſpan. & Antonium Luſitan. 664. ad Salaminem, 35. Siſſeckiana, 710. ad Strigonium, 788. Sueronenſis, 90. ad Tanagram, 38. ad Thapſum, 106. ad Thermopylas, 560. ad Ticinum, 64. ad Trebiam, ibid.

ibid. ad Venuſiam, 66. ad Zamam, 66
Pulcheria virgo regnat, 231
Punicorum trium bellorum diſtantiæ, 60
Pupienus Imper. 181 interficitur, 181.
Pyrrhus regnat, 56. pugnat cum Coſſ. Leuino, 56. placatur ioco militis, ibid. ex Italia fugatur. 56
Pythagoras floret, 26. moritur. 34

Q.

Quadi vincuntur, 169
Quadratus exhibet libros pro religion. Chriſtiana, 162. 163.
Quedlinburgenſe Colloquium, 678.
Quinque Eccleſiæ vrbs euerſa, 559.
Quintana contra Lutherum, 516
Quintilianus docet Romæ, 157
Quintilius Varus amittit legiones, 135
Quintius Criſpinus mor. 68
Q. Cincinnatus Dictator Prænestinos vincit, 41
Quirinus Romæ Coſſ. 120. cenſum primum agit, 126. ſecundum, 134 mor. 136
Quirinus Epiſc. habens è collo molam ſupernatat, 195
Quito Hiſpanorum colonia, 535.
Quirinus Reuterus naſc. 601

R.

Rabanus Maurus fit Archiepiſc. Mog. 299. mor. ibid.
Radagaiſus Scytha in Italia trucidatur, 230
Radeuicus Canonicus Friſingenſis, 335
Raphael Volaterranus flor. 456. ſcribit Anthropologiam, 457
Raphael Maffeus mor. 469
Raſcia occupatur à Turcis, 418. deficit ab iis, 719
Raſcii equites in bello Glogouienſi, 444
Rationale diuinorum, 310
Ratiſponenſis Conuentus, 554. Colloquium 563
Rauenna fit exarchatus, 279. diripitur à Gallis 471
Raymundus floret 352
Rebecca nubit 4. Rehardus Tapper Theolog. mor. 594
Reformatio in Saxonia & Miſnia 726
Reges Turcici nominantur Imp. 414
Reges tres ſimul occumbunt, 661
Reges ſpectare debent rem, non perſonam, 596 eorum errores magnas adferunt rerum perturbationes, ib. eorum liberalitas alios meliores, alios nequiores reddit ibid.
Regia poteſtas ſimilis fulmini ibid.
Regibus quo quis propior, eo pauperior 597
Regis vicinitas multum valet, ibid.
Regifugium 30
Regina Auſtri ad Salomonem 14
Reginaldus Polus moritur 603
Regino vbi vixerit 300

Regit qui multos, à multis regitur, 428
Regius mons vrbs Pruſſiæ conditur, 357
Regni Iſraeliti finis, 21
Regnum Alexandri M.49. Argiuorum, 6. Athenienſium, 71. Cyri, 36. Dauidis, 10. Hieroſolymorum, 323. Lagidarum, 52. Longobardorum, 279. & finis, 295. Macedonum, 19. Nimrodi, 3. Parthicum, 60. Samuelis, 10. Saulis, 11. Sicyoniorum, 3. Tatarorum, 346. Troianum, 9. Turcarum, 365.
Regu naſc. 3. mor. 5
Reinerus Reineccius mor. 744
Reinholdus impetrat corpora trium Magorum, 339
Religio Samaritana cepit, 21
Religionis mutatio in Saxonia, 428. 480. 523 in Miſnia, 552. in Palatinatu, 612 in Anglia, 573 598. in Marchia Br. 552
Rembertus Dodonæus mor. 701
Remigius Epiſc Remenſis, 255 Clodouæum baptizat, 164 mor. 277
Remigius Hollaqua Medic. moritur, 660
Renatus Lotharingiæ Dux vincit Carolũ Burgundum. 455
Renatus Laudonnierus in Floridam nauigat 627
Reuchlinus agit primã Comœdiam, 446
Reutlinga ſubſcribit Confeſſio Auguſt. 530
Rex Portugalliæ multas vrbes Turcis eripit, 432
Rex inutilis quis ſit, 439
Rhenoberga occupatur, 759
Rhingrauius occumbit, 618
Rhinotmetus 304
Rhodium diluuium, 50
Rhodus obſidetur, 439. occupatur, 501
Rhœti ſubacti, 122
Richardus de S. Victore morit. 333.
Richardus Comes Palat. morit. 599.
Richardus Greinuile repertor Virginiæ, 668
Richardus Binghamus reprimit ſeditioſos, 706
Richardus à Schulenburg naſc. 569.
Richardus Pacæus incarceratur, 532
Ricimer occiditAnthemiũ Imp. 255. mor. ibid.
Riga vrbs, 343. tumultuatur propter Calendarium, 687
Ripa caſtrum, 439
Robertus Rex Galliæ, 315. moritur, 312
Robertus Dudlæus fit gubernator Belg. 696. capit Druſoburgum, 705. mor. 709
Robertus Eſſexiæ Comes profligat claſſem Hiſpanicam. 753
Robert. Guil. D. Bull. copias ducit in Galliam. 710. moritur, 708
Robertus Barnus fit Martyr. 552.
Robertus Ferrorus fit Martyr. 593.
Robertus Stephanus mor. 608
Roboam fit Rex Iuda, 17. moritur, ibid.
Rochezana Huſſita mor. 434
Rolandinus de Romanicis mor. 362.
Roma conditur, 21. capitur, 41. 231. 252. 257. 269. 257. 267. 276. 521. trien-

Digitized by Google

521, triennium eſt ſine armis, 90. conuertitur. 197

Roma Reges eiecti, 31

Romæ conditæ milleſimus annus celebratur, 182 & 2000. 357.

Romana mulier ad conſpectum filii mor, 63

Romana ſedes translata Auenionem, 367. Romam rurſus, 376

Romani rapiunt puellas Sabinas 21. vincũt Volſcos, 34 Pyrrhũ, 58. Picentes, ibid. Gallos & Germanos, 60. Iſtros, ibid. Aſdrubalem, 68. Arabes, 314. vincuntur, 46. 51. 60. 61. 62. 80. 218. 339. capiunt Fidenas, 40. Veios, 42. Saguntum, 62. Aſiam, 70. Athenis leges afferunt, 37, Tribunus plebis creant, 41. congrediuntur cum Pyrrho. 56. cum Carthaginenſibus, 60. amittunt, 141. naues, 60, duos Coſſ. 68. 89. vtuntur argento ſignato, 56. auro, 66. faciunt pacem cum Carthaginenſes. 60. 67

Romanæ plebis ſeceſſio, 32. 36. 53. impetum facit in Coſſ. 55

Romani Imperii felicitas moritur, 171. dignitas transfertur ad Saxones, 318. deficit in Occid. 257

Romanorum Coſſ. creari deſierunt 277

Roman PP. primatus, 283. nomina mutant, 298

Romulus naſc, 221. mor. 20

Roſenſis Bohemus, 139

Roſtochium conditur, 340

Rotenburgii miniſtri Eccleſiæ ſecuri percuſſ. 514

Rotomagum obſidetur, 738

Ruardus Tapper mor. 595

Rubus ardens non conſumitur, 8

Rudolphus Dux Sueuiæ eligitur Imper. 319. amiſſa dextra moritur, ibid.

Rudolphus Comes Habsburg, naſc. 339. fit Imp. 359. ſuſcipit filium Rudolphum, 360. Ottocaro victo Auſtria potitur, 361. mor. 363

Rudolphus II. Imp. naſc 584 coronatur Rex Vngariæ, 641. Bohemiæ, 652. Rex Rom. ibid. ſuccedit patri in Imperio 643. celebrat prima comitia Auguſtæ. 695. Ratisbonæ, 733. 757. prorogat inducias cum Amurathe, 701. fœdus facit cum Tranſyluanis, &c. 736

Rudolphus Princeps Anhalt, vincit Venetos, 474. naſc. 654

Rudolphus Agricola artes inſtaurat, 418. Eraſmi ſcriptum præfert reliquis, 431. abſoluit libros de Inuent. 439. moritur, 443

Rudolphus Goclenius naſcitur, 571.

Rudolphus Gualtherus naſcit. 489. mor. 700

Rugia conuerſa ad Chriſtũ, 331

Rulandus perit ſiti, 312

Rupellæ obſidentur, 643

Rupelmonda occupatur, 698

Rupertus Comes Pal. Rhen. fit Imp. 383. mor. 385

Rupertus Turtienſis ſcribit libros de operibus S. Trinitat. 326.

Rupertus de Lycio Franciſcanus floret, 434

Rupertus Eggenbergius ductor exercitus Cæſarei, 710

Digitized by Google

Ruſtici mouent bellum; 511. profligantur 515
Ruſticiana Boetii vidua ad mendicitatem redacta 277
Ruſticorum Liga. 461
Rutaceum ſertum Ducum Saxoniæ vnde 341
Ruth venit in Bethlehem 10
Rutheni fidem Chriſtianam ſuſcipiunt, 302. vincuntur 348

S

Sabatharius annus 10
Sabina Brand. nubit, 608. & mor. 652. Egmondana, 735. Wirtenbergica 672
Sacerdotibus cœlibatus iniungitur 318
Sadducæorum initium 82
Sadit Chamus patruum regno pellit, 592. ambit regnum Polon. ibid.
Saganum, 339. eò transfertur cœnobium Naumburgenſe, 349. 363
Saguntina fames 61
Saguntum occupatur 63
Saladinus recuperat vrbes Palæſtinæ, 342. eſt humanus erga Chriſtianos, 343. mor. 344
Salah naſc. 3. mor. 6
Salam mor. 6
Salica lex 234
Salmanaſſaris anni incipiunt 20
Salomon naſ. 14. coronatur, 15. condit & dedicat templũ, ib. domum regiam, 12. fit Idolatra, 16. mor. ib.
Saluiorum gens vincitur 82
Saluius Iulianus floret 165
Saluſtius naſ. 90. mor. 117
Saluzziarum Marchionatus occupatur 707
Samaria conditur, 18. obſidetur, 23. capitur, 21. diruitur 81
Samaritana religio cepit 10
Samnites vincunt Romanos, 51. faciunt cum iis pacem, 55. cæduntur 55
Samozkum occupatur 714
Samſon opprimitur ruina domus 12
Samuel naſ. 12. eius regnum, ib. mor. 11
Samuel Grynæus naſ. 552
Samuel Heilandus mor. 719
Sancius de Auila profligat Gallos, 614. Auraici copias 610
Sancta crux noua Inſula reperta 457
Sanctes Pagninus mor. 548
Sannaſarius mor. 534
Sapientes ſeptem in Græcia florent 24
Sapores Valeriano pro ſcabello vtitur 185
Sara naſc. 4. mor. 5
Saraceni vincuntur, 291. 321. occupant Hieroſolymam 310
Sardanapalus incendio perit 21
Sarvvaſcha occupatur 745
Saturnalia inſtituta 32
Saxonicarum Eccleſiarum Confeſſio à Philippo Melanchthone ſcripta 581
Saturnus Rex Aſſyriorum 3
Saturnus tardiſſimè circumducitur 609
Saul vngitur rex, 13. reiicitur & perit 14
Saxones irrumpunt in Rom. limites, 217. in Angliam 245. bello petuntur à Carolo M. 295. Chriſtianiſmum ſuſcipiunt, 296.

Digitized by Google

296, eorum inſignia, ib. 341 in Franciam transferuntur, 296. accipiunt dignitatem Rom. Imp. 299. vincuntur, 319. 320. vincunt Imp. 325
Saxonicæ domus Climacteres 428
Scabies Gallica graſſatur 452
Scæuola fit Coſ. 87
Scala Iacobi 6
Scanderbegii hiſtoria, 393. Vide *Georgius Caſtriotus*
Scapula mouet bellum in Hiſpania 109
Scaurus Aurelius Coſ. trucidatur 84
Sceptrum à Iuda ablatum 116
Schemhali occiditur 682
Schiltach oppidum exuſtum 539
Schneberga occupatur 567
Schnellius decollatur 601
Schola Altorfiana cõſtituta, 633. Argentinenſis, 550. Gorlicenſis, 606. Hailbrunnenſis, 674. Mersburgenſis, 559. Miſnenſis ib. Neapolitana, 681. Portẽſis, 559. Stetinenſis ibid.
Scholaſticorum priuilegium à Frid. Imp. datum 337
Schvvenckfeldius. Vide *Caſpar Schwenckfeldius*
Scipio Africanus in Hiſpanias mittitur, 56. nouam Carthaginem expugnat, ibid. ſponſam non attingit, 68. fit Coſ 69, 66. capit Siphacem, 67. Annibalem vincit, ib. triumphat, ibid. Linternum concedit, & ibi mor. 70
Scipio Africanus Minor naſc. 70. fit Coſ. 78. 79. Dolminium expugnat, 77. delet Carthaginem, 76. Numantiam, 79. triumphat, 78, 77. mor. 80
Scipio Aſiaticus vincit Antonium, 70. triumphat 71
Scipio gentilis naſ. 619
Scipio Naſica mor. 81
Scipio in exilio viuit 90
Scipio victus à Cæſare fit αὐτόχειρ 102
Scipiones duo ab Aſdrubale cæſi 63
Scodra occupatur 438
Scoti ſeditioſi cæſi 705
Scriptores ſunt diſcernendi 596
Scythæ Latinos vincunt 347
Sebaldus in Nurnberg floret 317
Sebaſtianus Rex Portugalliæ cæſus 661
Sebaſtianus Brandt floret 456
Sebaſtianus Caſtalio moritur 619
Sebaſtianus Gerſtmannus naſc. 557
Sebaſtianus Hofman naſ. 581
Sebaſtianus Munſterus naſ. 440. mor. 585
Sebaſtianus Schertlinus naſ. 454. mor. 659
Sebaſtianus Venerius mor. 662
Sebaſtianus Vogelſperger capite truncatur 573
Sectæ in Iudæa ortæ 80
Seczienum occupatur 714
Seczinum occupatur 707
Sedechiæ Regi eruuntur oculi 27
Seditio Lutetiana 613
Sedulius floret 243
Seelandia occupatur 634
Segeſtum occupatur 717
Seianus necat Druſum, 135. occiditur 141
Seleucidarum anni 52
Seleucus fit Rex Syriæ, 51. interfici-

Digitized by Google

ficitur 53
Seleucus Callinicus occidit nouercam, 60. vincitur, ib. mor. 62
Seleucus Ceraunus 60
Seleucus Philopator, 69. mor. 71
Sellum Rex Iſrael 22
Selymus regno & vita priuat patrem, 472. duos fratres vnà cum filiis necat, ibid. vincit Regem Perſarum, 475. Mamalucos, 477. Syriam Ægyptum & Iudæam occupat, ibid. Gazam expugnat, ibid. Alcairum, 479. Chriſtianis Sacerdotibus pecuniam largitur, 478. mor. 493
Selymus cum fratre de Imperio præliatur, 599. ſuccedit patri, 618. facit pacem cum Maximiliano, 616. infœliciter aggreditur Tataros, 634. mor. 649
Sem naſc. 2. mor. 6
Semei occiditur 16
Sempronius Gracchus occiditur 82
Sendereuia occupatur 626
Seneca fit præceptor Neronis, 148. necatur ab eo 151
Sennacherib obſidet Hieroſolymam, 24. interficitur ib.
Septenarii inſignes euentib. 116
Septimius Florens Gallus mor. 748
Septimius Geta Imp. occidit 176
Sepulchri Chriſti cuſtodia committitur Franciſcanis 372
Serennius Granianus ſcribit pro Chriſtianis 162
Serpens æneus erigitur, 9. confringitur 25
Sertorius interficitur 92
Serueſtanum Gymnaſium abſolutum 688
Seruetus edit libros de erroribus Antitrinitariis 535
Serug naſc. 3. mor. 5
Seruia cedit Turcis 429
Serui vincuntur 378
Seruilius Glaucia occiditur 86
Seruius Tullius Rex Rom. 27. cenſum agit, ib. occiditur 30
Seſoſtris à Regib. vehitur 281
Seſtus occupatur 375
Seth naſc. 1. mor. 2
Seuerinus Monachus Noricorũ Apoſtolus, 252. prędicit Odoacro victoriam 219
Seuerus Imp. 156. prohibet fieri Iudæos & Chriſtianos, 180. parcit Chriſtianis, 169. mor. ib. 266
Seuerus hæreticus Epiſcopatu pellitur 269
Sextius Aquas Sextias condit 80
Sextus Pompeii filius occiditur 104
Sibylla Ioh. Frid. Elect. Sax. coniunx 608
Siccitas magna 595
Sichenum occupatur 687
Sicilia in libertatem vindicatur, 50. occupatur 293
Siculæ veſperæ 383
Sicyoniorum regnum 3
Sidon occupatur 50. 384
Sigefridus Ribiſchius naſc. 560. mor. 686
Sigefridus Saccus naſc. 549. mor. 749
Sigiſmundus Imp. naſc. 699. fit Rex Vngariæ, 402. vincitur ad Nicopolin, 403. incarceratus euadit, 408. fit Imp. 400. Vratislauiæ punit ſeditioſos, 404. ter fugit Ziſcam, 405. 409. coronatur, 400. in precio habet lite-

literatos, ib. mor. ibid.
Sigiſmundus I. Rex Poloniæ naſ. 491. coronatur, 498. vincit Moſcos, 498. Magiſtrum Ordinis creat Ducem Pruſſiæ, 503. mor. 603
Sigiſmundus II. naſc. 506. nupt. celebrat, 605. mor. 643
Sigiſmundus III. naſc. 627. fit Rex Poloniæ, 703. coronatur, 701. nupt. celebrat, 705. in Sueciam proficiſcitur, 687. 730. coronatur 733
Sigiſmundus Bathoreus naſ. 642 à Turcis deficit ad Rom. Imp. 734. 706. Tergouiſtiam occupat, 703. Buckareſtum & arcem Georgio, 704. Sinanem Baſſam fugat, ibid. nuptias celebrat, 705. Temeſuarum fruſtrà obſidet, 742. 754. accipit dignitatem aurei velleris, 750. tradit regionem ſuam Imperatori, 784. 786. redit eò, ibid.
Sigiſmundus Archiepiſc. Magdeburg. mor. 628
Sigiſmundus Marchio Brand. naſc. 726
Sigiſmundus Vieheuſer mor. 704
Sigiſmundus à Burghaus 778
Sigiſmundus Gelenius mor. 609. de eo iudicium Eraſmi ib.
Sileſiæ primus Epiſc 303. accipit primos Principes, 339. venit in poteſtatem Regis Ferdinandi 504. recipit Calendarium Gregorianum 68[illegible]
Siluius Rex Latinorum 11
Simeonis ſeculum, 90. Canticum 136
Simeon ſecundus Epiſc. Hieroſol. 101. cruci affigitur 140
Simeon Theophilus Turnonius naſc. 689
Simon Maccabæus arcem Sion occupat, 80. fœdus cum Rom. renouat, ib. cum Antiocho, 80 interficitur ibid.
Simon Samaritanus conatur in cœlum volare 163
Simon de Caſſia floret 384
Simon Grynæus naſc. 452. mor. 584
Simon Muſæus Theolog. mor. 656
Simon Pauli mor. 724
Simon Piſtoris mor. 617
Simon Sulcerus mor. 696
Simonides floret 30
Sinares Baſſa regnum Tunetanum occupat, 650. Veſpriniū & Palottam, 730. Tattam, arcem S. Martini & Iaurinum, 702. bina clade afficitur, 567. ſoluit obſidionē Strigonienſem, 709. Comaram obſidet, 702. à Tranſſyluanis profligatur, 739. 740. mor. 749
Siphax capitur 70
Siroes patrem necat, & pacem cum Imp. facit 301
Siruanum occupatur 661
Sirus occupatur 704
Siſeccanum prælium 452
Siſſeckium obſidetur, 657. liberatur, 671. occupatur 672
Sixtus V. PP. 6[illegible] Nauarræum excommunicat, [illegible] mor. 717 +689
Sixtus Ruſinger Neapoli monſtrat artem Typographicam 404
Smalcaldicus Conuentus, 502. 511. 517. articuli 517
Smyla expugnatur 667
Sobieslaus inſtaurat Gorlicium 307
Socola occupatur 664

Socrates naſc. 30 mor. 40
Sol omnibus eſt æquus & communis, 609. ceram liquefacit & lutum indurat, ibid. eius defectio magnorũ motuum indicium ibid.
Solis aſpectus eſt triſtis 583
Solimoſum occupatur 601
Solon fert leges Athenienſib. 27 mor. 30
Solymannus I. Rex Turcarũ, 408 occiditur 409
Solymannus II. fit Imp. 507. occupat Belgradum, 509. Rhodum, 516. Budam & Peſtum, 582. Strigonium, Quinq; Eccleſias, Valpouiam, 567. Wanum vrbem Mediæ, 592. Temeſuarum, 591. Sigetum, 627. 630. vincit Ludouicum Reg. Vngariæ, 544. obſidet Viennam, 534. Gunſium terdecies oppugnat. 555. non expectat Caroli V. aduentum, ib. infert bellum Regi Perſico propter relligionem, 559. 592. eripit ei aliquot prouincias, 531. diripit Tauriſium, ibid. ſtrangulat filios, 605. mor. 601
Solymannus Beglerbegus Adenum occupat 559
Solymos occupatur 704
Somachia occupatur 698
Sophia exprobrat Narſeti quòd ſit Eunuchus 293
Sophia Friderici II. Ducis Ligo. & Breg. coniunx mor. 558
Sophia Brandeb. mor. 551
Sophia, Ioachimi II. Brandeb. F. VVilhelmo Vrſino de Roſis nubit 614
Sophocles Poeta tragicus 34
Sophocles adhuc iuuenis, fabulam primam Athenis docuit. 37. mor. 42
Spinola Lingam & Oldenſalium occupat 776
Stanislaus Com. à Gorka mor. 728
Stanislaus Hoſius Cardinalis, mor. Romæ 663
Statius Poeta 71
Steinfurtanum Gymnaſium inſtitutum 712
Stella noua apparet 642
Stephanus Bathoreus Trãſyluanus naſc. 540
Stephanus Bathoreus, Rex Poloniæ mor. 699
Stephano Botzkay de Kiſmaria ſucceſſit Sigiſmundus Ragorius gubernator 779
Stephanus Botzkaius Hungarus aurea corona ab Vladislao donatur 776
Stephanus Illeshaza Palatinus Hungarus patriæ vindex 784
Stephanus Rex Poloniæ aliquot vrbes occupat, 667. Pleſcouiã obſidione, fruſtra cingit 670
Stephanus Poloniæ Rex Dantiſcum obſidet 657
Stephanus Roſauanus Moldauię Vaiuoda, capitur & palo adfigitur 740
Stephanus Tranſyluaniæ Princeps Mariam Chriſtinam Auſtriacam vxorem ducit 741
Stephanus Sregodinus, Theologus mor. 643
Strigonium à Turcis captum 559
Strigonium Vngariæ vrbs Chriſtianorũ poteſtati ſubditur 739
Strigonium à Turcis recuperatur 777
Svvendius aliquot caſtella Hungariæ occupat 526

Digitized by Google

Suetonii Hiſtoriarum initium 86

Sueuicum & Danicum bellum ardens 789

Suffridus Petri Leonardẽſis Friſius IC. & Hiſtoricus obiit 753

Sulpitius Seuerus ad annũ Chriſti 400. natus. ibid.

Sylla Dictator creatus. 90. ſe dictatura abdicauit ib.

Syluius Aſcanii frater. 13. Rex tertius Latinorum ib.

Syncretiſmus in Græcia factus 35

Synodus Reformatorum Vapincii in Delphinatu Galliæ celebratur 771

Syracuſæ à Marcello captæ 65

Syria à Pompeio Magno victa 96

Syri ab Iſraelitis vincuntur, 19. induciæ inter hos quæ ibidem.

Syriæ Rex primus Seleucus Nicanor 54

T

Tanagræ pugna quæ 38

Tarentinum bellum 57

Tarentum à Q. Fabio per proditionem recepta 66

Tarquinius Priſcus Rom. Rex quintus, 26 occiſus 27

Tarquinius Superbus mor. 31. Rex Rom. vltimus regnat ib.

Tatari in Podoliam irruunt 710

Techmas, Rex Perſarum bellum contra Turcas mouet. 654

Temeſuarum Rex Vngariæ à Turcis occupata 583

Templum Delphicum à phocenſibus direptum 48

Templi ſecundi Hieroſolymitani fundamenta quando iacta, 31. eius extructio quandiu impeditur 31

Terentii Poetæ mors. 75. vita 82

Terræmotus magni & inundationes in Peloponeſo, 46. 58

Terræmotus in Thuringia, Saxonia & Miſnia 756

Terræmotus VViennan concutit 716

Terræmotus Angliam Flandriã & Hollandiam concutit 667

Teutones à Mario victi 85

Thales Mileſius Philoſophus naſcit. 25. mor. 29

Thaletis prædictio de ecclipſe Solis 27

Thamar Abſolonis ſoror commiſit inceſtum cum Amnione 14

Tharah pater Abrahæ naſcit. 3. mor. 5

Thebani Lacedæmoniis ſeſe dederunt 45

Thebæ ab Alexandro Magno deletæ 50

Thecuitis interceſſio pro Abſalone 15

Themiſtocles muros Athenarum reparat, 36. piræum extruit. ib.

Themiſtocles explicat oraculũ de muris ligneis 35

Theocritus bucolici carminis ſcriptor 55

Theobaldus Thammerus, Friburg Briſgoiæ mor. 636

Theodoricus Snepffius Theologus mor. 701

Theodoric. Triuultius, Comes ex in ſubria mor. 777

Theo-

Theodorus Beza Vezelius nobiles, Theolog. Geneuenſ. mor. 778
Theodorus Bibliander Tiguri mor. 621
Theodorus Magnus Dux Muſcouiæ & Pruſſorum Imp. 757
Theodori Magni Ducis Moſcorum legatio Pragam aduenit 738
Theodorus Peltanus Theolog. 687
Theodorus Zvvingerus Medic. 709
Theodorus Zvvingerus Medic. naſc. 541
Theophilus Maderus Heluetius Medicus 775
Theramenes interficitur 42
Theron Arragantinorum Rex, 36. mor. ibid.
Thela Iudex Iſrael VII. 11
Thomas Caietanus Cardinalis mor. 543
Thomas Morus Angliæ Cancellarius mor. 544
Thomas Candiſchius Anglus naues Hiſpanicos diſſipat 707
Thomas Coccius Medicus mor. 787
Thomas Cranmerus, Archiepiſcopus Cantaurienſis Londini exuritur 597
Thomas Eraſtus mor. 682
Thomas Hubnerus naſc. 541
Thomas Hubnerus Ioachimi Frid. V. Elect. Brand. Conſiliarius, 758. eius mors ib.
Thomæ Percii nobilis Angli cõiuratio detegetur 777
Thomas Volſæus Cardinal. mor. 534
Thraſibuli Athenienſium Ducis mors 44
Thucydidis hiſtoria de bello Peloponneſiaco, 40. eius finis 48.
Tiberius Gracchus tribunus plebis in flumen proiectus 89
Tiberius Siluius Rex 10. Latinorum 19
Tigranes à Lucullo victus 93
Tilemannus Heshuſius Theolog. mor. 710
Tilemannus Stella Aſtronomus mor. 715
Timochares Alexandrinus vixit 37. annos 55
Timocleæ factum 50
Timoleon Rempubl. Syracuſis conſtituit 49
Timotheus Kirchnerus mor. 706
Tiſaphernes obtruncatur 43
Tobias in Medos abductus, 24. eius hiſtoriæ initium quando ibid.
Tornacum à Parmenſi capitur 671
Traiectum ad Moſam ab Alexandro Farneſio capitur 664
Tranſmigratio Iechoniæ in Babylonem 26
Tranſſyluani, Hungari, Walachiæ & Moldaniæ Reguli Stephano Botzcaio ſeſe dedunt 770
Tremoniæ conuentus Brand. & Neoburgic. fuit ſuaſore Mauritio Haſſiæ Landgrauio propter concordiam 783
Tribuni militum primi quando creati 39
Tripolis Africæ Rex occupata 681
Troiæ excidium ante Romam conditam 11
Troianorum in Siciliam nauigatio

Digitized by Google

gatio 12
Tryphon occiſus 79
Tugii Heluetiorum Bibliorum S. exemplaria publicè combuſta 595
Tullus Hoſtilius Rom. Rex fulmine ictus 25
Tumultus Miſnicus propter VVurzenam oppidum 556
Tunetarum regnum Hiſpanis à
Turcæ in finibus Croatiæ cæſi 698
Turcæ ad Siſſekium in Croatia cæſi, 729. ad Albam Regalem 730
Turcæ à Perſis cæſi 676. 890
Turcæ à Chriſtianis propè Caniſiam profligati, 702. & prope Sixum 707
Turcę Carniolā deprędātur 683
Turcæ bellum contra Maronitas & Druſos gerunt 690
Turca ereptum 648
Tata & Papa Vngariæ vrbes Chriſtianis cedunt 751
Turcæ Dudam in Hungaria cōtra Chriſtianos defendunt.
Turcæ Caniſchā obſidione cingūnt, 762. eius deditio ib.
Turcarum claſſis à Ioanne Auſtriaco ad portum Golpho de Lepanto, victa 639
Tycho Brahe, eques Danus, Mathematicus Cæſar 569. 767

V

Valentinus Friedland, Trozendorffius, apoplexia extinguitur 597
Valentinus Schōnetus Theol. Marpurg peſte extinct. 791
Vallidoleti Hiſpaniæ, viri aliquot docti, anno 1559. ob purioris doctrinæ confeſſioné, vt & muliere, aliquot pientiſſimæ exuſti; quorum nomina ibidem recēſentur 608. 609
Valerius Cordus Simeſuſius medic. mor. 562
Varadinū Hungariæ Chriſtiani contra Turcas defenderunt 755
Veiorum verbum à Romanis capta 45
Veneti cum Rhætis ſeu cenſoribus ad 10. fœdus ineunt 772
Venetorum excommunicatio à Paulo V. Papa 778
Vergilius Poeta naſcitur 93
Verrinæ Ciceronis actiones 93
Veſaliæ Papatus inſtituitur 759 poſtea exterminatur 759
Veſtalis virgo Oppia damnata, inceſti pœnas dedit 55
Vicegrad cum aliis quibuſdam locis Vngarię Chriſtianis cedit 739
Victorinus Strigelius Heidelbergæ mor. 636
Viglius Zuichemus, I C. mor. 659
Vilnæ in Lithuania, Ieſuita Scarga autore, in proteſtātes ſæuiunt 789
Vinea ab Achab Naboth occupata 19
Virgina Inſula noui orbis detecta 691
Viricus Dunius, Comes Bruchenſis, ab Hiſpanis interficit 780
Vitus Amerbachius, Philoſoph. Ingolſtadii mor. 600
Vitus Faber Pibracius Senatus Pariſienſis præſes, mor. 685
Vitus Theodorus Theol. Norinberg. 578
Vitus Ortel VVinshemius, Medicus,

Digitized by Google

dicus, mor. 638
Vladiſlaus Sigiſmundi III. Poloniæ & Sueciæ Reg. F. natus 742
Vldaricus Zaſius IC. naſcitur 546
Vldericus Schoberus Lubenenſ. Sileſ. poeta 759
Vldricus Zvvinglius Theolog. mor. 555
Vlricus Dux Megapolitanus nuptias cum Anna Luneburgica celebrat. 708
Vlricus Fuggerus Heidelbergæ mor. 685
Vlricus, hæres Noruegiæ Friderici II. Regis Daniæ F. naſcitur 662
Vlricus Dux Megapolitanus mor. 747
Vlricus Mordiſius, IC. Dreſdæ mor. 650
Vnctio prima Dauidis, 13. ſecunda 14
Vnio Principum Germaniæ & ſtatuum Euangelicorum Halæ Sueuorum firmatur 784
Volradus à Pleſſen eques Megapolenſ. 610
Vrbanum VII. Pontifex Romanus renunciatur 717
Vrbanus Rhegius mor. 556
Vzias Rex Iuda naſcit. 21. Decimus Rex Iuda, ibid. mor. 22

W

WAlachia Tranſalpina à Tranſyluano recuperatur 740
Walpurgis, Comitiſſa Mörſenſ. vxor primo Philippi Momerencii Comit. Hornan. 2. Adolphi Nuenarii, 763. Mauritio Naſſouio Comitatum Mörſenſem teſtamento legauit, ibid. Georgio Eberhardo Solmenſi Comitatum Hornanum, ibid. Arnoldo Benthemenſi Comiti Dynaſtiam Bedburenſem legauit ibid.
Wenceslaus Adamus, Dux Sileſiæ Teſchinenſis, mor. 663
Wenceslaus, Archidux Auſtriæ, Maximiliani II. F. Neoſt. Auſtriæ naſcitur 614
Wenceslaus Auſtriacus, Rodolphi Frater, mor. 663
Wenceslaus à Credlitz naſcitur 582
Wilhelmus Aragoſius Medicus mor. 787
Wilhelmus Dux Brunſuicenſis naſcitur 622
Wilhelmus, Dux Brunſuicenſis nuptias cum Dorothea, Chriſtiani III. Daniæ Regis F. celebrat 614
Wilhelmus Princeps Auraicus, Comes Naſſouiæ nuptias celebrat 579
Wilhelmus Farellus, Theologus, mor. 615
Wilhelmus Haſſiæ Landgrauius nuptias cum Sabina Wirtenbergica celebrat 617
Wilhelmus Comes Naſſouiæ naſc. 540
Wilhelmus Morelius, Typographus Regius, Lutetiæ moritur 621
Wilhelmus Perkinſius Theol. Anglus 773
Wilhelmus Tertzka, Baro Bohemus, heros fortis obit 752
Wolffgangus Palatinus Rheni Comes Bipontinus nuptias celebrat 563
Wilhelmus Dux Brunſuicenſ. & Luneburg. naſcit. 545

Digitized by Google

Wilhelmus, Princeps Auraicus, nuptias cum Anna, Mauritii Saxoniæ Electoris filia celebrat, Lipſiæ 614
Witeberga à Carolo V. Imperat. ſe dedit 569
Wiricus à Dhaun, Comes Falckenſtein & Oberſtein, 757. mortuus crematur 758
Wolffgangus Andingus Theol. Serueſtæ Anhaltin. mor. 780. naſc. 557
Wolffgangus Comes Palatinus Neſſunii in Gallia mor. 635
Wolffgangus à Dalburg, Archiepiſc. & Elector Moguntinenſis, 766. ei ſucceſſit Iohannes Adamus à Bicken. ib.
Wolffgangus Fabritius Capito, Theol. mor. 556
Wolffgangus Hallerus moritur 724
Wolffgangus Iuſtus Medicus, moritur 653
Wolffgangus Lazius mor. 594
Wolffgangus Meurer Medicus moritur 696
VVolffgangus Muſcellus Theologus, Bremæ obit 619
VVolradus à Pleſſen, eques Megapolenſis. naſc. 610
VVolffgangus VVilhelmus Philippi Ludouici F. Comes Palat. naſc. 662
VVolffgangus, VVoldemari F. Princeps Anhaltinus, moritur 628

X

Xenophontis liber 1. de Cyri minori expeditione, 42. mor. 47. liber de Græcorum bello ibid.
Xerxes Rex Perſarum quartus, 34. Sardibus hybernat. 35
Xerxes ab Artabano interficitur 37
Xerxis in Græciam expeditio, 35. recenſens populum plorat, ib. Atheno ab eo captæ, ib. è Græcia fuſit ib.

Z

Zabaticam, Pelſoziñ, Gombazzecum, Graſnahurcã & Gadigen Vngariæ caſtella Suuedius occupat 626
Zacharias Rex Iſrael. 22. à Sellũ occiſus ibid.
Zacharias Vrſinus Theologus mor. 542. 682
Zacharias quando prophetare incepit 32
Zachariẹ filii Ioiadẹ martyrium 21
Zebethum Arabiæ Felicis oppidum à Turcis occupatum 552
Zecklorum Dux Moſes, fauens Bathorio, à Baſta profligatur 768
Zedechias vltimus Iuda Rex 26
Zenocarus 601
Zimri Rex Iſrael quintus 18
Zolnockum à Turcis occupatum 584

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

BOUN
3 9015 06300 8364
JAN 30 1936
UNIV. OF MICH.
LIBRARY
Digitized by Google

Digitized by Google